

Cato Hernes Jensen (red.)

Kulturstatistikk 2013

Cato Hernes Jensen (red.)

Kulturstatistikk 2013

Statistiske analyser I denne serien blir det publisert analysar av statistikk om sosiale, demografiske og økonomiske forhold til ein breiare lesarkrins. Framstillingsforma er slik at publikasjonane også kan lesast av personar utan spesialkunnskapar om statistikk eller bearbeidingsmetodar.

© Statistisk sentralbyrå Ved bruk av materiale frå denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå givast opp som kjelde. Publisert desember 2014	Standardteikn i tabellar	Symbol
	Tal er umogleg	.
	Oppgåve manglar	..
	Oppgåve manglar førebels	...
	Tal kan ikkje offentleggjerast	:
	Null	-
ISBN 978-82-537-9040-4 (trykt)	Mindre enn 0,5 av den brukte eininga	0
ISBN 978-82-537-9041-1 (elektronisk)	Mindre enn 0,05 av den brukte eininga	0,0
ISSN 0804-3321	Førebels tal	*
Emne: Kultur og fritid	Brot i den loddrette serien	—
	Brot i den vassrette serien	
Trykk: 07 AS	Desimalskiljeteikn	,

Forord

Kulturstatistikk 2013 gir i tekst, figurar og tabellar eit hovudbilete frå ulike kultur-område, tal for offentlege utgifter, informasjon om sysselsetjing og føretaks-demografi i kulturnæring samt oversikt over deltaking i ulike kulturelle aktivitetar. Hovudformålet med publikasjonen er å beskrive og gi ei samla oversikt over den tilgjengelege statistikken for ulike kulturområde i Noreg.

Kulturstatistikk er ein årleg publikasjon som frå 1975 til 2008 har vore publisert i serien Noregs offisielle statistikk, bortsett frå åra 2004 og 2005 da den var i serien Statistiske analysar. Frå 2009 har publikasjonen Kulturstatistikk blitt publisert i serien Statistiske analysar, og den er tilgjengeleg i pdf-format på Statistisk sentralbyrå si nettadresse, ssb.no.

Publikasjonen er utarbeidd ved Seksjon for utdanningsstatistikk. Cato Hernes Jensen har vore redaktør for publikasjonen. Liv Taule, Hossein Moafi, Asle Rolland og Odd Frank Vaage har vore medarbeidar og medforfattar. Bente B. Fjeldbo og Toril Sønsterudbråten har vore med på utarbeiding og innhenting av datagrunnlaget.

Statistisk sentralbyrå har eit godt samarbeid med fleire offentlege institusjonar og interesseorganisasjonar som leverer datagrunnlag. Talmaterialet byggjer også på tal frå Statistisk sentralbyrå.

Publikasjonen er finansiert av Kulturdepartementet.

Statistisk sentralbyrå, 18. november 2014

Hans Henrik Scheel

Samandrag – oversikt over publikasjonen

I denne publikasjonen presenterer vi oppdaterte tal og statistikk for ulike område relatert til kultur. Hovudformålet med publikasjonen er å beskrive og gi ei samla oversikt over den tilgjengelege statistikken for ulike kulturområde i Noreg. Nokre hovudresultat innanfor temaområda i publikasjonen:

Offentlege utgifter til kultur

Dei statlege utgiftene til kultur over Kulturdepartementets budsjett i 2013 var over 9,8 milliardar kroner, dei fylkeskommunale kulturutgiftene var på 1,3 milliardar kroner, og dei kommunale utgiftene var på 9,8 milliardar kroner.

Syssetjing og føretak i kulturnæring

3 prosent av dei syssette i Noreg hadde hovudjobben sin i kulturnæring i 2013, det utgjer nær 79 000 personar. Jobbane i kulturnæringa er geografisk ujamnt fordelte, over halvdelen av alle jobbane samla i kulturnæring er i Oslo, Bergen, Trondheim eller Stavanger. Oslo er klart størst med 39,1 prosent av alle syssette i kulturnæring. 38 000 føretak i kulturnæring, unnateke offentlege selskap, var registrert aktive per 1. januar 2013.

Kunstpolitiske tiltak

I 2013 blei det delt ut 577 millionar kroner frå Norsk kulturfond til ulike kulturformål. Beløpet auka med 37 millionar, eller om lag 7 prosent, frå året før. Musikk, litteratur og scenekunst er dei hovudområda som fekk mest, høvesvis 187,5, 164,3 og 112,6 millionar kroner kvar.

Scenekunst, musikk og festivalar

Til saman var det 2,3 millionar besøk på scenekunstinstitusjonane og det frie scenekunstheltet i 2013. Til saman var om lag 511 000 til stades på konsertane til medlemmene i Norsk teater- og orkesterforening i 2013. Besøka var fordelt på nær 1 200 konsertar. Nær 1,1 millionar besøkte ein festival i 2013 arrangert av medlemmer i Norske Festivaler. Festivaltilskotsordninga for musikkfestivalar var på til saman 46,9 millionar kroner dette året.

Museum

I 2013 var det totalt 10,9 millionar besøk i musea i Noreg. Det er ein auke på nær 280 000 besøk, eller 2,6 prosent, siste året. Frå 2004 til 2013 har talet på museumsbesøk auka med 2,3 millionar, eller 28 prosent. Samlingane i dei norske musea utgjorde om lag 51 millionar gjenstandar eller objekt i 2013.

Bibliotek

For fjerde året på rad gjekk talet på førstegongslån av bøker frå folkebiblioteka ned, medan talet på fornyingar auka. Det totale utlånet av bøker har også gått noko ned sidan 2010. Folkebiblioteka opplevde ein svak auke, nær 1 prosent, i talet på besøk på landsbasis i 2013.

Bøker

I 2013 blei det utgitt om lag 11 400 titlar i alt. Tal frå Norsk mediebarometer 2013 syner at kvar nordmann i gjennomsnitt brukte 13 minutt på boklesing på fritida ein gjennomsnittsdag.

Aviser

Den fallande trenden i opplagstala for papiravisene held fram. Samla avisopplag i 2013 var på 2,2 millionar, ein nedgang på 192 000, 7,9 prosent frå året før. Fallande opplagstal for papiravisene har vore i gang i mange år.

Film og kino

I alt var det 11,8 millionar besøk på kino i 2013. Det er ein liten nedgang i kinobesøket mot førre året da det var 320 000 fleire besøkande på norske kinoar. Norsk films del av kinobesøket har auka noko over tid. I 2013 var det 2,7 millionar besøk på norske filmar, medan det i 1999 var registrert 1 million besøk. Dette viser tal frå Film og Kino.

Radio og TV

Delen radiolyttarar i befolkninga ligg på 59 prosent i 2013, medan delen TV-sjåarar ligg på 74 prosent.

Idrett

Ved utgangen av 2013 var det nær 1,9 millionar ordinære medlemskapar i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, ein auke på 4 800 medlemskapar frå året før. Talet på ordinære idrettslaglag har auka noe og var på 7 967 lag ved utgangen av 2013.

Abstract

This publication provides updated figures and information about cultural statistics. The main purpose of this publication is to present an overview of available statistics in various cultural fields in Norway.

A selection of some main results within cultural fields in this publication:

Public expenditure

Governmental expenditure on cultural purposes in the Ministry of Culture's budget for 2013 was just above NOK 9.8 billion, county authorities' net operating expenditure on cultural purposes was NOK 1.3 billion, and local authorities' net operating expenditure on cultural purposes was NOK 9.8 billion.

Employment and enterprises in cultural industry

3 per cent of all employed in Norway had their main job within cultural industry in 2013, a total of 79 000 people. More than half of all employed in the cultural industries have their workplace in Oslo, Bergen, Trondheim and Stavanger, the four largest cities in Norway. 39.1 per cent of the cultural industry jobs are in Oslo. The cultural industry consisted of 38 000 active enterprises on January 1st 2013.

Art policy measures

In 2013, The Art Council of Norway distributed NOK 577 million from the Norwegian Cultural Fund to several cultural purposes. The sum has increased by NOK 37 million, or more than seven percent in one year. Music, literature and theatre received most; NOK 187.5 million, NOK 164.3 million, and NOK 112.6 million respectively.

Theatre, music and festivals

Combined, members of Association of Norwegian Theatres and Orchestras (NTO) and independent theatre and dance groups had about 2.3 million attenders to their performances in 2013. An accumulated audience of 511 000 attended concerts held by members of NTO in 2013. Close to 1.1 million festival goers went to one of the festivals arranged by members of Norwegian Festivals. The total allocations from The Art Council to music festivals amounted to NOK 46.9 million in 2013.

Museums

In 2013, about 10.9 million people visited Norwegian museums. This is an increase of 280 000 visits since 2012. The number of museum visits has increased by 2.3 million or 28 percent since 2004. The museums hold collections of 51 million registered objects by 2013.

Libraries

Lending of books in public libraries had decreased for four years in a row, whereas the number for renewals has increased. The combination of both, lending and renewals has decreased somewhat since 2010. The number of visits to public libraries has gone slightly up by 1 percent in 2013.

Books

A total of 11 400 titles were published in 2013. Norwegians spent in average 13 minutes on reading a book in their spare time in 2013, this is according to the Norwegian media barometer.

Newspapers

The trend of decline in circulation numbers for paper editions of newspapers continues. The total circulation number for 2013 was 2.2 million, a decrease by 192 000, or 7.9 percent from the year before. There has been a long term decline in paper circulation for newspapers.

Films and cinemas

Cinema attendance has decreased somewhat in 2013, though more attended Norwegian films. In total 11.8 million cinema attendances was registered, of these 2.7 million was for Norwegian films. This is according to ticket sales reported by Film & Kino.

Radio and television

59 percent of the population listened to radio on a typical day in 2013, while 74 percent watched television.

Sports

At the end of 2013 close to 1.9 million members were registered by the Norwegian Olympic and Paralympic Confederation of Sports. The number of teams has gone up and is now counting to 7 967 teams.

Innhald

Forord	3
Samandrag – oversikt over publikasjonen	4
Abstract	5
1. Offentlege utgifter	7
1.1. Nokre resultat	7
1.2. Om statistikken for dei offentlege utgiftene	13
1.3. Omgrep og definisjonar	14
1.4. Samanlikningar	15
2. Privat forbruk	24
2.1. Nokre resultat	24
2.2. Om statistikken – privat forbruk	26
3. Sysselsetjing og føretak i kulturnæring	29
3.1. Nokre resultat	29
3.2. Sysselsetjing i kulturnæringa	30
3.3. Om statistikken – sysselsetjing og føretak i kulturnæringane	41
3.4. Omgrep og definisjonar	45
4. Kunstpolitiske tiltak	56
4.1. Nokre resultat	56
4.2. Om dei ulike organisasjonane og ordningane	59
5. Scenekunst	68
5.1. Nokre resultat	68
5.2. Om statistikken og dei ulike scenekunstorganisasjonane	72
6. Musikk	77
6.1. Nokre resultat	77
6.2. Om statistikken – ulike organisasjonar i musikklivet	82
7. Festivalar	90
7.1. Nokre resultat	90
7.2. Om statistikken – festivalar	92
8. Museum og samlingar	94
8.1. Nokre resultat	94
8.2. Om museumsstatistikken	100
8.3. Kulturbbruksundersøkingane	102
9. Bibliotek	110
9.1. Nokre resultat	110
9.2. Om bibliotekstatistikken	114
9.3. Pliktavlevering	116
9.4. Kulturbbruksundersøkingane	116
10. Arkiv	126
10.1. Arkivverket, arkiv og nokre resultat	126
10.2. Om statistikken – arkivstatistikk	128
11. Bøker	133
11.1. Nokre resultat	133
11.2. Om bokstatistikken	136
11.3. Omgrep	137
11.4. Feilkjelder og uvisse	137
12. Aviser, vekepresse og fagpresse	145
12.1. Nokre resultat	145
12.2. Om statistikken – aviser, vekepresse og fagpresse	149
12.3. Omgrep	150
13. Film og kino	155
13.1. Kinobesøk og kinodrift	155
13.2. Produksjon og forvaltning av film	160
13.3. Om statistikken og dei ulike organisasjonane	161
13.4. Omfang, publisering og samanlikningar	162
14. Radio og TV	169
14.1. Allmennkringkastarar	169
14.2. Radiolyttarar og fjernsynssjåarar	173
14.3. Om radio- og TV-statistikken	175
15. Idrett og friluftsliv	184
15.1. Nokre resultat	184
15.2. Om statistikken og organisasjonane	187
16. Trus- og livssynssamfunn og Den norske kyrkja	194
16.1. Nokre resultat	194
16.2. Om statistikken – trus- og livssynssamfunn og Den norske kyrkja	200
Figurregister	209
Tabellregister	211

1. Offentlege utgifter

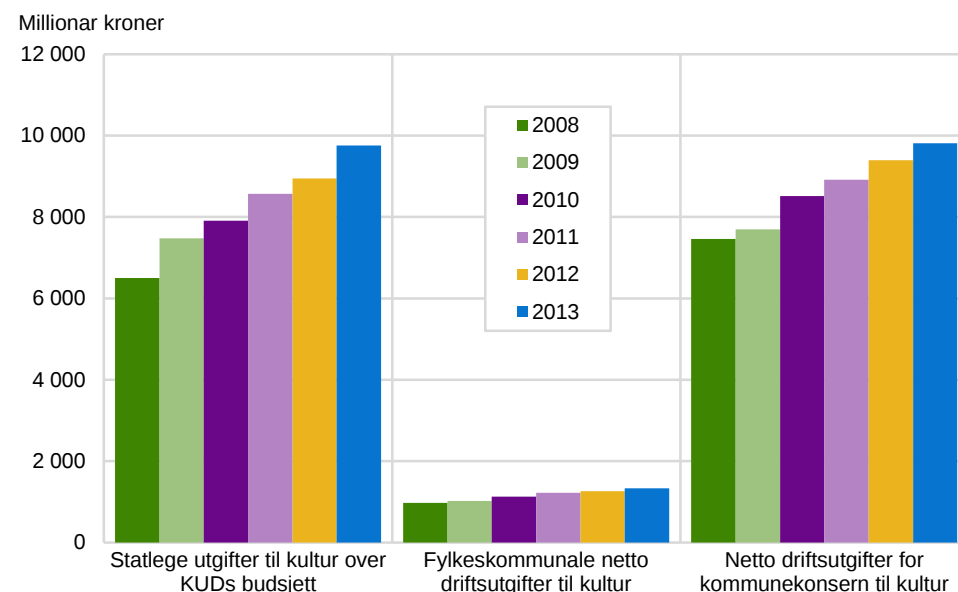
1.1. Nokre resultat

Offentlege utgifter til kultur

Rekneskapane for 2013 syner at:

- Dei statlege utgiftene til kultur var nær 9,8 milliardar kroner over budsjettet til Kulturdepartementet (KUD) – 1 932 kroner per innbyggjar i gjennomsnitt.
- Fylkeskommunanes netto driftsutgifter til kulturformål var over 1,3 milliardar kroner – 260 kroner per innbyggjar i gjennomsnitt.
- Kommunanes netto driftsutgifter til kultur var 9,8 milliardar kroner – 1 921 kroner per innbyggjar i gjennomsnitt.

Figur 1.1. Offentlege utgifter til kultur. 2008-2013. Millionar kroner



Kjelde: Kulturdepartementet og KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Statlege utgifter til kultur –
0,6 prosent av tildelingane
over statsbudsjettet

1.1.1. Offentlege utgifter – stat

Rekneskapstala til KUD viser at det totalt blei løyvd 9,8 milliardar kroner til ulike formål departementet hadde i 2013. Det var ein auke på 0,8 milliardar kroner, eller 9 prosent, sidan 2012. Sidan 2009 har auken vore på 2,3 milliardar, eller 25 prosent, dette føreset at ein held utgifter til Den norske kyrkja utanfor. KUDs samla utgifter i 2013 var 0,6 prosent av dei samla statlege utgiftene. Dei fleste enkelt-postane i rekneskapen for 2013 auka.

Scenekunstformål fekk 19,2 prosent av midlane frå KUDs tildelingar i 2013, samla over 1 874 millionar kroner. Av desse pengane gjekk nær 1 milliard til nasjonale institusjonar som gjeld scenekunst: Den Norske Opera & Ballett fekk 557 millionar, Nationaltheatret fekk 174 millionar, Det Norske Teatret fekk 155 millionar og Den Nationale Scene fekk 106 millionar kroner. Region- og landsdelsinstitusjonar fekk over 433 millionar kroner. Norsk kulturfond fekk nær 113 millionar til utdeling til scenekunstformål (KUD Prop 1. S). Scenekunsts tildelingar samla har auka med 36 prosent sidan 2009. Sjå også kapittel 4 om Kulturfondet.

Musikkformål står for 10,4 prosent av KUDs tildelingar for 2013, nær 1 015 millionar kroner. Av desse midlane gjekk 254 millionar til dei nasjonale institusjonane: Oslo-Filharmonien fekk 138 millionar kroner, og Stiftelsen Harmonien fekk 116 millionar kroner. Kulturfondet fekk nær 188 millionar kroner til utdeling til ulike musikkformål. Musikkformål har fått auka tildelingar med 25 prosent sidan 2009.

Museums- og andre kulturvernformål, språk-, litteratur- og bibliotekformål og arkivformål fekk samla 23,3 prosent av tildelingane frå KUD. Det nasjonale museumsnettverket fekk 959 millionar kroner å fordele på ulike museum som er med i ordninga. På området språk-litteratur og bibliotekformål er Nasjonalbiblioteket største mottakar med nær 430 millionar kroner. Og på området arkivformål skulle 316 millionar kroner gå til drift av Arkivverket. Arkivverket består av Riksarkivet, åtte statsarkiv, Samisk arkiv og Norsk helsearkiv. Samla har dei tre formåla fått auka tildelinga med nær 17 prosent sidan 2009.

Film og media tok opp 12,4 prosent av tilskota frå KUD i 2013. Filmfondet fekk nær 437 millionar kroner av dette til produksjon og distribusjon av film, dokumentarar, TV-seriar og dataspel. Under film og media ligg også mediestøtte på totalt 348 millionar kroner. Av mediestøtta går 308 millionar til produksjonstilskot til aviser. Litt over 24 millionar blei fordelt til samiske aviser i 2013. Film og media har fått auka tildelinga med over 27 prosent sidan 2009.

Frivillighetsformål (ein post på statsbudsjettet) står for den største auken i utgiftene via budsjettet til Kulturdepartementet siste året, det meste av desse midlane gjekk til momskompensasjon til frivillige organisasjonar. Det opphavlege budsjettforslaget til auke i midlar til denne kompensasjonen var på over 300 millionar ifølgje Prop. 1 S for 2012-2013. Denne satsinga på momskompensasjon forklarar det meste av auken frå 2012 til 2013 på 399 millionar kroner til frivillige formål i alt, slik det går fram i tabell 1.1.1. Lotteri- og stiftelsestilsynet, som forvaltar ordninga, betalte ut 941 millionar kroner i momskompensasjon til frivillige lag og organisasjonar i 2013 (Lotteri- og stiftelsestilsynet 2014).

Momskompensasjonen blei innført som ordning etter ei endring i regelverket for moms i 2001. Fleire tenester blei avgiftspliktige, og frivillige organisasjonar fekk ved endringa høgare utgifter (NOU 2008:7). Ei ny ordning for momskompensasjon til frivillige organisasjonar blei etablerte i 2010. Formålet med tilskotsordninga er å kompensere for kostnader som frivillige organisasjonar har til meirverdiavgift ved kjøp av varer og tenester. Ordninga var i 2013 om lag ein tiendedel av Kulturdepartementet sine utgifter. Dei frivillige organisasjonane må søkje om midlar og oppfylle krav til kompensasjon definert i forskrift om ordninga. Organisasjonane som søker må vere registrert i frivilligregisteret. Ifølgje Lotteri- og stiftelsestilsynet fekk nær 17 900 lag og organisasjonar kompensasjon i 2013. Av totalsummen organisasjonane søkte om, fekk dei 70 prosent, avkortinga var dermed 30 prosent. Det var første gongen avkortinga låg under 50 prosent ifølgje tilsynet, dette var mogleg på grunn av auka ramme på momskompensasjonen, skriv Lotteri- og stiftelsestilsynet i årsmeldinga for 2013.

*1 641 millionar kroner frå
spelemidlane til idrett*

Speleoverskotet frå Norsk Tipping AS blir fordelt til kultur- og idrettsformål, og til samfunnsnyttige og humanitære organisasjonar. Hovudfordelinga av spelemidlane i 2013 syner at 1 641 millionar kroner gjekk til idrettsformål. Idrettsanlegga fekk størst tilskot i 2013, 801 millionar. Noregs Idrettsforbund og Olympiske Komité (NIF) fekk 580 millionar kroner i 2013. Tilskotet til NIF har gått opp med 226 millionar sidan 2009. Tilskot til lokale lag og foreiningar var på 164 millionar kroner. Midlar til forskings- og utviklingsarbeid var på 21 millionar kroner i 2013. Sjå tabell 1.1.2.

*500 millionar kroner frå
spelemidlane til kultur*

Tildelingane frå spelemidlane til kulturformål var på 500 millionar kroner i 2013, etter å ha vore stabilt på 417 millionar kroner sidan 2007. Av midlane i 2013 fekk Den kulturelle skolesekken (DKS) 200 millionar kroner. Av dette gjekk litt over 142 millionar kroner til DKS-tiltak i grunnskolen, medan nær 56 millionar kroner gjekk til DKS-tiltak i vidaregåande skole. Frifond fekk 150 millionar kroner til fordeling, etter å ha fått 125 millionar sidan 2007. Kulturbygg fekk litt over 135 millionar kroner frå spelemidlane til kultur. Sjå tabell 1.1.3.

Totale rekneskapstal for DKS i grunnskolen og vidaregåande skole syner at inntektene for rekneskapsåret 2013 var på nær 351 millionar kroner og utgiftene var på 299 millionar kroner. Inndelinga i rekneskapsår og ei felles oversikt der utgifter til både grunnskolen og vidaregåande skole er samla, er ny frå 2013, derfor er ikkje tala samanliknbare med tidlegare skoleår. Sjå tabell 1.1.4.

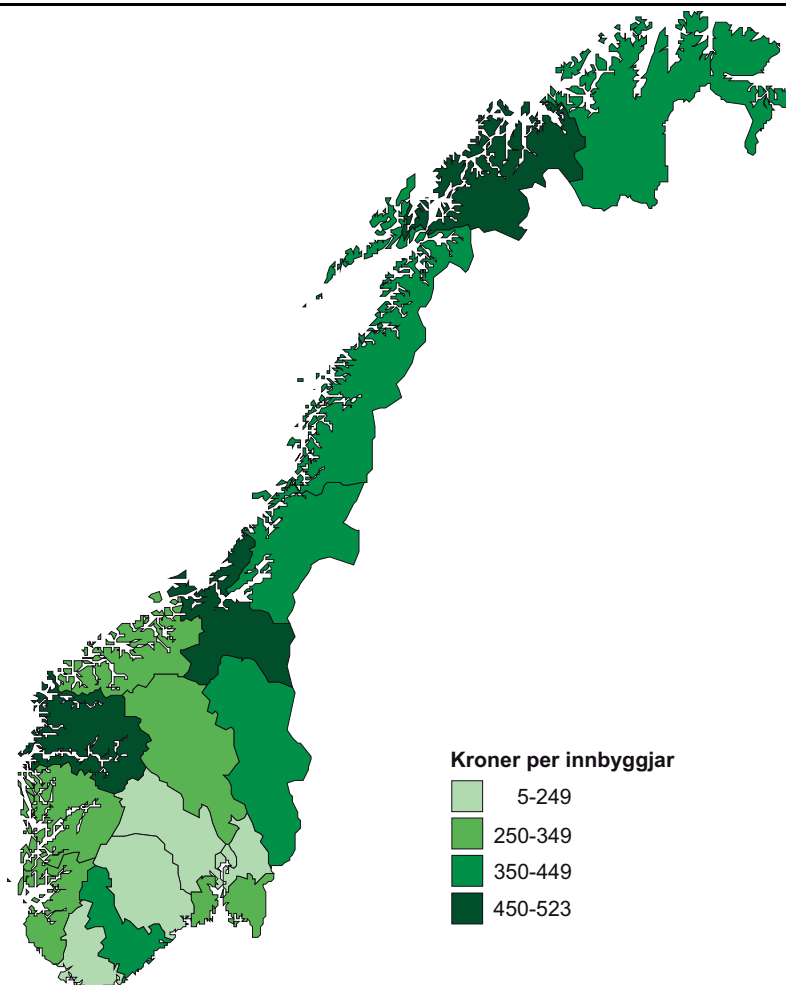
1.1.2. Offentlege utgifter – fylkeskommunar

1,2 milliardar kroner til kulturformål i fylkeskommunane

Rapporteringa i KOSTRA viser at netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane var på over 1,3 milliardar kroner i 2013. Auken i netto driftsutgifter til kulturformål frå 2012 var 70 millionar kroner, eller 6 prosent.

I gjennomsnitt gjekk det 260 kroner per innbyggjar i netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane i 2013, Oslo inkludert. Sør-Trøndelag fylkeskommune brukte 523 kroner per innbyggjar til kulturformål i 2013, mot 356 kroner i 2012. I Sør-Trøndelag fylkeskommune gjekk 4,6 prosent av netto driftsutgifter til kulturformål. I Aust-Agder fylkeskommune gjekk 4,2 prosent av totale netto driftsutgifter til kulturformål i 2013. Tala for Oslo som fylkeskommune viser berre ein liten del av utgifter til kultur da Oslo både er kommune og fylkeskommune og rapporterer både som kommune og fylkeskommune. Sjølv om det kan vere uvisse knytt til kva som er kommunale og fylkeskommunale utgifter, er ikkje tala dobbelt-rapporterte. For å få fram dei totale netto driftsutgiftene for Oslo kan det vere nyttig å leggje saman dei kommunale og dei fylkeskommunale netto driftsutgiftene.

Figur 1.2. Netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane. 2013. Kroner per innbyggjar

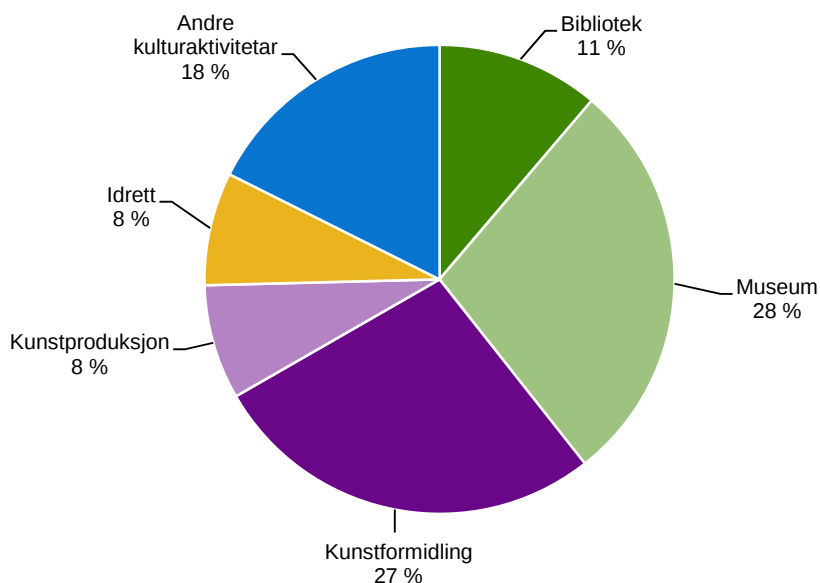


Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Funksjonen museum har høgast del av utgiftene til kultur i fylkeskommunane, 28 prosent, deretter følgjer kunstformidling med 27 prosent. Netto driftsutgifter til

museum var på 375 millionar kroner i 2013. Netto driftsutgifter til kunstformidling, som mellom anna dekkjer DKS, utgjorde 362 millionar kroner same året. Idrett hadde størst prosentvis auke med 26 prosent, eller 21 millionar kroner. 104 millionar kroner gjekk til idrett i 2013. Dette beløpet utgjør 8 prosent av utgiftene til kulturformål i fylkeskommunane. Kunstformidling hadde den største attendegangen i pengesum, med 4 millionar kroner. Netto driftsutgifter til museum i fylkeskommunane sine rekneskapar auka med 21 millionar. Viss ein ser på utviklinga dei siste fem åra (2009-2013), har netto driftsutgifter i alt auka med 30 prosent. Nettoutgiftene til idrett dei siste fem åra har gått frå negativ driftsutgift på 8 millionar kroner i 2009 til ei utgift på 104 millionar i 2013, truleg på grunn av at fleire fylkeskommunar har hatt store inntekter på denne funksjonen. Sjå figur 1.3 og tabellane 1.2.1 og 1.2.2.

Figur 1.3. Netto driftsutgifter til ulike kulturformål i fylkeskommunane. 2013. Prosent



Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Fordelinga for dei ulike funksjonane i fylkeskommunane varierer ein del. Dei største avvika var at netto driftsutgifter til idrett i fire fylke var på minussida. Det vil seie at desse fylkeskommunane hadde større inntekter i høve til utgifter på denne funksjonen. Sør-Trøndelag, Hordaland, Rogaland og Nordland hadde dei største netto driftsutgiftene til kultur, med respektive 160, 144, 116 og 105 millionar kroner. Akershus hadde dei høgaste nettoutgiftene på bibliotek med nær 16 millionar. Hordaland hadde dei største netto driftsutgiftene til museum, med 48 millionar kroner i 2013. Sør-Trøndelag brukte 40 millionar på kunstformidling i 2013. Troms hadde 33 millionar i netto driftsutgifter til kunstproduksjon, 3 millionar meir samanlikna med i 2012. Sør Trøndelag la ned 67 millionar på idrett, medan Rogaland hadde høgast netto driftsutgift til andre kulturaktivitetar, 39 millionar. Sjå tabellane 1.2.1 og 1.2.2.

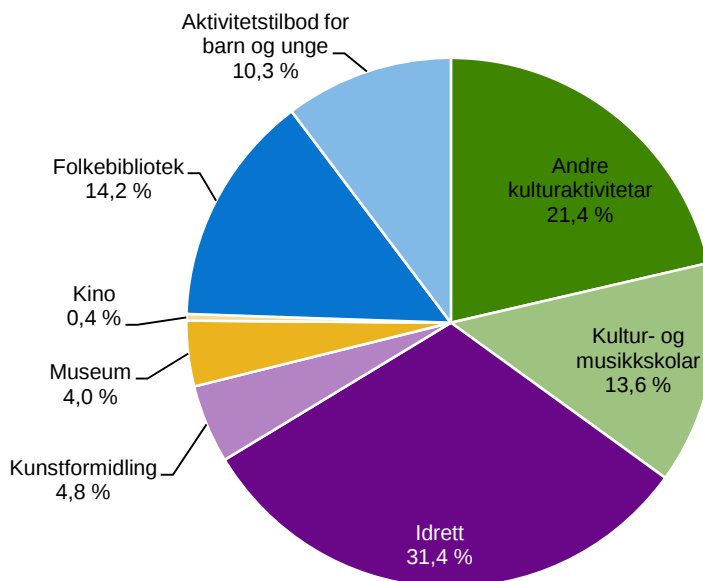
Brutto investeringsutgifter som fylkeskommunane hadde til kulturformål i 2013, var 65 millionar kroner. Investeringsnivå for 2009 og 2012 skil seg ut som særskilte høge mot normalt nivå. Etter det høge investeringsnivået i 2009 var investeringane både i 2010 og 2011 på same nivået som i 2008, og auken i 2012 til 114 millionar var eit unntak. Ser ein på gjennomsnittet for dei tre åra i perioden 2011-2013, har fylkeskommunane brukt 81 millionar kroner til brutto investeringsutgifter. Aust-Agder og Sogn og Fjordane fylkeskommunar står i denne perioden for den største delen av dei investerte kronene i den siste treårsperioden, med høvesvis 32 og 19 millionar kroner. Sjå tabell 1.2.3.

3,7 prosent til kultur i kommunane

1.1.3. Offentlege utgifter – kommunar

Tala for kommunane sine utgifter er henta frå KOSTRA-rapporteringa. Rekneskapsåret 2013 syner at kommunane sine netto driftsutgifter til kultur låg på 9,8 milliardar kroner, eller 3,7 prosent, av totale netto driftsutgifter, Oslo inkludert. Tala gjeld kommunen som konsern, sjå kapittel 1.3 om omgrep og definisjonar, rekneskapsomfang. Sjølv om det har vore ein auke i utgiftene til kultur på 4 prosent frå 2012, har delen av utgiftene som går til kultur, gått ned frå 3,8 prosent i 2012 til 3,7 prosent i 2013. I 2010 var det ein meir markant nedgang; da var hovudforklaringa til ein lågare del til kultur endra finansiering til barnehagar, frå øyremerka tilskot til rammetilskot. Endringa frå 2012 til 2013 har ikkje ei tydelig årsak. Alle kulturområda, bortsett frå kino og kunstformidling, har auke i netto driftsutgifter.

Figur 1.4. Netto driftsutgifter til kultur for kommune-konsern. 2013. Prosent



Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

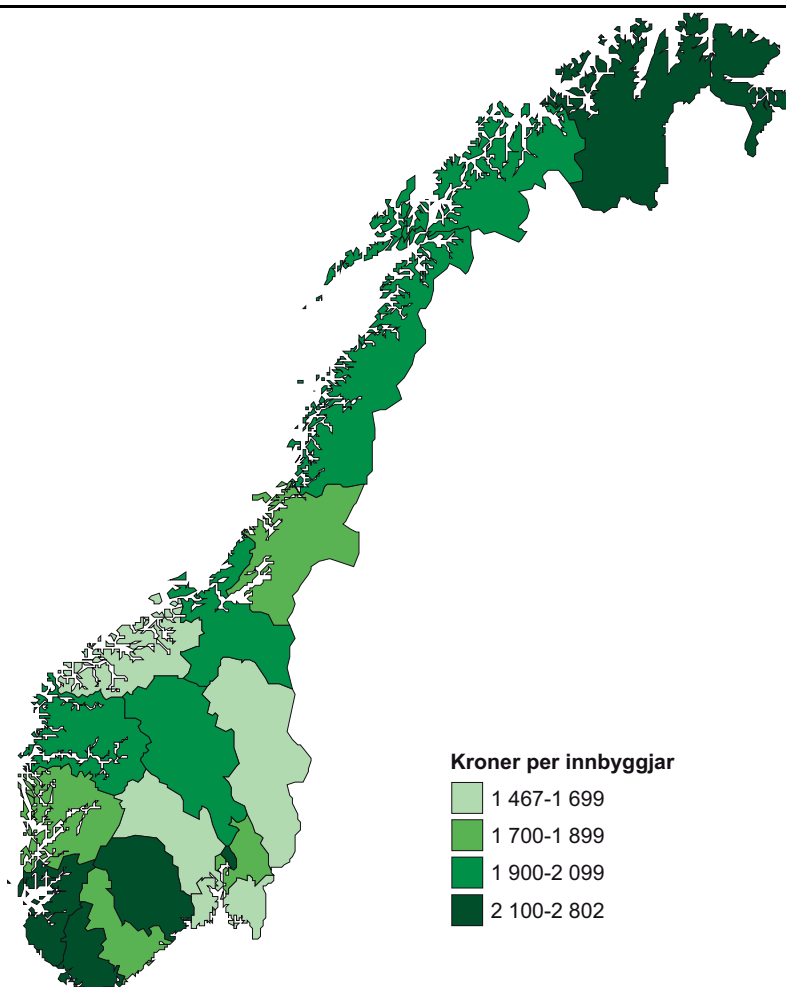
Netto driftsutgifter til idrett utgjer 31 prosent av utgiftene til kultur. Dette kulturområdet hadde høgast prosentvis auke frå året før, 8 prosent, eller 218 millionar kroner. Idrett var som i åra før den høgaste kulturutgifta i kommunane samla. Kommunane brukte totalt 3 milliardar kroner til idrett i 2013.

Posten andre kulturaktivitetar var på 2 milliardar kroner i 2013, ein auke på 101 millionar, eller 5 prosent frå 2012. 1,4 milliardar kulturkroner gjekk til folkebibliotek, ein auke på 26 millionar, eller 2 prosent samanlikna med året før. Sjå figur 1.6 og tabellane 1.3.1- 1.3.4.

Kommunane i Akershus hadde til saman høgast vekst i netto driftsutgifter til kultur med 96 millionar kroner eller 10 prosent. Mest nedgang i kulturutgiftene hadde kommunane i Telemark og kommunane i Aust-Agder, ein nedgang i kulturutgiftene på respektive 2 og 1 prosent (sjå tabell 1.3.1).

Som nemnt over brukte kommunane i Noreg 3,7 prosent av totale utgifter til kulturformål i 2013. Kommunane i åtte fylke brukte over gjennomsnittet til kultur: Rogaland, Finnmark, Vest-Agder, Telemark, Sør-Trøndelag, Akershus, Oslo og Hordaland, desse fylka prioriterte kultur meir samanlikna med gjennomsnittet på 3,7 prosent. Oslo brukte mest pengar på kultur i 2013, 1,4 milliardar, medan Rogaland brukte mest pengar på kultur målt i prosent av totale netto driftsutgifter – 4,6 prosent (sjå tabell 1.3.1).

Figur 1.5. Netto driftsutgifter til kultur for kommunekonsern, etter fylke. 2013. Kroner per innbyggjar

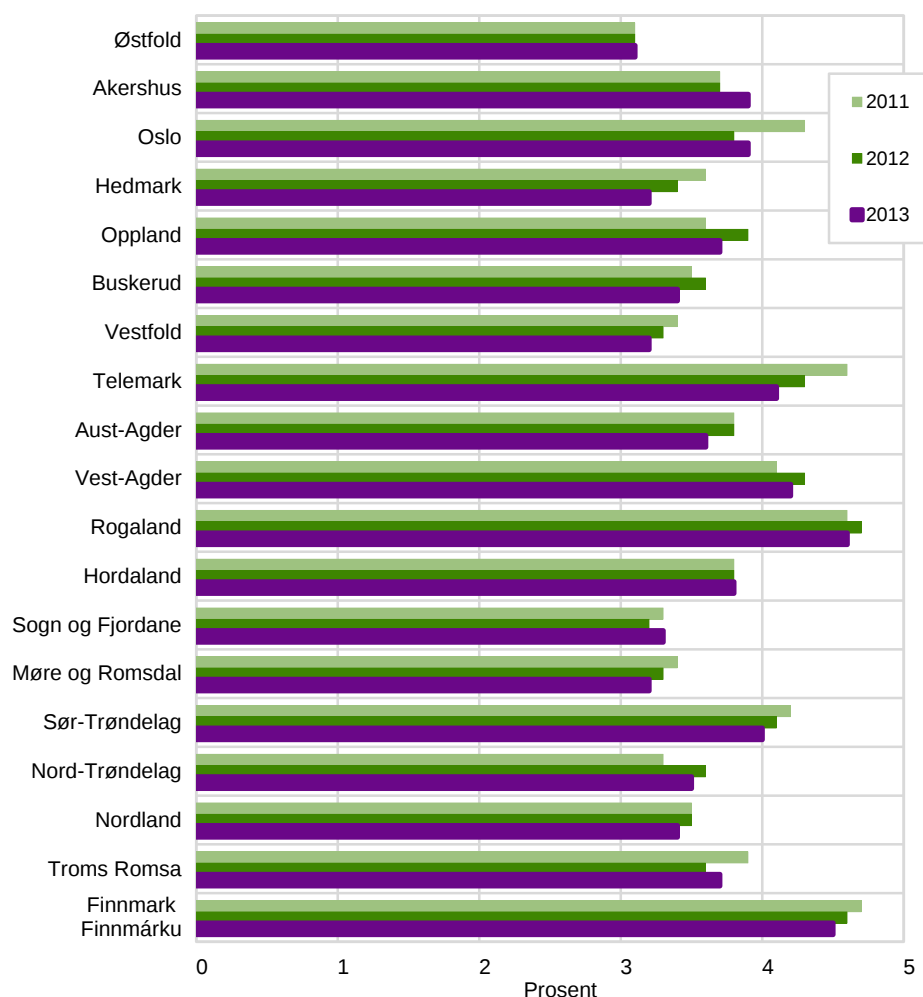


Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

*1 921 kroner per innbyggjar
til kultur*

I gjennomsnitt brukte kommunane 1 921 kroner per innbyggjar til kulturformål i 2013, 61 kroner meir i høve til året før. For sjuande året på rad er det kommunane i Finnmark som bruker mest til kultur per innbyggjar med 2 802 kroner, ein nedgang på 36 kroner samanlikna med året før.

Kommunane i Vestfold og Østfold bruker minst, med respektive 1 467 og 1 485 kroner per innbyggjar. For Vestfold er det ein auke på 20 kroner, eller 1 prosent, og for Østfold er det ein auke på 76 kroner, eller 5 prosent, samanlikna med året før.

Figur 1.6. Netto driftsutgifter til kultur for kommune-konsern, etter fylke. 2011-2013. Prosent av totale netto driftsutgifter

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

1.2. Om statistikken for dei offentlege utgiftene

Dei statlege utgiftene syner i hovudsak utgifter over Kulturdepartementet¹ sitt budsjett slik det går fram av Prop. 1 S frå oktober kvart år. Fylkeskommunale og kommunale utgifter baserer seg på rekneskapane deira som kvart år blir handsama av KOSTRA-systemet. Tala blir publiserte hos SSB på ssb.no, KOSTRA-sidene og i Statistikkbanken.

KOSTRA (kommune-stat-rapportering)

KOSTRA er eit nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om fylkeskommunal og kommunal verksemd. Informasjon om kommunale tenester og bruken av ressursar på ulike tenestemråde blir registrert og samanstillt for å gi relevant informasjon til avgjerdstakarar og andre, både nasjonalt og lokalt. Informasjonen skal tene som grunnlag for analyse, planlegging og styring, og med dette gi grunnlag for å vurdere om nasjonale mål er oppnådde. KOSTRA skal forenkle rapporteringa frå kommunane til staten ved at data berre blir rapporterte ein gong, sjølv om dei skal brukast til ulike formål. All rapportering frå kommunane til SSB skjer ved elektronisk datautveksling. SSB publiserer ureviderte tal for kommunane 15. mars, og retta tal 15. juni. I nøkkeltala blir data sette saman, både tal som blir rapporterte direkte frå kommunane til SSB, og tal henta frå nasjonale register utanfor SSB. Før publiseringa 15. juni har kommunane hatt høve til å rette feil og manglar i dataa sine, og SSB har gjennomført kvalitetskontrollar og revisjon av datamaterialet. Dei ureviderte nøkkeltala per 15. mars kan innehalde feil.

¹ Før 1. januar 2010 Kultur- og kyrkjedepartementet.

1.3. Omgrep og definisjonar

Spelemidlane

Kvart år sidan 1948 har overskotet i Norsk Tipping AS gått til samfunnsnyttige formål. Frå 2009 til 2011 gjaldt følgjande fordelingsnøkkel for speleoverskotet frå Norsk Tipping: 45,5 prosent går til idrettsformål, 36,5 prosent går til kulturformål og 18 prosent til samfunnsnyttige og humanitære organisasjonar som ikkje er knytte til Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF). I 2012 gjaldt: 47,9 prosent til idrettsformål, 14,6 prosent til kulturformål utanfor statsbudsjettet, 18 prosent til samfunnsnyttige og humanitære organisasjonar og 19,5 prosent til kulturformål inntektsført på statsbudsjettet (i alt 668 millionar kroner inkludert i KUDs utgifter for 2013). Tippemidla frå 2012 blir fordelte i 2013. Midlane til idrettsformål og samfunnsnyttige formål blir fordelte av Kongen. Av midlane til kulturformål skal 2/3 fordelast av Stortinget og 1/3 av Kongen. Av midlane som fordelast av Kongen, skal om lag 40 prosent gå til å realisere Den kulturelle skolesekken over heile landet, om lag 30 prosent til Frifond og om lag 30 prosent til investeringar og vedlikehald av lokale/regionale kulturelle møteplassar (Prop 1 S, 2011-2012 og 2013-2014, Kulturdepartementet).

Rekneskapsomfang og om konsern i KOSTRA

Formålet med publiseringa i KOSTRA er å vise ressursbruk og tenesteproduksjon uavhengig av korleis denne er organisert i den enkelte (fylkes)kommune. I tillegg til å produsere tenesta sjølv kan (fylkes)kommunen velje å organisere heile eller delar av tenesteproduksjonen innanfor dei enkelte sektorane/tenesteområda i eigne organisatoriske einingar (særbedrifter). Desse særbedriftene fører eigne rekneskapar og dette inneber at tala i KOSTRA i dei opphavlege faktaarka ikkje inkluderer ressursbruken/tenesteproduksjonen i særverksemdene. For å rette seg etter den aukande graden av utskiljing av tenesteproduksjonen i eigne einingar, er det derfor nødvendig å etablere faktaark for konsern for alle tenesteområda i KOSTRA-publiseringa.

Konsern i KOSTRA omfattar dei organisatoriske einingane som juridisk sett er definerte innanfor (fylkes)kommunen som juridisk person, det vil seie (fylkes)kommunerekneskapen, (fylkes)kommunale føretak (KF/FKF), og i tillegg desse som ikkje er ein del av (fylkes)kommunen: inter(fylkes)kommunale selskap (IKS) og inter(fylkes)kommunale samarbeid etter kommuneloven § 27, som fører særrekneskap.

Særrekneskapane blir rapporterte enkeltvis til SSB, og konsolideringa til konsern blir gjort av SSB. Mellom (fylke)kommunen og KF/FKF er eigarforholdet alltid ein-til-ein, mens fleire kommunar/fylkeskommunar eig IKS saman. Den enkelte (fylkes)kommunes eigardel i IKS blir fordelt etter registrerte eigardelar i Føretaksregistret i Brønnøysund. § 27-einingane blir behandla likt med kommunale føretak. (Fylkes)kommunal verksemd organisert som aksjeselskap og stiftingar inngår ikkje i konsernomgrepet. Effektivering av konsernfaktaark for dei enkelte tenesteområda skjer etter kvart.

Ved utgangen av 2011 var det registrert 240 interkommunale selskap med nær 1 800 eigarsamband. Talet på kommunale og fylkeskommunale føretak var 226, og dessutan 35 interkommunale samarbeid.

Netto driftsutgifter totalt

Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene medrekna avskrivningar etter at driftsinntektene, som blant anna inneheld øyremerkte tilskot frå staten og andre direkte inntekter, er trekte frå. Resten av utgiftene må dekkjast av dei frie inntektene som skatteinntekter, rammeoverføringar frå staten med vidare. Netto driftsutgifter vil vise fylkets eller kommunens prioritering av dei frie inntektene i forhold til målgruppa for tenesta.

Brutto driftsutgifter

Brutto driftsutgifter viser dei samla driftsutgiftene medrekna avskrivningar korrigerte for dobbeltføringar som kjem av vidarefordeling av utgifter/interkjøp med vidare. Brutto driftsutgifter minus brutto driftsinntekter skal ikkje vere lik netto driftsutgifter. På funksjon/tenesteområde kjem dette av at brutto driftsutgifter blir

korrigerte for artane 710 sjukelønnsrefusjon og 729 kompensasjon mva. tillagde i driftsrekneskapen. Tilsvarende korreksjonar blir ikkje gjorde i brutto driftsinntekter. Netto driftsutgifter blir korrigerte for art 728 kompensasjon mva. tillagde i investeringsrekneskapen. For nærare informasjon, sjå fagleg rettleiing på <http://www.ssb.no/kostra/>.

Brutto investeringsutgifter

Brutto investeringsutgifter syner investeringsutgifter korrigerte for fordelte utgifter og internsal. For å vise prioritering av nybygging, større utviklingstiltak og andre investeringar blir det brukt brutto investeringsutgifter per innbyggjar.

For fleire definisjonar brukt i KOSTRA, sjå fagleg rettleiing på <http://www.ssb.no/kostra/>.

Rekneskapsfunksjonar til kulturformål – fylkeskommunar

- 740 Bibliotek
- 760 Museum
- 771 Kunstformidling
- 722 Kunstproduksjon
- 775 Idrett
- 790 Andre kulturaktivitetar²

Rekneskapsfunksjonar til kulturformål – kommunar

- 231 Aktivitetstilbod til barn og unge
- 370 Bibliotek
- 373 Kino
- 375 Museum
- 377 Kunstformidling
- 380 Idrett
- 381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg (ny i 2008)
- 383 Kommunale musikk- og kulturskolar
- 385 Andre kulturaktivitetar og tilskot til andre sine kulturbygg³
- 386 Kommunale kulturbygg (ny i 2008)

I tabellane er funksjon 381 slått saman med funksjon 380 idrett, og funksjon 386 er slått saman med funksjon 385 andre kulturaktivitetar. Årsaka til samanslåinga er at det har vore dårleg rapportering på desse funksjonane etter at dei blei innførte i kommunerekneskapen frå 2008.

1.4. Samanlikningar

Samanlikningar over tid og stad

KOSTRA-tala omfattar tal frå 1999, da kommunane kom med i KOSTRA. Frå og med 2001 er alle kommunane pålagde rapportering til KOSTRA. Både i sjølve prosjektperioden og i ettertid har det vore ein god del endringar i statistikkopplegget. Ei generell kompensasjonsordning for meirverdiavgift innført frå 1. januar 2004 kan føre til brot i tidsserien frå 2003 til 2004. Ordninga vil kunne innebære brot i nokre sentrale rekneskapsomgrep. For nærare forklaring viser ein til fagleg rettleiing til KOSTRA, kapitla 2B–2E. Større brot i tidsseriar kan finnast. Tala i tabellane frå 2007 gjeld kommunekonsern. Tal i Statistikkbanken på [ssb.no](http://www.ssb.no) kan avvike frå eldre tal i tabellar i kapitlet, dette har si årsak i oppdateringar av eldre tal i Statistikkbanken. Tabellane for kapittel 3.3 omfattar utgiftene som kommunane har til kulturformål.

Samanheng med annan statistikk

Eventuell samanheng mellom førebelse og endelege tal, korttidsstatistikk og årsstatistikk innanfor same emne, og høve til å samanlikne med annan statistikk innanfor same område, vil det bli gitt informasjon om for kvart enkelt område.

² Andre kulturaktivitetar (f790 fylke) omfattar funksjonar som i hovudsak arbeider utoverretta mot kulturorganisasjonar og kulturtiltak i kommunane. Omfattar samfunnshus/allaktivitetshus, støtte til nærkringkasting eller anna lokal medieverksemd.

³ Andre kulturaktivitetar og tilskot til andre sine kulturbygg (f 385 kommune) omfattar i hovudsak tilskot til organisasjonar, aktivitetar, markeringar, kultur dagar og hendingar som blir drivne av eller er baserte på frivillig medverknad.

Referansar

Lotteri- og stiftelsestilsynet (2014): Årsmelding 2013.

Norsk Tipping: Års- og samfunnsrapport 2009

NOU (2008:7): *Kulturmomsutvalget. Utvidelse av merverdiavgiftsgrunnlaget på kultur- og idrettsområdet.*

Prop. 1 S. Kulturdepartementet

Meir informasjon

Norsk Tipping: Spelemlane (<http://www.spillemidlene.no>).Kostra. (<http://www.ssb.no/offentlig-sektor/kostra>)

Lovdata. Forskrift om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner

Lotteri og stiftelsestilsynet: (<http://lottstift.no>).

Frivilligregisteret: (<http://www.brreg.no/frivillighet/>).

Medietilsynet: (<http://www.medietilsynet.no/>)

Tabell 1.1.1. Utgifter over Kulturdepartementets budsjett 2008-2013. Rekneskapstal 2008-2013. Løyvingar. Millionar kroner og prosent

	Absolutte tal						Prosent					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I alt	7 934,4	9 090,9	7 911,3	8 566,0	8 950,4	9 759,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Administrasjon m.m. ¹	179,7	195,4	182,8	116,5	122,6	120,3	2,3	2,1	2,3	1,4	1,4	1,2
Frivillighetsformål i alt	465,7	800,5	794,0	1 131,7	1 140,9	1 539,6	5,9	8,8	10,0	13,2	12,7	15,8
Frivillighetsformål	309,2	596,6	574,5	852,3	877,1	1 230,7	3,4	6,6	7,3	9,9	9,8	12,6
Kultur og samfunn	-	25,9	34,2	64,1	42,6	63,1	-	0,3	0,4	0,7	0,5	0,6
Tilskot til trussamfunn m.m.	156,4	178,0	185,3	215,3	221,2	245,8	2,0	2,0	2,3	2,5	2,5	2,5
Kulturformål i alt	4 954,4	5 536,9	5 943,7	6 220,3	6 538,4	6 892,0	62,4	60,9	75,1	72,6	73,1	70,6
Allmenne kulturformål ²	394,3	411,9	410,0	546,6	582,0	600,1	4,9	4,5	5,2	6,4	6,5	6,1
Kulturbbygg ³	80,0	207,4	174,8	169,8	171,6	199,0	1,0	2,3	2,2	2,0	1,9	2,0
Norsk kulturfond ⁴	39,6	39,9	43,2	66,7	68,7	69,5	0,5	0,4	0,5	0,8	0,8	0,7
Kunstnarformål	345,1	364,9	378,6	393,4	406,6	423,5	4,3	4,0	4,8	4,6	4,5	4,3
Biletkunst mv.	343,2	378,0	409,7	420,6	405,2	436,5	4,3	4,2	5,2	4,9	4,5	4,5
Musikkformål	708,5	811,5	904,3	959,8	1 027,0	1 014,9	8,9	8,9	11,4	11,2	11,5	10,4
Scenekunstformål	1 254,7	1 374,9	1 521,6	1 631,4	1 716,2	1 873,7	15,8	15,1	19,2	19,0	19,2	19,2
Samordningstiltak for arkiv, bibliotek og museum	128,7	136,3	145,8	-	-	-	1,6	1,5	1,8	-	-	-
Språk-, litteratur- og bibliotekformål	651,3	723,5	775,7	818,6	862,5	881,6	8,2	8,0	9,8	9,6	9,6	9,0
Museumsformål og andre kulturvernformål	756,5	808,4	871,0	891,9	949,0	1 020,9	9,5	8,9	11,0	10,4	10,6	10,5
Arkivformål	252,7	280,2	309,0	321,6	349,6	372,3	3,2	3,1	3,9	3,8	3,9	3,8
Film og media	900,4	946,8	990,8	1 097,6	1 148,4	1 207,1	11,3	10,4	12,5	12,8	12,8	12,4
Den norske kyrkja ⁵	1 434,1	1 611,5	..	..	..	..	18,1	17,7	..	..	..	..
Prosent av statlege midlar i alt ⁶ ..	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	.	.	.	.	.	.
Prosent av BNP i alt	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	.	.	.	.	.	.

¹ Gjeld drift av Kulturdepartementet og Lotteri- og stiftelsestilsynet. ² Ikkje inkl. løyvingar til kulturbbygg og midlar frå Norsk kulturfond. ³ Inkl. nasjonale, regionale og lokale kulturbbygg. Midlar frå Norsk kulturfond er ikkje medrekna. ⁴ Inkl. berre Norsk kulturfond frå og med 2008, inkluderte tal frå Norsk kulturråd tidlegare i tidsserien. ⁵ Frå 1. januar 2010 høyrer Den norske kyrkja til Fornyings-, administrasjons- og kyrkjedepartementet. ⁶ Prosenten er rekna av statsbudsjettets samla utgifter i alt medrekna folketrygda.

Kjelde: Kulturdepartementet.

Tabell 1.1.2. Hovudfordeling av spelemidlar til idrettssektoren. 2003-2013. Millionar kroner

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012 ¹	2013
I alt	1 050,0	1 200,0	1 200,0	1 200,0	1 250,0	1 418,0	1 558,4	1 558,5	1 558,6	1 564,1	1 640,6
Idrettsanlegg	546,5	656,2	665,5	664,4	695,0	690,0	687,6	749,6	735,7	756,5	801,3
Nasjonalanlegg/spesielle anlegg	26,0	22,6	5,2	1,5	13,1	19,6	26,4	27,1	29,4	13,2	17,0
Forsknings- og utviklingsarbeid	24,7	23,4	23,6	22,8	24,0	20,4	9,6	20,1	20,1	20,1	21,1
Spesielle aktivitetar	33,4	37,9	36,7	42,3	40,9	41,0	47,8	49,7	51,4	52,4	57,2
Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité	314,4	340,0	349,0	349,0	352,0	354,0	354,0	556,0	566,0	566,0	580,0
Tilskot til lokale lag og foreiningar	105,0	120,0	120,0	120,0	125,0	125,0	125,0	156,0	156,0	156,0	164,0
Overgangsmidlar	-	-	-	-	-	168,0	308,0	-	-	-	-

¹ Meldt del av overskot frå 2012 til fordeling 2013 frå Norsk tipping, av totalt 3 425 millionar kroner. <http://2012.norsk-tipping.no/rapport/overskuddsmottakere/>.

Kjelde: Kulturdepartementet.

Tabell 1.1.3. Hovedfordeling av spelemidler til kultur. 2003-2013. Millionar kroner

	2003	2004	2005	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013 ³
I alt	150,0	300,0	400,0	400,0	400,0	416,7	416,7	416,7	416,7	416,7	416,7	500,1
Den kulturelle skolesekken (DKS)												
DKS i alt	60,0	120,0	160,0	160,0	161,0	167,0	167,0	167,0	167,0	167,0	167,0	200,0
Lokale DKS-tiltak i alt (fylke og kommune)												
Grunnskolen	36,0	84,0	128,0	128,0	128,0	134,0	147,5	147,5	157,5	162,3	164,0	198,3
Videregående skole	-	-	-	-	-	128,0	122,0	122,0	122,5	122,5	122,5	142,4
Sentrale DKS-tiltak	-	-	-	-	-	6,0	25,5	25,5	35,0	39,8	41,5	55,9
Frifond¹	45,0	90,0	120,0	120,0	120,0	125,0	125,0	125,0	125,0	125,0	125,0	150,0
Kulturbygg i alt	45,0	90,0	120,0	120,0	119,0	124,7	124,7	124,7	124,7	124,7	124,7	135,1
Regionale kulturbygg	16,3	26,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lokale kulturbygg	28,7	29,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Desentralisert ordning for tilskot til kulturhus	-	-	48,0	48,0	48,0	49,7	49,7	49,7	49,7	49,7	99,7	128,1
Regionale møteplassar og formidlingsarenaer for kultur	-	35,0	72,0	72,0	71,0	75,0	75,0	75,0	75,0	75,0	25,0	7,0
Den kulturelle spaserstokken	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14,9

¹ Frifond er midlar frå overskotet i Norsk Tipping AS og gitt til barn og ungdom som driv med frivillige aktivitetar innanfor kultur eller andre fritidsaktivitetar.

² Prosjektmidlar for bruk til utviding av videregående skole i utvalde kommunar ³ Tal frå budsjett.

Kjelde: Frå Kultur- og kyrkjedepartementet til Kulturdepartementet Prop. 1 S (2013-2014).

Tabell 1.1.4. Den kulturelle skolesekken i grunnskolen¹ og videregående skole. Inntekter og utgifter. 2009/2010-2013². 1 000 kroner

	Grunnskolen				Videregående skole		Felles grunnskolen og videregående skole
	2009/10	2010/11	2011/12	2013	2011/12	2013	2013
Inntekter totalt	214 592	232 401	238 211	221 017	58 512	55 408	74 344
Spelemidler	122 015	122 300	122 503	137 429	36 654	47 523	9 723
Eigne midlar/eigeninnsats	34 606	44 979	47 149	16 223	18 633	4 709	47 928
Refusjonar ³	38 123	48 067	51 662	49 915	1 346	793	5 512
Eigendelar frå kommunane	14 505	12 807	13 119	13 612	-	-	192
Anna ⁴	5 343	4 248	3 775	3 838	1 878	2 383	10 989
Utgifter totalt	190 577	209 596	210 029	170 584	54 362	42 920	85 221
Formidling/innhald	103 615	101 716	98 824	84 995	33 907	35 867	19 841
Administrasjon	22 084	41 926	46 910	21 225	18 747	4 802	46 230
Nettverk og kompetanseutvikling	4 078	3 788	3 794	1 236	1 401	815	2 819
Overføringar til kommunane	59 084	58 400	55 139	60 619	-	-	3 736
Anna	1 716	3 766	2 567	2 706	307	1 436	12 595

¹ Basert på rapportar frå fylkeskommunane. ² Frå 2013 blir tal for rekneskapsåret samla med nytt skjema. Kolonna for felles utgifter og inntekter er frå 2013 med i tabellen her for å sikre ei total oversikt over midlane for DKS. ³ Frå Rikskonsertene og Norsk scenekunstbruk. ⁴ Inkludert renteinntekter.

Kjelde: Den kulturelle skolesekken, Norsk kulturråd.

Tabell 1.2.1. Netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane, etter fylke. 2006-2013. Millionar kroner

	Netto driftsutgifter i alt	Bibliotek	Museum	Kunst- formidling	Kunst- produksjon	Idrett	Andre kultur- aktiviteter
2006	873,8	116,5	230,1	262,8	47,0	85,9	131,5
2007	943,7	124,4	264,9	268,7	56,0	59,9	169,8
2008	972,6	118,5	242,2	249,5	62,9	89,1	210,5
2009 ¹	1 022,3	126,6	306,7	280,8	59,0	-8,3	257,5
2010	1 127,2	132,3	316,9	325,0	70,0	60,4	222,7
2011	1 218,6	164,3	328,6	334,2	95,0	67,0	229,4
2012	1 257,5	142,7	354,3	365,7	94,0	82,4	218,3
2013	1 327,9	148,5	375,1	361,9	104,6	103,8	234,1
2013							
Østfold	71,3	5,9	23,3	16,1	11,0	8,9	6,2
Akershus	74,0	15,5	22,3	25,9	4,3	-3,0	9,0
Oslo	3,1	3,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hedmark	78,6	4,7	17,5	29,9	0,4	16,5	9,4
Oppland	52,5	6,8	12,6	7,0	12,1	1,5	12,5
Buskerud	62,9	10,6	21,5	14,9	0,2	6,2	9,6
Vestfold	63,9	8,1	30,4	8,7	1,8	-1,6	16,6
Telemark	35,2	6,3	9,7	8,2	2,0	4,0	5,0
Aust-Agder	50,1	5,5	13,3	9,3	4,0	11,7	6,2
Vest-Agder	34,2	3,7	13,4	28,4	0,0	-10,8	-0,5
Rogaland	116,1	2,9	37,2	32,7	3,9	0,0	39,3
Hordaland	144,1	8,3	48,0	38,7	0,0	16,4	32,7
Sogn og Fjordane	51,7	6,9	14,4	9,5	10,3	-6,0	16,6
Møre og Romsdal	66,8	9,8	25,5	35,2	-0,2	-6,1	2,5
Sør-Trøndelag	160,0	9,9	27,7	39,7	0,4	66,7	15,7
Nord-Trøndelag	47,6	7,3	19,1	24,3	0,3	-11,4	8,0
Nordland	104,5	14,5	21,9	22,3	8,8	-0,9	37,9
Troms Romsa	79,7	9,9	12,7	11,0	33,1	9,3	3,8
Finnmark Finnmarku	31,7	8,8	4,6	0,0	12,1	2,4	3,8

¹ Frå 2009 gjeld konserntal for fylkeskommunane.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå. Basert på Statistikkbanken, tabell 07799.

Tabell 1.2.2. Netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane, etter fylke. 2006-2013. Prosent

	Bibliotek	Museum	Kunst- formidling	Kunst- produksjon	Idrett	Andre kulturaktiviteter
2006	13,3	26,3	30,1	5,4	9,8	15,0
2007	13,2	28,1	28,5	5,9	6,3	18,0
2008	12,2	24,9	25,7	6,5	9,2	21,6
2009 ¹	12,4	30,0	27,5	5,8	-0,8	25,2
2010	11,7	28,1	28,8	6,2	5,4	19,8
2011	13,5	27,0	27,4	7,8	5,5	18,8
2012	11,3	28,2	29,1	7,5	6,6	17,4
2013	11,2	28,2	27,3	7,9	7,8	17,6
2013						
Østfold	8,2	32,7	22,6	15,4	12,4	8,6
Akershus	21,0	30,1	35,0	5,9	-4,1	12,1
Oslo	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hedmark	6,0	22,3	38,1	0,6	21,0	12,0
Oppland	13,0	23,9	13,4	23,1	2,8	23,8
Buskerud	16,8	34,1	23,7	0,3	9,8	15,2
Vestfold	12,6	47,5	13,6	2,8	-2,6	26,0
Telemark	17,9	27,5	23,4	5,8	11,4	14,1
Aust-Agder	11,0	26,6	18,6	8,0	23,3	12,4
Vest-Agder	10,9	39,2	82,9	0,0	-31,5	-1,6
Rogaland	2,5	32,1	28,2	3,4	0,0	33,9
Hordaland	5,8	33,3	26,9	0,0	11,4	22,7
Sogn og Fjordane	13,3	27,9	18,3	20,0	-11,6	32,2
Møre og Romsdal	14,7	38,1	52,8	-0,3	-9,1	3,8
Sør-Trøndelag	6,2	17,3	24,8	0,2	41,7	9,8
Nord-Trøndelag	15,4	40,1	51,1	0,6	-24,0	16,7
Nordland	13,9	20,9	21,4	8,4	-0,9	36,3
Troms Romsa	12,4	16,0	13,7	41,5	11,6	4,7
Finnmark Finnmarku	27,8	14,5	0,0	38,2	7,6	11,9

¹ Frå 2009 gjeld konserntal for fylkeskommunane.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå. Basert på Statistikkbanken, tabell 07799 omrekna til prosent av totale netto utgifter til kulturformål.

Tabell 1.2.3. Netto og brutto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter til kulturformål. 2003-2013. Fylkeskommunar.
Millionar kroner

	Netto driftsutgifter	Brutto driftsutgifter	Brutto investeringsutgifter
2003	781,7	1 639,3	38,4
2004	788,8	1 624,3	44,0
2005	735,1	1 625,5	56,7
2006	873,8	1 772,2	38,4
2007	943,7	1 856,9	15,5
2008	972,6	1 920,0	64,5
2009 ¹	1 022,3	2 290,0	168,3
2010	1 127,2	2 271,0	64,3
2011	1 218,6	2 362,5	62,1
2012	1 257,5	2 477,1	114,2
2013	1 327,9	2 663,7	65,4
Gjennomsnitt 2011-2013			
Heile landet	1 268,0	2 501,1	80,6
Østfold	59,6	132,1	5,1
Akershus	85,5	190,0	0,0
Oslo	-12,0	38,7	0,0
Hedmark	71,2	113,2	0,6
Oppland	51,6	99,3	0,2
Buskerud	61,3	116,1	0,0
Vestfold	68,0	118,5	11,0
Telemark	46,3	88,7	0,0
Aust-Agder	43,4	91,2	31,8
Vest-Agder	47,3	89,9	0,0
Rogaland	113,2	210,1	0,0
Hordaland	126,8	228,1	0,0
Sogn og Fjordane	51,0	96,0	18,7
Møre og Romsdal	71,2	142,8	0,0
Sør-Trøndelag	116,9	198,1	1,4
Nord-Trøndelag	49,6	104,6	0,1
Nordland	94,5	190,8	8,7
Troms Romsa	77,3	161,3	0,1
Finnmark Finnmarku	45,5	91,6	2,9

¹ Frå 2009 gjeld konserntal for fylkeskommunane.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå. Statistikkbanken, tabell 07799.

Tabell 1.2.4. Netto driftsutgifter til kulturformål i prosent av totale netto driftsutgifter. Fylkeskommunar. 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009 ¹	2010	2011	2012	2013
Heile landet	1,6	1,8	1,8	1,7	1,7	1,7	1,6	1,6	1,6
Østfold	2,1	2,7	2,1	2,1	1,8	2,9	2,3	2,1	2,7
Akershus	2,0	2,0	1,9	1,8	2,0	0,0	2,1	1,6	1,4
Oslo	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1	0,0
Hedmark	3,4	3,1	3,2	3,0	3,1	2,9	3,1	3,5	3,8
Oppland	2,2	2,2	2,5	2,8	3,5	3,6	2,7	2,6	2,5
Buskerud	2,8	2,7	2,9	2,6	2,7	2,5	2,7	2,6	2,5
Vestfold	2,6	3,6	2,8	2,9	4,1	3,5	3,5	3,7	3,1
Telemark	1,7	2,5	2,3	2,5	1,3	3,0	3,2	3,1	2,0
Aust-Agder	2,5	2,6	3,8	4,4	2,3	3,4	3,9	3,6	4,2
Vest-Agder	4,1	8,1	5,0	2,2	2,4	3,1	2,9	3,3	1,8
Rogaland	2,9	3,3	3,6	3,7	3,1	2,6	2,8	2,7	2,7
Hordaland	2,5	2,9	3,3	2,7	2,8	2,8	2,2	2,5	2,7
Sogn og Fjordane	2,9	3,1	3,9	3,8	4,2	3,5	2,7	2,5	2,5
Møre og Romsdal	2,4	2,0	2,8	2,7	2,5	2,3	2,5	2,1	1,9
Sør-Trøndelag	2,4	3,3	3,5	3,7	3,4	3,3	2,9	3,5	4,6
Nord-Trøndelag	3,6	3,2	0,6	3,3	3,1	3,3	3,2	2,1	2,4
Nordland	2,8	2,7	3,6	2,6	3,3	2,7	2,2	2,6	2,7
Troms Romsa	2,8	3,2	3,7	3,5	3,1	3,4	3,2	3,1	3,0
Finnmark Finnmarku	2,5	3,5	3,4	4,4	3,9	3,7	4,1	4,5	2,5

¹ Frå 2009 gjeld konserntal for fylkeskommunane.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå. Statistikkbanken, tabell 07795.

Tabell 1.3.1. Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kultur, etter fylke. 2012-2013

	Netto driftsutgifter. Millionar kroner		Kroner per innbyggjar		Endring 2012/2013. Kroner per innbyggjar	Netto driftsutgifter til kultur i prosent av totale netto driftsutgifter. Prosent	
	2012	2013	2012	2013		2012	2013
I alt	9 394	9 814	1 860	1 921	61	3,8	3,7
Østfold	397	423	1 409	1 485	76	3,1	3,1
Akershus	929	1 025	1 640	1 780	140	3,7	3,9
Oslo	1 285	1 376	2 060	2 169	109	3,8	3,9
Hedmark	324	322	1 671	1 658	-13	3,4	3,2
Oppland	370	371	1 977	1 977	0	3,9	3,7
Buskerud	449	448	1 671	1 644	-27	3,6	3,4
Vestfold	346	353	1 447	1 467	20	3,3	3,2
Telemark	389	382	2 274	2 230	-44	4,3	4,1
Aust-Agder	213	211	1 887	1 856	-31	3,8	3,6
Vest-Agder	368	383	2 088	2 147	59	4,3	4,2
Rogaland	1 008	1 069	2 230	2 327	97	4,7	4,6
Hordaland	905	947	1 817	1 875	58	3,8	3,8
Sogn og Fjordane	192	208	1 768	1 912	144	3,2	3,3
Møre og Romsdal	428	437	1 649	1 672	23	3,3	3,2
Sør-Trøndelag	572	599	1 889	1 957	68	4,1	4,0
Nord-Trøndelag	245	251	1 826	1 855	29	3,6	3,5
Nordland	462	470	1 929	1 951	22	3,5	3,4
Troms Romsa	299	326	1 864	2 010	146	3,6	3,7
Finnmark Finnmarku	212	211	2 838	2 802	-36	4,6	4,5

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1.3.2. Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kulturformål, etter fylke. 2008-2013. Millionar kroner

	Kultur i alt	Aktivitets- tilbud for barn og unge	Folke- bibliotek ¹	Kino	Museum	Kunst- formidling	Idrett ²	Kultur- og musikk- skolar	Andre kultur- aktiviteter ³
2008	7 452,0	861,1	1 177,5	60,6	273,0	423,2	2 035,5	1 022,7	1 598,4
2009	7 694,9	895,0	1 188,2	48,8	290,4	416,6	2 155,6	1 071,9	1 628,4
2010	8 517,1	948,9	1 237,9	77,7	299,1	422,9	2 598,1	1 105,5	1 827,0
2011	8 916,6	962,7	1 291,4	76,5	344,4	446,6	2 664,4	1 154,5	1 976,1
2012	9 393,8	983,2	1 364,5	49,8	383,1	510,6	2 864,0	1 241,7	1 996,8
2013	9 814,1	1 009,1	1 390,6	38,9	392,0	469,7	3 081,8	1 334,0	2 097,9
2013									
Østfold	423,2	37,8	63,0	1,3	16,5	13,9	131,0	42,2	117,5
Akershus	1 024,7	112,1	148,3	-2,0	13,7	24,8	382,3	144,1	201,4
Oslo	1 376,4	273,3	191,9	0,0	99,6	-7,7	503,7	46,7	269,1
Hedmark	322,3	32,6	55,7	2,2	5,0	13,3	90,4	58,1	65,1
Oppland	371,3	27,6	61,2	-0,7	11,3	6,6	118,9	63,4	83,0
Buskerud	447,5	37,0	73,7	5,2	14,5	9,0	118,6	62,2	127,3
Vestfold	353,4	25,1	64,4	-0,4	15,3	23,0	103,6	42,0	80,4
Telemark	382,4	28,0	54,9	3,6	10,2	12,6	111,8	62,3	98,9
Aust-Agder	211,2	12,8	30,3	2,0	11,7	4,9	53,6	25,5	70,5
Vest-Agder	383,3	33,9	52,1	3,3	22,8	54,0	80,4	43,3	93,5
Rogaland	1 069,4	97,2	117,9	3,1	41,6	80,3	355,0	145,6	228,7
Hordaland	947,2	86,5	125,8	1,9	46,5	101,3	290,3	137,7	157,0
Sogn og Fjordane	208,4	10,8	37,3	2,6	3,4	6,6	55,7	43,5	48,6
Møre og Romsdal	437,2	22,5	64,5	4,3	12,0	16,7	121,0	97,9	98,3
Sør-Trøndelag	599,1	62,7	69,1	0,6	18,5	54,3	198,7	105,4	89,9
Nord-Trøndelag	250,7	20,0	37,4	16,0	4,1	7,5	68,0	48,6	49,1
Nordland	469,9	39,9	65,2	3,8	22,4	18,1	130,0	82,6	108,0
Troms Romsa	325,7	32,0	45,7	-12,1	12,4	27,7	102,5	54,5	63,2
Finnmark Finnmarku	210,8	17,3	32,4	4,3	10,6	2,8	66,6	28,3	48,4

¹ Gjeld funksjon 370 Bibliotek. Folkebibliotek er den største utgifta totalt, men også andre typar bibliotek som er lovheimla blir inkluderte. Nokre kommunar har ansvar for fengselsbibliotek i kommunen. ² Gjeld funksjonane 380 og 381. ³ Gjeld funksjonane 385 og 386.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1.3.3. Netto driftsutgifter for kommunekonsern til kulturformål, etter fylke. 2008-2013. Prosent

	Aktivitets- tilbud for barn og unge	Folke- bibliotek ¹	Kino	Museum	Kunst- formidling	Idrett ²	Kultur- og musikk- skolar	Andre kultur- aktiviteter ³
2008	11,6	15,8	0,8	3,7	5,7	27,3	13,7	21,4
2009	11,6	15,4	0,6	3,8	5,4	28,0	13,9	21,2
2010	11,1	14,5	0,9	3,5	5,0	30,5	13,0	21,5
2011	10,8	14,5	0,9	3,9	5,0	29,9	12,9	22,1
2012	10,5	14,5	0,5	4,1	5,4	30,5	13,2	21,3
2013	10,3	14,2	0,4	4,0	4,8	31,4	13,6	21,4
2013								
Østfold	8,9	14,9	0,3	3,9	3,3	30,9	10,0	27,7
Akershus	10,9	14,5	-0,2	1,3	2,4	37,3	14,1	19,7
Oslo	19,9	13,9	0,0	7,2	-0,6	36,6	3,4	19,6
Hedmark	10,1	17,3	0,7	1,6	4,1	28,0	18,0	20,2
Oppland	7,4	16,5	-0,2	3,0	1,8	32,0	17,1	22,3
Buskerud	8,3	16,5	1,2	3,2	2,0	26,5	13,9	28,4
Vestfold	7,1	18,2	-0,1	4,3	6,5	29,3	11,9	22,7
Telemark	7,3	14,4	1,0	2,7	3,3	29,3	16,3	25,9
Aust-Agder	6,0	14,3	0,9	5,5	2,3	25,4	12,1	33,4
Vest-Agder	8,9	13,6	0,9	5,9	14,1	21,0	11,3	24,4
Rogaland	9,1	11,0	0,3	3,9	7,5	33,2	13,6	21,4
Hordaland	9,1	13,3	0,2	4,9	10,7	30,6	14,5	16,5
Sogn og Fjordane	5,2	17,9	1,3	1,6	3,2	26,7	20,9	23,4
Møre og Romsdal	5,1	14,8	1,0	2,8	3,8	27,7	22,4	22,5
Sør-Trøndelag	10,5	11,5	0,1	3,1	9,1	33,1	17,6	15,0
Nord-Trøndelag	8,0	14,9	6,4	1,6	3,0	27,2	19,4	19,6
Nordland	8,5	13,9	0,8	4,8	3,8	27,7	17,6	23,0
Troms Romsa	9,8	14,0	-3,7	3,8	8,5	31,4	16,7	19,4
Finnmark Finnmarku	8,2	15,4	2,1	5,0	1,3	31,6	13,4	23,0

¹ Gjeld funksjon 370 Bibliotek. Folkebibliotek er største utgift totalt, men også andre typer bibliotek som er lovheimla blir inkludert. Nokre kommunar har ansvar for fengselsbibliotek i kommunen.

² Gjeld funksjon 380 og 381.

³ Gjeld funksjon 385 og 386.

Kjelde: Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1.3.4. Brutto investeringsutgifter for kommunekonsern, etter rekneskapsfunksjon for kultur. 2006-2013. 1 000 kroner

	Aktivitets- tilbud for barn og unge	Folke- bibliotek	Kino	Museum	Kunst- formidling	Idrett ¹	Kultur- og musikk- skolar	Andre kultur- aktiviteter ²
2006	50 576	55 080	10 154	71 625	16 924	1 486 843	11 047	405 562
2007	87 958	75 997	35 821	99 715	28 723	2 038 808	11 421	852 732
2008	111 870	61 259	14 949	142 593	36 253	2 523 518	20 656	1 043 012
2009	35 202	72 654	11 286	115 625	79 462	3 308 660	7 610	1 695 872
2010	22 721	65 102	64 092	105 759	108 632	3 435 366	14 454	1 522 979
2011	24 657	64 242	71 346	95 042	123 158	3 124 642	18 521	1 384 456
2012	22 143	127 940	20 451	66 244	41 432	2 894 172	56 760	1 286 443
2013	21 361	166 598	38 217	55 869	27 664	2 671 739	67 959	1 499 223
Gjennomsnitt 2011-2013 ...	22 720	119 593	43 338	72 385	64 085	2 896 851	47 747	1 390 041
Østfold	583	572	1 695	259	1 771	122 092	438	23 052
Akershus	1 754	3 621	1 267	16 220	3 815	453 457	2 333	52 485
Oslo	1 708	3 112	3 316	14 978	5 600	132 036	-755	127 717
Hedmark	1 880	422	4 403	184	1 088	190 304	439	197 793
Oppland	1 226	842	773	27	1 010	96 225	490	83 070
Buskerud	6 103	9 885	4 110	174	274	55 264	5 439	21 905
Vestfold	219	1 818	454	532	2 476	53 462	92	15 619
Telemark	51	19 565	9 575	36	343	15 639	26 980	94 149
Aust-Agder	703	867	518	864	251	89 031	240	32 632
Vest-Agder	970	853	617	1 206	2 572	264 376	359	195 704
Rogaland	1 618	4 246	969	2 910	742	284 363	498	75 587
Hordaland	769	2 384	1 978	769	34 353	402 199	6 202	54 693
Sogn og Fjordane	705	565	1 265	6 597	7 136	80 711	314	45 001
Møre og Romsdal	1 028	643	3 206	7 092	5	125 470	567	57 715
Sør-Trøndelag	2 230	3 838	1 671	307	728	141 080	3 193	34 737
Nord-Trøndelag	17	188	2 120	86	421	98 228	36	17 356
Nordland	659	62 942	1 387	6 537	124	130 432	597	244 037
Troms Romsa	440	1 890	2 018	0	1 050	80 250	2	7 118
Finnmark Finnmarku	55	1 340	1 997	13 606	326	82 231	284	9 670

¹ Gjeld funksjonane 380 og 381. ² Gjeld funksjonane 385 og 386.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 1.3.5. Frivillige lag og foreiningar som får driftstilskot frå kommunane. KOSTRA-skjema 17². 2008-2013

Lag/foreining	Talet på lag/ foreiningar						Samla driftstilskot. 1 000 kroner					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I alt	19 850	20 481	21 099	21 255	20 155	19 614	535 374	582 606	615 959	586 890	676 573	643 889
Frivillige barne- og ungdomsforeiningar ...	5 979	5 759	5 947	5 870	5 279	4 867	143 973	156 947	158 830	157 079	156 567	148 741
Idrettslag/skyttarlag ...	4 605	5 138	5 232	5 527	4 916	5 019	255 531	288 809	299 836	276 841	313 623	325 679
Andre foreiningar ¹	9 266	9 584	9 830	9 858	9 960	9 728	135 870	136 850	157 293	152 970	206 383	169 469

¹ Frå 2008 er song- og musikkforeiningar, teater- og danseforeiningar og andre frivillige lag med i summen. ² Barne- og ungdomstiltak og tilskot til frivillige lag og foreiningar.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

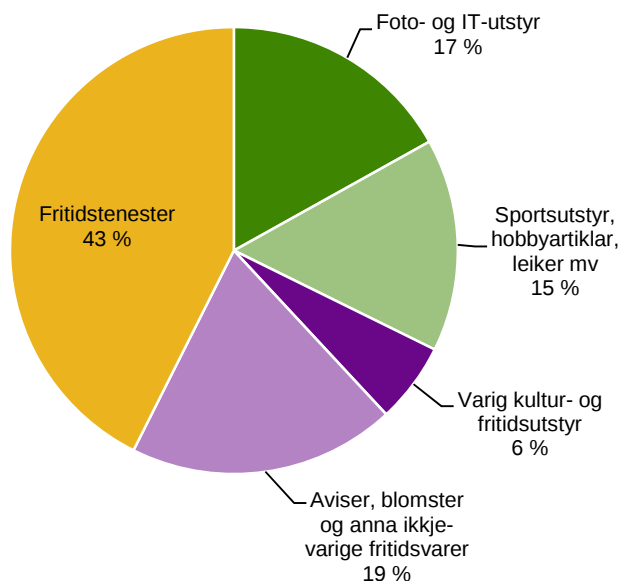
2. Privat forbruk

2.1. Nokre resultat

*Nasjonalrekneskapen –
Konsum i hushald til ulike
kulturkode og fritidstenester*

Førebelse tal frå nasjonalrekneskapen (sjå del 2.2) syner at dei norske hushalda brukte til saman nær 137 milliardar kroner i 2013 til ulike typar kulturkode og fritidstenester. Dette er ein auke på 3,3 milliardar kroner, eller 2,5 prosent, frå 2012. I 2013 utgjorde fritidstenester 58,3 milliardar kroner, eller 43 prosent, av det totale kulturkonsumet. Aviser, blomstrar og andre ikkje-varige fritidsvarer kom på 26,4 milliardar kroner, eller 19 prosent. Foto- og IT-utstyr utgjorde 23,1 milliardar, eller 17 prosent, og sportsutstyr, hobbyartiklar, leiker med meir utgjorde 21,0 milliardar, eller 15 prosent. Sjå tabell 2.1 og figur 2.1.

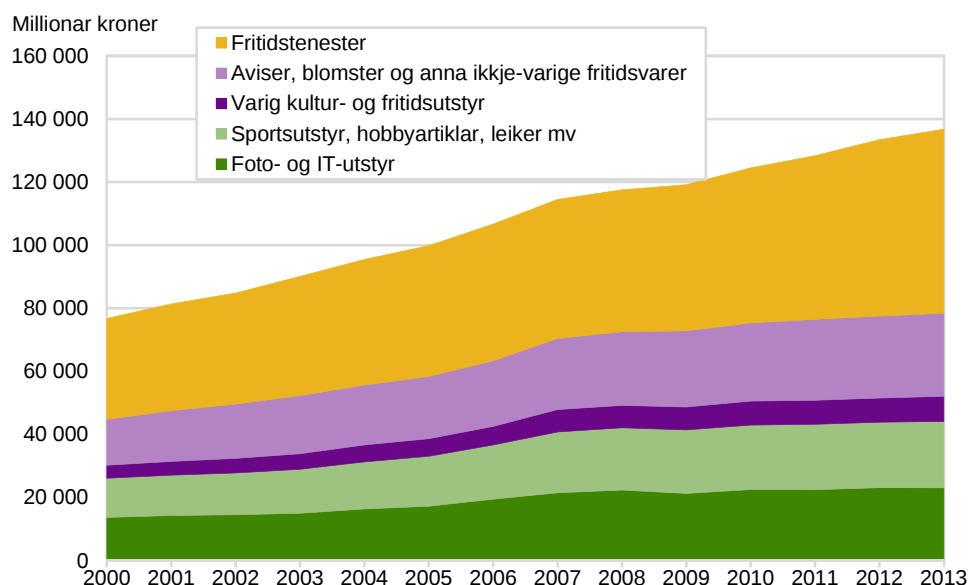
Figur 2.1. Konsum i hushald, etter type kulturkode. 2013. Prosent



Kjelde: Nasjonalrekneskapen, Statistisk sentralbyrå.

Konsumet til fritidstenester auka med 2,5 milliardar kroner, eller 4 prosent, frå 2012 til 2013. Konsumet til fritidstenester stod for den største delen av auken i kulturkonsumet, også frå 2010 til 2011, da auken i dei fire andre hovudgruppene låg mellom 0 og 3 prosent. Sjå figur 2.2.

Figur 2.2. Konsum i hushald, hovudgrupper, gjeldande prisar. 2000- 2013. Millionar kroner

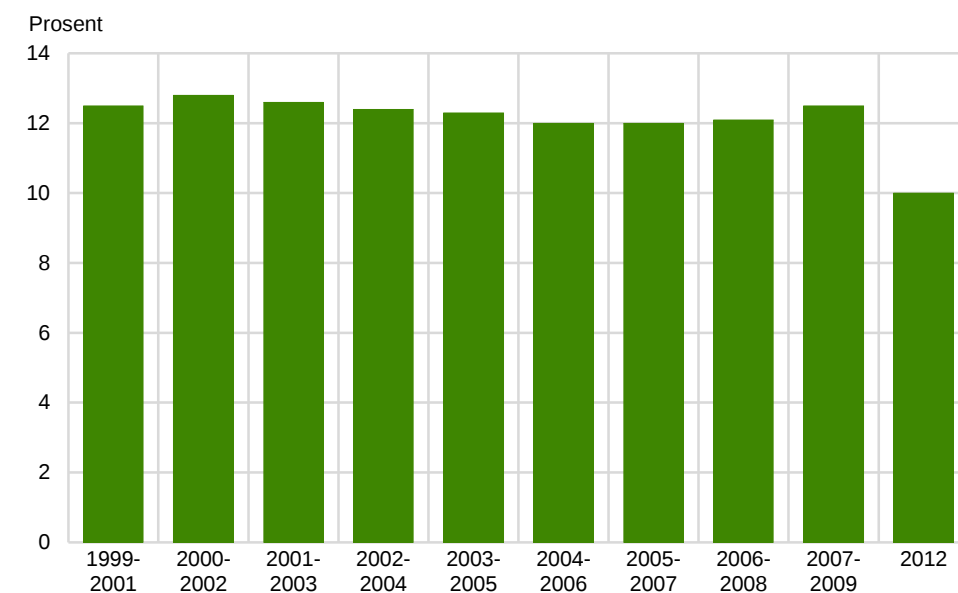


Kjelde: Nasjonalrekneskapen, Statistisk sentralbyrå.

10 prosent av
hushaldsbudsjettet til kultur
og fritid

Forbruksundersøkinga 2012 viste at utgiftene til kultur og fritid var den fjerde største utgifta, med 43 300 kroner, og utgjorde 10 prosent av dei årlege utgiftene til hushalda. Til samanlikning gjekk 31 prosent av hushaldsbudsjettet til bustad, lys og brensel, 19 prosent til transport og 12 prosent til matvarer og alkoholfri drikke.

Figur 2.3. Del til kultur og fritid per hushald av total forbruksutgift. Frå 1999-2001 til 2012. Prosent



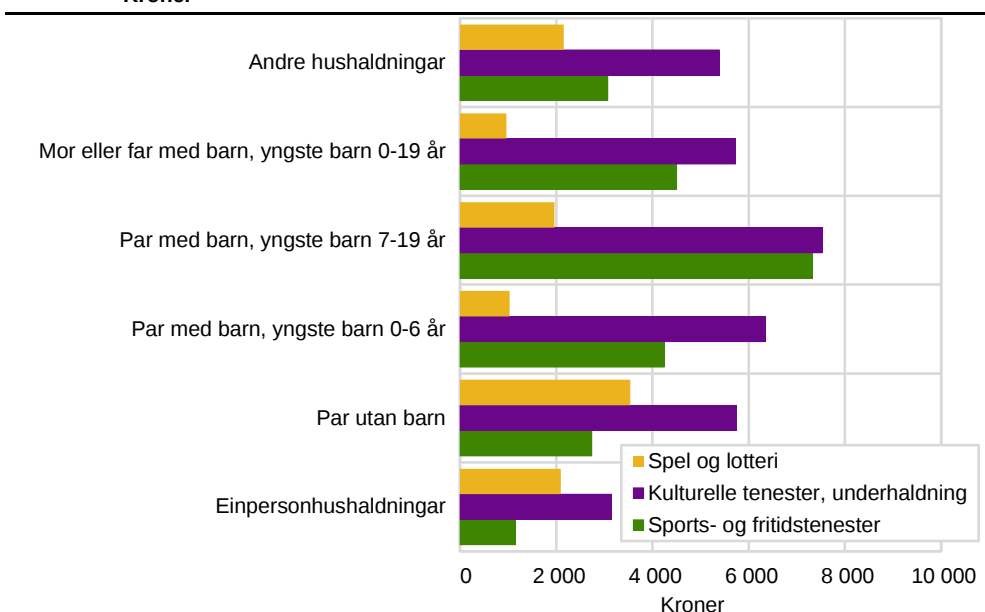
Kjelde: Forbruksundersøkinga, Statistisk sentralbyrå.

Innanfor tenestegruppa kultur og fritid var dei årlege utgiftene for 2012 følgjande på dei ulike grupperingane:

- Audiovisuelt utstyr – 7 500 kroner
- Andre varer, kultur og fritid – 3 900 kroner
- Anna utstyr, fritid og hage – 8 600 kroner
- Tenester, kultur og fritid – 10 100 kroner
- Aviser, bøker og skrivemateriell – 4 900 kroner
- Feriereiser, pakketurar – 8 400 kroner

Ser ein på dei ulike typane hushald, var det til dels store skilnader. Hushald som består av par med barn, der yngste barnet er mellom 7 og 19 år, brukte mest pengar på kultur og fritid, 76 200 kroner, eller 11,3 prosent av totale forbruksutgifter. Dei som brukte minst på kultur og fritid i forhold til totalt forbruk, var einperson-hushald, med 26 600 eller 9 prosent. Sjå tabell 2.2 og figur 2.4.

Figur 2.4. Årlege utgifter per hushald til tenester, kultur og fritid, etter type hushald. 2012. Kroner



Kjelde: Forbruksundersøkinga, Statistisk sentralbyrå..

2.2. Om statistikken – privat forbruk

Statistisk sentralbyrå (SSB) nyttar to ulike metodar for å kunne syne det private forbruket til ulike kulturgode og tenester i det norske samfunnet. Den eine er forbruksundersøkinga, den andre er nasjonalrekneskapen. Inndelinga i hovudgrupper er noko ulik i desse to kjeldene, men undergruppene er nær heilt like.

Nasjonalrekneskapen

Nasjonalrekneskapen viser utviklinga i norsk økonomi. Utviklinga blir målt ved bruttonasjonalproduktet og andre hovudstorleikar. Rekneskapen inneheld også mange tal for ulike delar av samfunnsøkonomien, mellom anna om næringar, hushald, arbeidsmarknad og utanrikshandel. Nasjonalrekneskapen byggjer på tal frå dei fleste av SSBs økonomiske statistikkar. Det finst tal frå nasjonalrekneskapen heilt tilbake til 1865. Nasjonalrekneskapen er viktig for utforminga av den økonomiske politikken.

Forbruksundersøkinga

Statistisk sentralbyrås forbruksundersøking er lagt om frå å vere ei årleg til ei periodisk undersøking. Dei siste tala er frå 2012.

Meir informasjon

Temaside - forbruket i hushalda. (<http://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk>)

Temaside – nasjonalrekneskap. (<http://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer>)

Tabell 2.1. Konsum i hushald, gjeldande prisar. 2004-2013. Millionar kroner

Type kulturgode	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010 ¹	2011 ²	2012 ²	2013 ²
I alt	95 489	99 840	106 681	114 519	117 551	119 178	124 469	128 344	133 398	136 770
Foto- og IT-utstyr	16 401	17 231	19 478	21 521	22 374	21 313	22 518	22 456	23 110	23 100
Utstyr for mottaking, opptak og reproduksjon av lyd og bilete	8 862	9 339	10 737	11 853	11 830	10 956	10 913	10 749	..	..
Fotoutstyr, kikkertar mv.	914	962	1 020	1 121	1 158	1 220	1 298	1 360	..	..
IT-utstyr	6 625	6 930	7 721	8 547	9 386	9 137	10 307	10 347	..	..
Sportsutstyr, hobbyartiklar, leiker mv ...	14 889	15 822	17 222	19 245	19 753	20 127	20 449	20 781	20 782	21 046
Film, CD, kassetar og liknande	3 921	4 135	4 617	5 125	5 344	5 079	4 593	4 533	..	..
Leiketøy og hobbyartiklar	3 627	3 782	3 989	4 256	4 371	4 660	4 701	4 802	..	..
Utstyr til sport og camping	3 141	3 305	3 805	4 209	4 242	4 430	4 607	4 700	..	..
Bøker	4 200	4 600	4 811	5 655	5 796	5 958	6 548	6 744	..	..
Varig kultur- og fritidsutstyr	5 387	5 588	5 881	7 138	7 091	7 258	7 611	7 576	7 648	7 945
Større gjenstandar for utandørs rekreasjon	4 659	4 846	5 094	6 301	6 216	6 343	6 537	6 462	..	..
Musikkinstrument, større gjenstandar for innandørs rekreasjon	728	742	787	837	875	915	1 074	1 114	..	..
Aviser, blomstrar og anna ikkje-varige fritidsvarer	18 949	19 762	20 760	22 492	23 314	24 126	24 754	25 680	25 995	26 355
Blomstrar og hage	6 713	7 043	7 348	8 007	8 371	8 670	8 809	9 093	..	..
Kjæledyr	1 741	1 827	2 042	2 226	2 331	2 419	2 460	2 048	..	..
Aviser, vekeblad og tidsskrift mv.	9 375	9 716	10 152	11 004	11 362	11 714	12 113	12 634	..	..
Papirvarer	1 120	1 176	1 218	1 255	1 250	1 323	1 372	1 405	..	..
Fritidstenester	39 863	41 437	43 340	44 123	45 019	46 354	49 137	51 851	55 862	58 324
Reparasjon av audiovisuelt, foto og IT-utstyr	275	267	227	200	201	207	187	183	..	..
Reparasjon av fritidsutstyr	211	205	186	174	193	182	187	136	..	..
Veterinærtenester og andre tenester som gjeld kjæledyr	433	469	516	532	692	738	712	812	..	..
Sport og fritidstenester	7 704	7 020	6 534	6 922	7 085	7 514	7 563	8 412	..	..
Kulturelle tenester, underhaldning	9 847	11 067	12 656	15 077	15 530	16 746	18 108	..	..	..
Lotteri- og totalisatorspel	11 650	12 353	12 161	9 695	8 344	8 349	8 646	8 826	..	..
Pakketurar	9 743	10 056	11 060	11 523	12 974	12 618	13 734	14 964	..	..

¹ Fleire av tala er korrigererte. ² Førebelse tal.

Kjelde: Nasjonalrekneskapen, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 2.2. Utgift per hushald, etter type hushald og etter vare- og tenestegruppe. 2012. Kroner

09 Vare- og tenestegruppe	Alle hushald	Einperson-hushald	Par utan barn	Par med barn, yngste barn 0-6 år	Par med barn, yngste barn 7-19 år	Mor eller far med barn, yngste barn 0-19 år	Andre hushald
Forbruksutgift i alt	435 507	295 397	486 844	569 989	671 907	387 937	493 542
Kultur og fritid i alt	43 347	26 614	50 823	56 821	76 159	36 384	40 883
Personar per hushald	2,12	1,00	2,00	4,01	3,96	2,34	2,94
091 Audiovisuelt utstyr	7 515	5 502	6 688	10 956	12 653	7 406	8 154
Utstyr for mottaking, opptak og reproduksjon av lyd og bilete	3 364	2 513	3 197	5 191	5 147	2 854	3 201
Fotoutstyr, kikkertar mv.	805	576	974	1 050	1 138	886	461
IT-utstyr	2 496	1 615	2 000	3 502	5 144	2 690	3 414
Film, CD, kassetar og liknande	826	799	452	1 152	1 225	975	1 077
Reparasjon av audiovisuelt, foto og IT-utstyr	24	..	65	62	..	..	..
092 Andre varer, kultur og fritid	3 888	2 852	4 446	5 771	7 280	201	699
Større gjenstandar for utandørs rekreasjon	3 291	2 710	3 630	4 691	5 665	44	572
Musikkinstrument, større gjenstandar for innandørs rekreasjon	382	50	453	914	1 107	78	98
Reparasjon av større gjenstandar for kultur og fritid	215	93	364	166	508	79	29
093 Anna utstyr, fritid og hage	8 570	3 686	9 402	14 634	17 739	8 109	9 154
Spel, leiker og hobby	1 591	418	1 220	5 587	2 422	2 468	1 136
Utstyr til sport og camping	1 890	415	1 796	4 196	4 929	977	2 651
Blomstrar og hage	2 965	1 776	4 217	3 490	4 178	2 208	2 991
Kjæledyr	2 124	1 076	2 169	1 361	6 210	2 456	2 376
094 Tenester, kultur og fritid	10 103	6 391	12 024	11 631	16 819	11 199	10 617
Sport og fritidstenester	2 896	1 150	2 743	4 247	7 330	4 501	3 071
Kulturelle tenester, underhaldning	4 933	3 147	5 744	6 354	7 525	5 732	5 391
Spel og lotteri	2 274	2 093	3 537	1 031	1 964	965	2 154
095 Aviser, bøker og skrivemateriell	4 884	3 184	6 503	5 078	7 289	3 357	5 810
Bøker	1 638	1 198	1 691	1 956	2 698	1 444	1 899
Aviser og tidsskrift	2 649	1 633	4 308	2 101	3 555	1 055	3 096
Diverse trykksaker	288	176	252	497	470	368	404
Papirvarer	309	177	252	524	566	490	411
096 Feriereiser, pakketurar	8 387	5 000	11 761	8 751	14 379	6 113	6 450

Kjelde: Forbruksundersøkinga, Statistisk sentralbyrå. Statistikkbanken, tabell 10236.

3. Sysselsetjing og føretak i kulturnæring

Tal om kulturnæring i Noreg har tidligare ikkje vore samanliknbare med kulturstatistikk frå andre land i Europa. Det har vore eit ønskje, spesielt frå europeisk hald, om å få ein felles statistikk om kultur for å kunne sjå på den økonomiske og sosiale rolla kulturen har. Løysinga har vore ein europeisk standard som definerer kva kultur er når vi studerer arbeid, økonomi og andre forhold relaterte til kultur (ESSnet-Culture 2012). Med ESSnett-Kultur-standardten viser vi utviklinga for kulturnæring i Noreg frå 2008 til 2013 målt i sysselsetjing. Dette har vore ei dramatisk tid for alle næringar og det har si årsak i finanskrisa i 2008. Det har også vore ei tid med store endringar for kulturnæringane, som kjem av globalisering og digitalisering. Kapittelet er delt opp i fleire avsnitt, først avsnitt om sysselsetjing og deretter om føretak.

3.1. Nokre resultat

Nær 79 000 personar hadde hovudjobben sin i ei kulturnæring i 2013

I dette kapittelet om sysselsetjing finn vi at 3 prosent av dei sysselsette i Noreg i 2013 har hovudjobben sin i kulturnæringa. Jobbane i kulturnæringa er geografisk ujamnt fordelte, over halvdelten av alle jobbane samla i kulturnæring er i Oslo, Bergen, Trondheim eller Stavanger. Oslo er klart størst med 39,1 prosent av alle sysselsette i kulturnæring. Sysselsetjingsinformasjonen er supplert med informasjon om føretak. Offentlege føretak leverar ikkje rekneskap og manglar derfor i tabellane om omsetnad og så vidare. Men opplysningane om føretaka som har levert rekneskap, fortel at det er mange kulturføretak samla, 38 000 føretak i kulturnæringa var registrerte aktive per 1. januar 2013. Mange av dei er nyetablerte, etableringsraten for kulturnæringa var på 1,8 i 2012. Etableringsraten er talet på nyetableringar i kulturnæringa uttrykt som ein prosentdel av alle aktive føretak i alle næringar same året. Med mange føretak blir det få sysselsette i kvart føretak. Samla er omsetninga låg for mange kulturnæringar, med unntak av dei som tradisjonelt er knytte til offentlege ordningar.

Introduksjon

Kultur blir definert som produktiv aktivitet som hovudsakleg er sentrert om produksjon eller distribusjon av kulturelle varer eller tenester. Denne definisjonen er grunnlaget for alle tabellane i dette kapittelet. Kulturnæringane er svært ulike, og det er behov for inndeling i ulike typar kulturnæringsgrupper. I alt blir åtte kulturdomene nytta der næringar med liknande produkt er samla i same kulturdomene. Kulturnæring kan vere driven av frivillige eller løna. Idrett, interesseorganisasjonar generelt og religion er ikkje inkluderte i kulturnæring. Populasjonen, dei verksemdene vi kallar kulturnæring, er knytte til denne definisjonen og registreringa av verksemdene i verksemdsregisteret.

Definisjonen av kulturnæring er basert på ein europeisk standard og gir derfor samanliknbare resultat med andre land som nyttar same inndelinga (ESSnet-Culture 2012). Tala om sysselsetjing er henta frå sysselsetjingsregisteret, og opplysningar om føretaksdemografi er frå føretaksregistret. Sjå kapittel 3.3 for informasjon om kulturnæring, registra og populasjonane. Yrker er ikkje undersøkte, i eller utanfor kulturnæring.

Formålet med å telje opp talet på sysselsette er å kunne seie noko om kor mange som er involverte i produksjonen av kultur i Noreg. Dei sysselsette vi studerer, har sitt hovudarbeid i kulturnæring, og det betyr at dei er avhengige av kulturnæring for å forsørge familien. Samstundes er det nyttig å sjå på kultur som ein produktiv aktivitet, mykje av aktiviteten er tilført offentlege midlar, men svært mykje har også si årsak i vanlege økonomiske høve både med og utan stønad, der produksjon og arbeid blir gjort mot betaling i ein open global marknad.

Interessa for kulturnæringa har auka frå politisk hald i Europa ettersom kulturnæringane har skapt forventningar om vekst (European Commission 2012). Men i

Noreg har sysselsetjinga i kulturnæringa hatt varierende vekst eller tilbakegang, som resultata i dette kapittelet vil vise. For enkelte av kulturdomene har perioden 2008-2013 vore negativ, målt i sysselsetjing.

3.2. Sysselsetjing i kulturnæringa

I og med at vi i år har tal på sysselsetjinga i kulturnæring frå 2008, er det mogleg å sjå på både utviklinga etter finanskrisa og på utviklinga for kulturnæringa i ei tid prega av globalisering og digitalisering. Først ser vi på kulturnæringa i samanheng med alle næringane i Noreg, før vi ser på dei ulike kulturdomena og meir detaljerte forhold knytte til sysselsetjing og føretak i kulturnæringa.

Utvikling av kulturnæringane

År for år er det ulik utvikling på aggregert nivå for kulturnæringar og alle næringar målt i talet på sysselsette, men differansen i storleikstilhøve er omtrent på same nivå over tid i perioden 2008-2013. Det er eit generelt fall i sysselsetjing i alle næringar i perioden 2008-2009, medan kulturnæringar hadde tilsynelatande noko vekst. I perioden etter, 2009-2010 hadde kulturnæringar tilbakegang målt i sysselsetjing, medan alle næringar samla hadde vekst. Frå 2010-2011 hadde alle næringar høgare vekst enn kulturnæringar, medan kulturnæringar hadde eit hopp i perioden 2011-2012, medan alle næringar hadde meir moderat vekst. I den siste perioden, i 2012-2013, hadde kulturnæringar ein lågare vekst i høve til alle næringar. Alle næringar samla hadde ein vekst i sysselsetjing på 1,2 prosent, medan kulturnæringar hadde vekst på 0,6 prosent i 2012-2013. Frå tabellane 3.1 og 3.2 kan ein sjå korleis kulturnæringar over tid har hatt vekst eller tilbakegang, og i rykk og napp og med eit større hopp i 2011-2012 har halde eit storleikstilhøve til sysselsetjing i alle næringar på om lag 3 prosent. Unntaket var i 2009, da hadde 3,1 prosent av dei sysselsette hovudarbeidet sitt i kulturnæring.

Om lag 3 prosent av dei sysselsette i Noreg i 2008-2013 hadde hovudjobben sin i kulturnæringa

Tabell 3.1. Sysselsetjingsvekst i kulturnæring og alle næringar, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Kulturnæringar	76 124	76 165	75 361	75 983	78 557	79 035
Aller næringar	2 525 000	2 497 000	2 517 000	2 562 000	2 589 000	2 619 000

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I kulturnæringane samla i perioden 2008-2013 auka talet på sysselsette med litt over 2 900 personar. I 2008 var 76 100 sysselsette i kulturnæringane. Utviklinga over tid er svingande for kulturnæringane samla, det er ingen jamn vekst. Svinginga mellom framgang, stagnasjon og tilbakegang vekslar hyppig, spesielt gjeld det når vi ser på sysselsetjing i kulturnæring fordelt på fylke, men det gjeld også kulturnæringa generelt, som tabell 3.2 fortel, at stagnasjon i periodar blir erstatta av tilbakegang eller stor framgang. Det var nesten inga endring frå 2008 til 2009 i sysselsetjingstala. Så var det eit fall i 2010 i sysselsetjinga i kulturnæringane, til nær 75 400. Deretter auka sysselsetjinga i 2011 til nesten same nivået som i byrjinga på tidsserien, 2008 og 2009. Så var det eit byks i 2012 i sysselsetjinga i kulturnæringane, til nesten 78 600. Siste året er det ei utflating, da nær 79 000 personar hadde hovudjobben sin i ei kulturnæring i 2013. Det er noko usikkerheit knytt til tala fordi det er mange sjølvstendige i kulturnæringane. Men over tid er det mogleg å stadfeste at det har vore vekst i kulturnæringane dei siste åra.

Tabell 3.2. Sysselsettingsvekst i kulturnæringar og alle næringar¹, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2013. Prosent

	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013
Kulturnæringar	0,1	-1,1	0,8	3,4	0,6
Aller næringar	-1,1	0,8	1,8	1,1	1,2

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Kulturdomene 2008-2013

Kulturnæringane er inndelte i kulturdomene for å kunne følgje ulike typar kulturnæringar. Kulturnæringane har til felles at dei produserer eller distribuerer kultur, men dei opererer samstundes ikkje under same vilkår. Nokre næringar har global konkurranse, slik som aviser som konkurrerer med globale nettaviser, eller forleggjarar som konkurrerer med utanlandske forlag og distributørar. Andre næringar, slik som folkebibliotek eller arkiv, er ikkje utsett for same type global konkurranse da ingen erstattar besøk på lokalt bibliotek med besøk på bibliotek i ein storby utanlands. Finansieringa av verksemdene er ulik i dei forskjellige kulturdomena, nokre føretaksgrupper er i stor grad finansierte av det offentlege, slik som institusjonsteater, nokre museum, alle folkebibliotek. Andre føretaksgrupper får ikkje overføringar frå det offentlege, slik som reklamebyrå, arkitektfirma, eller TV-produsentar som leverar til kommersielle kringkastarar. Nokre føretak kan likevel få tilskot ved produksjon av film eller eit anna kulturprodukt der det er produksjonsstøtte å få. Dette fører til ulik eksponering for kommersielle strukturelle endringar. Derfor er det hensiktsmessig å sjå på den ulike utviklinga for dei ulike kulturdomena sjølv om vi i detalj ikkje kan følgje den ulike interne eksponeringa for risiko eller tilgang til offentlig støtte. Som tidlegare nemnt er kulturnæringane inndelt i åtte kulturdomene i Noreg, inndelinga i spesifikk næring på kulturdomene er dokumentert i del 3.3.

Tabell 3.3. Sysselsette i kulturnæring, etter kulturdomene¹, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I alt	76 124	76 165	75 361	75 983	78 557	79 035
Arkitektur	5 540	5 311	5 325	5 539	5 843	5 959
Bøker og aviser	23 303	21 851	21 089	21 105	20 714	19 953
Fleirdisiplinarbeid	1 366	1 461	1 427	1 422	1 398	1 441
Kulturarv, arkiv og bibliotek	7 942	8 554	8 191	8 300	8 261	8 595
Media	12 528	12 134	12 316	12 354	12 547	12 370
Reklame	6 324	5 595	5 794	5 982	5 953	6 119
Utvandende kulturformer	11 634	13 312	13 686	13 769	15 079	15 487
Visuelle kulturformer	7 487	7 947	7 533	7 512	8 762	9 111

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.4. Sysselsetjingsvekst i kulturnæring, etter kulturdomene¹, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2009 til 2012-2013. Prosent

	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013
I alt	0,1	-1,1	0,8	3,4	0,6
Arkitektur	-4,1	0,3	4,0	5,5	2,0
Bøker og aviser	-6,2	-3,5	0,1	-1,9	-3,7
Fleirdisiplinarbeid	7,0	-2,3	-0,4	-1,7	3,1
Kulturarv, arkiv og bibliotek	7,7	-4,2	1,3	-0,5	4,0
Media	-3,1	1,5	0,3	1,6	-1,4
Reklame	-11,5	3,6	3,2	-0,5	2,8
Utvandende kulturformer	14,4	2,8	0,6	9,5	2,7
Visuelle kulturformer	6,1	-5,2	-0,3	16,6	4,0

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Arkitektur er eit kulturdomene som samlar næringar som er knytte til arkitektur, det kan vere føretak som driv med planlegging av byar eller landskap og teikning av bygg. I domenet arkitektur er tendensen frå 2008 at sysselsetjinga aukar, over 400 fleire var sysselsette i 2013 samanlikna med 2008. I 2013 var nær 6 000 personar sysselsette i domenet arkitektur.

Bøker og aviser er føretak som gir ut bøker, aviser eller blad av ulik art. Der er også føretak som forfattar litteratur av ulik art inkludert sjølvstendige næringsdrivande forfattarar, og dei butikkane som er spesialiserte på sal av bøker, blad og aviser. I perioden 2008-2013 hadde kulturdomenet bøker og aviser ein tilbakegang på om lag 3 400 sysselsette. Frå 2008 til 2009 fall sysselsetjinga for bøker og aviser med nær 1 500 personar. Den følgjande årsperioden fall det vidare med nesten 800. Mellom 2010 og 2011 er det ikkje noka utvikling for bøker og aviser. Så fall

sysselsetjinga ytterlegare i perioden 2011-2012 med nær 400, før det i 2012 til 2013 forsvinn nærmare 800 sysselsette. Finanskrisa kan ha påverka til eit sterkt fall i sysselsetjinga i 2009 og 2010 for domenet bøker og aviser. Men i og med at den negative utviklinga held på også inn i 2013, må fallet over lengre tid bli forklart med noko anna enn finanskrisa. At aviser og bøker har konkurranse frå globale aktørar, er kjent, og kombinasjonen global handel og digitale verktøy er ein bakgrunn som kan forklare fallet for bøker og aviser over tid. Digitaliseringa av aviser og bøker endrar ikkje berre produktet, men også distribusjonen og forbruket. Nå er konkurransen om eit avisabonnement meir regional og global enn han var før, og ei bok, om ho er i papirversjon eller elektronisk utgåve, kan ho kjøpast over Internett med ein datamaskin eller mobiltelefon utan at ein er innom ein butikk eller nettbutikk i Noreg. I 2013 var nær 20 000 personar sysselsette i domenet bøker og aviser.

Fleirdisiplinarbeid er ein kategori konstruert for å halda næringar som går over mange ulike typar produkt. Her er berre næringa omsetjing- og tolketenester. Næringa kan inkludere både reine tolketenester av tale og omsetjing av tekst, som litteratur, nettsider eller brev, så vel som omsetjing av film og TV-program, desse er ulike typar produkt og derfor blir omsetjings- og tolketenester rekna som fleirdisiplinarbeid i kulturnæring. Fleirdisiplindomenet står også, med ein auke frå 2008, på under 100 sysselsette. Det har i fleirdisiplinarbeid vore ei ganske stabil sysselsetjing gjennom desse åra, sjølv om det for den enkelte sysselsette kan ha vore store endringar. I 2013 var over 1 400 personar sysselsette i domenet fleirdisiplinarbeid.

Kulturarv, arkiv og bibliotek samlar ulike typar næringar som har til felles at dei alle er nært knytte til kulturarv. Her er museum, arkiv og ulike typar bibliotek som står registert som eigne føretak. Kulturarv, arkiv og bibliotek hadde også ein auke i sysselsetjinga i perioden 2008-2013. Om vi rundar av til næraste hundre, auka kulturarvdomenet med 700 sysselsette i perioden. I 2013 var nær 8 600 personar sysselsett i domena kulturarv, arkiv og bibliotek.

Media som kulturdomene samlar kringkastarar av radio og fjernsyn, kinoar, produsentar av musikk, dataspel, film og fjernsynsprogram, og butikkar som sel musikk, video, film eller dataspel. Media er eit kommersielt kulturområde som leverar varer og tenester til befolkninga og andre næringar. Media er i global konkurranse med tilbydarar som opererer og leverer varer digitalt, eller som leverer tradisjonelle kulturvarer til låg pris frå utlandet. Media har nær 200 færre sysselsette i 2013 samanlikna med 2008, utan at det er på grunn av ein eintydig negativ utvikling slik som for bøker og aviser. Media er avhengig av viljen annonsørar har til å betale for reklameplass, og domene er avhengig av velviljen bankane har til å gi lån til produksjonar eller ved omstillingar. Tilbakegangen i talet på sysselsette er mest eit fall i sysselsetjinga i 2009, det var året etter starten på finanskrisa, og media fall med 400 sysselsette. I tida etter er sysselsetjinga omtrent på same nivå, med ein svak auke frem til og med 2012, og deretter var det eit fall på 200 sysselsette til 2013. I 2013 var nær 12 400 personar sysselsette i domenet media.

Reklame er reklamebyrå. Reklame er som media eit kommersielt kulturområde. Reklamemarknaden er global, og annonseplass og produksjon kan leverast av utanlandske selskap til norske annonsørar. Det er eit par hundre færre sysselsette i reklame i 2013 samanlikna med 2008. Men dette verkar å ha si årsak i finanskrisa. På starten av finanskrisa fall sysselsetjinga i reklame med 900, deretter auka sysselsetjinga alle år unntatt for 2012. Over 6 000 var sysselsett i domenet reklame i 2013.

I domenet utøvande kulturformer finn vi føretak som driv kulturskolar i dei tilfella kulturskolen er registrert som føretak, vidare er i domenet orkester, band, teater og liknande, og utøvande artist-verksemder. Utøvande kulturformer hadde i perioden ein vekst på nær 3 900 sysselsette. Midt i finanskrisa, i årsperioden 2008-2009,

auka sysselsetjinga med nær 1 700, den største auken i perioden fram til 2013. I 2013 var nær 15 500 personar sysselsette i domenet utøvande kulturformer.

I domenet visuelle kulturformer finn vi næringer som driv med grafisk design, fotografi, kunstproduksjon og liknande, inkludert kunstnarar med eigen verksemd. Visuelle kulturformer har ei brokete utvikling frå år til år, med tilbakegang i perioden 2009-2011. Stor vekst før og etter nedgangen gir ein auke i sysselsetjing i perioden 2008-2013 på noko over 1 600 sysselsette. I 2013 var meir enn 9 000 personar sysselsette i domenet visuelle kulturformer.

Tala frå dei ulike kulturdomena fortel at finanskrisa kan ha hatt innverknad på fleire av kulturdomena, spesielt i 2009. Ei finanskrise er temporær medan globalisering og digitalisering vil vare over lengre tid, derfor er omfanget av innverknaden uklart under finanskrisa da kulturnæringane svinga i storleik og er utsett for større endringar som allereie kan gi negativ utvikling.

Finanskrisa var først og fremst ei finansieringskrise, det ble vanskeleg å få lån fordi bankane sjølv hadde vanskar med å låne pengar. Kulturnæringane har ulike behov for lån, ved kjøp eller oppføring av bygg, eller før store produksjonar har gitt nødvendig inntening, eller ved store innkjøp av produksjonsmateriale og teknologi. I tillegg er delar av kulturnæringa avhengig av annonsørar eller oppdrag frå andre næringer utanfor kulturnæringa, desse næringane kan på si side ha vore ramma av finanskrisa.

Samstundes som ei finanskrise kan hindre tilgjenge til lån, er det likevel mykje aktivitet som ikkje er avhengig av lån. Til dømes treng ein ikkje lån for å gå på kino. Det vil seie at dei som i 2009 ønskte å gå for å sjå ein film, gjorde det utan å måtte diskutere med ein bank. Kinobesøk, museumsbesøk og anna kulturforbruk tyder på at folk hadde midlar til innkjøp av kulturelle varer og tenester. Mange av kulturnæringane har offentleg finansiering, frå kommune, fylkeskommune eller frå stat. Derfor er det ulik utvikling over tid for dei ulike kulturdomena under finanskrisa.

Årsverk i kulturnæringane

Dei sysselsette i kulturnæringane i 2013 utførte om lag 65 400 årsverk, ein auke på 1 200 årsverk sidan 2008, sjå tabell 3.5 etter tekstdelen. Auken er lågare i høve til sysselsetjinga som voks med 2 900 personar i same perioden. Det indikerer at det fanst fleire jobbar med noko mindre arbeidsmengd i perioden. Dette gjeld spesielt nokre kulturdomene. For å forenkle framstillinga av utviklinga uttrykkjer vi her arbeidsmengda per sysselsett som ein rate, der talet på årsverk er delt på talet sysselsette. Eit årsverk er om lag 1 950 timar inkludert ferietid. For sjølvstendige blir årsverk berekna utifrå lønene deira, medan det for tilsette er basert på avtalt arbeidstid i året. Eit årsverk per sysselsett ville gitt ein rate på 1. I 2008 var raten for årsverk per sysselsatt i kulturnæring samla på 0,84. Raten auka til 0,85 i 2009, og går tilbake til 0,84 i 2010. I 2011 går raten årsverk per sysselsett ned til 0,83, der han blir i 2012 og 2013 for kulturnæringane samla. Dei store endringane skjer internt i dei ulike kulturdomena.

For arkitektur er endringa i årsverk-per-sysselsett-rata opp til 0,94 i 2013 frå 0,93 i 2008, som reflekterer noko meir arbeidsmengde per sysselsett i 2013 mot 2008. Reklame har same rate, 0,89, i 2013 som i 2008. Media hadde ein rate årsverk til sysselsett på 0,85 i 2013, mot 0,83 i 2012. Visuelle kulturformer hadde ein rate på 0,84 i 2013, mot 0,91 i 2008, noko som tyder på at veksten i sysselsette i domenet visuelle kulturformer ikkje har kome med ein like stor vekst i arbeidsmengd. Bøker og aviser hadde ein rate på 0,82 i 2013, mot 0,83 i 2008. Fleirdisiplinararbeid hadde ein rate på 0,81 årsverk per sysselsett i 2013, mot 0,86 i 2008. Kulturarv, arkiv og bibliotek hadde ein rate på 0,78 i 2013, mot 0,77 i 2008. Utøvande kulturformer endar med den lågaste raten årsverk per sysselsett i 2013, på 0,77, ei endring frå 0,82 i 2008.

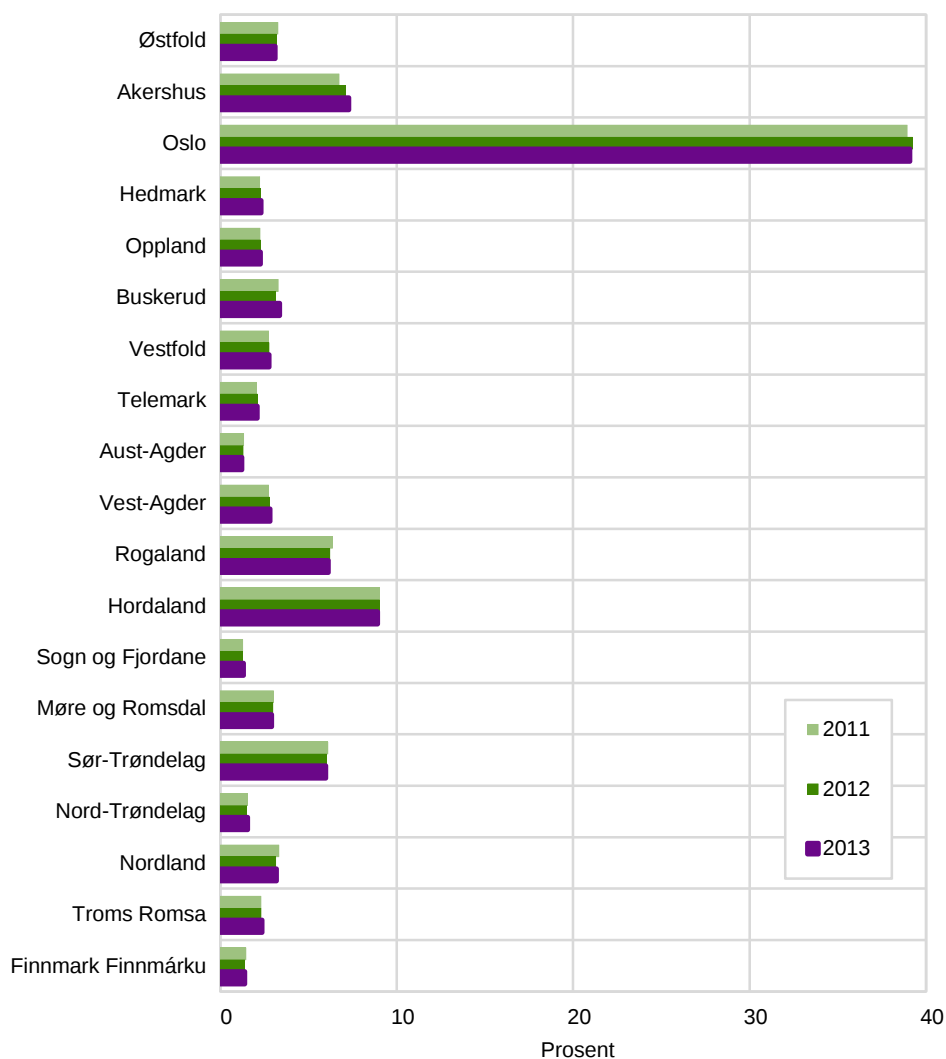
Fleirdisiplinarbeid, visulle kulturformer og utøvande kulturformer hadde vekst i talet på sysselsette i perioden 2008-2013, men veksten i årsverk er markant mindre eller negativ i same periode, derfor fall ratane på årsverk per sysselsett. Her kan det vere at dei sjølvstendige har lite inntening, og tar ut lite løn, og det kan reflekterast i lågare tal årsverk mot tal sysselsette. Det kan vere at statistikk over lønsutvikling kan gi meir informasjon om dette.

Fylkesvis fordeling av sysselsetjing i kulturnæringane

I Oslo arbeider 17,3 prosent av alle sysselsette i alle næringar i landet, medan heile 39,1 prosent av alle sysselsette i kulturnæring arbeider der. Berre i fylket Oslo gjeld det at det arbeider fleire i kulturnæringa i høve til det ein ville ha forventa om kulturnæringa var jamt fordelt. Det betyr at når vi seier at 3 prosent av dei sysselsette har hovudarbeidet sitt i kulturnæring i Noreg, seier vi ikkje at dei er jamt fordelte i landet, vi antyder berre omfanget totalt i landet.

For å antyde kor ujamt fordelt over fylka sysselsetjinga i kulturnæringane er, kan vi slå saman Oslo og Akershus, med Hordaland, Rogaland og Sør-Trøndelag, da ser vi at desse fem fylka står samla for 67,3 prosent av sysselsetjinga i kulturnæringane i 2013, dei andre fylka står for 32,6 prosent, fordelinga er vist i figur 3.1. I Oslo har nær 31 000 personar hovudarbeidet sitt i ei kulturnæring i 2013, medan det er 48 000 sysselsette i kulturnæring same året samla for resten av fylka. For alle fylka unntatt Oslo gjeld det at delen sysselsette i kulturnæring er under 3 prosent av alle sysselsette i alle næringar der.

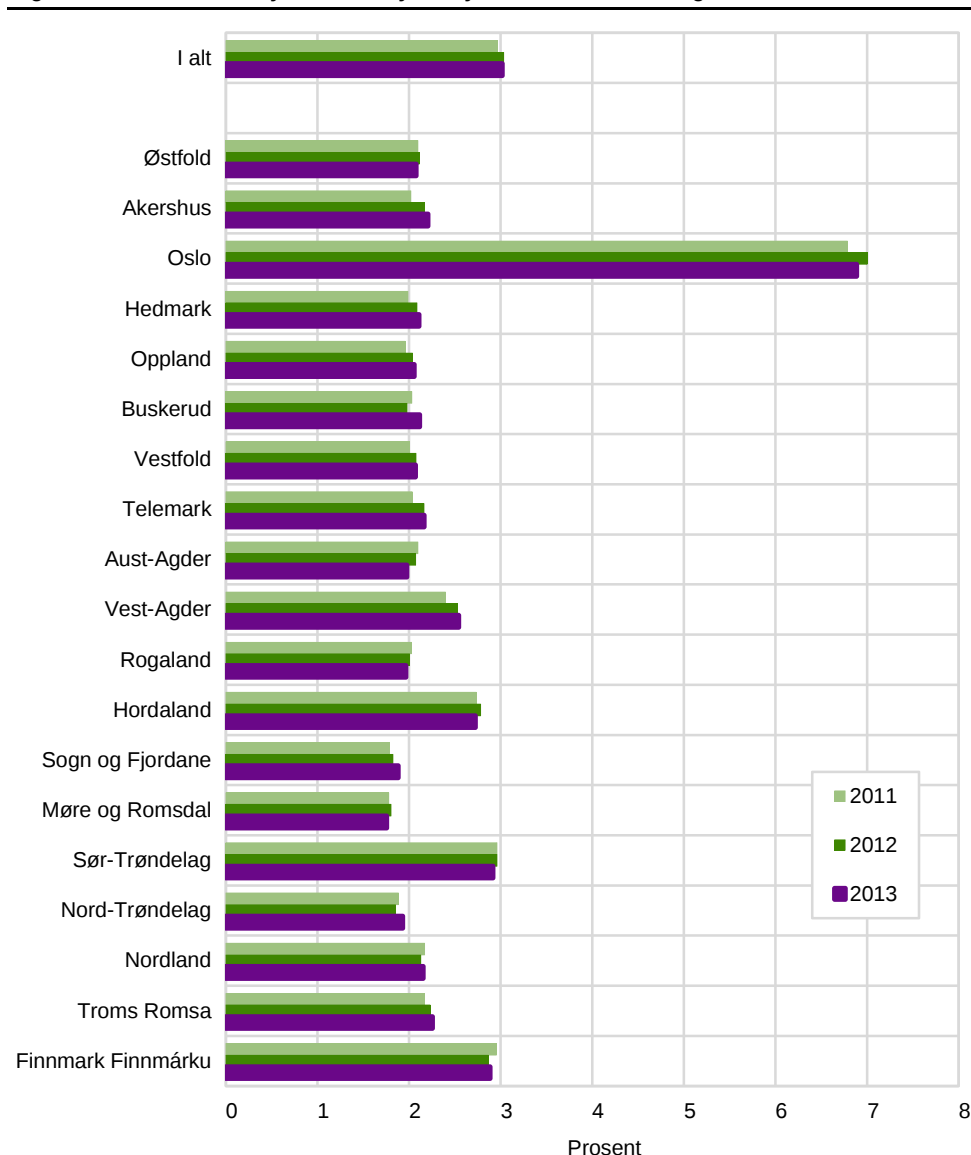
Figur 3.1. Del av sysselsetjing i kulturnæringa, etter fylke. 2011-2013. Prosent



Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Ved å samanlikne sysselsetjinga i kulturnæringane i fylket med omfanget av sysselsetjinga generelt i fylket får vi eit bilete på kulturnæringas innverknad og omfang i dei enkelte fylka, dette gjer vi i figur 3.2. I Oslo er omfanget av kulturnæringa stort, der har 6,9 prosent av dei sysselsette hovudjobben sin i ei kulturnæring. Oslo, Sør-Trøndelag og Finnmark er tre fylke der sysselsetjinga har større innverknad for den totale sysselsetjinga i fylka. Oslo skil seg ut frå alle, Sør-Trøndelag og Finnmark har kultursysselsetjing målt i næring nær gjennomsnittet på 3 prosent. Det betyr at medan alle andre fylke har lågare sysselsetjing i kulturnæring i forhold til forventinga, var kulturnæring jamt fordelt. Men vi forventar ikkje jamn fordeling. Kulturnæring er ofte samla i delar av ein by, og distribusjonen er dominert av eit fåtal av byar i verda (Pratt 2007). Globalt er visse stader kjend for å vere knytte til enkelte kulturprodukt på grunn av konsentrasjonen av produksjon der. Døme historisk vil vere Fleet Street i London kjent for aviser og anna trykkjerirelatert verksemd, Hollywood kjent for film, Nashville kjent for musikk, Paris kjent for kunst. Betydinga stadene har for produksjon, vil variere over tid. Som i andre land forventar vi å finne lokalisering av kulturnæringsverksemdar i Noreg nær andre verksemdar i same eller komplimentarande næring, spesielt i storby, der verksemdene er nær kundar, finansiering og relevant arbeidskraft.

Figur 3.2. Del av alle sysselsette i fylket sysselsatt i kulturnæring. 2011-2013. Prosent



Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Sysselsetjing i storbyar

I Oslo er ein god del av dei sysselsette i kulturnæring. Oslo er både by og fylke og er derfor enkel å skilje ut i denne statistikken. I fylka vil det vere tendensar til lokalisering av kulturnæring i dei større byane. Dei fire byane Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger kan tene som illustrasjon på lokalisering av kulturnæring i by, sjølv om det ikkje er heilt presist. Det vil vere tendensar til lokalisering rett utanfor bygrenser også. I Oslo i 2013 hadde 31 000 hovudarbeidet sitt i kulturnæringa, i Bergen 5 400, i Trondheim 4000 og i Stavanger 2 500. For landet vil det seie at i 2013 var om lag 42 800 av dei sysselsette i kulturnæringa i desse fire byane. Det utgjorde 54 prosent av sysselsetjinga i kulturnæring. Oslo er klart den største byen for kulturnæring.

Bergen, Trondheim og Stavanger er ikkje heilt like. Trondheim har av desse størst del av dei sysselsette i fylket byen høyrer til, Bergen er ganske likt med Trondheim i del, og Stavanger har minst del. Poenget her er at by ikkje er det same som tettstad, eller lokaliseringssenter for kulturnæring. Forholdet mellom sysselsette i kulturnæring i byen uttrykt som prosent av dei sysselsette i kulturnæring i fylket kan illustrere ei ulik fordeling av kulturnæring i desse byane. Av over 7 000 sysselsette i kulturnæring i Hordaland var 77 prosent knytt til verksemd i Bergen, i Sør-Trøndelag var 4 700 sysselsette i kulturnæring, og av dei var 84 prosent knytt til verksemd i Trondheim, og i Rogaland var det av 4 800 i kulturnæring om lag 52 prosent i arbeid knytt til verksemd i Stavanger. Det kan vere at Stavanger er nært knytt til Sandnes, og at Sandnes i realiteten er ei forlenging av konsentrasjonen av kulturnæring i Rogaland i eit område som dekkjer Stavanger og Sandnes. Og vi må tru at det vil vere kulturnæring nær dei andre byane også. Derfor kan vi samanfatte og seie at fylke og by ikkje fullt ut fortel om lokalisering av kulturnæring, men samtidig er det ein enkel illustrasjon over tendensen til lokalisering rundt få stader.

Svingingar i sysselsetjingstala

Kulturnæring kan svinga frå vekst til tilbakegang på kort tid, sjølv om næringar generelt går godt. Dette slår ulikt ut i dei ulike fylka, mykje fordi kulturnæringane er små i nokre fylker. Det illustrerer to forhold verd å sjå nærare på i seinare publikasjonar, det er ulik utvikling i dei ulike fylka, nokre har tilbakegang medan andre har framgang same året, og dei små forholda nokre stader kan gi utfordring i å få nytt arbeid dersom ein må finne ny arbeidsplass i kulturnæringa. Sjå figur 3.3, der svingingar i kulturnæring frå år til år er geografisk fordelt på fylke.

Figur 3.3. Sysselsetjingsendring i alle næringer og kulturnæring, 2011-2012 og 2012-2013. Prosent

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

I figur 3.3 kan vi sjå at fylka Østfold, Telemark, Rogaland, Hordaland, Møre og Romsdal og Sør-Trøndelag er vekst i kulturnæring målt i talet på sysselsette i 2011-2012, medan dei har negativ utvikling i perioden 2012-2013. Det illustrerer korleis kulturnæring svingar når ein vurderer utviklinga på fylkesnivå.

Sysselsetjingsstraum og kontinuitet i kulturnæring

Dei fleste blir i same kulturnæring i ein periode målt over to år. For dei som er sysselsett i ei kulturnæring eitt år, gjeld det at dei ved byte av næring til neste år som regel går heilt ut av alle kulturnæringar, og sjeldnare går til ei anna kulturnæring. Vi vet ikkje kva som ligg bak byte av næring, og derfor heller ikkje kva som gjer at kulturnæring mistar mange til andre næringer ved byte av næring.

Sysselsette kan byte næring av eige ønskje, eller dei kan vere nøydd til å finne nytt arbeid på grunn av nedlegging av arbeidsplassen, eller andre forhold som gjer at dei må gå. Uansett årsak ser vi på endring av næring for å få overblikk over straumen av sysselsette for kulturnæringane. Slik kan vi sjå kva for ei kulturnæring som er mest stabil, det kulturdomene der flest blir i same kulturnæring, og kva kulturnæring som oftast mistar sysselsette til andre kulturnæringar, eller til næringer utanfor kulturnæring. Denne løysinga er ein variant av sysselsetjingsstraumstudiane. Det er vanleg å følgje bevegelsane til dei sysselsette gjennom organisasjonar, gjennom opprettinga eller nedlegginga av stillingar som verksemdene gjer, eller kombinasjonar av begge (Burgess 2000). Årsaka til at vi ser på

byte av næring, er for å kunne stadfeste eit tal på kontinuiteten i sysselsetjinga i kulturnæring, da kulturnæring står fram som usikkert arbeid for mange.

I denne framstillinga av sysselsetjingsstraumen nyttar vi informasjon om dei som er sysselsett to år på rad. Dersom dei er sysselsett to år på rad, ser vi på om dei er i same kulturnæring, om dei har gått til ei anna kulturnæring, eller om dei har gått ut av kulturnæring. Dei som ikkje er sysselsett på andre året, er ikkje med i denne statistikken, heller ikkje dei som ikkje var sysselsett første året i tidsserien.

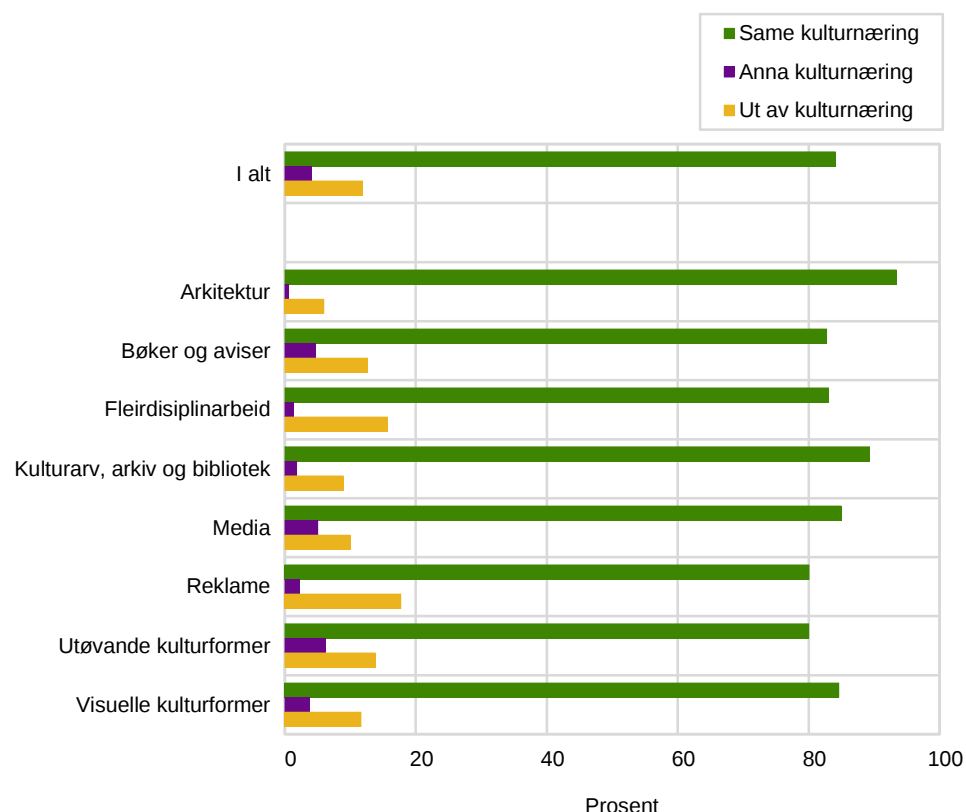
Av dei sysselsette i kulturnæring var 84 prosent i same næring 2012-2013

Kulturnæringa hadde i 2012 nesten 78 600 sysselsette, og året etter var det 79 000. Av desse ser vi på om lag 72 200 som var sysselsett begge åra. I figur 3.4 viser vi tal på sysselsetjingsstraumen frå 2012 og 2013. Dei sysselsette har alle vore sysselsett begge åra. Kontinuerleg i same kulturnæring begge åra var 84 prosent av utvalet. Til anna kulturnæring gjekk 4 prosent, og til anna næring utanfor kulturnæring forsvann heile 12 prosent. At så mange gjekk ut av kulturnæring, er litt overraskande da vi kunne tru at mange verkeleg ønskjer å arbeide i kulturnæring. Det kan vere at det handlar om spesialisering, at kulturnæring er ein kompleks aktivitet, og det kan bli vurdert at mange års spesialisering krevst for å bli vurdert som aktuell kandidat, og derfor kan spesialisering i ei kulturnæring vere eit hinder for arbeid i ei anna kulturnæring. I og med at kulturnæringa er geografisk ujamn, og sysselsetjinga svingar i dei enkelte fylka, kan det gi opphav til behov for å byte til næring utanfor kulturnæring om flytting ikkje er mogleg. Likevel kan det vere grunn til å vente med å konkludere, da det vil vere mykje arbeidsstadsbyte i storbyane. Vi kartlegg berre kontinuiteten, vi får ikkje studert årsaker. At sysselsette byter næring, er ikkje så spesielt i seg sjølv, det kan handle om alder og karriere eller økonomi. Dei unge byter arbeid ofte (Johansen 2013), slike jobbskifte kan vere eit ledd i karriereutviklinga deira, og det kan vere at dei som byter arbeid, søker seg til arbeid med betre eller tryggare løn. Uansett årsak kan straumen av sysselsette ut av kulturnæring til andre typar næringar gi eit tap av kompetanse frå kulturnæringa. Ferdigheiter i eit arbeid blir opparbeida over tid på jobben, og når 12 prosent går ut av kulturnæring til anna næring, inneber det eit tap i kontinuitet for kulturnæringa, sjølv om det kanskje for den enkelte vil vere til anna relevant kulturellt arbeid.

Svært lange og svært korte karrierar kan vi ikkje vurdere når vi ser på to tidspunkt med eit års mellomrom. Men gitt avgrensande vilkår i informasjon om den enkelte over tid kan vi likevel frå stolpene i figuren observere dei kulturnæringsdomena som i størst grad gjer ein karriere i kulturnæring, det gjeld kulturnæringar innanfor kulturdomena arkitektur og kulturarv, arkiv og bibliotek. Desse to domena har lågast prosentdel sysselsette som går ut av kulturnæring andre året i den observerte perioden 2012-2013. Dei er også dei mest stabile kulturdomena, 93 prosent av dei i domenet arkitektur i 2012 blir i same næring 2013, og 89 prosent av dei i domenet kulturarv, arkiv og bibliotek blir i same næring 2013.

Kulturdomena utøvande kulturformer, media og bøker og aviser har høgast prosentdelar av dei som etter å ha vore sysselsett i næring der i 2012, ved byte av næring gjekk til anna kulturnæring i 2013. Over 6 prosent av dei i domenet utøvande kulturformer gjekk til anna kulturnæring i 2013, 5 prosent av dei i media gjorde også det, og nær 5 prosent av dei i kulturdomenet bøker og aviser gjekk til anna kulturnæring ved byte av næring.

Figur 3.4. Sysselsetjingsstraum, byte av næring blant sysselsette i kulturnæring, etter kulturdomene. 2012 og 2013. Prosent



Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Kjønnsfordeling

Stabile kjønsskilnader i kulturdomena

Det er stabile kjønsskilnader mellom dei ulike kulturdomena. 49,6 prosent av dei med hovudjobb i kulturnæringane samla i 2013 er kvinner. Det er store skilnader i kjønnsfordelinga i dei ulike kulturdomena som betyr at ei total prosentfordeling ikkje bør nyttast som indikator. I kulturarv, arkiv og bibliotek er 65,2 prosent av dei sysselsette kvinner, fordelinga vidare er 63,6 prosent i fleirdisiplinarbeid, 53,5 prosent i bøker og aviser, 50,5 prosent i visuelle kulturformer, 47,1 prosent i utøvande kulturformer, 45,4 prosent i arkitektur, 40,3 prosent i media, og lågast del finn ein i reklame der 39,9 prosent er kvinner.

Berre visuelle kulturformer har liknande kjønnsfordeling som for alle kulturnæringar kombinert. I visuelle kulturformer var 50,5 prosent av dei sysselsette i 2013 kvinner, mot 49,6 prosent totalt for alle kulturnæringane. Forskjellane mellom dei ulike domena er tydelege og stabile over tid. For kulturarv, arkiv og bibliotek var 66,9 prosent av dei sysselsette med hovudarbeid der i 2009 kvinner, medan det var 65,2 prosent kvinner i 2013. Og for domenet reklame var 42,2 prosent av dei sysselsette i 2009 kvinner, mot 39,9 prosent i 2013.

Over tid er fordelinga mellom kjønna med hovudarbeid i kulturnæringa stabil på nær 50 prosent dei siste tre åra. Utviklinga for dei ulike kulturområda er at dei ikkje beveger seg raskt mot 50 prosent fordeling, avstanden frå 50 prosent er stabil. Inndelinga av kulturnæringa i kulturdomene viser seg nyttig da det verkar som ulike typar næringar når vi vurderer den kjønnsfordelte sysselsetjinga. Sjå tabell 3.14 og 3.15 om kjønn i kulturnæring.

Innvandrarar i nokre kulturnæringar

8,3 prosent av dei sysselsette i utvalde kulturnæringar hadde innvandrarbakgrunn i 2013. Det er til samanlikning 6,3 prosentpoeng færre enn for alle næringar.

Av dei sysselsette med innvandrarakgrunn i utvalde kulturnæringar var 5,5 prosent frå landgruppe 1 (EU/EFTA, Nord-Amerika, Australia og New Zealand), og 2,8 prosent var frå landgruppe 2 (Europa utanom EU/EFTA, Asia inkludert Tyrkia, Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utanom Australia og New Zealand). Sjå tabell 3.16 og del 3.3 i Om statistikken.

Føretak i kulturnæring og omsetnad

*Føretaka i kulturnæring - 89
milliardar kroner i omsetnad
2012*

Omsetnaden i kulturnæring i 2012 var på 89 milliardar kroner, unntatt offentlege selskap som ikkje er med i føretaksstatistikken. Omsetnaden det året var 1,7 prosent av den totale omsetnaden for alle aktive føretak same år. Den største omsetnaden er i domenet bøker og aviser, som omsette for 32 milliardar i 2012, sjå tabell 3.17.

Det er ikkje enkelt å vurdere kulturnæringa opp mot andre næringar. Kulturnæring har i 2013 færre enn to sysselsette per føretak i statistikken i tabell 3.17. Gjennomsnitt er ikkje den beste måten å vurdere føretak på, men det er ein indikasjon om forholda. Kulturnæring har slik sett mange små føretak målt i sysselsett per føretak. I SSBs statistikk for føretak 2012 kan vi lese at dei større føretaka, dei med 100 eller fleire sysselsette, er berre 0,5 prosent av alle føretaka, men står for 50 prosent av omsetnaden (SSB 2014). Å samanlikne kulturnæring med næringar som har mange store og mellomstore føretak, verkar derfor ikkje uproblematisk.

Ei mogleg samanlikning for kulturnæring er med føretak med verksemd i telekommunikasjon og informasjonsteknologi, næringsgrupper 61, 62 og 63 (SSB 2008). I 2012 var det i desse næringane 9 607 føretak, med nær 57 500 sysselsette, og ein omsetnad på nær 146 milliardar kroner. I telekommunikasjons- og informasjonsteknologiføretaka var det i 2012 nær seks sysselsette per føretak, og dei omsette for om lag 2,5 millionar kroner per sysselsett. Kulturnæringane, derimot, omsette for 1,3 millionar kroner per sysselsett same året. Dermed må kulturnæringane doble omsetnaden for å likne på telekommunikasjons- og informasjonsføretaka, når vi vurderer dette på generelt nivå, ikkje føretak mot føretak. Som nemnt har kulturnæringane ein noko anna føretaksprofil, med mange føretak samla og få sysselsette per føretak. Eit kulturdomene skil seg ut i 2012, for kulturarv, arkiv og bibliotek gjeld det at det var litt fleire enn sju sysselsette per føretak, og omsetnaden i domenet var da 2,6 millionar per sysselsett. Denne typen føretak i kulturarv har ansvar for store bygg og omfattande samlingar, og derfor blir store summar tilførte denne typen institusjonar, men desse summene har ikkje vore synlege før i 2012, etter det vi antar er ei registreringsendring som har auka omsetnaden for føretaka i domene for kulturarv. Det som gjeld for kulturarv, er ikkje ein typisk situasjon for kulturnæring, ikkje alle får midlar frå det offentlege. Lågaste omsetnaden per sysselsett har domenet utøvande kulturformer, med 631 000 kroner per sysselsett i 2012. Vi kan generelt konkludere med at det er låg omsetnad per sysselsett i kulturnæringane, når vi samanliknar med telekommunikasjons- og informasjonsnæringar. Men det er ikkje sikkert at det er ei god samanlikning.

Veksten i omsetnad etter 2010 kjem av ein vekst innanfor kulturdomenet kulturarv, arkiv og bibliotek. Det kan vere at det er tilført midlar til området, men meir sannsynleg er det eit resultat av endringar i registrering, eller forbetra rapportering. Utan kulturarv, arkiv og bibliotek er det vekst i omsetnad frå 2011 til 2012 på om lag 1 prosent. Media og bøker og aviser har negativ utvikling i omsetnad, media har 2,7 prosent mindre omsetnad i 2012 mot året før, medan bøker og aviser har ein tilbakegang på 1,5 prosent i omsetnad. Arkitektur går mest fram, med 7,5 prosent auke i omsetnad, reklame går fram med 5,0 prosent frå 2011 til 2012.

Omsetnaden for kulturnæringane var på 76 milliardar i 2010, mens han for 2009 var på omtrent 75 milliardar kroner. For 2010 manglar registrering av omsetnaden for drift av kulturhistoriske museum. Kva dette kjem av er ikkje godt å seie, det kan vere ei endring i føretaksforma frå privat til offentleg, eller anna relatert til

konsolidering. Dette kan sjåast på som eit problem knytt til datatilgangen frå rekneskapane for aktuelle museum.

Aktive føretak og nyetableringar

I alt var det 38 000 aktive føretak per 1. januar 2013 i kulturnæringa. 8,8 prosent av alle aktive føretak var kulturnæringsføretak i 2012. Flest føretak er i utøvande kulturformer, 12 900 føretak i 2013, sjå tabell 3.18.

Utvøvande kulturformer hadde nær 2 800 nyetableringar i 2013, mens visuelle kulturformer hadde 2 400. Av i alt 7 900 nyetableringar i kulturnæringane utgjør visuelle og utøvande kulturformer til saman 65 prosent av alle nyetableringane. Kulturnæringane hadde ein etableringsrate på 1,8 i 2012, medan den var på 1,7 i 2009 til og med 2011. Etableringsraten er berekna ved å dele talet på nyetablerte kulturføretak på det totale talet for aktive føretak same året, og gonge med 100. Dei nyaste tilgjengelege tala for alle føretak er for 2012, derfor har vi ikkje nyare tal. Det var omtrent 7 700 nyetableringar i kulturnæringar i 2012 og totalt nær 435 000 aktive føretak i Noreg same året. Etableringsraten er ikkje ofte brukt som indikator for nyetableringar, men sjølv om det ikkje er vanleg, er det raskt å forstå og viser mykje informasjon i eit tal.

Formålet med å følgje nyetableringar er å kunne vurdere om tapte arbeidsplassar kan bli erstatta av jobbar som blir skapte ved nyetableringar i kulturnæringa. Med tala i tabellane kan vi førebels berre seie noko om graden av nyetableringar, vi har ikkje informasjon om sysselsetjinga i nyetablerte føretak. Men generelt er nyetablerte føretak viktige for å få opp sysselsetjinga etter nedgangstid (Schrör 2008).

Oppsummering

Sysselsetjinga i kulturnæringane var 3 prosent av den totale sysselsetjinga i 2013. Det betyr at arbeidsplassane har innverknad på den totale sysselsetjinga i Noreg. Arbeidsplassane i kulturnæring er ikkje geografisk jamt fordelte. I Oslo arbeider 17,3 prosent av alle sysselsette i alle næringar i landet, medan heile 39,1 prosent av alle sysselsette i kulturnæring arbeider der 2013. Omsetnaden i kulturnæringane 2012 var 1,7 prosent av den totale omsetnaden for alle aktive føretak det året. Det betyr at det er mange sysselsette i kulturnæringane, men det er relativt lite pengar. Både sysselsetjinga og omsetnaden er fordelt på svært mange føretak.

Kulturnæringane har potensial til å bidra til sysselsetjinga i Noreg. Stabil sysselsetjing er avhengig av gode økonomiske høve. Den låge omsetnaden kan bety at det finansielt ikkje er økonomisk enkelt å drive i kulturnæringa. Indikasjonen av stabilitet fortel at det er vanleg ved endring av næring å gå ut av kulturnæring for dei sysselsette. Det kan ha konsekvensar for kulturnæringa som tapar kompetanse til andre næringar. Det kan også vere at det er vanskeleg å etablere ein karriere for dei som arbeider i kulturnæring. Etter finanskrisa er vi statistikkprodusentar oppfordra til å gå nærare på individa i statistikken nettopp for å fange aspekt knytte til grunnlaget for eit godt liv, og det å ha arbeid er eit av fleire grunnlag (Stiglitz mfl. 2011). Å ha ein jobb å gå til blir rekna som viktig for den enkelte, og vesentleg for samfunnet. Ei mogleg forbetring av statistikken vil vere å sjå nærare på individa som er involverte, og inntekta dei har, spesielt bør vi sjå på dei med mindre inntening. Dette og anna utvikling i sysselsetjinga og dei føretaksdemografiske forholda kan ein følgje opp over tid gjennom kulturnæringsstandarden som er presentert her med aktuelle resultat.

3.3. Om statistikken – sysselsetjing og føretak i kulturnæringane

Sysselsetjing

Populasjonar som blir nytta

Registerbasert sysselsetjingsstatistikk er organisert rundt personen som identifiserande eining. Personane er identifiserte med fødselsnummer og er i alderen 15-74

år. Dei har, for å bli med i statistikken som sysselsette, utført arbeid som varer minst ein time. Gjennom hovudarbeidet blir personar plasserte berre i ei verksemd. Dei med to eller fleire arbeidsforhold blir plasserte der dei har hovudarbeidet sitt. Avtalt arbeidstid indikerer hovudarbeidet for desse personane. Ved arbeidsinnvandring blir ein med i statistikken dersom ein har bustad i Noreg. Korte arbeidsopphald er ikkje inkluderte.

Måletidspunktet i sysselsetjingsstatistikken er 3. veka i november, og står oppført som 4. kvartal i Statistikkbanken.

Kulturnæring er identifisert gjennom arbeid i næring kategorisert som kulturnæring etter SN2007 standard (SSB 2008). Ein serie på den same standarden kan konstruerast tilbake til 2008. For 2007 og tidlegare må ei kulturnæring kategoriserast etter tidlegare næringsgruppestandard.

I tabellane for sysselsetjing i kulturnæringa blir variablane talet på personar, årsverk, kjønn og fordeling på fylke nytta. Talet på personar er enkelt å få fram, da personar er identifiserande eining i datasettet, og talet på personar blir ein enkel sum av dei som har hovudarbeid i kulturnæringa. Årsverk blir laga av ei kalkulering der arbeidstida blir rekna om til årsverk der 37,5 timar arbeid i veka blir sett som utgangspunkt. Dei faktiske årsverka slik dei blir talde i verksemda, kan avvike noko frå utrekninga. Men årsverk indikerer likevel arbeidsmengda for næringsgruppa. Kjønn er henta frå personnummeret. Fordelinga av person på fylke går via adressa til verksemda. Mange kan bu ein annan stad enn der dei arbeider og pendlar til arbeid. Det vil også vere nokre verksemdar med ei adresse, som har turnear eller aktivitetar fleire stader, som står plassert på berre ein stad.

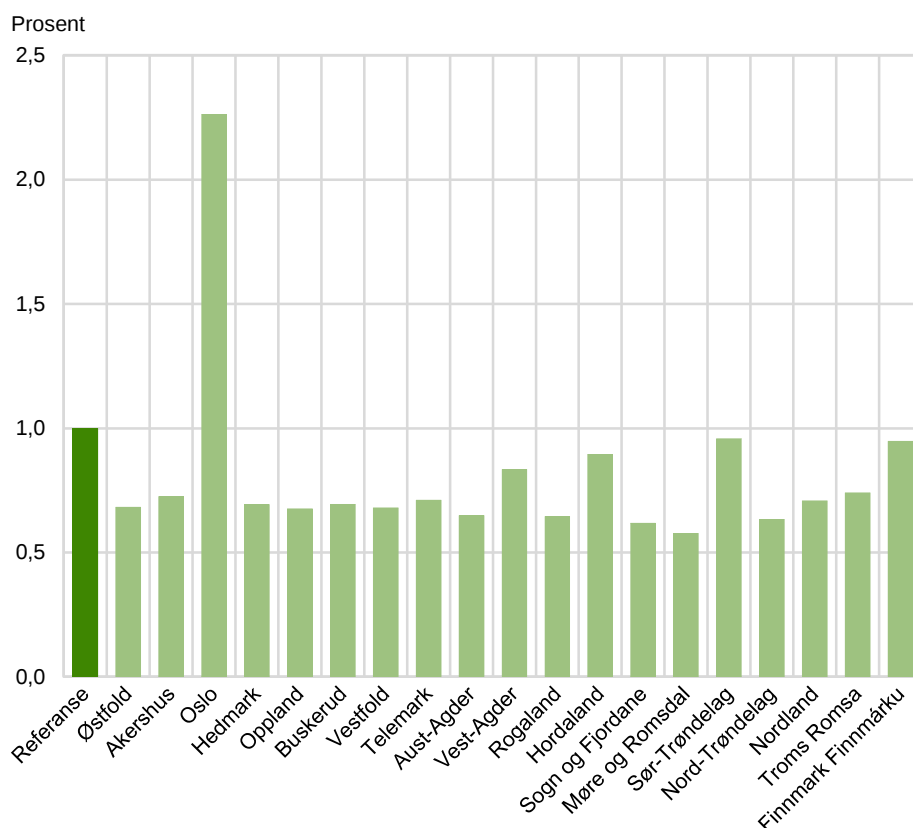
Dokumentasjon av statistikken er å finne på www.ssb.no/regsys under feltet Om statistikken. Samanliknbare tabellar er å finne i Statistikkbanken, både tabellane 07984 og 03877 inneheld den same populasjonen som blir nytta for sysselsetjings-tabellar for kulturnæringa, fleire tabellar er å finne med same populasjon. Totaltala for registerbasert sysselsetjing er avstemde mot arbeidskraftundersøkinga (AKU) som nyttar heile tusental på høgste nivå.

Fylkesvis fordeling av sysselsetjing i kulturnæring kan samanliknast med fylkesvis fordeling av sysselsetjing i alle næringar. Om ein forventar at alle næringar er omtrentleg gjennomsnittleg eller jamt fordelte, og at dei ulike kulturnæringane også er omtrentleg gjennomsnittleg fordelt, kan ein bruke balassaindeks for å sjå på fordelinga. Sjølv om vi veit at næringar ofte ikkje er gjennomsnittleg fordelte, og vi veit at kulturnæring heller ikkje er jamt fordelt, nyttar vi likevel balassaindeks for å illustrere på enkelt vis den ujamne fordelinga over fylke. Ei betre geografisk inndeling ville ha vore inndeling i tettstader, men det er samtidig eit poeng at tettstader ikkje har ei politisk eining. Derfor er det relevant å sjå på fylke, da kommunar og fylkeskommunar kan relatere til desse inndelingane om dei vil forstå korleis kulturnæringa er fordelt over fylka.

Balassaindeksen tar som utgangspunkt (sysselsetjinga i kulturnæringa i fylket / sysselsetjinga i alle næringar i fylket) / (sysselsetjinga i kulturnæringa i landet / sysselsetjinga i alle næringar i landet). Dersom alle fylke hadde jamn fordeling av kulturnæring og jamn fordeling av alle næringar, ville vi sjå verdiar på 1 for dei ulike fylka i balassaindeksen for kulturnæring over fylker i Norge 2013. Det er lagt inn ein referanseverdistolpe i figuren, med verdi 1. Oslo har 2,26 gonger referanseverdien. Oslo er det einaste fylket med verdi over 1, medan Sør-Trøndelag har 0,96 og Finnmark har 0,95. Verdiane nær 1 kan ha si årsak i fråvær av mange andre næringar enn kulturnæring i fylket, og det kan ha si årsak i noko høgare nærvær av kulturnæring. Vi forventar at samisk språk og organisasjonar med språkspesialisert produksjon kan vere noko av grunnen til høg førekomst av kulturnæring i Finnmark, medan fråvær av høgkompetansenæringar også kan vere med på å gi kulturnæring ein stor innverknad på sysselsetjinga i Finnmark. Sjå også Menons

publikasjon Kulturnæringens betydning for norsk økonomi der balassaindeks blir nytta på kulturnæring (Menon 2011).

Figur 3.5. Balassaindeks for kulturnæring, etter fylker i Norge. 2013



Kjelde: Statistisk sentralbyrå, registerbasert sysselsetjingsstatistikk.

Innvandrарar i arbeid i kulturnæring

Kategoriar

- A Fødd i Noreg med to norskfødde foreldre
- B Innvandrарar: Utanlandsfødde med utanlandske foreldre (tidlegare «førstegongsinnvandrарar»)
- C Norskfødde med innvandrарforeldre (tidlegare «etterkomarар»)
- D Utanlandsfødde med ein utanlandsfodd forelder
- E Fødd i Noreg med ein utanlandsfodd forelder
- F Fødd i utlandet av norskfødde foreldre og utanlandsadopterte

Totalt 2 465 000 er registrerte sysselsette i Noreg i 2013 i ein samanliknande populasjon for innvandrарar i arbeid i kulturnæringa. Av desse er 360 000 sysselsette innvandrарar. Denne totalpopulasjonen avvik noko frå populasjonen for sysselsette, talet er mindre da dei sjølvstendig næringsdrivande er utanfor populasjonen.

Sysselsette i registerbasert sysselsetjingsstatistikk er personar mellom 15 og 74 år som har utført minst ein times arbeid i registreringsveka. Innvandrарar er her utanlandsfødde med utanlandske foreldre (kategori B, tidlegare «førstegongsinnvandrарar») og norskfødde med innvandrарforeldre (kategori C, tidlegare «etterkomarар»). Norskfødde med innvandrарforeldre er ennå ei lita gruppe og utgjer 20 000 sysselsette totalt i 2013. Desse er registrerte på bakgrunn av land-bakgrunnen til mora. Nærare halvparten av desse er under 21 år gamle. Utan innvandrарbakgrunn er dei som er fødde i Noreg med to norskfødde foreldre, utanlandsfødde med ein utanlandsfodd forelder, fødd i Noreg med ein utanlandsfodd forelder, fødd i utlandet av norskfødde foreldre og utanlandsadopterte.

For dei med innvandrarbakgrunn blir det nytta to kategoriar. I landgruppe 1 er dei frå EU-/EFTA-land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand. I landgruppe 2 er dei frå Europa utan EU/EFTA, Asia (med Tyrkia), Afrika, Sør og Mellom-Amerika og Oseania utan Australia og New Zealand. Innvandrarar vert plasserte i ei av desse to kategoriane. Dersom foreldra er frå forskjellige land, blir personen plassert i landgruppa for moras fødeland.

Føretak

Føretaksstatistikken tek utgangspunkt i aktive føretak. Totalen for alle aktive føretak i alle næringar i føretakstabellane er den same som kan finnast i tabell 08228 i Statistikkbanken, ein tabell over føretak med tal på omsetnad og sysselsetjing unntatt for offentleg forvaltning. Omtrent 435 000 føretak er registrerte aktive i denne tabellen for referanseåret 2012. Ved å trekkje etter dei same kriteria som for tabellen over alle aktive føretak, og velje ut berre føretak i kulturnæringar, blir det skapa ein populasjon over kulturnæringar for føretakstabellar. Alle føretaka er hovudpopulasjonen, som vi ikkje nyttar da dei inkluderer svært mange juridiske einingar utan aktivitet; alle aktive føretak blir her ein føretakspopulasjon (på 435 000 i 2012, sjå tabell 08228 i Statistikkbanken), alle aktive føretak i kulturnæring per 1. januar er ein trekkpopulasjon vi nyttar i tabell om nyetableringar og nedleggingar (på 36 000 i 2012), alle aktive føretak som er målt eit gitt tidspunkt gjennom året, er ein annan trekkpopulasjon vi nyttar her om omsetnad og føretaksdemografi (på 34 000 i 2012). Nyetablerte føretak i kulturnæring (på 7 700 i 2012) kan samanliknast med totalen på alle aktive føretak (på 435 000 i 2012) eller med alle kulturnæringsføretak (på 34 000 i 2012). Fylke er i føretaksstatistikken basert på adressa til føretaket.

Informasjon om nyetablering er henta frå juridisk registrering i Einingsregisteret. Tre krav må vere oppfylte for at eit føretak skal bli rekna som nyetablering: 1. Det skal ikkje vere eit allereie eksisterande føretak som har vore inaktivt, som er aktivisert og blir med i statistikken; 2. Det skal ikkje vere eit resultat av ei samanslåing til eit nytt føretak; 3. Det skal ikkje vere ei næringsgruppeendring, der aktivitetsendringa i føretaket gir tilvekst i kulturnæringa. Registreringsfeil kan slumpe til som i all annan statistikk, men desse krava blir rekna som oppfylte i variabelen nyetablering i føretaksdemografien for kulturnæring.

Nokre av næringane høyrer i stor grad til offentleg sektor, slik som folkebibliotek eller kulturskolar. I føretaksstatistikken blir det ikkje publisert tal på omsetnad for kulturskolane eller kunstfagundervisning. Omsetnaden er vanskeleg å kalkulere da mykje av aktiviteten deira er underlagd andre verksemdar. Derfor er omsetnaden deira ikkje med i totalen for omsetnaden for domenet utøvande kulturformer.

Næringsklassifisering internasjonalt

Den norske standarden for næringsgrupper SN2007 baserer seg på den europeiske næringsklassifiseringa NACE rev. 2 (Eurostat 2008). SN2007 er tilpassa norske forhold, men er samanliknbar med andre europeiske standardar baserte på NACE rev. 2. Derfor kan ESSnett-Kultur nytte NACE for å definere kulturnæringar i ulike land i Europa. Vi kan også nytte ESSnett-Kultur-definisjonen for å lage ei kulturnæring i Noreg. Det europeiske systemet for næring er basert på den internasjonale standarden for klassifisering av produktive aktivitetar, ISIC rev. 4. ISIC blir nytta for klassifisering etter økonomisk aktivitet i statistikkar om nasjonalrekneskap, føretaksdemografi, sysselsetjing og anna (UN Statistics Division 2008). ISIC har eksistert sidan 1948. Gjennom å ta i bruk eit heilt igjennom internasjonalt system for produktiv aktivitet kan dei norske tala i stor grad samanliknast med tal frå andre nasjonar om dei brukar lik definisjon av kulturnæring.

3.4. Omgrep og definisjonar

Kulturnæring

Ein standard for kulturnæring kan nyttast til å sortere ut kultur frå annan økonomisk aktivitet i Noreg. Kulturnæringsstandarden tek utgangspunkt i eit allereie eksisterande system for næring. I det statistiske systemet for næring som SSB nyttar, blir næringar delte inn etter innsats, tilverking og produkt. Grunnlaget for inkludering av ei næring som kulturnæring er ei total eller hovudsakeleg tilknytning til kultur i deira tilverking med vekt på sluttproduktet. Kva som skal vere kultur i næring, kan diskuteras. Men nokre næringar er enklare å bli einig om som kulturnæring, desse næringane er med i kulturnæringssystemet her. Systemet for kulturnæring er henta frå eit europeisk samarbeid for kulturstatistikk, Europeisk statistisk systemnettverk for kultur, ESSnett-Kultur (ESSnet-Culture 2012). ESSnett-Kultursystemet er kompatibelt med UNESCOs system for kulturstatistikk (UNESCO 2009). Meir informasjon om kulturnæringsstandarden vil vere å finne i ESSnett-Kultur-rapporten og avsnittet om definisjonar bakarst i dette kapitlet.

Det er tre tilfelle av kultursysseletjing etter ESSnett-Kultur-standard:

1. Dei som har eit kulturyrke og er sysselet i kulturnæring, for eksempel ein ballettdansar i ein ballettinstitusjon, ein tekstforfattar i eit reklamebyrå, eller ein produsent i ein TV-kanal.
2. Dei som har eit kulturyrke og er sysselet utanfor kulturnæring, for eksempel ein produktdesignar i industrien, ein webdesignar i ei ingeniørverksemd, eller ein fotograf i ein interesseorganisasjon.
3. Dei som er sysselet i kulturnæring utan å ha eit kulturyrke, for eksempel ein rekneskapsførar hos ein forleggjar, ein IT-ansvarleg på eit museum, eller ein kioskansatt på kino.

Yrke	Næring	
	Kulturnæring	Andre næringar
	1	2
Kulturyrke	1	2
Andre yrker	3	

I kulturnæringsstatistikken har vi berre med tilfella 1 og 3, dei som uansett yrke er sysselet i kulturnæring.

I kulturnæringa i Noreg blir det nytta åtte område for å identifisere kultur i økonomisk aktivitet: 1. Arkitektur; 2. Bøker og aviser; 3. Fleirdisiplinarbeid; 4. Kulturarv, arkiv og bibliotek; 5. Media; 6. Reklame; 7. Utøvande kulturformer; og 8. Visuelle kulturformer⁴. Ei oversikt over alle næringane følgjer.

Kulturnæringar fordelt på kulturelle domene og næringsgrupper

Kulturnæringar, basert på ESSnett-Kultur, inkludert norske kategoriar (ESSnet-Culture 2012). Inndelt etter kulturelle domene.

Arkitektur

71.111 Plan- og reguleringsarbeid

71.112 Arkitekttenester i samband med byggverk

71.113 Landskapsarkitekttenester

⁴ Eit domene, ikkje inkludert her, som er med i ESSnett-Kultur-diskusjonen om kultur i næring, blir kalla art craft. Det kan omsetjast til kulturhandverk i Noreg, da kunsthåndverk er ein etablert term for ei form for visuell kunst. Art craft kan ikkje identifiserast i næringsgrupperingar i Europa, og blir derfor ikkje med i kulturnæringsstandard. Men domenet kan vere aktuelt for ein kulturyrkesstandard om yrkesutøvarar er mogelege å identifisere.

Bøker og aviser

- 47.61 Butikkhandel med bøker. Omfattar alle typar bøker
- 47.62 Butikkhandel med aviser og papirvarer
- 58.11 Utgiving av bøker
- 58.13 Utgiving av aviser
- 58.14 Utgiving av blad og tidsskrift
- 63.91 Nyheitsbyrå
- 90.019 Utøvande kunstnarar og underhaldningsverksemd ikkje nemnde annan stad
- 90.034 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd innanfor litteratur
- 90.039 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd ikkje nemnd annan stad

Fleirdisiplinarbeid

- 74.30 Omsetjings- og tolkeverksemd

Kulturarv, arkiv og bibliotek

- 91.011 Drift av folkebibliotek
- 91.012 Drift av fag- og forskingsbibliotek
- 91.013 Drift av arkiv
- 91.021 Drift av kunst- og kunstindustrimuseum
- 91.022 Drift av kulturhistoriske museum
- 91.023 Drift av naturhistoriske museum
- 91.029 Drift av museum ikkje nemnd annan stad
- 91.03 Drift av historiske stader og bygningar og liknande som er sjåverdige

Media

- 47.63 Butikkhandel med innspelningar av musikk og video
- 58.21 Utgiving av programvare for dataspel
- 59.11 Produksjon av film, video og fjernsynsprogram
- 59.12 Etterarbeid i tilknytning til produksjon av film, video og fjernsynsprogram
- 59.13 Distribusjon av film, video og fjernsynsprogram
- 59.14 Filmframvising. Omfattar framvising av film eller videofilm i kinoar, i friluft eller andre stader for framvising. Omfattar også filmklubbverksemd
- 59.20 Produksjon og utgiving av musikk- og lydopptak
- 60.10 Radiokringkasting
- 60.20 Fjernsynskringkasting
- 77.22 Utleige av videofilm, DVD og liknande

Reklame

- 73.11 Reklamebyrå

Utvøande kulturformer

- 85.521 Kommunal kulturskoleundervisning
- 85.522 Undervisning i kunstfag
- 85.529 Anna undervisning innanfor kultur
- 90.011 Utøvande kunstnarar og underhaldningsverksemd innanfor musikk
- 90.012 Utøvande kunstnarar og underhaldningsverksemd innanfor scenekunst
- 90.02 Tenester i tilknytning til underhaldningsverksemd
- 90.032 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd innanfor musikk
- 90.033 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd innanfor scenekunst
- 90.04 Drift av lokale i tilknytning til kunstnarleg verksemd

Visuelle kulturformer

74.101 Industridesign, produktdesign og annen teknisk designverksemd
74.102 Grafisk og visuell kommunikasjonsdesign
74.103 Interiørarkitekt-, interiørdesign- og interiørkonsulentverksemd
74.20 Fotografverksemd
90.031 Sjølvstendig kunstnarleg verksemd innanfor visuell kunst

Kjelder

Burgess, S. L., Julia; Stevens, David (2000): «Job Flows, Worker Flows, and Churning», i *Journal of Labor Economics* **18**(3): 26.

ESSnet-Culture (2012): «ESSnet -Culture Final Report 2012.» 556.

ESSnet-Culture (2012): «ESSnet -Culture Final Report 2012 Task Force 3 Cultural Industries.» 98.

European Commission (2012): «Promoting cultural and creative sectors for growth and jobs in the EU.» *Communication*: 14.

Eurostat (2008): «NACE Rev. 2 Statistical classification of economic activities in the European Community.» *Methodologies and Working papers*: 369.

Johansen, I. (2013): *Jobbskifter bland eldre arbeidstakere*, Rapport 2013/60, Statistisk sentralbyrå.

Menon (2011): «Kulturnæringens betydning for norsk økonomi.»

Pratt, A. (2007): «An economic geography of the cultural industries.» *LSE Research Online*.

Schrör, H. (2008): «Enterprise births survivals and deaths - employment effects.» *Eurostat Statistics in focus*(44).

SSB (2008): «Standard for næringsgruppering.» NOS(D383).

SSB (2014): «Foretak, 2012.»

Stiglitz mfl. (2011): «Report by the Commission on the Measurement of Economic Performance and Social Progress.»

UN Statistics Division (2008): International Standard Industrial Classification of All Economic Activities Revision 4. *Statistical Papers*. Eb, United Nations. **Series M**: 307.

UNESCO (2009): «2009 UNESCO Framework for Cultural Statistics».

Tabell 3.5. Sysselsette, årsverk i kulturnæring, etter kulturdome¹, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I alt	64 214	64 527	63 084	62 884	65 522	65 424
Arkitektur	5 153	4 940	4 925	5 177	5 502	5 605
Bøker og aviser	19 274	18 294	17 340	17 266	17 182	16 401
Fleirdisiplinarbeid	1 172	1 212	1 123	1 108	1 165	1 163
Kulturarv, arkiv og bibliotek	6 152	6 531	6 381	6 494	6 497	6 717
Media	10 375	10 247	10 307	10 392	10 670	10 566
Reklame	5 658	4 992	5 019	5 303	5 298	5 446
Utvøande kulturformer	9 592	11 102	11 191	10 615	11 764	11 897
Visuelle kulturformer	6 838	7 209	6 798	6 529	7 444	7 629

¹ Omfatter både lønstakarer og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.6. Sysselsette i kulturdome¹ arkitektur¹, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I alt	5 540	5 311	5 325	5 539	5 843	5 959
Østfold	155	152	161	162	173	174
Akershus	279	283	263	273	294	310
Oslo	2 334	2 151	2 165	2 294	2 459	2 500
Hedmark	116	112	116	117	121	142
Oppland	93	90	86	101	103	103
Buskerud	174	166	166	170	179	185
Vestfold	154	158	160	162	177	178
Telemark	138	142	144	138	143	136
Aust-Agder	54	51	55	71	117	82
Vest-Agder	129	129	128	123	113	106
Rogaland	431	415	412	389	391	410
Hordaland	465	456	441	462	496	541
Sogn og Fjordane	87	89	93	87	87	88
Møre og Romsdal	169	173	189	204	206	206
Sør-Trøndelag	469	448	458	489	496	521
Nord-Trøndelag	68	74	78	78	75	80
Nordland	85	84	84	86	88	70
Troms Romsa	112	111	101	99	98	103
Finnmark Finnmark	27	26	25	32	25	22

¹ Omfatter både lønstakarer og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.7. Sysselsette i kulturdome¹ bøker og aviser¹, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I alt	23 303	21 851	21 089	21 105	20 714	19 953
Østfold	865	772	762	766	700	646
Akershus	1 334	1 330	1 272	1 261	1 287	1 292
Oslo	9 365	8 776	8 486	8 747	8 700	8 490
Hedmark	688	622	576	566	558	545
Oppland	530	459	502	499	491	451
Buskerud	783	660	664	674	612	644
Vestfold	645	625	565	527	532	517
Telemark	568	504	489	453	454	444
Aust-Agder	338	314	303	320	293	274
Vest-Agder	592	576	568	538	525	497
Rogaland	1 518	1 368	1 319	1 283	1 226	1 115
Hordaland	1 984	1 952	1 900	1 647	1 602	1 505
Sogn og Fjordane	331	300	296	287	288	255
Møre og Romsdal	739	697	656	673	663	638
Sør-Trøndelag	951	959	858	885	896	835
Nord-Trøndelag	369	364	363	368	365	341
Nordland	732	666	629	696	643	621
Troms Romsa	514	498	481	479	487	488
Finnmark Finnmark	450	402	391	429	386	345

¹ Omfatter både lønstakarer og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.8. Sysselsette i kulturdomenet fleirdisiplinarbeid¹, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I alt	1 366	1 461	1 427	1 422	1 398	1 441
Østfold	35	63	59	68	64	67
Akershus	135	147	130	145	141	151
Oslo	544	535	534	556	569	562
Hedmark	10	13	13	9	12	11
Oppland	24	24	17	13	13	13
Buskerud	43	42	37	36	36	33
Vestfold	53	59	50	40	45	43
Telemark	27	35	27	13	13	11
Aust-Agder	11	13	13	10	9	13
Vest-Agder	67	67	91	78	63	80
Rogaland	66	79	88	86	83	88
Hordaland	157	143	124	134	126	125
Sogn og Fjordane	7	7	7	7	8	9
Møre og Romsdal	13	13	14	16	15	14
Sør-Trøndelag	77	82	59	61	56	58
Nord-Trøndelag	6	7	8	6	9	8
Nordland	63	95	120	108	98	113
Troms Romsa	19	27	26	27	26	27
Finnmark Finnmarku	9	10	10	8	11	14

¹ Omfatter både lønstakarer og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.9. Sysselsette i kulturdomenet kulturarv, arkiv og bibliotek¹, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I alt	7 942	8 554	8 191	8 300	8 261	8 595
Østfold	206	195	220	223	205	214
Akershus	411	459	449	465	481	516
Oslo	1 699	2 067	1 537	1 567	1 611	1 602
Hedmark	308	304	321	334	323	316
Oppland	356	353	387	388	377	403
Buskerud	316	307	303	311	309	307
Vestfold	248	217	224	241	242	243
Telemark	220	220	212	212	222	229
Aust-Agder	156	165	159	141	150	159
Vest-Agder	268	297	304	284	284	302
Rogaland	643	642	602	600	599	629
Hordaland	960	984	995	1 009	1 010	1 026
Sogn og Fjordane	151	175	167	165	156	224
Møre og Romsdal	280	298	289	292	282	291
Sør-Trøndelag	537	653	701	752	766	771
Nord-Trøndelag	162	171	195	176	181	204
Nordland	585	627	667	679	613	675
Troms Romsa	222	216	237	242	250	269
Finnmark Finnmarku	208	196	213	210	191	207

¹ Omfatter både lønstakarer og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.10. Sysselsette i kulturdomenet media¹, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I alt	12 528	12 134	12 316	12 354	12 547	12 370
Østfold	349	342	345	308	299	279
Akershus	627	514	542	510	510	484
Oslo	6 594	6 579	6 729	6 870	7 039	7 029
Hedmark	152	147	133	125	139	128
Oppland	229	220	211	199	205	214
Buskerud	315	284	287	305	305	295
Vestfold	217	187	225	212	206	188
Telemark	176	165	173	153	149	145
Aust-Agder	113	98	90	91	102	93
Vest-Agder	290	277	277	264	250	234
Rogaland	517	496	501	470	449	425
Hordaland	1 127	1 110	1 072	1 113	1 154	1 156
Sogn og Fjordane	110	105	111	102	105	104
Møre og Romsdal	249	237	220	210	221	192
Sør-Trøndelag	599	547	552	572	572	539
Nord-Trøndelag	127	120	118	111	93	105
Nordland	322	297	295	295	298	305
Troms Romsa	247	235	215	239	240	247
Finnmark Finnmarku	168	173	219	205	210	205

¹ Omfatter både lønstakarer og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.11. Sysselsette i kulturdomenet reklame¹, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I alt	6 324	5 595	5 794	5 982	5 953	6 119
Østfold	218	210	227	268	278	279
Akershus	829	545	525	587	633	653
Oslo	2 459	2 098	2 277	2 280	2 218	2 222
Hedmark	119	113	110	92	118	131
Oppland	75	77	77	52	70	73
Buskerud	196	187	189	191	199	304
Vestfold	212	223	233	260	260	258
Telemark	120	109	108	107	112	113
Aust-Agder	102	113	95	106	62	67
Vest-Agder	177	174	169	156	199	210
Rogaland	417	464	433	451	454	457
Hordaland	430	420	412	424	411	389
Sogn og Fjordane	31	39	34	34	37	40
Møre og Romsdal	172	160	183	188	192	193
Sør-Trøndelag	386	328	395	450	402	430
Nord-Trøndelag	70	67	74	84	83	89
Nordland	149	112	107	101	104	84
Troms Romsa	137	126	116	131	97	98
Finnmark Finnmarku	24	26	27	19	23	28

¹ Omfatter både lønstakere og selvstendig næringsdrivende. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.12. Sysselsette i kulturdomenet utøvande kulturformer¹, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I alt	11 634	13 312	13 686	13 769	15 079	15 487
Østfold	324	362	365	393	418	405
Akershus	899	1 034	1 050	1 017	1 175	1 285
Oslo	3 997	4 693	4 704	4 515	5 103	5 186
Hedmark	259	285	294	294	334	350
Oppland	272	299	309	309	334	353
Buskerud	350	397	415	472	500	519
Vestfold	304	383	405	386	400	431
Telemark	280	354	354	354	380	379
Aust-Agder	129	175	189	193	176	179
Vest-Agder	341	366	380	440	521	539
Rogaland	886	943	1 009	1 071	1 109	1 119
Hordaland	1 211	1 343	1 382	1 417	1 536	1 547
Sogn og Fjordane	152	207	213	209	215	211
Møre og Romsdal	365	451	481	480	516	511
Sør-Trøndelag	866	934	956	968	1 002	1 030
Nord-Trøndelag	188	203	224	248	262	282
Nordland	358	379	391	416	452	465
Troms Romsa	329	370	398	435	468	498
Finnmark Finnmarku	124	134	164	148	172	195

¹ Omfatter både lønstakere og selvstendig næringsdrivende. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.13. Sysselsette i kulturdomenet visuelle kulturformer¹, etter fylke, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I alt	7 487	7 947	7 533	7 512	8 762	9 111
Østfold	263	313	306	291	359	392
Akershus	896	903	943	856	1 048	1 064
Oslo	2 792	2 915	2 737	2 750	3 130	3 288
Hedmark	146	148	151	167	199	199
Oppland	133	155	145	154	189	191
Buskerud	259	291	275	338	320	373
Vestfold	255	293	258	256	313	328
Telemark	119	145	143	130	185	198
Aust-Agder	90	84	74	78	99	99
Vest-Agder	164	177	200	206	248	263
Rogaland	446	463	442	480	559	596
Hordaland	671	730	667	649	751	746
Sogn og Fjordane	101	116	70	77	95	98
Møre og Romsdal	252	254	228	224	247	248
Sør-Trøndelag	455	542	504	459	541	537
Nord-Trøndelag	99	86	88	97	98	106
Nordland	150	153	128	144	171	174
Troms Romsa	141	130	117	97	145	139
Finnmark Finnmarku	53	48	54	56	64	71

¹ Omfatter både lønstakere og selvstendig næringsdrivende. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.14. Talet på sysselsette¹ i kulturdomeene fordelt på kjønn. Per 4. kvartal 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Arkitektur						
Menn	3 099	2 988	2 977	3 082	3 232	3 254
Kvinner	2 441	2 323	2 348	2 457	2 611	2 705
Bøker og aviser						
Menn	10 957	10 413	9 957	9 803	9 641	9 274
Kvinner	12 346	11 438	11 132	11 302	11 073	10 679
Fleirdisiplinarbeid						
Menn	505	542	515	494	518	525
Kvinner	861	919	912	928	880	916
Kulturarv, arkiv og bibliotek						
Menn	2 679	2 834	2 831	2 887	2 882	2 989
Kvinner	5 263	5 720	5 360	5 413	5 379	5 606
Media						
Menn	7 340	7 072	7 132	7 170	7 387	7 390
Kvinner	5 188	5 062	5 184	5 184	5 160	4 980
Reklame						
Menn	3 640	3 236	3 418	3 567	3 607	3 680
Kvinner	2 684	2 359	2 376	2 415	2 346	2 439
Utøvande kulturformer						
Menn	6 267	7 162	7 368	7 366	8 024	8 200
Kvinner	5 367	6 150	6 318	6 403	7 055	7 287
Visuelle kulturformer						
Menn	3 746	3 922	3 826	3 800	4 315	4 507
Kvinner	3 741	4 025	3 707	3 712	4 447	4 604

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.15. Sysselsette¹ i kulturdomeene fordelt på kjønn, årsverk. Per 4. kvartal 2008-2013

	Årsverk					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Arkitektur						
Menn	2 971	2 874	2 829	2 963	3 113	3 131
Kvinner	2 182	2 066	2 097	2 215	2 389	2 474
Bøker og aviser						
Menn	9 698	9 297	8 716	8 513	8 460	8 173
Kvinner	9 576	8 998	8 624	8 753	8 722	8 228
Fleirdisiplinarbeid						
Menn	459	488	445	416	451	459
Kvinner	713	723	678	692	714	704
Kulturarv, arkiv og bibliotek						
Menn	2 204	2 305	2 310	2 365	2 376	2 456
Kvinner	3 947	4 225	4 071	4 129	4 121	4 260
Media						
Menn	6 333	6 207	6 184	6 233	6 476	6 491
Kvinner	4 042	4 040	4 123	4 159	4 194	4 075
Reklame						
Menn	3 350	2 992	3 067	3 271	3 293	3 350
Kvinner	2 308	2 001	1 952	2 032	2 004	2 096
Utøvande kulturformer						
Menn	5 669	6 537	6 627	6 209	6 761	6 960
Kvinner	3 923	4 565	4 564	4 406	5 003	4 937
Visuelle kulturformer						
Menn	3 669	3 858	3 719	3 609	3 987	4 211
Kvinner	3 169	3 351	3 079	2 920	3 456	3 418

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald.

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.16. Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Ulike kulturnæringar. Arbeidstakarar¹, etter innvandringsbakgrunn og kjønn. Per 4. kvartal 2013

	Næringsgruppe 59.1. Verksemd innanfor film, video og fjernsynsprogram			Næringsgruppe 60. Radio- og fjernsynskringkasting		
	I alt	Menn	Kvinner	I alt	Menn	Kvinner
	Absolutte tal					
I alt	3 894	2 287	1 607	6 265	3 486	2 779
Utan innvandringsbakgrunn.....	3 548	2 101	1 447	5 977	3 334	2 643
Innvandrarar frå landgruppe 1 ²	183	97	86	156	82	74
Innvandrarar frå landgruppe 2 ³	163	89	74	132	70	62
	Prosent					
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Utan innvandringsbakgrunn.....	91,1	91,9	90,0	95,4	95,6	95,1
Innvandrarar frå landgruppe 1 ²	4,7	4,2	5,4	2,5	2,4	2,7
Innvandrarar frå landgruppe 2 ³	4,2	3,9	4,6	2,1	2,0	2,2
	Næring 90.03. Sjølvstendig kunstnarisk verksemd			Næring 90.04. Drift av lokale knytte til kunstnarisk verksemd		
	Absolutte tal					
I alt	5 276	2 507	2 769	964	493	471
Utan innvandringsbakgrunn.....	4 703	2 220	2 483	880	446	434
Innvandrarar frå landgruppe 1 ²	454	217	237	58	31	27
Innvandrarar frå landgruppe 2 ³	119	70	49	26	16	10
	Prosent					
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Utan innvandringsbakgrunn.....	89,1	88,6	89,7	91,3	90,5	92,1
Innvandrarar frå landgruppe 1 ²	8,6	8,7	8,6	6,0	6,3	5,7
Innvandrarar frå landgruppe 2 ³	2,3	2,8	1,8	2,7	3,3	2,1
	Næring 91.01. Drift av bibliotek og arkiv			Næring 91.02. Drift av museum		
	Absolutte tal					
I alt	4 009	1 051	2 958	3 797	1 571	2 226
Utan innvandringsbakgrunn.....	3 682	957	2 725	3 402	1 423	1 979
Innvandrarar frå landgruppe 1 ²	197	47	150	288	112	176
Innvandrarar frå landgruppe 2 ³	130	47	83	107	36	71
	Prosent					
I alt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Utan innvandringsbakgrunn.....	91,8	91,1	92,1	89,6	90,6	88,9
Innvandrarar frå landgruppe 1 ²	4,9	4,5	5,1	7,6	7,1	7,9
Innvandrarar frå landgruppe 2 ³	3,2	4,5	2,8	2,8	2,3	3,2

¹ Gjeld lønstakarar. ² Innvandrarar frå EU-/EFTA-land, Nord-Amerika, Australia og New Zealand. ³ Innvandrarar frå Europa utanom EU/EFTA, Asia, (inkl. Tyrkia), Afrika, Sør- og Mellom-Amerika og Oseania utanom Australia og New Zealand.

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.17. Føretak, omsetnad og sysselsetjing. Kulturnæringane. 2010-2012

	2010			2011			2012		
	Føretak i alt	Omsetnad. 1 000 kroner	Sysselsetjing	Føretak i alt	Omsetnad. 1 000 kroner	Sysselsetjing	Føretak i alt	Omsetnad. 1 000 kroner	Sysselsetjing
I alt	25 150	75 996 483	61 002	32 920	82 901 180	65 909	34 299	89 275 720	66 213
Arkitektur.....	1 890	5 321 096	5 409	1 912	5 882 978	5 532	1 922	6 321 295	5 727
Bøker og aviser.....	3 720	32 076 545	19 412	4 922	32 573 135	19 817	5 155	32 097 179	19 699
Fleirdisiplinararbeid.....	1 193	715 700	970	1 171	737 422	961	1 097	757 692	921
Kulturarv, arkiv og bibliotek.....	239	1 609 755	3 213	448	2 663 925	3 136	447	8 171 359	3 177
Media.....	3 211	18 426 071	11 531	3 083	19 940 719	11 668	3 217	19 401 042	11 440
Reklame.....	2 197	7 246 995	5 279	2 249	8 230 069	5 586	2 269	8 648 909	5 575
Utvandrande kulturformer.....	5 443	5 603 391	8 567	10 587	6 928 919	11 654	11 504	7 703 407	12 201
Visuelle kulturformer.....	7 257	4 996 930	6 621	8 548	5 944 013	7 555	8 688	6 174 837	7 473

Kjelde: Føretak, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.18. Føretak. Registrerte føretak, nyetableringer og nedleggingar. Kulturnæringane 2010-2013

	Føretak 1.1.2010	Nyetab- lerte føretak 2010	Nedlagde føretak 2010	Føretak 1.1.2011	Nyetab- lerte føretak 2011	Nedlagde føretak 2011	Føretak 1.1.2012	Nyetab- lerte føretak 2012	Nedlagde føretak 2012	Føretak 1.1.2013	Nyetab- lerte føretak 2013
I alt	28 513	6 902	5 799	29 879	7 390	7 959	36 285	7 702	8 441	38 223	7 894
Arkitektur	1 970	236	248	2 019	229	341	1 988	237	276	2 028	240
Bøker og aviser	4 187	852	728	4 266	830	1 035	5 229	903	1 088	5 522	1 010
Fleirdisiplinarbeid	1 260	239	260	1 282	253	353	1 190	265	287	1 244	243
Kulturarv, arkiv og bibliotek	281	8	16	249	8	13	387	12	10	394	5
Media	3 325	636	638	3 449	619	817	3 357	754	720	3 575	695
Reklame	2 383	432	449	2 439	470	514	2 470	507	487	2 531	536
Utvøande kulturformer	6 916	2 281	1 464	7 548	2 619	2 337	11 958	2 665	2 924	12 920	2 765
Visuelle kulturformer	8 191	2 218	1 996	8 627	2 362	2 549	9 706	2 359	2 649	10 009	2 400

Kjelde: Føretak, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.19. Føretak. Talet på føretak i kulturdomene, etter fylke. 2011

	Føretak totalt	Arkitektur	Bøker og aviser	Fleir- disiplin- arbeid	Kulturarv, arkiv og bibliotek	Media	Reklame	Utvøande kultur- former	Visuelle kultur- former
I alt	32 920	1 912	4 922	1 171	448	3 083	2 249	10 587	8 548
Østfold	1 314	80	196	41	19	101	119	400	358
Akershus	3 592	178	559	156	24	314	337	980	1 044
Oslo	11 292	621	1 806	433	46	1 194	661	3 710	2 821
Hedmark	785	55	125	20	15	77	43	250	200
Oppland	837	45	141	26	26	91	38	270	200
Buskerud	1 268	77	161	49	24	115	111	385	346
Vestfold	1 254	77	185	43	27	71	111	382	358
Telemark	800	57	107	22	15	75	55	275	194
Aust-Agder	449	35	79	15	12	38	28	131	111
Vest-Agder	953	59	111	40	19	104	78	292	250
Rogaland	1 987	149	266	63	25	181	159	624	520
Hordaland	2 784	157	381	111	58	247	164	965	701
Sogn og Fjordane	410	41	69	12	23	33	16	97	119
Møre og Romsdal	986	65	149	17	30	78	69	295	283
Sør-Trøndelag	1 836	108	217	48	28	130	125	726	454
Nord-Trøndelag	546	24	73	9	11	41	45	196	147
Nordland	786	37	123	24	27	79	47	255	194
Troms Romsa	705	35	110	21	12	67	33	268	159
Finnmark Finnmarku.....	336	12	64	21	7	47	10	86	89

Kjelde: Føretak, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.20. Føretak. Talet på føretak i kulturdomene, etter fylke. 2012

	Føretak totalt	Arkitektur	Bøker og aviser	Fleir- disiplin- arbeid	Kulturarv, arkiv og bibliotek	Media	Reklame	Utvøande kultur- former	Visuelle kultur- former
I alt	34 299	1 922	5 155	1 097	447	3 217	2 269	11 504	8 688
Østfold	1 382	82	206	44	17	110	128	436	359
Akershus	3 715	184	585	150	24	305	329	1 070	1 068
Oslo	11 772	623	1 903	394	45	1 272	669	4 025	2 841
Hedmark	817	54	134	19	18	81	53	270	188
Oppland	845	43	138	22	26	83	39	283	211
Buskerud	1 310	79	165	42	24	120	115	410	355
Vestfold	1 307	77	196	41	26	73	115	411	368
Telemark	816	59	113	18	18	75	49	290	194
Aust-Agder	451	35	80	18	11	41	32	128	106
Vest-Agder	1 014	62	120	40	16	109	86	323	258
Rogaland	2 067	147	260	61	24	178	150	693	554
Hordaland	2 910	156	400	110	61	239	156	1 067	721
Sogn og Fjordane	417	37	68	11	22	35	16	110	118
Møre og Romsdal	1 010	63	155	16	29	91	72	306	278
Sør-Trøndelag	1 940	116	246	45	29	148	138	765	453
Nord-Trøndelag	582	24	82	8	10	44	40	224	150
Nordland	852	34	126	20	28	90	39	295	220
Troms Romsa	758	36	115	21	12	77	32	302	163
Finnmark Finnmarku.....	334	11	63	17	7	46	11	96	83

Kjelde: Føretak, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.21. Føretak. Omsetnad i kulturdomene, etter fylke. 2011

	Sum omsetnad	Arkitektur	Bøker og aviser	Fleir- disiplin- arbeid	Kulturarv, arkiv og bibliotek	Media	Reklame	Utøvande kultur- former	Visuelle kultur- former
i 1 000 kr									
I alt	82 901 180	5 882 978	32 573 135	737 422	2 663 925	19 940 719	8 230 069	6 928 919	5 944 013
Østfold	1 808 466	148 404	760 728	31 862	72 350	170 970	232 552	142 883	248 717
Akershus	5 653 176	389 982	2 034 783	74 689	112 272	1 327 510	700 743	299 751	713 446
Oslo	44 103 522	2 697 711	18 462 597	311 540	683 641	12 331 567	4 217 765	2 949 561	2 449 140
Hedmark	1 231 865	97 121	580 527	6 299	117 937	136 932	65 813	114 985	112 251
Oppland	1 395 680	88 689	481 737	5 264	178 608	380 551	70 507	111 421	78 903
Buskerud	2 770 267	173 158	1 271 282	14 600	117 623	263 324	439 037	212 019	279 224
Vestfold	1 460 036	134 312	560 783	16 273	26 125	172 140	231 485	156 076	162 842
Telemark	1 027 145	121 172	416 699	5 739	61 887	80 091	60 072	183 956	97 529
Aust-Agder	589 391	48 306	278 753	3 695	18 514	50 368	45 928	106 300	37 527
Vest-Agder	1 544 316	112 047	594 366	32 120	58 630	161 652	269 864	163 636	152 001
Rogaland	3 475 219	329 974	1 467 550	70 107	163 778	339 228	422 138	354 521	327 923
Hordaland	8 442 788	501 313	1 971 484	71 175	326 941	3 836 633	544 031	791 145	400 066
Sogn og Fjordane	634 548	108 141	279 231	2 914	67 532	29 967	33 685	73 634	39 444
Møre og Romsdal	1 596 418	169 099	652 326	5 180	118 286	88 714	215 547	190 702	156 564
Sør-Trøndelag	3 323 435	504 055	1 017 508	18 735	216 388	255 025	390 319	476 313	445 092
Nord-Trøndelag	794 608	63 193	358 134	2 220	55 095	45 053	85 624	115 405	69 884
Nordland	1 338 880	70 709	630 486	49 887	153 914	86 867	93 727	172 586	80 704
Troms Romsa	1 215 594	88 695	490 356	8 297	87 626	126 813	96 151	252 859	64 797
Finnmark Finnmarku	495 826	36 897	263 805	6 826	26 778	57 314	15 081	61 166	27 959

Kjelde: Føretak, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.22. Føretak. Omsetnad i kulturdomene, etter fylke. 2012

	Sum omsetnad	Arkitektur	Bøker og aviser	Fleir- disiplin- arbeid	Kulturarv, arkiv og bibliotek	Media	Reklame	Utøvande kultur- former	Visuelle kultur- former
i 1 000 kr									
I alt	89 275 720	6 321 295	32 097 179	757 692	8 171 359	19 401 042	8 648 909	7 703 407	6 174 837
Østfold	1 824 530	145 329	762 251	34 477	79 231	149 429	248 487	154 133	251 193
Akershus	4 986 326	425 486	1 964 099	70 354	111 350	539 038	762 221	311 120	802 658
Oslo	45 271 102	3 008 834	18 220 299	322 908	745 356	12 618 803	4 429 189	3 367 260	2 558 453
Hedmark	1 239 451	108 301	575 899	6 058	124 777	96 665	80 036	123 879	123 836
Oppland	1 465 804	93 415	482 148	5 268	182 220	408 521	65 265	139 460	89 507
Buskerud	2 808 567	196 040	1 183 672	15 573	123 534	257 787	527 697	214 909	289 355
Vestfold	1 406 873	146 382	586 622	16 351	26 388	71 065	234 661	170 760	154 644
Telemark	1 129 773	129 135	432 689	4 663	79 653	85 250	64 017	225 766	108 600
Aust-Agder	572 856	50 162	254 492	4 538	16 339	53 266	55 109	102 885	36 065
Vest-Agder	1 439 997	105 632	562 978	32 485	45 181	157 286	273 157	129 289	133 989
Rogaland	3 692 494	336 601	1 468 179	65 281	192 762	338 427	415 571	483 752	391 921
Hordaland	8 699 731	525 413	1 983 122	79 972	347 200	3 979 931	487 837	825 870	470 386
Sogn og Fjordane	633 293	99 560	283 272	3 064	64 103	29 293	31 853	77 003	45 145
Møre og Romsdal	1 691 129	179 288	655 532	4 075	125 751	95 975	221 299	233 428	175 781
Sør-Trøndelag	3 222 257	506 061	957 030	21 078	236 190	260 271	468 471	475 199	297 957
Nord-Trøndelag	813 732	63 826	357 120	2 328	57 017	42 490	93 378	131 539	66 034
Nordland	1 378 284	76 100	626 934	55 278	159 951	88 556	87 688	203 109	80 668
Troms Romsa	6 520 953	105 464	489 546	9 858	5 411 551	84 762	86 705	262 608	70 459
Finnmark Finnmarku	478 568	20 266	251 295	4 083	42 805	44 227	16 268	71 438	28 186

Kjelde: Føretak, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.23. Føretak. Sysselsetjing i kulturdomene, etter fylke. 2011

	Antall sysselsette								
	Sum sysselsette	Arkitektur	Bøker og aviser	Fleir-disiplin-arbeid	Kulturarv, arkiv og bibliotek	Media	Reklame	Utøvande kultur-former	Visuelle kultur-former
I alt	65 909	5 532	19 817	961	3 136	11 668	5 586	11 654	7 555
Østfold	2 032	167	587	26	71	271	204	389	317
Akershus	4 920	381	1 636	111	161	454	515	784	878
Oslo	29 343	2 256	8 773	379	647	7 292	2 306	4 925	2 765
Hedmark	1 285	126	411	14	126	156	71	225	156
Oppland	1 400	95	371	13	273	184	76	235	153
Buskerud	2 835	169	1 141	28	164	330	308	355	340
Vestfold	1 570	159	381	36	31	176	208	338	241
Telemark	1 147	137	351	12	73	120	57	263	134
Aust-Agder	648	53	241	9	23	75	44	126	77
Vest-Agder	1 483	123	461	35	62	201	175	204	222
Rogaland	3 627	345	998	78	212	379	383	765	467
Hordaland	5 723	464	1 494	104	387	1 206	345	1 142	581
Sogn og Fjordane	724	116	238	6	88	58	40	96	82
Møre og Romsdal	1 691	184	497	11	164	158	176	274	227
Sør-Trøndelag	3 243	461	693	31	213	228	345	778	494
Nord-Trøndelag	846	70	295	5	65	71	82	151	107
Nordland	1 490	86	503	38	246	132	114	231	140
Troms Romsa	1 253	105	392	10	100	130	116	290	110
Finnmark Finnmarku.....	649	35	354	15	30	47	21	83	64

Kjelde: Føretak, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 3.24. Føretak. Sysselsetjing i kulturdomene, etter fylke. 2012

	Antall sysselsatte								
	Sum sysselsatte	Arkitektur	Bøker og aviser	Fleir-disiplin-arbeid	Kulturarv, arkiv og bibliotek	Media	Reklame	Utøvande kultur-former	Visuelle kultur-former
I alt	66 213	5 727	19 699	921	3 177	11 440	5 575	12 201	7 473
Østfold	1 976	151	547	31	67	206	225	421	328
Akershus	4 934	392	1 602	107	145	418	545	854	871
Oslo	29 902	2 403	8 959	361	682	7 391	2 301	5 115	2 690
Hedmark	1 292	128	415	13	129	123	85	238	161
Oppland	1 373	97	356	14	262	179	68	237	160
Buskerud	2 681	183	1 042	20	183	307	299	356	291
Vestfold	1 456	168	379	27	27	69	195	336	255
Telemark	1 205	137	346	7	89	114	58	306	148
Aust-Agder	630	57	228	12	21	72	53	114	73
Vest-Agder	1 451	119	452	26	57	192	183	217	205
Rogaland	3 580	345	969	75	239	322	340	787	503
Hordaland	5 897	466	1 469	105	375	1 286	359	1 206	631
Sogn og Fjordane	740	122	230	7	84	62	36	120	79
Møre og Romsdal	1 676	185	502	8	164	142	179	278	218
Sør-Trøndelag	3 202	483	656	37	211	234	366	786	429
Nord-Trøndelag	861	73	280	8	62	65	84	192	97
Nordland	1 488	89	512	41	244	122	88	245	147
Troms Romsa	1 216	99	396	11	96	87	88	314	125
Finnmark Finnmarku.....	653	30	359	11	40	49	23	79	62

Kjelde: Føretak, Statistisk sentralbyrå.

4. Kunstpolitiske tiltak

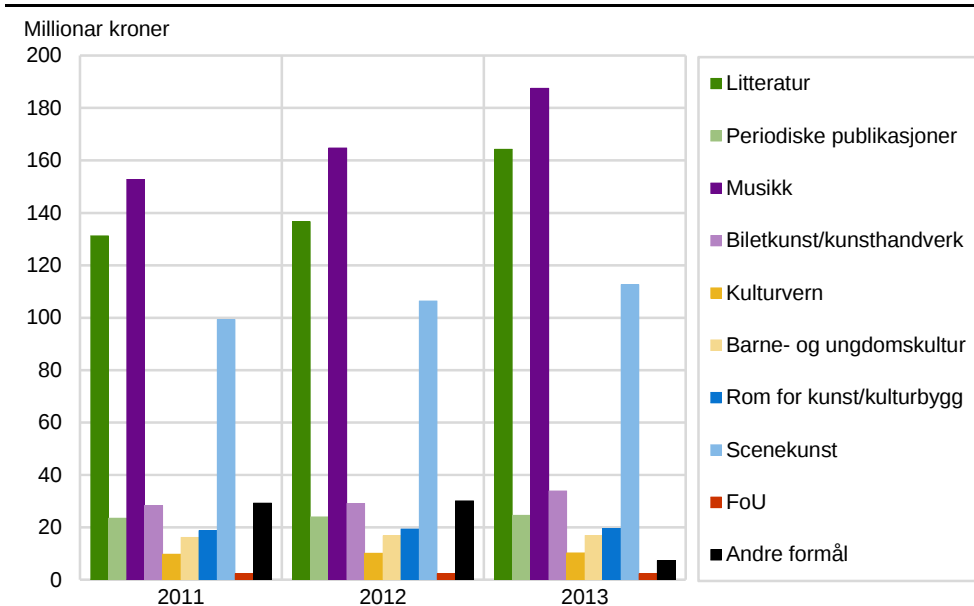
4.1. Nokre resultat

577 millionar kroner frå
Norsk kulturfond

I 2013 blei det delt ut 577 millionar kroner frå Norsk kulturfond til ulike kulturformål. Beløpet auka med 37 millionar, eller om lag 7 prosent, frå året før. På heile 2000-talet har det vore ein årleg auke i løyvingane frå fondet.

Musikk og litteratur var dei to områda som fekk størst del av løyvde midlar frå Norsk kulturfond. Til musikkformål ble det delt ut 187,5 millionar kroner i 2013, litteratur ble tildelt 164,3 millionar, og scenekunst tok imot 112,6 millionar kroner frå Norsk kulturfond. Musikk og litteratur fekk høvesvis 22,7 og 27,7 millionar kroner meir enn i 2012. Scenekunst fekk meir i 2013 enn i 2012, ein auke på 6,2 millionar. Sidan 2006 er løyvingane frå Norsk kulturfond dobla, ein auke på 290 millionar kroner. Sjå tabell 4.3.

Figur 4.1. Norsk kulturfond. Løyvingar, etter område. 2011-2013. Millionar kroner



Kjelde: Norsk kulturråd.

Teikneseriar på
innkjøpsordninga
for litteratur

Teikneseriar har tradisjonelt ikkje vore eit prioritert kulturområde i Norsk kulturpolitikk. Men teikneseriar har vore ein del av barn og unges fritid på 1950-, 1960 og 1970-talet, men er i seinare tid til dels bytta ut med Internett og dataspel. Gutar har vore dei ivrigaste lesarane. I 1991 las 66 prosent av gutane i alderen 9 til 15 år teikneseriar ein gjennomsnittsdag, medan berre 19 prosent gjorde tilsvarende i 2012. Av jentene i same alderen las 35 prosent av dei teikneseriar i 1991, medan berre 14 prosent gjorde dette i 2012. Odd Vaage skriv i artikkelen «Donald Duck holder fast på guttene» at dei som les teikneseriar, også les bøker i større grad enn andre, det gjeld nesten utan unntak begge kjønn og alle aldrar. Ei tolking av det kan vere at teikneseriar er ein del av folks kvardagslege lesekultur.

I 2012 innførte Kulturrådet ei innkjøpsordning for teikneseriar. I 2013 ble 11 titlar kjøpt inn under ordninga som er ein del av innkjøpsordningane for litteratur. I alt 14 titlar ble kjøpte inn 2012. Totalt er det hittil 25 titlar tekne inn i innkjøpsordninga for teikneseriar gjennom desse to åra ordninga har eksistert. Sjå tabell 4.1.

16 prosent meir til biletkunst
og kunsthåndverk

I 2013 delte Norsk kulturråd ut 33,8 millionar kroner til ulike støtteordningar innanfor biletkunst og kunsthåndverk. Dette er 4,7 millionar, eller 16 prosent, meir enn i 2012. Dei ulike støtteordningane innanfor dette feltet er vanskeleg å samanlikne med åra før da dei ulike ordningane ikkje er spesifiserte på same måten som tidlegare. Sjå tabell 4.4.

6 prosent meir til scenekunst

Tilskot til scenekunst var på 112,6 millionar kroner i 2013, ein auke på 6,2 millionar, eller 6 prosent, frå 2012. Ei årsak til auken i tilskotet dei siste åra har vore etablering av ordninga med fleirårig støtte til frie scenekunstgrupper. Saman med ordninga for basisfinansieringa av frie scenekunstgrupper som blei lagde inn i Kulturfondet frå og med 2010, gir dette rom for framsynt planlegging og stabilitet for den frie scenekunsten. Sjå tabell 4.5.

14 prosent meir til musikkformål

Musikkformål fekk 187,5 millionar kroner av Kulturrådet i 2013. Dette er ein auke på 22,8 millionar, eller 14 prosent, frå 2012. Ein fjerdedel, 45,3 millionar, av tilskotsmidlane gjekk til musikkfestivalar. Tilskotsordning for musikkensemble fekk 9,1 millionar meir enn året før, det er ein auke på 29 prosent for ordninga. Sjå tabell 4.6.

Tala på tildelingar og vidareføringar i ordningane til Statens kunstnarstipend minka med under 1 prosent

Statens kunstnarstipend har fleire ulike ordningar som er delte inn i stipend og garantiinntekt. I 2013 gjekk talet på stipend ned til 1 382, 10 færre stipend enn førre året. Dette talet omfattar både nytildelingar og vidareføringar.

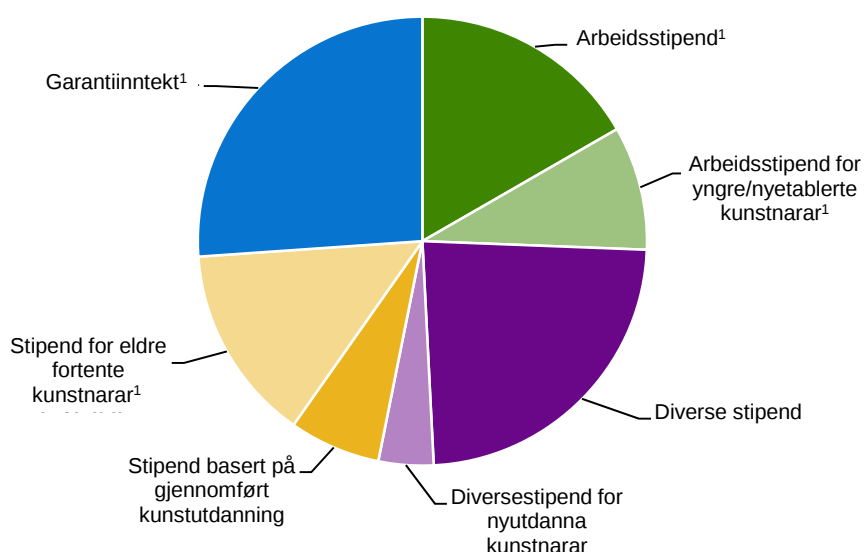
Innanfor ordningar for arbeidsstipend og diversestipend var det 749 nytildelingar i 2013. Dette talet inkluderer diversestipend for nyutdanna kunstnarar som blei tildelte for første gong i 2013. I alt blei 245 stipend vidareførte innanfor dei to arbeidsstipendordningane. Opplysningane om nytildelingar og vidareføringar er frå Kulturrådet og er ikkje inkluderte i tabellar her.

I alt var det 488 garantiinntekter i 2013, det er ein færre enn det var i 2012. Frå og med 2013 blir pensjonerte garantiinntektsinnehavarar ikkje erstatta. Ved utgangen av året var det 453 innehavarar igjen. Sjå årsmelding frå Statens kunstnarstipend for meir informasjon, og tal i tabell 4.7.

Totalbeløpet for stipend og garantiinntekter var på 241 millionar kroner i 2013. Det er ein auke på 5,8 millionar samanlikna med 2012. Sjå tabell 4.8.

Nytildelte og vidareførte arbeidsstipend var på 63 millionar kroner i 2013, 7 millionar meir enn året før. Arbeidsstipend for yngre og nyetablerte kunstnarar var på 33,7 millionar kroner, 1 million meir enn i 2012. Sjå tabellane 4.8-4.9.

Figur 4.2. Tal på stipend og garantiinntekter. 2013. Prosent



¹ Beløpa inkluderer "nytildelte" og "tildelt tidlegare år med utbetaling også dette året".
Kjelde: Statens kunstnarstipend.

<i>63 prosent av midlane til stipend basert på gjennomført kunstutdanning gjekk til kvinner</i>	Det blei tildelt 123 stipend basert på gjennomført kunstutdanning frå Statens kunstnarstipend i 2013, ein nedgang på 69 stipend frå 2012 (tabell 4.7). 63 prosent av midlane gjekk til kvinner. Dette stipendet blir fasa ut og erstatta av diversestipend for nyutdanna kunstnarar med første tildeling i 2013. 74 stipend ble tildelt. Kvinner fekk 73 prosent av midlane i denne nye ordninga. Sjå tabellane 4.9-4.10.
<i>5 prosent auke i tildelingar frå Fond for lyd og bilete</i>	Fond for lyd og bilete delte ut 34,5 millionar kroner i 2012, ein auke på om lag 1,5 millionar kroner frå året før, eller 5 prosent. Frå 2008 er dette ein auke med 18 prosent. Totalt var det 555 tildelingar i 2013, 38 fleire enn i 2012. Sjå tabellane 4.2 og 4.13.
<i>Over 1,1 milliard i innkravde vederlag i 2013</i>	Over tid har størrelsen på innkravde og utbetalte vederlag auka. I 2004 ble totalt 694 millionar kroner innkravd. I 2013 har denne summen auka til 1 103 millionar kroner, ein auke på om lag 59 prosent. Auka i innkravde vederlag betyr større summar til utbetaling til norske rettshavarar. Utbetalte vederlag i tabell 4.14 er begge til norske og utanlandske rettshavarar. I 2004 blei om lag 562 millionar kroner utbetalt, medan det i 2013 ble utbetalt 868 millionar kroner. Nokre transaksjonar skjer mellom organisasjonane. Det som er kjent av slik aktivitet er korrigerert for i dei tre siste åra i tabellen. I tillegg til oppgitte tal finst andre vederlagsorganisasjonar. Auka inntekter kan vere eit resultat av auka bruk, for eksempel vekst i verksemdene som nyttar vederlaga, kan gi auka vekst, fleire utdanningsinstitusjonar som kopierer, eller fleire kringkastarar som spelar musikk. Samstundes kan prisen ha vakse, det vil også gi høgare inntekter. Det kan også vere konsekvens av meir rapportering av bruk. Den spesifikke veksten må vurderast for kvar enkelt vederlagstype. Vederlag blir utbetalt først etter at pengane er kravde inn av organisasjonen. Det kan i nokre tilfelle vere år mellom bruk av åndsverket og fullført innkrevjing, og derfor avstand i tid mellom bruk av åndsverk og utbetaling av vederlag. Men tendensen verkar uansett å vere jamn auke i utbetaling over tid. Kor mykje det betyr for dei norske rettshavarane, varierer avhengig av type åndsverk. Tono krev vederlag ved framføring av musikkverk. I 2013 utbetalte Tono 361 millionar i vederlag. Dei melder vidare at av desse utbetalingane var 45 prosent til norske mottakarar inkludert kulturelle midlar, medan dei utanlandske rettshavarane tek imot om lag 55 prosent av utbetalt vederlag. Den nøyaktige prosenten er ikkje moglig å berekne, men delen er ein indikasjon på norskdel ved framføring av musikk offentleg eller ved lydfesting. Delen indikerer at norske rettshavarar tok imot om lag 162 millionar kroner i 2013 for framføring av musikken sin. Kopinor inngår avtaler med institusjonar om vederlag ved kopiering frå bøker eller annan bruk av materiale dei har ansvar for. Norskdelen av utbetalinga i 2013 er ifølgje Kopinor om lag 81 prosent. Kopinor utbetalte 213 millionar til norske og samiske rettshavarar, og 49 millionar til utanlandske rettshavarar i 2013. Bono forvaltar vederlag knytte til visuelle kunstnarar sine verk. Dei opplyser om at dei fakturerte vederlaga til spesifikke norske rettshavarar i 2013 utgjorde 86 prosent, medan spesifikke utanlandske rettshavarar stod for 14 prosent. For norske kunstnarar og andre som er registrerte i BONO, var 86 prosent av dei fakturerte vederlaga om lag 10 millionar. For dei andre vederlagsorganisasjonane finst det ingen informasjon om utbetaling til Noreg spesifikt, berre summen på utbetalte vederlag. Sjå tabell 4.13.
<i>Den kulturelle skolesekken</i>	Den kulturelle skolesekken (DKS) organiserer kulturopplevingar for elevar på grunnskolen og vidaregåande skole. Formålet er å gi alle moglegheit til å bli kjent med ulike kulturformer i ung alder.

Frå statleg side blir overskot frå Norsk tipping nytta til formålet. Av overskotet blir 14,6 prosent nytta til kulturformål fordelt utanom statsbudsjettet. Av dette kulturtilpassa overskotet på om lag 500 millionar går 40 prosent til DKS, det utgjer om lag 198 millionar kroner. Av desse midlane går 143 millionar til DKS i grunnskolen og om lag 55 millionar til DKS i vidaregåande skole.

Desse midlane blir utbetalte til fylka som igjen fordeler beløpa etter ein fordelingsnøkkel. Opplysningar om tildelingar er frå Kulturdepartementets tilrådingssdokument for 2013. I tillegg til tippemidlar legg dei ulike fylka og kommunane til egne midlar, slik at totalkostnaden er høgare enn tippemidlane.

Både kommunar og fylke organiserer DKS-arrangement for grunnskolar, medan berre fylke arrangerer for vidaregåande skole. Av det kommunale tilbodet i grunnskolen er det størst tal deltakarar på kulturarrangement, nær 160 000 elevar i 2013. Fleire tal er å finne i tabell 4.14. Fylkeskommunale tilbod for grunnskole har størst deltakartal på musikkområdet, totalt 1,1 million elevar. Sjå tabell 4.15. Rikskonsertane melder om ei deltaking på deira DKS-konsertar på nær 1,2 millionar elevar. Deira DKS-aktivitet er berre på grunnskoler. DKS i vidaregåande skoler er arrangert av fylka. Flest deltakarar har scenekunstområdet, nær 90 000, sjå tabell 4.16.

4.2. Om dei ulike organisasjonane og ordningane

<i>Norsk kulturråd</i>	• Norsk kulturråd har blant anna til oppgåve å stimulere det profesjonelle kunstlivet, styrkje kulturvernet og gjere kunst- og kulturverdiar tilgjengelege for så mange som mogleg. Norsk kulturråd forvaltar Norsk kulturfond og oppgåver delegerte frå Kulturdepartementet og er eit rådgivande organ for staten og det offentlege i kulturspørsmål. Data er henta frå Norsk kulturråd, inkludert Årsmelding 2013. • Norsk kulturfond har som formål å stimulere skapande verksemd innanfor litteratur og kunst, verne om kulturarven og formidle kulturgoda til så mange som mogleg (Prop. 1 S, 2012-2013, Kulturdepartementet). Stortinget løyver kvart år ein sum til Norsk kulturfond, og det er Norsk kulturråd som fordeler desse midlane. • Innkjøpsordningane dekkjer innkjøp av mellom anna litteratur og tidsskrift, biletkunst og kunsthåndverk, musikk, kulturvern, barne- og ungdomskultur, rom for kunst/kulturbygg, scenekunst, kunst og det fleirkulturelle samfunnet. Innkjøpsordninga for ny norsk skjønnlitteratur og innkjøpsordninga for ny norsk sakprosa høyrer til dei viktigaste støtteordningane til innkjøp av litteratur.
<i>Statens kunstnarstipend</i>	Statens kunstnarstipend er eit av statens sentrale verkemiddel for å fremje eit mangfaldig og nyskapande kunstliv. Stipend- og garantiinntektsordninga skal leggje til rette for at einsildkunstnarar gjennom å ta imot direkte tilskot frå staten skal kunne bidra til eit mangfaldig og nyskapande kunstliv.
<i>Fond for lyd og bilete</i>	Fond for lyd og bilete skal fremje produksjon og formidling av innspelinger av lyd- og filmopptak, og blir fordelte til beste for rettshavarane innanfor musikk, scene og film. Fondet er i tillegg oppretta for å gi rimeleg godtgjering til rettshavarar for den lovlege kopieringa av verka deira til privat bruk (Prop. 1 S, 2012-2013, Kulturdepartementet). Ny forskrift for fond for lyd og bilete tredde i kraft i januar 2010. Det stod i fondet si årsmelding for 2010 at forskrifta stramma noko inn og gjorde det tydelegare kven som har rett til støtte.
<i>Vederlagsorganisasjonar</i>	• BONO forvaltar opphavsretten til norske og utanlandske visuelle kunstnarar sine verk i Noreg. Organisasjonen legg til rette for å gi lisens på opphavsrettar og sørgjer for at kunstnarar og rettshavarar tek imot vederlag når verka deira

blir nytta. BONO administrerer også følgjeretten i Noreg, og sikrar at kunstnarar og rettshavarar får vederlag når verka deira blir selde vidare.

- FONO representerer norske plateprodusentar, og inngår avtaler med riksdekkjande fjernsyn om kopiering og lydfesting av verna musikkverk.
- Gramo representerer produsentar og utøvande kunstnarar, og krev inn vederlag på vegner av dei når lydopptaka deira blir kringkasta. Gramo kan også krevje inn, forvalte og fordele andre typar vederlag på vegner av dei same rettshavarane.
- Kopinor representerer 22 norske rettshavarorganisasjonar av opphavsmenn eller utgivarar, og utanlandske rettshavarar. Vederlag blir kravde inn frå kopiering av materiale som er gitt ut i bøker, tidsskrift, aviser, notar med vidare, og på Internett. Kopinor inngår avtaler om fotokopiering og digital kopiering til bruk i utdanningsinstitusjonar, offentleg administrasjon, og organisasjons- og næringsliv.
- Norwaco gir lisensar for bruk av lyd og levande bilete. Norwaco representerer 34 norske rettshavarorganisasjonar av opphavsmenn, utøvande kunstnarar, fotografar og produsentar. Organisasjonen inngår avtaler om rett til vidareending av radio- og fjernsynskanalar, om rett til bruk av musikk, radio- og fjernsynsprogram til undervisnings- og informasjonsformål, bruk av NRK-arkivet og annan bruk i arkiv, bibliotek og museum. Norwaco fordeler også statlig kompensasjon for privatkopiering. Vederlaga som blir kravde inn, blir fordelte til medlemsorganisasjonane som utbetaler til rettshavarar.
- TONO forvaltar rettar/krav til komponistar, tekstforfattarar og musikkforlag, og inngår avtaler om offentleg framføring og lydfesting av musikk.

Den kulturelle skolesekken

Den kulturelle skolesekken er ei nasjonal satsing som skal medverke til at alle elevar i grunnskolen og den vidaregåande opplæringa skal få møte profesjonell kunst og kultur av alle slag. Opplæringssektoren har ansvaret for å leggje føre- og etterarbeid pedagogisk til rette for elevane, medan kultursektoren har ansvaret for kulturinnhaldet (Den kulturelle skolesekken). Sekretariatet for Den kulturelle skolesekken ligg i Norsk kulturråd. Tala i tabell 4.14, 4.15 og 4.16 baserer seg på rapportering til sekretariatet for Den kulturelle skolesekken. Rapporteringa følgjer kalenderåret frå og med 2013. På grunn av endringar i referanseperiode og frist for rapportering er ikkje alle produksjonstala med i statistikken for 2013. Det kan også ved endringar i statistikkrapportering førekome fleire feil enn vanleg ved første års levering, på referanseåret 2013.

Åndsverkloven § 1

I åndsverkloven (LOV 1961-05-12 nr 02: Lov om opphavsrett til åndsverk mv.) § 1 står det følgjande:

«Den som skaper et åndsverk, har opphavsrett til verket.

Med åndsverk forstås i denne lov litterære, vitenskapelige eller kunstneriske verk av enhver art og uansett uttrykksmåte og uttrykksform, så som

- 1) skrifter av alle slag,
- 2) muntlige foredrag,
- 3) sceneverk, så vel dramatiske og musikkdramatiske som koreografiske verk og pantomimer, samt hørespill,
- 4) musikkverk, med eller uten tekst,
- 5) filmverk,
- 6) fotografiske verk,
- 7) malerier, tegninger, grafikk og lignende billedkunst,
- 8) skulptur av alle slag,
- 9) bygningskunst, så vel tegninger og modeller som selve byggverket,
- 10) billedvev og gjenstander av kunsthåndverk og kunstindustri, så vel forbildet som selve verket,
- 11) kart, samt tegninger og grafiske og plastiske avbildninger av vitenskapelig eller teknisk art,

- 12) datamaskinprogrammer,
- 13) oversettelser og bearbeidelser av verk som er nevnt foran.

For fotografiske bilder som ikke er åndsverk gjelder § 43a.»

Referansar

Informasjonssentral for opphavsrett og klarering (<http://www.clara.no>).

Norsk kulturråd: *Årsmeldinger* (<http://www.kulturradet.no>).

Prop. 1 S. Kulturdepartementet

Åndsverkloven (<http://www.lovdata.no/all/hl-19610512-002.html>).

Tabell 4.1. Innkjøpsordningane for litteratur. Innkjøpte titlar. 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Innkjøpsordninga for ny norsk skjønnlitteratur, vaksne	197	216	205	218	228	198	123	¹ 233	250
Innkjøpsordninga for ny norsk skjønnlitteratur for barn/unge	129	121	128	134	135	127	119	141	128
Innkjøpsordninga, omsette bøker	76	74	42	93	100	117	122	133	126
Innkjøpsordninga for sakprosa	32	49	49	46	65	69	74	84	82
Innkjøpsordninga, fagbøker/barn/unge	20	18	20	25	29	25	27	24	24
Teikneseriar ²	-	-	-	-	-	-	-	14	11

¹ Under innkjøpsordninga for vaksne blei det i 2012 som ei prøveordning kjøpt inn 970 papirbøker og 30 e-bøker. ² Innkjøpsordning for nye norske teikneseriar oppretta 2012.

Kjelde: Norsk kulturråd.

Tabell 4.2. Fond for lyd og bilete. Tildelingar, etter fagutval. 2001-2013. 1 000 kroner

	Talet på tildelingar	Beløp
2001	585	31 064
2002	529	26 623
2003	632	27 143
2004	621	26 724
2005	566	21 089
2006	572	23 604
2007	546	26 634
2008	607	28 465
2009	582	29 171
2010	511	30 522
2011	523	32 265
2012	517	32 980
2013	555	34 525

Kjelde: Fond for lyd og bilete.

Tabell 4.3. Norsk kulturfond. Løyvingar, etter område. 2003-2013. Millionar kroner

Område	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I alt	232,3	254,3	264,2	287,0	300,1	340,4	386,5	430,8	512,0	540,0	577,0
Litteratur	75,4	77,9	86,4	90,8	96,8	105,0	116,5	126,2	131,3	136,6	164,3
Periodiske publikasjonar ¹	2,6	2,8	2,8	2,8	3,8	20,2	22,7	23,7	23,6	24,1	24,6
Musikk	52,3	63,6	68,4	77,3	86,8	93,7	115,0	126,3	152,8	164,8	187,5
Biletkunst/kunsthåndverk	13,8	14,3	14,6	16,3	14,4	16,1	19,8	24,6	28,3	29,2	33,8
Kulturvern	14,8	15,2	15,5	15,8	8,5	8,8	11,2	9,5	9,8	10,1	10,2
Barne- og ungdomskultur	8,7	9,0	8,7	9,3	11,3	13,8	14,8	15,8	16,3	16,8	17,0
Rom for kunst/kulturbygg	12,1	12,5	12,7	13,0	13,6	15,2	16,2	18,2	18,8	19,4	19,6
Scenekunst ²	36,0	37,2	37,9	45,5	48,2	56,9	61,5	77,4	99,4	106,4	112,6
FoU (forskning og utvikling)	-	-	-	-	-	-	2,2	2,2	2,3	2,4	2,4
Allmenne formål	16,6	21,8	17,3	16,2	16,7	10,7	6,8	7,0	29,3	30,2	7,4

¹ T.o.m. 2007 inkluderte denne kategorien berre tidsskrift. F.o.m. 2008 er ymse publikasjonar inkluderte. ² Før 2004 var tildelingane til scenekunst delt i frie sceniske grupper og scenekunst, andre tiltak.

Kjelde: Norsk kulturråd.

Tabell 4.4. Støtteordningar for biletkunst og kunsthåndverk. Avsette midlar. 2003-2013. 1 000 kroner

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I alt	13 843	14 300	14 571	16 333	14 454	16 076	19 829	24 579	28 300	¹29 200	¹33 852
Ymse tiltak	-	-	-	-	-	-	-	-	21 500	22 200	26 680
Kunst og ny teknologi	1 590	2 400	2 258	2 500	2 550	2 550	2 600	2 683	2 600	2 700	2 680
Kunstoffestivalar	-	-	-	-	-	-	1 000	1 032	1 500	1 500	1 650
Utstillingsstøtte til kunstnarar i etableringsfasen	-	138	817	644	780	900	1 400	1 445	1 400	1 400	1 502
Utstyrsstøtte til fellesverkstader	420	440	750	430	780	780	1 280	1 321	1 300	1 300	1 340
Prosjektstøtte til biletkunst og kunsthåndverk ²	8 209	7 263	7 226	9 242	8 944	9 446	11 149	15 621	-	-	-
Statens utstillingsstipend	3 800	3 800	3 800	3 800	3 800	3 800	3 800	3 800	-	-	-
"Kulturelle endringsprosesser og samtidskunsten"	700	1 300	1 170	1 057	1 400	2 400	2 400	2 477	-	-	-
Innkjøpsordninga for samtidskunst	2 200	2 300	2 350	2 460	-	-	-	-	-	-	-
Debutantstøtte og utstyrsstøtte til biletkunstnarar, kunsthåndverkarar og fotografar	725	459	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹ Avrundingar gjer at sum av tala ikkje stemmer over eins med oppgitt total. ² Prosjektstøtte til biletkunst og kunsthåndverk er det same som ymse tiltak frå og med 2011.

Kjelde: Norsk kulturråd.

Tabell 4.5. Tilskot til scenekunstformål under Norsk kulturfond. Tal på tildelingar og beløp. 2009-2013

	2009		2010		2011		2012		2013	
	1 000 kroner	Tal på tildelingar	1 000 kroner	Tal på tildelingar	1 000 kroner	Tal på tildelingar	1 000 kroner	Tal på tildelingar	1 000 kroner	Tal på tildelingar
I alt	61 485	332	77 419	305	99 351	335	^{1,2} 106 400	324	112 580	308
Fri scenekunst, teater	26 111	64	27 611	56	27 000	77	24 000	44	25 163	31
Fri scenekunst, dans	20 313	44	21 313	37	24 313	44	22 000	45	21 917	33
Ny norsk dramatikk og annan scenetekst	3 921	..	1 446	..	500	5	-	³ -	-	-
Basisfinansiering av frie sceniske grupper	..	..	15 000	5	18 000	14	25 000	8	28 000	9
Pilotprosjektet for profesjonelle dansemiljø	..	..	..	..	2 100	6	3 100	5	4 100	14
Forprosjekt koreografiutvikling ..	..	..	..	..	1 700	49	1 700	45	1 700	50
Forprosjekt scenetekstutvikling ..	..	..	..	..	1 446	35	1 700	32	1 700	36
Gjestespel	4 608	70	5 108	90	5 110	73	⁴ 7 100	91	7 100	82
Fleirårige tiltak	..	..	..	..	15 532	4	16 000	8	16 000	8
Andre scenekunsttiltak ¹	6 532	..	6 941	..	3 650	28	3 900	51	3 900	36
Arrangørstøtte dans	-	-	-	-	-	-	2 000	3	3 000	9

¹ Inkluderer også tilskot til tverrfaglege prosjekt, som går på tvers av etablerte fag- og satsingsområde og tidlegare tilsegn for tidlegare år for 2009.

² Avrundingar gjer at sum av tala ikkje stemmer over eins med oppgjeve total. ³ Ordninga scenekunst og ny teknologi gjeld ikkje lenger ⁴ For 2012 inkluderer beløpet 1 million kroner til formidling av dans.

Kjelde: Norsk kulturråd.

Tabell 4.6. Tilskot til musikkformål under Norsk kulturfond. Tal på tildelingar og beløp. 2009-2013

	2009		2010		2011		2012		2013	
	1 000 kroner	Tal på tildelingar	1 000 kroner	Tal på tildelingar	1 000 kroner	Tal på tildelingar	1 000 kroner	Tal på tildelingar	1 000 kroner	Tal på tildelingar
I alt	114 969	1 106	126 277	1 179	152 844	1 284	164 751	1 278	187 546	1 434
Tilskotsordning for musikkfestivalar	29 562	96	30 562	103	31 500	99	42 340	98	45 340	106
Tilskotsordning for arrangørar ..	10 000	185	12 000	184	17 000	312	21 700	320	26 700	365
Tilskotsordning for musikk-ensemble	18 189	89	22 189	84	21 000	89	31 160	76	40 284	69
Tilskotsordning for kyrkje-musikk	5 562	62	6 562	73	6 800	67	6 970	71	6 970	79
Tilskotsordning for musikarar ...	10 000	200	12 000	221	12 400	288	15 670	290	15 670	256
Publiseringsstøtte for musikk ¹ ..	16 412	202	18 912	204	19 500	152	20 100	265	22 100	250
Andre musikktiltak	25 244	272	24 052	310	44 800	277	26 811	158	30 482	309

¹ Tidlegare innkjøpsordninga for musikk, frå 2012 publiseringsstøtte for musikk.

Kjelde: Norsk kulturråd.

Tabell 4.7. Statens kunstnarstipend. Tal på stipend og garantiinntekter i alt i ordninga, etter stipendtype og kjønn. 2009-2013

	2009			2010			2011			2012			2013		
	Talet på sti- pend	Kvin- ner	Menn	Talet på sti- pend	Kvin- ner	Menn	Talet på sti- pend	Kvin- ner	Menn	Talet på sti- pend	Kvin- ner	Menn	Talet på sti- pend	Kvin- ner	Menn
	— Prosent —			— Prosent —			— Prosent —			— Prosent —			— Prosent —		
I alt.....	1 832	53	47	1 882	54	46	1 837	54	46	1 881	54	46	1 870	56	44
Arbeidsstipend ¹	236	48	52	256	49	51	267	50	50	286	49	51	312	53	47
Arbeidsstipend for yngre/ nyetablerte kunstnarar ¹ ...	167	54	46	167	54	46	167	55	45	167	56	44	167	55	45
Diversestipend	422	52	48	444	53	47	442	54	46	466	53	47	441	59	41
Diversestipend for nyutdanna kunstnarar	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	74	72	28
Stipend basert på gjen- nomført kunstutdanning ..	223	68	32	231	72	28	181	65	35	192	71	29	123	64	36
Stipend for eldre fortente kunstnarar ¹	281	47	53	281	48	52	281	48	52	281	48	52	265	49	51
Garantiinntekt ¹	503	53	47	503	53	47	499	54	46	489	54	46	488	55	45

¹ Tala inkluderer stipend tildelte i 2013 og stipend tildelte tidlegare år som framleis var aktive i 2013. Det blei ikkje tildelt nye garantiinntekter eller nye stipend for eldre fortente kunstnarar i 2013.

Kjelde: Statens kunstnarstipend.

Tabell 4.8. Statens kunstnarstipend. Tildelte stipend i alt i ordninga, etter beløp, stipendtype og kjønn. 2009-2013

	2009			2010			2011			2012			2013		
	Beløp	Kvin- ner	Menn	Beløp	Kvin- ner	Menn	Beløp	Kvin- ner	Menn	Beløp	Kvin- ner	Menn	Beløp	Kvin- ner	Menn
	1 000 kroner	—	Prosent —	1 000 kroner	—	Prosent —	1 000 kroner	—	Prosent —	1 000 kroner	—	Prosent —	1 000 kroner	—	Prosent —
I alt	212 304	53	47	219 959	54	46	225 938	54	46	235 318	54	46	241 099	55	45
Arbeidsstipend ¹	43 896	48	52	47 616	49	51	49 780	50	50	56 056	49	51	63 024	53	47
Arbeidsstipend til yngre/nyetablerte kunstnarar ¹	31 062	54	46	31 062	54	46	31 730	55	45	32 732	56	44	33 734	55	45
Diversestipend	13 801	53	47	14 437	53	47	14 577	58	42	14 655	53	47	14 670	61	39
Diversestipend for nyutdanna kunstnarar	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	4 356	73	27
Stipend basert på gjennomført kunstdanning	13 363	69	31	14 190	73	27	11 121	65	35	12 049	71	29	8 784	63	37
Stipend til eldre fortente kunstnarar ¹ ..	5 560	47	53	5 620	48	52	5 620	48	52	5 590	48	52	5 190	49	51
Garantiinntekt ^{1,2}	104 623	53	47	107 034	54	46	113 110	54	46	114 236	55	45	111 341	55	45

¹ Beløpa inkluderer stipend tildelte i 2013 og stipend tildelte i tidlegare år som framleis var aktive i 2013. ² Inkluderer arbeidsgivaravgift.

Kjelde: Statens kunstnarstipend.

Tabell 4.9. Statens kunstnarstipend. Beløp, etter stipendtype og kunstnargruppe. 2000-2013. 1 000 kroner

	Totalt beløp	Arbeidsstipend/arbeidsstipend for yngre/nyetablerte kunstnarar ¹			Eingongs- stipend. Totalt beløp	Diverse- stipend for nyutdanna kunstnarar	Stipend for eldre fortente kunst- narar ¹	Garanti- inntekt ^{1,2}
		Beløp i alt	Arbeids- stipend	Arbeids- stipend for yngre/ nyetablerte kunstnarar				
2000	136 541	49 590	..	..	9 275		5 620	72 056
2001	145 271	51 475	..	..	11 375		5 620	76 801
2002	141 283	51 800	..	..	11 509		5 620	72 354
2003	149 537	57 196	..	..	12 564		5 620	74 157
2004	150 321	58 776	..	..	11 351		5 620	83 367
2005	166 383	62 457	..	..	11 786		5 620	86 520
2006	170 085	63 111	35 807	27 305	12 136		5 620	89 218
2007	177 444	65 378	37 239	28 140	12 493		5 620	93 953
2008	188 534	68 288	38 896	29 392	13 092		5 620	101 534
2009	198 942	74 958	43 896	31 062	13 801		5 560	104 623
2010	205 769	78 678	47 616	31 062	14 437		5 620	107 034
2011	214 817	81 510	49 780	31 730	14 577		5 620	113 110
2012	223 269	88 788	56 056	32 732	14 655		5 590	114 236
2013	232 315	96 758	63 024	33 734	14 670	4 356	5 190	111 341
2013								
Biletkunstnarar	93 747	25 856	14 948	10 908	3 517	1 537	440	62 397
Kunsthandverkarar	37 285	13 130	7 878	5 252	1 620	517	400	21 618
Skjønnlitterære forfattarar	21 726	12 120	9 090	3 030	1 451	0	320	7 835
Barne- og ungdomslitterære forfattarar	5 203	2 222	1 616	606	528	0	250	2 203
Dramatikarar	3 481	2 222	1 616	606	425	0	320	514
Skjønnlitterære omsetjarar	2 341	1 212	808	404	381	0	230	518
Faglitterære forfattarar og omsetjarar	1 325	808	808	0	178	0	80	259
Musikarar, songerar og dirigentar ...	13 439	7 676	5 252	2 424	1 529	239	330	3 665
Komponistar	6 639	3 030	2 222	808	383	334	230	2 662
Skodespelarar og dokkespelarar	8 654	5 050	3 434	1 616	968	811	350	1 475
Sceneinstruktørar	2 170	1 212	808	404	235	0	280	443
Scenografar og kostymeteiknarar ...	2 009	1 010	606	404	166	334	160	339
Teatermedarbeidarar	51	0	0	0	51	0	0	0
Dansekunstnarar	10 705	6 262	3 030	3 232	731	371	370	2 971
Kritikarar	803	606	606	0	97	0	100	0
Journalistar	58	0	0	0	58	0	0	0
Fotografar	6 717	3 838	3 030	808	518	64	50	2 247
Filmkunstnarar	4 919	3 434	2 424	1 010	527	150	290	518
Arkitektar	225	0	0	0	65	0	160	0
Interiørarkitektar	240	0	0	0	60	0	180	0
Andre kunstnargrupper	4 409	2 424	1 616	808	367	0	200	1 418
Folkekunstnarar	1 626	1 212	808	404	204	0	210	0
Populærkomponistar	4 544	3 434	2 424	1 010	611	0	240	259

¹ Beløpa inkluderer stipend tildelte i 2013 og stipend tildelt tidlegare år som framleis var aktive i 2013. ² Inkluderer arbeidsgivaravgift.

Kjelde: Statens kunstnarstipend.

Tabell 4.10. Statens kunstnarstipend. Tal på stipend, etter stipendtype og kunstnargruppe. 2000-2013

	I alt	Arbeidsstipend/arbeidsstipend til yngre/nyetablerte kunstnarar ¹			Eingongsstipend	Diversestipend for nyutdanna kunstnarar	Stipend for eldre fortente kunstnarar ¹	Garantiinntekt ¹
		Arbeidsstipend i alt	Arbeidsstipend	Arbeidsstipend, yngre/nyetablerte kunstnarar				
2000	1 531	342	..	..	363		281	545
2001	1 601	355	..	..	420		281	545
2002	1 594	350	..	..	419		281	544
2003	1 606	362	..	..	426		281	537
2004	1 560	372	..	..	393		281	514
2005	1 582	382	..	..	412		281	507
2006	1 608	386	219	167	434		281	507
2007	1 598	388	221	167	424		281	505
2008	1 608	388	221	167	432		281	507
2009	1 609	403	236	167	422		281	503
2010	1 651	423	256	167	444		281	503
2011	1 656	434	267	167	442		281	499
2012	1 689	453	286	167	466		281	489
2013	1 747	479	312	167	441	74	265	488
2013								
Biletkunstnarar	505	128	74	54	63	29	22	263
Kunsthandverkarar	218	65	39	26	34	6	20	93
Skjønnlitterære forfattarar	148	60	45	15	36	0	16	36
Barne- og ungdomslitterære forfattarar	49	11	8	3	15	0	13	10
Dramatikarar	47	11	8	3	17	0	17	2
Skjønnlitterære omsetjarar	39	6	4	2	19	0	12	2
Faglitterære forfattarar og omsetjarar	20	4	4	0	10	0	4	2
Musikarar, songarar og dirigentar	142	38	26	12	64	5	17	18
Komponistar	58	15	11	4	13	6	12	12
Skodespelarar og dokkespelarar	97	25	17	8	36	11	18	7
Sceneinstruktørar	32	6	4	2	10	0	14	2
Scenografar og kostymeteiknarar	26	5	3	2	6	5	8	2
Teatermedarbeidarar	3	0	0	0	3	0	0	0
Dansekunstnarar	107	31	15	16	30	7	19	20
Kritikarar	15	3	3	0	7	0	5	0
Journalistar	1	0	0	0	1	0	0	0
Fotografar	45	19	15	4	12	2	3	9
Filmkunstnarar	53	17	12	5	16	3	15	2
Arkitektar	10	0	0	0	2	0	8	0
Interiørarkitektar	10	0	0	0	1	0	9	0
Andre kunstnargrupper	42	12	8	4	13	0	10	7
Folkekunstnarar	32	6	4	2	15	0	11	0
Populærkomponistar	48	17	12	5	18	0	12	1

¹ Tala inkluderer stipend tildelte i 2013 og stipend tildelte tidlegare år som framleis var aktive i 2013.

Kjelde: Statens kunstnarstipend.

Tabell 4.11. Tal på stipend for gjennomført kunstutdanning, etter kjønn. 2008-2013. Prosent

	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
I alt	71	29	68	32	72	28	65	35	71	29	64	36
Høgskolen i Østfold, Akademiet for scenekunst	..	..	86	14	78	22	..	..	40	60	67	33
Kunstakademiet-NTNU	59	41	59	41	65	35	65	35	59	41	50	50
Kunsthøgskolen i Bergen, avd. Kunstakademiet	72	28	57	43	73	27	62	38	58	42	50	50
Kunsthøgskolen i Bergen, avd. Spesialisert kunst	76	24	91	9	74	26	65	35	77	23	58	42
Kunsthøgskolen i Oslo	67	33	60	40	66	34	62	38	71	29	63	37
NMH-Diplomstudiet	33	67	..	100	..	100	..	..	33	67	..	100
Norges Dansehøyskole ¹	100	..	97	3	94	6	93	7	95	5	94	6

¹ Tidlegare Den Norske Balletthøyskole.

Kjelde: Statens kunstnarstipend.

Tabell 4.12. Beløp for stipend basert på gjennomført kunstutdanning, etter kjønn. 2008-2013. Prosent

	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
I alt	79	22	69	31	73	27	65	35	71	29	63	37
Høgskolen i Østfold, Akademie for scenekunst	..	..	86	14	78	22	..	..	40	60	67	33
Kunstakademiet-NTNU	60	40	57	43	66	34	62	38	59	41	50	50
Kunsthøgskolen i Bergen, avd. Kunstakademiet	70	31	55	46	73	28	61	39	59	41	47	53
Kunsthøgskolen i Bergen, avd. Spesialisert kunst	82	18	91	9	74	26	65	35	76	24	57	43
Kunsthøgskolen i Oslo	67	33	61	39	66	34	61	39	71	29	61	39
NMH-Diplomstudiet	33	67	..	100	..	100	..	..	34	66	..	100
Norges Dansehøgskole ¹	100	..	97	3	94	6	93	7	95	5	94	6

¹ Tidlegare Den Norske Ballethøgskole.

Kjelde: Statens kunstnarstipend.

Tabell 4.13. Opphavsrett. Innkravde og utbetalte vederlag, etter organisasjon. 2002-2013. 1 000 kroner

	I alt	BONO	TONO ²	Kopinor ¹	Norwaco ^{1,5}	Gramo ¹	FONO	LINO ⁴
Innkravde vederlag								
2002	631 589	4 886	223 010	204 638	112 312	83 462	1 257	2 025
2003	666 087	4 315	245 761	194 622	115 236	101 653	1 315	3 186
2004	694 219	7 561	258 025	197 502	117 575	109 452	1 334	2 770
2005	717 496	6 581	266 619	194 809	143 411	101 885	1 421	2 770
2006	734 815	6 029	282 493	173 051	150 140	119 646	1 456	2 000
2007	820 836	³ 12 798	291 601	222 686	162 508	127 368	1 622	2 253
2008	853 399	11 488	304 728	222 046	178 650	130 700	1 959	3 828
2009	963 471	10 424	359 152	233 994	221 251	135 200	1 883	1 567
2010	1 002 331	9 349	385 806	238 540	228 258	138 460	1 918	-
2011	995 057	10 545	409 574	240 823	184 823	146 661	2 631	-
2012	1 053 527	10 591	429 991	275 326	196 361	139 005	2 253	-
2013	1 102 590	11 848	464 087	288 761	188 441	146 265	3 188	-
Utbetalte vederlag								
2002	574 710	3 811	184 532	215 295	119 266	48 880	1 006	1 920
2003	569 939	3 285	186 408	177 647	124 229	74 414	1 052	2 904
2004	561 585	5 524	219 497	182 882	113 072	36 984	1 067	2 559
2005	593 899	4 921	210 229	183 223	106 042	85 862	1 065	2 557
2006	581 667	4 482	240 981	142 996	123 927	66 390	1 091	1 800
2007	681 138	³ 9 218	247 642	174 154	164 881	81 834	1 298	2 111
2008	733 153	8 193	247 400	207 454	162 920	102 000	1 567	3 619
2009	760 334	7 607	257 144	204 770	188 305	99 600	1 507	1 401
2010	866 588	6 783	313 080	203 188	195 503	146 500	1 534	-
2011	859 472	7 343	342 524	204 951	172 244	130 305	2 105	-
2012	810 265	7 421	357 312	207 191	119 976	116 875	1 802	-
2013	867 573	8 155	360 750	262 188	131 107	102 823	2 550	-

¹ I summene er utlandet medrekna. ² Innkravde vederlag er eksklusive finansinntekter og mekaniske rettskrav, men medrekna 2 prosent komponistfond og utland. ³ Auken frå 2006 til 2007 kjem av at BONO f.o.m. 2007 forvaltar den såkalla følgjerettsordninga i Noreg; eit prosentvis vederlag som blir betalt når opphavsrettsleg verna kunst blir vidaresett, til dømes gjennom auksjonshus og galleri. ⁴ Med verknad frå november 2009 blei LINO's verksemd samordna med Kopinors ditto, slik at storparten av vederlaget for 2009 er kanalisert via sistnemnde. Slik vil det også vere for komande år. ⁵ Norwaco sender midlar til TONO, derfor er ikkje summen av innkravde vederlag summen av organisasjonenes innkravde vederlag, det same gjeld utbetalte vederlag. Andre mindre transaksjonar mellom Norwaco og TONO dei tre siste åra er også korrigerde for i den grad dei er kjende.

Kjelde: Dei enkelte organisasjonane.

Tabell 4.14. Den kulturelle skolesekken i grunnskolen. Kommunale tilbod. 2011/12¹ og 2013

	Talet på produksjonar		Talet på enkeltarrangement		Deltakarar totalt		Deltakarar per enkeltarrangement	
	2011/12	2013	2011/12	2013	2011/12	2013	2011/12	2013
Totalt	3 386	3 361	25 639	29 015	796 503	780 622	31,1	26,9
Sjanger								
Film	180	220	1 034	1 395	61 219	70 224	59,2	50,3
Litteratur	364	341	2 983	2 641	96 432	78 502	32,3	29,7
Kulturarv	957	961	5 308	6 263	159 943	159 989	30,1	25,5
Visuell kunst	513	527	3 983	4 850	111 385	98 894	28,0	20,4
Scenekunst	497	488	4 536	3 647	134 288	140 312	29,6	38,5
Musikk	372	351	3 394	3 596	109 565	111 641	32,3	31,0
Kunststartar i samspel	306	298	3 158	2 122	86 443	83 314	27,4	39,3
Ikkje fordelt sjanger	197	175	1 243	4 501	37 228	37 746	30,0	8,4

¹ Frå og med 2013 er referanseperioden kalenderåret. Det kan vere noko underrapportering av tal.

Kjelde: Den kulturelle skolesekken, Norsk kulturråd.

Tabell 4.15. Den kulturelle skolesekken i grunnskolen. Fylkeskommunale tilbud. 2013¹

	Talet på produksjonar	Talet på enkelt- arrangement	Deltakarar totalt	Deltakarar per enkeltarrangement
Totalt	1 089	26 995	1 988 478	73,7
Sjanger				
Film	83	1 758	75 042	42,7
Litteratur	158	3 805	136 008	35,7
Kulturarv	74	2 067	69 996	33,9
Visuell kunst	163	5 305	151 190	28,5
Scenekunst	182	4 017	376 685	93,8
Musikk	347	8 484	1 089 066	128,4
Kunstartar i samspel	74	1 481	85 459	57,7
Ikkje fordelt sjanger	8	78	5 032	64,5

¹ Frå og med 2013 er referanseperioden kalenderåret. Det kan vere noko underrapportering av tal.

Kjelde: Den kulturelle skolesekken, Norsk kulturråd.

Tabell 4.16. Den kulturelle skolesekken i VGS. Fylkeskommunale tilbud. 2013¹

	Talet på produksjonar	Talet på enkelt- arrangement	Deltakarar totalt	Deltakarar per enkeltarrangement
Totalt	395	3 697	321 413	86,9
Sjanger				
Film	78	631	59 371	94,1
Litteratur	66	895	43 454	48,6
Kulturarv	40	375	15 773	42,1
Visuell kunst	57	630	27 127	43,1
Scenekunst	87	657	89 099	135,6
Musikk	47	362	69 519	192,0
Kunstartar i samspel	20	147	17 070	116,1
Ikkje fordelt sjanger	-	-	-	-

¹ Frå og med 2013 er referanseperioden kalenderåret. Det kan vere noko underrapportering av tal.

Kjelde: Den kulturelle skolesekken, Norsk kulturråd.

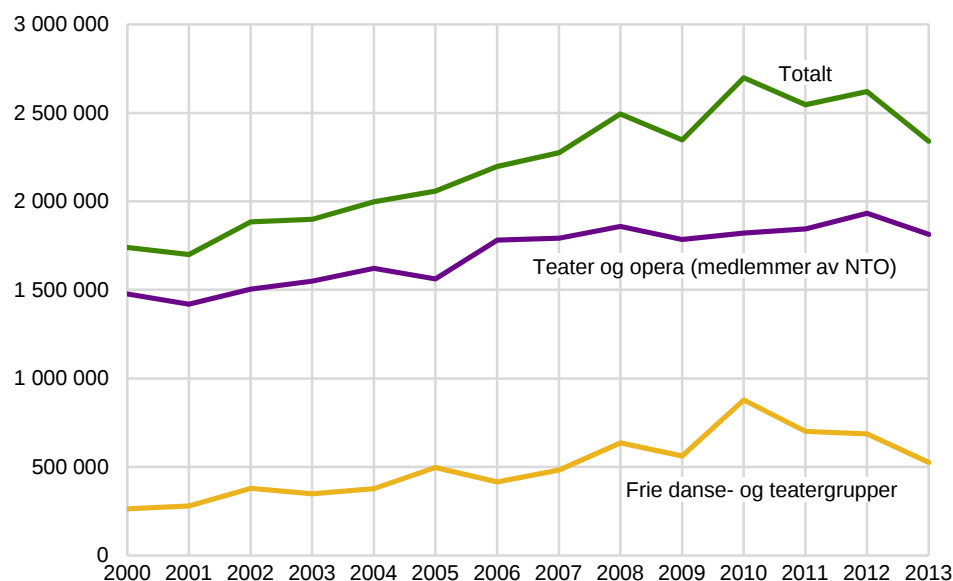
5. Scenekunst

5.1. Nokre resultat

Færre på teater-, opera- og danseframсыningar

Statistikk frå scenekunstinstitusjonane og det frie scenekunstfeltet for 2013 syner at det er ein nedgang på 11 prosent i besøkstala frå 2012. Til saman var det 2,3 millionar besøk. Samanlikna med toppåret 2010 er nedgangen på 360 000 besøk, heile 13 prosent. Desse tala inkluderer besøk på framсыningar gjennom Den kulturelle skolesekken (DKS).

Figur 5.1. Tilskodarar ved framсыningar ved teater og opera og frie grupper innanfor teater og dans. 2000-2013

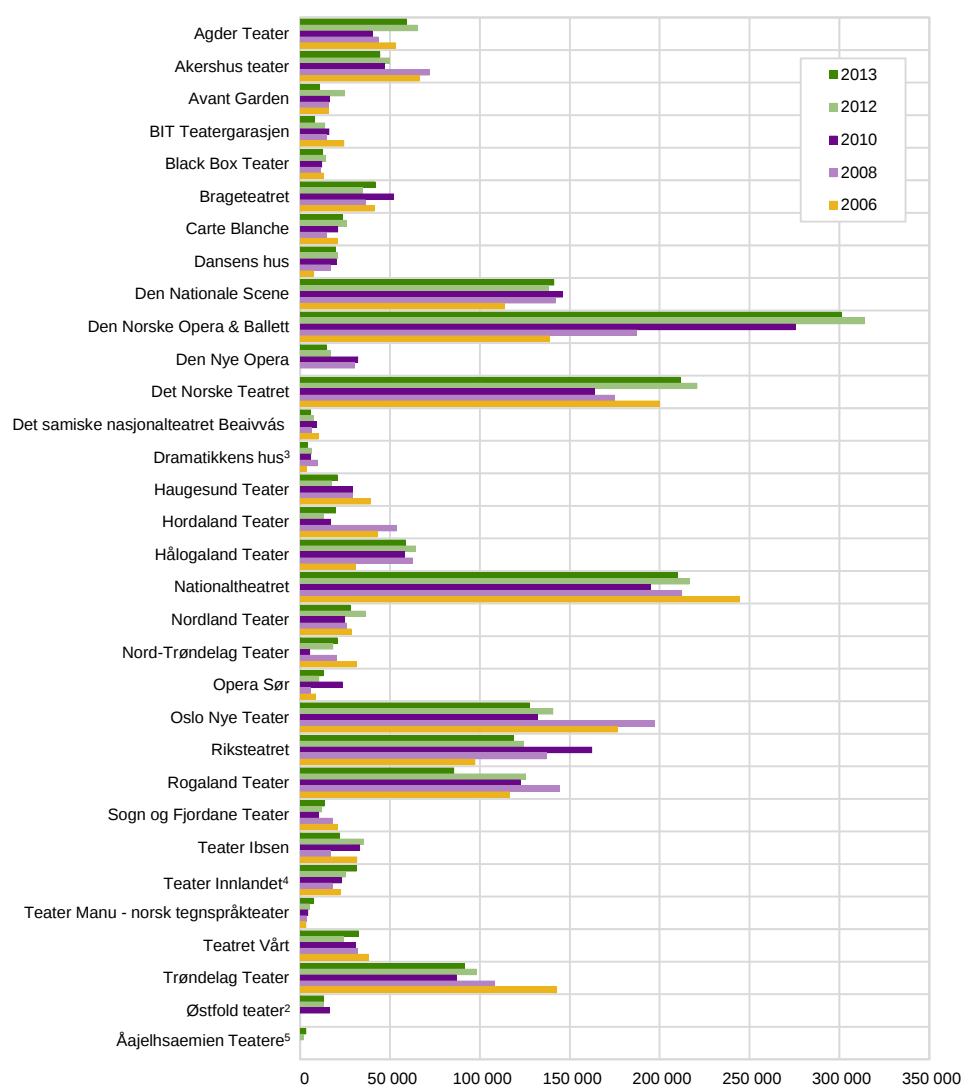


Kjelde: Norsk teater- og orkesterforening og Danse- og teatersentrum.

6,2 prosent færre teaterbesøk i institusjonsteatra

Dei fleste scenekunstinstitusjonane er medlemmer i Norsk teater- og orkesterforening (NTO). I 2013 var 32 teaterinstitusjonar medlem i NTO. I tillegg er Norsk scenekunstbruk blitt medlem i 2013, men desse rapporterer statistikk separat (sjå avsnitt under, og tabell 5.4). Desse 32 institusjonane hadde totalt 1,8 millionar besøk i 2013, inkludert tal frå DKS, som utgjer om lag 170 000 besøk. Etter ein oppgang i publikumsoppslutninga i 2012 ser det ut til at besøkstala har gått ned med 120 000 i 2013. Figur 5.2 syner besøkstala i einskilte scenekunstinstitusjonar i åra 2006-2013.

Figur 5.2. Tilskodarar ved teater og opera. 2006-2013



Kjelde: Norsk teater- og orkesterforening.

Dei totale tilskodartala inkluderer også publikumstalet på framsyningar retta mot barn og unge siste året. Nedgangen i besøkstala på produksjonar for barn og unge er på 13 prosent. Besøkstala på desse produksjonane seier ikkje noko om kor mange barn og unge eller vaksne som var tilskodarar (sjå tabell 5.1).

Fleire framsyningar

Tabell 5.1 syner også talet på framsyningar. I 2013 hadde teatra som er representert i denne tabellen (dei same teatra som i 2012), 10 400 framsyningar, 220 fleire enn året før, som utgjer 2 prosent auke. Om lag 3 900 av framsyningane var oppsetjingar for barn og unge, 115 framsyningar, 3 prosent, fleire enn førre året.

Etter ein auke i tilskodarar i gjennomsnitt per framsyning frå 2011 til 2012, til 189, syner tala for 2013 ein nedgang, til 174 tilskodarar i gjennomsnitt per framsyning. Nedgangen i tilskodarar per framsyning har blant anna si årsak både i fleire framsyningar og færre besøk. Det er på framsyningar for barn og unge at tilskodartalet per framsyning har gått mest ned, frå 181 til 152.

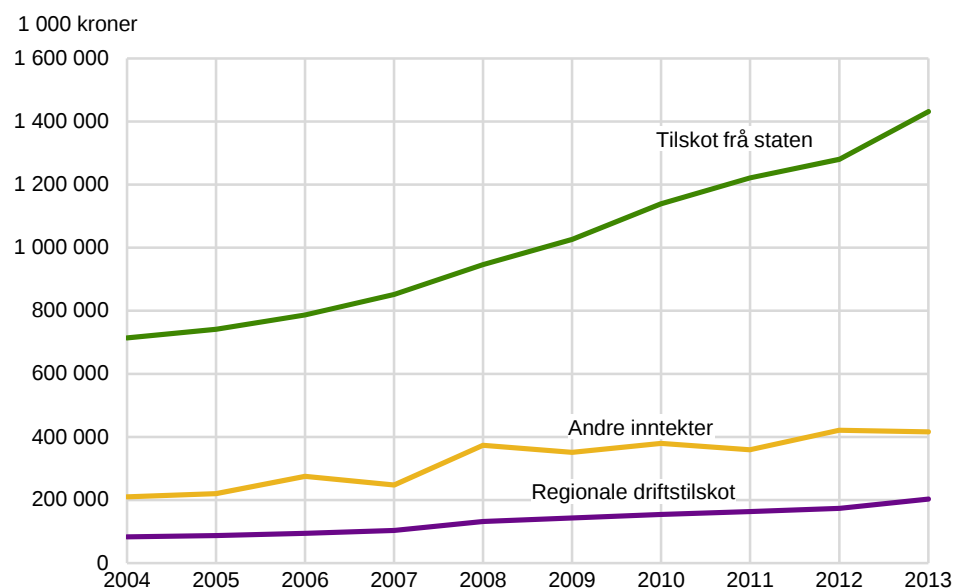
12 prosent auke i statstilskota

Av de 32 scenekunstinstitusjonane som er medlemmer i NTO, var det eit teater som ikkje fekk tilskot frå staten, Oslo Nye Teater. Tabell 5.2 viser økonomiske nøkkeltal for dei 18 institusjonane som rapporterer til Kulturdepartementet (KKD). Totale tilskot frå KKD utgjorde 1 432 millionar kroner, ein auke på 152 millionar kroner, 12 prosent. Ein institusjon, Peer Gynt-stemnet, er ikkje medlem i NTO, og denne institusjonen blir rekna som knutepunktinstitusjon. Beavivás Sámi Teáhter tek imot statstilskot gjennom Sametinget. Dei økonomiske nøkkeltala for desse 18

teatra syner at dei til saman hadde inntekter på drygt 2 milliardar kroner i 2013. 70 prosent av inntektene var tilskot frå staten, 10 prosent var regionale driftstilskot, og 20 prosent var andre inntekter. Det er om lag same fordelinga som året før. Samla driftsresultat for tilskotsinstitusjonane i 2013 var eit underskot på 3 millionar kroner, mot 21 millionar kroner i 2012.

I 2013 blei det utført 2 046 årsverk ved desse 18 tilskotsinstitusjonane. Dette er 135 årsverk fleire enn i 2012. Noko av auken kjem delvis av endra rapporteringsrutinar ved eit teater. Tilskotsinstitusjonane er både nasjonale-, knutepunkt- og regionale institusjonar. Figur 5.3 viser fordelinga av dei statlege, regionale og andre tilskota for desse institusjonane.

Figur 5.3. Teater og opera. Inntekter for tilskots teatra, etter type inntekt. 2004-2013. 1 000 kroner



Kjelde: Kulturdepartementet.

*Fri scenekunst – 526 000
tilskodarar*

Tabell 5.3 syner tal for den frie scenekunsten rapportert gjennom Danse- og teatersentrum. 109 frie teater- og dansegrupper har rapportert tal for 2013, 15 færre enn i 2012 og 23 færre grupper enn i 2011. 67 av gruppene som har rapportert, var teatergrupper, og 42 var dansegrupper, Jamfør kapittel 5.2.

Besøktala på dei 4 900 framsyningane som desse gruppene gjennomførte i 2013, var om lag 526 000. Det var i gjennomsnitt 107 besøk per framsyning. Dei fleste av framsyningane var retta mot barn, 72 prosent. Også tala for det frie scenekunstfeltet inkluderer tal for framsyningar i Noreg, inkludert framsyningar i DKS-ordninga og internasjonale framsyningar. Det er rapportert 638 internasjonale framsyningar med drygt 100 000 tilskodarar.

*Norsk scenekunstbruk –
færre tilskodarar*

Norsk scenekunstbruk formidlar fri profesjonell scenekunst og er også den nasjonale aktøren i formidlinga av scenekunst i Den kulturelle skolesekken. Scenekunstbruket hadde 252 000 tilskodarar på produksjonane i speleplanen sin i 2013. Dette representerer ein nedgang på 21 000 tilskodarar, 8 prosent, samanlikna med 2012. Det blei formidla 56 produksjonar gjennom nettverket til Norsk scenekunstbruk, 12 færre enn i 2012. Desse 56 produksjonane hadde til saman 2 460 framsyningar. 1 750 av desse framsyningane var for barn og unge. Talet på framsyningar i 2013 representerer ein nedgang på 425. Sidan 2000 har talet på framsyningar likevel blitt nær firedobla, og tilskodarar på framsyningane til Norsk scenekunstbruk er meir enn tredobla (sjå tabell 5.4).

Totalt var det 459 000 besøk av elever fra grunnskole og vidaregåande skole på DKS i 2013, dette ifølgje statistikk publisert av Norsk scenekunstbruk på nettsidene deira.

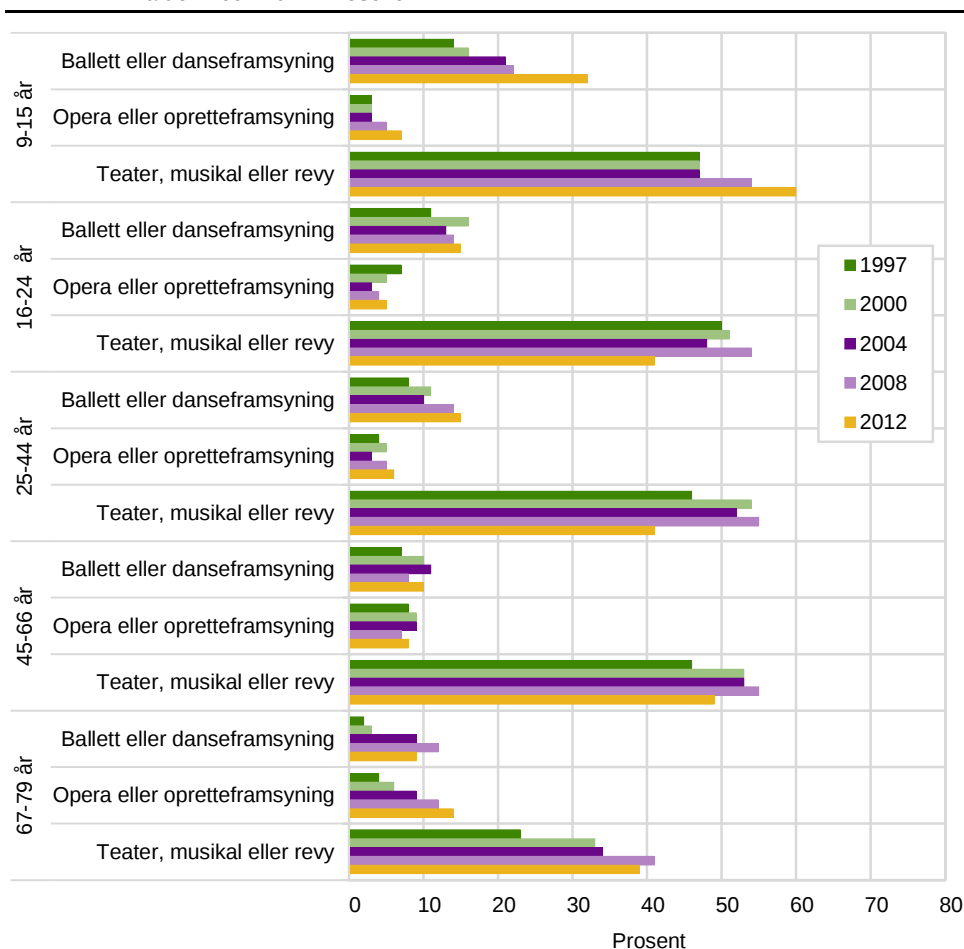
60 prosent i alderen 9-15 år
på teater, musikal eller revy
dei siste tolv månadene i
2012

Norsk kulturbarometer 2012, viser at 45 prosent av befolkninga i alderen 9-79 år hadde vore på teater, musikal eller revy. Figur 5.4 syner at 60 prosent av ungdommen i aldersgruppa 9-15 år hadde vore på eit slikt arrangement, mens 39 prosent av dei mellom 67 og 79 år hadde vore på teater, musikal eller revy. I 1997 var delen for denne aldersgruppa 23 prosent. Tilsvarende tal for 45-66-åringane er 49 prosent i 2012. Fleire kvinner enn menn går på teater, musikal eller revy, i alle aldersgrupper.

8 prosent av befolkninga i alderen 9-79 år hadde vore på opera eller operette i 2012. Dei eldste, i aldersgruppa 67-79 år, nytta desse tilboda mest, 14 prosent. Tilsvarende tal i 1997 var 4 prosent. Dei yngste går sjeldan på opera- eller operetteframvisningar.

14 prosent av befolkninga var på ballett eller danseframvisning dei siste tolv månadene i 2012. Også i denne aktiviteten har dei unge i alderen 9-15 år høgast besøksdel med 32 prosent. Interessa for ballett eller danseframvisning dalar med alderen. For fleire detaljar, sjå Kulturstatistikk 2012 og Norsk kulturbarometer 2012.

Figur 5.4. Personar som har vore på ballett eller danseframvisning, opera- eller operetteframvisning og teater, musikal eller revy dei siste tolv månadene, etter alder. 1997-2012. Prosent



Kjelde: Norsk kulturbarometer, Statistisk sentralbyrå.

5.2. Om statistikken og dei ulike scenekunst-organisasjonane

Norsk teater- og orkesterforening (NTO)

NTO, jamfør avsnitt 6.2, er ein arbeidsgivar- og interesseorganisasjon for profesjonell musikk og scenekunst. NTO har 44 medlemmer innanfor teater, dans, opera, kor og orkester- og folkemusikk. Medlemmene består av nasjonale og regionale institusjonar innanfor teater, opera, orkester og dans og offentleg støtta programmerande teater, produserande teater og scener, profesjonelle kor, ensemble og orkester. Som arbeidsgivarorganisasjon sluttar NTO avtaler med og/eller hjelper medlemmene sine i forhandlingar med ei rekkje arbeidstakarorganisasjonar (NTO). Tala som blir presenterte i tabellar og figurar, kan ikkje heilt samanliknast frå år til år, men siste året har medlemstalet i NTO vore stabilt. Talet på framsyningar har vore utilfredsstillande rapportert for nokre teater åra før 2010, men seinare har alle dei 32 teatera rapportert både framsyningar og tilskodartal. Dei samla tala for framsyningar og tilskodartal 2011 og 2012 er justerte for gjestespel. Tala frå NTO inkluderer besøk frå DKS.

Danse- og teatersentrum (DTS)

Danse- og teatersentrum (DTS) er eit kompetansesenter som fremjar profesjonell scenekunst nasjonalt og internasjonalt. DTS arbeider primært med fri scenekunst i Noreg. Organisasjonen blei etablert som interesseorganisasjon i 1977 på initiativ frå kunstnarar i det frie scenekunstfeltet. Hovudmålet var å få etablert ei støtteordning for scenekunstgrupper som arbeidde utanfor institusjonane. DTS er organisert som ein nettverksorganisasjon. I 2013 var 92 produksjonseiningar/samanslutningar medlemmer i DTS.

Heller ikkje tala for det frie scenekunstfeltet kan heilt samanliknast da talet på medlemmer som sender rapportar til DTS, varierer noko frå år til år. Tala som er rapporterte i tabell 5.3, gjeld både medlemmer av DTS og ikkje-medlemmer. For 2013 er det færre grupper som har sendt inn tal. Ein går derfor ut frå at det reelle talet for framsyningar og besøk er monaleg høgare. Statistikken omfattar likevel dei mest relevante scenekunstkompania i det frie feltet. Statistikken for 2013 har ikkje oversikt over besøk i DKS-framsyningane. DTS innhentar også tal frå dei frie scenekunstgruppene i statistikken til Scenekunstbruket. Det er derfor ein del av utvalet som berre rapporterer dei framsyningane dei har hatt i DKS. Desse scenekunstgruppene kan også ha framsyningar for vaksne, framsyningar utanfor DKS og framsyningar internasjonalt, men det fangar ikkje statistikken frå DTS opp. Det betyr i praksis at talet på framsyningar og publikum kan vere høgare, og at forholdet mellom talet på framsyningar totalt og talet på framsyningar for barn ikkje uunngåeleg er så høgt som denne statistikken viser. Når det gjeld dei internasjonale framsyningane og publikum, er dette tal som er representative for feltet.

Norsk scenekunstbruk

Norsk scenekunstbruk er den største og viktigaste landsdekkjande formidlaren av scenekunst for aldersgruppa 0-20 år. Norsk scenekunstbruk er også den nasjonale aktøren i formidling av scenekunst i DKS. Norsk scenekunstbruk har eit medlemsnettverk av fylkeskommunar og deira lokale arrangørar. Det blir lagt stor vekt på aktive og medverkande arrangørar for å auke kompetansen og interessa for scenekunst lokalt. Nettverket omfatta i 2013 alle fylka og alle kommunane. Frå 2009 er forvaltninga av produksjonsmidlane til scenekunst for barn og unge innanfor DKS flytta frå Norsk kulturråd til Norsk scenekunstbruk AS. Nokre av gruppene rapporterer også tal på produksjonar og tilskodarar gjennom DTS (Norsk scenekunstbruk).

Norsk teaterråd

Norsk teaterråd er ein landsomfattande paraply- og interesseorganisasjon på det frivillige scenekunstfeltet. Organisasjonen har 17 medlemsorganisasjonar i 2012, enkelte er landsdekkjande, andre er regionale. Tala frå Norsk teaterråd er oppdaterte til og med 2012. Tabell 5.5 syner derfor tala til og med 2012. Nokre av medlemmene driv berre med amatørteater, andre arbeider på fleire kulturområde med for eksempel kursverksemd. Norsk teaterråd har fylkesråd i fleire fylke (åtte

fylke). Norsk teaterråd forvaltar fleire offentlege tilskotsordningar, under dette Frifond teater, Scenetekstfondet og Spelfondet (Norsk teaterråd).

Frifond teater Frifond teater er ein del av Frifond, ei støtteordning oppretta av Stortinget for å betre dei økonomiske rammevilkåra for demokratisk og medlemsbasert aktivitet i lokalsamfunn. Frifond teater har som mål å gi støtte til amatørgrupper innanfor teater, levande rollespel og dans. Det blir også gitt tilskot til framsyningar og kurs i eigen regi, men også til større arrangement. Målsetjinga med ordninga Frifond teater er å medverke til at interessa for teater og dans på lokalt plan aukar (Frifond teater <http://www.frifond.no/teater>). Tabellen med data (søknader, framsyningar og aktørar) frå Frifond teater er ikkje blitt oppdatert for 2013. Sjå Kulturstatistikk 2012, tabell 5.6

Kulturbruksundersøkingane Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart fjerde år ei utvalsundersøking, der folk i alderen 9-79 år blir spurde om bruken av ulike kulturtilbod. Siste tilgjengelege resultat er publisert i Norsk kulturbarometer 2012.

Referansar

DTS - Danse- og teatersentrum, om oss: (<http://www.danseogteatersentrum.no>)

Norsk scenekunstbruk, om oss: (<http://www.scenekunstbruket.no>)

NTO - Norsk teater- og orkesterforening, om oss: (<http://www.nto.no>)

Norsk teaterråd, om oss: (<http://www.teater.no>)

Meir informasjon

Statistisk sentralbyrå (2014): *Kulturstatistikk 2012*, Statistiske analysar 139. (<http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/kulturstatistikk-2012>)

Statistisk sentralbyrå (2013): *Norsk kulturbarometer 2012*, Statistiske analyser 135, (<http://www.ssb.no/kulturbar>)

Tabell 5.1. Framsyningar og tilskodarar ved teater¹ og opera. 2003-2013

	Framsyningar			Tilskodarar				Tilskodarar per framsyning	
	I alt	Av dette fram- syningar retta mot barn og ungdom	Av dette turné- framsyn- ingar ²	I alt	Av dette på fram- syningar retta mot barn og ungdom	Av dette tilskodarar på DKS- fram- syningar	Av dette tilskodarar på turnéfram- syningar ²	I alt	Av dette på fram- syningar retta mot barn og ungdom
2003	7 522	3 304	2 339	1 549 064	663 119	..	414 486	206	201
2004	8 149	3 455	2 668	1 621 290	670 996	..	448 377	198	194
2005	8 677	4 065	2 901	1 561 253	687 328	..	421 860	180	169
2006	9 624	3 884	3 346	1 781 755	651 160	..	461 115	185	168
2007	9 268	3 664	3 119	1 792 395	663 901	..	459 295	193	181
2008	9 803	4 198	3 125	1 858 855	717 027	..	452 732	190	171
2009	9 721	4 254	3 277	1 785 255	646 920	..	432 205	184	152
2010	9 683	3 408	2 890	1 820 370	584 779	..	388 533	188	172
2011	⁷ 10 676	4 264	3 951	1 845 231	659 773	..	510 200	173	155
2012	10 209	3 775	2 339	1 932 846	683 218	154 202	339 360	189	181
2013	10 428	3 890	2 493	1 813 493	591 588	170 357	337 866	174	152
2013									
Agder Teater	245	5	27	59 214	170	3 119	2 163	242	34
Akershus teater	443	378	328	44 326	39 855	39 448	41 032	100	105
Avant Garden	158	98	-	10 731	8 571	7 775	-	68	87
BIT Teatergarasjen	204	15	-	8 065	294	192	-	40	20
Black Box Teater	146	45	-	12 664	4 332	-	-	87	96
Brage teatret	430	391	-	41 639	37 321	37 257	-	97	95
Carte Blanche Norges nasjonale kompani for samtidsdans	104	-	72	23 703	-	3 375	18 611	228	-
Dansens hus	152	55	7	19 648	6 142	2 924	466	129	112
Den Nationale Scene	787	346	2	141 236	49 357	5 076	259	179	143
Den Norske Opera & Ballett	563	158	27	300 915	69 719	2 291	10 534	534	441
Bergen Nasjonale Opera ...	30	10	-	14 580	-	2 051	-	486	-
Det Norske Teatret	1 194	224	151	211 426	52 580	3 796	39 308	177	235
Det samiske nasjonalteatret Beavivvås ...	81	4	62	5 818	363	-	4 070	72	91
Dramatikkens hus ³	69	7	-	3 832	444	-	-	56	63
Haugesund Teater	189	144	23	20 557	16 278	3 366	140	109	113
Hordaland Teater	208	240	135	19 738	21 317	9 971	11 239	95	89
Hålogaland Teater	489	181	60	58 712	22 473	2 748	9 487	120	124
Nationaltheatret	795	97	59	209 873	48 333	1 800	11 836	264	498
Nordland Teater	175	37	112	27 916	3 104	2 777	13 810	160	84
Nord-Trøndelag Teater	271	50	88	20 579	6 786	2 887	4 010	76	136
Opera Sør	22	5	-	12 725	170	-	-	578	34
Oslo Nye Teater ⁶	589	240	15	127 491	28 364	600	1 189	216	118
Riksteatret	455	169	437	118 486	47 165	0	106 191	260	279
Rogaland Teater	615	258	37	85 532	45 398	3 897	5 358	139	176
Sogn og Fjordane Teater ...	172	61	100	13 268	3 865	3 131	8 809	77	63
Teater Ibsen	225	86	163	21 851	7 373	771	13 453	97	86
Teater Innlandet ⁴	566	262	393	31 172	22 725	8 872	17 108	55	87
Teater Manu - norsk tegnspråk teater	65	28	43	7 443	4 504	-	6 127	115	161
Teatret Vårt	358	134	93	32 432	16 434	7 858	9 086	91	123
Trøndelag Teater	444	52	15	91 478	17 215	2 005	595	206	331
Østfold teater	133	109	4	13 182	10 887	11 385	100	99	100
Åajelhsaemien Teatere ⁵	51	1	40	3 261	49	985	2 885	64	49

¹ Gjeld dei teatra som er medlemmer i NTO. ² Medrekna turnéar i utlandet. ³ Frå 1. januar 2010 inngår Det Åpne Teater i Dramatikkens Hus. ⁴ Endra namn frå Hedmark teater til Teater Innlandet i 2009. ⁵ Nytt teater frå 2011. ⁶ Tala er henta inn frå Oslo Nye Teater. ⁷ Tala er korrigererte for samarbeidsproduksjonar, i alt 27 produksjonar over 211 framsyningar med 37 401 tilskodarar. Vidare var det 185 936 besøk på framsyningar for den kulturelle skolesekken.

Kjelde: Norsk teater- og orkesterforening, dei enkelte teatra samt Kulturdepartementets Prop 1 S 2014-2015 side 110.

Tabell 5.2. Økonomiske nøkkeltal for tilskotsteatra. 2003-2013. 1 000 kroner

	Tilskot frå staten	Regionale driftstilskot	Andre inntekter	Drifts- kostnader	Årsverk
2003	676 677	79 247	190 493	928 878	1 492
2004	713 929	83 109	210 210	997 988	1 536
2005	741 239	86 885	220 121	1 041 651	1 594
2006	787 079	94 119	274 664	1 144 229	1 636
2007	851 288	103 411	247 350	1 198 479	1 671
2008	946 586	131 709	373 110	1 473 136	1 791
2009	1 026 506	142 884	350 556	1 467 137	1 810
2010	1 139 253	153 463	379 659	1 619 602	1 849
2011	1 221 786	163 542	359 039	1 718 851	1 848
2012	1 280 222	173 141	420 610	1 895 309	1 911
2013	1 432 444	^z 202 199	^z 416 460	^z 2 053 391	^z 2 046

2013

Kilden Teater- og Konserthus for Sørlandet ¹	104 121	53 819	57 284	247 653	108
Carte Blanche A/S	23 000	10 008	3 959	38 029	34
Den Nationale Scene ³	106 095	-	28 106	129 692	144
Den Norske Opera og Ballett	557 458	-	141 232	681 503	626
Det Norske Teatret	154 796	-	39 652	193 518	⁴ 332
Haugesund Teater	10 330	4 424	2 491	17 229	14
Hordaland Teater	10 862	5 195	1 610	16 958	37
Hålogaland Teater	45 828	19 640	7 798	71 069	67
Nationaltheatret	173 921	-	52 649	225 810	239
Nord-Trøndelag Teater	10 663	5 816	3 327	20 153	18
Nordland Teater	24 604	10 545	5 815	40 579	35
Peer Gynt-stemnet	3 856	2 037	13 029	17 625	7
Rogaland Teater	52 489	23 641	21 312	96 485	117
Sogn og Fjordane Teater	17 307	7 417	1 277	25 736	28
Teater Ibsen	23 910	10 247	5 247	39 116	29
Teater Innlandet	20 520	8 797	3 175	31 919	25
Teatret Vårt	28 123	12 944	8 591	49 167	40
Trøndelag Teater	64 561	27 669	19 906	111 150	147

¹ Kilden Teater- og Konserthus for Sørlandet er Agder Teater, Opera Sør og Kristiansand Symfoniorkester. Rekneskapstal for Kilden Teater- og Konserthus er samla for orkester, teater, opera og kulturhusdrifta. ² Frå 2013 er ikkje Beaivváš Sámi Teáather inkludert i desse tala, da dei får fast årleg driftstilskot frå Sametinget og Kautokeino kommune. ³ Den Nationale Scene fekk i 2013 eit ordinært driftstilskot på 106,1 millionar kroner. Av dette er 1 million kroner ikkje inntektsført, men avsett som kortsiktig gjeld i balansen til framtidige kostnader knytta til lånefinansierte behov for utbetring. ⁴ Auke i årsverka 2012-2013 for Det Norske Teatret kjem delvis av endra rapporteringsrutinar.

Kjelde: Prop. 1 S, Kulturdepartementet.

Tabell 5.3. Frie teater- og dansegrupper. 1993-2013

	Grupper i alt	Teater- grupper	Danse- grupper	Medlem- mer i alt	Nye produk- sjonar i alt	Framsyningar			Besøk			Besøk per fram- syning
						I alt	Av dette for barn	Av dette inter- nasjonalt	I alt	Av dette, besøk på DKS	Av dette besøk inter- nasjonalt	
1993	31	28	3	111	78	2 153	2 177	..	202 478	-	..	94
1994	37	33	4	119	65	1 998	1 278	..	208 141	-	..	104
1995	35	31	4	101	42	1 686	1 270	..	163 189	-	..	97
1996	34	29	6	101	42	1 914	1 285	..	203 664	-	..	106
1997	34	23	11	..	..	1 777	869	..	221 080	-	..	124
1998	38	33	5	110	45	1 356	869	..	177 259	-	..	131
1999	51	42	9	..	37	1 928	900	..	227 186	-	..	118
2000	56	46	10	109	35	1 591	861	..	263 130	-	..	165
2001	59	48	11	142	40	2 366	1 318	..	279 550	..	..	118
2002	79	66	13	254	59	2 865	1 859	..	379 960	..	..	133
2003 ²	81	64	17	227	40	3 167	2 482	..	348 658	..	..	110
2004 ¹	84	65	19	243	37	3 422	2 511	..	376 575	..	..	110
2005 ³	72	55	17	199	75	3 862	2 781	..	496 070	..	..	128
2006 ⁴	95	69	26	231	67	3 649	2 948	..	415 597	..	..	113
2007 ⁵	98	74	24	247	52	3 938	3 202	..	481 990	..	..	122
2008 ⁶	86	66	20	312	35	5 648	3 407	..	635 729	..	..	113
2009	110	61	49	..	..	5 392	3 831	..	561 762	..	..	104
2010 ⁷	106	82	24	..	..	6 057	4 012	..	878 002	..	..	145
2011 ⁸	132	100	32	..	..	6 645	5 956	..	700 731	..	..	105
2012 ⁹	124	75	49	..	..	5 947	4 585	696	686 960	339 986	101 121	116
2013 ¹⁰	109	67	42	..	..	4 899	3 503	638	525 779	..	103 354	107

¹ Tala inkluderer rapport frå 65 av 65 medlemmer, dessutan rapport frå 18 ikkje-medlemmer. ² Tala inkluderer rapport frå 70 av 70 medlemmer, dessutan rapport frå 11 ikkje-medlemmer gjennom talmateriale frå Norsk scenekunstbruk. ³ Tala inkluderer rapport frå 51 av 77 medlemmer, dessutan rapport frå 21 ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk. ⁴ Tala inkluderer rapport frå 82 av 83 medlemmer, dessutan rapport frå 13 ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk. ⁵ Tala inkluderer rapport frå 81 av 83 medlemmer, dessutan rapport frå 17 ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk. ⁶ Tala inkluderer rapport frå 60 av 88 medlemmer, dessutan rapport frå 26 ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk. ⁷ Tala inkluderer rapport frå 56 av 97 medlemmer, dessutan rapport frå 49 ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk. ⁸ Tala inkluderer rapport frå 41 av 88 medlemmer, dessutan rapport frå 91 ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk. ⁹ Tala inkluderer rapport frå 51 av 92 medlemmer, dessutan rapport frå 73 ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk og UD sin reisestøtteordning STIKK. ¹⁰ Tala inkluderer rapport frå 51 av 92 medlemmer, dessutan rapport frå ikkje-medlemmer gjennom Norsk scenekunstbruk og UD sin reisestøtteordning STIKK.

Kjelde: Danse- og teatersentrum.

Tabell 5.4. Norsk scenekunstbruk. Produksjonar i deira speleplan. Framsyningar og tilskodarar, etter aldersgrupper. 2000-2013

Produksjonar	Framsyningar			Tilskodarar		
	I alt	Barn/unge 0-14 år	Ungdom/ vaksne 15 år og over	I alt	Barn/unge 0-14 år	Ungdom/ vaksne 15 år og over
2000	..	695	430	265	76 443	47 056
2001	..	983	795	188	103 774	85 223
2002	..	902	727	175	87 258	66 818
2003	..	1 384	1 280	104	135 834	119 980
2004	53	1 946	1 782	164	190 519	175 471
2005	53	2 148	2 088	60	222 834	213 502
2006	57	2 350	2 223	127	228 383	212 637
2007	68	2 191	1 960	231	211 434	190 028
2008	65	2 649	2 213	436	243 159	197 869
2009	56	2 556	2 382	174	239 214	217 803
2010	64	2 911	2 533	378	269 518	222 582
2011	62	2 636	2 154	482	263 898	201 766
2012	68	2 887	2 330	557	272 202	206 582
2013	56	2 462	1 752	710	251 623	179 700

Kjelde: Norsk scenekunstbruk.

Tabell 5.5. Norsk teaterråd. Talet på produksjonar, framsyningar, aktørar og tilskodarar. 2010-2012

	2010				2011				2012			
	Produk- sjonar	Fram- syningar	Aktørar	Til- skodarar	Produk- sjonar	Fram- syningar	Aktørar	Til- skodarar	Produk- sjonar	Fram- syningar	Aktørar	Til- skodarar
AOF Noreg	31	101	1 028	9 000	15	67	472	..	7	61	895	0
4H Norge	436	512	5 828	27 841	77	149	1 519	7 848	71	435	4 892	22 014
Frilynt Norge	143	485	10 194	110 153	138	555	8 513	113 083	138	706	9 723	127 478
HATS	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Juvente	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Nettverket Historiske spel ¹	..	..	..	..	..	..	..	..	24	122	1 721	30 050
Noregs ungdomslag	131	369	2 995	50 000	102	346	2 130	41 716	95	379	3 342	45 243
Norges bygdeungdomslag	12	42	590	3 188	9	15	117	1 075	11	44	440	3 920
Norges døveforbund	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
Norges KFUK-KFUM	..	..	..	..	27	43	789	4 230	29	184	2 120	16 992
Norsk amatørteaterforbund	116	754	4 910	110 827	141	657	5 290	116 868	141	843	6 059	123 870
Ravn	25	52	508	2 500	20	52	508	..	14	64	455	..
Studieforbundet Solidaritet	4	10	50	150	16	2	105	40	25	31	179	772
Vestlandske Teatersenter	18	282	874	30 790	41	181	534	15 255	17	395	694	27 598

¹ Nytt medlem i 2012.

Kjelde: Norsk teaterråd.

6. Musikk

Til saman var om lag 511 000 til stades på konsertane til medlemmene i Norsk teater- og orkesterforening i 2013. Besøka var fordelte på nær 1 200 konsertar. I 2013 utgjorde dei statlige utgiftene til musikk litt over 1 milliard kroner. Dei kommunale kulturskolane hadde 108 000 elevar i 2013.

6.1. Nokre resultat

*511 000 besøk på konsertar
haldne av NTO-medlemmer*

Norsk teater- og orkesterforenings medlemmer ga 1 189 konsertar i 2013 (tabell 6.3). Om lag kvar femte konsert var for barn og unge, og om lag kvar femte konsert blei gitt på turné. I talet på turnékonsertar er medrekna konsertar i utlandet. I gjennomsnitt heldt dei elleve medlemmene 108 konsertar kvar. Men rundt det talet er variasjonsbreidda stor, frå Stavanger Symfoniorkester med 203 konsertar til BIT20 ensemblet med 23.

Det årlege talet på konsertar har auka kraftig dei elleve åra tabell 6.3 dekkjer, men så var det også tre fleire orkester i statistikken for 2013 samanlikna med den for 2003. Soleis heldt medlemmene av foreininga til saman gjennomsnittleg 689 konsertar i året i 2003-2007, og gjennomsnittleg 1 030 konsertar i året i 2008-2013, ein auke på 341 konsertar, eller 50 prosent. Talet på konsertar for barn og unge auka frå gjennomsnittleg 159 årleg i 2003-2007 til gjennomsnittleg 285 årleg i 2008-2013, opp 126 konsertar, eller heile 80 prosent. Sidan toppåret 2010 har likevel det årlege talet på barne- og ungdomskonsertar vore på veg nedover. Talet på turnékonsertar var også gjennomsnittleg 159 årleg i 2003-2007. Det auka til gjennomsnittleg 206 årleg i 2008-2013, opp 47 konsertar, eller 30 prosent.

I gjennomsnitt produserte dei elleve medlemmene av foreininga 23 konsertar for barn og unge i 2013. Variasjonsbreidda var igjen stor, frå Det Norske Blåseensemble som heldt 63 konsertar, til Det Norske Solistkor som ikkje hadde nokon aktivitet retta mot barn og unge. Det Norske Blåseensemble heldt kvar fjerde av alle konsertar som medlemmane av foreininga ga til barn og unge.

I gjennomsnitt produserte medlemmene 24 turnékonsertar. Her er variasjonsbreidda enda større, frå Stavanger Symfoniorkester med 112 konsertar til Riksscenen med ingen.

Relativt til deira samla tal på konsertar var det Det Norske Blåseensemble som var mest konsentrert om konsertar for barn og unge (64 prosent av konsertane deira). Ensemblet var også mest konsentrert om turnékonsertar (59 prosent av konsertane deira).

Det samla talet på tilhøyrarar var i 2013 over 511 000, og det høgaste dei elleve åra tabell 6.3 dekkjer. Det tidlegare toppåret, 2006, blei slege med 1 584 tilhøyrarar. I gjennomsnitt hadde dei elleve kora og orkestra 46 496 tilhøyrarar kvar, men her også var variasjonsbreidda stor, frå Oslo-Filharmonien med over 124 000 tilhøyrarar til BIT20 ensemblet med 4 900.

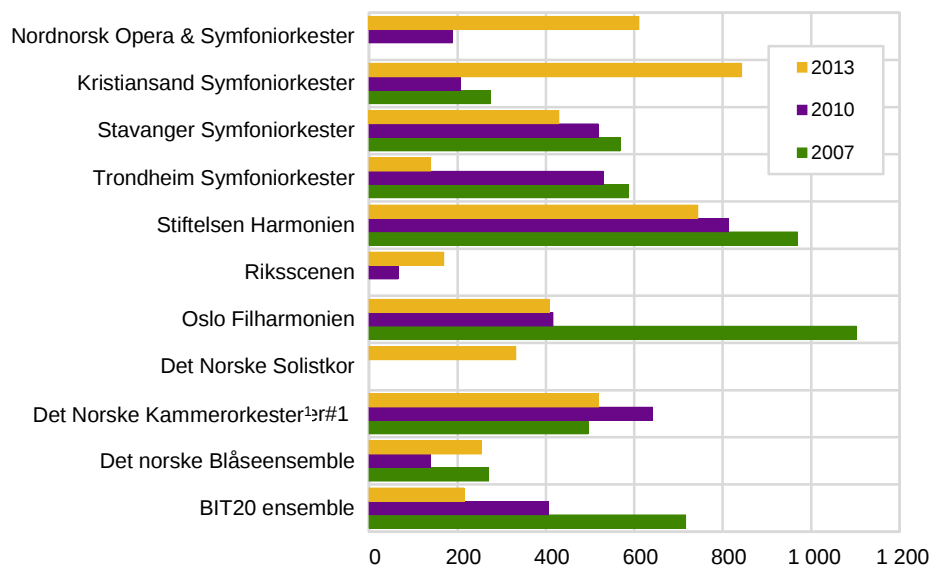
Talet på konsertar

Skilnaden heng saman med fleire tilhøve, og eitt av dei er talet på konsertar. Soleis var det i alt gjennomsnittleg 430 tilhøyrarar på konsertane dei elleve kora og orkestra heldt i 2013. Her var variasjonsbreidda frå gjennomsnittleg 843 tilhøyrarar på dei 107 konsertane til Stiftelsen Harmonien, til gjennomsnittleg 140 på dei 174 konsertane til Riksscenen. BIT20 ensemblet hadde gjennomsnittleg 214 tilhøyrarar på dei 23 konsertane sine.

Om 2013 var eit toppår for tilhøyrarar totalt, har talet på tilhøyrarar per konsert vore på veg nedover dei elleve åra tabell 6.3 dekkjer. I perioden 2003-2007 var det gjennomsnittleg 600 tilhøyrarar på kvar konsert, i perioden 2008-2013 har gjennomsnittet vore 447. Det er ein nedgang på 153 tilhøyrarar i gjennomsnitt, eller 25 prosent. Gjennomsnittet for barne- og ungdomskonsertar var 544 i 2003-2007

og 332 i 2008-2013, ned 212 tilhøyrarar eller 39 prosent. Gjennomsnittet for turnékonserter lar seg ikkje rekne ut av tabellen.

Figur 6.1. Orkester. Tilhøyrarar per konsert. 2007, 2010 og 2012



¹ Talet på konsertar er ikkje rapportert for 2008.
Kjelde: Norsk teater- og orkesterforening.

Konsertar for barn og unge

To tilhøve som også påverkar det totale tilhøyrartalet, er talet på konsertar produserte for barn og unge, og tilhøyrartalet på desse konsertane. Dei elleve medlemmene av foreininga hadde i 2013 gjennomsnittleg 7 726 tilhøyrarar på konsertane sine for barn og unge. Talet varierte frå over 21 000 på dei 38 konsertane til Stavanger Symfoniorkester, til 189 tilhøyrarar på dei tre konsertane til Det Norske Kammerorkester (og ingen for Det Norske Solistkor, som ikkje hadde slike konsertar). I gjennomsnitt var det 331 tilhøyrarar på konsertane for barn og unge. Flest var det i gjennomsnitt på dei 24 konsertane til Trondheim Symfoniorkester, med 717, færrest (om vi ser bort frå Det Norske Solistkor) på dei tre konsertane til Det Norske Kammerorkester, med 63. Tabell 6.3 viser elles at i takt med nedgangen i talet på barne- og ungdomskonsertar har det sidan toppåret 2011 vore nedgang i det totale talet på tilhøyrarar på slike konsertar, men ikkje så stor som nedgangen i besøk under Den kulturelle skolesekken. Den var på 50 prosent frå 2011 til 2013, medan nedgangen totalt i besøk på barne- og ungdomskonsertar berre var på 21 prosent. Fem av dei elleve kora og orkestra synest ikkje å ha teke del i Den kulturelle skolesekken i 2013.

Turnékonserter

Eit fjerde tilhøve som påverkar det totale tilhøyrartalet, er turnékonserterane. Vel 93 000, eller 18 prosent, av det samla tilhøyrartalet i 2013 var turnépublikum. Det gir eit gjennomsnitt på 360 per konsert. Det gjennomsnittlege totale turnépublikummet var 8 465 tilhøyrarar. Variasjonsbreidda var her også stor, frå 45 500 på dei 18 turnékonserterane til Oslo-Filharmonien (2 528 per konsert), til 544 på dei tre konsertane til BIT20 ensemblet (181 per konsert) og ingen på konsertar til Riksscenen, som ikkje tykkjast ha slik aktivitet. For Oslo-Filharmonien var gjennomsnittet for turnékonserterane 3,4 gonger høgare enn gjennomsnittet for alle konsertane dei ga (744 per konsert). Orkesteret trekk soleis nesten fem gonger så stort publikum på «bortebane» som på «heimbane» (528 per konsert). Ein kan også nemne at medan vel 8 000 av dei vel 25 000 tilhøyrarane til Det Norske Blåseensemble var på turnékonserterane deira, var turnépublikummet deira berre 138 per konsert og publikummet på dei andre konsertane deira i gjennomsnitt 419 per konsert.

Tabell 6.4 syner orkestra sine inntekter og utgifter, og korleis inntektene er samansette. Av tala kan vi rekne ut at i 2013 var 74,5 prosent av inntektene

statstilskot og 14,7 prosent regionale tilskot, mens andre inntektskjelder bidrog med 10,7 prosent av dei samla inntektene. Samanliknar vi 2003-2007 med 2008-2013, ser vi at inntektene frå andre kjelder har blitt mindre viktige. Deira gjennomsnittlege bidrag til inntektene har minka med 3 prosentpoeng, frå 15,4 til 12,4 prosent.

Over 1 milliard kroner frå staten til musikk

Tabell 6.1 gir inntrykk av at dei statlege utgiftene til musikkformål gjekk ned med over 10 millionar kroner frå 2012 til 2013, og at dette særleg har si årsak i utgiftene til regions-/landsdelsinstitusjonar, som tilsynelatande gjekk ned over 40 millionar. Men dei to åra kan ikkje fullt ut samanliknast i tabellen, som Kulturdepartementet er kjelde til, da utgiftene til Kristiansand Symfoniorkester inngår i tala frå 2012, men ikkje i tala for 2013. For 2013 er det gitt eit statleg tilskot til Kilden Teater og Konserthus for Sørlandet, der Kristiansand Symfoniorkester inngår saman med Agder Teater og Opera Sør. Det statlege tilskotet til Kilden var på over 104 millionar kroner. Dette og andre økonomiske nøkkeltal er å finne i tabell 5.2 i kapittelet om scenekunst.

Tabell 6.1. Statlege utgifter til musikkformål. Rekneskap. 2008-2013. 1 000 kroner

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I alt	708 472	811 465	904 311	959 815	1 027 027	1 014 892
Driftsutgifter (Rikskonsertene)	137 465	161 337	161 926	163 450	166 525	159 729
Norsk kulturfond - eittårig prosjektilskot	93 743	114 969	126 277	133 192	144 490	156 117
Norsk kulturfond - fleirårig prosjektilskot	-	-	-	19 652	20 261	31 429
Nasjonale institusjonar	185 436	199 394	221 259	235 018	242 304	253 675
Region-/landsdelsinstitusjonar	156 790	174 992	219 154	231 311	257 203	216 684
Knutepunktinstitusjonar	52 120	60 795	64 409	66 906	72 344	76 917
Landsdelsmusikere i Nord-Noreg ..	14 163	16 163	17 163	17 695	18 244	18 846
Ymse faste tiltak	68 755	83 815	94 123	92 591	105 656	101 495

Kjelde: Kulturdepartementet.

10 300 konsertar i regi av Rikskonsertane

Eit politisk vedtak i 2011 gjorde slutt på den offentlege verksemda til Rikskonsertane frå august 2012. Talet på konsertar i 2013 gjekk likevel kraftig opp, og var det høgaste sidan år 2000 (tabell 6.5). Det samla tilhøyrartalet gjekk noko ned i 2013, og det same gjorde gjennomsnittet per konsert, frå 135 til 123 tilhøyrarar. Nå som før er skolekonsertar Rikskonsertanes hovudaktivitet.

Fylkesoversikta viser at flest konsertar blei haldne i Hordaland (967), og at det var flest tilhøyrarar i Akershus, med nær 155 000 i alt og 165 per konsert. Minst var aktiviteten i Finnmark, der 236 konsertar trakk under 20 000 tilhøyrarar til saman, eller 83 per konsert, men enda færre tilhøyrarar per konsert var det i Sogn og Fjordane (81).

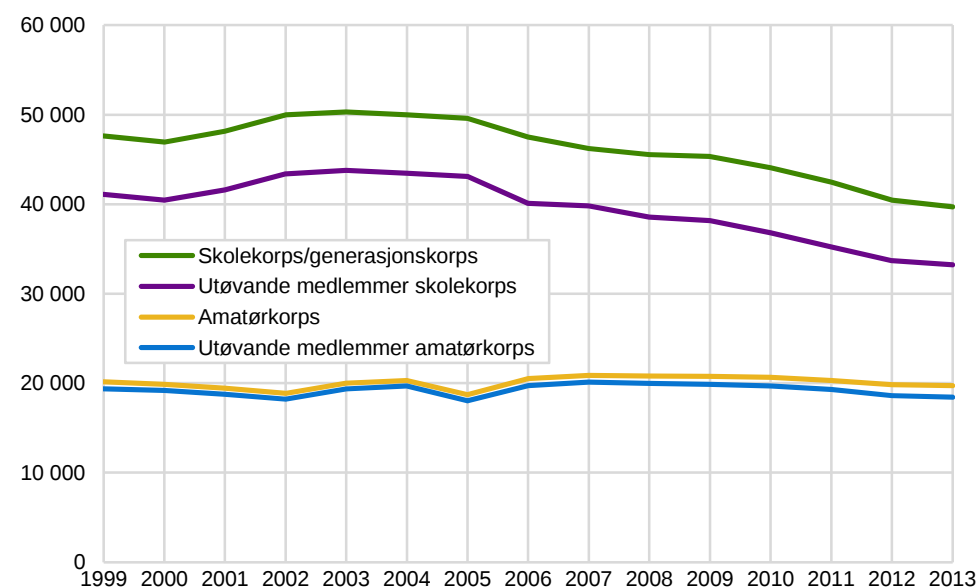
Tabell 6.5 syner også at nær 200 arbeidsplasskonsertar i gjennomsnitt trakk 46 tilhøyrarar kvar. Av tabell 6.6 kan vi rekne ut at det samla tilhøyrartalet for «Den kulturelle nistepakka», som arbeidsplasskonsertane blei kalla, auka med 63 prosent dei to åra dette prosjektet varte.

138 000 medlemmer i norsk musikkråd

Tabell 6.7 syner talet på medlemmer av organisasjonane som er medlemmer av Norsk musikkråd, samarbeidsnettverket og interesseorganisasjonen til musikklivet i Noreg. Tabellen gir eit inntrykk av kor mange som er aktive på dei ulike musikk-områda, og korleis det har utvikla seg frå 2004 til og med 2013. I 2013 hadde organisasjonane nær 138 000 medlemmer til saman. Medlemstala er musikk-organisasjonane sine oppgåver, og «medlemmer i alt» er summen av desse oppgåvene. Personar som er medlemmer av fleire organisasjonar, blir derfor talde fleire gonger. I det omfang dette har vore tilfellet, er talet på aktive personar i alt lågare enn talet på medlemmer i alt.

For alle år er medlemstala for Norsk kulturhus/Nettverk denne gongen tekne ut av tabell 6.7. Dette er grunnlagt i Om statistikken nedanfor.

Figur 6.2. Medlemmer i Norges Musikkorps Forbund. 1999-2013



Kjelde: Norges Musikkorps Forbund.

*Færre skolekorps/
generasjonskorps*

Talet på skolekorps har gått jamt og trutt nedover dei 15 åra denne statistikken dekkjer (tabell 6.8). I 2013 var det 106 færre skolekorps enn i 1999. Gjennomsnittleg for dei tre femårsperiodane var det 1 132 korps i 1999-2003, 1 117 korps i 2004-2008 og 1 057 korps i 2009-2013. Talet på utøvande medlemmer har gått ned med over 10 000 frå toppåret 2003 (nær 43 800) til botnåret 2013 (vel 33 000). I gjennomsnitt var talet på utøvande medlemmer 42 076 i 1999-2003, 41 008 i 2004-2008 og 35 427 i 2009-2013. Dei ti første åra av perioden var størrelsen på korpsa stabil, i gjennomsnitt 37 utøvarar, men 2009-2013 var dei krympa til gjennomsnittleg 34 utøvarar per korps.

Talet på andre medlemmer av skolekorpsa har derimot auka, frå gjennomsnittleg 6 533 i 1999-2003, til 6 768 i 2004-2008 og 6 984 i 2009-2013. Medan det fram til 2009 var seks utøvarar for kvart medlem som ikkje spelte, har det sidan i gjennomsnitt vore berre fem.

Tendensen er den same for amatørkorpsa, men den er ikkje fullt så eintydig. Flest korps var det i 1999 (613), men talet for 2013 (569) er ein oppgang på fire frå 2012, og flest medlemmer i alt hadde korpsa i 2007, 21 000. Talet på korps var gjennomsnittleg 595 i 1999-2003, 586 i 2004-2008, og 573 i 2009-2013. Talet på utøvande medlemmer var gjennomsnittleg 18 984 i 1999-2003, 19 514 i 2004-2008 og 19 178 i 2009-2013. Amatørkorpsa har altså så vidt auka i storleik, frå 32 til 33 utøvarar per korps i gjennomsnitt frå 2004. Talet på andre medlemmer har auka kraftig, frå 607 i botnåret 2004 til 1 308 i toppåret 2013.

*Kommunale musikk- og
kulturskular –
108 000 elevar*

Det totale talet på elevar i kommunale musikk- og kulturskular hadde i 2013 gått ned med nesten 2 000 sidan 2011, da talet var det høgaste dei åra tabell 6.9 dekkjer (2005-2013). Medan 17,9 prosent av 6-15åringane i kommunane gjekk i kultur- og musikkskolen i 2011, var det 17,5 prosent som gjorde dette i 2013. På fylkesnivå var variasjonsbreidda rundt gjennomsnittet for 2013 stor, frå 28,3 prosent av elevane i Sogn og Fjordane til 10,5 prosent av elevane i Oslo.

Tabell 6.10 syner at jamvel talet på elevplassar var noko lågare skoleåret 2013/14 enn toppåret 2011/12, vel 124 500 mot 125 000 elevplassar. Tabellen syner elles ei forskuving vekk frå musikkundervisning og over mot visuelle kunstfag (i nokon

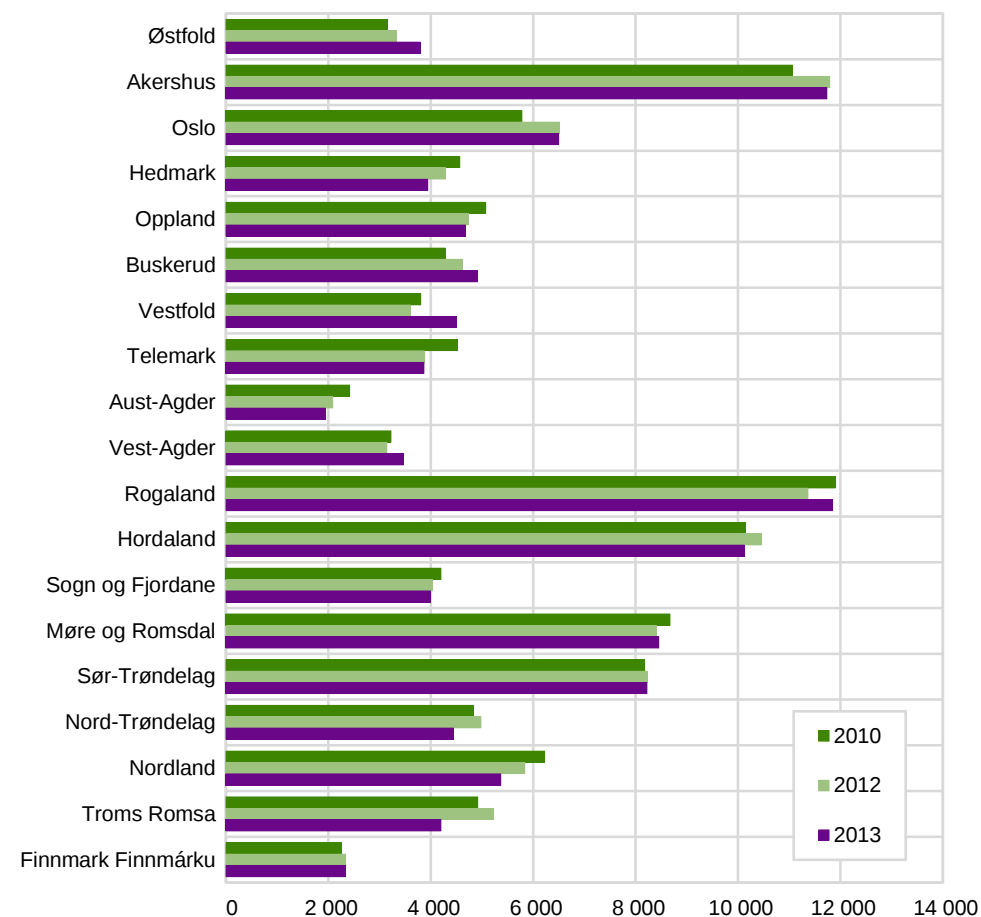
mon) og især «andre kunst- og kulturuttrykk», medkretna «skapande skrivning» (jamfør note 1), der talet på elevplassar har blitt meir enn fordobla sidan 2010-11. To av tre elevplassar var skoleåret 2013/14 framleis i musikkskolen, men skoleåret 2010/11 gjaldt det for over 70 prosent av elevplassane. I Finnmark, der meir enn kvar fjerde 6-15 åring gjekk i musikk- og kulturskolen, var under halvparten av elevplassane i musikkundervisning i 2013.

Deler vi elevplasstalet i tabell 6.10 på elevtalet i tabell 6.9, ser vi ein ørliten, men likevel klår, tendens til at dei same elevane okkuperer stadig fleire plassar. Kvar elev okkuperte skoleåret 2010/11: 1,120 plassar, skoleåret 2010/11: 1,133 plassar, skoleåret 2012/2013: 1,134 plassar og skoleåret 2013/14: 1,149 plassar. I skoleåret 2013/14 varierte konsentrasjonen frå 1,02 plassar i Østfold til 1,27 plassar i Telemark. Konsentrasjonen kan ha si årsak i endringar og skilnader i både tilbodet og etterspurnaden.

I tabell 6.11 er elevane i kulturskolen fordelt etter skolealder og kjønn. På alle nivå av skolealder dominerte jentene, men dominansen minka med alderen. Soleis var det i skoleåret 2013/14 på nivået under grunnskolealder 2,6 gonger så mange jenter som gutar i kulturskolen. På grunnskolenivå var det dobbelt så mange, og over grunnskolealder var skilnaden nede i 1,7.

Tabellen syner også ein kraftig nedgang i talet på kulturskoleelevar under grunnskolealder frå skoleåret 2011/12 til skoleåret 2013/14, 889 elevar, eller 16 prosent. For jenter var nedgangen berre på 7 prosent, men for gutar var den på heile 32 prosent. På dei to høgare aldersnivåa har det vore ein liten nedgang for gutar og ein liten oppgang for jenter.

Figur 6.3. Elevar i kommunale musikk- og kulturskular, etter fylke. 2010-2012



Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

6.2. Om statistikken – ulike organisasjonar i musikklivet

Norsk teater- og orkesterforening (NTO)

NTO, jamfør avsnitt 5.2, er ein arbeidsgivar- og interesseorganisasjon for profesjonell musikk og scenekunst. NTO hadde 44 medlemmer innanfor teater, dans, opera og orkestermusikk.

I 2013 var det elleve medlemmer innanfor musikk. Medlemmene representerer nasjonale institusjonar, regions-/landsdelsinstitusjonar og produserande musikkensemble. Som arbeidsgivarorganisasjon sluttar NTO avtaler med og/eller hjelper medlemmene sine i forhandlingar med ei rekkje arbeidstakarorganisasjonar.

Tala kan ikkje heilt samanliknast frå år til år da medlemstalet i NTO har auka over tid, og nokre institusjonar ikkje alltid har rapportert fullstendig. Til samanlikning med byrjinga på tidsserien i tabell 6.3, i 2003, har det kome til fleire institusjonar, Det Norske kammerorkester, Det Norske Solistkor og Riksscenen. I 2009 ble Nordnorsk Opera og Symfoniorkester til som ein samanslutning av Nordnorsk Opera og Symfoniorkester og den tidlegare NTO-medlemmen Tromsø Symfoniorkester og Bodø Sinfonietta, Opera Nord og Musikkteatret i Bodø.

Rikskonsertane

Rikskonsertane skal formidle konsertar som er produserte internt eller eksternt i samarbeid med utøvarar og aktørar innanfor norsk og internasjonalt musikkliv. Rikskonsertane har eit spesielt ansvar for norske musikk- og utøvartradisjonar. Rikskonsertane har i samarbeid med fylkeskommunane ansvaret for skolekonsertordninga. Alle kommunane får tilbod om skolekonsertar for grunnskoleelevene sine. Rikskonsertane er både produsent og leverandør av konsertar innanfor alle musikksgjangrar til konsertarrangørar over heile landet, og samarbeider med Den kulturelle skolesekken, som også formidlar musikktilbod til elevar i grunnskolen og i den vidaregåande skolen (Rikskonsertane).

Norsk musikkråd (NMR)

Norsk musikkråd er eit samarbeidsnettverk og ein interesseorganisasjon for norsk musikkliv. Norsk musikkråd blei oppretta i 1976 og har blant anna som oppgåve å koordinere og initiere fagleg og organisatorisk samarbeid innanfor musikklivet – lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt – og koordinere og initiere interessepolitisk samarbeid for musikklivet. I 2011 hadde organisasjonen 33 ulike landsomfattande musikkorganisasjonar (Norsk Musikkråd 2012). Tre av desse organisasjonane er assosierte medlemmer i Norsk musikkråd.

Norsk kulturhus/Nettverk er tekne ut av tabellen, da medlemmene deira er organisasjonar og ikkje personar. Medlemstalet varierte mellom 80 og 94 i perioden 2004-2012. Norsk kulturhus/Nettverk meldte seg ut av Norsk musikkråd i juni 2014.

Norsk Viseforum har revidert tala sine for 2010 og 2011. Tabell 6.7 inneheld difor nye tal på «medlemmer i alt» for alle år frå 2004 til og med 2012. For 2012 har likevel endra rapportering av daverande Norsk Rockforbund, nå Norske Konsertarrangørar, mykje større innverknad på det samla medlemstalet. Endringa er at tabellen igjen omfattar både medlemmer og frivillige, som forbundet også organiserte, medan førre utgåva av tabell 6.7 berre inneheldt talet på medlemmer, med dei frivillige i ei fotnote.

Norges Musikkorps Forbund (NMF)

Norges Musikkorps Forbund, NMF, blei stifta i 1918. NMF er ein landsomfattande, demokratisk musikkorganisasjon for musikantar og andre interesserte som er tekne opp som medlemmer gjennom musikk- og drillkorps. NMF er inndelt i regionar og krinsar. Denne inndelinga følgjer dei grensene som landsmøtet vedtek (NMF). I 2008 blei krinsane slegne saman til større regionar.

Norges Korforbund

Norges Korforbund er ein landsomfattande interesseorganisasjon for kor og kor-dirigentar med om lag 1 000 kor. Verksemda til Norges Korforbund er tufta på frivillig medverknad. Det overordna målet til Norges Korforbund er å gjere korsangen meir kjend og auke kvaliteten. Gjennom Norges Korforbund har kora

tilgang på ei rekkje opplæringstilbod, både for koristar, dirigentar og tillitsvalde (Norges Korforbund). Tal for 2013 var ikkje tilgjengelige.

Musikk- og kulturskolar

Dei kommunale musikk- og kulturskolane er eit tenestetilbod innanfor kultur-sektoren som er fastsett ved lov. Kommunar som ikkje har eigen musikk- og kulturskole, tek del i interkommunale musikkskolar eller samarbeider med andre kommunar. Aktiviteten til musikk- og kulturskolane blir rapportert gjennom GSI (Grunnskolenes Informasjonssystem), og tala blir publiserte på ssb.no via KOSTRA.

Referansar

NTO - Norsk teater- og orkesterforening, om oss: (<http://www.nto.no>)

Rikskonsertane: *Årsrapport 2013*. (<http://www.rikskonsertene.no>)

Norsk musikkråd 2013: (<http://www.musikk.no>)

NMF - Norges Musikkorps Forbund, om NMF og vedtekter: (<http://www.spilleglede.no/>)

Norges Korforbund: (<http://www.kor.no>)

Den kulturelle skolesekken: (<http://denkulturelleskolesekken.no/om/>)

Prop. 1 S (2013-2014), Kulturdepartementet: (<http://www.regjeringen.no>)

Meir informasjon

Statistisk sentralbyrå (2013): *Kulturstatistikk 2012*, Statistiske analyser 139 (<http://www.ssb.no/publikasjoner/>)

Vaage, Odd Frank: *Norsk kulturbarometer*, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.2. Statlege utgifter til orkester og musikk institusjonar. Rekneskap. 2008-2013. 1 000 kroner

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I alt	394 346	446 974	504 822	533 235	571 851	547 276
Nasjonale institusjonar	185 436	199 394	221 259	235 018	242 304	253 675
Oslo-Filharmonien	99 265	107 921	117 921	128 477	132 460	137 831
Stiftelsen Harmonien	86 171	91 473	103 338	106 541	109 844	115 844
Region-/landsdelsinstitusjonar	144 394	176 477	219 154	231 311	257 203	216 684
Trondheim Symfoniorkester ¹	48 447	57 961	65 250	67 273	70 358	73 479
Stavanger Symfoniorkester	45 898	53 199	59 815	61 669	67 081	74 081
Kristiansand Symfoniorkester	33 063	36 463	38 280	42 830	54 356	5-
Nordnorsk Opera og Symfoniorkester ²	-	10 668	36 323	39 449	43 726	46 726
Det Norske Blåseensemble	16 986	18 186	19 486	20 090	21 682	22 398
Knutepunktinstitusjonar	52 120	61 056	64 409	66 906	72 344	76 917
Festspillene i Bergen	15 530	17 030	17 575	18 120	18 682	19 297
Festspillene i Nord-Norge	10 835	11 335	11 698	12 061	12 435	12 845
Molde International Jazz Festival	4 567	5 067	5 229	5 391	6 048	6 588
Førde Internasjonale Folkemusikkfestival	3 228	4 000	4 128	4 756	4 903	5 465
Olavsfestdagene i Trondheim	6 309	7 809	8 309	8 567	9 167	9 470
Ultima - Oslo Contemporary Music Festival	3 789	4 289	4 789	4 937	5 090	5 258
Festspillene i Elverum	1 732	2 000	2 064	2 128	2 194	2 266
Notodden Blues Festival ³	1 565	2 326	2 315	2 387	2 461	2 542
Øyafestivalen	1 565	1 700	1 754	1 808	1 864	1 926
Stiftelsen Horisont/Mela ⁴	3 000	4 000	5 000	5 155	6 655	7 475
Riddu Ruddu Festivala	-	1 500	1 548	1 596	1 645	2 145
Norsk Country Treff	-	-	-	-	1 200	1 640

¹ Musikkteater i Trondheim og operasatsinga i Trondheim er nå ein del av Trondheim Symfoniorkesters verksemd. I 2009 fekk musikkteaterverksemda eit statleg tilskot på 4,2 millionar kroner. ² Nordnorsk Opera og Symfoniorkester AS blei etablert i 2009 basert på at Tromsø Symfoniorkester, Bodø Sinfionetta, Opera Nord og Musikkteater i Bodø gjekk inn i selskapet. For Tromsø Symfoniorkester er det rapportert for perioden frå 1. januar til 30. september 2009. Statens tilskot til Tromsø Symfoniorkester for 2009 var 13,3 millionar kroner. For Nordnorsk Opera og Symfoniorkester er det rapportert for perioden frå 1. oktober til 31. desember 2009, inkludert symfoniorkesteret, einingane Bodø Sinfionetta og Tromsø Kammerorkester og operaverksemd. ³ Drifta av Notodden Bluesfestival var for 2008 fordelt på to selskap; Foreningen Notodden Blues Festival frå 1. januar til 31. oktober 2008 og Stiftelsen Notodden Blues Festival frå 1. november til 31. desember 2008. Rekneskapen for dei to siste månadene i 2008 er med i rekneskapen for Stiftelsen Notodden Blues festival for 2009. Statens tilskot til Notodden Blues Festival for 2009 var 2,1 millionar kroner. ⁴ 0,6 millionar kroner er knytt til grunnlovsjubileet. ⁵ Kristiansand Symfoniorkester, Agder Teater og Opera Sør er fusjonert til Kilden Teater- og Konserthus for Sørlandet. Denne eininga får tilskot samla frå kapittel 324 post 71

Kjelde: Kulturdepartementet.

Tabell 6.3. Kor og orkester. Konsertar, turnékonserter og tilhøyrarar. 2003-2013

Orkester	Konsertar			Tilhøyrarar				Tilhøyrarar per konsert	
	I alt	Av i alt, for barn og ungdom	Av i alt, turné-konsertar i alt ¹	I alt	Av i alt, på konsertar for barn og ungdom	Av i alt, den kulturelle skulesekk besøk	Av i alt, tilhøyrarar på turné-konsertar ¹	I alt	Av dette på konsertar for barn og ungdom
2003	568	134	103	333 103	71 197	..	57 269	586	531
2004	696	179	192	368 159	96 099	..	67 727	529	537
2005 ²	692	151	200	509 873	84 879	..	111 713	737	562
2006	717	154	144	400 790	78 260	..	58 351	559	508
2007	770	175	155	455 156	101 905	..	105 566	591	582
2008	759	216	100	389 572	89 282	..	63 846	513	413
2009	842	269	215	433 370	79 574	..	58 513	515	296
2010	1 087	405	256	414 552	103 561	..	75 794	381	256
2011	1 203	282	218	493 914	107 991	57 931	71 547	411	383
2012	1 097	281	189	475 896	88 344	30 701	86 330	434	314
2013	1 189	257	259	511 457	84 981	29 264	93 120	430	331
2013									
Bit20 ensemble	23	9	3	4 932	1 768	1 768	544	214	196
Det Norske Blåseensemble	99	63	58	25 195	8 361	7 000	8 035	254	133
Det Norske kammerorkester	29	3	5	15 074	189	-	2 800	520	63
Det Norske Solistkor	24	-	13	7 975	-	-	3 658	332	-
Kristiansand Symfoniorkester ..	99	10	11	40 379	3 173	-	6 682	408	317
Nordnorsk Opera og Symfoniorkester ⁴	157	14	18	26 598	2 474	-	3 673	169	177
Oslo-Filharmonien	167	51	18	124 200	11 000	7 000	45 500	744	216
Riksscenen ³	174	15	-	24 278	1 065	-	-	140	71
Stavanger Symfoniorkester	203	38	112	87 315	21 080	2 965	7 159	430	555
Stiftelsen Harmonien	107	30	14	90 186	18 672	3 238	8 038	843	622
Trondheim Symfoniorkester ⁵ ..	107	24	7	65 325	17 199	7 293	7 031	611	717

¹ Medrekna konsertar i utlandet. ² Publikum på billetterte arrangement i Oslo-Filharmonien var 87 275 i 2005. ³ Ny i statistikken frå og med 2008. ⁴ Ny i statistikken frå 2009. Frå 1. oktober 2009 er denne slått saman med Tromsø Symfoniorkester. ⁵ Musikkteater i Trondheim og operasatsinga i Trondheim inngår nå som ein del av Trondheim Symfoniorkesters verksemd.

Kjelde: Norsk teater- og orkesterforening.

Tabell 6.4. Orkester. Inntekter og utgifter. 2003-2013. 1 000 kroner

Orkester	Inntekter i alt	Statstilskot	Regionale tilskot	Andre inntekter	Andre inntekter i prosent av inntekter i alt	Driftsutgifter
2003	347 867	254 485	48 146	45 236	13,0	-
2004	363 912	262 200	47 414	54 298	14,9	-
2005	398 860	285 795	54 337	58 728	14,7	-
2006 ¹	429 999	302 088	59 063	68 848	16,0	-
2007 ⁴	469 416	321 050	62 139	86 288	18,4	477 288
2008 ⁴	494 418	347 665	67 588	79 165	16,0	493 438
2009	544 294	385 918	80 904	77 472	14,2	541 707
2010	595 835	440 413	93 923	61 499	10,3	560 318
2011	636 896	466 329	100 126	70 441	11,1	631 379
2012	691 040	499 507	110 280	81 253	11,8	693 441
2013	631 027	470 359	92 865	67 803	10,7	633 700
2013						
Det norske Blåseensemble ³	33 527	22 398	9 600	1 529	4,6	33 316
Kristiansand Symfoniorkester ^{3,7}	-	-	-	-	-	-
Oslo Filharmonien ²	159 943	137 831	-	22 112	13,8	160 618
Nordnorsk Opera og Symfoniorkester ⁵	69 221	46 726	20 025	2 470	3,6	68 327
Stavanger Symfoniorkester	118 735	74 081	31 749	12 905	10,9	117 560
Stiftelsen Harmonien	134 567	115 844	-	18 723	13,9	138 241
Trondheim Symfoniorkester ⁶	115 034	73 479	31 491	10 064	8,7	115 638

¹ To nye orkester. ² Inkl. både Stiftelsen Oslo-Filharmonien og Støttefondet for Filharmonien. ³ Inkl. tilskot til drift frå Forsvarsdepartementet. ⁴ Eit orkester har ikkje levert tal og er ikkje med i oversikta. ⁵ Ny i statistikken frå 2009. Frå 1.10.2009 er denne slått saman med Tromsø Symfoniorkester. ⁶ Musikkteater i Trondheim og operasatsingen i Trondheim inngår no som ein del av Trondheim Symfoniorkesters verksemd. ⁷ Frå 2013 er tilskotet til Kristiansand Symfoniorkester gitt som ein del av tilskotet til Kilden Teater- og Konserthus

Kjelde: Kulturdepartementet og dei enkelte orkestra.

Tabell 6.5. Rikskonsertane. Talet på konsertar og tilhøyrarar, etter konserttype og fylke. 2000-2013

	Konsertar	Tilhøyrarar	Tilhøyrarar i gjennomsnitt per konsert
2000	7 177	766 577	107
2001	7 720	818 093	106
2002	7 606	816 582	107
2003	7 727	835 641	108
2004	8 911	1 002 982	113
2005	9 436	1 175 453	125
2006	9 624	1 305 479	136
2007	10 114	1 306 335	129
2008 ¹	10 209	1 291 561	127
2009	10 011	1 298 824	130
2010	10 131	1 294 282	128
2011	9 619	1 297 143	135
2012	9 635	1 297 201	135
2013	10 307	1 265 180	123
Konserttype			
Skolekonsertar	8 782	1 186 830	135
Barnehagekonsertar	774	32 760	42
Offentlege konsertar	-	-	-
Arbeidsplasskonserter ²	199	9 154	46
Barnas- verdensdager ²	552	36 436	66
Østfold	490	71 355	146
Akershus	942	154 963	165
Oslo	873	122 672	141
Hedmark	396	46 428	117
Oppland	583	51 799	89
Buskerud	593	70 349	119
Vestfold	404	58 998	146
Telemark	483	48 765	101
Aust-Agder	288	31 129	108
Vest-Agder	355	46 643	131
Rogaland	837	120 444	144
Hordaland	967	112 118	116
Sogn og Fjordane	410	33 045	81
Møre og Romsdal	544	66 581	122
Sør-Trøndelag	509	73 075	144
Nord-Trøndelag	359	39 083	109
Nordland	615	58 816	96
Troms Romsa	419	38 790	93
Finnmark Finnmarku	236	19 671	83
Svalbard	4	456	114

¹ Retta tal sidan eldre utgåve. ² Nye kategoriar inkluderte i 2012.

Kjelde: Rikskonsertane.

Tabell 6.6. Rikskonsertane. Tilhøyrarar, etter konserttype og fylke. 2009-2013

	Tilhøyrarar i alt	Skolekonsertar	Barnehage-konsertar	Offentlege konsertar ²	Arbeidsplass-konsertar	Barnas-verdens-dagar
Heile landet						
2009	1 298 824	1 196 982	26 640	65 152	-	10 050
2010	1 294 282	1 197 522	27 818	50 939	-	18 003
2011	1 297 143	1 206 136	27 500	41 607	-	21 900
2012 ¹	1 297 201	1 202 164	28 457	25 636	5 625	35 319
2013	1 265 180	1 186 830	32 760	-	9 154	36 436
2013						
Østfold	71 355	68 104	1 000	-	782	1 469
Akershus	154 963	147 258	0	-	920	6 785
Oslo	122 672	116 603	0	-	1 288	4 781
Hedmark	46 428	44 246	760	-	322	1 100
Oppland	51 799	41 001	8 000	-	1 380	1 418
Buskerud	70 349	65 470	2 950	-	414	1 515
Vestfold	58 998	57 118	0	-	322	1 558
Telemark	48 765	39 574	6 000	-	966	2 225
Aust-Agder	31 129	28 658	1 360	-	0	1 111
Vest-Agder	46 643	45 698	945	-	0	0
Rogaland	120 444	112 939	4 005	-	0	3 500
Hordaland	112 118	110 812	0	-	506	800
Sogn og Fjordane	33 045	28 047	2 400	-	0	2 598
Møre og Romsdal	66 581	63 159	2 640	-	782	0
Sør-Trøndelag	73 075	69 852	0	-	598	2 625
Nord-Trøndelag	39 083	34 139	2 400	-	874	1 670
Nordland	58 816	57 676	0	-	0	1 140
Troms Romsa	38 790	37 686	300	-	0	804
Finnmark Finnmarku	19 671	18 334	0	-	0	1 337
Svalbard	456	456	0	-	0	0

¹ For offentlege konsertar er det ei endring i at Oslo World Music Festival i 2012 er skilt ut frå Rikskonsertane og etablert som eigen stiftelse ² Frå august 2012 er den offentlege verksemda for Rikskonsertane avslutta, dette etter politisk vedtak frå 2011.

Kjelde: Rikskonsertane.

Tabell 6.7. Norsk musikkråd. Talet på medlemmer i dei ulike medlemsorganisasjonane. 2004-2013

	Talet på medlemmer ⁸									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Medlemmer i alt⁹	141 203	141 671	141 403	136 237	137 840	141 890	145 686	149 791	145 514	137 955
AKKS Norge	798	628	803	833	822	807	839	740	737	746
BandORG ³	-	-	-	927	1 602	1 751	2 934	4 063	5 395	4 940
De Unges Orkesterforbund ²	3 817	3 923	3 793	3 705	3 818	3 885	4 031	4 149	4 492	4 465
Foreningen Musikk fra livets begynnelse	526	553	532	512	500	506	504	500	478	465
Foreningen Norske Kordirigenter	314	302	358	401	525	581	397	384	373	375
GramArt ¹	1 913	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Korpsnett Norge	2 031	1 994	2 123	2 212	2 264	2 148	2 649	2 379	2 400	2 360
Dissimilis Norge	746	825	825	726	770	738	807	860	728	623
Folkemusikk- og folkedansorganisasjonen ⁴	5 154	5 232	5 145	5 205	4 594	5 101	4 627	4 008	4 574	4 315
Musikk i Skolen	13 393	14 175	13 160	13 200	14 520	12 991	12 604	14 350	8 602	8 000
Klassisk ⁶ (tidl. Musikkens Venners Landsforbund)	4 497	4 442	4 332	3 924	3 921	4 061	4 227	4 151	4 091	2 374
Ung i Kor ⁵	7 914	8 000	7 556	8 545	9 218	9 000	9 500	9 983	9 609	8 911
Norges Kirkesangforbund	3 700	3 700	3 700	3 800	3 350	3 250	3 300	3 400	3 300	3 390
Norsk Country-Musikk forbund	3 537	3 516	3 516	3 596	3 548	3 000	3 000	3 000	2 500	3 000
Norsk Festivalsangerforbund	1 044	1 003	920	930	854	787	767	741	701	683
Norsk forening for musikkterapi	256	278	285	291	301	325	349	350	392	384
Norsk jazzforum	10 550	11 300	11 690	11 910	12 025	12 050	13 040	13 060	13 000	13 100
Norsk Kammermusikkforbund	114	130	120	117	124	114	101	126	122	104
Norsk Mandolin- og Balalaikaorkesterforbund	92	100	84	79	71	83	83	82	76	62
Norsk Munnspillforum	63	68	71	76	77	79	80	85	100	103
Norsk musikkbibliotekforening	82	82	84	85	86	83	88	83	81	74
Norske konsertarrangørformer Norsk Rockforbund ⁷	51 500	51 500	51 500	43 085	43 085	49 342	50 000	50 000	49 500	52 802
Norsk Sangerforbund	1 850	1 640	1 779	1 670	1 651	1 515	1 415	1 297	1 400	1 300
Norsk sangerforum	6 166	6 544	6 632	7 525	7 439	8 046	8 106	8 163	8 015	8 163
Norsk Viseforum	1 400	1 500	1 820	2 500	2 235	1 500	1 500	1 500	1 500	1 581
Norsk Suzukiforbund	189	172	209	170	160	192	212	244	236	251
Norske Musikk læreres Landsforbund	366	360	360	356	329	332	304	360	310	287
Norske Symfoni-Orkestres Landsforbund	2 300	2 300	2 200	2 200	2 200	2 300	2 300	2 300	2 300	2 300
Norske Trekkspilleres Landsforbund	3 270	3 154	3 215	3 258	3 163	3 102	3 049	2 817	2 559	2 734
Pascal Norge	-	-	-	-	-	-	-	803	2 096	2 101
Rytmisk Musikkforum	116	120	120	110	110	-	-	-	-	-
Ung Kirkesang	6 527	6 975	7 084	7 026	6 985	6 953	7 500	8 300	8 007	8 031
Assosierte medlemmer i Norsk musikkråd (NMR)										
Kulturforbundet	335	449	449	363	383	250	244	247	244	245
Musikernes fellesorganisasjon	6 643	6 706	6 938	6 900	7 110	7 018	7 129	7 266	7 596	7 686

¹ Utmeldt 2005. ² Endra namn frå Norsk Skoleorkesterforbund til De Unges Orkesterforbund 2006. ³ BandORG blei medlem i Norsk musikkråd i mai 2007.

⁴ Nytt namn i 2009 etter at Landslaget for Spelemenn og Norsk Folkemusikk- og Danselag slo seg saman til ein organisasjon. ⁵ Endra namn i 2011 frå Norges Barne- og Ungdomsorganisasjon til Ung i Kor. ⁶ Endra namn til Klassisk i 2012, tidlegare het det Musikkens Venners Landsforbund. ⁷ Tidlegare Norsk Rockforbund. Norske konsertarrangørar organiserer både medlemmer og frivillige. I 2012 var det 31 470 medlemmer. I 2013 var det 31 446 medlemmer i tala. Mange medlemmer er også frivillige. I 2013 var det 28 090 registrert som frivillige. ⁸ Medlemmer refererer til personar som er medlem, ikkje-organisasjonar. Ein person kan ha fleire medlemskap. ⁹ Tala er korrigerte frå tidlegare utgåver. Norsk kulturhusNettverk er ikkje lenger representert i tabellen, då deira medlemmer er organisasjonar, ikkje personar. Norsk Viseforum har justert tala sine for 2010 og 2011.

Kjelde: Norsk musikkråd, Norske konsertarrangørar, Norsk viseforum og Musikk i Skolen.

Tabell 6.8. Norges Musikkorps Forbund. Korps og medlemmer, etter region. 1999-2013

Region	Skolekorps/generasjonskorps				Amatørkorps			
	Talet på korps	Talet på medlemmer i alt	Utøvande medlemmer	Andre medlemmer	Talet på korps	Talet på medlemmer i alt	Utøvande medlemmer	Andre medlemmer
1999	1 150	47 612	41 119	6 493	613	20 146	19 376	770
2000	1 132	46 949	40 475	6 474	607	19 881	19 180	701
2001	1 131	48 173	41 610	6 563	586	19 446	18 764	682
2002	1 119	49 997	43 392	6 605	584	18 851	18 234	617
2003	1 128	50 311	43 783	6 528	584	20 007	19 366	641
2004	1 128	50 003	43 476	6 527	583	20 304	19 697	607
2005	1 117	49 579	43 101	6 478	583	18 726	18 054	672
2006	1 118	47 522	40 090	7 432	585	20 511	19 723	788
2007	1 115	46 235	39 819	6 416	590	20 883	20 118	765
2008	1 107	45 542	38 553	6 989	589	20 813	19 977	836
2009	1 076	45 342	38 151	7 191	583	20 773	19 875	898
2010	1 068	44 092	36 819	7 273	581	20 643	19 686	957
2011	1 049	42 451	35 243	7 208	567	20 310	19 299	1 011
2012	1 047	40 445	33 695	6 750	565	19 830	18 608	1 222
2013	1 044	39 725	33 225	6 500	569	19 731	18 423	1 308

2013

Aust (Østfold, Akershus, Oslo, Buskerud)	245	11 305	9 540	1 765	131	5 320	4 992	328
Hedmark/Oppland	80	2 873	2 357	516	80	2 637	2 456	181
Sør (Telemark, Agder, Vestfold)	114	4 622	3 824	798	57	2 056	1 915	141
Rogaland	101	3 854	3 198	656	40	1 365	1 252	113
Hordaland	152	4 123	3 482	641	66	2 300	2 162	138
Nordvest (Sogn og Fjordane, Møre og Romsdal)	121	5 236	4 371	865	70	1 990	1 849	141
Trøndelag	104	4 033	3 324	709	69	2 406	2 273	133
Nord-Noreg (Nordland, Nordre Nordland, Sør-Troms, Troms, Finnmark)	127	3 679	3 129	550	56	1 657	1 524	133

Kjelde: Norges Musikkorps Forbund.

Tabell 6.9. Kommunale musikk- og kulturskolar. Elevar, etter fylke. 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Del elevar i musikk- og kulturskolar, av kommunen sine innbyggjarar 6-15 år. 2013
Totalt	108 587	105 313	107 238	109 150	109 326	109 375	110 314	108 800	108 370	17,5
Østfold	3 062	2 862	2 961	3 040	3 037	3 156	3 226	3 334	3 796	11,0
Akershus	10 819	10 563	10 813	10 838	11 106	11 071	11 310	11 795	11 739	15,1
Oslo	4 286	4 145	4 312	5 639	5 891	5 784	6 766	6 516	6 504	10,5
Hedmark	4 025	4 379	4 269	4 464	4 657	4 572	4 540	4 287	3 944	17,8
Oppland	5 043	5 061	5 254	5 009	5 037	5 076	4 624	4 735	4 681	21,5
Buskerud	3 881	4 032	4 010	3 985	4 002	4 282	4 128	4 620	4 912	14,9
Vestfold	6 020	4 614	4 209	4 376	4 512	3 804	4 010	3 608	4 503	15,4
Telemark	4 391	4 630	4 658	4 722	4 623	4 524	4 580	3 875	3 867	19,3
Aust-Agder	2 365	2 395	2 124	2 267	2 269	2 419	2 290	2 086	1 940	13,5
Vest-Agder	3 046	3 125	3 086	3 162	3 206	3 226	3 224	3 142	3 466	15,1
Rogaland	11 291	10 462	10 995	11 334	11 545	11 900	11 656	11 372	11 850	19,6
Hordaland	10 212	9 751	11 738	11 943	9 944	10 146	10 475	10 464	10 129	16,2
Sogn og Fjordane	3 600	4 056	4 129	3 715	4 200	4 198	4 186	4 031	3 997	28,3
Møre og Romsdal	8 039	8 174	8 354	8 502	8 786	8 678	9 118	8 407	8 461	25,8
Sør-Trøndelag	8 257	8 118	8 409	8 144	8 127	8 184	8 190	8 233	8 224	22,9
Nord-Trøndelag	4 938	4 671	4 840	4 649	4 739	4 840	4 994	4 979	4 445	25,8
Nordland	6 592	5 918	6 391	6 186	6 149	6 225	5 907	5 840	5 372	18,8
Troms Romsa	6 599	6 165	4 610	4 914	5 030	4 920	4 902	5 140	4 201	21,7
Finnmark Finnmarku ...	2 121	2 192	2 076	2 125	2 339	2 259	2 188	2 336	2 339	25,5
Svalbard	..	..	..	136	127	111	..	..	..	..

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 6.10. Kommunale musikk- og kulturskolar. Elevplassar, etter fagområde og fylke. 2010/11 - 2013/14

	Elevplassar i alt	Musikk- undervisning	Visuelle kunstfag	Teater	Dans	Andre kunst- og kulturuttrykk ¹
2010-11	122 501	86 443	7 367	7 571	17 077	4 043
2011-12	125 031	85 621	7 444	7 981	17 688	6 297
2012-13	123 441	83 126	7 545	8 201	18 355	6 214
2013-14	124 542	82 947	7 675	7 700	17 999	8 221
Østfold	3 885	2 128	231	479	708	339
Akershus	14 683	9 665	704	740	1 140	2 434
Oslo	6 907	5 318	246	431	912	0
Hedmark	4 282	2 790	389	320	667	116
Oppland	5 368	3 736	374	430	690	138
Buskerud	5 601	3 617	313	327	738	606
Vestfold	5 277	3 010	632	304	294	1 037
Telemark	4 935	3 333	343	287	954	18
Aust-Agder	2 206	1 666	228	68	244	0
Vest-Agder	3 765	2 207	392	377	228	561
Rogaland	13 342	8 496	582	978	2 335	951
Hordaland	11 257	7 875	656	661	1 792	273
Sogn og Fjordane	4 409	3 309	380	44	645	31
Møre og Romsdal	10 043	6 515	514	442	2 416	156
Sør-Trøndelag	9 408	7 356	580	576	660	236
Nord-Trøndelag	5 117	3 311	183	171	1 275	177
Nordland	6 334	4 590	432	426	559	327
Troms Romsa	5 167	2 769	269	374	1 226	529
Finnmark Finnmarku	2 556	1 256	227	265	516	292

¹ Frå 2012-13 er skapande skiving teke ut som eigen kategori, og tidlegare årgangar er derfor inkluderte her.

Kjelde: Grunnskolens Informasjonssystem (GSI).

Tabell 6.11. Kommunale musikk- og kulturskolar. Elevar etter skolealder og kjønn. 2011/12-2013/14

	Under grunnskolealder		Grunnskolealder		Over grunnskolealder	
	Gutter	Jenter	Gutter	Jenter	Gutter	Jenter
Skoleåret 2011/12	1 930	3 660	32 836	60 176	4 521	7 309
Skoleåret 2012/13	1 884	3 630	32 797	58 722	4 661	7 195
Skoleåret 2013/14	1 307	3 394	30 255	61 837	4 287	7 393

Kjelde: GSI: gsi.udir.no/tallene

7. Festivalar

Nær 1,1 millionar besøkte ein festival i 2013 arrangert av medlemmer i Norske Festivaler. Festivaltilskotsordninga for musikkfestivalar var på til saman 46,9 millionar kroner dette året.

7.1. Nokre resultat

Festivalar er viktige arenaer for formidling og oppleving av kunst og kultur og set sitt preg på Kultur-Noreg. Dei representerer fleire ulike sjangrar. Særleg er musikkfestivalar ein stor og viktig arena for musikklivet i Noreg. Det er vanskeleg å talfeste festivalmangfaldet, både når det gjeld innhald, aktørar, tilslutning og økonomi. Mange festivalar er små lokale hendingar som i stor grad baserer seg på frivillig medverknad og lokalt initiativ. Det er derfor vanskeleg å få dei med i nokon statistikk. Tilskotsordninga som Norsk kulturråd forvaltar for musikkfestivalar, har gitt ei viss oversikt sidan ordninga starta i 2001. I tillegg gir organisasjonen Norske Festivaler nokre nøkkeltal for medlemmene sine.

46,9 millionar til musikkfestivalar

Festivaltilskotsordninga er ei viktig tilskotsordning for musikkfestivalar som blir arrangerte årleg eller annakvart år, og som varar minst to dagar. I 2013 fekk 103 musikkfestivalar tilskot frå denne ordninga. Festivalstøtta til desse 103 festivalane var på til saman 46,9 millionar kroner. Dette er 3,4 millionar kroner høgare enn året før. Sidan ordninga starta i 2001, har talet på musikkfestivalar som får støtte, auka.

Sjangeren populærmusikk er representert med flest festivalar innanfor tilskotsordninga. 42 slike festivalar fekk til saman 10 millionar kroner i støtte i 2013. Gjennomsnittleg støtte per populærmusikkfestival var 225 000 kroner i 2013, mot 200 000 kroner i 2012. 18 jazzfestivalar og 15 folkemusikkfestivalar fekk tilskot frå festivaltilskotsordninga, med til saman 16,3 millionar kroner. Dei 18 jazzmusikkfestivalane som fekk støtte i 2013, fekk i gjennomsnitt 600 000 kroner per festival, om lag 20 000 meir enn i det føregåande året. Nokre av kategoriane er vanskelege å samanlikne da nokre festivalar skiftar kategori frå eit år til eit anna. I 2009 blei det skipa ein ny kategori for festspel utan klar tilknytning til sjanger. Sjå tabell 7.2.

Tildelingar etter sjanger er: festspel 7,1 millionar på 4 festivalar; klassisk eller kammermusikk 10 millionar på 15 festivalar; kyrkjemusikk 1,8 millionar på 2 festivalar; jazz eller impromusikk 10,7 millionar på 18 festivalar; samtidsmusikk 1,6 millionar på 3 festivalar; folkemusikk eller verdensmusikk 5,6 på 15 festivalar; populærmusikk 9,5 millionar på 42 festivalar; utan sjanger 0,6 millionar på 4 festivalar.

Tabell 7.1. Knutepunktfestivalar. Tal på arrangement og publikum på billetterte arrangement¹. 2009-2013

	Arrangement					Tal på publikum på billetterte arrangement				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
I alt	1 542	1 533	1 359	1 572	1 481	259 285	244 242	231 379	253 166	279 846
Festspillene i Bergen	266	130	166	148	194	33 813	35 559	32 770	32 153	38 384
Festspillene i Elverum	48	48	43	38	42	7 900	8 500	7 500	7 324	7 271
Festspillene i Nord-Norge	249	311	232	316	244	34 704	24 999	19 299	23 268	21 855
Førde Internasjonale Folkemusikkfestival ..	97	86	81	101	108	14 000	14 000	13 980	14 600	14 600
Molde International Jazz Festival	74	75	66	77	90	34 132	27 812	29 743	25 653	22 195
Notodden Blues Festival	95	95	93	89	87	19 500	15 300	17 500	22 592	21 000
Olavsfestdagene i Trondheim	208	189	258	237	210	37 347	42 400	36 818	40 760	35 334
Riddu Riddu Festivala	82	97	73	65	51	4 385	1 478	1 246	2 100	2 668
Mela/Stiftelsen Horisont ²	83	132	17	133	79	-	-	-	-	0
Ultima - Oslo Contemporary Music Festival.	64	78	62	65	72	8 240	5 268	3 999	6 407	11 215
Øyafestivalen	276	292	268	272	269	65 264	68 926	68 524	68 409	95 324
Norsk Country Treff	-	-	-	31	35	-	-	-	9 900	10 000

¹ For enskildte institusjonar kan talet inkludere formidling i samarbeid med andre kulturaktørar. ² Alle arrangementa under Melafestivalen var gratis for publikum. Totalt tal på publikum i 2008 var stipulert til om lag 350 000, i 2009 og 2010 var talet på publikum stipulert til om lag 300 000. I 2011 blei dei fleste arrangementa avlyste på grunn av terrorhandlingane 22. juli. Totalt publikum på den delen som blei gjennomført er stipulert til 80 000.

Kjelde: Kulturdepartementet.

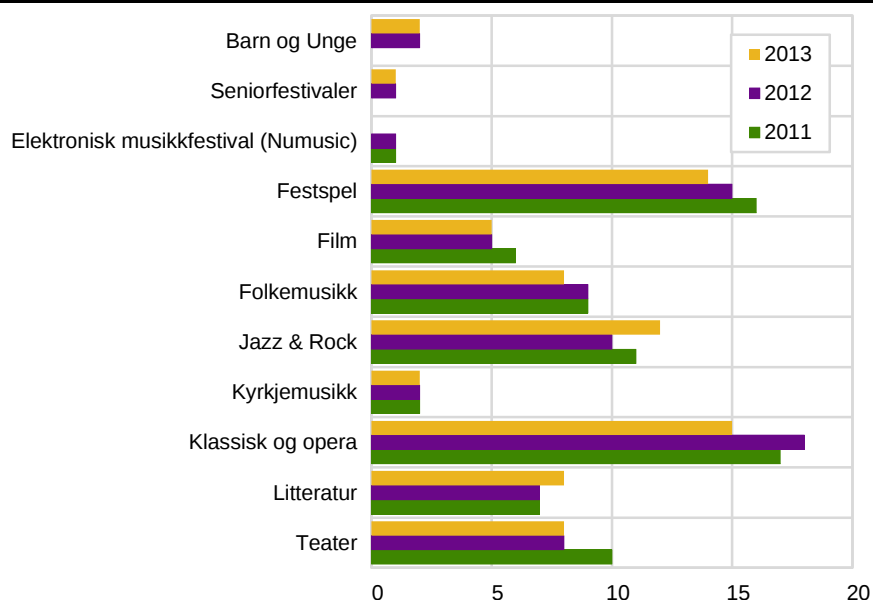
*Norske Festivaler –
1,1 millionar festivalbesøk*

Nøkkeltala frå Norske Festivaler dekkjer 44 medlemsfestivalar som har hatt festival i 2013, og som har rapportert tal. Fleire av medlemsfestivalane får støtte av festivaltilskotsordninga i Norsk kulturråd, og nokre er også knutepunktfestivalar. Resultatet deira inngår derfor også i talmaterialet ovanfor. 75 ulike kulturfestivalar og festspel var medlemmer i Norske Festivaler i 2013. Tal for 2013 viser at dei 44 festivalane som har rapportert for 2013, hadde til saman nær 1,1 million besøk.

Mange kunstnarar og artistar medverka til at festivalane blei fine kulturopplevingar for mange menneske. Talet på artistar er på over 13 000 og vil innehalde mange av dei same artistane fleire gonger, men ein auke i denne summen av artistar indikerer ein auke i tilbodet av artistar til stades på festivalane. Nær 5 700 medarbeidarar gjorde ein frivillig innsats på desse 44 festivalane i 2013. Også frivillige kan delta fleire stader, og det reelle talet på frivillige personar vil vere litt lågare.

Bruttoomsetnaden i 2013 var på nær 290 millionar kroner, rundt 38 prosent av dette var statlege tilskot. Billettinntektene utgjorde 24 prosent, medan sponsor-midlar utgjorde 18 prosent av inntektene. 24 prosent av inntektene var regionale og lokale tilskot. I tillegg har festivalane andre kommersielle inntekter, ikkje inkludert i tabell. Sjå tabell 7.3.

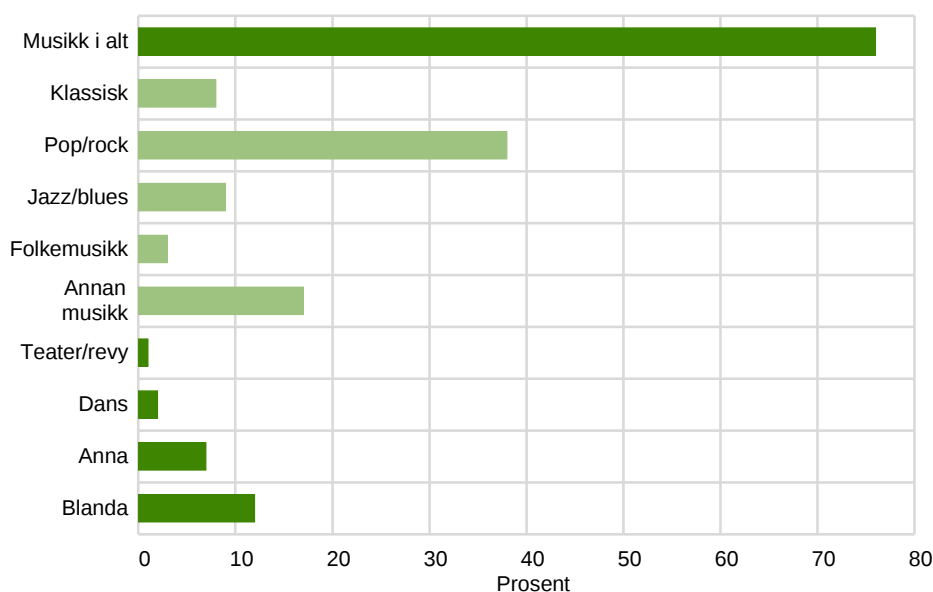
Figur 7.1. Norske Festivaler. Talet på festivalar som er medlemmer, etter kategori. 2011-2013



Kjelde: Norske Festivaler.

*Flest på pop- og
rockfestivalar*

Den siste kulturbruksundersøkinga er frå 2012. Figur 7.2 gir eit bilete av kor mange prosent som hadde vore på ulike sjangrar innanfor musikkfestivalar sist dei var på ein kulturfestival, i 2012.

Figur 7.2. Prosent som var på ulike typar arrangement sist dei var på kulturfestival. 2012

Kjelde: Norsk kulturbarometer, Statistisk sentralbyrå.

7.2. Om statistikken – festivalar

Tilskotsordninga for musikkfestivalar

Norsk kulturråd forvaltar gjennom tilskotsordninga midlar til musikkfestivalar. Tilskot blir gitt til musikkfestivalar som blir arrangerte årleg eller annakvart år, som går over minst to dagar, og som får offentlig tilskot frå eigen region. Tilskotsordninga har som formål å halde i gang og vidareutvikle festivalar på eit høgt kunstnarisk og profesjonelt nivå, gjere sitt til at musikk kan bli tilgjengeleg for eit breitt publikum, stimulere til kunstnarisk fornying, fremje bruken av samtidsmusikk og formidle musikk til barn og unge (Norsk kulturråd).

Oversikta over tildelingane for 2013 er henta frå Norsk kulturråd sine heimesider på Internett (www.kulturradet.no).

Norske Festivaler

Norske Festivaler er ein sjangerovergripande paraply- og nettverksorganisasjon for norske kunst- og kulturfestivalar og festspel. Organisasjonen ønskjer å vere ei samlande eining for alle kulturfestivalane i Noreg, også for dei festivalane som ikkje har sin eigen sjangerspesifikke organisasjon. Norske Festivaler gjennomfører kvart år ei undersøking blant medlemsorganisasjonane sine. Av dei 75 medlemsorganisasjonane har 44 organisasjonar rapportert i 2013. Talet på medlemsorganisasjonar har minka med to frå 2012. Ein kan ikkje seie om det er dei same organisasjonane som rapporterer år for år. Ein bør derfor vere varsam med for bastante samanlikningar frå år til år.

Kulturbruksundersøkingane

Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart fjerde år ei utvalsundersøking, der personar i alderen 9-79 år blir spurde om bruken av ulike kulturtilbod. Siste tilgjengelege resultat er publisert i Norsk kulturbarometer 2012. Undersøkinga i 2004 var første gongen spørsmålet om deltaking på kulturfestival var med. Tal for 2012 ble publisert i 2013.

Referansar

Norsk kulturråd: (<http://www.kulturradet.no>)

Norske Festivaler: (<http://www.norwayfestivals.com>)

Meir informasjon

Statistisk sentralbyrå (2013): *Kulturstatistikk 2012*, Statistiske analyser 139. (<http://www.ssb.no/publikasjoner>)

Vaage, Odd Frank (2013): *Norsk kulturbarometer 2012*, Statistiske analyser 135, Statistisk sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/kulturbar>)

Tabell 7.2. Utdelinger til musikkfestivalar, etter kategori. Talet på festivalar og tilskot. 2007-2013.

	2007		2009		2010		2011		2012		2013	
	Talet på festiva- lar	Tilskot, 1 000 kr	Talet på festiva- lar	Tilskot, 1 000 kr	Talet på festiva- lar	Tilskot, 1 000 kr	Talet på festiva- lar	Tilskot, 1 000 kr	Talet på festiva- lar	Tilskot, 1 000 kr	Talet på festiva- lar	Tilskot, 1 000 kr
I alt	80	28 650	98	30 012	103	31 550	99	32 750	98	43 540	103	46 924
Festspel	6	3 750	3	3 150	3	3 350	3	3 450	4	6 400	4	7 150
Folkemusikk	10	3 050	12	3 850	16	4 500	16	5 200	15	5 450	15	5 575
Jazz	16	7 350	18	9 300	17	9 450	20	9 900	17	9 850	18	10 750
Klassisk/ kammermusikk	11	5 125	10	2 300	9	2 300	8	2 450	13	9 790	15	9 999
Kyrkjemusikk	4	1 850	4	1 700	3	1 650	3	1 750	3	1 950	2	1 800
Populærmusikk	28	6 125	41	7 250	45	7 650	41	7 650	40	8 000	42	9 475
Samtidsmusikk	5	1 400	4	1 650	6	1 900	4	1 700	3	1 600	3	1 600
Festspel utan klar sjangertilknyping	-	-	6	812	4	750	4	650	3	500	4	575

Kjelde: Norsk kulturråd.

Tabell 7.3. Hovudtal frå medlemmer av Norske Festivaler. Rapporterte tal¹. 2005-2013

	2005 ²	2006 ³	2007 ⁴	2008 ⁵	2009 ⁶	2010 ⁸	2011 ⁹	2012 ¹⁰	2013 ¹¹
Omtrentlege besøkstal	1 058 737	1 065 729	1 192 823	1 454 687	951 443	1 366 453	1 004 971	1 166 079	1 104 025
Talet på artistar, kunstnarar	13 165	13 729	15 286	13 227	.	11 624	10 238	12 325	13 066
Talet på framsyningar	3 444	2 711	4 160	4 792	.	.	3 923	4 410	2 975
Talet på frivillige	9 560	9 800	9 979	9 461	8 920	7 320	8 870	7 156	5 718
Total omsetning. 1 000 kroner .	252 368	283 000	315 977	347 973	.	331 584	366 076	366 758	293 803
Tilskot frå EU. 1000 kroner.	..	..	..	..	..	..	..	..	450
Statlege tilskot. 1 000 kroner ...	48 327	57 608	72 672	99 102	60 913	110 616	108 003	113 727	112 498
Kulturdepartementet	:	:	50 405	70 707	48 538	83 312	75 761	72 495	82 759
Norsk kulturråd	:	:	22 267	28 395	12 375	12 361	22 845	25 851	21 705
Andre nasjonale tilskot. 1 000 kroner	:	:	10 896	17 168	7 462	14 943	15 639	15 381	8 034
Andre tilskot ⁷ . 1 000 kroner	42 120	50 163	54 589	70 243	41 395	70 123	67 855	75 438	71 010
Sponsormidlar	:	:	63 315	71 044	45 080	68 416	60 860	63 415	51 908
Billettinntekter	:	:	89 747	84 094	76 500	82 429	79 914	73 603	71 143

¹ Førebels tal. ² Rapporterte tal frå 33 av medlemsfestivalane. ³ Rapporterte tal frå 56 medlemsfestivalar som har hatt festival i 2006. ⁴ Rapporterte tal frå 60 medlemsfestivalar som har hatt festival i 2007. ⁵ Rapporterte tal frå 62 medlemsfestivalar som har hatt festival i 2008. ⁶ Rapporterte tal frå 55 medlemsfestivalar som har hatt festival i 2009. ⁷ Regionale og lokale tilskot (regionråd, fylke, kommune etc.). ⁸ Rapporterte tal frå 55 av dei 84 festivalane som blei arrangerte i 2010. ⁹ Rapporterte tal frå 51 av dei 82 festivalane som blei arrangerte i 2011. ¹⁰ Rapporterte tal frå 53 av dei 77 festivalane som blei arrangerte i 2012.

¹¹ Rapporterte tal frå 44 av dei 75 festivalane som blei arrangerte i 2013.

Kjelde: Norske Festivaler.

8. Museum og samlingar

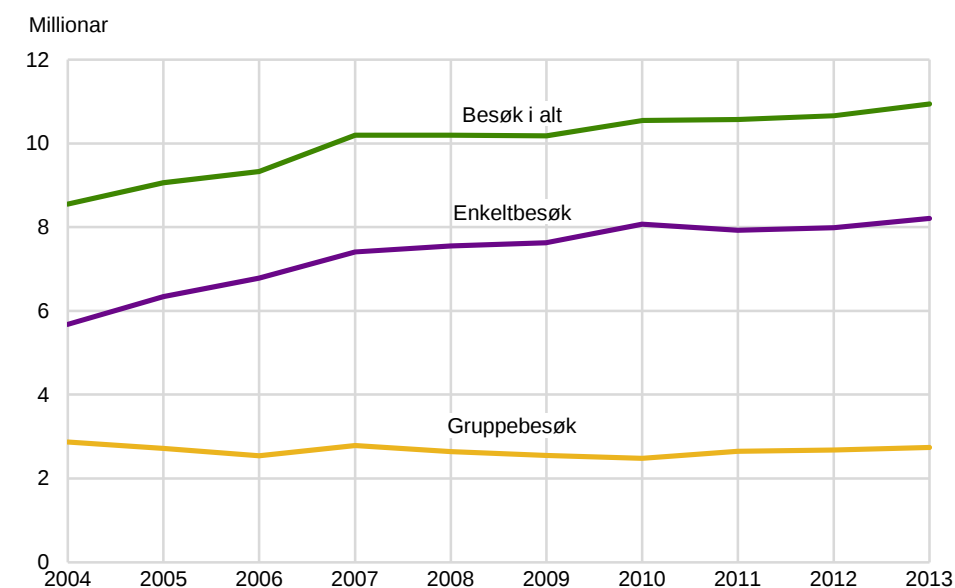
8.1. Nokre resultat

10,9 millionar
museumsbesøk

I 2013 var det totalt 10,9 millionar besøk i musea i Noreg. Det er ein auke på nær 280 000 besøk, eller 2,6 prosent, siste året. Frå 2004 til 2013 har talet på museumsbesøk auka med 2,3 millionar, eller 28 prosent. Besøkstala har auka nesten kvart år i denne perioden.

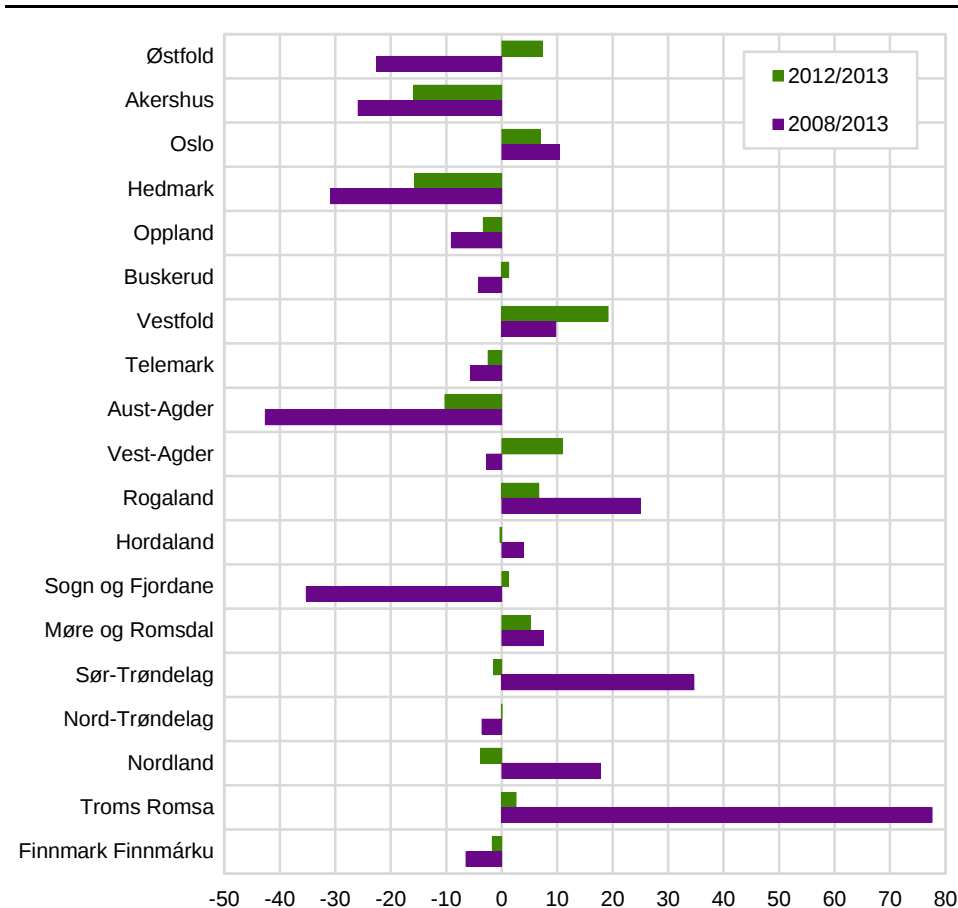
I perioden 2004-2013 var det stadig fleire som kom på enkeltbesøk. Talet på enkeltbesøk auka med 45 prosent. I 2013 var det 8,2 millionar enkeltbesøk. Gruppebesøka har blitt noko færre over tid, og hadde ein nedgang på 5 prosent i same tidsrommet. Frå 2012 til 2013 auka likevel gruppebesøka med 62 000. Totalt var det 2,7 millionar besøk i grupper i 2013 (figur 8.1 og tabell 8.2).

Figur 8.1 Besøk i norske museum. 2004-2013. Millionar



Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Musea i Oslo hadde nær 4,4 millionar besøk. 18 prosent (23 museum) av alle musea ligg i Oslo, og Oslo-musea stod for 40 prosent av alle museumsbesøka i Noreg i 2013. Besøka i desse musea utgjør ein auke på 286 000, eller 7 prosent, siste året. Dette er ein litt større auke enn året før. Auken i besøk i Oslo-musea er såleis høgare enn den totale auken for alle musea. Figur 8.2 syner at fleire fylke hadde nedgang i museumsbesøka i 2013. Enda eit år hadde musea i Vestfold den største prosentvise auken det siste året, på 19 prosent, mot 10 prosent frå 2011 til 2012. Museumsbesøka i Vestfold utgjør berre 1,5 prosent av alle museumsbesøka i 2013. Dersom ein ser på perioden 2008-2013, auka museumsbesøka totalt med 7 prosent. Musea i Troms hadde den høgaste auken i prosent frå 2008 til 2013, med 78 prosent. Sør-Trøndelag og Rogaland hadde også ein høg auke i denne perioden, høvesvis 35 og 25 prosent. I same perioden gjekk besøkstala ved musea i Aust-Agder og Sogn og Fjordane ned med høvesvis 43 og 35 prosent. Musea i Sogn og Fjordane hadde ein svak auke siste året, på 1,2 prosent. Sjå tabell 8.2 og figur 8.2.

Figur 8.2 Besøk i norske museum. Fylke, etter endringer i prosent i talet på besøk det siste året og dei siste fem åra

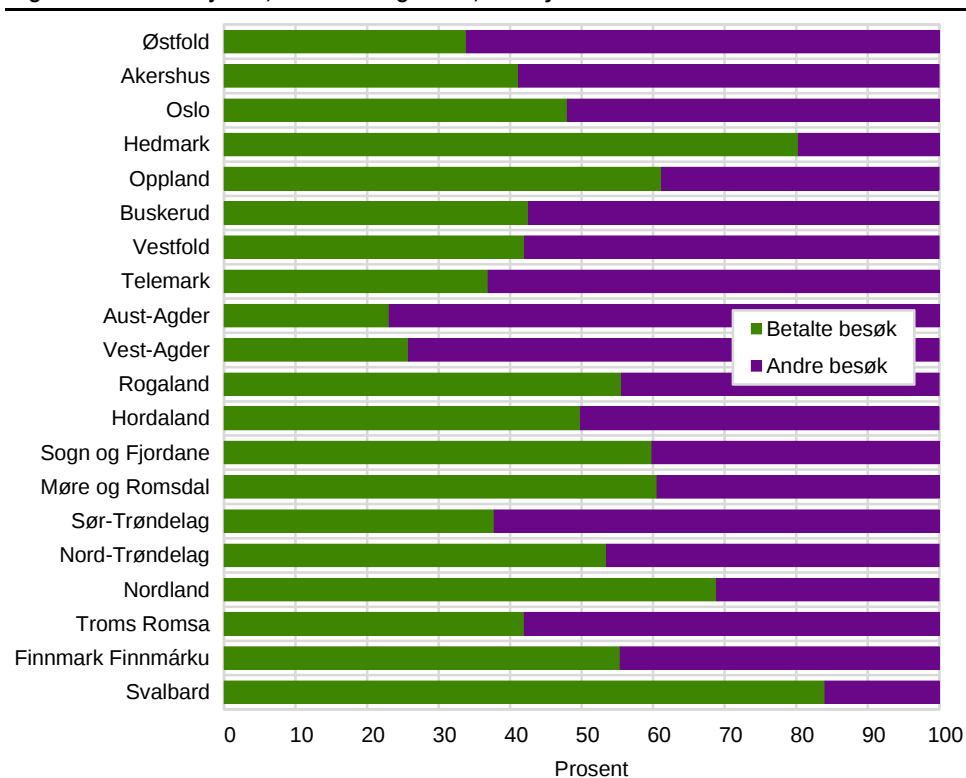
Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Nær halvparten av besøk
er betalte

Besøkjande som betalar for seg, auka med 18 prosent i perioden 2004-2013. Talet på betalande besøk var 5,4 millionar i 2013, men hadde likevel ein nedgang på 6 prosent frå 2012.

49 prosent av museumsbesøka var betalte besøk i 2013. Det er litt lågare del betalande besøk enn i 2012. Sidan 2002 har prosentdelen betalande variert mellom 46 og 54 prosent. Skilnadene mellom musea og mellom fylka er store når ein ser på delen av betalande besøk. Noko av dette kjem av at ikkje alle musea tek betaling. Musea på Svalbard og i Hedmark hadde størst prosentdel betalande i 2013, med høvesvis 84 og 80 prosent betalande av det totale besøket. Aust-Agder⁵ var fylket med færrest betalande besøk i 2013, med 23 prosent. Sjå figur 8.3.

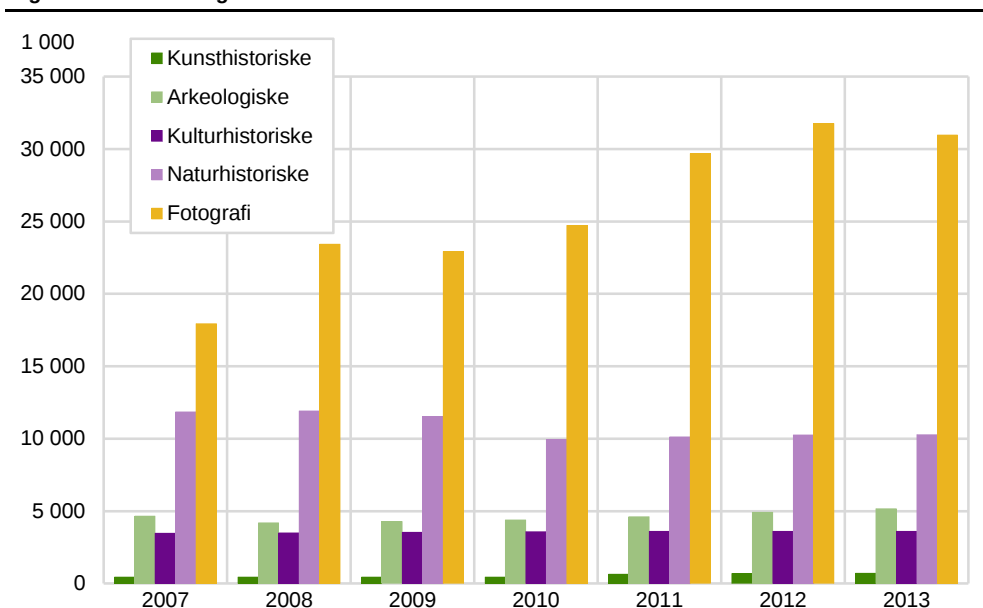
⁵ Aust-Agder kulturhistoriske senter var stengt for publikum i 2013 på grunn av ombygging.

Figur 8.3. Besøkjande, betalande og andre, etter fylke. 2013. Prosent

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

51 millionar gjenstandar
eller objekt i dei norske
musea

Samlingane i dei norske musea er ein viktig dokumentasjon av den norske kulturarven. Talet på registrerte gjenstandar har auka jamt i heile det siste tiåret. Samlingane utgjorde totalt om lag 51 millionar gjenstandar eller objekt i 2013. Siste året var det ein svak nedgang i registrerte objekt på om lag 1 prosent. Det har i hovudsak si årsak i nedgang i talet på registrerte fotografi. Fleire museum melder om betra og endra registreringsmetodar for fotosamlingane sine. Generelt reknar ein med at det er auka presisjon i registreringa av samlingane. Dei andre kategoriane for samlingane, kunsthistoriske, kulturhistoriske, naturhistoriske og arkeologiske gjenstandar syner ein auke på mellom 0,3 og 5 prosent siste året. Sidan 2004 har talet på registrerte gjenstandar og objekt auka frå 32 til 51 millionar.

Figur 8.4. Samlingar i norske museum¹. 2007-2013. 1 000

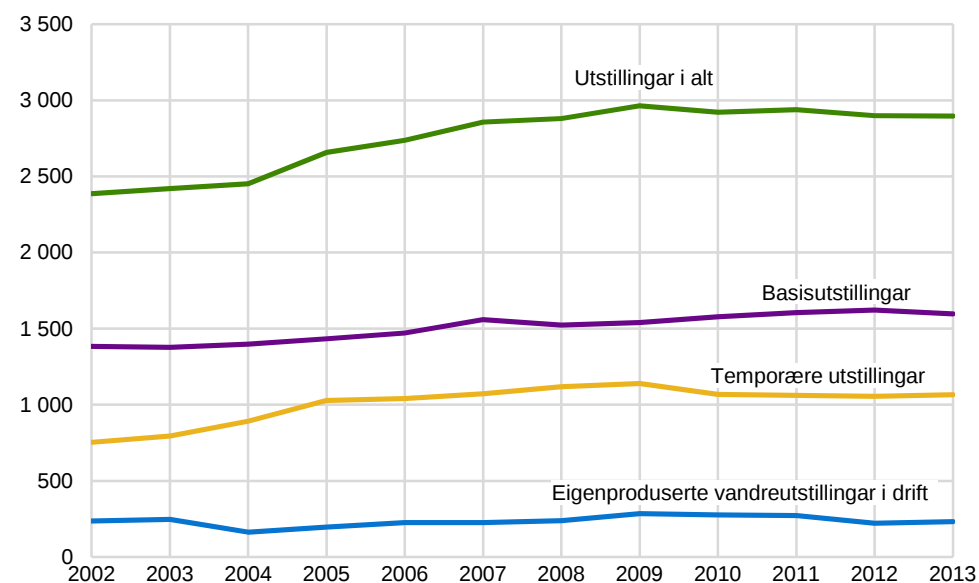
Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Det var nær 716 000 kunsthistoriske gjenstandar i musea i 2013. Talet auka med 24 000, eller 3 prosent, frå året før. Frå 2010 til 2011 var det ein stor auke i dei kunsthistoriske gjenstandane, men over halvparten av den auken kjem på grunn av betra rapportering frå Nasjonalmuseet for kunst. Dei naturhistoriske gjenstandane har auka med 0,4 prosent, og i 2013 var det over 10 millionar naturhistoriske gjenstandar. Desse gjenstandane utgjer 20 prosent av museumssamlingane, mens fotografa utgjer 61 prosent. I slutten på 2013 var det nær 31 millionar fotografi i musea. Det var drygt 5 millionar arkeologiske gjenstandar i musea i 2013, ein auke på 5 prosent frå 2012. Talet på kulturhistoriske gjenstandar har halde seg stabilt på rundt 3,6 millionar dei siste fire åra. Om lag 27 prosent av samlingane er elektronisk registrert. Sjå tabell 8.1 og figur 8.4.

Stabilt tal på utstillingar

Dei 10,9 millionane som var innom norske museum i 2013, kunne velje mellom til saman nær 2 900 utstillingar, det same talet som året før. Sidan 2004 har talet på utstillingar auka med 18 prosent, mens det dei to siste åra har vore ein svak nedgang i høve til 2011. Det har vore ein liten nedgang i talet på basisutstillingar siste året. Basisutstillingane utgjer over halvparten, 55 prosent, av alle utstillingane i musea i 2013. Talet på temporære utstillingar og eigenproduserte vandrestillingar i drift har gått litt opp det siste året. Desse utstillingstypene utgjorde i 2013 høvesvis ein tredjedel og ein tiendedel av alle utstillingane. Figur 8.5 syner oversikt over talet på utstillingar frå 2002 til 2013. Nærare detaljar om dei ulike utstillingskategoriane fordelt på fylke finn ein i tabell 8.3.

Figur 8.5. Utstillingar i norske museum. 2002-2013



Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Musea i Noreg forvaltar omlag 4 900 kulturhistoriske bygningar, og nær 2 900 av desse var opne for publikum i 2013. Frå 2006 utgjer det ein auke på nær 32 kulturhistoriske bygningar, medan det er ein nedgang på 87 opne kulturhistoriske bygningar frå same år. Sjå tabell 8.4. I tillegg til gjenstandar og bygningar forvaltar musea også farkostar. I 2013 hadde musea nær 1 900 farkostar, 88 prosent av desse var farkostar på land.

Andre aktivitetar i musea – nær 6 000 opne møte

Musea har utstrekt tilbod om ope møte, foredrag, seminar og liknande. Tabell 8.10 syner at i 2013 blei nær 6 000 slike arrangement haldne i musea. Det blei også halde drygt 1 600 konsertar, 250 ulike teateroppsettingar, med til saman 3 100 framsyningar.

Universell utforming – 73 prosent tilrettelagt

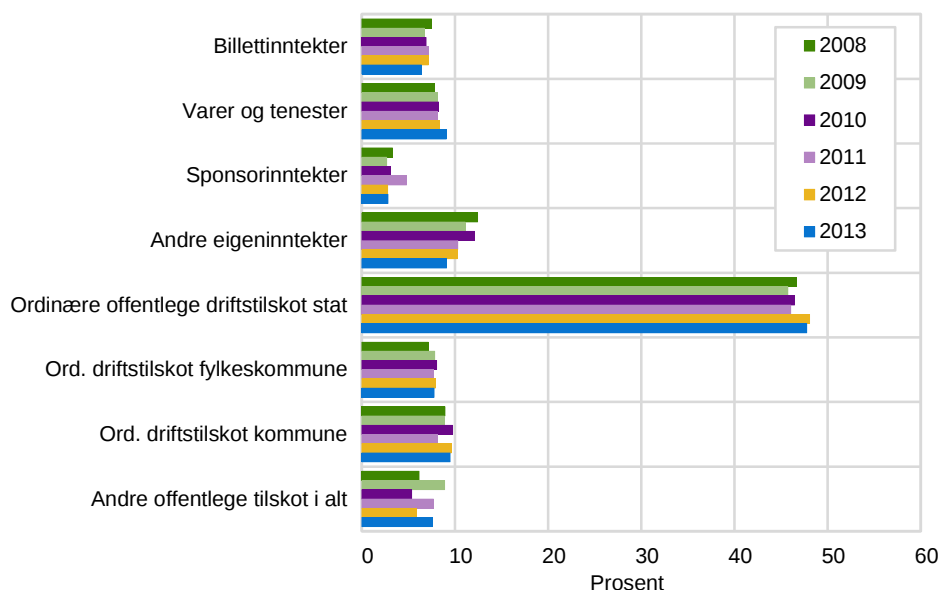
Sidan 2010 har musea svara på spørsmål om universell utforming når det gjeld lokala og formidlinga. I 2013 var 73 prosent av musea lagde til rette for

funksjonshemma, 65 prosent av musea hadde formidlinga si lagd til rette for funksjonshemma, og 47 prosent av musea sine heimesider følgjer WAI-standarden. Dette er ein standard for universelt tilgjengelege nettstadar. Sjå tabell 8.11.

Forbetra driftsresultat i 2013

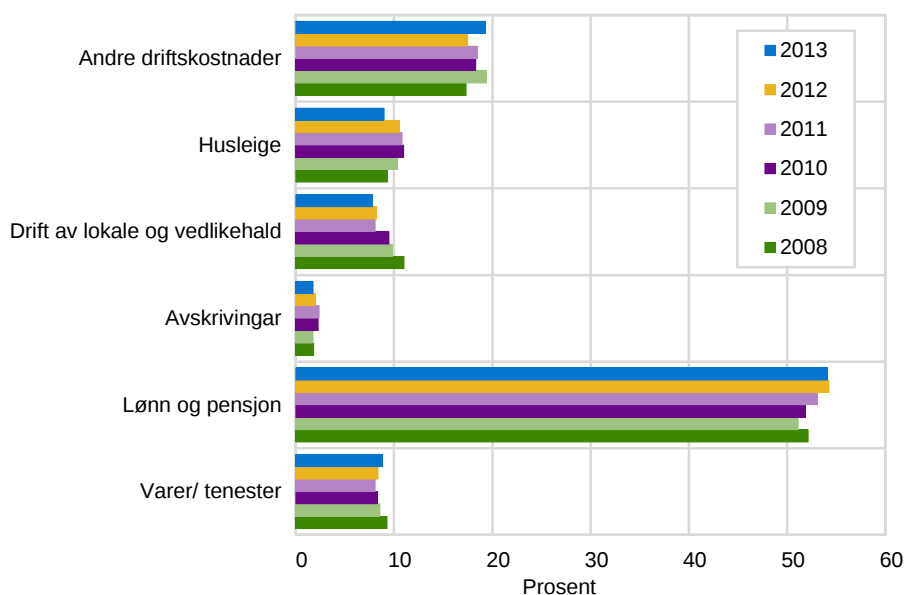
Driftsresultatet totalt for musea i 2013 utgjorde 110 millionar kroner. Dette resultatet er ei dobling i høve til driftsresultatet i 2012. Dei totale driftsinntektene for musea i Noreg låg på 4,2 milliardar kroner i 2013. Dette er ein auke i driftsinntektene frå 2012 på 182 millionar kroner, eller 5 prosent. Dei offentlege løyvingane utgjorde drygt 3 milliardar kroner, eller 73 prosent av driftsinntektene. Veksten for dei offentlege løyvingane var 177 millionar kroner, eller drygt 6 prosent, litt høgare vekst enn frå 2011 til 2012 da veksten var på 4 prosent, (sjå Kulturstatistikk 2011 og 2012). Driftskostnadene for musea utgjorde 4,1 milliardar kroner. Løns- og pensjonskostnader utgjorde største delen av driftskostnadene, med 50 prosent. Sjå tabell 8.5 og figur 8.6 og 8.7.

Figur 8.6. Driftsinntekter, etter inntektstype. 2008-2013. Prosent



Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Figur 8.7. Driftsutgifter, etter kostnadstype. 2008-2013. Prosent



Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Det vart utført om lag 4 100 årsverk i musea i 2013, nær 100 fleire enn førre året. Frå 2004 til 2013 auka talet på årsverk totalt, med 9 prosent. Om lag 3 900 årsverk var lønte i 2013, og dette utgjør 95 prosent av dei totale årsverka.

Kvinnedelen i dei lønte årsverka var 54 prosent i 2013, det same som i 2012. Frå 2006 har delen kvinnelege årsverk variert lite, mellom 52 og 54 prosent. Sjå tabell 8.6.

59 prosent av leiarstillingane (dagleg leiar) var tilsett av menn, og i dei tekniske stillingane var 71 prosent tilsett av menn. I dei vitskapelege og administrative stillingane var det flest kvinnelege årsverk, med høvesvis 59 og 73 prosent. Det er små endringar i kjønnsfordelinga frå år til år i dei ulike stillingskategoriane, men tendensen har gått mot høgare kvinnedel for dagleg leiar og vitskapleg kunst- og kulturfagleg personale. Når det gjeld styreleiarar, gjekk delen kvinner ned i perioden 2006-2010, men har stige igjen dei tre siste åra, til 25 prosent i 2013. Kjønnsfordelinga blant styremedlemmer har også stige dei siste åra, men gjekk ned frå 46 prosent i 2012 til 45 prosent i 2013. Delen kvinnelege varamedlemmer har halde seg nokolunde stabil sidan 2006. Sjå tabellane 8.7 og 8.8.

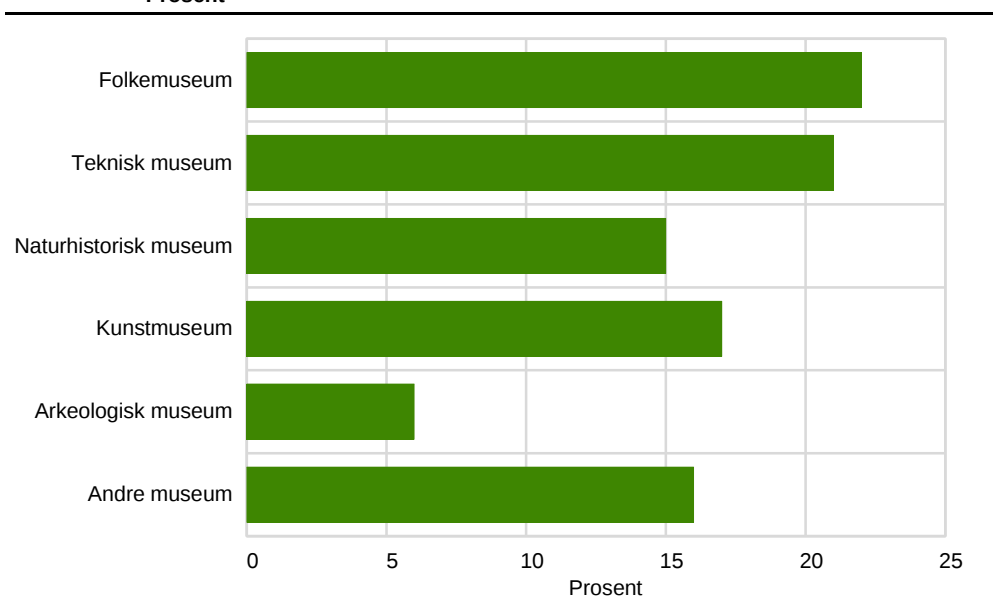
Stadig færre administrative einingar

Talet på dei norske musea har gått ned frå 188 i 2005 til 127 administrative einingar i 2013. Nedgangen har si årsak i ein konsolideringsprosess der museum slår seg saman og dannar større organisasjonar (Norsk kulturråd 2013, Museumsstatistikk 2013). Samanlikna med 2012 var det ein nedgang på ein administrativ eining, året før var nedgangen seks. Med andre ord har samanslåingar under museumsreforma stabilisert seg.

41 prosent på eit museum dei siste tolv månadene i 2012

Tal frå Kultur- og mediebruksundersøkinga 2012 syner at 41 prosent av befolkninga hadde vore på eit museum dei siste tolv månadene. I 2008 var prosenten 43. Tabell 8.11 og figur 8.8 viser folks besøk på ulike typar museum. Folkemuseum er mest besøkt, 22 prosent svara at dei hadde vore på eit folkemuseum sist dei var på museum, i 2012. Til samanlikning var 45 prosent på besøk i et folkemuseum i 1994. Teknisk museum er stadig blitt meir populært å besøke, sist dei var på museum svara 16 prosent i 1994 at dei hadde vore på teknisk museum, mens i 2012 var delen 21 prosent. Menn var i større grad enn kvinner på eit teknisk museum, 23 prosent i 2012. Kvinner ser ut til å gå oftare på kunstmuseum enn menn, 19 prosent kvinner besøkte eit kunstmuseum sist dei var på museum i 2012. Ser ein bort frå folkemuseum, har forholdet mellom bruken av dei ulike museumstypene halde seg nokså konstant dei seinare åra.

Figur 8.8. Personar som har vore på ulike typar museum sist dei var på eit museum. 2012. Prosent



Kjelde: Norsk kulturbarometer, Statistisk sentralbyrå.

8.2. Om museumsstatistikken

Museum og samlingar er ein årleg statistikk som vert publisert av Statistisk sentralbyrå (SSB). Formålet med museumsstatistikken er å gi ei årleg oversikt over aktiviteten på området. Statistikken gir også nødvendig informasjon for stat, fylke, kommune og andre som er involverte i drifta eller finansieringa av musea. SSB har publisert statistikken årleg sidan 1983, med unntak av åra 1984 og 1990. Statistikken har vore publisert i samarbeid med Statens museumsråd, Norsk Museumsutvikling (NMU) og ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum og frå statistikkrapporteringa i 2011, i samarbeid med Norsk kulturråd.

Omfang og publisering

Frå og med statistikkåret 2002 består museumsstatistikken i SSB av ein delpopulasjon av dei norske musea. I tillegg til at musea skal vere opne for publikum, har vi avgrensa populasjonen til å gjelde berre dei musea som har minst eitt fast lønt årsverk. Ein har slik fått ein meir stabil populasjon å halde seg til. Dei siste åra har museumssektoren vore gjennom ei stor reform. Museum over heile landet er gjennom regionale konsolideringsprosessar slegne saman til sterkare faglege einingar. Dette har ført til at talet på einingar som rapporterer statistikk, er reduserte dei seinare åra. Likevel representerer desse einingane i hovudsak det same landskapet og populasjonen som tidlegare, i høve til gjenstandar, bygningar, utstillingar, tilsette, økonomi og så vidare.

Museumsstatistikken i SSB blir publisert her: <http://www.ssb.no/museer/>.
Tal frå kultur- og mediebruksundersøkingane blir publiserte i Norsk kulturbarometer: <http://www.ssb.no/kulturbar/>.

Datakjelder og datainnsamling

Norsk kulturråd har ansvaret for å samle inn data frå dei enkelte museumseiningane. Fram til 2004 blei data rapporterte på skjema. SSB stod for registrering, revidering, kvalitetssikring og publisering av data. Dei siste åra har datainnsamlinga gått føre seg elektronisk, og SSB får ei samla elektronisk datafil for heile populasjonen via Norsk kulturråd. Fila dannar grunnlaget for publisering frå SSB.

Omgrep og definisjonar

Museum I hovudsak byggjer definisjonen av museum seg på International Council of Museums' (ICOM) definisjon:

«Et museum er en permanent institusjon, ikke basert på profitt, som skal tjene samfunnet og dets utvikling og være åpent for publikum; som samler inn, bevarer/konserverer, forsker i, formidler og stiller ut materielle og immatrielle vitnesbyrd om mennesker og deres omgivelser i studie-, utdannings- og underholdningsøyemed.» (ICOMs statutter, artikkel 3, paragraf 1).

Til og med 2001-statistikken var det slik at alle samlingar som var opne for publikum, kunne vere inkluderte i museumsstatistikken. Frå 2002 er museumsstatistikken i SSB avgrensa til ein delpopulasjon. Kravet til einingar i delpopulasjonen er at musea skal vere opne for publikum og ha minst eitt fast lønt årsverk. Populasjonen kan derfor i nokre år avvike frå populasjonen i museumsstatistikken til Norsk kulturråd.

Type museum Frå statistikkåret 2011 blir ikkje musea lenger delte inn i museumstypar. I statistikane frå 2007 til 2010 vart musea delte inn i fem museumstypar: kunst- og kunst-industrimuseum, kulturhistorisk museum,

naturhistorisk museum, blanda kultur- og naturhistorisk museum og blanda kunst- og kulturhistorisk museum. Denne inndeling er ikkje lenger formålstenleg på grunn av at fleire museum har slege seg saman og danna større organisasjonar.

Besøk i museumsstatistikken

Besøk er besøk av ein eller fleire personar som kjem til museet for å sjå på og bruke utstillingar og formidlingstenester i museet. Besøk på friluftsmuseum er besøk medan museet er ope for bruk av formidlingstenestene. Personar på museet i samband med arrangement blir ikkje rekna med. Besøk på nettsider blir heller ikkje rekna med.

Universell utforming – nedsett funksjonsevne

Universell utforming er tilrettelegging av lokale eller formidling for alle besøkande. Å leggje til rette kan vere merking med blindeskrift, teiknspråk, teleslynge, heis, rullestolrampe, storskrift og lettlest informasjon. For nettsider er det ein standard for universell utforming, WAI-standard. Nærare informasjon om WAI på <http://www.w3.org/WAI/>. *Nedsett funksjonsevne* eller funksjonshemming blir av Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon beskrive som ein konflikt mellom føresetnadene individet har, og krava som miljøet og samfunnet har til funksjon på område som er vesentlege for å etablere og halde oppe sjølvstendet og det sosiale tilveret til enkeltmennesket.

Andre omgrep

Inntekter totalt inkluderer offentlege løyvingar, billettinntekter, gåver og andre inntekter.

Lønne årsverk i alt omfattar faste stillingar, mellombels engasjerte (ikkje på arbeidsmarknadstiltak), engasjerte gjennom arbeidsmarknadstiltak, lærlingar og sivilarbeidarar.

Utgifter i alt inkluderer løn, sosiale utgifter, andre driftsutgifter og investeringar.

Gjenstandar/objekt kan vere kunsthistoriske, kulturhistoriske, naturhistoriske, arkeologiske og fotografi. Kategorien arkeologiske gjenstandar blei innført i statistikken 2007. Desse gjenstandane har hovudsakleg tidlegare vore rapporterte i kategorien kulturhistoriske gjenstandar (ABM-skrift, nr. 49).

Basisutstilling er fast utstilling som er ein del av det faste opplegget til museet når det gjeld formidling. Eit museum kan ha fleire basisutstillingar. Eit tun eller friluftsmuseum med fleire bygningar blir rekna som éi basisutstilling.

Vandreutstilling er utstilling som er laga for å kunne bli transportert og vist på fleire stader.

Temporær utstilling er utstilling som er montert, og som skal bli vist ei avgrensa tid. Visingstida kan variere frå nokre få dagar og inntil eit år.

Kulturhistoriske bygningar er bygningar som har kunnskaps- og kjeldeverdi ved at dei vitnar om lokal kunnskap, estetikk, tradisjonar, levesett, arkitektur og økonomiske føresetnader. Bygningane kan vere ein sjølvstendig del av utstillingane til museet og formidling, men også kulturhistorisk viktige bygningar som rommar utstillingar, skal ein telje her.

Omgrepet «kulturhistoriske bygningar» bruker ein her både for bygningar som er freda eller blir vurderte som verneverdige.

Farkostar er ei nemning på opne båtar/fartøy/skip som er ein del av samlingane til museet. Farkostar omfattar både farkostar på vatn og på land og som er ein del av utstillingane til museet. Det er inga øvre eller nedre grense for storleiken på farkosten så lenge han kan bli kategorisert som båt/fartøy/skip. (Statistikkskjema for norske museum og samlingar for året 2013).

Feilkjelder og uvisse

Det kan oppstå feil ved utfylling av skjema i dei enkelte musea. Dei fleste slike feil blir funne og retta ved maskinelle og manuelle kontrollar. Dei siste åra er kvaliteten i museumsstatistikken blitt betre.

Samanlikningar

Fordi populasjonen ikkje har vore eintydig, og på grunn av svært varierende svarprosent frå år til år, har det vore vanskeleg å samanlikne aktiviteten over tid. Frå og med statistikkåret 2002 er populasjonen meir eintydig, og samanlikningar vil difor kunne gjerast frå og med 2002. Med avgrensinga av populasjonen er museumsstatistikken også blitt enklare å samanlikne med statistikken til dei andre nordiske landa.

8.3. Kulturbruksundersøkingane

Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart fjerde år ei utvalsundersøking, der folk i alderen 9-79 år blir spurde om bruken av ulike kulturtilbod. Siste tilgjengelege resultat er publisert i Norsk kulturbarometer 2012. Sjå også Kulturstatistikk 2012.

Referansar

ICOM: (<http://www.icom-norway.org/definisjon.html>)

Norsk kulturråd 2013, Museumsstatistikk 2013
(<http://kulturradet.no/museum/statistikk>)

Meir informasjon

Kulturstatistikk 2008-2012: (<http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/kulturstatistikk-2012>)

Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarbakgrunn:
(http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929)

Levekårsundersøkinga 2007: (<http://www.ssb.no/emner/00/02/levstat>)

Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå: (<http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/statistikker/museer/aar/2013-05-24#content>)

Norsk kulturbarometer 2012: (<http://www.ssb.no/kulturbar>)

Tabell 8.1. Museum¹ og samlinger. Storleik på samlingane. 2002-2013

	Gjenstandar/objekt						
	I alt	Kunst-historiske	Arkeologiske	Kultur-historiske	Natur-historiske	Fotografi	Del av materialet som er elektronisk registrert
2002	26 775 867	551 165	-	5 137 055	11 225 769	9 861 878	-
2003	26 925 141	560 179	-	4 883 866	11 284 219	10 196 877	-
2004	32 097 587	314 231	-	5 350 045	11 545 829	14 887 482	-
2005	34 297 470	470 768	-	6 141 348	11 639 872	16 045 482	-
2006	35 103 293	505 181	-	6 287 267	11 220 116	17 090 729	8 450 955
2007	38 377 510	452 661	4 658 042	3 469 430	11 855 590	17 941 787	8 700 386
2008	43 484 229	450 762	4 191 631	3 489 294	11 921 261	23 431 281	9 230 788
2009	42 732 026	453 305	4 279 451	3 542 745	11 542 271	22 914 254	² 8 375 725
2010	43 129 650	451 895	4 404 473	3 588 710	9 953 467	24 731 105	11 265 530
2011	48 665 033	643 083	4 611 748	3 590 089	10 138 478	29 681 635	12 693 367
2012	51 233 399	692 136	4 922 274	3 594 999	10 250 112	31 773 878	13 586 282
2013	50 766 409	715 755	5 176 241	3 605 988	10 293 705	30 974 720	13 812 278
Østfold	881 465	4 965	314	89 840	1 047	785 299	136 685
Akershus	4 365 452	4 429	0	85 674	611	4 274 738	437 153
Oslo	15 444 769	544 618	1 687 431	784 291	6 154 462	6 273 967	4 619 181
Hedmark	4 847 167	3 127	7 184	202 926	1 861	4 632 069	369 880
Oppland	2 060 190	1 624	389	203 334	1 839	1 853 004	376 306
Buskerud	473 815	4 943	0	169 284	6 401	293 187	97 540
Vestfold	1 636 187	9 146	804	70 825	194	1 555 218	539 102
Telemark	2 817 402	3 089	1 133	132 544	800	2 679 836	241 905
Aust-Agder	137 178	47	-	43 464	7 681	85 986	28 206
Vest-Agder	414 573	2 050	206	69 799	103 630	238 888	110 371
Rogaland	1 774 113	15 232	15 288	298 455	34 515	1 410 623	244 192
Hordaland	4 393 271	52 247	1 474 212	407 427	1 987 173	472 212	1 994 742
Sogn og Fjordane	182 802	4 025	0	109 407	7 464	61 906	63 024
Møre og Romsdal	1 822 194	1 556	0	212 713	572	1 607 353	224 673
Sør-Trøndelag	5 442 304	30 983	1 666 622	225 709	1 443 257	2 075 733	2 955 931
Nord-Trøndelag	739 396	3 279	852	96 603	47	638 615	47 895
Nordland	1 603 347	629	138	265 887	20 462	1 316 231	368 764
Troms Romsa	1 474 821	29 067	283 413	86 482	519 607	556 252	869 643
Finnmark Finnmarku	194 694	578	233	46 264	1 764	145 855	64 034
Svalbard	61 269	121	38 022	5 060	318	17 748	23 051

¹Tala i tabellen omfattar dei opne musea. ²På grunn av endring i spørjeskjemaet for 2009, kan dette talet vere misvisande.

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.2. Museum¹ og samlingar. Besøk. 2002-2013

	Einingar i alt	Besøk		Betalte besøk	Besøk i alt per innbyggjar ²
		I alt	Av desse som enkeltbesøk		
		1 000			
2002	274	8 336	4 128	3 872	1,8
2003	263	8 523	4 592	4 119	1,9
2004	234	8 553	5 681	4 564	1,9
2005	188	9 061	6 344	4 732	2,0
2006	175	9 331	6 786	4 462	2,0
2007	173	10 194	7 409	5 387	2,2
2008	166	10 196	7 553	5 055	2,2
2009	148	10 184	7 633	4 870	2,1
2010	137	10 548	8 070	5 142	2,2
2011	134	10 574	7 925	5 703	2,1
2012	128	10 666	7 990	5 727	2,1
2013	127	10 945	8 207	5 369	2,2
Østfold	2	130	80	44	0,5
Akershus	3	226	165	93	0,4
Oslo	23	4 383	3 453	2 103	7,0
Hedmark	3	213	161	171	1,1
Oppland	9	438	335	268	2,3
Buskerud	8	369	298	157	1,4
Vestfold	2	169	112	71	0,7
Telemark	3	168	143	62	1,0
Aust-Agder	3	39	25	9	0,3
Vest-Agder	6	213	156	55	1,2
Rogaland	9	684	402	380	1,5
Hordaland	12	1 061	782	529	2,1
Sogn og Fjordane	3	112	54	67	1,0
Møre og Romsdal	6	400	282	242	1,5
Sør-Trøndelag	7	1 181	969	446	3,9
Nord-Trøndelag	4	243	208	130	1,8
Nordland	10	443	249	305	1,8
Troms Romsa	7	293	214	123	1,8
Finnmark Finnmarku	5	130	87	72	1,7
Svalbard	2	50	32	42	

¹ Tala i tabellen omfattar dei opne musea. ² Frå og med 2010 er innbyggjartala baserte på middelfolkemengde og ikkje på tal per 1. januar.

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.3. Utstillinger i norske museum¹. 2002-2013

	Einingar i alt	Utstillinger i alt	Basis- utstillinger	Temporære utstillinger	Eigenproduserte vandreutstillinger i drift
2002	274	2 387	1 383	754	237
2003	263	2 420	1 377	795	248
2004	234	2 452	1 398	892	162
2005	188	2 658	1 434	1 028	196
2006	175	2 737	1 471	1 040	226
2007	173	2 858	1 559	1 073	226
2008	166	2 881	1 523	1 119	239
2009	148	2 964	1 541	1 139	284
2010	137	2 922	1 578	1 068	276
2011	134	2 939	1 605	1 061	273
2012	128	2 899	1 622	1 056	221
2013	127	2 896	1 598	1 066	232
Østfold	2	67	30	33	4
Akershus	3	155	94	56	5
Oslo	23	337	163	131	43
Hedmark	3	130	77	44	9
Oppland	9	151	83	60	8
Buskerud	8	132	97	34	1
Vestfold	2	44	19	22	3
Telemark	3	115	87	26	2
Aust-Agder	3	44	33	6	5
Vest-Agder	6	106	64	37	5
Rogaland	9	157	105	44	8
Hordaland	12	287	159	114	14
Sogn og Fjordane	3	74	43	24	7
Møre og Romsdal	6	165	99	27	39
Sør-Trøndelag	7	144	70	59	15
Nord-Trøndelag	4	93	37	53	3
Nordland	10	383	210	163	10
Troms Romsa	7	183	70	66	47
Finnmark Finnmarku	5	113	53	56	4
Svalbard	2	16	5	11	0

¹ Tala i tabellen omfattar dei opne musea.

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.4. Kulturhistoriske bygningar. 2006-2013. Farkostar. 2013

	Einingar i alt ¹	Kulturhistoriske bygningar	Opne kulturhistoriske bygningar	Flytande farkostar	Farkostar på land
2006	175	4 894	2 942	-	-
2007	173	4 785	2 971	-	-
2008	166	4 782	2 918	-	-
2009	148	4 866	2 970	-	-
2010	137	4 974	2 862	-	-
2011	134	4 982	2 925	-	-
2012	128	5 019	2 877	-	-
2013	127	4 926	2 855	222	1 644
Østfold	2	78	47	2	60
Akershus	3	221	135	10	128
Oslo	23	197	81	5	173
Hedmark	3	661	294	4	67
Oppland	9	586	287	8	44
Buskerud	8	386	235	-	5
Vestfold	2	24	24	2	17
Telemark	3	259	154	9	9
Aust-Agder	3	82	50	-	-
Vest-Agder	6	119	70	7	20
Rogaland	9	225	144	17	60
Hordaland	12	499	260	15	141
Sogn og Fjordane	3	199	105	3	140
Møre og Romsdal	6	318	190	35	211
Sør-Trøndelag	7	219	100	17	99
Nord-Trøndelag	4	148	114	8	69
Nordland	10	422	335	36	267
Troms Romsa	7	199	187	39	71
Finnmark Finnmarku	5	82	42	5	59
Svalbard	2	2	1	-	4

¹ Tala i tabellen omfattar dei opne musea.

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.5. Museum og samlingar. Driftsinntekter og driftskostnader. 2012-2013. Millionar kroner

	I alt 2012	I alt 2013
Driftsresultat	53,8	110,3
Totale driftsinntekter	4 003,2	4 185,5
Totale egeninntekter	1 142,4	1 147,3
Billettinntekter	286,5	268,6
Varer og tenester	334,7	379,6
Sponsorinntekter	111,0	118,4
Andre egeninntekter	410,2	380,7
Totalt ordinært offentlig driftstilskot	2 626,4	2 721,5
Ordinært driftstilskot staten	1 924,7	1 999,0
Ordinært driftstilskot fylkeskommune	316,9	325,0
Ordinært driftstilskot kommune	384,9	397,5
Totalt andre offentlige tilskot	234,4	2 721,5
Andre offentlige tilskot, staten	186,7	316,6
Andre offentlige tilskot, fylke	25,8	186,6
Andre offentlige tilskot, kommune	21,8	105,1
Totale driftskostnader	3 949,4	4 075,2
Varer/ tenester	331,6	360,2
Lønn	1 935,5	2 020,0
Pensjon	207,2	184,9
Avskrivningar	79,6	71,9
Drift lokale	154,5	157,3
Vedlikehald lokale	170,7	161,9
Husleige	417,3	367,6
Andre driftskostnader	691,4	787,1
- Offentlige refusjonar	38,3	35,7

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.6. Årsverk ved museum og samlingar. 2004-2013

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Årsverk i alt	3 723,0	3 559,9	3 578,6	3 768,1	3 842,0	3 840,8	3 934,2	3 977,8	3 972,7	4 064,8
Årsverk, lønt personale	3 423,2	3 384,0	3 397,1	3 568,2	3 638,6	3 633,5	3 726,9	3 782,4	3 778,1	3 862,9
Av dette										
Årsverk, faste stillingar	2 367,4	2 419,9	2 517,2	2 656,6	2 674,9	2 715,6	2 792,3	2 844,0	2 868,1	2 952,4
Frivillige årsverk	299,8	176,0	181,5	199,9	203,4	207,3	207,4	195,4	194,6	201,7
Årsverk, lønt personale, kjønn¹										
Kvinner	.	.	1 800,9	1 921,9	1 908,5	1 921,7	1 946,3	2 006,4	2 032,9	2 078,2
Menn	.	.	1 773,2	1 846,2	1 730,1	1 711,8	1 778,9	1 776,0	1 745,2	1 784,2

¹ Frå 2008 er frivillige årsverk ikkje medrekna.

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.7. Årsverk, etter type stilling og kjønn. 2006-2013. Prosent

	Dagleg leiar		Vitskapleg kunst- og kulturfagleg personale		Administrativt personale		Teknisk personale	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
2006	35,5	64,5	53,2	46,8	73,2	26,8	29,9	70,1
2007	39,3	60,7	55,1	44,9	72,8	27,2	31,4	68,6
2008	36,8	63,2	57,3	42,7	71,2	28,8	31,0	69,0
2009	40,4	59,6	58,8	41,2	74,8	25,2	29,5	70,5
2010	40,9	59,1	57,6	42,4	73,1	26,9	27,4	72,6
2011	41,3	58,7	58,6	41,4	73,5	26,5	29,0	71,0
2012	40,0	60,0	58,4	41,6	73,8	26,2	29,6	70,4
2013	41,1	58,9	58,7	41,3	73,3	26,7	29,1	70,9
2013								
Østfold	50,0	50,0	72,6	27,4	63,1	36,9	25,0	75,0
Akershus	33,3	66,7	66,7	33,3	79,5	20,5	36,5	63,5
Oslo	22,5	77,5	58,5	41,5	66,7	33,3	30,7	69,3
Hedmark	0,0	100,0	60,5	39,5	70,1	29,9	22,8	77,2
Oppland	48,8	51,2	60,9	39,1	81,3	18,7	24,2	75,8
Buskerud	71,4	28,6	47,1	52,9	95,1	4,9	29,5	70,5
Vestfold	83,3	16,7	73,7	26,3	90,4	9,6	45,4	54,6
Telemark	33,3	66,7	65,0	35,0	73,5	26,5	1,7	98,3
Aust-Agder	66,7	33,3	59,3	40,7	0,0	100,0	80,0	20,0
Vest-Agder	56,8	43,2	43,3	56,7	81,9	18,1	21,0	79,0
Rogaland	25,0	75,0	67,3	32,7	69,8	30,2	42,8	57,2
Hordaland	30,1	69,9	59,2	40,8	74,2	25,8	37,5	62,5
Sogn og Fjordane	66,7	33,3	61,5	38,5	82,4	17,6	11,0	89,0
Møre og Romsdal	11,5	88,5	55,4	44,6	88,8	11,2	20,4	79,6
Sør-Trøndelag	16,9	83,1	51,6	48,4	74,8	25,2	25,4	74,6
Nord-Trøndelag	75,0	25,0	58,9	41,1	72,9	27,1	24,7	75,3
Nordland	20,8	79,2	53,2	46,8	72,4	27,6	10,0	90,0
Troms Romsa	71,4	28,6	55,3	44,7	76,3	23,7	15,7	84,3
Finnmark Finnmarkku	83,3	16,7	74,8	25,2	69,9	30,1	28,9	71,1
Svalbard	50,0	50,0	74,4	25,6	100,0	0,0	100,0	0,0

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.8. Samansetjing av styra i musea, etter kjønn og fylke. 2006-2013. Prosent

	Styreleiar		Styremedlem		Varamedlem	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
2006	25,0	75,0	40,0	60,0	47,0	53,0
2007	24,5	75,5	42,0	58,0	47,1	52,9
2008	22,9	77,1	42,3	57,7	48,0	52,0
2009	18,5	81,5	40,7	59,3	50,3	49,7
2010	18,3	81,7	43,2	56,8	48,2	51,8
2011	20,8	79,2	45,4	54,6	48,3	51,7
2012	24,3	75,7	46,0	54,0	47,1	52,9
2013	25,4	74,6	44,7	55,3	48,1	51,9
2013						
Østfold	100,0	0,0	46,2	53,8	53,3	46,7
Akershus	0,0	100,0	60,0	40,0	50,0	50,0
Oslo	13,3	86,7	46,9	53,1	52,6	47,4
Hedmark	0,0	100,0	29,4	70,6	54,5	45,5
Oppland	12,5	87,5	61,4	38,6	41,4	58,6
Buskerud	12,5	87,5	36,0	64,0	55,6	44,4
Vestfold	0,0	100,0	63,6	36,4	50,0	50,0
Telemark	0,0	100,0	50,0	50,0	31,6	68,4
Aust-Agder	0,0	100,0	47,1	52,9	50,0	50,0
Vest-Agder	25,0	75,0	40,0	60,0	55,0	45,0
Rogaland	50,0	50,0	37,5	62,5	52,2	47,8
Hordaland	41,7	58,3	43,2	56,8	44,0	56,0
Sogn og Fjordane	33,3	66,7	53,3	46,7	55,6	44,4
Møre og Romsdal	33,3	66,7	52,5	47,5	57,1	42,9
Sør-Trøndelag	28,6	71,4	30,4	69,6	36,4	63,6
Nord-Trøndelag	50,0	50,0	44,0	56,0	42,9	57,1
Nordland	20,0	80,0	38,3	61,7	44,6	55,4
Troms Romsa	42,9	57,1	48,8	51,2	51,4	48,6
Finnmark Finnmarkku	20,0	80,0	54,2	45,8	50,0	50,0
Svalbard	0,0	100,0	50,0	50,0	50,0	50,0

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.9. Museum og samlingar, etter storleik. 2013

	Talet på museum		Besøk		Utstillingar		Gjenstandar/objekt		Årsverk		Driftskostnader		Driftsinntekter	
	I alt	Pro-sent	I alt	Pro-sent	I alt	Pro-sent	I alt	Pro-sent	I alt	Pro-sent	Millionar kroner i alt	Pro-sent	Millionar kroner i alt	Pro-sent
I alt	127	100,0	10 944 898	100,0	2 896	100,0	50 766 409	100,0	4 064	100,0	4 075	100,0	4 186	100,0
Totale driftskostnader. 1 000 kroner														
0 - 4 500	26	20,5	562 238	5,1	155	5,4	593 942	1,2	154	3,8	41	1,0	46	1,1
4 501 - 11 650	26	20,5	825 367	7,5	325	11,2	3 039 909	6,0	303	7,5	231	5,7	225	5,4
11 651 - 20 100	25	19,7	1 500 224	13,7	483	16,7	3 549 295	7,0	411	10,1	398	9,8	385	9,2
20 101 - 45 000	25	19,7	2 149 849	19,6	774	26,7	6 676 093	13,2	852	21,0	793	19,5	804	19,2
345 001 -	25	19,7	5 907 220	54,0	1 159	40,0	36 907 170	72,7	2 344	57,7	2 612	64,1	2 725	65,1

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.10. Museum og samlingar. Ulike aktivitetar i musea, etter type aktivitet og fylke. 2013

	Museums-einingar i alt ¹	Tal på ope møte, foredrag, seminar o.l.	Tal på konsertar	Tal på oppsetjingar (skodespel, teater)	Tal på framføringar (skodespel, teater)
2013	127	5 536	1 613	250	3 116
Østfold	2	133	40	1	31
Akershus	3	300	39	8	22
Oslo	23	929	170	35	1 329
Hedmark	3	227	83	22	52
Oppland	9	308	172	20	16
Buskerud	8	148	74	21	18
Vestfold	2	111	10	6	1
Telemark	3	241	51	7	11
Aust-Agder	3	198	2	4	4
Vest-Agder	6	81	22	3	33
Rogaland	9	579	49	2	4
Hordaland	12	559	508	24	433
Sogn og Fjordane	3	84	25	1	2
Møre og Romsdal	6	418	23	8	302
Sør-Trøndelag	7	314	194	63	248
Nord-Trøndelag	4	83	43	7	165
Nordland	10	448	82	11	433
Troms Romsa	7	232	15	7	12
Finnmark Finnmarku	5	128	11	-	-
Svalbard	2	15	-	-	-

¹Tala i tabellen omfattar dei opne musea.

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.11. Museum som er lagde til rette for funksjonshemma. 2010-2013

	Talet på museum ¹	Er museets lokale lagde til rette for funksjonshemma?		Er museets formidling lagd til rette for funksjonshemma?		Følgjer museets heimesider WAI-standard?	
		Ja	Nei	Ja	Nei	Ja	Nei
2010	137	102	35	76	61	.	.
2011	134	97	37	70	64	.	.
2012	128	94	34	82	46	55	73
2013	127	93	34	82	45	60	67
Østfold	2	2	-	1	1	1	1
Akershus	3	2	1	1	2	1	2
Oslo	23	16	7	17	6	14	9
Hedmark	3	2	1	-	3	1	2
Oppland	9	8	1	5	4	4	5
Buskerud	8	6	2	5	3	2	6
Vestfold	2	2	-	1	1	2	-
Telemark	3	2	1	3	-	2	1
Aust-Agder	3	3	-	3	-	3	-
Vest-Agder	6	5	1	3	3	-	6
Rogaland	9	6	3	3	6	3	6
Hordaland	12	8	4	10	2	6	6
Sogn og Fjordane	3	2	1	2	1	1	2
Møre og Romsdal	6	5	1	6	-	5	1
Sør-Trøndelag	7	6	1	4	3	5	2
Nord-Trøndelag	4	4	-	4	-	2	2
Nordland	10	6	4	5	5	6	4
Troms Romsa	7	4	3	5	2	1	6
Finmark Finnmarku	5	3	2	3	2	-	5
Svalbard	2	1	1	1	1	1	1

¹ Tala i tabellen omfattar dei opne musea.

Kjelde: Museum og samlingar, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 8.12. Personar som har vore på ulike typar museum sist dei var på museum, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 1991, 1994, 1997, 2000, 2004, 2008 og 2012

	Folke-museum	Teknisk museum	Naturhistorisk museum	Kunst-museum	Arkeologisk museum	Andre museum
1991	39	16	14	12	3	16
1994	45	16	14	9	5	12
1997	37	18	17	13	5	10
2000	33	20	16	13	7	12
2004	29	20	18	14	7	11
2008	31	17	14	18	5	13
2012	22	21	15	17	6	16
Menn	20	23	16	14	7	15
Kvinner	24	19	15	19	5	16
Alder						
9-15 år	13	27	16	15	8	13
16-24 "	16	22	15	18	5	22
25-44 "	19	21	19	17	6	15
45-66 "	27	20	15	15	5	17
67-79 "	37	18	6	22	8	9
Utdanning						
Ungdomsskole	33	19	9	24	2	11
Vidaregåande skole	23	23	14	14	8	15
Universitet/høgskole, kort	27	19	16	17	4	15
Universitet/høgskole, lang	17	16	21	19	6	21
Hushaldsinntekt						
1. kvartil	28	18	14	15	8	13
2. kvartil	23	19	13	20	7	17
3. kvartil	25	21	16	18	6	11
4. kvartil	18	24	18	14	5	20
Landsdel						
Oslo/Akershus	13	26	19	24	5	10
Austlandet elles	29	17	15	17	5	15
Agder og Rogaland	18	25	8	12	11	23
Vestlandet	22	19	15	17	6	20
Trøndelag	24	26	12	9	3	24
Nord-Noreg	44	9	20	7	6	12

Kjelde: Norsk kulturbarometer, Statistisk sentralbyrå.

9. Bibliotek

9.1. Nokre resultat

23,8 millionar. utlån av bøker og andre medium

For fjerde år på rad gjekk talet på førstegongslån av bøker frå folkebiblioteka ned, medan talet på fornyingar auka. Det totale utlånet av bøker har også gått noko ned sidan 2010.

Talet på førstegongslån av bøker i 2013 syner ein svak nedgang på 2 prosent samanlikna med året før. Ser ein på perioden 2010-2013 under eitt, var denne nedgangen på 7,3 prosent. I same perioden auka fornyingar i lån av bøker med nær 15 prosent (sjå figur 9.1 og tabell 9.1).

Figur 9.1. Folkebibliotek. Prosentvise endringar i talet på utlån av bøker. 2010-2013



Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 9.1. Folkebibliotek. Førstegongslån og fornying av bøker. 2010-2013¹

	Førstegongslån og fornying i alt	Førstegongslån	Fornying
2010	17 184 397	13 333 278	3 851 119
2011	17 085 783	12 974 755	4 111 028
2012	16 944 281	12 625 051	4 319 230
2013	16 787 344	12 355 567	4 431 777

¹ Tal på førstegongslån og fornying er reviderte og vil derfor ikkje vere lik med rådata frå Nasjonalbiblioteket. Her er tal om førstegongslån og fornying nytta som utgangspunkt for å berekne manglande inndelte tal. Dei som berre har rapportert sum av dei to tala, har fått dei inndelt slik som gjennomsnittleg inndeling er for dei som har inndelt. I 2010 var inndelinga 77,6 prosent førstegongslån og 22,4 prosent fornyingar; i 2011 75,9 prosent førstegongslån og 24,1 prosent fornyingar; i 2012 74,5 prosent førstegongslån og 25,5 prosent fornyingar. Det eksisterer tal på førstegongslån og fornying innrapportert frå 2008. Men desse tala kan vere noko usikre i starten av i tidsperioden. Derfor er berre tal frå 2010 tatt med.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Det totale utlånet av bøker og andre medium frå folkebiblioteka i 2013 utgjorde 23,8 millionar utlån, ein nedgang på nær 756 000 utlån frå året før. Utlån av bøker og andre medium per innbyggjar låg på 4,7 utlån i gjennomsnitt i 2013, mot 4,9 i 2012. Talet på utlån per innbyggjar har variert lite i dei siste åra. Til samanlikning var det litt høgare utlånstal av bøker per innbyggjar for ti år sida – 4 utlån per innbyggjar i 2003, mot 3,3 i 2013, men talet på utlån av andre medium var det same i 2003 som i 2013, det vil seie 1,4 utlån per innbyggjar.

Etter ein oppgang i utlånet av bøker for vaksne i 2012 gjekk utlånet av vaksenlitteratur ned med 3 prosent i 2013. Denne prosentdelen utgjør ein nedgang på om lag 264 000 utlån. Utlånet av skjønnlitteratur for vaksne gjekk ned med 3,8 prosent, eller over 200 000 utlån, medan reduksjonen i utlånet av faglitteratur for vaksne var på 1,8 prosent, eller 63 000 utlån. Utlånet av barnelitteratur har derimot stige med

1,3 prosent og utgjør 107 000 fleire utlån i 2013 samanlikna med året før (sjå tabell 9.3).

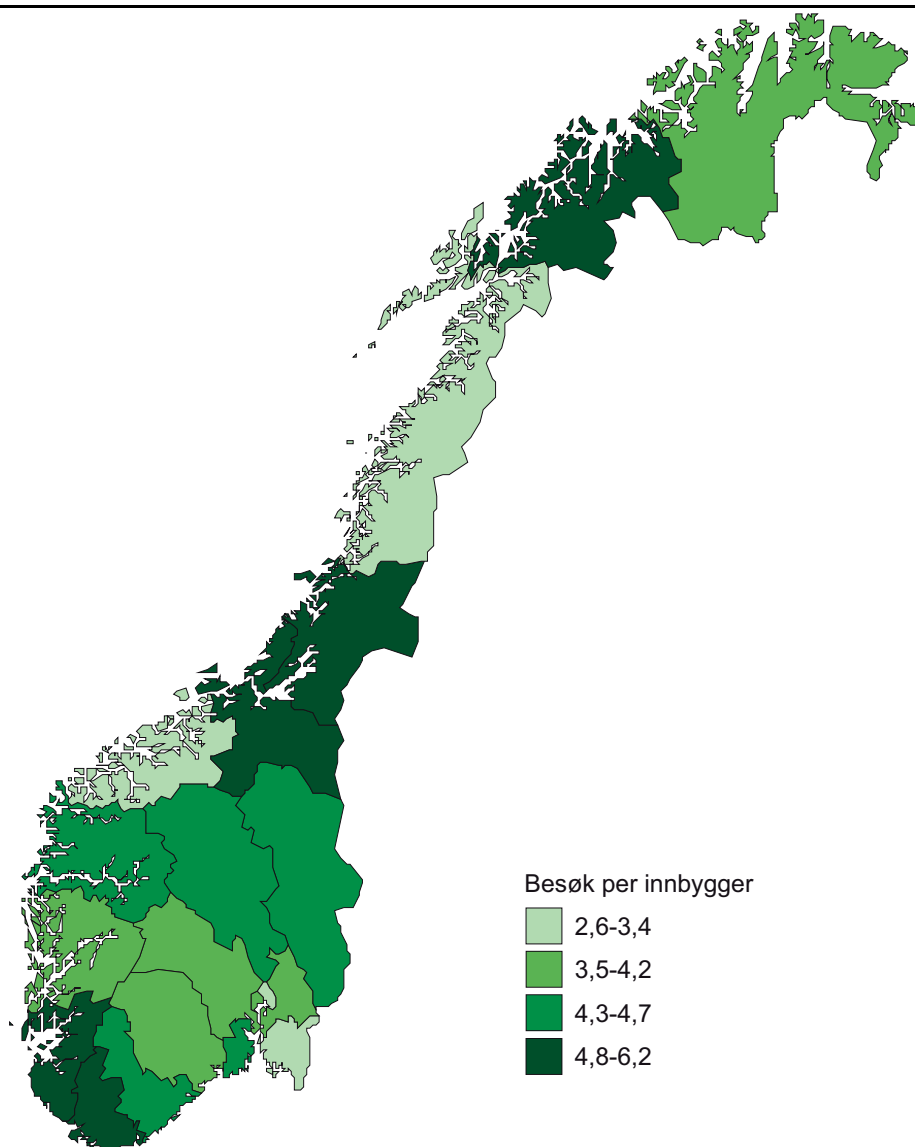
Utlånet av andre medium totalt gjekk ned med 7,8 prosent, eller nær 600 000 utlån i høve til 2012. Størst reduksjon i prosent hadde utlån av musikk, med heile 17,6 prosent, medan utlånet av film hadde størst nedgang i mengd, med 380 000 færre utlån i 2013 enn i 2012. Tabell 9.4 syner totalt utlån i biblioteka dei siste fire år.

4,1 besøk i gjennomsnitt per innbyggjar i folkebiblioteka

Folkebiblioteka opplevde ein svak auke, nær 1 prosent, i talet på besøk på landsbasis i 2013. Fylkesvise tal syner likevel ein kraftig auke i besøkstalet for biblioteka i Telemark, Møre og Romsdal og Oppland. Talet på besøk i desse fylka auka med høvesvis 36, 17 og 16 prosent. Dei fleste fylka, mellom anna Nordland, opplevde derimot opptil 9 prosent nedgang.

Besøktala for folkebiblioteka heldt seg stabilt på 4,1 besøk per innbyggjar på landsbasis, men dei fleste fylka opplevde ein svak ned-/oppgang i talet på besøk per innbyggjar. Biblioteka i Telemark hadde størst auke, frå 3,1 besøk per innbyggjar i 2012 til 4,2 i 2013. Biblioteka i Vest-Agder og Troms hadde det høgaste besøkstalet per innbyggjar med høvesvis 6,2 og 5,3 besøk per innbyggjar i 2013 (sjå figur 9.2). Tabell 9.5 syner fleire detaljar.

Figur 9.2. Folkebibliotek. Besøk per innbyggjar, etter fylke. 2013

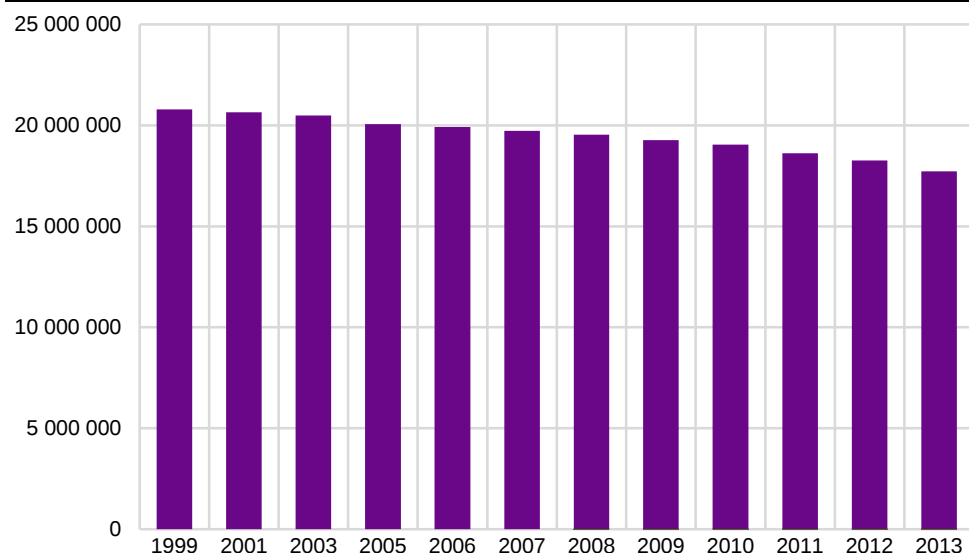


Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

20 millionar bøker og anna materiale i folkebiblioteka

Tala i tabell 9.6 syner at det var 715 folkebibliotek i 2013, ein nedgang på 27 bibliotek frå 2012. Det var nær 20,4 millionar bøker og anna materiale i folkebiblioteka. Totalt representerer dette ein nedgang på 500 000 bøker og anna materiale frå 2012. Denne nedgangen har først og fremst si årsak i nedgang i talet på bokbestand (sjå figur 9.3). Siste året blei bokbestanden i folkebiblioteka redusert med meir enn 500 000, og sidan 2010 har han felle med i overkant av 1,3 millionar, tilsvarende 7 prosent. Bestanden av musikk gjekk ned med over 28 000, medan bestanden av lydbøker har auka med 25 000 sidan 2012.

Figur 9.3. Folkebibliotek. Bokbestand per 31.desember 1999-2013



Kjelde: Nasjonalbiblioteket.[

Fylkesbiblioteka. 3 prosent nedgang i utlåna

Dei siste åra har det vore nedgang i samla utlån frå fylkesbiblioteka kvart år. Det var om lag 14 700 færre utlån frå fylkesbiblioteka i 2013 samanlikna med 2012. Det var ein auke i talet på fjernlån frå eigne og primærbiblioteka sine samlingar, medan talet både på direkte utlån og utlån frå dei mobile einingane fall. Oversikta frå fylkesbiblioteka (sjå tabell 9.9) for 2013 syner at brutto driftsutgifter var 144 millionar kroner, om lag 6 millionar kroner meir enn året før.

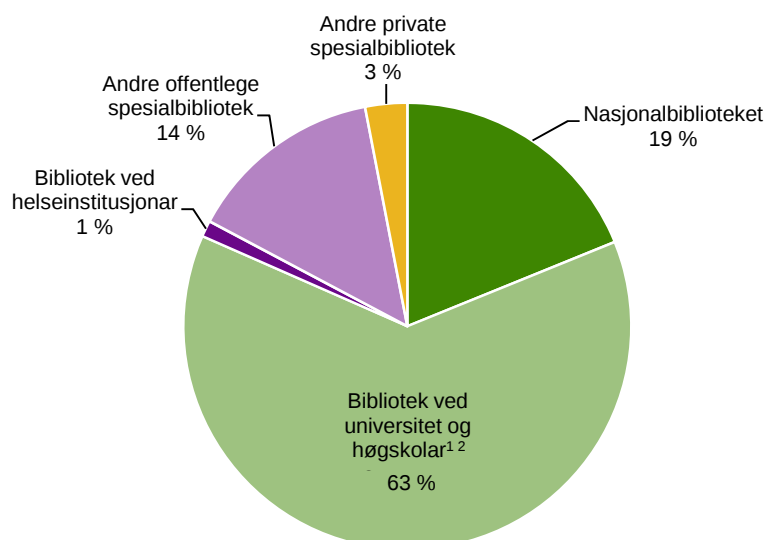
Svak nedgang i utlånet frå biblioteka i vidaregåande skolar

Dei sist oppdaterte tala for skolebiblioteka er frå 2012. Dessutan manglar det tal på utlån ved biblioteka i grunnskolar (sjå tabell 9.10). Den totale bokbestanden i grunnskolebiblioteka var på 10,8 millionar i 2012, ein auke på 246 000 bøker frå året før. Talet på bøker per elev auka frå 20,8 i 2011 til 21,7 i 2012.

Bokbestanden i skolebiblioteka ved vidaregåande skolar gjekk ned med 37 000 bøker frå året før og tel i 2012 drygt 3,3 millionar bøker. Dette ga ein bokbestand på 17,8 bøker per elev. Det totale utlånet ved skolebiblioteka i vidaregåande skolar låg på drygt 1 million i 2012, som svarte til 5,6 utlån per elev. Utlån av bøker utgjorde 76 prosent, og utlån av AV-medium utgjorde 24 prosent av det totale utlånet i 2012. Etter fleire år med stabil vekst i utlån av AV-medium har talet på utlån av AV-medium gått ned sidan 2009. Talet på utlån av AV-medium låg på 355 000 i 2009 (sjå tabell 9.11).

11,3 millionar bøker i biblioteka ved universitet og høgskolar

Tabell 9.13 syner tal for bestand og aktivitet i fag- og forskingsbiblioteka. Tabellen syner at talet på trykte bøker og tidsskrift i fag- og forskingsbiblioteka hadde ein svak auke frå 2010 til 2011 før det gjekk ned att til 2010-nivået i 2012. Da hadde fag- og forskingsbiblioteka ein bestand av trykte bøker og tidsskrift på 19,8 millionar. Talet på denne bestanden gjekk ned til 18 millionar bøker og tidsskrift i 2013. Som tidligare år fanst dei største samlingane med bøker og periodika ved universitet og høgskolar. Desse biblioteka hadde 11,3 millionar, eller om lag 63 prosent, medan Nasjonalbiblioteket hadde 3,4 millionar bøker og tidsskrift, eller 19 prosent av totalen (sjå figur 9.4).

Figur 9.4. Fag- og forskningsbibliotek. Bøker og periodika, etter bibliotektype. 2013. Prosent

¹ Medrekna bibliotek ved universitet, vitenskapelege høyskolar og andre høyskolar. ² Frå 01.01.2009 er Høgskolen i Tromsø Biblioteket fusjonert med Universitetsbiblioteket i Tromsø.
Kjelde: Nasjonalbiblioteket og fag- og forskningsbibliotek, Statistisk sentralbyrå.

Talet på utlån var på 2,2 millionar i 2013, ein nedgang på drygt 3 prosent frå 2012. Samanlikna med 2010 var talet på utlån meir enn halvert i 2013.

Det var i alt 2 083 tilsette ved fag- og forskningsbiblioteka som til saman utførte 1 646 årsverk i 2013. Desse tala syner ein auke på 91 tilsette og 55 årsverk frå året før. Men berre 8 av 91 nye tilsetjingar i 2013 var bibliotekfaglege stillingar, medan 83 var andre stillingar. Dei totale utgiftene var på nær 1,8 milliardar kroner i 2013, ein auke på 2,6 prosent frå året før.

Nasjonalbiblioteket og pliktavleveringa

I tillegg til bibliotekfaglege oppgåver er Nasjonalbiblioteket også ansvarleg for registrering av pliktavlevert materiale i Noreg (sjå kap. 9.3). I alt var det 964,6 millionar avleveringar av materiale til Nasjonalbiblioteket i 2013. Av dette var 964,4 millionar vevdokument, medan 100 000 var digitalfjernsyn og talet på filer. Desse tala er henta frå statistikken over pliktavlevert materiale til Nasjonalbiblioteket, sjå tabell 9.2.

Tabell 9.2. Pliktavlevering av materiale til Nasjonalbiblioteket. 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I alt	280 146 804	485 126 420	20 189 366	⁴17 255 859	49 240 328	3 272 228 911	964 633 802
Periodika, løpande	12 249	12 216	11 962	11 605	11 011	10 674	10 480
Bøker	10 835	10 710	10 458	⁴ 9 869	10 039	10 286	10 238
Nettmonografar, E-bøker ..	..	2	19	27	48	313	2 048
Videoar	264	289	325	496	561	520	439
Film ¹	..	105	110	169	166	124	253
Kombidokument	31	48	14	6	..	..	..
Lydbøker	459	513	451	502	473	364	347
Småtrykk	23 818	24 750	21 478	21 668	17 231	21 188	16 740
Postkort	3 781	3 694	2 420	1 721	2 291	666	1 006
Plakatar	703	1 432	2 176	1 643	1 620	1 380	1 418
Kringkasta materiale	20 071	13 313	7 774	3 838	2 080	99	0
Digital radio, talet på filer ...	72 272	46 055	53 904	88 600	96 010	85 641	87 490
Digital fjernsyn, talet på filer	..	11 088	75 000	112 587	95 901	95 000	101 009
Notetrykk	443	440	467	388	386	308	204
Kart	373	268	325	541	534	434	233
Innspela musikk	958	1 218	2 210	1 915	1 723	1 662	1 643
CD-Rom og diskettar	³ 294	23	19	32	..	..	...
Aviser	253	256	254	252	254	252	254
Norske vevdokument	280 000 000	485 000 000	20 000 000	17 000 000	49 000 000	3 272 000 000	964 400 000

¹ Nasjonalbiblioteket overtok etter Norsk Filminstitutt som mottaksinstitusjon for film i 2008. ² Frå 2005 er tala for monografar og periodika på Internett med i talet for innhenta URL-er under Norske vevdokument. ³ Inkluderer både monografar og periodika på CD-ROM, DVD-ROM eller diskett. ⁴ Endra sidan førre utgåva.
Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Over 10 200 bøker, litt i underkant av 10 500 tidsskrift og 254 aviser blei plikt-avleverte i året som var. Desse tala var om lag på same nivå som i året før, i 2012. Talet på pliktavleverte småtrykk gjekk ned med 21 prosent, frå 21 200 i 2012 til 16 700 i 2013. Det var derimot ein merkbar auke i talet på nettmonografiar og E-bøker. Talet på nettmonografiar og E-bøker i 2013 var nær seks gangar høgare enn i 2012, 313 i 2012 mot 2 048 i 2013.

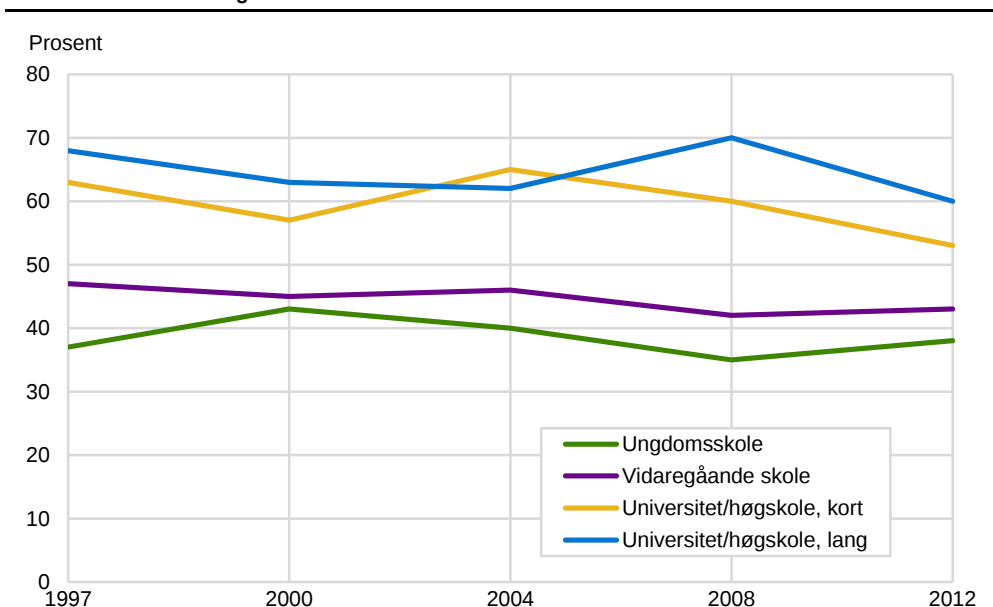
Talet på avleverte lydbøker gjekk ned for tredje år på rad. Til saman blei det levert 347 lydbøker i 2013, 17 færre enn i 2012. Også talet på videoar gjekk ned da, i og med at det blei levert 81 færre videoar, medan talet på pliktavleveringar av film steig frå 124 i 2012 til 253 i 2013.

49 prosent på folkebibliotek
dei siste tolv månadene i
2012

Det har ikkje vore nye kulturbruksundersøkingar sidan 2012. Detaljerte tal frå tidlegare undersøkingar er presenterte i Kulturstatistikk 2012 og Norsk kulturbarometer 2012.

Figur 9.5 gir eit bilete av kor mange prosent, etter utdanningsnivå, som hadde vore på eit folkebibliotek dei siste tolv månadene i åra 1997, 2000, 2004, 2008 og 2012.

Figur 9.5. Personar som har vore på folkebibliotek dei siste tolv månadene, etter utdanningsnivå. 1997-2012. Prosent



Kjelde: Norsk kulturbarometer, Statistisk sentralbyrå.

9.2. Om bibliotekstatistikken

Nasjonalbiblioteket er ansvarleg for innsamling av statistikk for dei ulike biblioteka: folkebiblioteka, fylkesbiblioteka, skolebiblioteka, fengselsbiblioteka og mobile einingar, og frå fag- og forskingsbiblioteka. Statistikken for folkebibliotek er heimla i folkebiblioteklova (lov om folkebibliotek 1985-12-20-108). Statistikken for fag- og forskingsbibliotek viser verksemda til biblioteka, mellom anna om bok- og mediebestand, utlån, besøk og kostnader.

All statistikk om verksemda til biblioteka har vore ein del av kulturstatistikken til Statistisk sentralbyrå (SSB) sidan 1982.

Omfang og publisering

Folkebibliotek

Alle folkebiblioteka er med i folkebibliotekstatistikken. For 2013 var det til saman 715 folkebibliotekavdelingar (hovudbibliotek og filialar til saman). Hovudbiblioteket i kommunen er rapporterende eining. Det hender frå år til år at nokre kommunar ikkje leverer statistikk, medan nokre kommunar leverer ufullstendig

statistikk. Delar av folkebibliotekstatistikken blir publisert på SSBs nettsider gjennom KOSTRA, førebelse tal 15. mars og endelege tal 15. juni.

Skolebibliotek Skolebibliotekstatistikken omfattar bibliotek ved offentlege og private (offentleg godkjende) vidaregåande skolar og bibliotek i grunnskolen. Frå og med statistikk-innsamlinga for 2007 blei det praksis å be alle skolar, også dei som ikkje har eige skolebibliotek, om å sende inn opplysningar om bibliotektilbodet som elevane har. Tal på skolebibliotek ved grunnskolar er ikkje oppdaterte sidan 2010 (sjå Kulturstatistikk 2010), på grunn av manglande rapportering.

Fag- og forskingsbiblioteka Alle fag- og forskingsbiblioteka som er registrerte hos Nasjonalbiblioteket, får statistikk-skjema, og i 2013 var svarprosenten nær 100 (184 bibliotek). Fag- og forskingsbibliotek blir publisert i SSB – <http://www.ssb.no/emner/07/01/40/ffbibl/> omkring veke 20. Statistikk for folkebiblioteka, skolebiblioteka og fag- og forskingsbiblioteka blir også publisert av Nasjonalbiblioteket, <http://www.nb.no/>

Datakjelder og datainnsamling

Statistikken for folkebibliotek blir utarbeidd på grunnlag av skjema som folkebiblioteka leverer til Nasjonalbiblioteket. Skjema for statistikken til fag- og forskingsbiblioteka blir innrapporterte elektronisk. Mens det er Nasjonalbiblioteket som i det store og heile handsamar og kvalitetssikrar folkebibliotekstatistikken, er SSB engasjert i dette arbeidet når det gjeld statistikken for fag- og forskingsbiblioteka. SSB får ei elektronisk fil frå Nasjonalbiblioteket og går gjennom kvaliteten ein gong til før dataa blir publiserte.

Omgrep og definisjonar

- Besøk**
- *Folkebibliotekstatistikken:* Eit bibliotekbesøk vil seie at ein person går inn i lokala til folkebiblioteket for å nytte tilbodet til biblioteket. Rutinane til folkebiblioteka for registrering/teljing av besøk kan variere noko. Det er to måtar å telje besøk i folkebiblioteka på:
 - a) Manuell teljing to veker i året (stikkprøveteljing). Frå denne teljinga bereknar ein det årlege talet på besøk etter ein gitt formel forklart i rettleiinga.
 - b) Mekanisk/automatisk teljing. Tala kan vere noko usikre, og manuell teljing kan nyttast for å korrigere eventuelle feilkjelder. Ein reknar likevel med at tala på besøk er truverdige.
 - *Fag- og forskingsbibliotekstatistikken:* Eit besøk blir definert som ein person som kjem til biblioteket for å nytte samlingane eller tenestene (ISO 2.2.40). Talet på registrerte besøk baserer seg på teljeapparat. Kvar bibliotekining rapporterer registrerte besøk. Dersom trafikken til biblioteket berre blir registrert på veg inn eller ut, gir ein opp det registrerte talet utan omrekningsfaktor. Det registrerte talet for trafikk både ut og inn blir delt på to (Rettleiing til statistikk om fag- og forskingsbibliotek 2013).
- Utlån**
- *Folkebibliotekstatistikken:* Ein tel utlån av medium frå den faste bestanden ved avdelinga og frå sirkulasjons- eller depotsamlingar. Dette inkluderer utlån til andre bibliotek ved fjernlån. I bibliotek med fotomekanisk utlånsystem eller som ikkje fører ein spesifisert utlånsstatistikk, kan spesifisering av utlån til barn/vaksne og på dei einskilde medium gjerast ved stikkprøveundersøkingar (Rettleiing til statistikk om folkebibliotek 2013).
 - *Fag- og forskingsbibliotekstatistikken:* Lån frå eigen samling er utlån til enkeltpersoner og institusjonar (ikkje bibliotek). Lån til andre avdelingar (hushaldslån) blir ikkje talde. Lokale kopiar blir heller ikkje talde. Ein skil mellom førstegongslån og fornying. Fjernlån er lån/*kopi til* eit anna bibliotek under ei anna administrativ eining, medan innlån er lån frå eit anna bibliotek

under ei anna administrativ eining (Rettleiing til statistikk om fag- og forskingsbibliotek 2013).

9.3. Pliktavlevering

Tal på pliktavlevering i dette kapitlet blir henta frå Nasjonalbiblioteket som er ansvarleg for registrering av pliktavlevert materiale i Noreg.

Pliktavlevert materiale til Nasjonalbiblioteket er regulert i eiga lov, lov om avleveringsplikt for allment tilgjengelege dokument av 6. september 1989 (pliktavleveringslova). Denne lova avløyste den gamle pliktavleveringslova frå 1939. Alle dokumenta som er laga for spreiding ut over ein privat krins, er avleveringspliktige uavhengig av medietype. Formålet med lov om pliktavlevering er å tryggje avleveringa av dokument med allmenn tilgjengeleg informasjon til nasjonale samlingar, slik at det blir mogeleg å ta vare på desse vitnemåla om norsk kultur og samfunnsliv og gjere dei tilgjengelege som kjeldemateriale for forskning og dokumentasjon (Nasjonalbiblioteket, 2013).

Småtrykk i statistikken for det pliktavleverte materialet er den typen materiale som går inn i den såkalla Småtrykksamlinga. I denne samlinga blir dokumenta grupperte etter utgivar, og dei enkelte dokumenta blir ikkje gitt ei bibliografisk forklaring.

Etter pliktavleveringslova skal Nasjonalbiblioteket ta imot alt Norsk rikskringkasting (NRK) sender, både rikssendingar og lokalsendingar. Nasjonalbiblioteket kan krevje avlevering frå andre kanalar som har konsesjon i Noreg. Først blir det kravd inn riksdekkjande sendingar, det vil seie TV2, TVNorge, P4 og Kanal 24. Lokal-TV leverer inn fem veker i året, dei med vekenummer som endar på 0. Dokumenta skal avleverast utan vederlag. Nasjonalbiblioteket tek imot pliktavleverte opptak frå norske kringkastarar, arkiverer dei og gjer kopiar tilgjengelege for forskning og dokumentasjon innanfor rammene av pliktavleveringslova og dei opphavsrettslege reglane som gjeld til kvar tid (<http://www.nb.no> – pliktavlevering).

9.4. Kulturbruksundersøkingane

Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart fjerde år ei utvalsundersøking der folk i alderen 9-79 år blir spurde om bruken av ulike kulturtilbod. Siste tilgjengelege resultat er publiserte i Norsk kulturbarometer 2012.

Referansar:

Nasjonalbiblioteket: <http://www.nb.no>

Meir informasjon:

Kulturstatistikk 2011 og 2012:

<http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/kulturstatistikk-2012>

Kultur- og mediebruk blant personar med innvandrarbakgrunn:

http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929

Levkårsundersøkinga 2007: <http://www.ssb.no/emner/00/02/levstat>

Norsk kulturbarometer 2012: <http://www.ssb.no/kulturbar>

Statistikk, fag- og forskingsbibliotek: <http://www.ssb.no/emner/07/01/40/ffbibl>

Undersøking om bibliotekbruk: http://www.ssb.no/emner/07/02/30/rapp_200614

Tabell 9.3. Folkebibliotek. Utlån av bøker, etter fylke, 1999-2013

	Utlån (førstegongslån og fornying) i alt	Per inn- byggjar	Utlån bøker for vaksne			Utlån bøker for barn		
			I alt	Fag- litteratur	Skjønn- litteratur	I alt	Fag- litteratur	Skjønn- litteratur
1999	18 522 095	4,2	10 875 116	5 220 853	5 654 263	7 646 979	1 439 765	6 207 214
2001	17 898 878	4,0	10 868 812	4 987 725	5 699 087	7 212 066	1 343 978	5 868 088
2003	18 361 942	4,0	10 766 452	4 977 985	5 788 467	7 595 490	1 435 071	6 160 419
2005	17 897 958	3,9	10 065 467	4 617 521	5 447 946	7 832 491	1 394 038	6 438 453
2006	17 238 496	3,7	9 637 697	4 254 801	5 382 896	7 600 799	1 317 497	6 283 302
2007	16 954 660	3,6	9 410 966	4 059 449	5 351 517	7 543 694	1 271 162	6 272 532
2008 ¹	17 107 927	3,6	9 387 638	4 002 438	5 385 200	7 720 289	1 278 465	6 441 824
2009 ²	17 283 494	3,6	9 451 331	3 945 724	5 505 607	7 832 163	1 273 357	6 558 806
2010	17 184 397	3,5	9 190 205	3 786 090	5 404 115	7 994 192	1 275 745	6 718 447
2011 ³	17 085 783	3,4	8 144 306	3 651 508	5 289 969	8 144 306	1 270 437	6 873 869
2012 ⁴	16 944 281	3,4	8 724 891	3 471 590	5 253 301	8 219 390	1 293 586	6 925 804
2013	16 787 344	3,3	8 460 890	3 408 396	5 052 494	8 326 454	1 281 385	7 045 069
2013								
Østfold	873 173	3,1	464 053	163 620	300 433	409 120	66 062	343 058
Akershus	1 870 805	3,3	947 495	422 257	525 238	923 310	123 446	799 864
Oslo	1 949 057	3,1	1 002 886	504 495	498 391	946 171	150 575	795 596
Hedmark	675 683	3,5	347 330	140 949	206 381	328 353	51 681	276 672
Oppland	669 593	3,6	355 180	134 870	220 310	314 413	50 560	263 853
Buskerud	833 900	3,1	429 809	153 908	275 901	404 091	62 986	341 105
Vestfold	1 042 162	4,4	526 472	215 625	310 847	515 690	77 078	438 612
Telemark	604 557	3,5	315 797	115 099	200 698	288 760	41 836	246 924
Aust-Agder	338 651	3,0	169 064	56 153	112 911	169 587	23 160	146 427
Vest-Agder	701 809	4,0	338 201	116 424	221 777	363 608	47 947	315 661
Rogaland	1 635 595	3,6	738 128	283 612	454 516	897 467	135 704	761 763
Hordaland	1 581 859	3,2	820 917	357 974	462 943	760 942	123 848	637 094
Sogn og Fjordane	385 031	3,5	169 668	56 754	112 914	215 363	36 051	179 312
Møre og Romsdal	719 059	2,8	377 856	117 958	259 898	341 203	54 201	287 002
Sør-Trøndelag	1 069 703	3,5	528 013	219 133	308 880	541 690	77 932	463 758
Nord-Trøndelag	460 032	3,4	236 513	77 542	158 971	223 519	43 281	180 238
Nordland	652 485	2,7	340 580	118 084	222 496	311 905	52 805	259 100
Troms Romsa	507 326	3,2	225 518	103 430	122 088	281 808	46 807	235 001
Finnmark Finnmarku	208 665	2,8	123 667	48 568	75 099	89 454	14 885	70 113
Svalbard	8 199	3,8	3 743	1 941	1 802	4 456	540	3 916

¹ To bibliotek har ikkje levert statistikk for 2008. ² Tre bibliotek har ikkje levert tal for utlån, eitt bibliotek har ikkje utlånstal fordelt på medietypar. ³ Eitt bibliotek manglar tal for utlån. Innbyggjartal byggjer på tal 1. januar 2011, 4 920 305. Utlån inkluderer fornying. ⁴ Tre bibliotek har ikkje levert statistikk, og eitt bibliotek manglar tal for utlån.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 9.4. Folkebibliotek. Utlån av andre medium², etter fylke, 1999-2013

	I alt	Per innbyggjar	Fonogram		Film	Andre medium ³
			Musikk	Lydbøker		
1999	4 477 201	1,0	745 571	1 015 203	2 132 970	576 455
2001	5 568 788	1,2	978 990	1 253 371	2 713 974	622 453
2003	6 465 431	1,4	1 150 141	1 494 525	3 151 803	668 962
2005	7 002 832	1,5	1 184 262	1 764 900	3 421 881	631 789
2006	6 874 530	1,5	1 070 173	1 848 534	3 415 736	540 053
2007	7 022 368	1,5	1 048 595	2 038 320	3 384 657	550 796
2008 ¹	7 438 085	1,6	1 075 837	2 146 986	3 626 035	589 227
2009 ⁴	7 878 858	1,6	1 041 721	2 188 815	4 077 536	570 786
2010	7 710 201	1,6	851 344	2 118 988	4 078 056	661 813
2011 ⁵	7 891 603	1,6	811 901	2 057 138	4 235 024	787 540
2012 ⁶	7 605 321	1,5	696 595	1 962 031	4 081 565	865 130
2013	7 006 637	1,4	574 135	1 879 823	3 702 220	850 459
2013						
Østfold	378 756	1,3	16 281	100 040	193 490	68 945
Akershus	877 193	1,5	52 631	257 867	475 214	91 481
Oslo	837 054	1,3	153 036	150 215	475 949	57 854
Hedmark	251 753	1,3	14 584	72 748	127 973	36 448
Oppland	252 366	1,3	8 232	81 153	135 368	27 613
Buskerud	325 296	1,2	21 816	100 202	166 563	36 715
Vestfold	394 454	1,7	23 927	125 086	211 269	34 172
Telemark	236 806	1,4	13 798	72 990	125 866	24 152
Aust-Agder	142 427	1,3	4 221	43 972	61 471	32 763
Vest-Agder	298 006	1,7	7 188	83 310	167 740	39 768
Rogaland	766 034	1,7	65 390	163 828	425 398	111 418
Hordaland	674 907	1,4	88 853	162 933	338 376	84 745
Sogn og Fjordane	117 672	1,1	4 087	32 975	57 694	22 916
Møre og Romsdal	269 649	1,0	8 928	81 123	135 832	43 766
Sør-Trøndelag	484 132	1,6	58 972	135 262	245 573	44 325
Nord-Trøndelag	172 309	1,3	6 872	55 009	82 256	28 172
Nordland	251 595	1,1	7 103	87 464	134 732	22 296
Troms Romsa	192 274	1,2	14 170	48 187	100 977	28 940
Finnmark Finnmarku	76 767	1,0	4 037	24 365	36 882	11 483
Svalbard	7 187	3,3	9	1 094	3 597	2 487

¹ To bibliotek har ikkje levert statistikk for 2008. ² Ikkje registrert ved alle biblioteka. ³ Notar, foto, mikroformer, multimediaseett, grafikk, dias-seriar. Einingar som blir utlånt sjølvstendig, blir rekna som eitt utlån. ⁴ Tre bibliotek har ikkje levert tal for utlån, eitt bibliotek har ikkje utlånstal fordelt på medietypar. ⁵ Eitt bibliotek har ikkje levert tal for utlån. ⁶ Tre bibliotek har ikkje levert statistikk, og eitt bibliotek har ikkje utlånstal.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 9.5. Folkebibliotek. Besøk totalt og besøk per innbyggjar, etter fylke, 2009-2013

	Besøk totalt					Besøk per innbyggjar				
	2009	2010	2011	2012	2013	2009	2010	2011	2012	2013
Totalt	¹22 295 144	²21 471 237	³21 811 532	⁴20 276 931	20 463 274	4,7	4,4	4,4	4,1	4,1
Østfold	859 618	824 716	932 886	923 113	876 061	3,2	3,0	3,4	3,3	3,1
Akershus	2 608 223	2 508 079	2 418 782	2 045 230	2 008 383	4,9	4,7	4,4	3,7	3,5
Oslo	2 525 629	2 405 552	2 225 286	2 109 269	2 097 515	4,4	4,1	3,7	3,4	3,4
Hedmark	905 561	711 134	725 280	886 057	837 150	4,8	3,7	3,8	4,6	4,3
Oppland	711 540	717 040	790 291	753 826	872 635	3,9	3,9	4,2	4,0	4,7
Buskerud	1 208 614	1 128 378	1 099 216	1 087 510	1 090 912	4,8	4,4	4,2	4,1	4,1
Vestfold	1 085 769	1 055 316	1 020 733	996 094	1 023 999	4,7	4,6	4,4	4,2	4,3
Telemark	817 976	817 373	797 148	525 628	713 372	4,9	4,9	4,7	3,1	4,2
Aust-Agder	558 768	527 264	565 717	531 819	496 067	5,2	4,9	5,1	4,8	4,4
Vest-Agder	953 374	927 927	995 553	1 028 333	1 095 938	5,7	5,5	5,8	5,9	6,2
Rogaland	2 163 896	2 223 327	2 331 373	2 095 152	2 233 080	5,2	5,2	5,3	4,7	4,9
Hordaland	2 216 446	2 098 625	2 178 246	2 045 095	1 896 812	4,7	4,4	4,5	4,2	3,8
Sogn og Fjordane	415 147	491 985	509 984	499 650	473 642	3,9	4,6	4,7	4,6	4,4
Møre og Romsdal	891 375	768 110	820 284	702 890	823 367	3,6	3,1	3,2	2,7	3,2
Sør-Trøndelag	1 670 173	1 520 362	1 570 945	1 481 713	1 504 105	5,8	5,2	5,3	5,0	5,0
Nord-Trøndelag	651 678	651 119	719 982	696 651	647 673	5,0	5,0	5,4	5,2	4,8
Nordland	899 104	887 002	869 061	673 945	612 547	3,8	3,8	3,7	2,8	2,6
Troms Romsa	889 081	861 272	895 841	874 564	854 643	5,7	5,5	5,7	5,5	5,3
Finnmark Finnmarku	246 599	329 306	327 294	304 184	287 674	3,4	4,5	4,5	4,1	3,9
Svalbard	16 573	17 350	17 630	16 208	17 699	8,0	8,5	8,7	7,7	8,2

¹ 29 bibliotek manglar tal for besøk. ² 38 bibliotek har ikkje rapportert tal for besøk. ³ 27 bibliotek har ikkje rapportert tal på besøk. Om tal frå andre år fyller ut manglande tal, blir imputert besøkstal 22,2 millionar. ⁴ Tre bibliotek har ikkje levert statistikk, og 26 bibliotek har ikkje rapportert tal på besøk. Om tal frå andre år fyller ut manglande tal, blir imputert besøkstal 21,4 millionar. Utan imputeringane for 2012 og 2011 er nedgangen i besøk 7 prosent, med imputeringane er nedgangen 3,6 prosent. Nedgangen på 3,6 prosent er ei betre attgiving av endringa og blir brukt i dette kapitlet. Det at små bibliotek ikkje rapporterer har ikkje så mykje å seie, men i 2012 var det fleire store bibliotek som ikkje hadde besøkstal, difor er tala imputerte i fotnoten her og brukt i teksta.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 9.6. Folkebibliotek. Bøker og anna materiale, etter fylke. 1999-2013

	Bibliotek i alt ¹	Bokbestand per 31.12. i alt ²	Aviser og tidsskrifter	Fonogram		Film	Andre medium
				Musikk	Lydbøker		
1999	1 047	20 787 772	45 232	299 443	233 172	181 733	463 046
2001	974	20 642 273	42 093	330 268	285 627	240 526	478 852
2003	892	20 488 405	40 751	371 837	359 769	309 222	451 843
2005	832	20 060 340	36 158	447 621	448 245	407 827	478 966
2006	815	19 923 195	34 866	470 286	489 429	460 442	481 253
2007	807	19 738 178	34 447	508 922	536 492	500 752	469 114
2008 ²	798	19 538 744	32 382	548 014	575 931	538 221	500 990
2009 ³	784	19 266 727	32 402	594 101	603 236	576 088	511 416
2010	768	19 051 387	29 646	644 644	630 330	614 773	491 058
2011 ⁴	744	18 618 559	29 619	675 697	654 793	659 061	504 353
2012 ⁵	742	18 256 014	28 011	678 683	687 012	708 818	554 585
2013	715	17 721 712	27 784	650 328	712 412	760 002	544 580
2013							
Østfold	23	723 574	1 277	21 270	31 473	31 920	17 129
Akershus	33	1 149 267	1 977	54 967	67 545	67 559	36 193
Oslo	17	1 171 669	796	57 494	29 025	52 749	39 351
Hedmark	31	896 206	1 624	25 706	32 113	31 215	56 585
Oppland	40	984 509	3 957	17 914	38 946	32 926	12 717
Buskerud	38	836 290	1 174	32 053	37 545	38 289	27 989
Vestfold	17	716 034	779	23 304	31 679	32 192	24 105
Telemark	30	809 003	1 205	28 185	27 643	31 907	20 723
Aust-Agder	22	464 096	941	12 612	16 793	17 478	12 144
Vest-Agder	33	662 364	934	14 951	26 034	28 693	11 745
Rogaland	50	1 456 275	2 180	94 312	67 959	81 487	52 700
Hordaland	60	1 499 650	1 846	80 250	59 911	67 706	72 021
Sogn og Fjordane	52	842 799	1 064	23 265	26 449	32 150	14 439
Møre og Romsdal	62	1 215 045	1 876	28 116	46 238	42 514	22 305
Sør-Trøndelag	41	1 036 569	896	41 229	56 747	46 820	30 408
Nord-Trøndelag	33	648 345	1 107	20 199	27 599	26 067	16 958
Nordland	72	1 359 024	2 089	34 529	50 858	50 278	36 605
Troms Romsa	37	696 784	1 170	20 506	21 329	29 898	28 363
Finnmark Finnmarku	23	534 704	842	19 458	15 344	16 471	11 881
Svalbard	1	19 505	50	8	1 182	1 683	219

¹Inkludert hovudbibliotek. ²To bibliotek har ikkje levert statistikk for 2008. ³Fem bibliotek manglar tal for tilvekst, og tre bibliotek manglar tal for bestand.

⁴To bibliotek manglar tal for tilvekst, og eitt bibliotek manglar tal for bestand. ⁵Tre bibliotek har ikkje levert statistikk, og eitt bibliotek manglar tal for tilvekst og bestand bøker.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 9.7. Folkebibliotek. Bøker for voksne og barn, etter fylke. 1999-2013

	Bøker for voksne ¹			Bøker for barn ¹		
	I alt	Faglitteratur	Skjønnlitteratur	I alt	Faglitteratur	Skjønnlitteratur
1999	14 892 045	6 815 455	8 076 590	5 895 727	1 210 673	4 685 054
2001	14 694 512	6 849 363	7 845 149	5 947 761	1 248 998	4 698 763
2003	14 395 902	6 697 422	7 698 480	6 092 503	1 317 898	4 774 605
2005	13 935 928	6 537 282	7 398 646	6 124 412	1 339 501	4 784 911
2006	13 746 458	6 416 206	7 330 252	6 176 737	1 350 669	4 826 068
2007	13 531 279	6 299 185	7 232 094	6 206 899	1 353 134	4 853 765
2008 ²	13 327 904	6 196 286	7 131 618	6 210 840	1 349 917	4 860 923
2009 ³	13 009 085	6 084 397	6 924 688	6 257 642	1 368 108	4 889 534
2010	12 762 393	5 910 589	6 851 804	6 288 994	1 389 986	4 899 008
2011 ⁴	12 353 439	5 738 075	6 615 364	6 265 120	1 388 711	4 876 409
2012 ⁵	11 988 046	5 624 978	6 363 068	6 267 968	1 380 441	4 887 527
2013	11 445 884	5 367 714	6 078 170	6 275 828	1 358 231	4 917 597
2013						
Østfold	482 556	239 709	242 847	241 018	56 310	184 708
Akershus	742 227	372 742	369 485	407 040	91 960	315 080
Oslo	649 985	364 434	285 551	521 684	92 986	428 698
Hedmark	623 148	298 535	324 613	273 058	65 441	207 617
Oppland	648 663	298 943	349 720	335 846	74 719	261 127
Buskerud	537 370	233 915	303 455	298 920	68 953	229 967
Vestfold	488 246	258 177	230 069	227 788	52 662	175 126
Telemark	556 975	270 809	286 166	252 028	53 833	198 195
Aust-Agder	301 532	130 160	171 372	162 564	35 824	126 740
Vest-Agder	416 243	190 118	226 125	246 121	52 233	193 888
Rogaland	899 793	439 314	460 479	556 482	119 912	436 570
Hordaland	974 523	481 294	493 229	525 127	118 079	407 048
Sogn og Fjordane	536 063	207 249	328 814	306 736	60 040	246 696
Møre og Romsdal	815 755	341 153	474 602	399 290	85 044	314 246
Sør-Trøndelag	634 097	285 918	348 179	402 472	83 788	318 684
Nord-Trøndelag	415 794	193 336	222 458	232 551	54 072	178 479
Nordland	915 837	390 255	525 582	443 187	93 092	350 095
Troms Romsa	425 689	207 895	217 794	271 095	61 739	209 356
Finnmark Finnmarku	369 011	157 148	211 863	165 693	35 920	129 773
Svalbard	12 377	6 610	5 767	7 128	1 624	5 504

¹ Nokre bibliotek skil ikkje mellom bøker for voksne og bøker for barn, og heller ikkje mellom faglitteratur og skjønnlitteratur. ² To bibliotek har ikkje levert statistikk for 2008. ³ Fem bibliotek manglar tal for tilvekst, og tre bibliotek manglar tal for bestand. ⁴ To bibliotek manglar tal for tilvekst, og eitt bibliotek manglar tal for bestand. ⁵ Tre bibliotek har ikkje levert statistikk, og eitt bibliotek manglar tal for tilvekst og bestand bøker.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 9.8. Folkebibliotek. Driftsutgifter, etter fylke. 1999-2013

	Driftsutgifter i alt	Lønn og sosiale utgifter	Andre driftsutgifter	Utgifter til bøker, aviser og anna materiell			Driftsutgifter per inn- byggjar
				I alt	Bøker, aviser og tidsskrifter	Andre medium	
	1 000 kroner						Kroner
1999	899 477	548 115	216 408	134 956	126 882	8 073	202,3
2001	992 733	610 248	246 394	136 091	126 880	9 211	220,4
2003	1 064 708	669 868	260 851	133 989	121 657	12 332	233,9
2005	1 099 484	688 654	276 949	133 880	119 955	13 926	238,7
2006	1 136 984	720 734	276 679	139 571	122 954	16 048	245,0
2007	1 179 656	765 755	269 054	144 847	127 643	¹ 17 204	252,0
2008 ²	1 270 501	834 455	293 158	142 888	126 005	³ 16 883	268,2
2009 ⁴	1 318 694	875 842	300 194	142 658	126 098	⁵ 16 559	274,8
2010 ⁶	1 342 074	896 889	305 437	139 748	123 720	⁷ 16 028	276,3
2011 ⁸	1 393 736	941 632	312 645	139 459	124 387	⁹ 15 072	283,3
2012 ¹⁰	1 464 209	991 400	337 423	135 386	122 460	12 926	293,7
2013	1 503 340	1 026 145	342 924	134 271	121 495	12 776	297,6
2013							
Østfold	63 345	49 723	7 226	6 395	5 857	539	224,6
Akershus	160 582	115 852	31 553	13 177	12 471	706	283,5
Oslo	190 791	131 386	50 782	8 623	7 351	1 272	305,8
Hedmark	59 117	41 222	11 702	6 194	5 629	565	305,2
Oppland	57 278	37 797	12 053	7 427	6 709	718	305,9
Buskerud	81 943	55 258	20 752	5 933	5 459	473	304,6
Vestfold	67 214	51 206	9 772	6 236	5 663	573	281,5
Telemark	51 634	38 271	8 170	5 193	4 905	288	302,1
Aust-Agder	31 681	24 196	4 499	2 985	2 772	213	280,9
Vest-Agder	57 038	39 836	11 288	5 914	5 119	794	323,4
Rogaland	149 843	101 240	34 543	14 060	12 133	1 927	331,4
Hordaland	150 879	95 671	42 892	12 317	10 985	1 332	302,9
Sogn og Fjordane	39 491	25 860	9 107	4 525	4 247	278	363,3
Møre og Romsdal	71 563	46 201	17 769	7 593	7 267	326	275,9
Sør-Trøndelag	83 603	48 749	26 296	8 559	7 631	928	276,1
Nord-Trøndelag	40 287	24 537	11 745	4 005	3 449	557	299,7
Nordland	62 238	43 045	11 501	7 692	6 943	749	259,7
Troms Romsa	46 862	33 631	8 679	4 552	4 225	327	292,1
Finnmark Finnmarku	35 797	21 378	11 726	2 693	2 480	213	480,3
Svalbard	2 154	1 086	868	200	200	0	997,9

¹ 231 bibliotek har levert data, resten har ført utgifter til andre medium i kategorien bøker, aviser, tidsskrifter. ² To bibliotek har ikke levert statistikk for 2008.

³ 218 bibliotek har levert data, resten har ført utgifter til andre medium i kategorien bøker, aviser, tidsskrifter. ⁴ Tre bibliotek har ikke levert rekneskapstal (statistikk) for 2009. ⁵ 216 bibliotek har levert data, resten har ført utgifter til andre medium i kategorien bøker, aviser, tidsskrifter. ⁶ Åtte bibliotek har ikke levert rekneskapstal (statistikk) for 2010. ⁷ 208 bibliotek har levert data, resten har ført utgifter til andre medium i kategorien bøker, aviser, tidsskrifter. ⁸ Fire bibliotek har ikke levert rekneskapstal (statistikk) for 2011. ⁹ 210 bibliotek har levert data, resten har ført utgifter til andre medium i kategorien bøker, aviser, tidsskrifter.

¹⁰ Tre bibliotek har ikke levert statistikk, og sju bibliotek har ikke levert rekneskapstal. 205 bibliotek har levert data, resten har ført utgifter til andre medium i kategorien bøker, aviser, tidsskrifter. 198 bibliotek har levert tal for husutgifter. Nokre av disse har ikke registrert dei totale husutgiftene.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 9.9. Fylkesbibliotek. Utlån og rekneskap, 2000-2013

	Utlån				Rekneskap	
	Samla utlån (fjernlån og direkte utlån)	Fjernlån frå eigne og primær- biblioteka sine samlingar	Direkte utlån, ⁶ totalt	Av dette utlån frå mobile einingar	Brutto driftsutgifter	Utgifter til bøker og anna materieill
	1 000 kroner					
2000	824 147	224 560	-	432 009	95 884	11 667
2001	808 578	220 743	-	430 857	101 510	12 335
2002	823 574	220 124	-	449 789	104 001	11 274
2003 ¹	821 513	208 193	-	471 764	112 094	10 391
2004 ²	755 857	200 326	-	427 073	113 264	10 167
2005	707 471	195 042	-	366 328	111 429	9 823
2006 ^{3,4}	651 419	176 082	-	348 016	105 383	9 924
2007	638 897	175 932	-	343 484	121 793	10 456
2008	633 249	188 822	-	342 137	119 501	9 197
2009	603 752	177 549	426 203	305 305	126 918	8 988
2010	543 548	198 709	344 839	233 119	126 924	8 261
2011	502 468	188 529	313 939	215 585	^b 134 590	7 952
2012	463 430	161 337	302 093	206 744	137 827	7 553
2013	448 738	165 203	283 535	184 874	143 743	9 975
2013						
Østfold	11 568	245	11 323	-	6 530	156
Akershus	177 456	56 217	121 239	94 467	15 404	1 544
Hedmark	-	-	-	-	4 449	81
Oppland	17 153	-	17 153	16 946	5 996	189
Buskerud	6 978	6 978	-	-	7 524	425
Vestfold	1	1	-	-	6 984	218
Telemark	39 478	11 306	28 172	-	6 199	619
Aust-Agder	-	-	-	-	5 290	197
Vest-Agder	-	-	-	-	3 529	68
Rogaland	-	-	-	-	6 351	0
Hordaland	22 487	-	22 487	21 177	6 426	355
Sogn og Fjordane	24 286	-	24 286	17 697	8 248	558
Møre og Romsdal	15 689	12 425	3 264	-	8 249	654
Sør-Trøndelag	63 736	24 242	39 494	28 193	12 396	649
Nord-Trøndelag	14 621	8 933	5 688	-	6 463	510
Nordland	37 447	28 639	8 808	6 394	13 759	1 705
Troms Romsa	4 172	3 696	476	-	10 964	1 519
Finnmark Finnmarku	13 666	12 521	1 145	-	8 974	528

¹ Utlånstal for Rogaland er ikkje med i totaltala. ² Rogaland har sett bort utlånsverksemda til Stavanger bibliotek. ³ Eitt bibliotek har ikkje levert tal. ⁴ Nokre fylkesbibliotek har heilt eller delvis sett bort utlån/ fjernlån til eit folkebibliotek. ⁵ Talet er litt høgare enn summen av delsummane pga. forhøgingar. ⁶ Inkluderer utlån av klassesett, depotutlån, utlån frå mobile einingar, til institusjonar og fengsel.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 9.10. Skolebibliotek. Grunnskolar. Bokbestand og utlån, etter fylke. 2002-2012^{1,2}.

	Bokbestand		Utlån	
	I alt	Per elev	I alt	Per elev
2002	8 690 591	15,1	4 846 570	8,4
2004	8 997 164	17,3	5 593 048	10,7
2005	8 864 430	16,7	5 803 073	10,9
2006	9 497 960	17,5	6 001 151	11,0
2007	9 459 703	18,8	6 353 974	12,6
2008	9 918 321	19,4	6 522 281	12,8
2009	10 030 268	20,2	6 452 717	13,0
2010	10 094 757	20,1	6 913 377	13,8
2011	10 508 800	20,8	-	-
2012	10 754 900	21,7	-	-
2012				
Østfold	552 495	17,3	-	-
Akershus	1 347 839	20,1	-	-
Oslo	733 908	14,0	-	-
Hedmark	468 307	25,6	-	-
Oppland	446 000	25,7	-	-
Buskerud	434 673	19,5	-	-
Vestfold	579 468	22,2	-	-
Telemark	237 796	19,0	-	-
Aust-Agder	258 241	19,9	-	-
Vest-Agder	589 885	26,6	-	-
Rogaland	1 124 343	22,9	-	-
Hordaland	1 167 511	22,6	-	-
Sogn og Fjordane	222 860	28,1	-	-
Møre og Romsdal	492 061	18,5	-	-
Sør-Trøndelag	829 314	26,4	-	-
Nord-Trøndelag	303 400	21,4	-	-
Nordland	359 158	25,7	-	-
Troms Romsa	423 337	33,5	-	-
Finnmark Finnmarku	175 254	30,5	-	-

¹ Tabellen femner skolar som hadde eige skolebibliotek eller skolebibliotek i kombinasjon med folkebibliotek. Svarprosenten varierer frå år til år. I 2012 leverte 82 prosent av 2 934 skolar informasjon om bibliotek ved skolen. For meir info, sjå www.nb.no. ² Femner Longyearbyen.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 9.11. Skolebibliotek. Vidaregåande skolar. Bokbestand og utlån, etter fylke. 1999-2012

	Bokbestand		Utlån			
	I alt	Per elev	I alt	Utlån bøker	Utlån AV-medium og anna	Per elev
1999	2 193 001	13,7	655 217	615 342	42 125	4,1
2001	2 302 735	14,7	724 526	661 115	63 411	4,6
2002	2 447 234	15,3	723 673	650 895	72 778	4,5
2004	2 624 550	16,2	787 369	651 439	135 930	4,9
2005	2 653 179	16,1	794 472	641 155	151 317	4,8
2006	2 795 873	16,3	830 898	662 028	168 870	4,8
2007 ¹	2 931 060	16,5	929 734	688 762	240 972	5,2
2008 ²	2 955 550	16,7	980 813	708 553	272 260	5,6
2009 ³	3 169 403	17,5	1 120 715	765 853	354 862	6,2
2010 ⁴	3 201 050	17,7	1 090 670	753 030	337 640	6,0
2011 ⁵	3 382 351	17,9	1 088 385	807 763	280 622	5,8
2012	3 345 028	17,8	1 057 033	806 937	250 096	5,6
2012						
Østfold	161 871	14,6	59 864	43 954	15 910	5,4
Akershus	396 917	18,2	116 348	89 912	26 436	5,3
Oslo	203 700	12,5	71 716	62 931	8 785	4,4
Hedmark	129 307	17,5	28 612	22 586	6 026	3,9
Oppland	80 001	15,2	18 838	12 438	6 400	3,6
Buskerud	153 485	16,4	54 572	43 669	10 903	5,8
Vestfold	140 504	15,1	61 047	44 035	17 012	6,6
Telemark	120 196	16,4	48 343	24 273	24 070	6,6
Aust-Agder	70 947	15,7	12 218	9 950	2 268	2,7
Vest-Agder	114 374	16,5	42 370	26 381	15 989	6,1
Rogaland	291 858	17,1	80 834	70 224	10 610	4,7
Hordaland	256 568	12,5	45 574	24 324	21 250	2,2
Sogn og Fjordane	89 936	18,3	19 315	16 823	2 492	3,9
Møre og Romsdal	145 460	16,4	43 918	36 252	7 666	4,9
Sør-Trøndelag	208 022	17,3	62 204	43 836	18 368	5,2
Nord-Trøndelag	121 652	19,6	48 526	40 086	8 440	7,8
Nordland	342 461	35,1	160 153	123 301	36 852	16,4
Troms Romsa	216 824	32,5	61 150	53 732	7 418	9,2
Finnmark Finnmarku	100 945	35,2	21 431	18 230	3 201	7,5

¹ 415 av 480 skolar svarte på statistikken, det vil seie ein svarprosent på om lag 86,5 prosent. Av dei 415 var det 27 skolar som svarte at dei ikkje hadde skolebibliotek i rapporteringsåret. Datagrunnlaget femner dei skolane som leverte statistikk. Av skolane i datagrunnlaget var det 61 som ikkje leverte tal på elevar. For desse er, med nokre få unntak, elevtal frå statistikken for 2006 nytta. ² 425 av 464 skolar svarte på statistikken, som tilsvarer ein svarprosent på om lag 91,5. Av desse opplyste 50 skolar at dei ikkje har eige skolebibliotek. Datagrunnlaget femner dei skolane som leverte statistikkdata og dekkjer minst 89 prosent av skolebiblioteka. 27 av skolane leverte ikkje tal på elevar. For desse er, med få unntak, elevtal frå statistikken for 2007 nytta. ³ Om lag alle skolebiblioteka ved offentlege vidaregåande skolar har levert data. Av skolane i datagrunnlaget var det 24 som ikkje leverte tal på elevar. For desse er elevtal frå fjoråret brukt. ⁴ Nær alle offentlege skolebibliotek har levert data. Av skolane i datagrunnlaget var det 27 som ikkje leverte tal på elevar. For desse er elevtal frå fjoråret brukt. ⁵ Av 457 skolar var det 50 som ikkje svarte på undersøkinga. 35 av skolane som svarte, oppgav at dei ikkje hadde skolebibliotek, og 3 leverte ikkje statistikk. Ein skal også vere merksam på at nokre skolar har teke med pensumbøker i tala for bestand og utlån.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 9.12. Fængselsbibliotek¹. Bestand og utlån. 2001-2013

	Fængsels- bibliotek, i alt	Bøker og AV-medium i alt	Utlån			
			I alt	Fag- litteratur	Skjønn- litteratur	Per innsett ²
2001	14	74 299	129 658	67 888	42 081	89,2
2002	15	76 998	136 630	66 355	50 931	86,4
2003	15	77 966	139 460	65 493	47 799	86,7
2004	15	80 466	158 573	72 985	49 477	100,1
2005	13	80 785	144 711	59 536	38 508	87,3
2006	15	88 128	141 895	61 441	34 476	77,4
2007	15	95 713	166 412	67 817	37 715	³ 92,3
2008	22	117 323	200 301	60 551	40 370	⁴ 86,4
2009	23	123 914	241 318	66 997	46 895	100,2
2010	27	141 020	256 583	60 132	50 351	97,8
2011	36	173 857	330 432	57 390	54 581	104,9
2012	40	190 918	365 745	67 277	50 889	111,6
2013	40	199 126	370 401	63 685	54 632	113,9

¹ Berre bibliotek som var i drift per 1. januar, er tekne med. Eitt fængsel nyttar medium som blir deponerte av folkebibliotek. ² Utlån per innsett blir rekna ut på bakgrunn av talet på innsette per 1. januar. ³ Endringa i utlån per innsett er ikkje reell, då ein for 2007 berre hadde tal for oktober til desember, og såleis for låge utlånstal i 2007. ⁴ Endringar i talet på innsette gav eit for høgt utlån per innsett i 2007. Nedgangen i talet på utlån per innsett er derfor ikkje reell.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 9.13. Fag- og forskningsbibliotek. Hovudtabell. 2013

	I alt	Nasjonalbiblioteket	Bibliotek ved universitet og høyskolar ^{1,2}	Bibliotek ved helseinstitusjonar	Andre offentlege spesialbibliotek	Andre private spesialbibliotek
Bibliotek i alt³	184	1	52	23	90	18
Samlingar						
Fysiske einingar	24 487 553	9 112 468	11 786 197	214 187	2 726 752	646 681
Bøker og periodika, tal på bind i alt	18 063 576	3 404 101	11 336 912	211 669	2 563 639	547 255
Av dette						
Brutto tilvekst	322 597	105 883	168 575	5 923	36 582	5 634
Manuskript	290 562	190 775	36 658	0	2 159	60 970
Musikallar	268 127	77 938	179 477	5	9 439	
AV-dokument	3 118 042	2 861 638	202 720	2 189	46 829	4 666
Anna bibliotekmateriale	2 747 246	2 578 016	30 430	324	104 686	33 790
Databasar						
Databasar	3 409	0	2 463	112	777	57
Løpande periodikatitlar						
Tidsskrifter, trykte	66 916	10 480	22 826	2 326	30 044	1 240
Tidsskrifter, elektroniske	602 048	0	454 586	53 309	92 057	2 096
Aviser trykte	1 921	234	926	77	630	54
Aviser elektroniske	12 307	0	7 620	501	4 180	6
Utlån						
Effektuerte utlån, lokale lån	1 880 404	82 893	1 653 256	23 208	107 750	13 297
Effektuerte utlån, fjernlån	340 605	111 086	213 249	4 285	9 307	2 678
Fjernfornyngar	246 463	78 933	161 124	798	3 515	2 093
Lokalfornyngar	1 826 752	19 650	1 766 260	9 246	24 419	7 177
Innlån						
Utsende tingingar	199 436	2 274	162 936	9 914	21 967	2 345
Innlån i alt, fysiske einingar	193 314	1 665	149 694	17 586	22 040	2 329
Personale						
Talet på tilsette i alt	2 083	459	1 258	73	255	38
Av dette						
Bibliotekfagleg stilling	1 906	459	1 157	73	184	33
Anna stilling	177	-	101	-	71	5
Utførte årsverk i alt	1 646	373	952	59	229	35
Av dette						
Bibliotekfagleg stilling	1 494	373	873	59	164	25
Anna stilling	154	-	79	-	65	10
Økonomi						
Utgifter, i alt (i 1 000 kr)	1 769 362	441 529	1 116 240	58 336	112 456	40 801
Av dette						
Innkjøp av materiale til samlingane	416 744	7 055	324 709	25 895	49 606	9 479
Inntekter frå tenesteytingar i alt ..	30 286	11 710	12 025	483	3 792	2 276

¹ Medrekna bibliotek ved universitet, vitskapelege høyskolar og andre høyskolar. ² Frå 1. januar 2009 er Høgskolen i Tromsø Biblioteket fusjonert med Universitetsbiblioteket i Tromsø. ³ Instituttbiblioteka ved UMB er ikkje rekna som egne einingar, då desse berre delvis er med i statistikken.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

10. Arkiv

10.1. Arkivverket, arkiv og nokre resultat

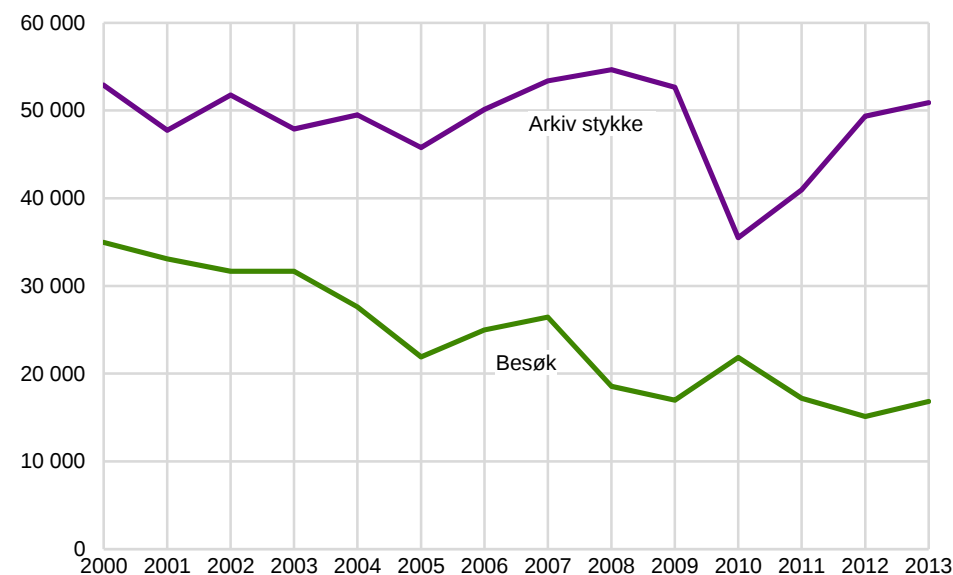
50 900 utleverte arkivstykke

Talet på utleverte arkivstykke var i 2013 på 50 900. Riksarkivet og Statsarkivet i Oslo stod for 33 000, 65 prosent, av dei utleverte arkivstykkene i 2013. Dei andre arkivinstitusjonane hadde langt færre utleveringar av arkivstykke. Blant dei hadde Statsarkivet i Trondheim flest utleveringar, 4 900 arkivstykke (sjå tabell 10.1). Arkivverket tok i bruk ein ny teljemåte for utleverte arkivstykke. Derfor er tala for 2013 ikkje samanliknbare med tal for åra før 2013.

16 800 besøkte lesesalane ved arkivinstitusjonane

I 2013 blei det totalt registrert 16 800 lesesalbesøk, ein auke på 1 700 besøkande, tilsvarende 11 prosent frå året før. Talet på besøk i Statsarkivet i Bergen og Statsarkivet i Trondheim gjekk mest opp, med høvesvis 600 og 500 fleire besøkande, medan Statsarkivet i Stavanger hadde størst nedgang, med 200 færre besøkande (sjå tabell 10.1 og figur 10.1).

Figur 10.1. Lesesalbesøk og utleverte arkivstykke på lesesalane. 2000-2013



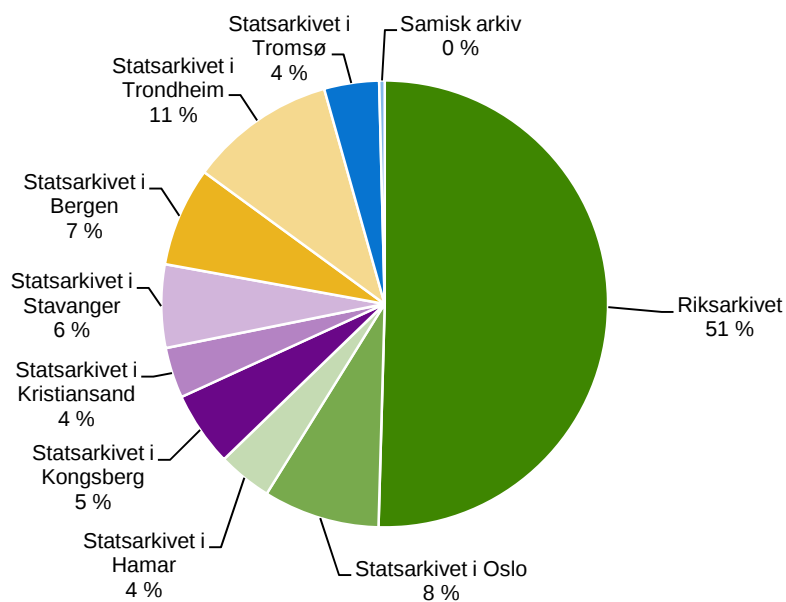
Kjelde: Riksarkivet.

Utlån til arkivinstitusjonar og andre institusjonar går opp

Etter ein nedgang i talet på utlån til andre arkivinstitusjonar og andre institusjonar i dei to føregåande åra auka utlånsaktiviteten igjen i 2013. Statistikken frå Arkivverket syner at i 2013 blei det lånt ut 483 arkivstykke, ein auke på 109 fleire arkivstykke enn i 2012. Statsarkivet i Kristiansand og Statsarkivet i Stavanger hadde største auke, med høvesvis 52 og 39 fleire utlånte arkivstykke i 2013 samanlikna med året før (sjå tabell 10.2).

5,6 millionar foto

Tabell 10.3 viser arkivbestanden i Riksarkivet og dei åtte statsarkiva, og samisk arkiv. Totalt hadde desse institusjonane 260 800 hyllemeter papirbasert bestand i 2013. 118 000 hyllemeter, 45 prosent, av den totale papirbaserte bestanden finn ein i Riksarkivet (sjå figur 10.2). I tillegg syner tabell 10.3 bestanden av teikningar, foto, film og video, og lydfestingar. Kart inngår i kategorien teikningar. Tala for 2013 viser at arkivbestanden inneheld nær 5,6 millionar foto, det vil seie 666 000, eller 14 prosent, meir enn i 2012. Det var dessutan over 27 000 filmar og video og 5 300 lydfestingar inkludert digitaliserte lydfestingar i 2013.

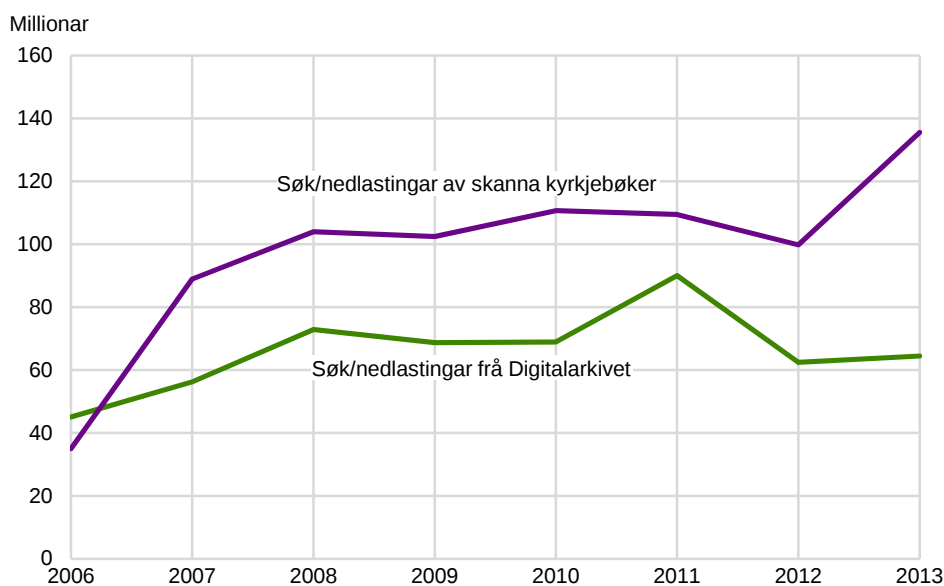
Figur 10.2. Papirbasert bestand i Riksarkivet og statsarkiva. 2013. Hyllemeter

Kjelde: Riksarkivet.

Nær 250 millionar
nedlastingar

Talet på sider som er lasta ned frå databasar og skanna kjelder nådde sitt høgaste nivå med nær 250 millionar i 2013. Talet syner 22 millionar fleire søk enn toppåret 2011. Skanna kyrkjebøker utgjorde 54 prosent av dei totale søka/nedlastingane, medan 26 prosent var søk/nedlastingar frå Digitalarkivet (sjå tabell 10.4 og figur 10.3). Søk av skanna kyrkjebøker auka med 36 prosent i 2013 samanlikna med året før. Søk i folketeljinga 1910 auka til meir enn det dobbelte, frå 13,5 millionar i 2012 til 27,4 millionar i 2013.

Per 31. desember 2013 var det skanna omlag 13 400 kyrkjebøker, flest i Hordaland (medrekna tidlegare Bergen fylke) med nær 1 500 kyrkjebøker. Finnmark hadde lågast tal, 236 skanna kyrkjebøker. Sjå tabellane 10.4 og 10.5.

Figur 10.3. Digitalarkivet. Søk/nedlastingar. 2006-2013. Millionar

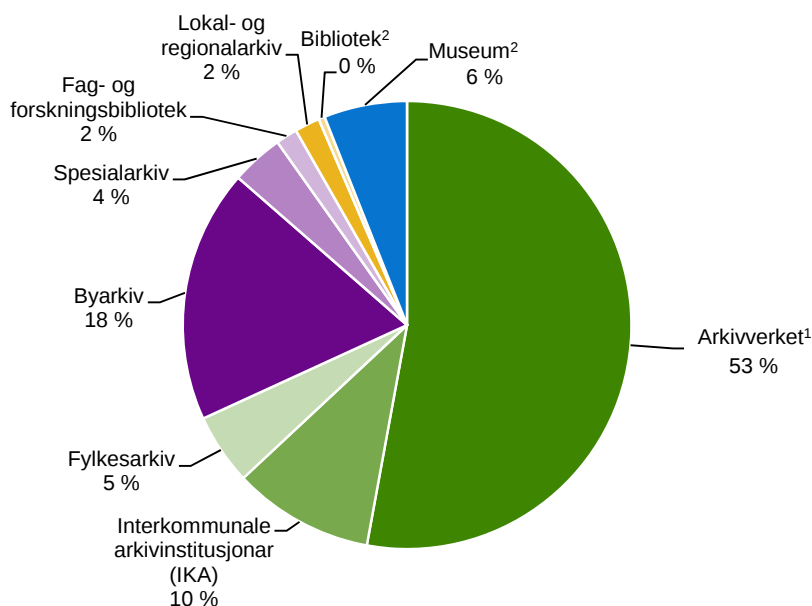
Kjelde: Digitalarkivet.

493 000 hyllemeter
arkivmateriale

Arkivstatistikken frå Norsk kulturråd omfattar arkivinstitusjonar som tek vare på arkiv. Desse er både reine arkivfaglege institusjonar, museum, bibliotek og andre som forvaltar arkiv. Sjå kapittel 10.2 om arkivstatistikk.

Dei 208 arkivinstitusjonane som er med i oversikta for 2013, oppbevarte over 493 000 hyllemeter med arkivmateriale. Bestanden i Arkivverket (Riksarkivet og statsarkiva) utgjorde 53 prosent av det totale arkivmaterialet. Av Arkivverkets bestand var 205 000 hyllemeter ordna bestand. Fylkesarkiva og byarkiva forvalta 23 prosent av det totale arkivmaterialet. I 2013 fekk arkivinstitusjonane, samla sett, avlevert 20 600 hyllemeter arkiv for lagring, 59 prosent av tilveksten var ordna bestand.

Figur 10.4. Papirbasert bestand i arkivinstitusjonar, bibliotek og museum. 2013. Hyllemeter



¹ Riksarkivet og statsarkiva.

² Tal på foto er ikkje rapportert i arkivstatistikken. For musea, sjå kapittel 8, tabell 8.1.

Kjelde: Norsk kulturråd.

Totalt var det registrert nær 15 millionar fotografi i arkiva, ikkje medrekna museum og bibliotek. Av dette høyrde 5,6 millionar fotografi til Riksarkivet og statsarkiva, medan om lag 5,2 millionar fotografi var eigde av byarkiva (sjå tabell 10.6).

Det var registrert i alt 87 900 besøk i arkivinstitusjonar i 2013, ikkje medrekna museum og bibliotek. Besøkstalet på arkivinstitusjonane gjekk ned i perioden 2009-2011, men både i 2012 og 2013 auka besøkstalet igjen. Talet på besøkande i 2013 var på nivå med talet i 2010. Tabell 10.7 syner ein kraftig oppgang, om lag 10,1 millionar fleire besøk på nettsidene til arkivinstitusjonane frå 2012 til 2013. Dette har først og fremst si årsak i manglande tal frå Arkivverket på grunn av omlegging av nettsidene deira i 2012. Arkivverket har rapportert nær 9,9 millionar besøk på nettsidene i 2013.

Førespurnader frå publikum om innsyn og bruk auka med 5 800 frå året før, og totalt var det 83 500 førespurnadar i 2013. Arkivverket, kommunale arkiv og andre arkivinstitusjonar hadde samla sett 350 opne arrangement, det vil seie 64 fleire enn året før. Det blei utført 1 600 årsverk i arkivinstitusjonane, ein liten auke frå 2012 (sjå tabell 10.7).

10.2. Om statistikken – arkivstatistikk

Arkivbevaringsinstitusjonar

Arkivverket omfattar Riksarkivet, åtte statsarkiv og Samisk arkiv. Arkivverket tek vare på arkivsaker frå statlege verksemder og gjer materialet tilgjengeleg for bruk.

Arkivverket fører tilsyn med arkivarbeid i det offentlege, og rettleiing for og mottak av private arkiv. Riksarkivet har ansvaret for arkiva frå sentraladministrasjonen og andre landsomfattande embete og institusjonar, medan statsarkiva har ansvar for arkiva frå lokale eller regionale statlege institusjonar. Arkivverkets arbeid er forankra i lov av 4.12.1992 nr. 126 om arkiv. Lova med forskrifter tredde i kraft i 1999.

Riksarkivaren er leiar både for Riksarkivet og heile Arkivverket. I Arkivverket finn ein også Digitalarkivet, som er den mest populære nettstaden for elektronisk materiale i bilet-, tekst- og databaseformat. Andre offentlege arkivbevaringsinstitusjonar er fylkesarkiv, interkommunale arkiv og byarkiv. Av private arkivinstitusjonar er Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek og Misjonsarkivet størst (etter arkivbestand). I tillegg har musea og biblioteka store arkivsamlingar.

- Arkivmateriale* Dei fleste verksemdene i samfunnet produserer og lèt etter seg arkivmateriale. Dette gjeld statlege verksemdar, kommunale og fylkeskommunale verksemdar og private verksemdar (føretak, organisasjonar og enkeltpersonar). Tradisjonelt arkivmateriale er tekstleg og papirbasert (for eksempel protokoll eller mappe med enkeltdokument), biletmateriale i form av kart, teikningar og fotografi, samling av segl og lydopptak, video og andre former for multimedia. Arkivbestand av desse materialtypane blir målt i hyllemeter. I tillegg kjem elektronisk materiale, som blir målt i byte.
- Arkivstykke* Arkivstykke er eit samleomgrep for bind, eske, kapsel, kassett, perm eller andre einingar som inneheld arkiverte gjenstandar. Arkivstykke kan bli utleverte enten som papirkopi, skanna materiale eller digitalfotografi. Det kan også bli utlevert avskrifter av dokument for rettslege behov.
- Arkivstatistikk* Tala i tabellane 10.1-10.3 og 10.7 er frå Arkivverket, medan tala i tabellane 10.4 og 10.5 er henta frå Digitalarkivet. Tala for 2013 i tabell 10.6 er både frå Arkivverket og frå Norsk kulturråd (bibliotek, fag- og forskingsbibliotek og museum). I 2008 og 2009 var tala henta frå arkivstatistikken i ABM-utvikling – Statens senter for arkiv, bibliotek og museum som publiserte denne statistikken. Frå og med 2009 omfatta arkivstatistikken alle arkivbevarande institusjonar, både reine arkivfaglege institusjonar, bibliotek, museum og andre som tek vare på arkiv. Frå 2010 blei ansvaret for arkivstatistikken flytta til Norsk kulturråd. Frå 2013 er det Arkivverket som har ansvaret for det meste av arkivstatistikken, medan arkivstatistikken for bibliotek, fag- og forskingsbibliotek og museum framleis er ansvaret til Norsk kulturråd. 208 arkivbevarande institusjonar inngår i arkivstatistikken for 2013.

Referansar

Arkivverket: (<http://www.arkivverket.no>)

Digitalarkivet: (<http://www.arkivverket.no/arkivverket/Digitalarkivet>)

Kulturrådet (2013): Statistikk for arkiv 2012.

Riksarkivaren (2014): Årsmelding for Arkivverket 2013.

Tabell 10.1. Lesesalbesøk og utleverte arkivstykke¹ på lesesalen. 2007-2013

	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Besøk	Arkiv_	Besøk	Arkiv_	Besøk	Arkiv_	Besøk	Arkiv_	Besøk	Arkiv_	Besøk ²	Arkiv_	Besøk	Arkiv_
	stykke		stykke		stykke		stykke		stykke		stykke		stykke	
I alt	26 443	53 369	18 553	54 650	16 993	52 636	21 843	35 514	17 183	40 966	15 105	49 363	16 840	50 873
Riksarkivet og Statsarkivet i														
Oslo	8 843	27 886	7 424	29 062	6 638	28 363	8 030	17 307	6 169	23 959	5 372	34 162	5 297	32 986
Statsarkivet i Hamar	1 923	2 465	1 451	2 098	1 527	1 842	1 973	1 624	1 905	1 800	1 636	1 577	1 967	1 506
Statsarkivet i Kongsberg	1 398	3 734	1 509	4 147	1 256	3 359	1 599	2 947	1 184	2 431	1 298	2 517	1 282	2 147
Statsarkivet i Kristiansand	1 275	2 651	1 376	3 986	1 275	3 396	1 549	2 241	1 199	2 302	1 044	2 197	1 498	3 636
Statsarkivet i Stavanger	2 085	2 417	1 730	2 345	1 680	1 920	2 344	2 065	2 462	1 793	1 587	1 652	1 387	1 471
Statsarkivet i Bergen	1 970	2 830	1 707	2 655	1 551	2 074	1 526	1 257	1 322	467	1 140	540	1 770	1 481
Statsarkivet i Trondheim	7 694	8 864	2 125	7 689	1 850	8 978	2 696	5 390	1 916	4 592	2 279	3 891	2 790	4 882
Statsarkivet i Tromsø	1 230	2 385	1 205	2 468	1 188	2 558	1 727	2 611	1 008	3 520	727	2 684	789	2 583
Samisk arkiv	25	137	26	200	28	146	399	72	18	102	22	143	60	181

¹ Arkivstykke er eit samanfattande omgrep for bind, kapsel, kasset, perm eller andre einingar som inneheld arkiveiningar. ² Tala for lesesalbesøk i 2012 er oppdaterte.

Kjelde: Riksarkivet.

Tabell 10.2. Utlån til andre arkivinstitusjonar og andre institusjonar. 2003-2013

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I alt	244	255	270	408	633	750	557	600	585	374	483
Riksarkivet	134	137	114	266	367	348	274	311	401	283	274
Statsarkivet i Oslo	4	8	6	5	4	-	-	¹ 13	6	-	2
Statsarkivet i Hamar	12	11	23	21	17	18	9	3	3	4	2
Statsarkivet i Kongsberg	3	8	3	4	7	7	10	4	3	1	5
Statsarkivet i Kristiansand	22	22	12	23	26	21	41	61	22	9	61
Statsarkivet i Stavanger	35	35	32	30	147	250	89	39	18	16	55
Statsarkivet i Bergen	9	9	14	8	12	38	23	45	29	23	45
Statsarkivet i Trondheim	11	11	21	16	10	-	14	108	93	23	14
Statsarkivet i Tromsø	14	14	45	35	43	68	97	16	10	15	25

¹ Tala er samorganiserte med Riksarkivet.

Kjelde: Riksarkivet.

Tabell 10.3. Arkivbestand. Riksarkivet og statsarkiva. 2008-2013

	Papirbasert bestand i hyllemeter	Teikningar	Foto	Film/ videoopptak ¹	Lydfestingar ¹
2008	185 257	129 820	1 022 109	28 502	10 377
2009	214 836	172 212	4 934 472	28 844	13 024
2010	223 153	213 215	5 028 597	28 844	8 149
2011	237 131	213 935	5 076 195	27 968	11 879
2012	262 820	208 835	4 907 075	27 770	² 4 743
2013	260 772	234 185	5 573 159	27 214	² 5 263
2013					
Riksarkivet	118 390	102 000	931 232	27 102	-
Statsarkivet i Oslo	22 317	1 000	100 000	-	-
Statsarkivet i Hamar	10 408	1 140	-	-	-
Statsarkivet i Kongsberg	14 531	-	5 827	-	-
Statsarkivet i Kristiansand	9 598	16 650	85 500	-	319
Statsarkivet i Stavanger	13 334	23 580	3 900 000	-	-
Statsarkivet i Bergen	22 000	6 500	-	-	-
Statsarkivet i Trondheim	36 154	30 000	-	-	-
Statsarkivet i Tromsø	12 780	53 100	550 000	100	100
Samisk arkiv	1 260	215	600	12	938

¹ Mengd filmar/videoopptak og lydfestingar. ² Digitaliserte lydopptak er ikke rekna inn i fordelinga på arkivinstitusjonane, derfor er summen høgare. Variasjonen i talet på lydopptak fra år til år er mest sannsynleg resultat av registreringsendringar.

Kjelde: Riksarkivet.

Tabell 10.4. Digitalarkivet. Talet på søk/nedlastingar. 2000-2013. Millionar

	Totalt tal på nedlasta sider frå databasar og skanna kjelder	Talet på søk (nedlastingar) frå Digitalarkivet	Søk av skanna kyrkjebøker. Talet på nedlasta sider	Søk av skanna tinglysingsdokument. Talet på nedlasta sider ¹	Søk i skanna skifteprotokollar	Søk i skanna rettargangsmateriale	Søk i folketeljinga 1910 ²	Trafikk i debattfora ⁴	"Diverse kjelde-materiale"
2000	23,7	23,7	..	..	..	..	..	..	..
2001	37,5	37,5	..	..	..	..	..	..	..
2002	38,8	38,8	..	..	..	..	..	..	..
2003	47,5	47,5	..	..	..	..	..	..	..
2004	50,8	50,8	..	..	..	..	..	..	..
2005	42,8	42,8	..	..	..	..	..	..	..
2006	80,0	45,0	35,0	..	..	..	..	..	..
2007	145,1	56,2	88,9	..	..	..	..	..	..
2008	179,3	72,9	104,0	2,4	..	..	..	..	..
2009	180,5	68,7	102,4	8,9	..	..	..	..	..
2010	³ 179,6	68,9	110,7	..	..	..	..	..	..
2011	227,6	91,9	109,5	6,4	3,7	0,8	15,3	..	..
2012	196,3	62,4	99,8	7,2	3,8	0,7	13,5	4,0	4,8
2013	249,2	64,5	135,6	8,0	3,9	0,9	27,4	4,6	4,3

¹ Starta våren 2008. ² Ny frå desember 2010. ³ Retta sidan førre utgåve. ⁴ Ny frå 2012.

Kjelde: Digitalarkivet.

Tabell 10.5. Digitalarkivet. Talet på skanna kyrkjebøker, etter fylke. Totalt per 31. desember 2008-2013

	Talet på scanna kyrkjebøker					
	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Totalt	11 938	12 108	12 526	12 937	13 114	13 362
Østfold	601	651	656	660	666	703
Akershus	568	593	612	623	639	646
Oslo	731	775	783	866	888	898
Hedmark	636	636	644	660	664	678
Oppland	594	594	601	605	610	636
Buskerud	700	700	700	701	704	714
Vestfold	561	561	561	562	571	588
Telemark	620	619	619	620	627	630
Aust-Agder	500	500	534	551	551	560
Vest-Agder	520	522	561	576	585	592
Rogaland	780	784	823	832	832	833
Hordaland	855	855	855	859	859	859
Bergen	444	491	491	625	625	626
Sogn og Fjordane	590	590	590	600	601	601
Møre og Romsdal	663	660	741	760	769	777
Sør-Trøndelag	709	709	751	801	802	802
Nord-Trøndelag	439	439	462	465	469	474
Nordland	778	777	887	916	961	955
Troms Romsa	403	405	408	408	424	425
Finnmark Finnmark	216	217	217	217	236	236
Utlendet	30	30	30	30	31	129

Kjelde: Digitalarkivet.

Tabell 10.6. Arkivbestand i arkivinstitusjonar, bibliotek og museum. 2008-2013

	Arkivinsti- tusjonar i alt	Papirbasert bestand i hyllemeter	Tilvekst arkiv	Ordna bestand	Tilvekst ordna bestand	Kart	Teik- ningar	Foto	Film/ video- opptak ¹	Lyd- festingar ¹
2008	130	374 179	13 261	..	..	333 283	672 187	8 206 428	18 841	159 500
2009	135	392 620	19 857	..	..	347 500	657 657	8 864 752	64 873	250 150
2010	142	414 221	11 489	..	..	417 024	690 872	13 324 156	177 235	269 050
2011 ²	213	451 875	10 321	255 874	5 167	213 231	934 578	13 285 519	92 618	319 646
2012	216	478 848	17 288	265 673	6 722	429 545	905 036	13 788 937	147 703	195 470
2013	208	493 175	20 568	348 420	12 215	387 025	1 030 110	14 980 169	140 391	342 761
2013										
Arkivverket ³	10	260 772	7 097	204 981	3 331	163 170	71 015	5 573 159	27 214	1 357
Interkommunale arkivinstitusjonar(IKA) ...	12	50 058	5 164	36 997	4 479	7 280	58 420	1 014 383	612	5 374
Fylkesarkiv	4	25 258	3 364	12 957	734	11 680	23 430	352 469	3 345	2 360
Byarkiv	7	90 154	2 230	55 166	1 694	109 560	365 585	5 164 200	4 874	2 073
Spesialarkiv	17	18 539	564	13 436	459	1 181	4 015	2 073 246	7 799	226 052
Fag- og forskningsbibliotek ⁴	14	7 713	845	2 358	64	44 140	21 249	-	4 119	6 953
Lokal- og regionalarkiv ..	19	8 923	414	3 694	187	1 881	6 303	802 712	843	3 522
Bibliotek ⁴	50	2 191	30	1 697	20	240	1 097	-	51 467	15 110
Museum ⁴	75	29 567	860	17 134	1 247	47 893	478 996	-	40 118	79 960

¹ Film, video og lyd blir talde i minutt eller timar. Arkivverket og seks andre institusjonar har gitt talet i fysiske einingar. ² Frå 2011 er arkivpopulasjonen utvida med bibliotek med arkivfunksjonar. ³ Riksarkivet og statsarkiva. ⁴ Tal på foto er ikkje rapportert i arkivstatistikken. For musea sjå kapittel 8, tabell 8.1.

Kjelde: Norsk kulturråd og Arkivverket.

Tabell 10.7. Arkivinstitusjonar. Besøk, formidling, årsverk og økonomital. 2009-2013

	Arkivinsti- sjonar i alt	Besøk ¹	Besøk på nettsider	Førespur- nader frå publikum ²	Opne arrange- ment	Årsverk, totalt ³	Drifts- inntekter	Drifts- kostnader
							———— 1 000 kroner ————	
2009	47	97 387	32 567 585	104 813	230	606	⁴ 209 069	464 579
2010	59	87 936	1 378 649	75 871	298	623	484 667	516 288
2011	68	77 768	1 894 284	77 030	271	700	530 152	557 343
2012	68	82 963	3 124 872	77 700	285	1 561	1 553 444	1 593 593
2013	69	87 916	13 199 666	83 536	349	1 601	1 619 272	1 737 207
2013								
Arkivverket ⁵	10	20 336	9 884 760	36 623	98	317	303 085	298 944
Interkommunale arkivinstitusjonar(IKA)	12	28 021	95 418	4 142	48	119	101 116	96 483
Fylkesarkiv	4	715	10 341	3 524	14	40	35 359	34 318
Byarkiv	7	13 486	820 008	33 007	39	140	84 043	119 792
Spesialarkiv	17	3 598	2 343 949	4 249	40	943	1 091 586	1 156 388
Lokal- og regionalarkiv	19	21 760	45 190	1 991	110	42	4 083	31 282

¹ Besøkstala for 2010 og 2011 skil seg frå tala frå Norsk kulturråd sidan SSB har gjort imputeringar av manglande data. ² Skriftlege førespurnader som gjeld saker om innsyn i og bruk av arkiv. ³ Inkluderer faste og mellombelse stillingar. ⁴ Arkivverket har ikkje rapportert driftsinntekter. ⁵ Riksarkivet og statsarkiva.

Kjelde: Norsk kulturråd og Arkivverket.

11. Bøker

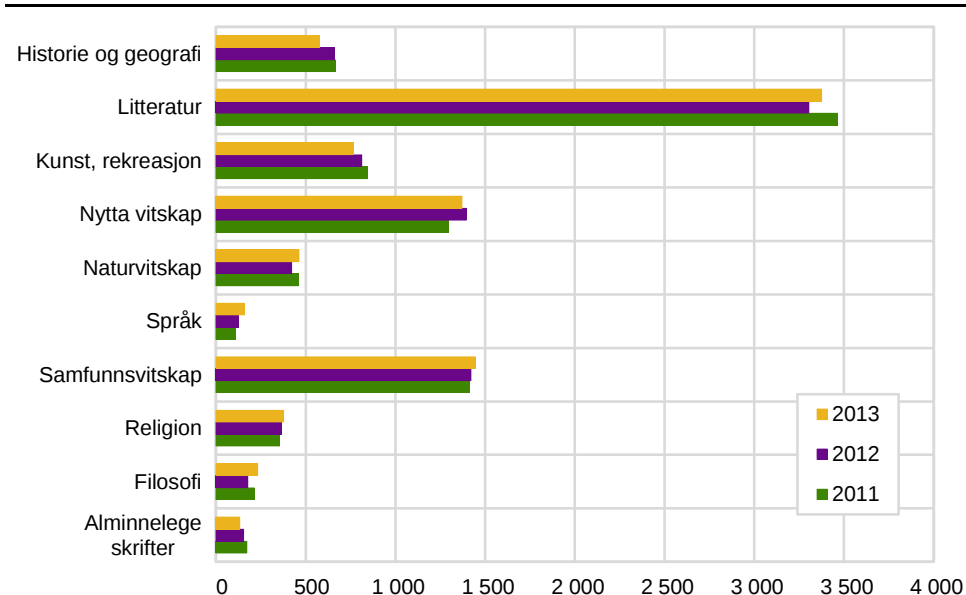
11.1. Nokre resultat

11 400 titlar i
nasjonalbibliografien

I 2013 blei det totalt utgitt om lag 11 400 titlar. Talet er produsert med hjelp av BIBSYS. Til og med 2009 kom tala frå ein intern database hos Nasjonalbiblioteket. Produksjonen av nasjonalbibliografien blei flytta over til BIBSYS 2010. Oversikt over førsteutgåver er frå det året ikkje lenger med. Sjå tabell 11.2.

Registrerte titlar i 2013 representerer ein auke på 1 prosent samanlikna med året før. Talet inkluderer litteratur som kan inndelast etter emne, og som ikkje er klassifisert. Ser vi på berre dei emneinndelte, gitt att i tabell 11.3, ser vi at dei skjønnlitterære boktitlane var i fleirtal, med nær 3 400 registrerte titlar av 8 900 som er emneinndelte. Om lag 1 440 titlar var samfunnsvitskap, og knapt 1 400 var bruksretta vitskap.

Figur 11.1. Utgitte bøker, etter emne. 2011-2013¹. Talet på titlar



¹ Datagrunnlaget er produsert frå BIBSYS-databasen.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Frå tabell 11.4 ser vi at 6 800 av dei emneinndelte boktitlane inneheldt tekst på bokmål, nær 700 inneheldt tekst på nynorsk og 1 700 inneheldt engelsk tekst. Ei bok kan innehalde fleire emne og vere på fleire språk.

Når ein vurderer språk i bøker som er gitt ut, tar vi ikkje med bøker som er publiserte i andre land, og som deretter blir importert til Noreg som ferdig produkt. Derfor vil talet på bøker i bokhandelen, tilgjengeleg for kundar, vere høgare enn talet for publiserte bøker i Noreg, og fordelinga av språk vil i handel vere annleis, der vil det vere fleire bøker på internasjonale store språk, spesielt vil engelske bøker bli direkte importert. Fordelinga av språk fordelt på emne indikerer prioriteringar og vurderingar gjort av norske bokutgivarar

Innanfor skjønnlitteratur inneheldt 3 150 av 3 400 emneinndelte bøker tekst på bokmål, det utgjør 93 prosent av alle skjønnlitterære bøker som blei klassifiserte og publiserte i Noreg i 2013 ifølgje statistikken frå Nasjonalbiblioteket. I berekninga av prosent blir det henta tal på emneinndelte bøker frå tabell 11.3 og tal på fordeling av språk frå tabell 11.4.

Emnekategoriene religion, historie og geografi har også flest bøker på bokmål, høvesvis 86 og 85 prosent. Bøker i kategorien språk har ein høg del nynorsk, 38 prosent. Historie- og geografibøker har også ein del bøker på nynorsk, om lag 12

prosent. Engelske bøker dominerer innanfor kategorien naturvitskap, med 63 prosent. Innanfor bruksretta vitskap er det 53 prosent engelske bøker. Blant dei registrerte bøkene i 2013 inneheldt 70 bøker samisk, og det er 25 fleire enn i 2012. Av språkbøkene inneheldt 4 prosent samisk. Det var i alt 159 bøker registrert i 2013 om språk, sjå tabell 11.3 og 11.4.

Uavhengig av språk var det i 2013 nær 2 090 romanar og om lag 930 barne- og ungdomsbøker blant dei 3 400 skjønnlitterære boktitlane. I kategoriane dikt og drama var det høvesvis om lag 200 og 90 titlar. 48 prosent av dei skjønnlitterære boktitlane var norske, medan 52 prosent var utanlandske, som i 2012. Jamfør tabell 11.5.

Av dei registrerte boktitlane var 2 600 omsette bøker i 2013, noko lågare enn dei to føregåande åra. Fleirtalet av titlane er omsette frå engelsk (63 prosent). I 2012 var prosentdelen titlar som var omsette frå engelsk, 62 prosent, og i 2011 60 prosent. Dette indikerer at engelsk har ein stabil dominerande posisjon. Nest størst er svensk, med 11 prosent av alle omsette bøker. Sjå tabell 11.6 for tal på omsette bøker etter originalspråk.

1 810 titlar med barne- og ungdomslitteratur

Det blei utgitt 1 810 titlar innanfor barne- og ungdomslitteratur i 2013, som er 144 fleire titlar enn i 2012. Om lag 930 titlar var skjønnlitteratur, medan 880 var faktabøker. Av alle skjønnlitterære utgivingar og faktautgivingar for barn og ungdom inneheldt 80 prosent av bøkene bokmål, 18 inneheldt nynorsk, 2 prosent inneheldt samisk, 4 prosent inneheldt engelsk og 1 prosent inneheldt andre språk. Ei bok kan innehalde fleire språk, derfor kan ikkje desse prosentdelane leggjast saman til 100 prosent, sjå tabell 11.8.

Det var registrert 11 000 opphavspersonar til originale norske utgivingar i 2013. Av dette var 43 prosent kvinner, som er om lag det same som året før. Kvinner er i fleirtal blant dei om lag 1 540 opphavspersonane til barnebøker, 55 prosent, sjå tabell 11.1.

Tabell 11.1. Norske opphavspersonar¹ av originale norske utgivingar², fordelt på kjønn. 2009-2013

	2009	2010 ³	2011	2012	2013
Talet på titlar i alt	4 116	..	..	..	8 650
Opphavspersonar i alt	5 306	7 177	8 049	8 009	11 023
Menn	3 284	4 378	4 790	4 711	6 321
Kvinner	2 022	2 799	3 259	3 298	4 702
Av dette					
Barnebøker, totalt tal titlar	456	..	..	..	870
Opphavspersonar i alt	738	1 038	1 086	953	1 538
Menn	391	495	496	442	688
Kvinner	347	543	590	511	850

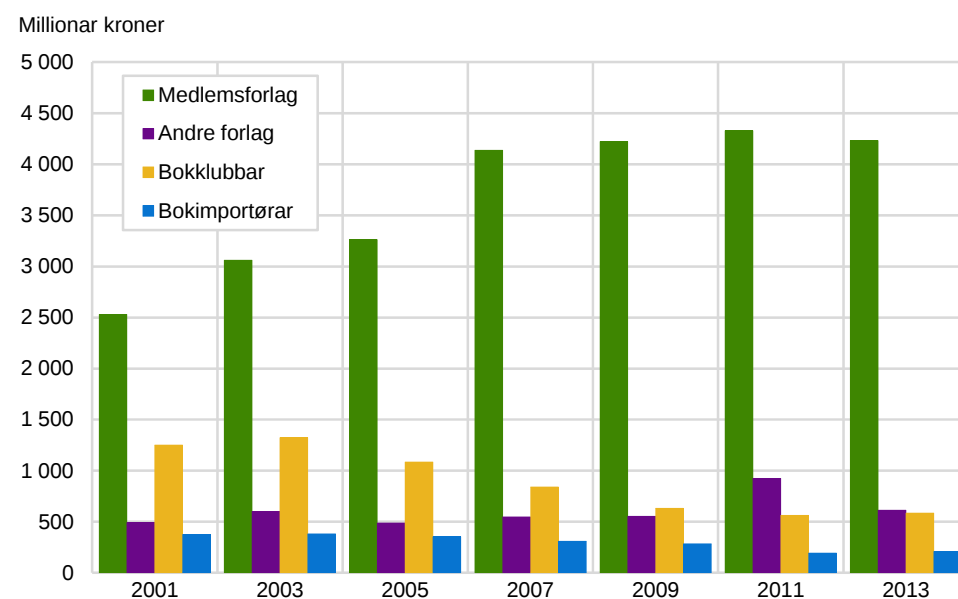
¹ Opphavsmenn er her forfattarar, medforfattarar, redaktørar, illustratørar (når meir enn halvparten av boka er illustrert), gjendiktarar (av poesi) og andre medarbeidarar som har hatt eit større ansvar for verket. Verk der både menn og kvinner er opphavsmenn, tel kvar person med i statistikken. ² Utan omsyn til språk. ³ Datagrunnlaget frå 2010 og etter er produsert frå BIBSYS-databasen. Talet på titlar var ikkje med i systemet før 2013.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Av emneinndelte bøker er den mest mannsdominerte kategorien historie og geografi, med 76 prosent menn. Innanfor språklitteratur finn ein 65 prosent kvinner i 2013, sjå tabell 11.1 og 11.9.

Auke i bokomsetnad til utsalsprisar

2013-tala frå Den norske Forleggerforening viser at den totale omsetnaden av bøker var på drygt 5,6 milliardar kroner målt i utsalsprisar. Samanlikna med 2012 har omsetnaden gått opp siste året, og etter ein trend etter 2007 med nedgang. Medlemsforlaga i Den norske Forleggerforening hadde ein omsetnad på drygt 4,2 milliardar kroner, om lag same resultat som 2011. Bokklubbforlaga hadde ein auke i omsetnaden på 8 prosent samanlikna med 2012. Sjå figur 11.2 og tabell 11.10.

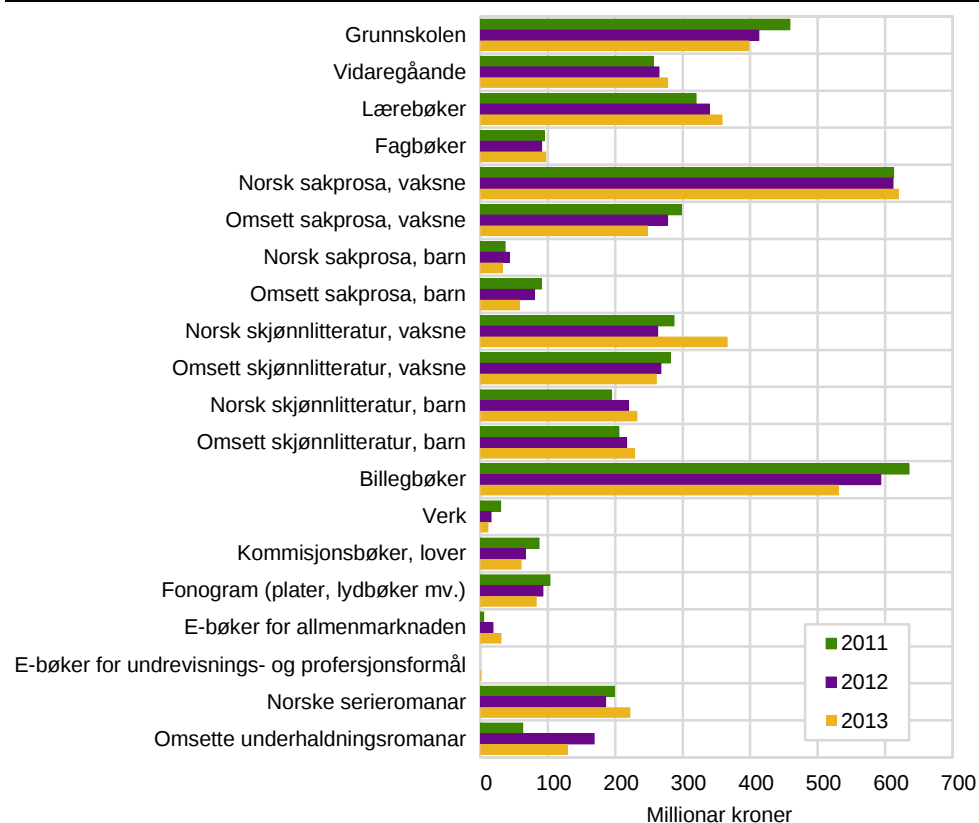
Figur 11.2. Bokomsetnad. 2001-2013. Millionar kroner

Kjelde: Den norske Forleggerforening.

I 2013 selde medlemsforlaga om lag 23 millionar bøker, ein nedgang på 5,7 prosent frå 2012. Om lag 3,6 millionar av dei selde bøkene er lærebøker for grunnskole, vidaregåande skole og høgare utdanning. Dette var ein nedgang frå 2012 på drygt 65 000 bøker. Blant lærebøkene finn ein den største nedgangen i talet på selde eksemplar for grunnskolen, 3,6 prosent, medan talet på selde lærebøker for høgare utdanning har auka med 2,6 prosent.

Det vart selt under 1,4 millionar opphavleg norske skjønnlitterære bøker for barn og noko under 1,7 millionar omsette skjønnlitterære bøker for barn i 2013. Dette var ein tilbakegang på høvesvis 3 og 1,3 prosent frå 2012. Brutto omsetnad steig med 5,5 prosent for den norske skjønnlitteraturen for barn og 5,8 prosent for den omsette skjønnlitteraturen for barn. Omsett sakprosa for barn har hatt ein nedgang både i talet på selde bøker og brutto omsetnad, talet på selde bøker har i denne bokgruppa gått ned med 45,2 prosent og bruttoomsetnaden med 26,5 prosent. Norsk sakprosa for barn har hatt ein nedgang i selde bøker på 33,4 prosent og ein nedgang i brutto omsetnad på 22,2 prosent.

Omsett skjønnlitteratur for vaksne hadde nedgang i talet på selde eksemplar med drygt 3 prosent, eller over 36 000 færre selde eksemplar. Norsk skjønnlitteratur for vaksne gjekk fram med om lag 22,3 prosent, og omsetnadstala viser ein auke på 39,6 prosent.

Figur 11.3. Bruttoomsetnad¹, fordelt på bokgruppe. 2011- 2013. Millionar kroner

¹ Bruttoomsetnaden er estimert på bakgrunn av nettoomsetnaden.
Kjelde: Den norske Forleggerforening.

Nesten 25 prosent les trykte bøker ein gjennomsnittsdag

Tal frå Norsk mediebarometer 2013 syner at kvar nordmann i gjennomsnitt brukte 13 minutt på boklesing på fritida per dag. Det var 25 prosent av befolkninga i alderen 9-79 år som las ei bok på fritida ein gjennomsnittsdag. Frå undersøkinga starta i 1991 har prosentdelen lege mellom 18 og 27 (Vaage 2014).

Det er fleire tendensar som har vore stabile dei siste åra. Det var som vanleg fleire kvinner enn menn som las bøker på fritida i 2013, 32 prosent kvinner og 19 prosent menn. Barn i alderen 9-15 år er stadig ei aldersgruppe der mange les, 30 prosent ein gjennomsnittsdag. I 2013 hadde gruppa 67-79 år høgast del boklesarar, med 38 prosent. Dei med høg utdanning les også i stor grad bøker, 35 prosent av dei med høgaste utdanningsnivå les bøker ein gjennomsnittsdag, mot 22 prosent av dei med vidaregåande utdanning. Sjå tabellane 11.12-11.14.

11.2. Om bokstatistikken

Bokstatistikken er utarbeidd for å kunne gi eit bilete av kva som er kome inn til Nasjonalbiblioteket av norske pliktavleverte monografiske dokument. Ei bok er eit monografisk dokument. Monografisk er det som ikkje blir publisert i serie, slik som tidsskrift.

Tilvekststatistikken frå Nasjonalbiblioteket omfattar alt som er kome inn i statistikkåret, medan bokstatistikken er basert på det som er avlevert og registrert i Norbok, nasjonalbibliografien for bøker, og som er utgitt i statistikkåret og utan omsyn til avleveringstidspunkt. Statistikken blir produsert frå BIBSYS når ein reknar med at alt som er utgitt året før, er avlevert og registrert. Produksjonen skjer normalt i mai året etter statistikkåret. Ein del bøker er ikkje klassifiserte, og ulike emne, ulike språk og fleire forfattarar kan finnast i same bok. Tabellane er framfor alt meint for å kunne danne seg eit hovudinntrykk av bokmangfaldet.

Den norske
Forleggerforening

Talet på bokomsetnad og talet på selde bøker er henta frå den årlege bransjestatistikken til Den norske Forleggerforening. Tala for bokomsetnad byggjer på opplysningar henta inn frå medlemsforlag, bokklubbar og andre aktørar i bokmarknaden. Omsetnaden til forlag som ikkje er medlemmer av foreininga, byggjer dels på innrapporterte tal og dels på skjønn. Elles omfattar bransjestatistikken berre forlag som er medlemmer av foreininga. Tala i tabellane er henta frå bransjestatistikken 2013.

Mediebruksundersøkingane

Tala som tek for seg bruk og lesevanar av bøker, er henta frå Norsk mediebarometer 2013. Termen *kvartil* representerer ei gruppe med om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøkinga. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år. Nokre kjennemerke som er nytta i tabellane:

Yrkesstatus (16-79 år)

Yrkesgruppe 1-2: Administrative leiarar og politikarar, akademiske yrke

Yrkesgruppe 3: Yrke med kortare høgskole- og universitetsutdanning og teknikarar

Yrkesgruppe 4-5: Kontor- og kundeserviceyrke, sals-, service- og omsorgsyrke

Yrkesgruppe 6-9: Yrke innanfor jordbruk, skogbruk og fiske, handverkarar o.l., prosess- og maskinoperatørar og transportarbeidarar o.l., yrke utan krav til utdanning

Yrkesgruppe 0, militære yrke og uoppgitte blir koda om på denne måten: Meinige og uoppgitte blir plasserte i yrkesgruppe 9, befall 1 i yrkesgruppe 3, og befall 2 i yrkesgruppe 1-2.

Utdanning (16-79 år)

Ungdomsskole: Samla utdanningstid på 7-9 år

Vidaregåande skole: Samla utdanningstid på 10-12 år

Universitet/høgskole, kort: Samla utdanningstid på 13-16 år

Universitet/høgskole, lang: Samla utdanningstid på meir enn 16 år

Grupperinga for yrke byggjer på Standard for yrkesklassifisering (NOS C 521). Grupperinga for utdanning byggjer på Standard for utdanningsgruppering i offentleg norsk statistikk (Standard for norsk statistikk nr. 7). Sjå Norsk mediebarometer 2013 for fleire forklaringar.

11.3. Omgrep

Ikkje lenger småtrykk

Statistikken omfattar bøker og hefter i monografiseriar, det vil seie bøker og hefter som ikkje er periodiske publikasjonar. Frå og med 2010 skil ikkje statistikken mellom bøker og det som i tidlegare statistikk blei kalla småtrykk. Bøker under 49 sider blei før kalla småtrykk.

Skolebøker inkluderte i
statistikken

Skolebøker for grunnskole og vidaregåande skole er frå og med 2010 inkluderte i statistikken.

11.4. Feilkjelder og uvisse

Restanse

På grunn av restansar i registreringa av bøker i Norbok bakover i tid vil ikkje alle tala stemme med det som faktisk er gitt ut. Statistikken er à jour frå 2004 til i dag, men frå 2003 og bakover er det framleis materiale som ikkje er registrert.

Endelegje tal frå 2010

Inntil 2009 var tala frå Nasjonalbiblioteket rekna som førebelse, og tala frå tidlegare år kunne dermed bli oppdaterte kvart år. Frå 2010 er tala frå Nasjonalbiblioteket endelegje. Tala frå pliktavleveringa kan likevel vere litt forskjellige frå nasjonalbibliografien (Norbok). Ein grunn til dette kan vere at statistikken gjeld det året som bøker er gitt ut, og fell ikkje alltid saman med når bøkene er registrerte ved Nasjonalbiblioteket.

Referansar

Den norske Forleggerforening: *Bransjestatistikk 2013*.
(<http://www.forleggerforeningen.no/nor/bransjestatistik>)

Nasjonalbiblioteket: (<http://www.nb.no>)

Vaage, Odd Frank (2014): *Norsk mediebarometer 2013*, Statistisk sentralbyrå.
(<http://www.ssb.no/medie>)

Meir informasjon

Medienorge: (<http://www.medienorge.uib.no>)

Tabell 11.2. Utgitte bøker. Talet på titlar. 2000-2013

	Bøker			Omsette ²
	I alt ¹	Av dette førsteutgåver	Utgjevne på originalspråket	
2000	6 477	5 524	4 443	2 034
2001	6 377	5 462	4 340	2 037
2002	6 864	5 745	4 670	2 194
2003	7 446	6 306	5 160	2 286
2004	7 164	5 984	4 747	2 417
2005	8 431	7 032	5 696	2 735
2006	8 477	7 123	5 696	2 781
2007	8 442	7 038	5 814	2 628
2008	8 835	7 483	6 288	2 547
2009	7 919	6 606	5 361	2 558
2010 ³	11 690	..	⁴ 9 128	⁴ 2 562
2011	11 929	..	⁴ 9 031	⁴ 2 898
2012	11 281	..	8 469	2 812
2013	11 399	..	8 792	2 607

¹ I alt er sum av originalt norske utgivingar og originalt utanlandske bøker i omsetjingar utgitt i Noreg. ² Gjeld ikkje omsetjingar mellom norske språk (bokmål, nynorsk, samisk m.m.). ³ Datagrunnlaget frå 2010 og etter er produsert frå BIBSYS. ⁴ Tala er korrigererte etter 2011.
Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 11.3. Utgitte klassifiserte bøker, etter emne. Talet på titlar. 2013

	Bøker ^{1,2}		
	Klassifiserte bøker	Originalt norske utgivingar	Originalt utanlandske bøker i omsetjingar utgitt i Noreg
I alt	8 900	6 378	2 522
Alminnelege skrifter	134	108	26
Filosofi	233	168	65
Religion	377	247	130
Samfunnsvitskap	1 444	1 333	111
Språk	159	155	4
Naturvitskap	464	418	46
Bruksretta vitskap	1 371	1 219	152
Kunst, rekreasjon	764	597	167
Litteratur	3 377	1 681	1 696
Historie og geografi	577	452	125

¹ Datagrunnlaget er fra BIBSYS. ² Ikkje klassifiserte publikasjonar er ikkje i med i tabellen. Dette gjeld publikasjonar av intern karakter eller med avgrensa omfang.
Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 11.4. Registrerte bøker, etter utgiverspråk¹ og emne. 2000-2013²

	Bokmål	Nynorsk	Samisk	Engelsk	Andre språk
2000	5 323	452	19	592	91
2001	5 212	459	18	624	64
2002	5 471	480	20	830	63
2003	5 992	591	19	775	69
2004	5 869	383	19	813	80
2005	6 844	492	39	968	88
2006	6 844	498	44	1 010	81
2007	6 637	517	44	1 135	109
2008	6 864	511	33	1 320	107
2009	6 280	429	35	1 115	60
2010 ³	6 637	598	59	1 389	223
2011	7 085	636	72	1 514	213
2012	6 851	639	45	1 674	190
2013	6 817	672	70	1 705	184
2013					
Alminnelege skrifter	92	11	2	35	2
Filosofi	190	9	2	40	4
Religion	326	37	5	22	17
Samfunnsvitskap	1 090	117	10	322	34
Språk	97	61	6	44	36
Naturvitskap	146	28	2	290	3
Bruksretta vitskap	636	47	2	720	9
Kunst, rekreasjon	607	75	10	154	22
Litteratur	3 144	215	27	31	37
Historie og geografi	489	72	4	47	20

¹ Ei bok kan innehalde fleire emne og vere på fleire språk. ² Bøker frå 2000 til 2009 er sum av bøker og småtrykk slik dei var talte opp i Kulturstatistikk 2009, revidert tidsserie i denne utgåva. ³ Frå 2010 er datagrunnlaget produsert frå BIBSYS-databasen.
Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 11.5. Norske og utanlandske skjønnlitterære bøker, etter genre/type. Talet på titlar. 2010-2013

	2010	2011	2012	2013
I alt	3 143	3 442	3 317	3 436
Dikt	176	184	167	195
Drama	87	125	106	93
Romanar	1 863	2 061	1 979	2 092
Barn og ungdom	881	963	912	932
Anna	136	109	153	124
I alt	3 143	3 442	3 317	3 436
Norske	1 472	1 641	1 587	1 651
Utanlandske	1 671	1 801	1 730	1 785

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 11.6. Omsette bøker, etter originalspråk. 2000-2013. Talet på titlar

	Bøker					
	Svensk	Dansk	Engelsk	Tysk	Fransk	Andre språk og uoppgitt
2000	168	99	1 471	83	58	155
2001	202	79	1 462	61	83	150
2002	264	124	1 439	83	92	192
2003	323	107	1 517	90	78	171
2004	302	120	1 586	86	83	240
2005	347	155	1 753	120	101	259
2006	350	131	1 768	103	113	316
2007	366	121	1 648	125	112	256
2008	358	98	1 627	100	99	265
2009	291	99	1 775	97	80	216
2010 ^{1,2}	315	131	1 635	99	95	287
2011 ^{1,2}	423	185	1 732	113	134	311
2012	337	180	1 738	108	116	333
2013	296	160	1 645	107	102	297

¹ Ein mindre del av utgivingane er ikkje klassifiserte. Dette gjeld publikasjonar av intern karakter eller med avgrensa omfang. ² Datagrunnlaget er produsert frå BIBSYS-databasen.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 11.7. Andre typar utgivingar. 2002-2013. Talet på titlar

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010 ¹	2011 ²	2012	2013
I alt	225	297	303	409	377	420	484	405	503	505	412	810
Lydbøker	184	238	287	355	335	370	439	389	438	443	335	298
CD-ROM	39	37	13	20	14	20	16	5	63	56	70	59
Kombidokument	2	22	3	34	28	30	29	11	2	6	7	11
Nettdokument og e-bøker	.	.	.	.	.	.	.	.	.	48	195	442

¹ Datagrunnlaget frå 2010 er produsert frå BIBSYS-databasen. ² Nettdokument og e-bøker er nytt emne frå 2011 i innrapporteringa, derfor manglar tidlegare års tal.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 11.8. Barne- og ungdomslitteratur, etter genre og utgiverspråk. 2010-2013. Talet på titlar

	2010	2011	2012	2013
Bøker¹				
I alt	1 584	1 835	1 667	1 811
Skjønnlitteratur	881	963	912	932
Fakta	703	872	755	879
Bokmål	1 336	1 545	1 420	1 455
Nynorsk	217	220	183	335
Samisk	22	56	38	32
Engelsk	6	70	98	80
Andre språk	58	38	28	20

¹ Ei bok kan ha fleire språk, defor er ikkje bøker i alt sum av bøker på ulike språk, kun sum av bøker av ulike genre.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 11.9. Norske opphavspersonar¹ av emneinndelte originale norske utgivingar (utan omsyn til språk), etter kjønn og emne. 2009-2013

	Menn	Kvinner
2009	3 284	2 022
2010 ²	4 378	2 799
2011 ²	4 790	3 259
2012	4 711	3 298
2013	4 888	3 508
2013		
Alminnelege skrifter	86	50
Filosofi	113	96
Religion	211	98
Samfunnsvitskap	1 021	764
Språk	90	168
Naturvitskap	316	199
Bruksretta vitskap	856	615
Kunst, rekreasjon	588	387
Litteratur	1 125	977
Historie og geografi	482	154

¹ Opphavsmenn er her forfattarar, medforfattarar, redaktørar, illustratørar (når meir enn halvparten av boka er illustrert), gjendikting (av poesi) og andre medarbeidarar som medverkar med eit større ansvar for verket. Verk der både menn og kvinner er opphavsmenn, tel kvar person med i statistikken.

² Datagrunnlaget er produsert frå BIBSYS-databasen.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 11.10. Den Norske Forleggerforening. Bokomsetnad til utsalsprisar. 1990-2013. Millionar kroner

	I alt	Medlemsforlag	Andre forlag	Bokklubbar	Bokimportørar	Lydbøker
1990	3 062	1 970	439	469	184	-
1997	4 624	2 708	646	948	322	-
1998	4 906	2 862	655	1 039	350	-
1999	4 916	2 846	628	1 091	351	-
2000	4 682	2 639	567	1 115	361	-
2001 ¹	4 645	2 529	491	1 250	375	-
2002	4 984	² 2 787	550	1 274	373	-
2003	5 443	3 061	600	1 323	381	78
2004	5 152	3 138	407	1 149	356	102
2005	5 302	3 260	490	1 087	354	111
2006	5 653	3 696	501	959	344	153
2007	6 025	4 137	548	841	310	189
2008	5 823	4 248	551	696	328	³ 261
2009 ⁴	5 692	4 222	554	631	285	245
2010	5 607	4 179	615	577	236	-
2011 ⁵	5 530	4 233	539	563	195	-
2012	5 490	4 192	546	543	209	-
2013	5 640	4 229	615	587	209	-

¹ Omsetnaden for 2001 er korrigerert med den same multiplikatoren som er brukt i 2002. ² Talet er korrigerert for bruttoomsetnad til bokklubbar. ³ Frå 2008 er ikkje lydbøker inkludert i totaltalet. ⁴ Talet for bokimportørar er justert for dobbelregistrering på 158 millionar kroner i 2009. ⁵ Tala frå 2005 til 2011 er revidert av Forleggerforeningen i 2013 og justert her deretter.

Kjelde: Den norske Forleggerforening.

Tabell 11.11. Den norske Forleggerforening. Omsetnad og talet på selde eksemplar, etter bokgruppe. 2012-2013

Bokgruppe	Talet på selde eksemplar			Brutto omsetnad ¹			Berekna pris per eksemplar	
	2012	2013	Endring i prosent	2012	2013	Endring i prosent	2012	2013
———— 1 000 kroner ————								
I alt	24 339 561	22 959 165	-5,7	4 215 463	4 258 264	1,0	173	185
Grunnskolen	2 310 503	2 228 198	-3,6	413 285	398 301	-3,6	179	179
Vidaregåande	638 389	635 845	-0,4	264 590	278 545	5,3	414	438
Lærebøker	755 004	774 533	2,6	340 468	359 198	5,5	451	464
Fagbøker	249 753	256 449	2,7	90 641	97 714	7,8	363	381
Norsk sakprosa, vaksne	2 702 615	2 600 432	-3,8	611 598	620 579	1,5	226	239
Omsett sakprosa, vaksne	1 732 740	1 512 268	-12,7	277 648	248 424	-10,5	160	164
Norsk sakprosa, barn	266 125	177 171	-33,4	42 986	33 429	-22,2	162	189
Omsett sakprosa, barn	1 047 600	574 470	-45,2	79 610	58 530	-26,5	76	102
Norsk skjønnlitteratur, vaksne	1 030 972	1 260 649	22,3	262 506	366 504	39,6	255	291
Omsett skjønnlitteratur, vaksne	1 196 179	1 159 993	-3,0	268 199	261 678	-2,4	224	226
Norsk skjønnlitteratur, barn	1 405 791	1 363 591	-3,0	220 428	232 635	5,5	157	171
Omsett skjønnlitteratur, barn	1 692 280	1 669 755	-1,3	216 791	229 453	5,8	128	137
Billegbøker	4 459 037	4 049 463	-9,2	594 042	531 972	-10,4	133	131
Verk	57 219	34 539	-39,6	16 439	11 959	-27,3	287	346
Kommisjonsbøker, lover	536 148	449 680	-16,1	67 452	60 859	-9,8	126	135
Fonogram (plater, lydbøker mv.)	576 832	348 029	-39,7	93 782	83 326	-11,1	163	239
E-bøker for allmenntilgjengelig	137 395	224 936	63,7	18 800	31 167	65,8	137	139
E-bøker for undervisnings- og profesjonsformål	130	3 955	2 942,3	52	1 319	2 436,5	400	334
Norske serieromanar	1 823 596	2 147 608	17,8	185 553	222 588	20,0	102	104
Omsette underholdningsromanar	1 721 253	1 487 601	-13,6	169 445	130 084	-23,2	98	87

¹ Bruttoomsetnaden er estimert på bakgrunn av nettoomsetnaden.

Kjelde: Den norske Forleggerforening.

Tabell 11.12. Minutt brukt til boklesing i gjennomsnitt blant alle og blant lesarar, etter alder og kjønn. 1996-2013

	Gjennomsnitt blant alle										Gjennomsnitt blant dei som les bøker									
	1996	2001	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	1996	2001	2006	2007	2008	2009	2010	2011	¹ 2012	2013
Menn																				
9-15 år ...	4	7	12	7	10	7	9	10	8	4	:	:	50	:	44	33	35	46	29	23
16-24 "	11	8	10	7	8	10	13	12	9	8	:	51	61	:	:	72	72	83	:	:
25-44 "	8	9	8	8	9	10	12	9	9	9	56	57	48	50	52	54	61	55	63	59
45-66 "	9	10	9	10	10	10	7	12	6	9	55	51	46	52	57	51	43	58	32	67
67-79 "	13	12	11	14	15	13	13	21	12	13	68	:	:	62	61	57	61	80	86	61
Kvinner																				
9-15 år ...	10	11	18	12	12	16	13	13	13	15	38	43	47	35	41	37	37	37	39	59
16-24 "	18	7	12	18	12	15	16	19	17	14	55	:	75	74	:	77	69	71	81	87
25-44 "	12	16	17	18	17	20	19	18	14	14	61	63	58	67	58	55	61	57	55	62
45-66 "	20	16	19	16	22	20	18	26	14	18	77	56	56	52	71	57	61	70	61	60
67-79 "	8	16	24	19	12	27	20	36	27	31	:	65	84	96	61	75	68	85	73	73

¹ Tala er korrigerte sidan førre utgåve.

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 11.13. Prosentdel boklesarar og minutt brukt til lesing av bøker ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel. 2000-2013

	Prosent								Minutt brukt til lesing av bøker							
	2000	2004	2006	2008	2010	2011	2012	2013	2000	2004	2006	2008	2010	2011	2012	2013
Alle personar	20	23	24	23	24	27	25	25	12	12	14	13	14	17	12	13
Menn	16	19	18	18	19	19	19	19	9	9	9	10	10	12	8	9
Kvinner	24	27	30	28	30	35	32	32	14	14	18	17	18	23	16	18
Alder																
9-15 år	18	28	31	27	31	30	37	30	7	9	15	11	11	11	11	9
16-24 "	19	16	36	15	20	20	17	13	13	10	11	10	14	15	12	11
25-44 "	19	22	23	24	25	24	23	22	11	12	13	13	15	13	12	12
45-66 "	23	25	27	24	22	29	26	28	14	13	14	16	12	19	10	13
67-79 "	20	23	22	22	26	36	30	38	13	14	18	13	17	29	20	23
Utdanning																
Ungdomsskole	10	14	20	12	21	19	17	19	6	7	12	8	14	15	11	13
Vidaregåande skole	17	19	18	17	18	25	20	22	10	10	11	11	11	17	12	12
Universitet/høgskole, kort	29	32	29	34	29	30	29	27	15	17	17	19	16	16	15	15
Universitet/høgskole, lang	31	33	34	35	34	38	37	35	20	19	16	21	21	27	15	17
Hushaldsinntekt																
1. kvartil	19	21	24	26	22	28	23	28	12	13	16	19	16	22	13	22
2. kvartil	19	23	26	21	25	26	29	26	12	12	16	11	17	17	17	12
3. kvartil	19	23	25	24	23	27	26	25	9	12	13	13	10	19	11	8
4. kvartil	27	26	26	30	29	28	29	25	13	12	12	14	15	13	8	10
Yrkesstatus (16-79 år)¹																
Yrkesgruppe 1-2	29	29	29	28	33	32	28	31	15	14	14	15	17	17	9	16
Yrkesgruppe 3	24	28	27	30	26	33	28	25	13	15	12	17	13	20	15	14
Yrkesgruppe 4-5	19	22	21	25	22	22	23	22	11	10	13	17	14	13	16	8
Yrkesgruppe 6-9	10	11	14	10	10	14	11	17	7	5	8	6	5	9	3	9
Elevar/studentar	19	17	20	16	24	21	19	14	14	12	15	12	20	15	13	13
Trygd/pensjonistar	21	24	25	21	24	34	29	33	15	15	18	13	17	27	18	20
Heimearbeidande	15	11	23	:	25	26	21	27	9	12	27	:	20	24	11	15
Landsdel																
Oslo/Akershus	26	27	26	28	31	29	30	28	15	13	14	17	18	17	15	15
Austlandet elles	17	22	25	21	23	28	25	26	11	11	14	13	13	17	12	12
Agder og Rogaland	19	17	21	23	20	29	23	24	11	9	13	12	10	21	10	12
Vestlandet	20	22	25	22	26	23	25	23	11	11	15	14	16	15	11	12
Trøndelag	18	30	24	21	22	27	22	28	8	14	11	11	15	17	12	16
Nord-Noreg	17	20	18	20	17	28	23	20	13	13	12	10	8	19	17	12

¹ For ein definisjon på dei ulike yrkesgruppene, sjå kapittel 11.2. Yrkesklassifiseringa var ikkje den same i 2000 som for resten av åra.

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 11.14. Boklesarar som har lese ulike typar bøker ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 2000-2013. Prosent

	Boktype							
	Roman/ novelle	Biografi/ memoarar	Samfunn/ politikk/ kunst/ historie	Natur/ teknikk/ friluft	Religiøs litteratur	Skodespel/ dikt	Barne-/ ungdoms- litteratur	Anna
2000	59	7	8	4	3	2	..	17
2001	64	7	8	2	4	1	8	5
2002	64	3	6	3	5	1	10	8
2003	63	7	6	4	3	1	8	9
2004	54	8	7	3	4	0	11	13
2005	67	3	6	3	4	0	8	8
2006	69	6	7	3	2	0	8	4
2007	67	6	5	3	3	0	8	8
2008	64	5	6	2	1	0	10	11
2009	64	6	7	4	3	0	9	7
2010	71	4	6	2	1	1	9	7
2011	72	4	6	1	2	0	7	8
2012	62	5	7	3	1	1	11	9
2013	62	5	6	4	3	0	10	9
2013								
Menn	47	7	11	8	3	1	13	10
Kvinner	72	3	4	2	3	0	8	9
Alder								
9-15 år	30	2	0	3	0	0	63	2
16-24 "	52	6	11	8	3	0	5	15
25-44 "	70	4	5	6	2	1	5	8
45-66 "	62	7	8	5	4	1	1	13
67-79 "	78	3	7	1	3	0	1	7
Utdanning								
Ungdomsskole	73	2	3	5	2	0	5	10
Vidaregåande skole	68	6	7	3	5	0	1	10
Universitet/høgskole, kort	63	5	9	6	4	1	2	10
Universitet/høgskole, lang	67	5	8	5	0	1	4	11
Hushaldsinntekt								
1. kvartil	66	1	12	4	4	1	6	6
2. kvartil	59	7	9	2	2	0	8	12
3. kvartil	71	3	2	7	1	0	12	2
4. kvartil	61	5	6	4	1	1	10	12
Landsdel								
Oslo/Akershus	64	3	9	8	1	0	8	8
Austlandet elles	60	5	6	2	5	1	11	10
Agder og Rogaland	58	4	6	5	4	0	12	11
Vestlandet	60	2	5	4	1	1	14	12
Trøndelag	66	12	5	7	5	0	4	3
Nord-Noreg	75	4	7	0	0	0	3	11

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

12. Aviser, vekepresse og fagpresse

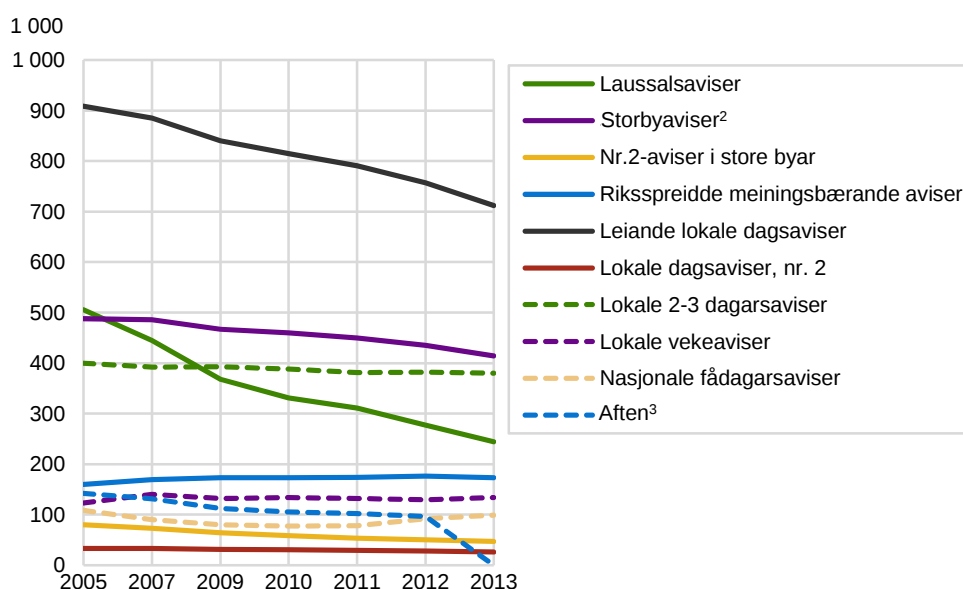
12.1. Nokre resultat

*Framleis minkande
avisopplag*

Den nedadgåande trenden i opplagstala for papiravisene held fram. Samla avisopplag i 2013 var på 2,2 millionar, ein nedgang på 192 000, 7,9 prosent frå året før. Dei to føregåande åra var den årlege nedgangen noko mindre, frå 2010 til 2011 på 2,8 prosent og frå 2011 til 2012 på 3 prosent. Fallande opplagstal for papiravisene har gått føre seg i mange år.

Talet på aviser har likevel heldt seg nokolunde stabilt dei siste åra. Ved utgangen av 2013 var det 229 aviser i Noreg, to aviser meir enn i 2012. Figur 12.1 syner utviklinga av opplagstala for ulike aviskategoriar. Sjølv om opplagstala fall i nesten alle kategoriar aviser, hadde lokale vekeaviser og nasjonale fådagarsaviser hatt auke i 2013, med høvesvis 4 og 8 prosent auke. Dei fleste åra sidan 2005 har laussalsavisene vore dei store taparane. Samla opplagstal for dei to laussalsavisene i Noreg, Verdens Gang og Dagbladet, var 244 000 i 2013. Samanlikna med 2012 er det ein nedgang på 33 000, som utgjer 12 prosent nedgang. Sidan 2005 er opplagstalet for laussalsavisene redusert med 52 prosent, sjå også tabell 12.4.

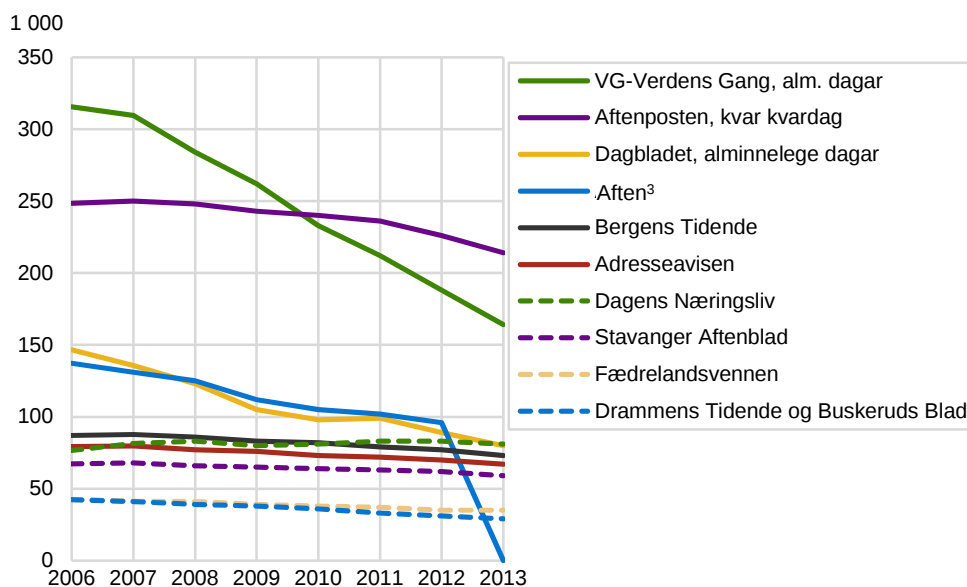
Figur 12.1. Aviser. Opplagstal, etter type. 2005-2013



Kjelde: Avisåret 2013, Høgskulen i Volda.

Figur 12.2 syner opplagstala for dei største papiravisene i Noreg. Alle desse avisene har hatt nedgang i opplaget frå 2012 til 2013 bortsett frå Fædrelandsvennen som har heldt seg på det same opplagstalet. Avisa Aften blei nedlagd i slutten på 2012.

Figur 12.2. Aviser. Opplagstal for dei største avisene. 2006-2013



¹ Aften blei nedlagd ved utgangen av 2012.

Kjelde: Avisåret 2013, Høgskulen i Volda.

Endring i internetttilbodet til avisene

Dei siste åra, slik det går fram av tabell 12.1, har fleire aviser kutta ut å ha egne nyheiter i internettutgåvene. Av alle dei 229 avisene i 2013 var det 186 av desse som hadde egne nyheiter på nettsidene sine, fem færre enn i 2012. Fram til 2008 var trenden at det stadig blei fleire aviser som hadde nyheiter på nett, det var stadig fleire nyheiter på sidene, og dei blei oppdaterte oftare, sjå kapittel 12.2, aviser. Etter 2008 har delen med nyheiter vore om lag konstant, med litt tilbakegang, og mange aviser har skore ned på mengda. Fleire og fleire aviser har innført ei eller anna form for betalingsordning for nettutgåvene (Høst 2014).

Tabell 12.1. Norske aviser på Internett¹, ved utgangen av året. 1996-2013

	1996	1999	2001	2003	2005	2006	2008	2010	2011	2012	2013
Alle aviser (ikkje Aften)	219	222	216	221	224	227	227	225	227	226	229
Eigne opplegg i alt	71	99	163	185	207	214	218	218	222	221	223
Eigen heimeside	17	19	13	24	24	17	21	20	19	20	21
Anna	9	3	3	5	2	2	1	4	5	4	9
Eigne nyheiter i alt	45	77	147	156	181	195	195	194	194	191	186
Oppdaterte smakebitar(les meir)	-	-	-	-	-	-	-	-	4	6	7
Oppdaterte nyheiter, dagsavis ²	-	12	39	23	38	60	69	63	58	50	62
Oppdaterte nyheiter, fådagarsavis ³ ..	-	-	7	16	36	58	79	48	30	34	46
Fyldig nettavis ⁴	16	47	63	66	44	28	22	39	56	47	43
Smal nettavis, notisavis	29	18	38	51	63	49	25	44	46	46	35

¹ Oversikta gjeld betalte (papir)aviser på Internett. Gratisaviser og reine nettaviser er ikkje med. Aften (tidlegare Aftenposten Aften) har ikkje egne sider på nett og er ikkje rekna med. ² For 1999 gjeld registreringa berre dagsaviser. Krav til oppdatering for dagsaviser er litt strengare frå 2003 og framover. ³ Kravet til oppdatering for fådagarsaviser er strengare frå 2008, og praktiseringa er innskjerpa i 2010. ⁴ Minst fire nyheitssaker er presenterte som meir enn ein kort notis. Kjelde: Avisåret 2013, Høgskulen i Volda/Møreforsking.

52 prosent les avis på Internett

På ein gjennomsnittsdag i 2013 las 52 prosent av befolkninga aviser på Internett. For tolv år sidan, i 2001, las 10 prosent aviser på Internett. 78 prosent las papiravis det same året, mens i 2013 var det 51 prosent (Vaage 2014). Det var framleis ein større del menn enn kvinner som las nettavis i løpet av ein dag i 2013, 57 prosent for menn og 47 prosent for kvinner. Fleire kinnelege lesarar, 29 prosent, las berre trykte aviser (papiraviser) mens 19 prosent av mennene gjorde det same. Sjå tabell 12.8.

Tre fleire aviser fekk produksjonstilskot

Ifølgje Prop. 1 S, 2012-2013: «Framleis er produksjonstilskotet til avisene det viktigaste verkemiddelet for å oppretthalde mangfaldet i avisutgivingar. I tillegg til produksjonstilskotet er også fritaket for meirverdiavgifta viktig for avisene». I 2013 var produksjonstilskotet på 308 millionar kroner. Dette beløpet fordelte seg på 141 aviser som fekk produksjonstilskot i 2013, tre fleire aviser enn i 2012.

Produksjonstilskot til dagsaviser er ei tilskotsordning under pressestøtteordninga som Medietilsynet forvaltar. Pressestøtta omfattar fleire ulike tilskot, sjå kapittel 12.2.

Tabell 12.2. Dagsaviser som fekk produksjonstilskot. 2004-2013

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aviser i alt	135	138	138	139	138	138	138	140	138	141
Nr. 2-aviser, ekskl. riksspreidde aviser ¹ ..	23	25	24	26	26	25	24	25	24	25
Riksspreidde meningsberande aviser ..	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Nr. 1 og aleineaviser	57	56	58	56	56	56	59	59	58	58
Vekeaviser, ekskl. nr. 2-aviser	50	52	51	52	51	52	50	51	51	53
—1 000 kr—										
Tilskotsbeløp i alt	246 961	244 186	252 521	251 765	264 310	264 452	272 915	281 355	287 568	307 789

¹Inkluderer sju vekeaviser som er nr.2 -aviser på utgivarstaden.

Kjelde: Medietilsynet, årsrapport.

Vekepressa – helse, mat og livsstil aukar

Tabell 12.3 syner oversikt over talet på magasin og opplagstal for vekepressa. Samla gjennomsnittleg nettoopplag per nummer var 2,5 millionar i 2013. Opplagstala viser ein nedgang på om lag 10 prosent frå 2012 til 2013. Nedgangen i opplagstal viser seg i alle kategoriane når ein ser bort frå kategorien helse, mat og livsstil. I denne kategorien er auken i opplagstala på 4 prosent siste året. Totalt ble det utgitt 89 magasin i 2013, 6 færre enn i 2012. Nokre magasin gjekk inn, og nokre er nye i 2013. Familieblad utgjør framleis den største gruppa med sine 26 blad og eit gjennomsnittleg opplag per utgiving på nær 1,3 millionar, men tala syner ein nedgang på 14 prosent siste året.

Tabell 12.3. Vekepresse¹. Talet på blad og magasin og opplag per utgiving, etter gruppe. 2010-2013

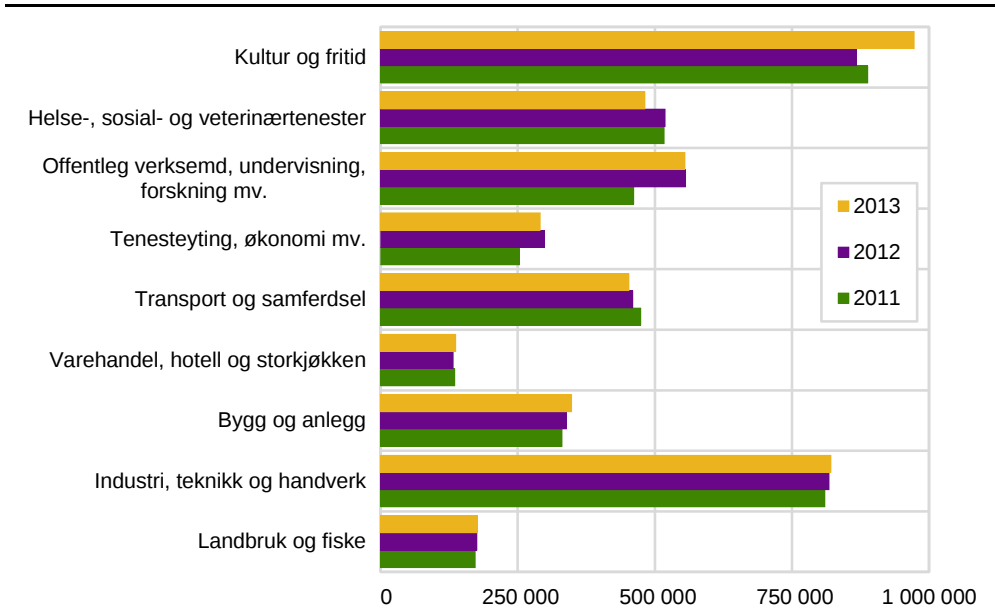
Gruppe	2010		2011		2012 ²		2013	
	Talet på blad/magasin	Opplag	Talet på blad/magasin	Opplag	Talet på blad/magasin	Opplag	Talet på blad/magasin	Opplag
I alt	80	2 986 848	92	2 944 401	95	2 790 997	89	2 514 454
Familieblad og TV-guidar	32	1 801 227	33	1 653 365	33	1 509 922	26	1 293 685
Heim og hage	13	425 414	13	380 405	13	382 649	13	366 786
Data, audio og video	3	40 757	3	36 153	4	42 332	4	38 807
Bil og båt	7	144 931	8	139 228	8	125 796	7	109 401
Helse, mat og livsstil	7	112 808	9	167 640	9	168 545	10	175 154
Sport, hobby og fritid	10	152 729	17	272 951	23	368 426	24	364 364
Teikneseriar	2	164 474	2	146 665	2	135 101	2	111 777
Anna	6	144 508	7	147 994	3	58 226	3	54 480

¹Omfattar vekepresse som er medlemmer av Mediebedriftenes Landsforening. ²Korrigerte tal frå førre utgåve.

Kjelde: Mediebedriftenes Landsforening.

Opplagstala i fagpressa aukar

Figur 12.3 syner tal for dei opplagskontrollerte medlemsblada per utgiving i Fagpressen for åra 2011 til 2013. Samla opplag i 2013 var på drygt 4,2 millionar eksemplar. På eit år skjer det ein del inn- og utmeldingar, og derfor er populasjonen av medlemsblad ikkje alltid den same frå år til år. Medlemsblada i figur 12.3 og i tabell 12.5 er berre førte opp i ein kategori. Medlemsblada vel sjølve den kategorien dei høyrer til. Ut ifrå tala kan ein likevel slå fast at gruppa kultur og fritid har hatt høgast samla opplagstal i gjennomsnitt dei tre siste åra, tett følgd av gruppa industri, teknikk og handverk.

Figur 12.3. Fagpresse. Opplag per utgiving, etter gruppe^{1,2,3}. 2011-2013

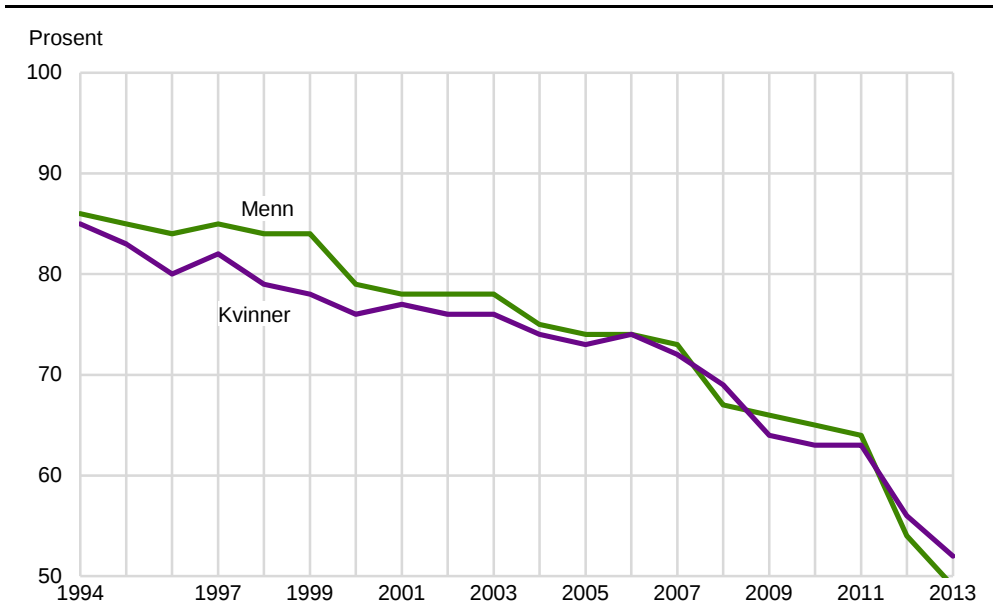
¹ Omfattar berre medlemmer av Den norske fagpresses forening. ² Grupperinga er utarbeidd av Den norske fagpresses forening. ³ Medlemsblad med kontrollerte opplag.
Kjelde: Fagpressen.

Lesing av avis, vekeblad, teikneserieblad og tidsskrift

Tidlegare i kapittelet er det vist endring i lesevanane til befolkninga når det gjeld lesing av aviser på Internett. Tal frå Norsk mediebarometer 2013 syner at det er stadig færre som les papiraviser, og minutt brukt til lesing av aviser på papir går ned. Likevel var det avis som var det mest lesne trykte mediet. I 2013 las 51 prosent av befolkninga i alderen 9-79 år ei papiravis på ein gjennomsnittsdag, og i gjennomsnitt brukte kvar person 21 minutt per dag til avislesing på papir. I 2005 var tala høvesvis 74 prosent og 29 minutt. Sjå tabell 12.6 og 12.7.

Kvinner og menn brukte om lag like mykje tid på å lese papiraviser. Figur 12.4 viser at delen, både menn og kvinner, som las papiraviser, har gått jamt nedover sidan 1994. I 2013 er det 49 prosent menn som las papiravis og 52 prosent kvinner⁶. Lesing av papiraviser aukar med alderen. Medan 18 prosent av dei i alderen 9-15 år las ei papiravis ein gjennomsnittsdag i 2013, var delen 83 prosent blant dei i alderen 67-79 år. Denne delen har ikkje endra seg nemneverdig siste året. Delen som les avis, er også noko større blant dei med høg utdanning enn blant dei med låg utdanning.

⁶ Ver merksam på at nedste verdien i figur 12.4 er 50 prosent.

Figur 12.4. Avislesing blant personar 9-79 år ein gjennomsnittsdag, etter kjønn. 1994-2013. Prosent¹

¹ Ver merksam på at nederste verdi i figuren er 50 prosent.

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 12.6 og 12.7 syner at det også er ein tendens til at litt færre las vekeblad og teikneserieblad, mens tida brukt til lesing av desse blada hadde halde seg stabil. På ein gjennomsnittsdag i 2013 var det 8 prosent som las vekeblad, og 4 prosent las teikneserieblad. Delen av befolkninga som las tidsskrift i 2013, har halde seg stabil siste året. 9 prosent las eit tidsskrift ein gjennomsnittsdag både i 2012 og 2013. Tala for 2005 var respektive 16 prosent for vekeblad, 7 for teikneserieblad og 11 for tidsskrift.

12.2. Om statistikken – aviser, vekepresse og fagpresse

Avisene

Statistikken over avislandskapet er utarbeidd av Sigurd Høst og baserer seg på publikasjonen Avisåret 2013 (Høst 2014). Formålet med rapportserien Avisåret er at han skal dekkje alle norske aviser, sjølv om dei ikkje er medlemmer av Mediebedriftenes Landsforening (MBL) eller Landslaget for Lokalaviser (LLA). Det viktigaste grunnlaget for statistikken er opplysningar frå MBL, LLA og Medietilsynet. Statistikken over aviser på Internett er utarbeidd spesielt for rapportserien Avisåret. Rapporten (side 17) gjer greie for kriterium i dei ulike kategoriane i tabell 12.1; «Ved registreringen er det først skilt mellom de avisene som bruker nettet til å presentere egne nyheter, og de som nøyer seg med en hjemmeside. Blant dem som har nyheter, er det også tatt med en inndeling etter mengde, dvs. om de har et bredt eller smalt tilbud av egenproduserte nyheter. Det som ble regnet som et fyldig tilbud ved den første registreringen, var minst fire nyhetssaker per dag som hadde større omfang enn en notis».

Pressestøtta

Pressestøtta er eit sentralt verkemiddel for å oppnå måla på medieområdet, blant anna ved hjelp av

- produksjonstilskot som skal bidra til å oppretthalde mangfaldet i avisutgivingar i heile landet og stimulere til lokal aviskonkurranse
- tilskot til samiske aviser og samiskspråklege avissider som skal leggje til rette for demokratisk debatt, meiningsdanning og språkutvikling i det samiske samfunnet
- tilskot til minoritetsspråklege publikasjonar som skal bidra til framvekst av publikasjonar for språklege minoritetar, og til utvikling av redaksjonell kvalitet i desse publikasjonane

- tilskot til anvendt medieforskning og etterutdanning som skal leggje til rette for auka kunnskap om og kvalitet i norske media. Tilskotet skal også bidra til forskning og kompetanseheving på medieområdet.

Produksjonstilskot til avisene er, i tillegg til fritaket for meirverdiavgift, det viktigaste verkemiddelet for å oppretthalde mangfaldet i avisutgivingar, både geografisk og når det gjeld innhald og verdiforankring. Medietilsynet forvaltar desse tilskotsordningane (Prop. 1 S, 2012-2013).

Vekepressa Statistikken over norsk vekepresse baserer seg på opplysningar frå Mediebedriftens Landsforening (MBL) og dekkjer dei magasina som er medlemmer. Magasin- og Ukepresseforeningen (MUF) blei lagd ned i 2009. MBL tok over MUFs aktivitetar. Innanfor MBL er det skipa ei eiga gruppering som tek vare på spesifikke oppgåver i bransjen. MBLs gruppering for vekepresse og magasin har som formål å behandle spørsmål av felles interesse for medlemmene i grupperinga, og som ikkje blir behandla av MBL sentralt. Grupperinga er interessert i at medlemmene får rammevilkår som gir lønnsame bedrifter og sikrer arbeidsplassar (<http://www.mediebedriftene.no>). Kategoriseringa av vekepressa er utarbeidd etter forslag frå Norsk Medieindeks.

Fagpressa Statistikken for fagpressa er utarbeidd på grunnlag av materiale frå Fagpressens Informasjonskontor publisert i Fagpressekatalogen. Oppgåvene omfattar berre medlemmer av Fagpressen. Fagpressens Informasjonskontor/ Fagpressen er Noregs eldste presseorganisasjon og blei stifta i 1898. Fagpresseforeningen er ein interesseorganisasjon for fag- og interesstidsskrift i Noreg. Kategoriane som tidsskrifta er delte inn i, er utarbeidd av Fagpressen, men medlemsblada vel sjølve primærnøkkel for kor dei høyrer heime. Fagpressa består av eit stort mangfald av fagblad, interesse-, hobby- og bransjeblad.

Mediebruksundersøkingane Tala som omhandlar bruk av aviser og blad, er henta frå Norsk mediebarometer 2013. Termen *kvartil* representerer om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøkinga i kvar gruppe. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år. Det er nytta nokre kjennemerke knytte til yrkesstatus i tabell 12.6 og 12.7. Sjå kapittel 11.2 for definisjonar av desse kjennemerka.

12.3. Omgrep

Avis Med «avis» i denne statistikken meiner vi alle publikasjonar som kjem ut minst ein gong per veke, og som fyller dei opphavlege reglane for listeføring som avis. Det inneber at dei skal «orientere allmenta om hendingar og aktuelle spørsmål», ta reell betaling for abonnement og laussal, og ha mindre enn 50 prosent annonsar. (Institutt for Journalistikk, Rapport 3/2004).

Vekepresse Vekepresse er eit samleomgrep for vekeblad og andre magasin. Nokre av magasina kjem ut sjeldnare enn kvar veke. Tala som blir presenterte, er gjennomsnittleg nettoopplag per nummer.

Referansar

Den Norske Fagpresses Forening (<http://www.fagpressen.no>).

Høst, Sigurd (2004): *Hva er en avis? : avisbegrepet fra Hellerudkomiteen til Se og Hør*, Rapport 3/2004: Institutt for Journalistikk.

Høst, Sigurd (2014): *Avisåret 2013*, Rapport 48, Høgskulen i Volda (<http://www.hivolda.no/rapport>).

Mediebedriftenes Landsforening (<http://www.mediebedriftene.no>).

Medietilsynet: *Årsrapport 2013*

(<http://www.medietilsynet.no/no/Dokumenter/Rapporter/Arsmeldinger-og-arsrapporter>).

Prop. 1 S (2012-2013): Kulturdepartementet
(<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kud/dok/regpubl/prop/2012-2013/prop-1-s-20122013/11.html?id=702511>).

Vaage, Odd Frank (2014): *Norsk mediebarometer 2013*, Statistiske analysar 140, Statistisk sentralbyrå (<http://www.ssb.no/medie>).

Meir informasjon

Aviskatalogen: (<http://www.aviskatalogen.no>).

Landslaget for Lokalaviser: (<http://www.lla.no>).

Medienorge: (<http://www.medienorge.uib.no>).

Kulturstatistikk 2012, Statistiske analysar 139, Statistisk sentralbyrå:
(<http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/artikler-og-publikasjoner/kulturstatistikk-2012>).

Vaage, Odd Frank (2009): *Kultur- og mediebruk blant personer med innvandrerbakgrunn*, Rapporter 2009/29, Statistisk sentralbyrå.
(http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929).

Vaage, Odd Frank (2014): *Norsk mediebarometer 2013*, Statistiske analysar 140, Statistisk sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/medie>).

Tabell 12.4. Aviser, etter type og opplag, 2006-2013

	2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Aviser i alt 1 000	Opp- lag, 1 000	Aviser i alt 1 000	Opp- lag, 1 000	Aviser i alt 1 000	Opp- lag, 1 000	Aviser i alt 1 000	Opp- lag, 1 000	Aviser i alt 1 000	Opp- lag, 1 000	Aviser i alt 1 000	Opp- lag, 1 000	Aviser i alt 1 000	Opp- lag, 1 000	Aviser i alt 1 000	Opp- lag, 1 000
I alt	229	2 876	228	2 844	228	1² 763	2² 225	2 659	226	1² 572	228	2 501	227	2 422	229	2 230
Laussalsaviser	2	462	2	445	2	408	2	368	2	331	2	311	2	277	2	244
Storbyaviser ³	4	482	4	486	4	477	4	467	4	460	4	450	4	435	4	414
Nr.2-aviser i store byar	3	76	3	73	3	68	3	64	3	58	3	53	3	50	3	47
Riksspreidde menings- berande aviser	6	163	6	169	8	177	8	173	⁴ 8	173	8	174	8	176	8	173
Leiande lokale dagsaviser .	56	896	56	885	56	867	56	840	56	815	⁶ 56	⁶ 791	54	757	53	712
Lokale dagsaviser, nr. 2	2	33	2	33	2	32	2	31	2	30	2	29	2	28	2	26
Lokale 2-3 dagarsaviser	79	390	79	392	81	398	81	393	81	388	⁶ 82	⁶ 381	84	382	84	380
Lokale vekeaviser	62	140	62	140	63	136	61	132	62	134	62	132	60	129	64	134
Nasjonale fådagarsaviser ..	14	96	13	90	8	76	7	80	7	77	8	78	9	92	9	99
Aften ⁵	1	137	1	131	1	125	1	112	1	105	1	102	1	96	-	-

¹ På grunn av avrundingar stemmer ikkje summene heilt. ² Ei avis som før 2007 blei rekna som avis, er ikkje lenger med i statistikken. ³ Aftenposten, Bergens Tidende, Adresseavisen og Stavanger Aftenblad. ⁴ Avir og Sagat er rekna som dagsaviser i 2008 sjølv om dei var fådagarsaviser meir enn halve året. ⁵ Aften gjekk frå fem til tre utgåver per veke i 2009, og blei nedlagt ved utgangen av 2012. ⁶ Korrigert sidan førre utgåve.
Kjelde: Avisåret 2013, Høgskulen i Volda.

Tabell 12.5. Fagpresse. Talet på periodika¹ og opplag per utgiving, etter gruppe². 2009-2013

Gruppe	2009		2010		2011		2012		2013	
	Periodika	Opplag	Periodika	Opplag	Periodika	Opplag	Periodika	Opplag	Periodika	Opplag
I alt³	186	4 050 530	190	4 141 325	186	4 044 019	187	4 166 475	189	4 237 988
Landbruk og fiske	11	209 164	11	177 831	11	172 668	11	175 532	12	177 159
Industri, teknikk og handverk ...	32	737 902	33	820 302	29	810 094	29	817 591	30	820 942
Bygg og anlegg	14	321 800	13	324 490	13	331 053	13	338 945	12	348 550
Varehandel, hotell og storkjøkken	11	128 413	12	133 945	12	135 520	11	132 681	12	137 128
Transport og samferdsel	8	471 019	8	469 329	7	474 356	7	459 822	7	452 991
Tenesteyting, økonomi mv.	16	292 984	16	302 473	15	253 539	15	298 652	15	291 166
Offentleg verksemd, undervisning, forskning mv.	27	546 026	32	564 952	28	461 393	31	556 407	30	555 172
Helse-, sosial- og veterinærtenester	38	492 272	36	518 727	38	517 262	39	519 005	38	481 943
Kultur og fritid	29	850 950	29	829 276	33	888 134	31	867 840	33	972 937

¹ Omfattar berre medlemmer av Den norske fagpresses forening. ² Grupperinga er utarbeidd av Den norske fagpresses forening. ³ Medlemsblad med kontrollerte opplag.
Kjelde: Fagpressen.

Tabell 12.6. Minutt brukt til lesing av avis, vekeblad, teikneserieblad og tidsskrift ein gjennomsnittsdag. 2010-2013

	Avis				Vekeblad				Teikneserieblad				Tidsskrift			
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013
Alle personar	23	24	23	21	3	4	3	3	1	1	1	1	4	4	3	3
Kjønn																
Menn	24	24	22	20	1	1	1	0	2	2	1	2	4	4	3	4
Kvinner	23	23	23	21	5	7	5	5	1	1	1	0	3	3	2	2
Alder																
9-15 år	5	5	3	3	1	1	1	1	5	5	5	6	0	0	0	0
16-24 "	10	11	6	6	2	2	2	1	3	2	0	1	1	1	1	1
25-44 "	16	16	17	12	3	3	2	2	1	1	1	1	3	3	2	3
45-66 "	35	32	31	31	4	5	4	3	0	0	0	0	6	5	3	4
67-79 "	47	52	53	49	5	9	7	6	0	0	0	0	6	7	6	4
Utdanning																
Ungdomsskole	23	21	21	19	5	5	4	3	2	0	0	1	3	1	2	1
Vidaregåande skole	22	25	25	22	3	5	4	3	1	1	0	1	4	3	2	2
Universitet/høgskole, kort ..	29	28	26	21	3	4	3	3	1	0	0	1	5	5	4	4
Universitet/høgskole, lang ..	33	30	30	32	2	2	3	1	0	0	0	0	6	7	4	6
Hushaldsinntekt																
1. kvartil	26	26	24	19	4	5	5	3	1	1	1	1	4	4	3	3
2. kvartil	26	27	26	26	3	6	3	3	1	1	1	2	5	4	3	5
3. kvartil	22	21	23	20	3	3	3	2	2	1	1	1	3	3	3	3
4. kvartil	24	24	21	20	2	2	2	2	1	1	1	1	4	4	2	4
Yrkesstatus (16-79 år)¹																
Yrkesgruppe 1-2	29	27	26	25	2	4	3	2	1	1	0	1	4	5	4	5
Yrkesgruppe 3	25	21	21	20	4	3	3	3	1	0	1	1	4	5	3	5
Yrkesgruppe 4-5	16	19	15	15	5	5	5	3	1	1	0	1	2	2	2	2
Yrkesgruppe 6-9	20	21	25	18	1	3	2	1	1	1	1	1	5	2	3	2
Elevar/studentar	11	9	6	4	1	2	2	1	2	0	1	0	1	2	0	0
Trygd/pensjonistar	44	45	45	43	7	9	7	6	0	0	0	0	7	6	5	4
Heimearbeidande	21	13	16	11	1	1	3	2	3	1	1	0	5	2	1	3

¹ For ein definisjon på dei ulike yrkesgruppene, sjå kapittel 11.2.

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 12.7. Personar som les avis, vekeblad, teikneserieblad og tidsskrift ein gjennomsnittsdag. 2010-2013. Prosent

	Avis				Vekeblad				Teikneserieblad				Tidsskrift			
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013
Alle personar	64	63	55	51	12	12	10	8	6	5	4	4	13	12	9	9
Kjønn																
Menn	65	64	54	49	7	6	4	2	8	7	5	5	15	14	12	10
Kvinner	63	63	56	52	17	19	17	14	3	3	3	2	10	11	6	7
Alder																
9-15 år	41	32	21	18	6	6	5	5	21	18	17	13	2	2	2	1
16-24 "	48	50	30	26	9	8	7	4	9	9	4	5	6	7	3	4
25-44 "	57	55	49	42	10	11	9	7	6	4	3	3	14	13	8	9
45-66 "	80	78	73	70	15	14	12	9	1	1	2	2	17	16	12	13
67-79 "	84	88	83	83	16	20	19	17	0	1	0	0	16	17	15	9
Utdanning																
Ungdomsskole	62	61	53	48	15	14	14	8	6	4	3	4	11	8	4	4
Vidaregåande skole	65	66	56	52	14	14	10	10	5	4	3	2	12	10	7	7
Universitet/høgskole, kort ..	71	72	62	55	11	14	12	8	4	2	2	2	16	17	14	12
Universitet/høgskole, lang ..	72	70	73	69	8	8	10	5	1	3	1	2	21	23	15	18
Hushaldsinntekt																
1. kvartil	61	60	51	45	13	11	14	11	3	4	3	3	13	11	7	7
2. kvartil	64	65	58	56	13	15	8	8	5	4	3	4	16	15	10	10
3. kvartil	66	63	59	52	11	12	10	6	9	6	5	4	12	10	12	8
4. kvartil	72	67	59	55	10	10	8	8	6	5	6	4	14	16	9	13
Yrkesstatus (16-79 år)¹																
Yrkesgruppe 1-2	74	75	68	63	8	11	10	8	5	5	2	3	17	21	15	14
Yrkesgruppe 3	68	63	64	58	11	12	11	8	4	2	3	3	15	16	11	13
Yrkesgruppe 4-5	64	65	50	46	18	18	14	9	4	5	2	3	9	9	7	7
Yrkesgruppe 6-9	62	61	50	45	9	9	5	2	4	4	4	2	16	11	8	7
Elevar/studentar	46	44	29	20	7	5	6	4	7	3	5	3	6	9	0	2
Trygd/pensjonistar	79	83	77	77	19	18	17	15	0	1	0	1	17	14	12	9
Heimearbeidande	63	48	48	39	8	9	11	10	11	3	4	3	14	6	7	15

¹ For ein definisjon på dei ulike yrkesgruppene, sjå kapittel 11.2.

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 12.8. Lesing av trykt avis og nettavis ein gjennomsnittsdag, etter kjønn og alder. 2001-2013. Prosent

	Trykt avis	Nettavis	Anten trykt avis eller nettavis	Berre trykt avis	Berre nettavis	Både trykt avis og nettavis
2001	78	10	79	69	2	9
2002	77	12	79	67	2	10
2003	77	17	80	63	4	14
2004	75	19	79	60	4	15
2005	74	27	81	54	7	20
2006	74	31	82	51	8	23
2007	72	34	81	47	8	25
2008	68	35	77	42	9	26
2009	65	40	78	38	13	27
2010	64	43	80	37	16	27
2011	63	48	79	32	16	32
2012	55	49	77	28	22	27
2013	51	52	76	24	25	27
2013						
Kjønn						
Menn	49	57	76	19	27	30
Kvinner	52	47	76	29	24	23
Alder						
9-15 år	18	20	35	15	16	3
16-24 "	26	61	66	5	40	21
25-44 "	42	70	80	11	39	31
45-66 "	70	52	86	34	16	36
67-79 "	83	25	87	62	4	21

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

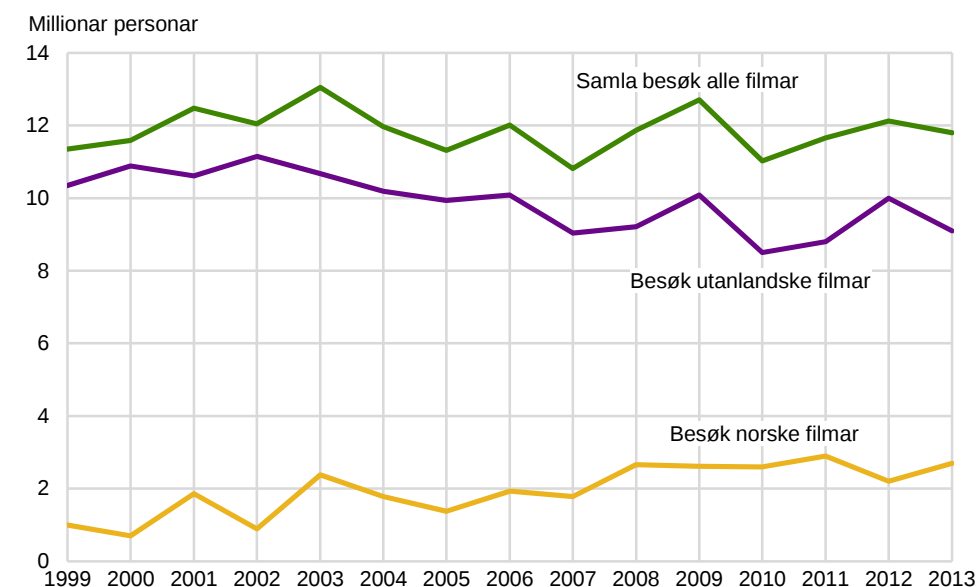
13. Film og kino

I alt var det 11,8 millionar besøk på kino i 2013. Det er ein liten nedgang i kinobesøket mot førre året da det var 320 000 fleire besøkande på norske kinoar. Sett gjennom nokre år straumar folk til kinoane om lag som før. Norsk films del av kinobesøket har auka noko over tid. I 2013 var det 2,7 millionar besøk på norske filmar, medan det i 1999 var registrert 1 millionar besøk. I 1999 var det 10 nye norske filmar på kino, medan dette talet var auka til 26 i 2013. Dette viser tal frå Film & Kino. Sjå figur 13.1 for besøkstal.

I kapittel 13.1 og figur 13.1 blir tal på besøk og aktivitetane til kinoverksemdene presenterte. Mange endringar i kinoverksemdene har vore gjennomført over fleire år. Over lang tid har det vore satsa på fleirsalskinoar ved utbygging, dette gir utslag i fleire salar per kinobygg. Kinoane har vore digitalisert dei siste åra, som gjer det mogleg å la same film få premiere på mange visingsstader samtidig. Kinoane har også over tid gått inn i større einingar i ein kjededanningsprosess. Snau over halvparten av kinobesøk i 2013 var hos kinokjedene.

I dette kapittelet går vi også igjennom tal knytte til produksjon av film. Samstundes som det har vore aukande interesse for norsk film, har det også vore meir midlar tilgjengeleg frå Filmfondet til produksjon av film, TV-seriar, dokumentarar med vidare. I 2013 blei det utdelt 444,5 millionar kroner i dei ulike ordningane forvalta av Norsk filminstitutt. Tal om produksjon og filmarvforvaltning, sjå kapittel 13.2.

Figur 13.1. Kinobesøk. Samla besøk, utanlandske og norske filmar. 1999-2013. Millionar besøk



Kjelde: Film & Kino.

13.1. Kinobesøk og kinodrift

*11,8 millionar kinobesøk
i 2013*

I 2013 var det 11,8 millionar kinobesøk, som er ein nedgang på 3 prosent samanlikna med året før. Besøkstalet svarar til 2,3 kinobesøk per innbyggjar. Samstundes som det er fallande besøkstal på kino i 2013, er det aukande besøkstal på norsk film, som hadde 2,7 millionar besøk same året, om lag ein halv million fleire enn i 2012. Billettinntektene på kinoane var på 1,1 milliardar kroner i 2013. Besøk til norske filmar stod for 0,2 milliardar kroner av desse inntektene. Sjå figur 13.1, tabell 13.2 og Film & Kinos Årbok 2013.

*Auke i besøkstal
på norsk film*

Framgangen i besøkstal for norske filmar har vore på 24 prosent i perioden 2012-2013. Dei utanlandske filmene hadde i 2013 ein nedgang i besøk på 8,5 prosent frå året før. Besøkstala på norske filmar utgjer 23 prosent av samla kinobesøk. I perioden 2001-2007 var besøk på norsk film på det høgaste 18,2 prosent av alle

besøk, og 7,4 prosent på det lågaste. I perioden 2008-2013 var besøksdelen på det lågaste 17,8 prosent, og 24,5 prosent på det høgaste. Det indikerer ei stabilisering av høgare besøkstal. Tendensen over tid har vore ei aukande interesse for norsk film samstundes som det har vore ei opptrapping av produksjonen av norsk film, sjå tabell 13.2. Meir om produksjon av norsk film i del 13.2.

Tre norske filmar står for nesten halvparten av besøket på norsk film

Nokre få av dei norske filmene står for store delar av besøket på norsk film. Dei tre største norske filmene i 2013 stod for 49 prosent av alle besøk på norsk film, litt over 1,3 millionar besøk. Sjå figur 13.1 og tabell 13.2, og Film & Kinos årbok for 2013 for meir informasjon om dei norske filmene.

Det er eit kjenneteikn ved kulturprodukt at svært få nylanserte produkt står for store delar av salet. Det gjeld også for film. Fordelinga av besøk på alle filmene frå alle land er slik at nokre få av filmene står for store delar av kinobesøket, og svært mange filmar har mindre besøk, som ei beskriving av fordelinga. Derfor er det ikkje noko dramatisk i at dei tre største norske filmene står for 49 prosent av besøket på norsk film i 2013. Ei slik fordeling vil vere å forvente også andre år, for norsk og utanlandsk film.

Det var i 2013 i alt 344 000 framsyningar på norske kinoar, ein nedgang på 0,6 prosent mot førre året. Dei norske filmene hadde 69 000 framsyningar, 18 500 fleire enn i 2012. Besøk per framsyning har halde seg stabilt dei siste fire åra, med ein liten nedgang frå 35 til 34 personar i gjennomsnitt per framsyning. Talet på framsyningane dei ulike filmene får, varierer. Kinoane vurderer attraktiviteten filmene har etter besøkstala opningshelga, og gir visingsplass til dei populære filmene. Norske filmar med gode publikumstal ser ut til å ha fått mange visingar i 2013.

Norske kinoar har lagt om kinodrifta for å lokke publikum til visingane

Kinobesøk har dei siste ti åra lege mellom 11 og nesten 13 millionar. I denne perioden har det vore store endringar i filmbransjen. Digitalisering av film har hatt konsekvensar for videobutikkar. Sal av film i fysisk form, eksempelvis DVD, hadde i Noreg sin høgaste popularitet rundt 2007, og har dei siste åra vore mindre populært, og blir nå erstatta av film i digitale tenester, ofte frå globale tilbydarar. Samstundes har kinoane i Noreg digitalisert visingsforma. Dei norske kinoane digitaliserte da dei forventa å miste tilgangen til analog film, og valde ei tidleg tilpassing til digital distribusjon. Dei mindre kinoane har med digital distribusjon moglegheit til å ha tidleg premiere på attraktive filmar. Kinoen meiner at moglegheita dei har til å trekke publikum til film på kino, kviler på at dei får vise filmen før han er tilgjengeleg på andre plattformer (Rushprint.no 2014). I tillegg har kinoane i svært mange år hatt ein strategi om å kunne drive kinoar med fleire salar for å kunne vise fleire populære filmar samstundes.

Frå Film & Kinos årbok kan vi sjå at det i 1995 var 1,4 salar per kinobygg, medan det i 2013 var 2,1 salar per bygg. Dette viser at kinobygga i 2013 inneheld fleire salar enn det som var vanleg før. Dette kjem av at nokre små kinoar med berre ein sal blei lagde ned medan nokre andre kinoar blir bygde om til fleirsalskinoar. Denne endringa har skjedd over lengre tid, fordi det tar år å planleggje og byggje nye kinobygg. Samstundes viser tabell 13.2 at det er færre besøkande per vising, eit resultat av fleirsalsutbygginga. I 2004 var det om lag 45 personar i gjennomsnitt på kvar vising, medan dette talet låg nærare 34 personar per vising i 2013.

Norske kinoar er digitale

I 2013 er alle kinosalane i statistikken digitale. Sjå tabell 13.2. Norske kinoar er digitaliserte over nokre år. I 2008 var berre 49 salar digitaliserte, som eit forprosjekt til digitalisering. Gjennomføringa av digitaliseringa tok nokre få år, mykje blei gjort i 2011 da digitaliseringa var nær gjennomført. I 2013 er alle 422 salar i kinobygga digitale.

Digitaliseringa inkluderte også mindre kinoar, som har gjort digital distribusjon over heile landet mogleg. Nokre av dei minste kinoane avslutta drifta før overgang til digital løysing. I tillegg har nye mindre kinoar også kome til.

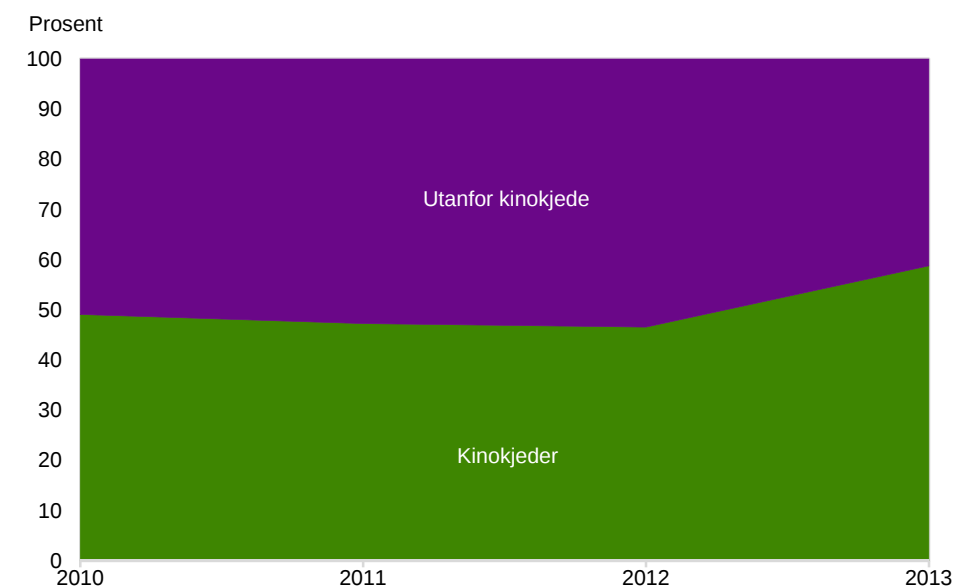
Digitaliseringa har også kome med digitalisering av reklamefilm og ny teknologi for lyd og bilete. Introduksjonen av 3-D film som ein vanleg del av film-repertoaret er eit resultat av digitaliseringsprosessen.

Filmar i 3-D stod for 2,7 millionar kinobesøk i 2013. I alt 167 kinoar har 281 salar som kan vise 3-D i Noreg i 2013. Norske filmar hadde ingen ordinær lansering av kinofilm for 3-D visingar i 2013. 3-D filmar står for 26 prosent av all billettinntekt i 2013 i Noreg. Sjå Film & Kinos Årbok 2013 for fleire opplysningar.

Norske kinoar er i ein kjededanningsprosess

Samstundes med digitaliseringa har det vore ei endring i organiseringa av kinodrift. Kinoverksemda ber preg av kjededanning. Det vil seie at mange kinoar som før var sjølvstendige, nå inngår i ei større eining. Slike kjeder kan vere kommunalt eigde, dei kan vere private eller dei kan vere eigde av både kommunar og private selskap. 6,9 millionar besøk er på kinoar i ulike kjeder, det utgjer 59 prosent av alle kinobesøka i Noreg i 2013. Kjeder utvidar verksemda gjennom oppkjøp av kinoar med høge publikumstal, derfor aukar besøkstala i kjedene brått ved innlemming av fleire kinoar. Dette er spesielt tydeleg i 2013 da fleire kinosalar blei innlemma i kjede. Sjå figur 13.2.

Figur 13.2. Kinobesøk. Del besøk på kinokjeder og kinoar utanfor kjeder. 2010-2013. Prosent



Kjelde: Film & Kino.

Dei kommunale kinoane blir eigde av kommunar aleine eller i felles eige med andre kommunar. Ved overgang til felles eige med private blir kinoen registrert som privat dersom dei private har eigarmajoritet. Sal av kommunale kinoar har gitt ein nedgang i besøkstala for kommunale kinoar da det blir færre av dei i statistikken. Nedgangen kjem ikkje av fallande popularitet. Besøka på dei kommunale kinoane utgjorde 59 prosent av dei totale kinobesøka i 2013, medan besøka på dei ikkje-kommunale utgjorde høvesvis 41 prosent av totalen. Bygdekinoane, som er eit tilbod til dei mindre kommunane utan kino, har hatt ein tilbakegang i besøk på 3 prosent frå 2012. I 2013 var det 112 000 besøk på bygdekinovisingane. Sjå tabell 13.1 og 13.2.

200 kinobygg i 2013

Over lengre tid har det blitt færre kinobygg, totalt var det 200 kinobygg i 2013, medan det var 243 kinobygg i 2001. Det har vore ein auke på fire kinobygg frå 2012 til 2013.

I 2013 var det i alt 422 salar som fordelte seg på 279 kommunale og 143 ikkje-kommunale kinosalar. Dei kommunale kinoane hadde 144 kinobygg i 2013, medan det var 56 ikkje-kommunale. Bygdekinoen hadde 177 framsyningsstader i 2013, 9 fleire enn året før.

Kombinasjonen av salar og visingsstader for bygdekinoen er framsyningsstader. Talet på framsyningsstader har vore minkande i tidlegare år, medan det frå 2012 til 2013 har vore ein auke frå 583 til 599 visingsstader.

Sidan 2001 har det samla vore ein nedgang på 43 kinobygg og ein auke på 32 salar på kinoane. Nokre kinoar med berre ein sal vil nok nå vere nedlagde, og nyare kinoar er fleirsalskinoar. Derfor kan talet på kinobygg minke, medan talet på salar kan auke.

I 2013 var det til saman 76 700 sitjeplassar ved kinoane. Dei kommunale kinoane hadde 52 200 sitjeplassar, medan dei ikkje-kommunale hadde over 24 500 sitjeplassar. Sjå tabell 13.2.

Fleire norske premierefilmer på kino

Det var totalt 201 langfilmpremierar ved kinoane i Noreg i 2013. I 2012 var det 196 langfilmpremierar. Sjå tabell 13.4. Over tid har talet på premierefilmer med Noreg som produksjonsland auka. I 2005 var det 21 filmar frå Noreg, medan det i 2013 var 26 filmar frå Noreg (Film & Kinos Årbok 2013). Samstundes med auken i talet på premierar på norsk film, har digitaliseringa gitt endra moglegheit til å spreie filmen over fleire visingsstader samstundes. Før digitaliseringa ville filmar bli distribuerte i eit begrensa tal kopiar som ofte blei vist på stader med størst publikum først, før filmen kom til mindre stader. I dag kan filmen bli vist alle stader, om distributør og kinodrivar blir samde. Også publikumssamansetjinga vil spele inn, fleire eldre er kinobesøkande i 2013, meir om publikum lenger ned i kapitlet.

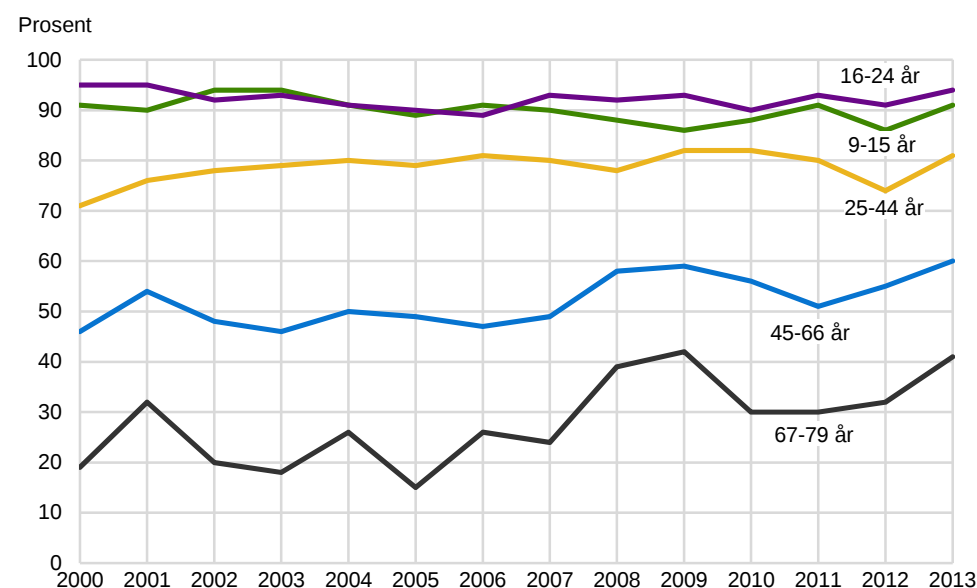
Stabilisering i vurderte spelefilmer

Medietilsynet vurderte/registrerte 251 spelefilmer og 4 kortfilm i 2013. Det er 1 spelefilm mindre og 1 kortfilm mindre enn førre året. Registrerte/vurderte filmar blir ikkje alltid viste på kino same året som dei er registrerte/vurderte. Sjå tabell 13.4 og punkt 13.2 om statistikken.

Videosalet i Noreg har hatt tilbakegang sidan 2007

Sal av DVD og andre former for film i Noreg i fysisk format har hatt ein jamn tilbakegang frå 2007 til 2013. Forbruk av film i heimen har flytta seg til digitale løysingar. Vi får eit innblikk i endringa ved å sjå på utviklinga til videofondavgifta sidan 2007. Videofondavgifta er ei avgift på sal av DVD og andre former for videofilm, avgifta er per eksemplar av videofilmen og gir derfor ikkje inntekt knytt til digital film på Internett. I tabell 13.9 om filmfondet viser vi også det bidraget som videofondavgifta gir til Norsk kino- og filmfond.

Omrekna til 2013-kroner (med KPI) stod video i 2007 for et bidrag på 86 millionar kroner med videofondavgifta, medan avgift på kinobillettar bidrog med nær 22 millionar i 2013-kroner med kinofondavgifta. I 2013 er bidraget frå videofondavgifta 34 millionar og frå kinofondavgifta 24 millionar kroner. For video vil det seie ein tilbakegang på 61 prosent frå 2007 til 2013, målt i videofondavgifta sett i høve til 2013-kroner. Videoaktivitet som gir lågare inntening, gir også mindre inntekt til Norsk video- og filmfond totalt per år. Tal om videoavgiftfondet og kinofondet er frå Film & Kino.

Figur 13.3. Personar som har vore på kino dei siste tolv månadene, etter alder. 2000-2013. Prosent

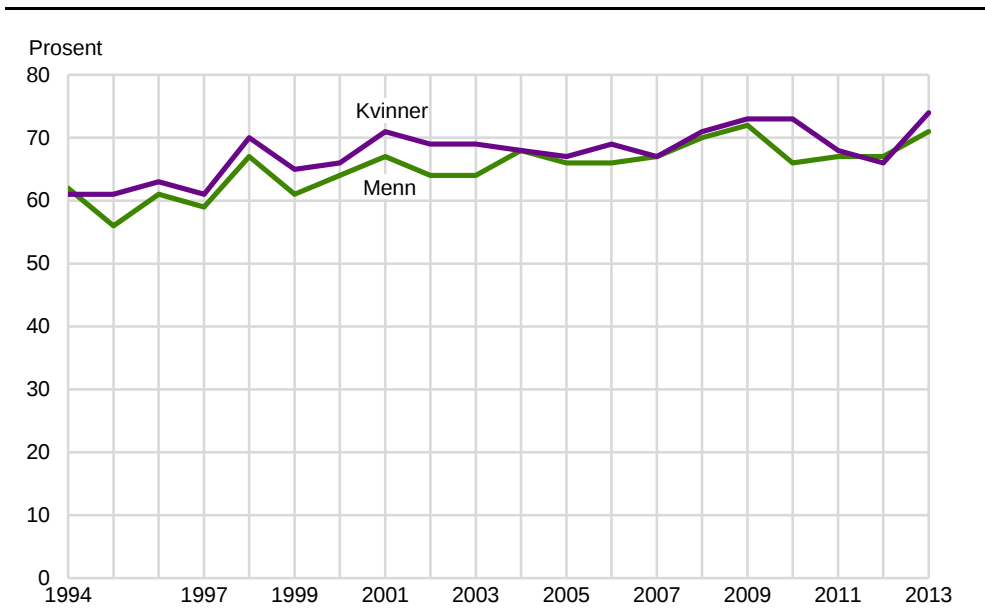
Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Ein større prosentdel av dei eldre går på kino

Sjølv om talet på billetterte besøk på kinoane er om lag stabilt, har publikumet endra seg noko. Dei yngre går framleis mest på kino også i 2013. Sett over tid har delen eldre som besøkte kino, auka, medan andelen yngre har vore ganske stabil. Dei yngre går litt mindre hyppig på kino nå enn før.

Ei endring dei siste tjue åra er at ein større del av dei vaksne går på kino. Dei vaksne går også hyppigare på kino nå enn før. I figur 13.3 kan vi sjå utviklinga dei siste åra frå 2000 til 2013. Prosentdelen i aldersgruppene 45-66 år og 67-79 år som går på kino, varierer litt år til år, men tendensen er over tid noko meir deltaking. Framgang og tilbakegang år til år er mest sannsynleg relatert til filmtilbodet for aldersgruppa og reflekterer neppe ei kortvarig sosial endring. I det lange løp er dei eldre blitt meir involvert i kinokulturen.

Prosentdelen av dei yngre som går på kino, har variert lite år til år, medan dei går mindre hyppig på kino nå enn før. Dette viser tal frå Norsk mediebarometer 2013. At yngre går mindre hyppig på kino nå enn før, kan ha å gjere med at dei yngre har interesse av kultur i digital form, på mobil eller anna bruk. Kva gjeld dei eldre, er det ei mogleg samfunnsendring at dei eldre er meir aktive generelt og nyttar seg av mange kulturtilbod inkludert kino.

Figur 13.4. Personar som har vore på kino dei siste tolv månadene, etter kjønn. 1994-2013. Prosent

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Ein større prosentdel går på kino

Med fleire vaksne på kino er tendensen generelt at befolkninga dei siste 20 år har blitt meir delaktige i kinokulturen, dette blir illustrert i figur 13.4. Utviklinga gjeld både menn og kvinner. I 2013 var 71 prosent av alle menn og 74 prosent av alle kvinner på kino i løpet av tolv månadar. I 1994 var 62 prosent av alle menn og 61 prosent av alle kvinner på kino i løpet av eit års tid.

13.2. Produksjon og forvaltning av film

Større produksjonstilskot frå Norsk filminstitutt

Det har over tid vore ei opptrapping i produksjonstilskot frå Norsk filminstitutt (NFI). Det har vore ein auke i tilskot til produksjon av filmar, TV-seriar og dataspel frå 2009 til 2013 utbetalt av NFI. I 2009 blei om lag 361,7 millionar innvilga i stønadsordningar i filmfondet som er underlagt Norsk filminstitutt. I 2010 auka beløpet til 376,7 millionar, så til 434,4 millionar i 2011, til 423,7 millionar i 2012, medan det i 2013 blei utdelt 444,5 millionar kroner i dei ulike ordningane. Fordeling av tilskot til ulike typar ordningar er vist i tabell 13.7. Det kan vere noko avvik i totalt innvilga midlar og attgiving av tilskot i tabellen, det kjem hovudsakleg av at nokre mindre ordningar ikkje alltid har vore inkluderte i tabellen, og at nokre innvilga midlar blir utbetalte i ratar over tid.

Av dei 444,5 millionar kroner som ble innvilga i 2013, gjekk 304,5 millionar kroner til kinofilm, 25 millionar kroner gjekk til kortfilm, 43,5 millionar kroner gjekk til dokumentarfilm inkludert dokumentarseriar, 47,6 millionar kroner gjekk til TV-drama, medan 23,8 millionar kroner gjekk til dataspel.

Utbetalte midlar er som antyda ikkje det same som innvilga midlar i 2013. Ifølgje NFIs årsrapport for 2013 blei 470 millionar kroner innvilga i 2013. Dette året var 510,7 millionar kroner disponible på filmfondet, inkludert to millionar kroner til Sørfond, innvilga av Utanriksdepartementet. Etter utbetalingane var det 40,5 millionar ikkje-disponerte midlar i filmfondet i 2013. Delar av dei tildelte midla blir utbetalte i ratar over tid. Tildelte midlar går til utvikling, produksjon, lansering, og etterhandsstøtte til fimar som oppnår minst 10 000 besøk på kino.

Store delar av film- og TV-bransjen er lokalisert til Oslo

Eit innblikk i kor film og TV-bransjen er lokalisert, kan ein få ved å sjå på den geografiske fordelinga av tildelte produksjonsmidlar i årsrapporten til NFI. Av 247,3 millionar kroner av produksjonstilskot som blei tildelt produksjon av kinofilm, TV-produksjonar med vidare, gjekk 178,7 millionar til produksjons-verksemder med adresse i Oslo (Norsk Filminstitutt 2014). Det utgjør

72,3 prosent av alle tildelte midlar til produksjon. Produksjonen kan finne stad over heile landet, eller i utlandet.

Konsentrasjonen av film og TV-produksjonsverksemdar i Oslo er i samsvar med den generelle lokaliseringssamlinga for kulturnæringar i Oslo. I Oslo har filmverksemdene tilgang til kvalifisert arbeidskraft, finansiering og kundar. Å vere sysselsett med film, TV eller spelproduksjon blir sett på som risikabelt og kortvarig, da dei fleste produserer i prosjekt. Dei som arbeider med dette, må vere innstilt på å bytte arbeid ofte. Derfor kan det vere enklare å bli buande i ein by med mange moglege arbeidsgivarar, i eller utanfor film, TV eller spelbransjen. I Oslo er det også mange andre kulturnæringsverksemdar der ein kan finne anna arbeid ved behov. Kapittel 3 har ei oversikt over sysselsetjing i kulturnæringar fordelt på fylke, der ein kan sjå tendensen til konsentrasjon av sysselsette i kulturnæringane i Oslo,

Auka statleg støtte til regionale filmtiltak

Regionale filmsenter og filmfond er etablerte av kommunar, fylkeskommunar og filmorganisasjonar for å bygge opp filmmiljøa i eigne regionar. Dei statlege tilskota til dei regionale filmsentra har meir enn fordobla seg sidan 2008. I 2013 vart nær 43 millionar kroner fordelte til regionale filmsenter, sjå tabell 13.8 for regionale tal. Dei regionale filmfonda har som formål å finansiere filmproduksjon med statlege og lokale midlar. Alle filmfond er eigde av kommunar og fylkeskommunar (Ryssevik og Vaage 2011). Dei statlege overføringane til regionale filmfond har vore på 10,5 millionar i heile perioden 2008-2013.

Stadig auke i filmsamlingane

Filmsamlingane ved Nasjonalbiblioteket aukar stadig. På slutten av 2013 inneheldt samlingane 25 800 registrerte filmtitlar, ein tilvekst på litt under 1 200 filmar, eller drygt 5 prosent auke frå 2012. Dei utanlandske spelefilmane utgjør framleis størstedelen av spelefilmsamlinga i Nasjonalbiblioteket, 89 prosent av alle spelefilmar i samlinga er utanlandske. Talet på videoar har auka med 934 frå 2012. Dei siste ti åra har filmsamlingane auka med nesten 6 300 filmtitlar, eller 32 prosent. Filmsamlinga auka med berre norske spelefilmar, medan talet på utanlandske spelefilmar har stagnert. Sjå tabell 13.5.

13.3. Om statistikken og dei ulike organisasjonane

Film & Kino

Film & Kino er etter vedtak i eige landsmøte 3. juni 2014 ein medlems- og bransjeorganisasjon for kommunale og private kinoar og videobransjen. Film & Kino vart stifta i 1917 under namnet Kommunale Kinematografers Landsforbund. I perioden fram til 2014 har Film & Kino vore ein kommunal medlemsorganisasjon. Etableringa av fleire store kinokjeder dei siste åra førte til eit ønske om å endre organisasjonen til å inkludere også private kinoeigarar. Derfor blei Film & Kino omdefinert i landsmøtet 2014. Film & Kino driv Bygdekinoen, som er ein omreisande kino. Bygdekinoen blei oppretta i 1950. Bygdekinoen viser digitale filmar og tilbyr også 3D-filmar.

Norsk kino- og filmfond

Norsk kino- og filmfond er forvalta av Film & Kino, og er ønskt skilt ut som sjølvstendig fond med eige styre som nemnast opp av Kulturdepartementet. Ei slik endring er avhengig av lovendring og krev vedtak i Stortinget. Norsk kino- og filmfond blir finansiert av ei avgift på all omsetnad av kinobilletter og film på DVD og Blu-ray. Fondet er regulert i lov om film og videogram. Avgiftsendringar krev ei lovendring i Stortinget. Fondet blei oppretta av Kommunale Kinematografers Landsforbund i 1970.

Norsk filminstitutt

Norsk filminstitutt (NFI) er eit forvaltningsorgan som staten har for filmpolitikken, og fungerer som rådgivar for staten i filmpolitiske spørsmål. NFI er underlagt Kulturdepartementet og forvaltar dei statlege verkemidla til utvikling, produksjon, distribusjon, lansering og filmkultur. NFI forvaltar midlane i filmfondet som blir løyvde over statsbudsjettet. NFI forvaltar tilskotsordningar for kinofilm, kortfilm, dokumentarfilm, fjernsynsseriar og dataspel på ulike plattformer. Frå og med 2014 overtok NFI ansvaret for regionale filmtiltak for barn og unge. Frå og med 2014 er

utbetaling og oversyn av tilskot til regionale filmsenter og regionale filmfond delegert til NFI.

Nasjonalbiblioteket Nasjonalbiblioteket har ansvaret for innsamlings- og bevaringsfunksjonane av film. Levering av film til Nasjonalbiblioteket er å sjå på som ein del av pliktavleveringa, sjå også kapittel 11.

Medietilsynet Nokre av oppgåvene til Medietilsynet (oppgåvene til tidlegare Statens filmtilsyn) er mellom anna gitt i lov om film og videogram (film- og videogramlova) av 15. mai 1987 nr. 21. Lova gav blant anna reglar om førehandskontroll og fastsetjing av aldersgrenser for film og video. Etter ei endring i § 100 i Grunnlova 30. september 2004 («Ytringsfrihed bør finde Sted») la Medietilsynet frå 2005 om praksisen da det ikkje lenger var obligatorisk med førehandskontroll av film i Noreg (forskrift om film og videogram, endra ved forskrift 11. januar 2005 nr. 16). Filmar som skal visast for personar under 18 år, skal framleis inn for aldersklassifisering. Filmar som berre blir registrerte, blir automatisk viste med 18-årsgrense. Vidare gir film- og videogramlova reglar for merking og registrering av videogram som skal seljast i næring.

Tre forskrifter er gitt til film- og videogramlova. Desse omhandlar film og videogram, vilkår for løyve til å trykkje registreringsmerket til Medietilsynet på omslag og kassett, og reglar om merking ved elektronisk omsetnad av videogram.

Mediebruksundersøkingane Talet på kinobesøk for 2013 er henta frå Norsk mediebarometer 2013. Termen *kvartil* representerer ei gruppe med om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøkinga. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år. Det er nytta nokre kjennemerke knytte til yrkesstatus i tabell 13.7. Sjå kapittel 11.2 for definisjonar av desse kjennemerka. Utvalet i undersøkingane er personar i alderen 9-79 år.

13.4. Omfang, publisering og samanlikningar

Statistikken over kinoaktiviteten omfattar alle kinoane i Noreg. Statistikken blir publisert i Film & Kinos årboknummer og på internettsidene, www.kino.no. Delar av statistikken blir også publiserte i Statistisk årbok. Nokre tal for kinoane blir elles publiserte i KOSTRA.

Film- og kinostatistikken kan samanliknast over tid og med film- og kinostatistikken i andre land.

Referansar

Film & Kino (2014): Årbok 2013. *Alt om film og kino i Norge*. Eldre årbøker blir også nytta for å fylle tidsseriar.

Norsk filminstitutt (2014): *Årsrapport 2013*. Sjå tabell 15 for produksjonstilskottskot fordelt på fylke.

Rushprint.no (2014): (<http://rushprint.no/rushes/jakten-pa-berlusconi-trekkes-fra-tv-2-sumo-etter-boikott-trussel/>)

Ryssevik, Jostein og Vaage, Turid (2011): *For en neve dollar mer*. En evaluering av den statlige støtten til regionale filmfond. Ideas2Evidence Rapport 9, 2011.

Meir informasjon

Bygdekinoen (<http://www.bygdekinoen.no/>)

Film & Kino: (<http://www.kino.no>)

Filmklubbar: <http://filmklubb.no/Produsentforeningen>
<http://www.produsentforeningen.no/> Film, TV og spelprodusentar er medlemmar.

Medietilsynet: (<http://www.medietilsynet.no>)

Norsk filminstitutt: (<http://www.nfi.no>)

NOU 2001:5: *Kino i en ny tid*. Kommers og kultur.

St.meld. nr. 14 (2007-2008): *Dataspill*

Tildelingsbrevet til Norsk filminstitutt 2013 frå Kulturdepartementet.

Veiviseren (2006-2007): St. meld. Nr. 22 *Veiviseren*. For det norske filmloftet.

Tabell 13.1. Besøk ved kinoane, etter kinotype og fylke. 2001-2013

	Besøk i alt	Besøk	
		Ved bygdekinoar	Per innbyggjar ¹
2001	12 477 164	148 993	2,8
2002	12 041 422	130 637	2,7
2003	13 049 067	133 891	2,9
2004	11 966 254	145 791	2,6
2005	11 314 081	134 524	2,4
2006	12 012 493	148 058	2,6
2007	10 815 700	127 683	2,3
2008	11 869 449	129 816	2,5
2009	12 701 912	139 081	2,6
2010	11 020 954	120 079	2,3
2011	11 655 050	126 232	2,4
2012	12 124 008	115 908	2,4
2013	11 802 662	112 254	2,3
2013			
Østfold	560 422	1 712	2,0
Akershus	1 228 626	5 577	2,2
Oslo	2 147 262	888	3,4
Hedmark	293 343	4 957	1,5
Oppland	295 441	8 761	1,6
Buskerud	544 340	4 351	2,0
Vestfold	530 635	-	2,2
Telemark	339 261	6 699	2,0
Aust-Agder	188 460	7 046	1,7
Vest-Agder	438 458	2 062	2,5
Rogaland	1 176 835	2 506	2,6
Hordaland	1 338 731	17 773	2,7
Sogn og Fjordane	184 859	8 522	1,7
Møre og Romsdal	438 438	14 915	1,7
Sør-Trøndelag	883 735	6 579	2,9
Nord-Trøndelag	240 014	6 126	1,8
Nordland	375 201	9 639	1,6
Troms Romsa	450 354	3 795	2,8
Finnmark Finnmarku	142 445	346	1,9
Svalbard ²	5 802	-	-

¹ Berekna tal. ² Personar busette på Svalbard er som regel registrert busette i ein norsk kommune.

Kjelde: Film & Kino.

Tabell 13.2. Verksemda ved kinoane, etter eigarform. 2001-2013

	Kino- bygg i alt	Kino- salar/ fram- synings- stader	Salar med digital- kino ¹	Sitje- plassar	Framsyingar		Besøk				Billettinntekter, 1 000 kroner	
					I alt	Av dette norske	I alt	Av dette besøk på norske filmar	Besøk på norske filmar	Besøk per fram- sying	I alt	Av dette norske filmar
					— 1 000 personar —		— Prosent —					
2001	243	596	-	84 610	244 353	27 277	12 477	1 865	14,9	51,1	689 857	99 881
2002	249	600	-	85 913	250 062	22 899	12 041	897	7,4	48,2	706 618	47 681
2003	242	603	-	83 990	258 727	41 374	13 049	2 378	18,2	50,4	815 305	133 781
2004	240	625	-	85 047	267 269	34 629	11 967	1 777	14,8	44,8	782 127	107 122
2005	232	656	-	84 457	292 014	37 548	11 314	1 380	12,2	38,7	783 550	98 310
2006	227	649	-	82 630	303 251	47 365	12 013	1 928	16,0	39,6	852 005	130 095
2007	219	651	-	79 677	297 188	52 246	10 816	1 779	16,4	36,4	791 190	115 462
2008	218	661	49	79 177	307 249	56 722	11 870	2 657	22,4	38,6	917 659	202 456
2009	212	652	65	78 716	307 962	57 377	12 702	2 613	20,6	41,2	1 042 145	195 330
2010	210	651	250	79 238	316 073	68 021	11 021	2 564	23,3	34,9	954 034	198 195
2011	206	630	415	78 921	343 611	77 676	11 655	2 857	24,5	33,9	1 039 662	234 760
2012	196	583	415	76 195	346 009	50 674	12 124	2 164	17,8	35,0	1 110 123	184 480
2013 ³	200	599	422	76 699	344 022	69 160	11 803	2 690	22,8	34,3	1 095 176	222 108
Kommunale kinoar i alt	144	279	279	52 215	203 610	40 839	6 946	1 633	23,5	34,1	629 046	130 915
Ikkje- kommunale kinoar i alt ²	56	143	143	24 484	136 764	26 986	4 857	1 002	20,6	35,5	456 662	86 688
Bygdekinoar ...	-	177	-	-	3 732	1 335	112	55	49,1	30,0	9 468	4 505

¹ Gjeld berre kommunale og private kinoar. ² Medrekna Svalbard. ³ For 2013: Tal kinobygg er rekna for kinoar, bygdekinoar haldne utanfor. Visningsstader og salar er summen av bygdekinoens visningsstader og salar i kinoar (177 + 422). Sitjeplassar er berre i salar i kinoar unntatt bygdekino. Talet på kinofilmvisningar er summen av både kino- og bygdekinovisningar. Framsyingar av norsk film gjeld berre kinovisningar, tala for norske visningar på bygdekino er ikkje rapporterte.

Kjelde: Film & Kino.

Tabell 13.3. Langfilmpremierar, etter produksjonsland. 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
I alt	230	241	237	221	223	207	206	196	201
Produksjonsland									
Noreg	¹ 21	⁴ 22	¹ 23	22	22	26	33	25	26
Sverige	16	10	9	9	12	7	4	8	8
Canada	-	-	3	3	-	4	2	2	2
Danmark	13	6	8	7	7	5	6	5	3
Finland	-	4	1	3	-	4	2	-	-
Storbritannia	11	12	19	16	11	12	16	15	13
Tyskland	5	4	5	4	1	6	2	5	8
Frankrike	4	² 12	8	10	22	11	11	18	13
Italia	4	3	4	4	3	3	2	1	1
Island	-	2	2	-	3	-	1	3	1
Spania	6	1	3	3	4	2	3	1	3
Russland	-	1	1	2	1	-	1	2	-
Sør-Korea	4	1	1	-	-	1	-	-	-
USA	³ 119	² 122	⁵ 113	117	108	103	98	90	111
Andre land	27	41	37	21	29	23	25	21	12

¹ Av dette ein samproduksjon. ² Av dette ei nyutsending. ³ Av dette fem nyutsendingar. ⁴ Av dette to nyutsendingar. ⁵ Av dette fire nyutsendingar.

Kjelde: Film & Kino.

Tabell 13.4. Spelefilmar og kortfilmar vurderte/registrerte av Medietilsynet, etter aldersgrupper. 1995-2013

	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Spelefilmar i alt	212	219	241	194	230	238	236	251	² 242	238	240	253	252	251
Aldersgrupper														
Tillatne for barn 7 år og over	30	47	34	31	29	36	20	28	36	34	30	34	30	21
Tillatne for barn 11 år og over	54	51	60	64	70	62	67	69	67	62	82	73	82	76
Tillatne for ungdom 15 år og over ..	91	85	89	61	81	79	78	84	68	71	67	64	70	80
Tillatne for vaksne 18 år og over ^b ...	18	7	14	5	14	12	10	23	³ 22	⁴ 9	10	12	18	18
Tillatne for alle	19	29	44	33	36	49	61	47	49	62	51	70	52	56
Kortfilmar i alt	41	36	32	36	21	14	32	33	32	37	5	10	5	4
Aldersgrupper														
Tillatne for barn 7 år og over	6	4	10	9	2	-	1	1	2	3	1	1	2	1
Tillatne for barn 11 år og over	9	2	3	5	2	3	8	3	1	7	1	2	1	2
Tillatne for ungdom 15 år og over ..	1	3	2	1	1	3	3	-	-	1	-	-	1	-
Tillatne for vaksne 18 år og over	-	1	-	-	-	-	-	¹ 28	¹ 24	21	-	-	-	-
Tillatne for alle	25	26	17	21	16	8	20	1	5	5	3	7	1	1

¹ Registrert hos Medietilsynet. ² Det er berre registrert 21 filmar. ³ Ein film blei vurdert til 18-årsgrænse. ⁴ Ingen filmar blei i 2009 vurderte til å kunne få 15-årsgrænse eller lågare. Alle dei 9 filmane er registrerte utan førehandskontroll, det vil seie at dei må visast med 18-årsgrænse. ⁵ I 2013 er alle filmar tillatne for vaksne 18 år og over registrert av distributør utan førehandskontroll.

Kjelde: Medietilsynet.

Tabell 13.5. Filmsamlingar ved Nasjonalbiblioteket¹. 2004-2013

	Registrerte titlar per 31. desember											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Tilvekst i 2012	2013	Tilvekst i 2013
I alt	19 475	19 803	20 128	20 583	² 21 184	21 824	22 780	23 066	24 595	1 529	25 782	1 187
Norske spelefilmar 35 mm	860	878	900	942	973	1 004	1 048	1 068	1 094	26	1 121	27
Utanlandske spelefilmar 35 mm	6 961	7 191	7 443	7 759	7 956	8 155	8 339	8 603	8 658	55	8 658	-
Norske kortfilmar 16/35 mm	8 884	8 949	8 995	9 080	9 154	9 204	9 322	9 455	9 556	101	9 782	226
Utanlandske kortfilmar												
16/35 mm	2 770	2 785	2 790	2 802	2 812	2 822	2 822	2 950	2 957	7	2 957	-
Videoar	..	..	..	..	289	639	1 249	990	2 330	1 340	3 264	² 934

¹ Nasjonalbiblioteket overtok etter Norsk Filminstitutt som mottaksinstitusjon for film i 2008. ² Medrekna pliktavlevert video.

Kjelde: Nasjonalbiblioteket.

Tabell 13.6. Norsk filminstitutt¹. Tilskot til audiovisuell produksjon, tal på filmar, type tilskotsordning og beløp. 2007-2013

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Kortfilm²							
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	13	15	8	5	16	11	6
Utviklingstilskot, samla tilskot. Kroner ..	1 139 790	1 219 681	796 833	493 200	1 345 000	1 819 640	460 000
Produksjonstilskot, talet på prosjekt	37	43	36	24	21	23	28
Produksjonstilskot, samla tilskot. Kroner	14 675 287	25 182 303	7 21 861 806	20 354 800	18 065 000	16 085 000	24 185 360
Kinofilm³, fiksjon og dokumentar							
Talet på filmpremiérar	22	24	⁵ 23	25	33	23	24
Billettstøtte, talet på filmar ⁴	31	31	44	37	46	34	47
Billettstøtte, samla utbetaling. Kroner ..	58 625 637	86 729 770	96 376 174	100 768 403	118 552 408	105 378 190	112 182 892
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	87	67	57	23	50	68	88
Utviklingstilskot, samla tilskot. Kroner ..	19 611 273	14 181 125	11 769 182	12 824 481	10 015 500	15 277 602	21 549 140
Produksjonstilskot, talet på prosjekt	28	24	30	30	22	29	22
Produksjonstilskot, samla tilskot. Kroner	145 741 650	126 647 217	156 795 790	152 419 530	135 661 323	146 292 433	132 629 985
Lanseringstilskot, talet på prosjekt	37	27	22	48	33	63	63
Lanseringstilskot, samla tilskot. Kroner	35 100 000	24 269 804	23 686 797	31 895 584	38 764 796	32 295 699	38 091 222
TV-produksjonar, enkeltstående⁵							
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	26	38	36	25	34	33	38
Utviklingstilskot, samla tilskot ⁶ . Kroner ..	3 008 262	4 430 384	5 472 000	4 044 226	6 872 000	5 895 000	7 290 245
Produksjonstilskot, talet på prosjekt	25	42	37	29	20	28	21
Produksjonstilskot, samla tilskot. Kroner	7 432 000	17 497 385	16 030 000	12 372 476	17 215 000	21 712 408	19 885 000
Dokumentarseriar for TV⁹							
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	5	-	3	2	1	-	2
Utviklingstilskot, samla tilskot. Kroner ..	700 000	-	550 000	200 000	150 000	-	500 000
Produksjonstilskot, talet på prosjekt	2	3	2	3	5	-	5
Produksjonstilskot, samla tilskot. Kroner	1 825 000	1 900 000	1 395 000	2 650 000	4 415 000	-	3 444 000
Drama, TV-seriar							
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	13	13	28	13	20	13	13
Utviklingstilskot, samla tilskot. Kroner ..	2 709 200	2 300 000	5 386 135	2 826 151	3 392 220	2 675 000	6 125 000
Produksjonstilskot, talet på prosjekt	5	5	5	4	7	8	8
Produksjonstilskot, samla tilskot. Kroner	21 710 000	11 775 000	11 050 000	14 090 000	25 800 000	29 100 000	41 250 000
Nye medium⁶							
Utviklingstilskot, talet på prosjekt	9	11	18	16	20	23	31
Utviklingstilskot, samla tilskot. Kroner ..	6 000 000	7 900 000	10 600 000	10 000 000	10 000 000	15 000 000	20 696 000

¹ Frå 1. april 2008 tok Norsk filminstitutt over som einaste nasjonale forvaltningseining for film. ² Fullførte kortfilm har sjeldan "premiere". ³ Spelefilm/kinofilm har minimum visningstid 72 minutt. Tala inkluderer òg kortfilm med kinodistribusjon, kinodokument og minoritets-/samproduksjonar med utlandet. ⁴ Høgare tal enn talet på premierar kjem av overheng og reprisar frå tidlegare år. ⁵ Frå 2007 berre enkeltstående dokumentarar. ⁶ I praksis dataspel. ⁷ I tillegg kr 9 906 948 i lanseringsstøtte til 30 kortfilm. ⁸ Inklusive ein film i novelleformat og ein kinofilm med berre regional distribusjon. ⁹ Ingen tilskot til dokumentarseriar for TV 2012. Men tilskot til dokumentar går også over TV-produksjonar, enkeltstående, slik at dokumentarar har fått tilskot 2012, berre ikkje seriar.

Kjelde: Norsk filmfond/Norsk filminstitutt.

Tabell 13.7. Besøk på kino, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel. 2004-2013. Gjennomsnitt og prosent

	Prosent								Besøk i gjennomsnitt							
	2004	2006	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2004	2006	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Prosentdel, alle	68	67	70	73	70	68	67	73	4,1	3,7	3,6	3,6	3,5	3,3	3,0	3,4
Kjønn																
Menn	68	66	70	72	66	67	67	71	4,4	3,7	3,7	3,7	3,3	3,5	3,1	3,4
Kvinner	68	69	71	73	73	68	66	74	3,8	3,6	3,5	3,5	3,7	3,1	2,9	3,3
Alder																
9-15 år	91	91	88	86	88	91	86	91	5,2	4,7	4,5	4,5	4,3	3,9	3,8	4,1
16-24 "	91	89	92	93	90	93	91	94	8,1	7,1	6,5	6,7	6,6	6,0	5,7	6,1
25-44 "	80	81	78	82	82	80	74	81	4,9	4,2	4,2	4,2	4,3	3,7	3,5	3,6
45-66 "	50	47	58	59	56	51	55	60	1,9	2,0	2,3	2,2	1,7	2,2	1,9	2,4
67-79 "	26	26	39	42	30	30	32	41	0,7	0,7	1,3	1,0	1,0	1,6	0,9	1,3
Utdanning																
Ungdomsskole	44	46	53	57	49	52	52	61	3,3	2,5	2,7	2,7	2,7	2,5	2,6	2,9
Videregående skole	63	61	63	65	62	59	62	65	3,5	3,4	3,2	3,1	3,0	2,9	2,7	3,0
Universitet/høgskole, kort	79	76	76	83	80	75	72	81	4,7	3,9	4,5	4,0	4,2	3,4	3,3	3,4
Universitet/høgskole, lang	88	81	90	84	82	80	74	79	5,1	4,9	4,4	4,3	4,0	4,6	3,4	4,4
Hushaldsinntekt																
1. kvartil	56	56	62	64	53	55	61	63	3,5	3,8	3,4	3,4	3,3	3,3	3,1	3,1
2. kvartil	65	66	68	67	68	61	59	64	3,8	3,1	3,1	3,3	3,0	2,8	2,5	3,2
3. kvartil	71	72	81	68	73	72	73	80	4,0	3,5	4,4	2,8	3,2	2,9	3,0	3,1
4. kvartil	80	81	84	80	86	83	77	85	4,6	4,2	4,2	4,0	4,4	4,0	3,6	3,6
Yrkesstatus (16-79 år)¹																
Yrkesgruppe 1-2	81	79	81	82	82	77	75	82	4,8	4,0	4,1	4,0	4,1	3,8	2,9	3,8
Yrkesgruppe 3	79	78	80	83	78	78	75	82	4,9	4,3	4,5	4,1	3,6	3,5	3,7	3,6
Yrkesgruppe 4-5	73	71	68	76	71	72	75	73	3,7	4,1	3,9	4,0	3,8	3,6	3,5	3,6
Yrkesgruppe 6-9	61	59	66	61	59	61	62	66	4,6	3,2	3,4	2,6	2,6	2,7	2,9	2,9
Elevar/studentar	90	91	93	97	94	96	91	91	7,6	6,9	6,4	6,8	6,6	6,1	5,4	5,3
Trygd/pensjonistar	32	27	38	43	32	30	33	40	1,2	0,7	1,1	1,1	1,1	1,7	1,0	1,6
Heimearbeidande	45	58	:	:	75	71	59	63	1,6	1,7	:	:	2,7	2,9	1,9	3,7
Landsdel																
Oslo/Akershus	78	77	79	80	78	78	71	81	5,1	4,6	4,3	4,3	4,2	4,3	3,8	4,0
Austlandet elles	66	64	67	71	65	63	63	67	4,1	3,0	3,5	3,2	3,0	3,2	2,6	3,2
Agder og Rogaland	66	68	74	75	70	69	71	73	3,8	3,5	3,9	3,7	3,6	3,0	3,3	3,2
Vestlandet	67	65	63	69	70	65	65	70	3,7	3,6	2,8	3,4	3,5	3,1	2,8	3,2
Trøndelag	66	68	72	71	68	67	67	75	3,6	4,1	3,5	3,4	4,2	3,0	2,7	3,4
Nord-Noreg	60	56	69	63	63	56	62	70	3,8	3,4	3,8	3,2	2,3	2,0	2,8	2,9

¹ For ein definisjon på dei ulike yrkesgruppene, sjå kapittel 11.2.

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 13.8. Statlege tilskot til regionale filmsenter og filmfond. 2008-2013. 1 000 kr

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Filmsenter						
I alt	16 796	26 796	26 796	31 796	41 243	42 951
Nordnorsk filmsenter ¹	6 217	8 217	8 217	8 217	8 217	8 200
Av dette						
Produksjonstilskot	3 428	5 428	..	..	..	..
Driftstilskot ²	2 789	2 789	..	..	..	..
Vestnorsk filmsenter	4 479	6 479	6 479	7 229	8 267	8 200
Midtnorsk filmsenter	2 500	4 000	4 000	4 750	4 750	5 000
Østnorsk filmsenter	1 000	2 000	2 000	2 000	3 872	4 000
Filmkraft Rogaland filmsenter	1 000	2 000	2 000	3 500	4 757	4 700
Sørnorsk filmsenter	1 000	2 000	2 000	3 000	4 517	4 500
Viken filmsenter ³	-	-	-	-	4 100	5 300
Mediefabrikken i Akershus ⁴	600	600	600	600	-	-
Internasjonalt samisk filmsenter (ISF)	-	1 500	1 500	2 500	2 763	3 051
Filmfond						
I alt	10 500	10 500	10 500	10 500	10 500	10 500
Film3	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
FUZZ	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Filminvest Midt-Norge ⁵	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Filmkraft Invest	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
FilmCamp	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	1 600
Ikkje fordelt	-	-	5 000	4 011	-	900

¹ Tilskotet for 2008 blei gitt i post 72. ² Nordnorsk filmsenter fekk som einaste regionale filmverksemd støtte til drift fram til 2009, fordi filmsenteret hadde status som knutepunktinstitusjon. ³ Viken filmsenter blei etablert 2011 og skal dekke fylka Vestfold, Buskerud, Østfold og Akershus. ⁴ Tilskotet for 2008 er gitt under post 78. Akershus blir dekt av Viken filmsenter. ⁵ Filminvest Midt-Norge het Midtnorsk Invest til 2013.

Kjelde: Kulturdepartementet.

Tabell 13.9. Avgiftsinntekt til Norsk kino- og filmfond. Fondsavgift fordelt på kino og video. 2000-2013¹

	I alt	Fondsavgift	
		Kino	Video
2000 ²	37 042 057	16 518 719	20 523 338
2001	40 612 625	16 113 466	24 499 159
2002	46 614 630	17 591 167	29 023 463
2003	56 094 169	18 681 284	37 412 885
2004	72 191 059	20 937 520	51 253 539
2005	80 373 977	17 985 269	62 388 708
2006	85 466 101	19 786 959	65 679 142
2007	95 099 606	19 486 414	75 613 192
2008	89 612 990	19 491 393	70 121 597
2009	89 872 357	23 007 591	66 864 766
2010	81 594 585	22 669 121	58 925 465
2011	78 178 887	24 123 560	54 055 327
2012	71 867 095	24 122 570	47 744 525
2013	57 741 546	24 185 349	33 556 197

¹ Fondets serie går frå 1. juli 1970 innrapportert saman med 1971-tala. Tidsserien frå 1971 er publisert i Kulturstatistikk 2012, tabell 13.9. Fondet blei oppretta av Kommunale Kinematografers Landsforbud 1970. Fram til og med 1987 var fondet finansiert med ei frivillig avgift på 2,6 prosent av kinoane sine brutto billettinntekter. Lov om film og videogram tredde i kraft i 1988. Avgifta på kino blei lovregulert og det blei innført ei avgift på video. Kino- og videogramavgifta var frå 1988 på 2,5 prosent. ² Frå år 2000 er avgifta for kinoframvisningar 2,5 prosent av brutto omsetning billett, medan avgifta for video er på 3,50 kroner per selde eining. Dette ifølgje NOU 2001:5 Kino i en ny tid. Video til utleige har berre avgift ein gong.

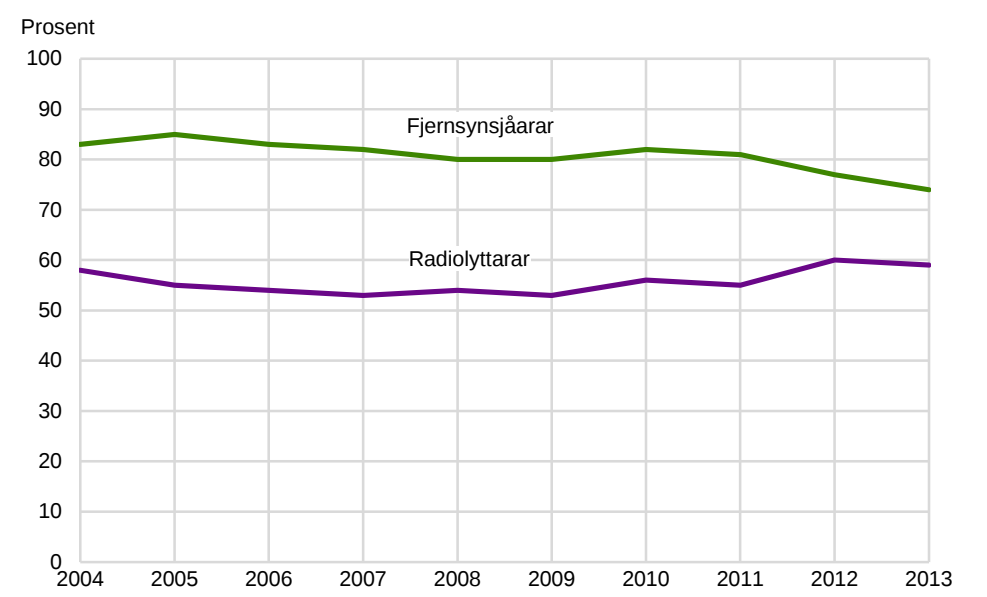
Kjelde: Film & Kino.

14. Radio og TV

I dette kapitlet blir tal på radio- og fjernsynsvanane til befolkninga og aktivitetane til allmennkringkastarane presenterte. Allmennkringkastarar er radio- og TV-kanalar som er gitt konsesjon til kringkasting knytt til vilkår om innhald i sende-flata deira. I 2013 var det fire allmennkringkastarar som rapporterte aktivitet til Medietilsynet, NRK, TV2, Radio Norge og P4. Aktiviteten deira er vist i del 14.1.

Medievanane hos befolkninga er i endring. Radio har om lag like stor oppslutning i befolkninga som før, men delen som ser på TV, har vore på veg ned, viser tal frå Norsk mediebarometer. Delen radiolyttarar i befolkninga ligg på 59 prosent i 2013, medan delen TV-sjåarar ligg på 74 prosent. I 2004 høyrte 58 prosent på radio ein gjennomsnittsdag, medan 83 prosent såg på TV. Sjå figur 14.1 for ei oversikt dei siste ti åra. Radio- og fjernsynsvanane til befolkninga er omtalt i del 14.2.

Figur 14.1. Personar som høyrer på radio og ser på fjernsyn ein gjennomsnittsdag, 2004-2013. Prosent



Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

14.1. Allmennkringkastarar

Data som er presenterte i denne delen av kapitlet, er norske radio- og fjernsyns-kanalar som fell inn under prinsippa for allmennkringkasting. I Noreg var det fire riksdekkjande allmennkringkastarar i 2013: NRK, TV2, Radio Norge og P4.

Medietilsynet har gitt ulike kriterium for allmennkringkasting; kanalane skal blant anna kunne takast inn av heile befolkninga og sikre eit mangfaldig radio- og fjernsynstilbod, og allmennkringkastarane har blant anna forplikta seg til å ha eit breitt programtilbod, kome interessa både til breie og smale grupper imøte, og bidra til å styrkje norsk språk, kultur og identitet. Sjå del 14.3.

Kringkastarar er som andre kulturaktørar i ein digitaliseringsovergang. Digitalt nett gir rom for eit større utval av kanalar. Med fleire kanalar blir det stilt mindre krav til programinnhaldet for kringkastarane. Medietilsynet melder allereie nå at dei etter nedlegging av konsesjonar i FM-nett for radio ikkje vil stille programkrav til Radio Norges og P4s innhald (Medietilsynet 2014).

Dei radiokanalane i Noreg som baserer seg på prinsippa for allmennkringkasting, er bortimot riksdekkjande og sender nesten 24 timar i døgnet. I alle kanalane, bortsett frå NRK P3 og Radio Norge, har dei fleste programtypane hatt ei

nokolunde stabil sendeflate dei siste åra. Radio Norge la om sendeflata midt i 2013 og fjerna det smalare programtilbodet.

Omlegging av Radio Norge

Radio Norge har for 2013 rapportert programleveransar for 2 900 sendetimar, slik det går fram av allmennkringkastingsrekneskapen for 2013. Dei største endringane er eit fall i sendetid for program for barn og unge, frå 600 timar i 2012 til under 200 timar i 2013. Endringane i sendetid har si årsak i ei omlegging av Radio Norge; ifølgje allmennkringkastingsrapporten var endringa implementert midt på året. Derfor fortel tala ikkje alt om kva ny profil er. Programtypene kultur og nyheiter og aktualitet hadde begge i 2013 29 prosent av dei rapporterte timane, medan sport og idrett hadde 18 prosent av sendeflata. Barn og unge hadde 6 prosent av sendeflata. Sendetida gjekk ned for fleire av dei mindre eller smalare programtypene som samisk, fleirkulturelt, «dei nye eldre», vitskap og teknologi, og musikk for smale grupper. Sjå tabell 14.3.

Musikk fyller 40 prosent av sendeflata til NRK P1, NRK P2 og NRK P3

NRK har tre allmennkringkasta radiokanalar som har rapportert til Medietilsynet, NRK P1, NRK P2 og NRK P3. Slår ein saman alle tre kanalane, sendte dei radio i 26 300 timar, av det var i 2013 43 prosent musikk, om lag 11 300 timar.

NRK P1 har størst lyttaroppslutning i befolkninga, 25 prosent lyttar til kanalen ein gjennomsnittsdag, sjå tabell 14.10. Programtypen som hadde størst del av sendetida i NRK P1 i 2013, var underhaldning, med 31 prosent av sendetida. Musikkprogramma hadde 25 prosent av sendetida, og regionale sendingar inkludert Sàmi Radio hadde 15 prosent. For NRK P2 hadde musikkprogramma størst del av sendeflata, 40 prosent; forklaringa på den store delen musikk er at P2 sender musikk på nattetid. 24 prosent av sendingane var kunst/kultur/medium, og 20 prosent av sendetida var tildelt samfunnsspørsmål. NRK P3 har behalde sendetida i 2013 omtrent som førre året. Musikk har mest sendetid på P3, litt over 5 500 timar, som tilsvare 63 prosent av eit års kontinuerleg radiotid, 8 760 timar. Underhaldning utgjorde 27 prosent av sendetida i 2013. Sendetida til musikkprogram har vore redusert frå nivået for 2008 og 2009 da 5 900 og 6 900 timar var berre musikk. Samstundes har det vore ein auke i underhaldning, frå 1 100 og 900 timar i 2008 og 2009, til 2 300 timar underhaldning i 2013. Sjå tabellane 14.1 og 14.2.

P4 rapporterte litt over 7 100 timar med program i 2013. Dei programtypene som har størst del av sendeflata, er program retta mot trafikantar, med 22 prosent av sendetida, ungdomsprogram med 13 prosent og dagleg breitt kulturmagasin med 10 prosent. Sjå tabellane 14.3 og 14.4.

Drama er største programtype på NRK fjernsyn

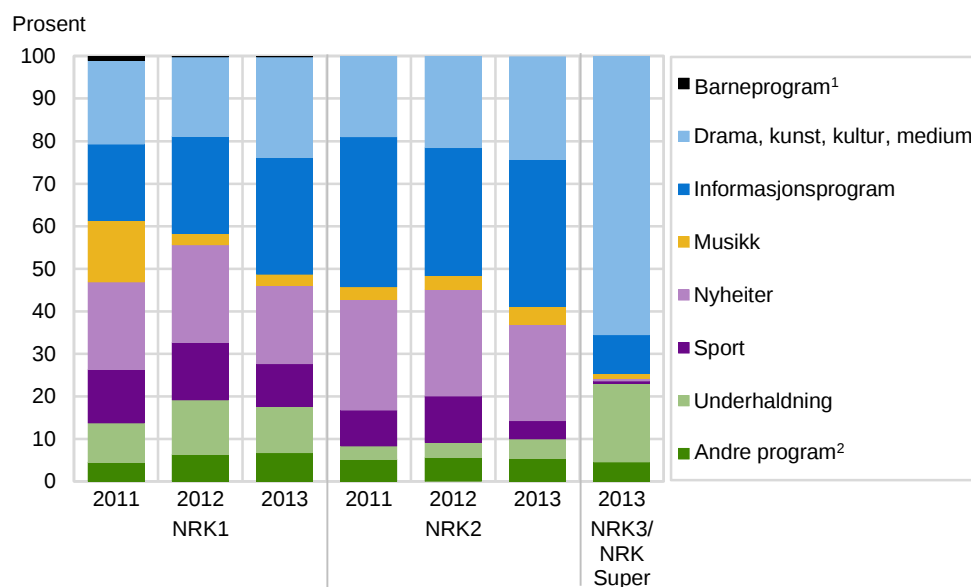
NRK sende nær 22 700 timar TV i 2013. Den mest sende programtypen var drama, som ble send 8 200 timar over NRK1, NRK2, NRK3 og NRKSuper. I alt 36 prosent av all sendetid var drama i desse kanalane samla. Drama var ikkje den største programtypen i NRK1 og NRK2, men på NRK3 og NRKSuper.

I 2013 hadde NRK1 nær 8 200 sendetimar. Meir inn 2 200 timar, eller 27 prosent av sendetida, inneheldt informasjonsprogram, 1 800, eller 23 prosent av sendetida, inneheldt drama, og 1 500 timar, eller 18 prosent, inneheldt nyheiter. I 2009 var det 1 100 timar informasjonsprogram, 1 500 timar drama og 1 400 timar nyheiter på NRK1. Etter fallet i sendetid for barneprogram på NRK1 i 2011 har det vore rom for andre programpostar. Det har i 2013 gitt rom til meir sendetid til informasjonsprogram og drama på NRK1 (sjå tabell 14.5, og tidlegare utgåver av kulturstatistikk).

I 2013 hadde NRK2 6 500 sendetimar. Av dei var 35 prosent informasjonsprogram, nær 2 300 timar, dette var ein oppgang frå 30 prosent av sendeflata i 2012. 23 prosent var nyheiter i 2013, nokre færre sendetimar frå 2012. NRK2 har om lag like mange timar med nyheiter som NRK1, og nokre få fleire timar med informasjon. NRK3 har ein annan profil. I 2011 var det sendt musikk i 45 prosent av dei 3 700 timane til kanalen, viser tal frå Kulturstatistikk 2011. I 2012 var

musikkdelen berre 1 prosent, og i 2013 var den 2 prosent av i alt 3 300 sendetimar. I NRK3 tok drama 55 prosent av sendetida, 1 800 timar. Informasjonsprogram tok 22 prosent, om lag 700 timar, og underhaldning tok 18 prosent av sendetida, nær 600 timar. NRKSuper, som berre sender barneprogram, var på lufta nær 4 700 timar i 2013. Det meste av programtilbodet er i 2013 rekna som drama, 73 prosent, eller 3 400 timar. I tillegg gjekk 19 prosent av sendetida til underhaldning på NRKSuper. NRK har i tillegg til radio- og fjernsynssendingane også eit kontinuerleg oppdatert tilbod på nett.

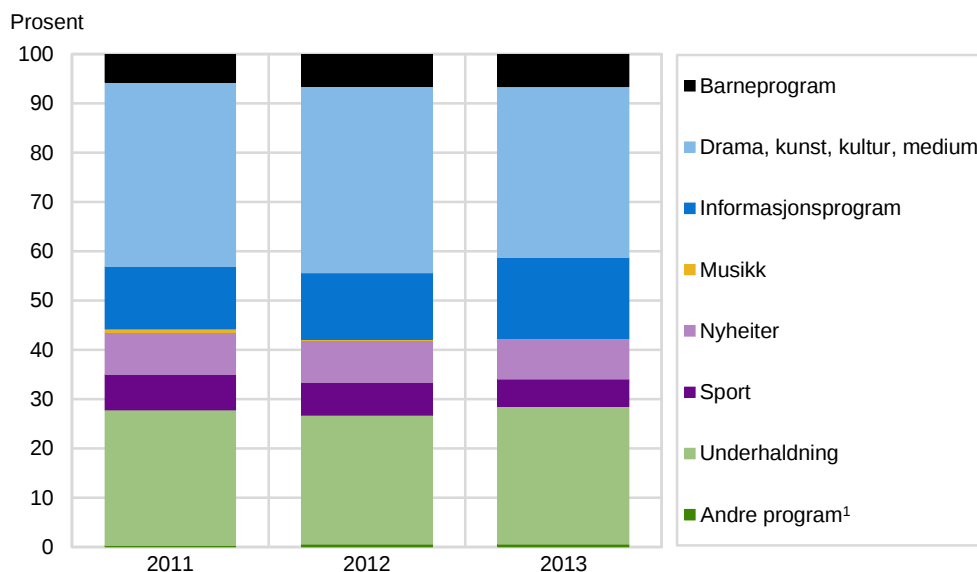
Figur 14.2. NRK1, NRK2 og NRK3/Super. Sendetid, etter programtype. 2011-2013. Prosent



¹ Alle program på NRKSuper er barneprogram. Desse programma er fordelt på anna programtype enn barneprogram for å vise innhaldstype på NRKSuper. ² Medrekna naturprogram, religion/livsfilosofi, utdanning og vitenskap. Kjelde: Medietilsynet, Allmennkringkastingsrapporten 2013 og Norsk rikskringkasting AS.

Drama, underhaldning og informasjonsprogramma tar samla 79 prosent av sendetida på TV 2 i 2013, same mengd som i 2009. I løpet av desse åra har det vore noko mindre tid til drama og noko meir tid til informasjonsprogram. Sendetida totalt har gått noko ned frå totalt 7 200 timar i 2009 til nær 7 000 timar i 2013.

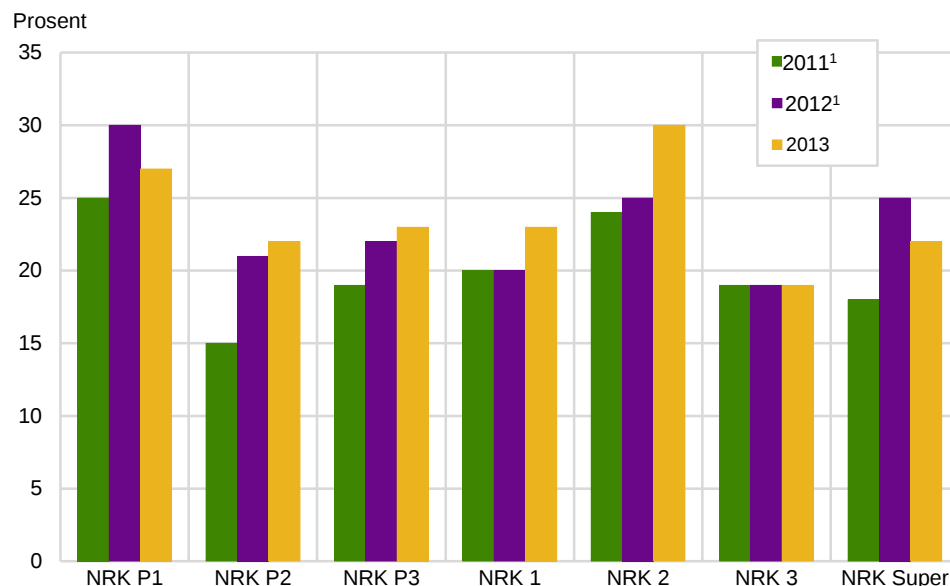
Drama hadde 35 prosent av total sendetid i 2013, litt mindre enn året før. Delen underhaldningsprogram er, med 28 prosent, nokså uendra frå 2012 til 2013. Det blei sendt litt under 600 timar med nyheiter i 2013, som svarte til 8 prosent av total sendetid. Dette var på nivå som for 2011 og 2012. Sjå tabell 14.6. Tabell 14.6 er utarbeidd etter TV 2s eiga fordeling på programflata (TV 2 AS).

Figur 14.3. TV 2. Sendetid, etter programtype. 2011-2013. Prosent

¹ Medrekna naturprogram og religion/livsfilosofi.
Kjelde: TV 2 AS.

Målform

NRK har eit spesielt krav på seg når det gjeld bruk av målformer i radio- og TV-kanalane sine. Kravet i NRKs vedtekter er at minst 25 prosent av innhaldet skal vere på nynorsk. I 2013 var det berre NRKs radiokanal P1 og fjernsynskanalane NRK2 som oppnådde denne målsetjinga, sjå figur 14.3. Skil ein mellom tala på bokmål, nynorsk og dialekt, var 35 prosent av radiosendingane og 13 prosent av fjernsynssendingane på dialekt i 2013, sjå tabell 14.7.

Figur 14.4. Prosentdel nynorsk i programtilbodet på NRKs TV- og radiokanalar. 2011-2013

¹ Delen nynorsk på tv og radio inkluderer all normert nynorsk, og halvparten av dialektdelen.
Kjelde: Norsk rikskringkasting AS.

Slik det går fram av Allmennkringkastingsrapporten 2013, er Radio Norge og P4 etter konsesjonsvilkåra pålagde å nytte begge dei offisielle norske målformene utan krav til fast nynorsksdel, dessutan å arbeide for å få til ein brei samansetnad av dialektar frå heile landet. I tillegg skal 30 prosent av verbalinnsлага i P4 ikkje vere på bokmål. I 2013 mangla det meir enn i 2012 på å innfri det siste kravet, i 2012 var delen som ikkje var bokmål, 10,2 prosent, medan det i 2013 hadde minka til 4,7 prosent. Radio Norge har ikkje statistikk for målform (Medietilsynet 2013).

14.2. Radiolyttarar og fjernsynssjåarar

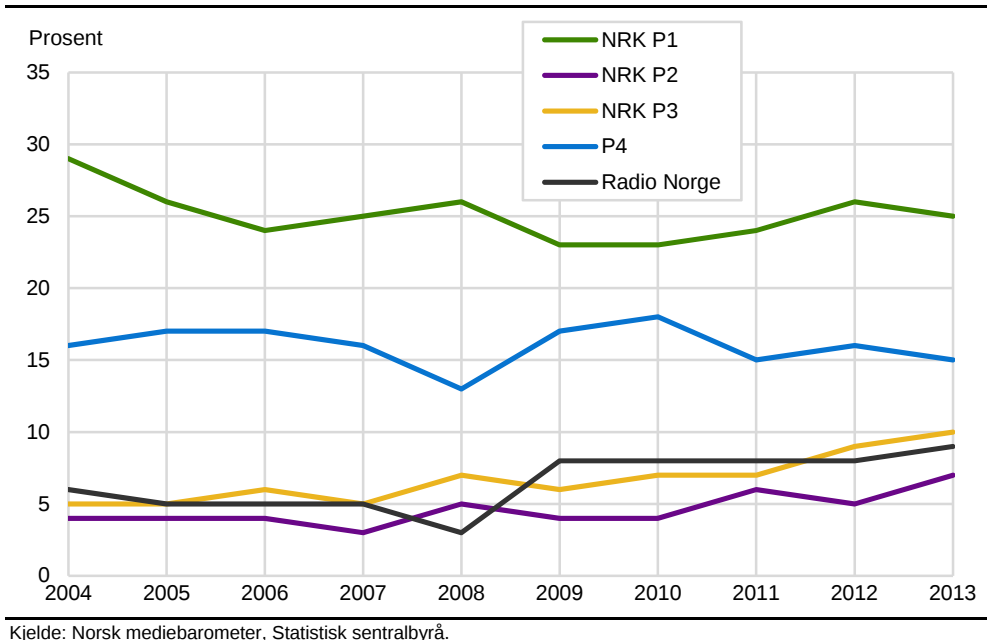
59 prosent høyrer på radio,
og 74 prosent ser på
fjernsyn ein
gjennomsnittsdag

Radio har om lag like stor oppslutning i befolkninga som før, men andelen som ser på TV, har vore på veg ned gjennom lengre tid. Dette viser tal frå Norsk mediebarometer (Vaage 2014). Delen radiolyttarar i befolkninga ligg på 59 prosent i 2013, medan delen TV-sjåarar ligg på 74 prosent.

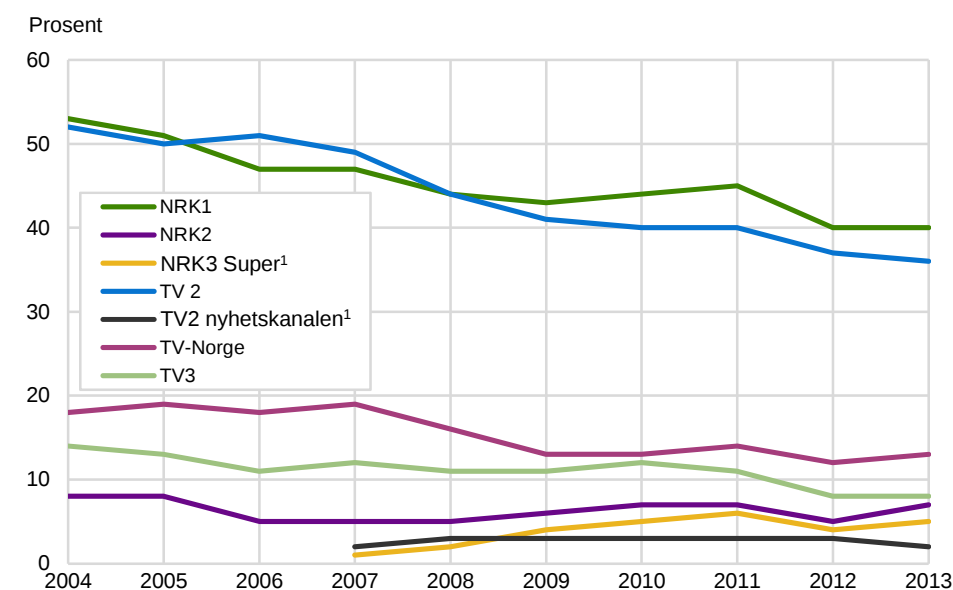
Delen TV-sjåarar har gått ned når ein ser over ein lengre periode. Den høgste delen TV-sjåarar dei siste ti åra var i 2005 da 85 prosent av befolkninga såg TV ein gjennomsnittsdag. I 2013 er delen TV-sjåarar i befolkninga 74 prosent. Mange av programma som er tilgjengelege på TV og strøyma TV, er og tilgjengelege digitalt på nett. Derfor tyder ikkje lågare del TV-sjåarar aleine på lågare interesse for program og TV-seriar, det indikerer derimot ei noko lågare nytting av TV som plattform.

I 2013 såg kvar nordmann i gjennomsnitt 132 minutt på fjernsyn og lytta 90 minutt på radio kvar dag. For fjernsyn er dette 10 minutt mindre enn i 2004, og det er 10 minutt meir lytting til radio enn i 2004 ein gjennomsnittsdag.

Figur 14.5. Radiolytting blant personar 9-79 år ein gjennomsnittsdag. Lyttardelar i prosent. 2004-2013



Dei to klart største kanalane målt i sjåardel ein gjennomsnittsdag i 2013 var NRK1 og TV 2, med høvesvis 40 og 36 prosent sjåarar i aldersgruppa 9-79 år. Det har likevel vore ein nedgang dei siste åra, da begge desse kanalane låg på jamt over 50 prosent frå 2000 til 2005. Dei to klart største radiokanalane målt i lyttardel var NRK P1 og P4, med høvesvis 25 og 15 prosent lyttarar ein gjennomsnittsdag i 2013. Radiokanalane har ikkje hatt like stor nedgang som fjernsynskanalane, sjølv om NRK P1 i 2013 hadde 25 prosent lyttarar ein gjennomsnittsdag, mot 29 prosent i 2004. Sjå figurane 14.5 og 14.6 og tabell 14.10.

Figur 14.6. Fjernsynssjåing blant personar 9-79 år ein gjennomsnittsdag. Sjåardelar i prosent. 2004-2013

¹ Gjeld frå september 2007.

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Det er ikkje spesielt kostbart å lytte til radio eller sjå på fjernsyn. Derfor forventar ein ikkje at inntekt vil ha mykje å seie. Ved lav inntekt kan det sjølvsagt ha ei avgrensande effekt på tilgang til betalingskanalar. Dei med lågast hushaldsinntekt vil vere i 1. kvartil i tabell 14.11 og 14.12.

Delen radiolyttarar er om lag lik mellom inntektsgrupper, men lyttartida er ulik. Det er om lag like mange blant dei med låg hushaldsinntekt som høyrer på radio, som dei med høg inntekt, men det er likevel slik at dei med høg hushaldsinntekt høyrer på radio færre minutt på ein gjennomsnittsdag. Hushaldsinntekt ser ut til å ha lite å seie for om ein ser på fjernsyn ein gjennomsnittsdag eller ikkje, men det er ganske klart at dess høgare inntekt, dess færre minutt med fjernsynssjåing.

I 2013 var det slik at dei med høgast utdanning hadde ein noko høgare lyttardel på radio ein gjennomsnittsdag enn dei med lågast utdanning, men dei bruker likevel færre minutt til radiolytting. Dette kan tolkast slik at dei høgare utdanna held seg orientert og underhaldne gjennom radio, men å bli orientert og underheldt tek ikkje mykje tid. Når det gjeld fjernsyn, er det færre blant dei med den høgaste utdanninga som ser på fjernsyn, og dei ser færre minutt ein gjennomsnittsdag.

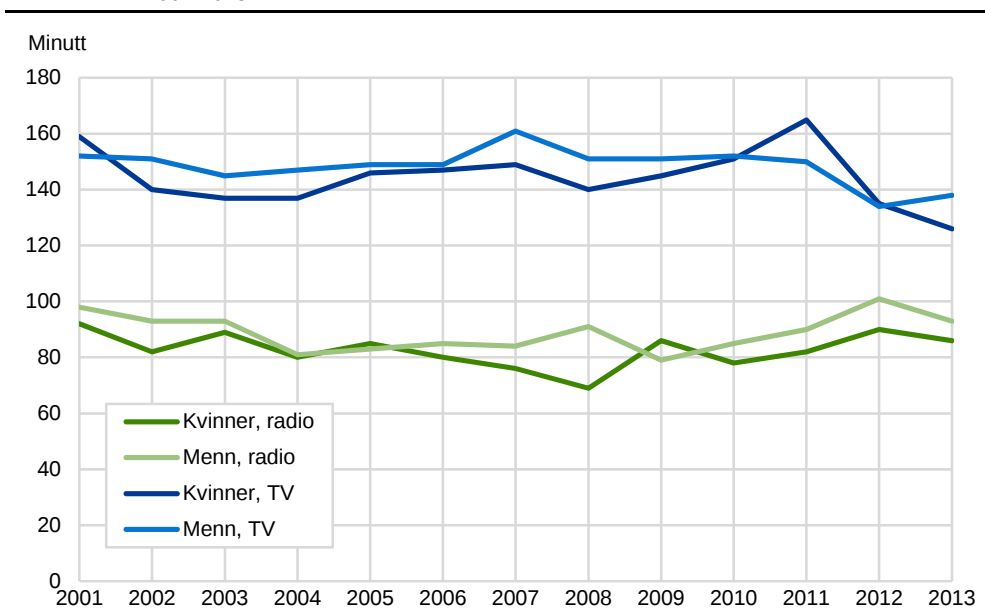
I 2013 var det flest i den eldste aldersgruppa (67-79 år) som såg på fjernsyn ein gjennomsnittsdag, 86 prosent. Dei andre aldersgruppene låg på mellom 82 og 60 prosent. Ser vi berre på dei vaksne, er det ei klar tendens til at mengda fjernsynssjåing aukar med alder, frå 92 minutt i den nest yngste aldersgruppa (16-24 år) til 212 minutt i den eldste aldersgruppa. Dei som høyrer til dei to yngste gruppene (9-15 år og 16-24 år), brukte minst tid på radio, høvesvis 20 og 55 minutt. Dei hadde også færrest radiolyttarar ein gjennomsnittsdag, høvesvis 31 og 40 prosent.

Det har vore slik at menn ser meir på fjernsyn ein gjennomsnittsdag enn kvinner. Unntaket var i 2012 da menn brukte 134 minutt på fjernsynssjåing, medan kvinner brukte 135 minutt. Men i 2013 er det igjen menn som ser mest, menn brukte 138 minutt, medan kvinner brukte 126 minutt.

Det var nesten like mange menn som kvinner som såg på fjernsyn ein gjennomsnittsdag i 2013, 76 prosent menn og 73 prosent kvinner. Menn høyrte mest på radio i 2013, 93 minutt på ein gjennomsnittsdag, mens kvinner høyrde 86 minutt.

Det var litt fleire menn enn kvinner som hørde på radio ein gjennomsnittsdag, 60 prosent menn og 58 prosent kvinner. Sjå figur 14.7 og tabellane 14.11 og 14.12.

Figur 14.7. Minutt brukt til radiolytting og fjernsynssjåing ein gjennomsnittsdag, etter kjønn. 2001-2013



Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

14.3. Om radio- og TV-statistikken

Tala som er presenterte i figurane og tabellane, er delvis henta frå aktørane sjølve eller frå Allmennkringkastingsrapporten 2013. I rapporten evaluerer Medietilsynet programtilbodet til dei ulike allmennkringkastarane. I talmaterialet som ligg føre, må ein leggje til grunn at dei ulike allmennkringkastarane har ei einsarta inndeling av programområda frå år til år, slik at det er mogeleg å gjere samanlikningar over tid. Det er vanskeleg å samanlikne programtilbodet i dei ulike radiokanalane da dei ikkje rapporterer etter same klassifiseringsverktøy, og heller ikkje rapporterer om heile sendeflata.

Allmennkringkasting

Nokre av prinsippa for allmennkringkastingskanalane som Medietilsynet følgjer:

- Sendingane skal kunne takast inn av heile befolkninga.
- Sendingane skal innehalde ein variert programmeny med program for så vel breie som smale lyttar- og sjåargrupper, under dette barn og unge, den samiske befolkningsgruppa, etniske minoritetar og andre minoritetar.
- Det skal vere daglege nyheitssendingar og solid, jamleg orientering om viktige samfunns- og kulturspørsmål, nasjonalt og internasjonalt.
- Allmennkringkastingsprogramma skal bidra til å styrke norsk språk, identitet og kultur.
- Allmennkringkastingskanalane skal ha redaksjonelt sjølvstende. (Medietilsynet 2014).

Medietilsynet

Etter kringkastingslova 8 § 2-13 er Medietilsynet pålagt å utarbeide ein årleg allmennkringkastingsrapport: «Medietilsynet skal utarbeide en årlig rapport om kringkasteres oppfyllelse av allmennkringkastingsforpliktelser. Medietilsynet kan ikke instrueres av Kongen eller departementet ved utarbeidelsen av slik allmennkringkastingsrapport.» (Medietilsynet 2012). Medietilsynet har dermed som oppdrag å føre tilsyn med i kva grad allmennkringkastarane oppfyller allmennkringkastingspliktene sine. Tilsynet baserer seg mellom anna på allmennkringkastingsrekneskapane til dei respektive aktørane.

Medietilsynet fører også tilsyn med andre område innanfor kringkasting (reklame og sponning, vern av barn og unge, med meir) og er styresmakt når det gjeld konsesjonar og registreringar for lokalkringkasting og annan type kringkasting.

Medietilsynet fører i tillegg mellom anna tilsyn med marknads- og eigarforhold i dagspresse og kringkasting med heimel i medieeigarskapslova. Medietilsynet er også klageinstans for fjernsynslisenssaker.

Endring i konsesjonane

Dei analoge konsesjonane til lokalfjernsyn blei avslutta i 2009, same året som sløkking av analoge fjernsynsnett blei gjennomført, og utrullinga av det digitale riksnettet for fjernsyn blei sluttført. Eit nytt regime for digitalt lokalfjernsyn var allereie etablert, og digitale lokalfjernsynskonsesjonar blei tildelte frå 2007. Til forskjell frå tidlegare ordning kan det bli gitt fleire konsesjonar i kvart område, konsesjonshavarane har ikkje tilgang til egne, lokale sendenett, det blir ikkje stilt krav til innhald, og det er ikkje lenger formidlingsplikt i kabelnett for digitalt lokalfjernsyn.

Noreg er framleis inndelt i 29 konsesjonsområde for allment bakkesendt lokal-fjernsyn. Tidlegare var det sett av frekvensressursar til åtskilde analoge, lokale sendenett i alle områda. Talet på konsesjonar av denne typen var avgrensa til ein per område, som kvar var sikra retten til å sende i dei respektive lokale netta. Konsesjon omfatta plikt til å sende lokalt innhald, og det var formidlingsplikt i kabelnett for sendingane.

Norges Televisjon (NTV) har anleggskonsesjon for det digitale bakkenettet for fjernsyn. Som ein del av konsesjonsføresetnadene pliktar NTV å tilby lokalfjernsyn kapasitet i det digitale nettet, som også skal vere innretta med lokale dekningsområde. Men nettet har avgrensa kapasitet til formidling av lokalfjernsyn. Ein del lokalfjernsynsaktørar har valt å sende berre i kabel- eller fibernett, eit alternativ som ikkje krev konsesjon frå Medietilsynet.

Mediebruksundersøkingane

Tala som omhandlar bruk av radio og fjernsyn, er henta frå Norsk mediebarometer 2013. Termen *kvartil* representerer ei gruppe med om lag ein fjerdedel av utvalet i undersøkinga. Talet i kvar gruppe vil variere noko frå år til år. Det er nytta nokre kjennemerke knytte til yrkesstatus i tabellane 14.11 og 14.12. Sjå kapittel 11.2 for definisjonar av desse kjennemerka.

Referansar

Medietilsynet (2014): Allmenkringkastingsrapporten 2013.

NRK - Norsk rikskringkasting AS: (<http://www.nrk.no/info>)

TV 2 AS: (<http://www.tv2.no/omtv2>)

Vaage, Odd Frank: Norsk mediebarometer Statistisk sentralbyrå.
(<http://www.ssb.no/medie>)

Meir informasjon

Medienorge: (<http://www.medienorge.uib.no>)

Tabell 14.1. NRK P1 og P2. Sendetid, etter programtype og radiokanal. 2010-2013

	2010				2011				2012				2013			
	NRK P1 ¹		NRK P2 ²		NRK P1 ¹		NRK P2 ²		NRK P1 ¹		NRK P2 ²		NRK P1 ¹		NRK P2 ²	
	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent
I alt	8 762	100,0	6 569	100,0	8 762	100,0	7 665	100,0	8 738	100,0	7 620	100,0	8 760	100,0	8 759	100,0
Drama	69	0,8	203	3,1	85	1,0	197	2,6	90	1,0	196	2,6	75	0,9	200	2,3
Musikk	2 513	28,7	2 234	34,0	2 532	28,9	2 871	37,5	2 327	26,6	2 456	32,2	2 215	25,3	3 519	40,2
Kunst/kultur/ medium	32	0,4	1 437	21,9	1	0,0	1 677	21,9	-	-	2 056	27,0	-	-	2 078	23,7
Underholdning ...	2 061	23,5	44	0,7	2 213	25,3	66	0,9	2 664	30,5	73	1,0	2 739	31,3	22	0,3
Heim/fritid/hobby	77	0,9	-	-	35	0,4	2	0,0	9,0	0,1	-	-	-	-	-	-
Vitskap	103	1,2	572	8,7	104	1,2	290	3,8	81	0,9	169	2,2	89	1,0	189	2,2
Religion/ livsfilosofi	218	2,5	100	1,5	207	2,4	98	1,3	163	1,9	97	1,3	171	2,0	97	1,1
Samfunns- spørsmål	769	8,8	1 186	18,1	745	8,5	1 636	21,3	887	10,2	1 724	22,6	898	10,3	1 710	19,5
Nyheiter	870	9,9	570	8,7	856	9,8	587	7,7	742	8,5	631	8,3	710	8,1	623	7,1
Portrett	-	-	56	0,9	184	2,1	63	0,8	-	-	-	0,0	120	1,4	77	0,9
Barneprogram ...	180	2,1	-	-	172	2,0	-	-	163	1,9	-	-	146	1,7	-	-
Regionale sendingar inkl.																
Såmi Radio	1 384	15,8	128	1,9	1 334	15,2	123	1,6	1 325	15,2	122	1,6	1 339	15,3	121	1,4
Sport	271	3,1	8	0,1	282	3,2	-	-	250	2,9	-	-	251	2,9	-	-
Andre program ...	215	2,5	31	0,5	12	0,1	55	0,7	37	0,4	96	1,3	5	0,1	123	1,4

¹ Talet på timar heile døgnet. 24 timar i 365 dagar gir 8 760 timar. ² Timar berre på dagtid tidleg i serien til og med 2009, seinare er musikk på nattid inkludert i oversikta. Difor er ikkje auken i musikksendetid ei endring i profil, men ei endring i rapportering. Frå 2010 og fram til 2013 inkluderer NRK nattsendingane i statistikken, P2 Notturmo, ei utveksling av konsertopptak mellom kringkastarar i Europa (EBU).

Kjelde: Medietilsynet, NRKs allmennkringkastarrekneskap 2013.

Tabell 14.2. NRK P3. Sendetid¹, etter programtype. 2007-2013

	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent
I alt	6 571	100,0	8 782	100,0	8 771	100,0	8 760	100,0	8 761	100,0	8 646	100,0	8 760	100,0
Musikk	4 137	63,0	5 908	67,3	6 903	78,7	5 212	59,5	4 754	54,3	5 047	58,4	5 505	62,8
Kunst/kultur/media	839	12,8	814	9,3	322	3,7	265	3,0	158	1,8	202	2,3	195	2,2
Av dette														
Popkultur	63	1,0	79	0,9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Om film	65	1,0	69	0,8	89	1,0	265	3,0	-	-	-	-	-	-
Musikkjournalistikk ...	711	10,8	666	7,6	233	2,7	-	-	-	-	-	-	-	-
Nyheiter	467	7,1	549	6,3	310	3,5	241	2,8	208	2,4	183	2,1	178	2,0
Underholdning	782	11,9	1 130	12,9	869	9,9	1 988	22,7	2 648	30,2	2 590	30,0	2 321	26,5
Humor	423	6,4	629	7,2	289	3,3	-	-	-	-	-	-	-	-
Aktualitet/samfunn	346	5,3	361	4,1	367	4,2	-	-	374	4,3	521	6,0	542	6,2
Sex og samliv	31	0,5	37	0,4	76	0,9	425	4,9	-	-	-	-	-	-
Sport	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0,0	4	-	-	-
Andre program	-	-	20	0,2	-	-	629	7,2	617	7,0	99	1,1	19	0,2

¹ P3 går i samsending med P1 om natta.

Kjelde: Medietilsynet, NRKs allmennkringkastarrekneskap 2013.

Tabell 14.3. Radio Norge¹. Sendetid², etter programtype. 2007-2013

	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Sendetid	Pro-sent	Sendetid	Pro-sent	Sendetid	Pro-sent	Sendetid	Pro-sent	Sendetid	Pro-sent	Sendetid	Pro-sent	Sendetid	Pro-sent
Timar i alt	3 397	100,0	3 172	100,0	3 414	100,0	3 323	100,0	3 245	100,0	3 234	100,0	2 916	100,0
Nyheiter og aktualitet	969	28,5	815	25,7	940	27,5	900	27,1	912	28,1	865	26,7	834	28,6
Kultur	674	19,8	639	20,1	626	18,3	628	18,9	624	19,2	622	19,2	849	29,1
Barn og unge	682	20,1	669	21,1	678	19,9	624	18,8	577	17,8	599	18,5	174	6,0
Samisk	11	0,3	22	0,7	32	0,9	32	1,0	30	0,9	30	0,9	20	0,7
Livssyn	87	2,6	86	2,7	98	2,9	100	3,0	98	3,0	96	3,0	40	1,4
Flirkulturelt	57	1,7	96	3,0	78	2,3	101	3,0	80	2,5	88	2,7	32	1,1
"Dei nye eldre"	56	1,6	92	2,9	104	3,0	102	3,1	91	2,8	89	2,8	33	1,1
Vitskap og teknologi	80	2,4	87	2,7	104	3,0	95	2,9	92	2,8	92	2,8	42	1,4
Forbrukarstoff	110	3,2	55	1,7	78	2,3	64	1,9	50	1,5	50	1,5	54	1,9
Sport og idrett	361	10,6	299	9,4	364	10,7	359	10,8	363	11,2	352	10,9	514	17,6
Musikk for smale grupper ..	310	9,1	312	9,8	312	9,1	318	9,6	328	10,1	351	10,9	324	11,1

¹ Frå 21. april 2008 endra radiokanalen namn frå Kanal 24 til Radio Norge. ² Rapportert sendetid til Medietilsynet.

Kjelde: Medietilsynet, Allmennkringkastingsregnskap RN 2013.

Tabell 14.4. P4. Sendetid¹, etter programtype. 2007-2013

	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Sendetid	Pro-sent	Sendetid	Pro-sent	Sendetid	Pro-sent	Sendetid	Pro-sent	Sendetid	Pro-sent	Sendetid	Pro-sent	Sendetid	Pro-sent
Timar i alt	7 236	100,0	7 392	100,0	7 483	100,0	7 416	100,0	7 209	100,0	7 083	100,0	7 145	100,0
Nyheitssendingar	424	5,9	427	5,8	446	6,0	418	5,6	425	5,9	423	6,0	432	6,0
Nyheiter på samisk	23	0,3	23	0,3	20	0,3	26	0,4	27	0,4	25	0,4	26	0,4
Distriktsnyheiter	11	0,2	13	0,2	13	0,2	15	0,2	13	0,2	13	0,2	13	0,2
Sportsnyheiter	30	0,4	37	0,5	40	0,5	50	0,7	45	0,6	45	0,6	40	0,6
Program for nyheitsperspektiv, debatt og analyse, innanriks	327	4,5	358	4,8	379	5,1	421	5,7	435	6,0	399	5,6	366	5,1
Program for nyheitsperspektiv, debatt og analyse, utanriks	46	0,6	46	0,6	34	0,5	37	0,5	39	0,5	40	0,6	39	0,5
Daglege kultur- og nyheitssendingar	39	0,5	37	0,5	46	0,6	63	0,8	61	0,8	51	0,7	45	0,6
Dagleg breitt kulturmagasinet Kulturinnslag (ikkje kulturnyheiter), i breie sendeflater	1 252	17,3	1 231	16,7	1 189	15,9	1 137	15,3	727	10,1	756	10,7	683	9,6
Program med smalt kulturfokus	176	2,4	250	3,4	297	4,0	277	3,7	289	4,0	293	4,1	281	3,9
Program for smale musikkssjangrar	825	11,4	659	8,9	529	7,1	543	7,3	529	7,3	523	7,4	524	7,3
Barneprogram	254	3,5	260	3,5	235	3,1	236	3,2	230	3,2	235	3,3	229	3,2
Ungdomsprogram	880	12,2	949	12,8	639	8,5	651	8,8	761	10,6	904	12,8	899	12,6
Religion og livsfilosofi	112	1,5	138	1,9	254	3,4	121	1,6	118	1,6	119	1,7	112	1,6
Fleirkulturelle program	120	1,7	134	1,8	144	1,9	83	1,1	102	1,4	102	1,4	102	1,4
Program med sport og idrett	455	6,3	414	5,6	429	5,7	455	6,1	435	6,0	400	5,6	458	6,4
Program retta mot trafikantar	1 579	21,8	1 776	24,0	1 743	23,3	1 763	23,8	1 744	24,2	1 672	23,6	1 572	22,0
Program med smalt fokus, natur, vitskap, medisin, helse	20	0,3	-	-	-	-	23	-	39	1	41	0,6	37	0,5
Natur, vitskap, medisin, helse; innslag i breie program	22	0,3	22	0,3	24	0,3	74	1,0	120	1,7	101	1,4	81	1,1
Forbrukarstoff/innslag i breie program	27	0,4	29	0,4	34	0,5	35	0,5	36	0,5	38	0,5	28	0,4
Media, mediekritikk og -satire	30	0,4	96	1,3	281	3,8	269	3,6	282	3,9	297	4,2	298	4,2
Program tilpassa "eldre" radiolyttarar	136	1,9	47	0,6	198	2,6	199	2,7	205	2,8	19	0,3	199	2,8

¹ Rapportert sendetid til Medietilsynet.

Kjelde: Medietilsynet, Allmennkringkastarrekneskap P4 2013.

Tabell 14.5. NRK. Sendetid¹, etter fjernsynskanal og programtype. 2012-2013

	NRK 1				NRK 2				NRK 3				NRKSuper ²			
	2012		2013		2012		2013		2012		2013		2012		2013	
	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent
Riksprogram i alt	7 933	100,0	8 152	100,0	6 660	100,0	6 549	100,0	3 112	100,0	3 312	100,0	4 622	100,0	4 650	100,0
Barneprogram	15	0,2	16	0,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Drama	1 313	16,6	1 848	22,7	939	14,1	1 156	17,7	1 642	52,8	1 818	54,9	3 252	70,4	3 395	73,0
Informasjonsprogram	1 813	22,9	2 236	27,4	2 005	30,1	2 269	34,6	723	23,2	721	21,8	-	-	-	-
Kunst/kultur/media	164	2,1	79	1,0	490	7,4	428	6,5	18	0,6	3	0,1	-	-	-	-
Musikk	218	2,7	215	2,6	223	3,3	272	4,2	31	1,0	52	1,6	5	0,1	47	1,0
Naturprogram	370	4,7	446	5,5	150	2,3	106	1,6	19	0,6	37	1,1	9	0,2	-	-
Nyheiter	1 815	22,9	1 503	18,4	1 667	25,0	1 483	22,6	11	0,4	-	-	60	1,3	47	1,0
Religion/livsfilosofi	22	0,3	24	0,3	57	0,9	71	1,1	-	-	-	-	-	-	-	-
Sport	1 074	13,5	816	10,0	720	10,8	284	4,3	16	0,5	45	1,4	-	-	-	-
Underholdning	1 014	12,8	885	10,9	238	3,6	294	4,5	635	20,4	583	17,6	776	16,8	884	19,0
Undervisning	-	-	-	-	62	0,9	64	1,0	-	-	-	-	32	0,7	-	-
Vitskap	89	1,1	58	0,7	94	1,4	108	1,6	13	0,4	51	1,5	76	1,6	139	3,0
Andre program	26	0,3	27	0,3	15	0,2	13	0,2	2	0,1	2	0,1	412	8,9	140	3,0

¹ Dei regionale sendingane er ikkje med i sendetida. ² Alle program på NRKSuper er barneprogram fordelt på programtype. Denne oversikta er basert på prosentanslag frå NRKs årsrapport.

Kjelde: Medietilsynet, Allmennkringkastingsrapporten 2013 og Norsk rikskringkasting AS.

Tabell 14.6. TV 2. Sendetid, etter programtype. 2007-2013

	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent	Timar	Pro-sent
Program i alt ¹	6 020	100,0	6 341	100,0	7 233	100,0	7 056	100,0	7 023	100,0	6 958	100,0	6 957	100,0
Barneprogram	531	8,8	553	8,7	543	7,5	535	7,6	398	5,7	451	6,5	464	6,7
Drama	2 464	40,9	2 719	42,9	2 896	40,0	2 818	39,9	2 619	37,3	2 637	37,9	2 402	34,5
Informasjonsprogram	1 140	18,9	1 139	18,0	877	12,1	828	11,7	889	12,7	941	13,5	1 148	16,5
Kunst/kultur/medium	18	0,3	14	0,2	43	0,6	10	0,1	11	0,1	17	0,2	11	0,2
Musikk	10	0,2	5	0,1	5	0,1	5	0,1	43	0,6	8	0,1	6	0,1
Naturprogram	12	0,2	32	0,5	6	0,1	1	0,0	9	0,1	9	0,1	7	0,1
Nyheiter	555	9,2	480	7,6	422	5,8	416	5,9	602	8,6	593	8,5	564	8,1
Religion/livsfilosofi	34	0,6	24	0,4	28	0,4	15	0,2	16	0,2	8	0,1	18	0,3
Sport	469	7,8	557	8,8	456	6,3	523	7,4	506	7,2	465	6,7	384	5,5
Underholdning	773	12,8	818	12,9	1 957	27,1	1 905	27,0	1 931	27,5	1 824	26,2	1 946	28,0
Undervisning	14	0,2	-	0,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Andre program	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	0,1	7	0,1

¹ Eigenannonsering ikkje medrekna frå og med 2008.

Kjelde: TV 2 AS. Allmennkringkastarrekneskap 2013.

Tabell 14.7. Norsk rikskringkasting. Sendetid i radio og fjernsyn, etter målform. 2003-2013. Prosent

	Radio				Fjernsyn			
	I alt	Bokmål	Nynorsk	Dialekt	I alt	Bokmål	Nynorsk	Dialekt
2003	100,0	61,5	8,3	30,2	100,0	76,6	13,0	10,4
2004 ¹	100,0	55,0	3,0	42,0	100,0	63,0	6,0	32,0
2005	100,0	55,7	4,0	41,7	100,0	74,0	7,0	23,0
2006	100,0	56,7	5,3	38,0	100,0	70,5	7,5	22,0
2007	100,0	61,0	4,0	35,0	100,0	69,0	7,0	24,0
2008	100,0	63,0	6,0	31,0	100,0	75,9	6,6	17,5
2009	100,0	56,2	4,4	39,4	100,0	71,9	9,1	19,0
2010	100,0	62,2	4,5	33,3	100,0	75,0	8,7	16,3
2011	100,0	60,2	5,4	34,4	100,0	69,1	11,9	19,0
2012	100,0	58,9	6,2	34,9	100,0	72,5	15,3	12,3
2013	100,0	57,9	6,9	35,1	100,0	70,3	16,6	13,1

¹ Ved overgangen til 2004 gjennomførte NRK følgjande praksis: Ein stilte strengare krav til kva som blei rekna som bokmål og kva som blei rekna som nynorsk. Dersom det som skulle registrerast ikkje var tydeleg nok, blei det plassert i dialektkategorien.

Kjelde: Norsk rikskringkasting AS.

Tabell 14.8. Konesesjon for drift av lokalfjernsyn og lokalradio, etter fylke. 1990-2013

	Lokalfjernsyn allmenn	Lokalradio
1990	106	442
2000	26	274
2001	27	259
2002	26	272
2003	23	267
2004	25	256
2005	26	248
2006	26	248
2007	25	246
2008	25	241
2009	19	237
2010	7	251
2011	14	253
2012	17	251
2013	15	250
2013		
Østfold	1	11
Akershus	3	11
Oslo	1	23
Hedmark	-	11
Oppland	1	6
Buskerud	-	16
Vestfold	1	10
Telemark	1	12
Aust-Agder	1	8
Vest-Agder	-	10
Rogaland	3	20
Hordaland	-	29
Sogn og Fjordane	-	5
Møre og Romsdal	2	14
Sør-Trøndelag	-	15
Nord-Trøndelag	-	4
Nordland	-	22
Troms Romsa	-	9
Finnmark Finnmarku	1	14

¹ Landet er delt inn i 30 konsesjonsområder for lokalfjernsyn og 141 konsesjonsområder for lokalradio. ² Frå og med 2008 telles konsesjonar i drift. ³ Tal kan ikkje samanliknas med tidlegare år på grunn av endringar i konsesjonar, sjå del 14.2. Det var 88 gyldige lokalfjernsynskonsesjonar i 2010, men berre sju var i drift. Ein av konsesjonane dekte to fylker. ⁴ Konsesjonsområde i det digitale bakkenettet for fjernsyn samsvarar ikkje alltid med fylkesgrenser. Ved utgangen av 2011 var det 87 gyldige lokalfjernsynskonsesjonar i det digitale bakkenettet for fjernsyn (DTT). Det var 14 av 87 konsesjonar for lokalfjernsyn som var i drift ved utgangen av 2011.

Kjelde: Medietilsynet.

Tabell 14.9. Registrerte fjernsynslisensar, etter fylke. 31. desember. 2001-2013

	2001	2003	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Heile landet	1 740 811	1 758 619	1 787 374	1 807 951	1 851 969	1 882 349	1 905 526	1 930 758	1 956 025	1 970 592	1 988 655
Østfold	101 449	103 032	104 665	106 041	108 580	110 010	110 402	111 874	113 451	114 308	115 428
Akershus	177 444	181 945	185 853	189 293	193 520	197 678	201 141	204 923	208 417	211 522	214 852
Oslo	206 426	206 316	212 499	218 534	226 352	230 361	234 371	238 232	241 887	242 608	245 315
Hedmark	76 052	76 484	76 736	76 904	78 823	79 848	80 449	80 925	81 251	81 290	81 439
Oppland	72 749	72 235	73 415	72 922	73 906	75 054	75 327	75 642	76 362	76 308	76 302
Buskerud	92 818	94 367	96 308	97 964	100 233	101 216	102 313	103 741	104 884	105 420	105 911
Vestfold	83 911	86 552	87 706	88 396	89 939	91 693	92 186	93 549	94 831	95 624	96 773
Telemark	65 231	66 692	67 441	67 775	68 961	69 804	70 509	71 254	71 965	72 096	72 290
Aust-Agder	37 660	37 801	38 654	39 048	40 082	40 981	41 827	42 450	43 007	43 495	44 038
Vest-Agder	59 034	59 256	60 597	61 229	62 861	63 713	65 035	65 925	66 927	68 191	68 464
Rogaland	136 150	140 486	144 218	148 907	153 731	157 810	160 079	162 453	166 105	167 646	169 254
Hordaland	166 311	168 640	170 882	171 003	177 284	180 280	182 948	186 371	187 901	190 002	191 516
Sogn og Fjordane	39 111	38 873	39 092	38 904	39 438	39 970	40 003	40 328	40 911	40 929	41 257
Møre og Romsdal	93 212	92 855	93 569	93 732	95 542	97 093	97 685	98 289	99 531	100 468	101 973
Sør-Trøndelag	105 578	106 517	108 251	108 827	110 438	111 715	113 372	114 278	115 669	116 896	117 744
Nord-Trøndelag	47 919	48 377	48 435	48 791	49 874	50 318	50 866	51 363	52 006	52 376	52 843
Nordland	91 245	90 192	90 550	90 734	92 039	93 239	93 997	95 311	96 430	96 276	96 914
Troms Romsa	56 598	56 430	56 640	57 138	58 115	59 462	60 745	60 893	61 084	61 537	62 494
Finnmark Finnmarku	25 759	25 523	25 897	25 721	26 295	26 182	26 375	27 046	27 412	27 543	27 781
Svalbard	343	337	332	342	359	368	370	372	393	408	401
Frilisensar	5 811	5 709	5 634	5 747	5 597	5 554	5 526	5 539	5 602	5 649	5 667

Kjelde: Norsk rikskringkasting AS.

Tabell 14.10. Lyttar- og sjåardelar for ulike radio- og fjernsynskanalar ein gjennomsnittsdag, 1994-2013. Prosent

	1994	1996	1998	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Radio																	
NRK P1	31	27	29	27	28	26	28	29	26	24	25	26	23	23	24	26	25
NRK P2	7	5	5	4	5	5	5	4	4	4	3	5	4	4	6	5	7
NRK P3	11	10	8	8	7	6	7	5	5	6	5	7	6	7	7	9	10
Radio P4	18	21	19	19	18	21	19	16	17	17	16	13	17	18	15	16	15
Radio Norge	.	.	.	.	.	.	.	6	5	5	5	3	8	8	8	8	9
Lokalradio	13	13	12	11	12	14	12	11	9	10	11	8	7	8	6	6	6
Andre kanalar	1	1	1	2	2	3	2	2	3	3	3	6	3	4	5	4	4
Fjernsyn																	
NRK1	58	55	53	50	54	52	51	53	51	47	47	44	43	44	45	40	40
NRK2	.	¹ 10	8	9	7	7	11	8	8	5	5	5	6	7	7	5	7
NRK3 Super	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	² 1	2	4	5	6	4	5
TV2 AS	42	50	50	51	53	56	51	52	50	51	49	44	41	40	40	37	36
TV2 nyhetskanalen	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	3	3	3	3	3	2
TVNorge	12	13	16	15	20	18	21	18	19	18	19	16	13	13	14	12	13
TV3	7	12	12	14	14	13	12	14	13	11	12	11	11	12	11	8	8
Svensk TV ³	3	2	2	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	..	..	..	..
Lokal TV ⁴	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	1	..	..	..	..
TV 2 Zebra	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	2	1	1
TVN Fem	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	2	1	2	1
Viasat 4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	6	4	4	1
Andre kanalar	7	7	9	10	12	12	10	12	13	15	17	22	23	18	20	18	18

¹ Gjeld frå september 1996. ² Gjeld frå september 2007. ³ SVT1 og SVT2. ⁴ Inkluderer lokal-tv som har fått konsesjon frå Medietilsynet, t.d. TV Follo AS og lokale sendingar på TV Norge.

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 14.11. Minutt brukt til radiolytting og fjernsynssjåing ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning og hushaldsinntekt. 2003-2013

	Radio										Fjernsyn									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2004	2005	2006	2007 ¹	2008 ¹	2009	2010	2011	2012	2013
Minutt totalt	80	84	83	80	80	82	81	86	96	90	142	147	148	155	145	148	152	157	134	132
Kjønn																				
Menn	81	83	85	84	91	79	85	90	101	93	147	149	149	161	151	151	152	150	134	138
Kvinner	80	85	80	76	69	86	78	82	90	86	137	146	147	149	140	145	151	165	135	126
Alder																				
9-15 år	20	17	17	13	12	10	16	15	18	20	123	132	123	126	126	115	105	114	95	103
16-24 "	70	65	64	53	50	49	55	65	60	55	132	134	152	144	136	128	133	135	105	92
25-44 "	82	83	84	81	72	85	83	82	100	87	133	141	142	141	133	143	143	142	119	117
45-66 "	100	106	107	109	112	113	110	109	119	116	145	156	146	168	154	155	165	170	154	145
67-79 "	99	126	104	101	125	106	97	121	143	132	193	180	188	204	190	201	206	221	192	212
Utdanning																				
Ungdoms- skole	82	97	97	98	90	84	73	84	99	98	153	173	178	181	177	171	173	178	168	151
Vidare- gåande skole	102	102	102	99	104	106	102	114	122	114	159	154	162	167	164	164	174	177	146	150
Universitet/høgskole, kort	78	76	76	69	73	86	84	72	96	89	126	145	134	153	122	138	144	152	136	122
Universitet/høgskole, lang	54	73	73	71	73	69	77	80	81	70	102	114	112	110	110	121	121	126	102	110
Hushalds- inntekt																				
1. kvartil	85	103	88	94	92	89	84	106	95	100	167	165	180	184	168	172	170	178	154	153
2. kvartil	79	89	93	82	84	94	95	87	106	117	163	158	162	166	154	162	165	171	148	152
3. kvartil	85	83	88	84	84	86	86	90	115	91	124	151	139	147	137	154	161	161	139	130
4. kvartil	78	80	74	68	70	71	68	80	79	74	124	127	123	132	124	120	118	126	109	112
Yrkes- status (16-79 år)²																				
Yrkes- gruppe 1-2	75	73	72	77	75	73	85	85	91	80	113	132	116	125	117	125	130	131	114	111
Yrkes- gruppe 3	73	96	74	74	74	92	80	64	92	71	126	129	140	140	116	141	141	150	118	110
Yrkes- gruppe 4-5...	94	85	83	89	85	82	72	96	85	86	135	141	153	150	154	150	149	160	148	135
Yrkes- gruppe 6-9...	123	134	162	131	134	140	140	131	175	163	145	146	154	153	149	159	160	153	128	129
Elevar/ studentar	38	37	42	38	29	27	28	39	25	31	124	125	136	126	140	100	122	137	93	107
Trygd/pen- sjonistar	99	126	109	103	121	114	110	126	146	141	191	197	191	211	194	207	209	224	202	212
Heime- arbeidande	97	97	75	:	:	:	109	63	86	69	168	177	180	:	:	:	217	141	129	98
Landsdel																				
Oslo/ Akershus	76	75	62	73	77	66	79	70	78	73	135	144	143	143	137	140	149	146	136	127
Austlandet	88	90	95	92	90	88	79	94	107	107	147	149	164	166	142	163	156	170	142	143
Agder og Rogaland	80	68	94	80	72	83	80	88	79	95	134	158	142	150	147	129	142	144	117	133
Vestlandet	75	93	76	84	65	91	71	83	98	82	140	135	138	157	141	146	149	157	140	136
Trøndelag	96	83	88	61	93	82	100	107	101	100	157	140	153	156	161	153	168	163	130	113
Nord-Noreg	68	96	90	77	86	86	96	89	131	75	147	164	141	158	164	152	153	163	129	122

¹ Tala blei retta i 2009-publikasjonen. ² For ein definisjon på dei ulike yrkesgruppene, sjå kap. 11.2.

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 14.12. Personar som høyrer på radio og ser på fjernsyn ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning og landsdel. 2003-2013. Prosent

	Radio											Fjernsyn										
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Prosentandel totalt	58	58	55	54	53	54	53	56	55	60	59	84	83	85	83	82	80	80	82	81	77	74
Kjønn																						
Menn	58	57	54	55	55	56	52	56	57	60	60	84	82	85	83	83	81	80	83	81	76	76
Kvinner	57	58	56	53	52	52	54	55	52	60	58	83	83	84	82	81	80	81	81	81	77	73
Alder																						
9-15 år	37	31	30	26	27	27	22	33	31	36	31	93	86	91	90	87	88	86	82	89	83	82
16-24 "	52	47	46	45	41	38	45	46	48	43	40	80	82	78	81	81	77	75	79	74	67	60
25-44 "	59	60	57	60	58	56	58	59	57	64	61	81	79	82	81	77	76	78	80	76	71	70
45-66 "	67	68	63	61	64	66	63	65	59	72	71	82	84	87	81	84	82	81	84	83	80	79
67-79 "	60	64	64	54	53	60	52	55	64	66	72	92	86	89	86	88	85	86	90	91	88	86
Utdanning																						
Ungdomsskole	58	54	51	52	52	48	46	46	50	55	56	84	78	83	85	84	80	81	86	82	81	78
Vidaregåande skole	59	60	59	56	58	58	57	59	56	62	61	83	85	85	80	82	80	80	85	82	74	74
Universitet/ høyskole, kort .	64	65	60	59	54	62	62	61	60	66	67	77	81	83	82	80	79	79	79	80	78	75
Universitet/ høyskole, lang	64	68	62	64	66	63	62	64	65	72	66	82	79	84	83	78	77	76	75	77	75	71
Hushalds-inntekt																						
1. kvartil	58	56	53	45	50	53	49	49	53	48	58	84	86	83	81	78	80	79	82	76	74	72
2. kvartil	59	53	55	55	52	57	54	60	55	61	64	81	83	84	83	85	83	81	83	81	77	76
3. kvartil	58	56	57	58	57	56	54	60	56	68	63	87	81	87	86	85	81	81	86	85	82	80
4. kvartil	62	65	63	60	58	60	58	59	60	67	64	84	84	87	84	81	83	82	80	83	75	75
Yrkesstatus (16-79 år)¹																						
Yrkesgruppe																						
1-2	66	68	64	64	64	64	64	67	63	72	68	80	78	85	83	80	79	74	78	81	76	74
Yrkesgruppe 3	63	66	65	60	60	62	66	62	55	70	68	84	83	80	82	83	77	84	81	76	73	72
Yrkesgruppe																						
4-5	58	64	54	53	57	51	53	55	58	59	59	82	79	84	80	77	83	80	82	81	76	75
Yrkesgruppe																						
6-9	61	58	61	65	65	60	60	64	57	71	69	79	82	82	80	80	75	78	85	79	71	70
Elevlar/ studentar	47	44	39	42	37	41	42	45	50	35	34	73	84	79	78	77	77	73	79	75	67	62
Trygd/ pensjonistar	62	60	62	55	52	60	53	53	61	67	69	91	87	89	86	87	84	87	88	90	88	86
Heime-arbeidande	56	52	52	42	:	:	:	54	32	43	52	87	88	97	77	:	:	:	90	61	65	63
Landsdel																						
Oslo/Akershus	64	60	55	51	54	55	50	55	51	56	57	78	80	84	81	80	78	78	80	76	76	71
Austlandet																						
elles	55	59	54	57	56	57	51	57	54	62	62	85	84	85	83	83	79	80	86	83	79	76
Agder og																						
Rogaland	54	58	54	58	56	50	59	58	54	58	58	88	81	86	83	82	82	77	80	82	73	76
Vestlandet	59	53	57	50	50	49	55	53	56	61	61	86	85	83	81	82	78	82	82	84	79	78
Trøndelag	61	57	57	55	51	57	55	59	58	62	60	84	86	82	85	84	87	85	84	82	78	68
Nord-Noreg	54	57	51	50	50	52	50	51	58	63	55	83	81	88	83	83	82	83	83	83	72	75

¹ For ein definisjon på dei ulike yrkesgruppene, sjå kap. 11.2.

Kjelde: Norsk mediebarometer, Statistisk sentralbyrå.

15. Idrett og friluftsliv

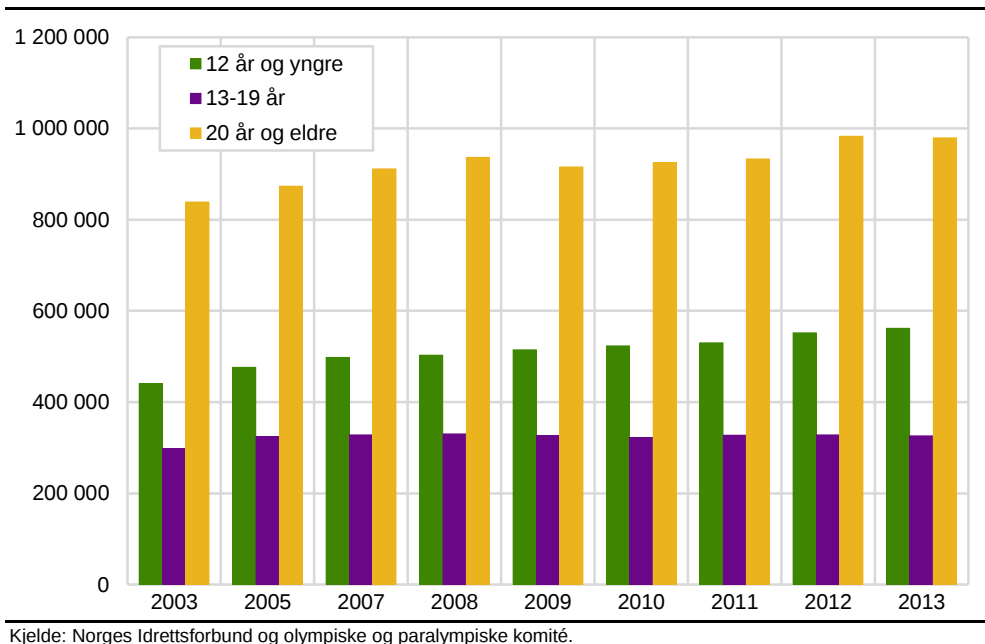
15.1. Nokre resultat

1,9 millionar ordinære medlemskapar i Norges idrettsforbund

Etter ein sterk vekst i dei ordinære medlemskapstala i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) frå 2011 til 2012 på nær 73 000 medlemskapar, har veksttakta minka litt siste året. Ved utgangen av 2013 var det nær 1,9 millionar ordinære medlemskapar, ein auke på 4 800 frå året før. Dei kvinnelege medlemskapane auka med 5 300, mens dei mannlege medlemskapane gjekk ned med 500. Talet på ordinære idrettslag har auka noko og var på 7 967 lag ved utgangen av 2013. I tillegg til dei ordinære idrettslaga var også 3 600 bedrifts-idrettslag med over 300 000 medlemskapar organiserte i NIF.

Dei siste ti åra har dei ordinære medlemskapstala i NIF auka med om lag 220 000. I perioden 2004-2013 er det medlemskapane blant kvinner målt i tal som har gått mest opp, med 114 000 medlemskapar, tilsvarande 18 prosent auke. Medlemskapane blant menn har auka med 106 000 i same periode, eller 10 prosent. Frå 2012 til 2013 finn ein den største veksten, både for gutar og jenter, i den yngste aldersgruppa 0-12 år. I aldersgruppa 13-19 år viser tala nedgang for begge kjønn det siste året. Den største prosentvise auken frå 2004 til 2013 har vore for jenter 0-12 år, med 27 prosent auke i medlemskapane. Fordelinga mellom kjønna er framleis stabil, med 60 prosent menn og 40 prosent kvinner også i 2013. Sjå figur 15.1 og tabell 15.2.

Figur 15.1. Medlemskap i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, etter alder. 2003-2013



Dei fleste idrettskrinsane hadde auke i medlemskapstala det siste året, 2012-2013. Oslo idrettskrins hadde størst auke i medlemskapar, 9 800, tilsvarande 4 prosent auke frå 2012 til 2013. Finnmark hadde 3,2 prosent auke. Sju idrettskrinsar hadde nedgang i medlemskapane, ein nedgang på mellom 0,1 og 7 prosent.

16 prosent av idrettsanlegga med universell utforming

Tala i tabell 15.3 syner tal frå Idrettsanleggsregisteret. I alt var det 54 000 eksisterande anlegg som var i drift i 2013. Det er ein auke på drygt 600 anlegg totalt. 15 av anlegga er nasjonalanlegg, og Starum Ridebane i Oppland er ny som nasjonalanlegg. Tabellen viser også at det er 36 500 ordinære idrettsanlegg, og 16 800 nærmiljøanlegg. 750 anlegg høyrer inn under kategorien andre anlegg som inkluderer fylkesanlegg, interkommunale anlegg og riksanlegg. I 2013 auka talet på ordinære idrettsanlegg med 250. Det blei 400 fleire nærmiljøanlegg siste året.

Nærmiljøanlegg omfattar blant anna balløkker/ballbingar, ulike typar aktivitetsanlegg og miljøkart.

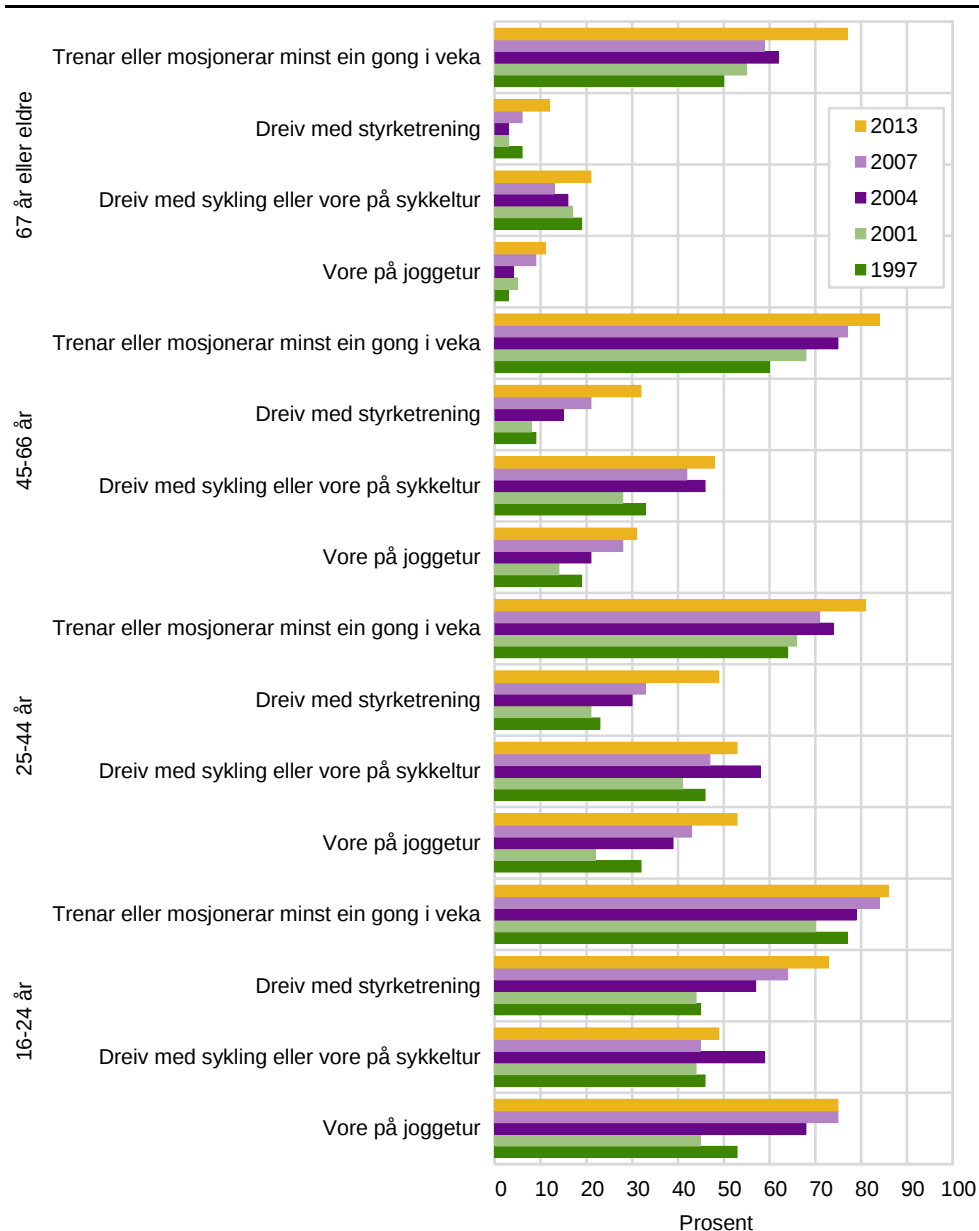
I 2013 hadde 8 500, eller 16 prosent, av anlegga registrert i Idrettsanleggsregisteret at dei hadde universell utforming, sjå «*Veileder Universell Utforming*» (KUD 2012). Tre av nasjonalanlegga, 5 500 av dei ordinære anlegga og nær 3 000 av nærmiljøanlegga hadde universell utforming.

Tabell 15.4 viser tal på nokre idrettsanlegg i perioden 2006-2013. I denne perioden har talet på aktivitetsanlegg auka med 37 prosent, frå drygt 4 200 anlegg til 5 800 anlegg, siste året med 170 anlegg. Også turstiar innanfor kategorien friluftsliv har auka i perioden 2006-2013, med 380. Det har i dei seinare åra blitt færre hoppbakkar, færre fotballbanar og friidrettsanlegg med grusdekke. Friidrettsanlegg med fast dekke har auka med 21 i same periode. Talet på gymnastikksalar og symjehallar i drift går stadig nedover. Siste året var det ein nedgang i gymnastikksalar på 35, sidan 2006 er det blitt 323 færre slike anlegg. Tala for symjebasseng viser berre ein nedgang på 1 anlegg siste året, og 80 færre samanlikna med 2006. Sjå fleire tal i tabell 15.4.

*Friluftslivets
fellesorganisasjon – 30
prosent fleire
medlemskapar dei siste fem
åra*

Talet på medlemskapar i Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO) fortset å auke. Dei siste fem åra har medlemskapane auka med 168 000, eller 30 prosent. På slutten av 2013 var det om lag 725 000 medlemskapar i FRIFO. Litt av auken kjem av at både i 2010 og 2011 kom det med to nye medlemskapsorganisasjonar. I 2010 blei Kristen Idrettskontakt medlem av FRIFO, og i 2011 blei Norsk Kennel Klub medlem, med sine 800 lokallag og nær 100 000 medlemskapar. Nokre medlemsorganisasjonar har hatt nedgang i medlemskapstala (til dømes Norsk Kennel Klub og Syklistenes landsforening). Dei fleste organisasjonane har likevel hatt oppgang i medlemstalet, til dømes Skiforeningen med nær 4 000 medlemskapar. Talet på medlemsorganisasjonar i FRIFO har halde seg stabilt på 15 det siste året, mens talet på lokallag har hatt ein svak nedgang.

Den Norske Turistforening (DNT) er framleis den største organisasjonen med sine 251 000 medlemskapar fordelt på 127 lokallag. Dei siste åra har det vore stor vekst i talet på medlemskapar i DNT, dei to siste åra har auken vore på om lag 10 000. Norges Jeger- og Fiskerforbund er den nest største organisasjonen, med nær 117 000 medlemskapar. Det kan verke som om interessa for denne organisasjonen er litt dalande da medlemstalet dei siste fem åra er redusert med nær 6 000. Tabell 15.5 viser meir detaljerte FRIFO-tal.

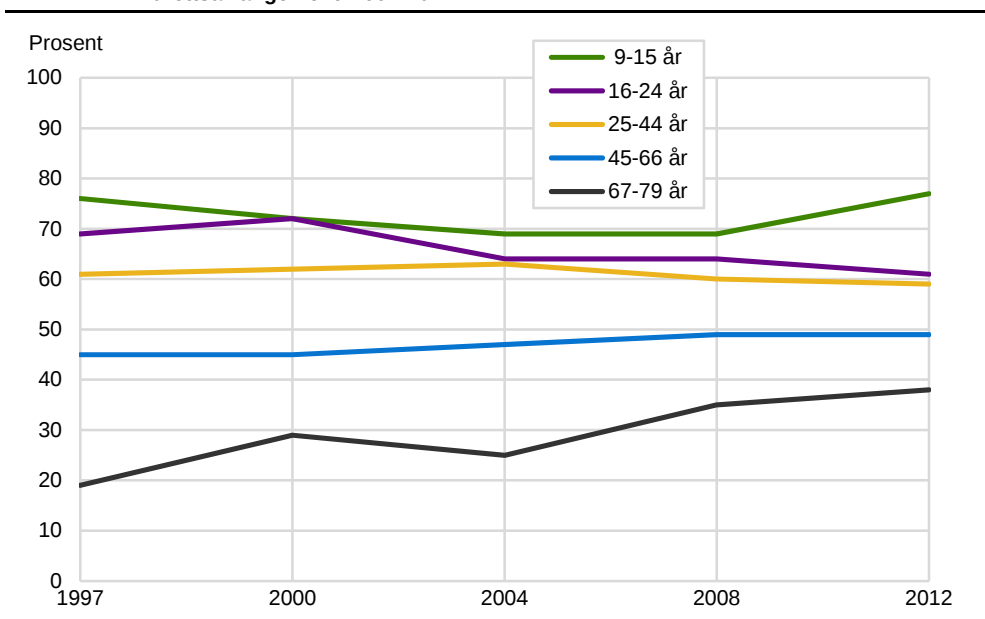
Figur 15.2. Prosentdel personar som dei siste tolv månadene har drive med aktivitetar knytte til trening og mosjon. 1997-2013

Kjelde: Levekårsundersøkinga, Statistisk sentralbyrå.

Åtte av ti trener minst ein gong i veka

Figur 15.2 viser tal frå levekårsundersøkingane 1997-2013 som har kartlagt nokre treningsaktivitetar i den norske befolkninga. I 2013 hadde 82 prosent av befolkninga 16 år og eldre vore på trening minst ein gong i veka. I 1997 var det tilsvarende talet berre 63 prosent. Det er blant dei eldste, dei over 67 år, at trenings- eller mosjonsaktiviteten har auka mest, frå 50 prosent i 1997 til 77 prosent i 2013 (SSB 2013).

Også styrketrening har blitt ein populær treningsform, og er den idrettsaktiviteten som har auka mest dei seinare åra. Prosentdelen som dreiv med denne typen aktivitet i 1997, var 19 prosent, i 2013 var han auka til 39 prosent. Blant dei over 67 år dreiv 12 prosent med styrketrening i 2013, ei dobling i høve til 1997.

Figur 15.3. Prosentdel personar som dei siste tolv månadene har vore på eit idrettsarrangement. 1997-2012

Kjelde: Norsk kulturbarometer, Statistisk sentralbyrå.

Halvparten av befolkninga på idrettsarrangement siste tolv månadar i 2012

55 prosent av befolkninga i alderen 9-79 år hadde vore tilskodar til idrettsarrangement dei siste tolv månadane i 2012. I 2008 var delen 56 prosent. Gjennomsnittleg tal på slike besøk var 5,8 per år i 2012. Ein større del menn enn kvinner går og ser på idrettsarrangement. Dette gjeld alle aldersgrupper. Ser ein berre på alder, er det store skilnader i kor mange som besøker eit idrettsarrangement, sjå figur 15.3. I aldersgruppa 9-15 år var 77 prosent til stades på eit idrettsarrangement. Denne delen har vore nokolunde stabil sidan 1997. Ser ein på den eldste aldersgruppa, dei mellom 67 og 79 år, har interessa for idrettsarrangement auka frå 19 prosent i 1997 til 38 prosent i 2012. Sjø også Kulturstatistikk 2012, tabell 16.6.

Kommunane brukte 3,1 milliardar kroner til idrettsformål

KOSTRA-tala (KOSTRA, sjå kapittel 1.2 og 1.3) viser at fylkeskommunane til saman brukte 104 millionar kroner til idrett i 2013, og kommunane (medrekna Oslo) brukte 3,1 milliardar kroner i netto driftsutgifter til idrett. Dette er 31 prosent av utgiftene som kommunane bruker til kulturformål, den høgaste delen dersom ein ser på dei siste fem åra. Brutto investeringsutgifter for idretten har vore om lag 2,9 milliardar kroner i gjennomsnitt for åra 2011-2013. Jamfør tabell 15.6 og kapittel 1.3, tabell 1.3.4.

Universell utforming av rekreasjons- og friområde i kommunane

Forutan dei økonomiske tala gir også KOSTRA-tala blant anna oversikt over areal for friluftslivsområde i kommunane, og areal for leik og rekreasjon. Tabell 15.1 gir ei oversikt over areal og friluftslivsområde i kommunane i åra 2007-2013. Totalt for landet finst det nær 1,5 millionar dekar (mål) friluftslivsområde med kommunal råderett gjennom offentleg eige eller bruksavtale i 2013. Det kan sjå ut som areala til desse formåla gjekk ned i åra 2011 og 2012, men har ein svak auke på 1 prosent siste året. Tabell 15.1 gir også informasjon om tal på rekreasjons- og friområde med universell utforming som kommunane har ansvaret for. I 2013 var 2 200 område tilrettelagde med universell utforming.

15.2. Om statistikken og organisasjonane

Idrettsregistreringa

Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité er det øvste organet i Noregs største interesseorganisasjon, med rundt 2,1 millionar medlemskapar fordelte på om lag 12 000 idrettslag (inkludert bedriftsidrettslag). NIF har som mål å vere den fremste bidragsytaren for å oppnå idrett for alle.

Alle opplysningane og tala i statistikken baserer seg på elektroniske rapportar frå kvar enkelt klubb som er medlem av NIF, og frå kvar særiddrettsgruppe i klubben.

Rapporteringa er per 31. desember i rapporteringsåret. Medlemskapane er summen av medlemmer i kvar enkelt klubb, og ikkje talet på personar som totalt er medlemmer i den organiserte idretten. Talet på personar er lågare fordi mange er medlemmer i fleire klubbar. Det har enno ikkje vore mogeleg å registrere eit totaltal på enkeltpersonar som er medlem (NIF 2012). Tala i denne publikasjonen omfattar berre statistikk over medlemskapar for dei ordinære idrettskrinsane (tal for bedriftsidretten og aktivitetstala er ikkje med i statistikken).

Idrettsanlegg.no

Idrettsanlegg.no (Kulturdepartementets register over idrettsanlegg og søknader om spelemidlar) er eit register over alle idrettsanlegga i Noreg. Anleggsregisteret omfattar anlegg og tiltak for friluftsliv, frå dei store anlegga bygde og utforma for internasjonale meisterskapar til små balløkker og skileikanlegg. Idrettsanlegg.no inneheld eit nettbasert søknadssystem for spelemidlar til idrettsanlegg, eit register over alle idrettsanlegga i Noreg, og ein kartfunksjon som viser den grafiske plasseringa til anlegga i standart kart og flyfoto (Idrettsanlegg.no).

Anlegga for friluftsliv er også registrerte så langt det er funne formålstenleg. Alle anlegga og tiltaka for friluftsliv som har fått tilskot av spelemidlane, er registrerte. I 2011 var det drygt 65 000 anleggseiningar i registeret, men data brukt i tabell 15.3 og 15.4 baserer seg på status «eksisterande» i registeret. Anlegga er registrerte med desse dataa: anleggsnummer i registeret, namnet på anlegget, anleggsstad (idrettspark eller liknande), kva for ein kommune anlegget ligg i, anleggskategori (til dømes: fotballanlegg, kart, friluftsliv), anleggstype (til dømes: grasbane, orienteringskart, badeplass), karakteristiske mål, anleggsklasse (til dømes: nasjonalanlegg, kommuneanlegg/ordinære anlegg, nærmiljøanlegg), plassering (kartkoordinatar i økonomisk kartverk) og eventuelt ombyggingsår, eigar, tildelte spelemidlar og året for tildelinga.

Anleggsregisteret vart oppretta i 1992, og sidan har opplysningar om anlegg for idrett og friluftsliv blitt registrerte inn etter kvart. Oppdatering av registeret skjer normalt ein gong i året. I 2006 og 2009-2011 er det utført ei opprydding i registeret, noko som kan gjere direkte samanlikningar med tidlegare år vanskeleg (Idrettsanlegg.no). Særleg har variabelen anleggsklasse vore utilfredsstillande registrert. Opprettinga av anleggsklasse held framleis på, sjølv om kvaliteten er blitt vesentleg heva.

Nærmiljøanlegg: Nærmiljøanlegg er anlegg eller område som er lagde til rette for eigenorganisert fysisk aktivitet og gjerne ligg i tilknytning til bustad- og/eller opphaldsområde. Områda skal vere fritt allment tilgjengelege og laga for eigenorganisert fysisk aktivitet, framfor alt for barn og ungdom, men også for lokalbefolkninga elles. Nærmiljøanlegg skal ikkje dekkje behovet for anlegg til organisert idrettsleg aktivitet eller ordinære konkurransar i idrett.

Nærmiljøanlegg kan plasserast i tilknytning til eit skoleanlegg og/eller eit idrettsanlegg (Kultur- og kyrkjedepartementet).

Friluftslivets fellesorganisasjon

Friluftslivets fellesorganisasjon, FRIFO, vart stifta i 1989 og er ein paraplyorganisasjon for dei 15 største friluftslivsorganisasjonane (i 2013) i landet, med til saman nær 725 000 medlemskapar og om lag 4 680 lokale lag og foreiningar. FRIFOs formål er å fremje det tradisjonelle, naturvennlege friluftslivet og allemannsretten (retten til fri ferdsel i norsk natur). (FRIFO).

Levekårsundersøkingane

Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart tredje år ei utvalsundersøking, der folk i alderen 9-79 år blir spurde om bruken av ulike fritidstilbod. Levekårsundersøkinga EU-SILC blir gjennomført årleg. Frå og med 2011 utgjer undersøkinga ein årleg fast kjerne av spørsmål og temabolkar med varierende tema. Temaa blir tekne oppatt med ein syklus på tre år. I 2011 var temaa friluftsliv, organisasjonsaktivitet, politisk deltaking og sosialt nettverk. I 2012 var temaa bustad og buforhold og i 2013 er temaa kulturbruk, idrett og fysisk aktivitet.

I Levekårsundersøkinga 2011 er det tidsbrot i måling av friluftsliv. I 2011 er enkelte friluftaktivitetar tekne bort, og nokre av spørsmåla er endra noko i høve til åra 1997-2007. Først og fremst er lengda på enkelte aktivitetar endra. Tidlegare gjorde ein skilnad mellom dagstur og tur med overnatting, nå skil ein mellom kort og lang tur (over/under tre timar). I tillegg til dette er innsamlingsmetoden endra. Tidlegare var dette temaet innhenta postalt, mens det i 2011-undersøkinga er samla inn via telefonintervju. Sjå Levekårsundersøkinga 2011 – friluftsliv.

Kulturbruksundersøkingane

Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart fjerde år ei utvalsundersøking, der folk i alderen 9-79 år blir spurde om bruken av ulike kulturtilbod. Siste tilgjengelege resultat er publisert i Norsk kulturbarometer 2012. Figur 15.3 gir tal frå Norsk kulturbarometer. Sjå også Kulturstatistikk 2012.

Referansar

FRIFO - Friluftslivets fellesorganisasjon: (<http://www.frifo.no>)

Idrettsanlegg.no: (<http://www.idrettsanlegg.no>)

Kultur- og kyrkjedepartementet: «Spelemidlar til ordinære nærmiljøanlegg – 2005 (V-0795 B)»:

(http://www.regjeringen.no/upload/kilde/kkd/bro/2006/0004/ddd/pdfv/253506-v-0795-n_2005_a4odin.pdf)

NIF-Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité: *Årsrapporter*. (<http://www.idrett.no/>)

«Veileder Universell Utforming» (KUD 2012).

(SSB 2013): Statistisk sentralbyrå (9. desember 2013): «Åtte av ti trener minst én gang i uka». (<http://www.ssb.no/kultur-og-fritid/statistikker/fritid>)

Meir informasjon

Statistisk sentralbyrå (19. desember 2011): «Høyt utdannede går mest på ski». (<http://www.ssb.no/fritid/>)

Statistisk sentralbyrå (8. desember 2011): «4 av 10 utfører gratisarbeid». (<http://www.ssb.no/orgakt>)

Statistisk sentralbyrå (2013): *Kulturstatistikk 2013*, Statistiske analysar 139 (<http://www.ssb.no/publikasjoner/>)

Vaage, Odd Frank: *Norsk kulturbarometer*, Statistisk sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/kulturbar>)

Kulturdepartementet: Idrett. (<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kud/tema/idrett.html>)

Tabell 15.1. Friluftslivsområde og leike- og rekreasjonsareal i kommunane. 2007-2013. Dekar

	2007	2008 ¹	2009	2010	2011	2012	2013
Friluftslivsområde med kommunal råderett gjennom offentlig eige eller bruksavtale	2 330 068	1 957 149	1 330 250	1 616 901	1 451 554	1 449 530	1 457 089
Samla areal for leike- og rekreasjonsareal	201 248	115 615	157 076	159 741	153 567	225 216	302 136
Talet på rekreasjons-/friområde tilrettelagt med universell utforming ²	-	2 588	1 823	2 068	2 259	2 120	2 219

¹ Frå 2008 estimerte tal for landet. ² Gjeld område med kommunalt driftsansvar.

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 15.2. Talet på lag og medlemskap, etter idrettskrins. 2001-2013

	Talet på lag		Medlemskap ¹							
			Menn				Kvinner			
			I alt	I alt	0-12 år	13-19 år	20- år	I alt	0-12 år	13-19 år
2001	7 136	1 430 597	880 658	214 268	151 983	514 407	549 939	162 050	105 199	282 690
2002	7 292	1 534 868	945 645	238 936	169 299	537 410	589 223	182 895	118 250	288 078
2003	7 531	1 579 550	975 016	250 267	176 490	548 259	604 534	190 571	122 714	291 249
2004	7 633	1 649 311	1 008 923	258 629	182 892	567 402	640 388	204 094	131 704	304 590
2005	7 791	1 675 737	1 018 786	265 888	187 810	565 088	656 951	211 619	136 842	308 490
2006	7 870	1 701 153	1 028 524	271 278	186 601	570 645	672 629	220 699	138 241	313 689
2007	7 725	1 738 086	1 047 103	275 608	188 242	583 253	690 983	222 743	139 818	328 422
2008	7 760	1 770 720	1 059 933	276 787	188 906	594 240	710 787	226 673	141 748	342 366
2009	7 813	1 758 229	1 050 413	281 904	186 578	581 931	707 816	233 203	140 594	334 019
2010	7 894	1 771 961	1 062 766	287 429	185 076	590 261	709 195	236 332	137 743	335 120
2011	7 894	1 791 297	1 072 816	289 917	187 875	595 024	718 481	240 661	139 443	338 377
2012	7 929	1 864 031	1 115 241	299 625	189 071	626 545	748 790	252 763	139 322	356 705
2013	7 967	1 868 840	1 114 735	304 231	187 500	623 004	754 105	258 189	138 997	356 919
Idrettskrins										
Østfold	410	87 256	55 982	12 745	8 666	34 571	31 274	9 728	5 836	15 710
Akershus	666	232 201	139 948	41 289	24 801	73 858	92 253	34 367	17 602	40 284
Oslo	638	251 920	155 045	40 725	21 762	92 558	96 875	30 433	13 376	53 066
Hedmark	366	80 793	47 292	14 397	7 925	24 970	33 501	12 832	6 055	14 614
Oppland	404	79 104	45 270	12 264	7 861	25 145	33 834	11 121	5 924	16 789
Buskerud	372	92 669	57 180	14 352	9 909	32 919	35 489	11 677	6 670	17 142
Vestfold	309	77 033	48 617	11 308	7 963	29 346	28 416	8 693	5 289	14 434
Telemark	304	57 602	33 615	8 689	5 699	19 227	23 987	7 920	4 506	11 561
Aust-Agder	176	40 508	23 678	6 361	4 346	12 971	16 830	5 343	3 103	8 384
Vest-Agder	261	55 863	33 936	9 445	5 978	18 513	21 927	7 810	4 329	9 788
Rogaland	580	146 948	89 123	27 452	15 260	46 411	57 825	23 982	11 219	22 624
Hordaland	824	174 742	102 859	30 218	18 447	54 194	71 883	27 329	14 940	29 614
Sogn og Fjordane .	189	43 487	23 944	5 816	4 465	13 663	19 543	5 291	3 738	10 514
Møre og Romsdal .	495	92 932	54 188	14 267	9 226	30 695	38 744	13 048	7 372	18 324
Sør-Trøndelag	539	135 331	78 554	19 016	13 236	46 302	56 777	16 533	10 758	29 486
Nord-Trøndelag	303	60 758	34 219	8 656	6 169	19 394	26 539	7 671	5 488	13 380
Nordland	540	71 281	40 581	12 227	7 299	21 055	30 700	11 164	6 106	13 430
Troms Romsa	397	58 753	33 799	9 973	5 735	18 091	24 954	8 516	4 510	11 928
Finnmark										
Finnmárku	194	29 659	16 905	5 031	2 753	9 121	12 754	4 731	2 176	5 847

¹ Medlemskapsoversikta viser summen av medlemmer i kvar enkelt klubb, ikkje talet på personar totalt som er medlem i den organiserte idretten. Dette talet vil vere mykje lågare fordi mange har medlemskap i fleire klubbar. Det er enno ikkje mogleg å registrere eit totalt tal på enkeltpersonar som er medlem i den organiserte idretten.

Kjelde: Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité.

Tabell 15.3. Talet på anlegg, etter klassifikasjon og fylke. 2004-2013

	I alt	Nasjonalanlegg	Ordinære idrettsanlegg	Nærmiljøanlegg	Andre anlegg ¹
2004	40 122	5	28 489	11 628	..
2005	42 526	5	30 146	12 375	..
2006	43 718	5	30 479	13 234	..
2007	43 911	5	30 343	13 563	..
2008	44 168	5	30 417	13 746	..
2009 ²	49 326	6	34 150	14 769	401
2010 ³	50 990	6	35 616	15 027	341
2011 ⁴	52 223	7	35 974	15 881	361
2012 ⁵	53 429	⁶ 14	36 202	16 434	779
2013	54 057	15	36 452	16 838	752
Anlegg med universell utforming 2013	8 435	3	5 480	2 841	108
Østfold	2 260	5	1 548	706	1
Akershus	4 115	0	2 735	1 354	26
Oslo	2 138	4	1 303	829	2
Hedmark	3 398	1	2 541	855	1
Oppland	3 211	2	2 368	835	6
Buskerud	3 454	2	2 537	912	3
Vestfold	2 159	0	1 480	670	9
Telemark	2 269	0	1 565	647	57
Aust-Agder	1 825	0	1 182	622	21
Vest-Agder	2 644	0	1 628	997	19
Rogaland	4 013	0	2 297	1 564	152
Hordaland	4 353	0	2 695	1 626	32
Sogn og Fjordane	2 361	1	1 514	821	25
Møre og Romsdal	4 267	0	2 884	1 157	226
Sør-Trøndelag	2 954	0	2 054	829	71
Nord-Trøndelag	2 375	0	1 626	685	64
Nordland	3 451	0	2 449	989	13
Troms Romsa	1 908	0	1 331	574	3
Finnmark Finnmarku	893	0	707	165	21
Svalbard	9	0	8	1	0

¹ Inkluderer fylkesanlegg, riksanlegg, interkommunale anlegg og uoppgjitt anleggsklasse. ² Tala er produserte per 31. oktober 2010 og omfattar eksisterande anlegg som er i drift. ³ Tala er produserte per februar 2011 og omfattar eksisterande anlegg som er i drift. ⁴ Tala er produserte per februar 2012 og omfattar eksisterande anlegg som er i drift. ⁵ Tala er produserte per februar 2013 og omfattar eksisterande anlegg som er i drift og har gyldig anleggskode. ⁶ I Østfold omfattar dette Rudskolen Motorsenter som er fordelt på fire anleggsnummer, samt Rakkestad motorpark, depotområde. I Oslo omfattar dette Ullevål stadion, samt tre ulike anlegg i Holmenkollen. I Buskerud omfattar dette to anleggsnummer i samband med Vikersund hoppcenter. I Oppland er det Kvitfjell alpinanlegg og Starum ridebane.

Kjelde: Idrettsanleggsregisteret.no, Kulturdepartementet.

Tabell 15.4. Tal på anlegg og innbyggjarar per anlegg for nokre utvalde anleggs-kodar. 2009-2013

Type anlegg	2009		2010		2011		2012		2013	
	Einingar	Innbyggjarar per anlegg	Einingar ¹	Innbyggjarar per anlegg	Einingar ²	Innbyggjarar per anlegg	Einingar ³	Innbyggjarar per anlegg	Einingar ⁴	Innbyggjarar per anlegg
Skianlegg i alt	3 943	1 232	3 878	1 269	3 793	1 314	3 747	1 348	3 735	1 368
Alpinbakkar	564	8 614	564	8 724	555	8 984	555	9 101	570	8 963
Hoppbakkar	883	5 502	817	6 022	758	6 578	721	7 006	698	7 320
Skiløyper	2 496	1 946	2 497	1 970	2 480	2 010	2 471	2 044	2 467	2 071
Friluftsliv i alt	3 038	1 599	3 244	1 517	3 174	1 571	3 257	1 551	3 332	1 533
Tursti	2 776	1 750	2 974	1 654	2 885	1 728	2 957	1 708	3 017	1 693
Turkart	262	18 543	270	18 223	289	17 252	300	16 838	315	16 219
Fotballanlegg i alt	4 676	1 039	4 690	1 049	4 630	1 077	4 593	1 100	4 591	1 113
Fotballbaner	4 626	1 050	4 641	1 060	4 578	1 089	4 540	1 113	4 536	1 126
Fotballhallar	50	97 164	49	100 414	52	95 882	53	95 307	55	92 892
Friddrettsanlegg i alt	976	4 978	992	4 960	953	5 232	909	5 557	902	5 664
Fast dekke	129	37 660	129	38 142	129	38 650	144	35 078	143	35 728
Grusdekke	472	10 293	484	10 166	463	10 769	416	12 142	407	12 553
Delanlegg	375	12 955	379	12 982	361	13 811	349	14 474	352	14 514
Hestesportanlegg	331	14 677	334	14 731	342	14 579	348	14 515	356	14 351
Ridebaner	222	21 884	221	22 264	222	22 459	224	22 550	226	22 606
Ridehallar	109	44 571	113	43 543	120	41 549	124	40 736	130	39 300
Isanlegg	64	75 909	65	75 697	68	73 322	68	74 283	69	74 044
Ishallar	42	115 671	42	117 150	45	110 797	45	112 251	45	113 535
Hurtigløpsbaner (kunstis)	13	373 708	13	378 485	13	383 528	13	388 560	14	364 933
Bandybaner (kunstis)	9	539 800	10	492 031	10	498 587	10	505 128	10	510 906
Idrettshallar	807	6 020	818	6 015	834	5 978	934	5 408	965	5 294
Flleirbrukshallar	807	6 020	818	6 015	834	5 978	934	5 408	965	5 294
Skoleanlegg	2 891	1 680	2 875	1 711	2 764	1 804	2 713	1 862	2 678	1 908
Gymnastikksalar	2 891	1 680	2 875	1 711	2 764	1 804	2 713	1 862	2 678	1 908
Nærmiljøanlegg	11 441	425	11 383	432	11 945	417	12 702	398	12 629	405
Balløkker/ ballbingar	5 413	898	5 399	911	5 539	900	5 696	887	5 626	908
Aktivitetsanlegg	4 852	1 001	4 809	1 023	5 199	959	5 614	900	5 784	883
Skolekart/nærmiljøkart	1 176	4 131	1 175	4 187	1 207	4 131	1 224	3 629	1 219	4 191
Symjehallar	1 082	4 490	1 067	4 611	1 034	4 822	1 032	4 895	1 027	4 975
Symjebasseng	1 015	4 786	1 000	4 920	969	5 145	967	5 224	966	5 289
Utandørs symjeanlegg	67	72 510	67	73 437	65	76 706	65	77 712	61	83 755
Golfbaner	108	44 983	114	43 161	122	40 868	127	39 774	136	37 567
18 hol	46	105 613	47	104 687	50	99 717	52	97 140	55	92 892
9 hol	56	86 754	59	83 395	62	80 417	65	77 712	71	71 959
6 hol	6	809 700	8	615 038	10	498 587	10	505 128	10	510 906
Orientering	3 466	1 402	3 470	1 418	3 476	1 434	3 474	1 454	3 471	1 472
Orienteringskart	3 438	1 413	3 442	1 429	3 448	1 446	3 446	1 466	3 444	1 483
Skiorienteringskart	28	173 507	28	175 725	28	178 067	28	180 403	27	189 224

¹ Gjeld eksisterande anlegg per 31. oktober 2010. ² Gjeld eksisterande anlegg i drift per februar 2011. ³ Gjeld eksisterande anlegg i drift per februar 2012.⁴ Gjeld eksisterande anlegg i drift per februar 2013.

Kjelde: Kulturdepartementet.

Tabell 15.5. Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO). Lokallag og medlemskap. 2008-2013

	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Lokallag	Medlem- skap	Lokallag	Medlem- skap	Lokallag	Medlem- skap	Lokallag	Medlem- skap	Lokallag	Medlem- skap	Lokallag	Medlem- skap
Heile landet	3 494	539 151	3 432	556 711	3 623	587 682	4 312	694 616	4 685	722 578	4 682	724 586
Den Norske												
Turistforening	56	222 291	56	231 783	56	241 520	57	241 620	110	246 011	127	250 965
Forbundet Kysten ³ ..	114	8 910	116	9 285	116	9 336	116	9 557	124	9 814	125	9 949
Skiforeningen	8	48 646	8	50 362	8	57 731	8	64 251	7	67 065	9	71 044
Norges Jeger- og												
Fiskerforbund	577	117 864	574	122 603	567	121 223	572	118 675	571	117 613	573	116 748
Norges												
folkesportforbund ..	268	20 000	243	20 000	236	20 000	221	20 000	498	41 600	506	43 200
KFUK-KFUM-												
speiderne	256	12 212	² 244	11 858	249	12 285	241	11 321	206	9 573	222	10 200
Norges												
Klatreforbund ¹	176	11 520	180	12 051	162	12 583	177	15 661	181	17 872	189	19 206
Norges												
orienteringsforbund	397	23 120	397	22 465	386	23 169	378	22 388	379	22 386	377	23 354
Norges												
Padleforbund	110	14 439	105	16 313	104	15 656	107	15 897	111	16 652	114	16 930
Norges Røde Kors												
Hjelpekorps	307	13 395	306	14 132	320	12 000	307	14 118	303	14 745	303	14 770
Norges												
speiderforbund	550	19 531	546	18 576	552	20 216	381	18 273	509	18 040	494	20 593
Norske 4H	659	16 314	647	16 683	635	16 663	626	16 622	625	16 288	617	15 627
Syklistenes												
landsforening	16	10 909	10	10 600	12	11 000	12	12 000	12	12 500	12	10 127
Kristen												
Idrettskontakt ⁴	-	-	-	-	220	14 300	310	14 475	242	14 196	218	14 050
Norsk Kennel Klub ⁵	-	-	-	-	-	-	799	99 758	807	98 223	796	87 823

¹ Ny medlem 2003. ² Nedgangen i lokale lag kjem av samanslåinga av KFUK- og KFUM-speidarane. ³ Ny medlem 2006. ⁴ Ny medlem 2010. ⁵ Ny medlem 2011.
Kjelde: Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO).

Tabell 15.6. Netto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter for kommunekonsern til idrett, etter fylke. 2008-2013

	Netto driftsutgifter funksjon 380 Idrett	Netto driftsutgifter funksjon 381 Idrettsanlegg	Netto driftsutgifter funksjonen 380 og 381, idrett. Prosent av totale netto driftsutgifter til kulturformål	Brutto investeringsutgifter funksjon 380 Idrett	Brutto investeringsutgifter funksjon 381 Idrettanlegg
	Millionar kroner		Prosent	Millionar kroner	
2008	1 316,9	718,8	27,3	1 020,3	1 503,2
2009	945,5	1 210,1	28,0	703,1	2 605,6
2010	801,8	1 796,3	30,5	357,4	3 077,9
2011	823,9	1 837,1	29,9	315,2	2 809,4
2012	937,4	1 926,6	30,5	357,8	2 536,4
2013	944,8	2 137,0	31,4	243,5	2 428,3
2013					
Østfold	32,3	98,7	31,0	1,2	105,2
Akershus	78,7	303,5	37,3	4,0	370,6
Oslo	20,8	482,9	36,6	5,2	77,4
Hedmark	45,2	45,2	28,0	4,7	287,7
Oppland	74,1	44,8	32,0	1,9	45,1
Buskerud	46,4	72,3	26,5	13,9	21,4
Vestfold	38,9	64,7	29,3	10,1	39,2
Telemark	48,8	62,9	29,2	3,3	9,1
Aust-Agder	19,4	34,2	25,4	2,4	37,9
Vest-Agder	29,1	51,3	21,0	3,4	158,5
Rogaland	121,6	233,4	33,2	6,6	286,4
Hordaland	111,2	179,1	30,7	68,2	351,1
Sogn og Fjordane	24,0	31,7	26,7	6,5	46,2
Møre og Romsdal	37,1	83,9	27,7	42,5	157,1
Sør-Trøndelag	82,3	116,5	33,2	5,6	138,5
Nord-Trøndelag	25,7	42,2	27,1	18,5	36,9
Nordland	46,0	84,0	27,7	37,5	63,4
Troms Romsa	39,2	63,3	31,5	5,1	43,4
Finnmark Finnmarku	24,1	42,5	31,6	3,1	153,0

Kjelde: KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

16. Trus- og livssynssamfunn og Den norske kyrkja

16.1. Nokre resultat

550 000 medlemmer i trus- og livssynssamfunn

Trus- og livssynssamfunn som er utanfor Den norske kyrkja (Dnk), og som får statstilskot, hadde 549 400 medlemmer per 1. januar 2013, eller 11 prosent av befolkninga på same tidspunkt. Dette er ein auke på 39 000 medlemmer, eller 8 prosent, frå året før.

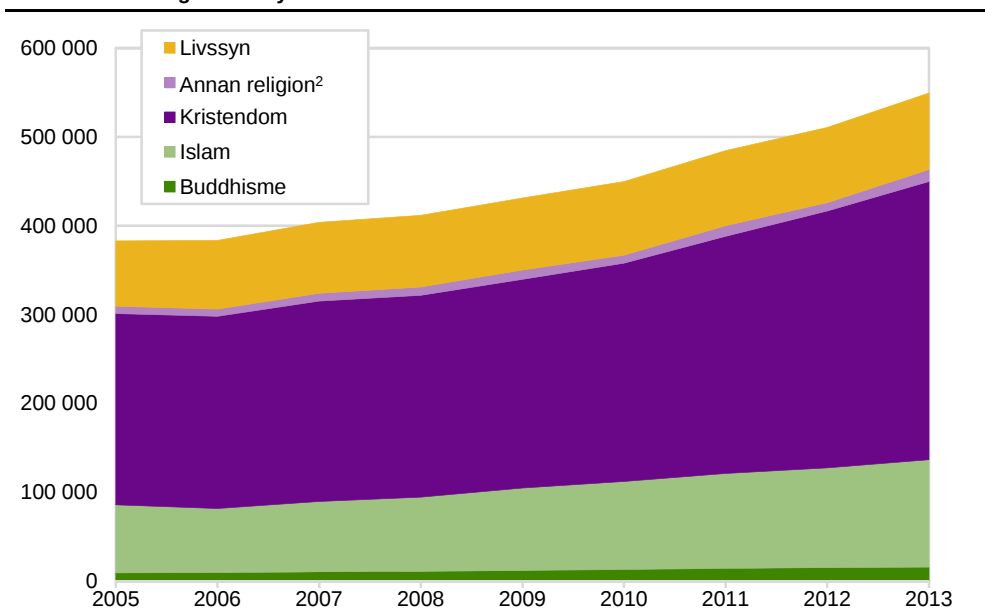
Veksten i talet på medlemmer i trus- og livssynssamfunn med statstilskot er høgare i høve til førre året sjølv om ein korrigerer for dei samfunna som ikkje var representerte i statistikken i 2012. Nokre nye samfunn har kome til i statistikken for 2013, medan det er andre samfunn som har vore med tidlegare som ikkje er representerte i år. Dersom nokre samfunn ikkje har motteke tilskot enkelte år, vil medlemstalet gå ned i statistikken, noko som for enkelte kategoriar kan innebære store svingingar.

Sidan 2006 har talet på medlemmer i trus- og livssynssamfunn auka med 165 900 medlemmer. Dei kristne trussamfunna står for over halvparten av denne veksten dersom ein ser på heile perioden under eitt.

Nær 313 000 er medlemmer i kristne trussamfunn

Av alle medlemmene i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, og som får statstilskot, har framleis dei kristne trussamfunna flest, med 313 000 medlemmer (SSB 2013). Dette utgjør 57 prosent av alle medlemmer per 1. januar 2013. Dei kristne trussamfunna har hatt størst vekst i talet på medlemmer, med heile 24 000, eller om lag 8 prosent. Den romersk-katolske kyrkja er det største kristne trussamfunnet eller trusretninga, med over 121 000 medlemmer. Talet på medlemmer i Den romersk-katolske kyrkja har stige med nær 19 000, eller 18 prosent, sidan 2012 og talet er dobbelt så høgt som i 2008. Denne auken kan ein se i samband med auka innvandring frå andre land, spesielt har innvandringa frå romersk-katolske land i Aust-Europa vore høg dei siste åra. Sjå [statistikken for Innvandring og utvandring](#). Kyrkjelydar innanfor pinserørsla talde om lag 39 400 medlemmer i byrjinga på 2013. Ein ser her ein liten auke i medlemstalet etter fleire år med svak nedgang. Sjå tabell 16.3.

Figur 16.1. Medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter religion/livssyn. 2005-2013. Prosent



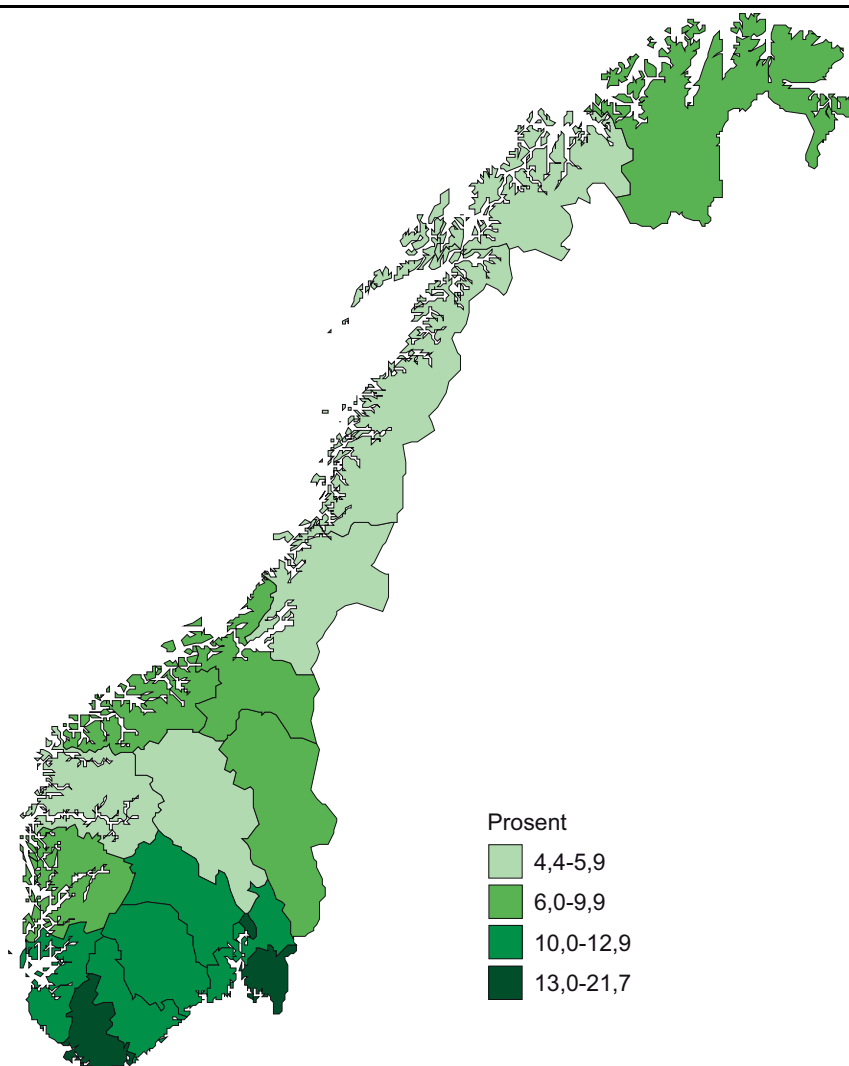
¹ Omfattar berre medlemmer det blir motteke offentleg stønad for.

² Omfattar Bahai, Hinduisme, Jødedom, Sikhisme og andre trusretningar. To samfunn er ikkje representerte i statistikk i 2012, eit under jødedom og eit under sikhisme.

Kjelde: Trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, Statistisk sentralbyrå.

<i>120 900 er medlemmer i islamske trussamfunn</i>	Islamske trussamfunn hadde 120 900 medlemmer per 1. januar 2013. Dei utgjorde 22 prosent av alle medlemmene i trus- og livssynssamfunn utanfor Dnk. Sjølv om talet på muslimar auka med 8 700 medlemmer det siste året, har prosentdelen halde seg stabil dei siste åra. Også nokre av dei andre religionane i statistikken har halde seg på om lag same nivå. Buddhisme utgjer 3 prosent, medan hinduisme og sikhisme utgjer høvesvis 1,2 og 0,6 prosent per 1. januar 2013. Trussamfunn som høyrer til hinduisme, hadde størst prosentvis auke i medlemstal, om lag 19 prosent frå 2012 til 2013, og desse samfunna har til saman 6 800 medlemmer.
<i>Fleire medlemmer i Human-Etisk Forbund</i>	84 300 var medlemmer i Human-Etisk Forbund per 1. januar 2013. Dette er ein auke på litt over 1 000 medlemmer frå året før. Andre livssynssamfunn hadde på det same tidspunktet 1 750 medlemmer. Det har også vore ein svak auke av medlemmer i livssynssamfunn utanom Human-Etisk Forbund.
<i>Framleis flest nye medlemmer i Oslo</i>	Fram til årsskiftet 2012/2013 har det vore ein vekst i talet på medlemmer i trus- og livssynssamfunna utanfor Den norske kyrkja i alle delar av landet. Oslo er framleis fylket der flest står i eit trus- eller livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja. I hovudstaden er 135 000, eller 22 prosent, av innbyggjarane medlemmer i eit trus- eller livssynssamfunn utanfor Dnk. Denne delen viser ein svak auke i høve til folkemengda per 1. januar 2013. Om lag ein fjerdedel av alle medlemmene i trus- og livssynssamfunn utanfor Dnk er busette i hovudstaden. Oslo hadde også den største auken i det absolutte talet på medlemmer frå 1. januar 2012, med 10 100. Oppgangen i hovudstaden utgjorde 8 prosent, men fleire fylke hadde ein høgare prosentvis vekst i talet på medlemmer, til dømes Sogn og Fjordane med 16, og Hordaland med 12 prosent auke. Mellom dei som er busette i Oslo, har dei islamske samfunna nærare 53 000 medlemmer, og kristne trussamfunn drygt 56 000 medlemmer. Oslo har også største delen av medlemmene i livssynssamfunn, med 18 000. 37 prosent av alle medlemmene i trus- og livssynssamfunn bur i Oslo og Akershus, om lag det same talet som åra før. Sjå tabell 16.2.

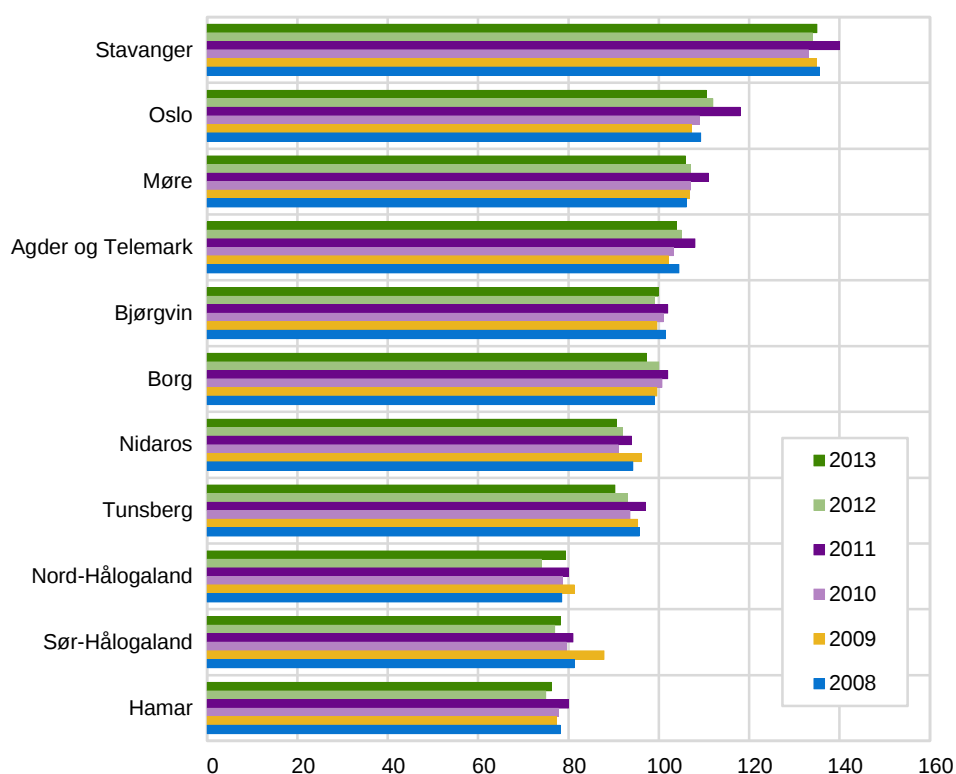
Figur 16.2. Medlemmer¹ i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter fylke. 2013. Prosent



¹ Omfattar berre medlemmer det blir motteke offentlig stønad for.
Kjelde: Trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, Statistisk sentralbyrå.

*Under 6 millionar
gudstenestebesøk i Den
norske kyrkja*

Deltaking i gudstenestene i Den norske kyrkja fortset å gå ned. I 2013 viste tala for fyrste gong under 6 millionar besøk. Det var ein nedgang på 64 000 besøk, eller 1,1 prosent, i høve til 2012. Denne nedgangen er ikkje så stor som frå 2011 til 2012 da nedgangen var 4 prosent. Dei to nordlegaste bispedøma hadde ein auke i gudstenestedeltakinga, dei andre bispedøma hadde nedgang. Størst var nedgangen i Oslo og Nidaros. Nær 80 prosent av alle besøka på gudstenester er besøk på gudstenester på søndagar og helgedagar, med 4,7 millionar besøk. På kvardagsgudstenestene var det 1,2 millionar besøk. Det er på desse gudstenestene nedgangen er størst, 1,3 prosent, mens nedgangen på gudstenester på søndagar og helgedagar var noko svakare, med 1 prosent. I 2013 blei det samstundes halde om lag 800 færre gudstenester enn førre året. I gjennomsnitt var det 93 personar på kvar gudsteneste i 2013, det same som 2012. Ser ein berre på søn- og helgedagsgudstenestene, var det 98 deltakarar i gjennomsnitt på kvar gudsteneste. Figur 16.3 gir eit bilete på deltakarar per gudsteneste søndagar/helgedagar i gjennomsnitt i dei ulike bispedøma.

Figur 16.3. Den norske kyrkja. Talet på deltakarar per gudsteneste søndagar/helgedagar i gjennomsnitt, etter bispedøme. 2008-2013

Kjelde: Kyrkje_KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Også i 2013 vart det halde fleire gudstenester med tilbod om å delta i nattverda, som viser seg i stadig høgare tal på nattverdsgjester, 1,3 millionar i 2013. På dei 2 300 gudstenestene på julaften var det i gjennomsnitt 247 deltakarar, det same talet som i 2012. Totalt deltok nær 560 000 på julaftansgudstenestene jula 2013. I påsken, frå skjærtorsdag til og med 2. påskedag, var det nær 200 000 på besøk i kyrkjene.

36 600 døypte i Den norske kyrkja

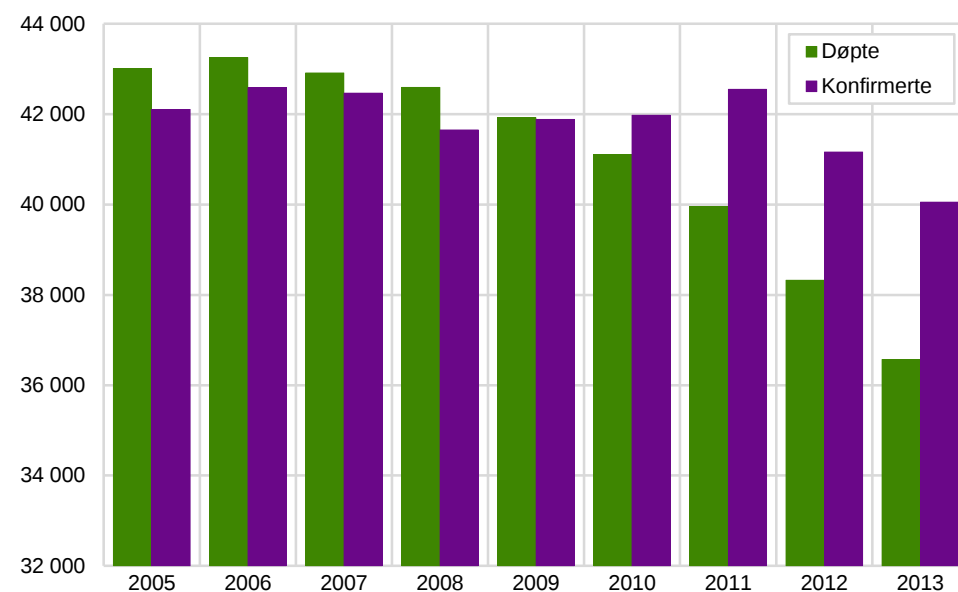
Talet på døypte viser same tendens som åra før, med færre døypte i Den norske kyrkja. I 2013 blei det utført nær 36 600 dåpshandlingar. Dette utgjør ein nedgang på nær 1 800 frå året før. Prosentdelen døypte i forhold til talet på fødde var i fjor 62 prosent, mot 64 prosent i 2012. Denne delen har gått ned sjølv om fødselstala også har gått ned i denne perioden. Frå 2005 har prosentdelen døypte i Den norske kyrkja i forhold til talet på fødde gått ned frå 76 prosent til 62 prosent (SSB 2014 a).

40 100 konfirmantar

I 2012 var det for første gong på fleire år nedgang i talet på kyrkjelege konfirmasjonar. Denne tendensen har fortsett i 2013. Nær 40 100 blei konfirmerte i Den norske kyrkja i 2013. Det er 1 100 færre konfirmantar enn året før. Sjølv om talet på konfirmasjonar i kyrkja går litt ned, har likevel delen konfirmerte i høve til totalt tal 15-åringar halde seg stabil på 64 prosent av 15-åringane.

Biletet er noko meir variert dersom ein ser på dei ulike bispedøma. To bispedøme, Oslo og Tunsberg, hadde ein svak auke i talet på konfirmasjonar i 2012. Desse to bispedøma viser nedgang for 2013 med respektive 5 og 8 prosent. I Tunsberg bispedøme er delen konfirmerte av 15-åringane 58 prosent, medan delen i Oslo ligg på 38 prosent. I Møre bispedøme står kyrkjeleg konfirmasjon framleis sterkt, 82 prosent av alle 15-åringane i dette bispedømet blei konfirmerte i Den norske kyrkja i 2013, det same som året før.

Figur 16.4. Den norske kyrkja. Talet på døypte og konfirmerte. 2005-2013



Kjelde: Kyrkje_KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

75 prosent medlem i Dnk

Ved årsskiftet 2013/2014 var 75,2 prosent av Noregs befolkning medlemmer i Den norske kyrkja. Sjå tabell 16.2. Denne prosentdelen er 0,3 prosentpoeng høgare enn nøkkeltala i KOSTRA-publiseringa. Årsaka til at medlemstalet som kjem fram i tabell 16.2 er høgare, er at dei medlemmene som har ukjend bustad eller adresse, er med. Desse får ikkje utdelt noko kommunenummer og er derfor ikkje med i KOSTRA-tala. Totalt var det 3 843 721 medlemmer i Dnk 31.desember 2013. Sett i høve til befolkninga i dei ulike fylka, har delen medlemmer gått ned i alle fylka, det vil seie at talet på medlemmer i Dnk veks mindre enn befolkninga. Men dersom ein ser på dei absolutte tala, aukar talet på medlemmer i fleire fylke.

I årsstatistikken for Dnk blei det rapportert at 5 500 personar melde seg ut av Dnk i 2013, og 1 060 melde seg inn. Det er ein auke på 200 utmelde samanlikna med talet for 2012. Talet på innmelde gjekk ned med 100 personar siste året.

Nøkkeltala for Dnk viser også kor mange gravferder som blir gjennomførte kvart år. Det blei rapportert 37 200 kyrkjelege gravferder i 2013, ein svak nedgang frå det føregåande året. Dette svarer til om lag 90 prosent av talet på dei som døydd i 2013, den same delen som i 2012. I 2011 hadde 92 prosent av talet på dei som døydd, kyrkjeleg gravferd. Fleire detaljar om kyrkjelege handlingar finn ein i tabell 16.4.

8 900 kyrkjelege vigslar

I alt blei 23 400 ekteskap inngått i 2013, om lag 1 000 færre enn året før. Denne nedgangen viser seg også i nedgang på kyrkjelege vigslar, 680 færre kyrkje-bryllaup. Totalt 8 200 par blei vigde i Dnk (SSB 2014 a). Prosentdelen kyrkjelege vigslar sett i høve til alle vigslar var 37 prosent i 2013 (folkeregisteropplysningar), 2 prosentpoeng lågare enn året før (SSB 2014 c). I 2009 og 2010 var delen kyrkjelege vigslar respektive 43 og 42 prosent av det totale talet vigslar. Tala på vigslar rapporterte gjennom årsstatistikken frå dei geografiske sokna ligg litt lågare enn folkeregisteropplysningane da handlingar utanfor sokna (til dømes vigslar ved institusjonar, feltprestkorpsset og anna som har eiga kyrkjebokføring) ikkje er rekna med i årsstatistikken. Vigslar utførte i utlandet er heller ikkje rekna med i tala.

Sysselsette i Dnk – fleire kvinner

Sysselsetjingsstatistikken viser at det var drygt 8 700 sysselsette i Den norske kyrkja per 4. kvartal 2013, ein svak auke på 58 sysselsette i høve til året før. 53 prosent av dei tilsette i Dnk var kvinner. Det viser tala frå den registerbaserte sysselsetjingsstatistikken for Dnk. Sidan 2005 har delen kvinnelege tilsette variert mellom 50 og 53 prosent. Talet på dei sysselsette i 2013 ligg på same nivå som i

2005. Tala i tabell 16.6 gir ei oversikt over sysselsette etter verksemd og kjønn, sjå kapittel 3.3 og avsnitt 16.2.

I tabell 06932 i Statistikkbanken (ssb.no) kan ein også finne sysselsette personar og avtala årsverk i Dnk etter yrke, kjønn, alder og bispedøme. I 2013 var det 1 600 sysselsette innanfor geistlege yrke, det same talet som i 2012. 35 prosent av desse var kvinner i 2013, ein auke frå 28 prosent i 2006.

*Statlege og kommunale
utgifter til
Dnk og trus- og
livssynssamfunn*

Til og med 2013 hørte Den norske kyrkja (Dnk) til under Fornyings-, administrasjons- og kyrkjedepartementet, men frå 2014 høyrer Dnk igjen under Kulturdepartementet. Dei statlege utgiftene til Dnk utgjorde 1 714,1 millionar kroner i 2013. Rekneskapen for 2013 frå Kulturdepartementet viser at dei statlege utgiftene til «tilskot til trussamfunn med meir.» utgjorde 245,8 millionar kroner. Sjå. kapittel 1 og tabellane 1.1.1 og 16.7.

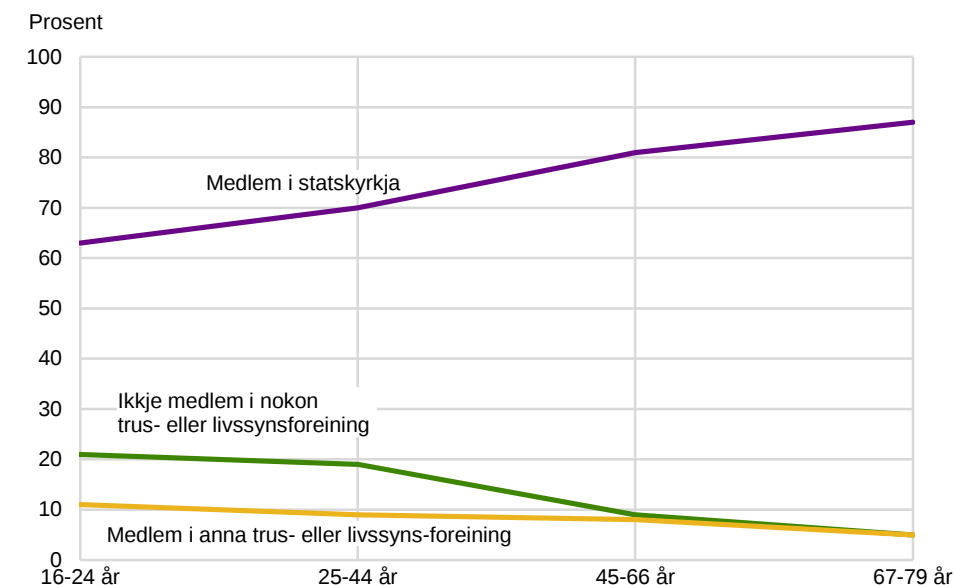
Utgiftene kommunane har til Dnk og andre religiøse formål for 2013, finn ein i tabell 16.8 som er basert på KOSTRA-rapporteringa. Totalt var netto driftsutgifter i kommunane til Dnk (rekneskapsfunksjon 390 og rekneskapsfunksjon 393 kyrkjegardar, gravlundar og krematorium) på nær 2,7 milliardar kroner til saman. Dette svarer til 1,0 prosent av totale netto driftsutgifter i kommunane. Fordi det er få kommunar som har forvaltningsansvaret for gravplassar og krematorium, må ein sjå desse to funksjonane under eitt. Til «andre religiøse formål», til dømes tilskot til trus- og livssynssamfunn, var netto driftsutgifter 293 millionar kroner, ein auke på 20 prosent frå 2012. Sjå tabell 16.8.

*Driftsresultat på 265
millionar kroner for
kyrkjelege fellesråda*

Etter ein nedgang i brutto driftsresultat for dei kyrkjelege fellesråda frå 2011 til 2012, viste dei siste tala ein auke på 92 millionar kroner, eller 53 prosent, frå 2012 til 2013. Brutto driftsresultat blei i 2013 på 265 millionar kroner. Driftsinntektene for fellesråda var om lag 4,5 milliardar kroner i 2013, mot knapt 4,2 milliardar året før. Dette er ein auke på 7 prosent. Driftsutgiftene var drygt 4,1 milliardar kroner, mot 4 milliardar kroner i 2012. 58 prosent av driftsinntektene til fellesråda blir dekt av kommunale tilskot, om lag 2,6 milliardar kroner. Statlege tilskot til dei kyrkjelege fellesråda var om lag 285 millionar kroner i 2013 (SSB 2014 c).

*14 prosent av befolkninga
ikkje medlem i trus- eller
livssynsforeining*

Tal frå Kulturbruksundersøkinga 2012 blant personar 9-79 år viser at 14 prosent av befolkninga gav opp at dei ikkje var medlem i noka trus- eller livssynsforeining, 75 prosent var medlem i statskyrkja og 9 prosent medlemmer av ei anna religiøs foreining eller livssynsforeining. I 1994, 18 år tidlegare, svarte 8 prosent at dei ikkje var medlem i noko foreining og 85 prosent var medlem i statskyrkja. Kvinner var i noko større grad enn menn medlemmer av statskyrkja, 79 prosent kvinner og 71 prosent menn. Det er særleg dei unge som ikkje er medlem i noka trus- eller livssynsforeining, sjå figur 16.4. Dei som bor i Oslo/Akershus, er i mindre grad medlemmer i noka trus- eller livssynsforeining enn ein person som er busett i andre landsdelar (Vaage 2013). Fleire resultat frå undersøkinga finn ein i tabell 16.10 og i Norsk kulturbarometer 2012.

Figur 16.5. Personar som har ulik tilknytning til trus- eller livssynsforeining, etter alder. Alder 16-79 år. 2012. Prosent

Kjelde: Norsk kulturbarometer, Statistisk sentralbyrå.

16.2. Om statistikken – trus- og livssynssamfunn og Den norske kyrkja

Trus- og livssynssamfunn

Hovudformålet med denne statistikken er å synleggjere talet på medlemmer i dei trussamfunna og livssynssamfunna utanfor Dnk som søker om statsstøtte. Statistikken over trus- og livssynssamfunn utanfor Dnk byggjer på oppgåver frå fylkesmennene over dei samfunna som har fått statstilskot. Frå 2005 blir medlemslistene til trus- og livssynssamfunna som søker om statstilskot via fylkesmennene, sende til Brønnøysundregistra (BR) for kontroll. Medlemslistene blir kontrollerte for dobbeltmedlemskap mellom dei ulike trus- og livssynssamfunna og for dobbeltmedlemskap mellom Dnk og trus- og livssynssamfunn utanfor Dnk. SSB får oppgåve over talet på medlemmer frå BR.

Alle trus- og livssynssamfunna som er godkjende hos fylkesmannen, og som får statstilskot for rapporterte tal på medlemmer i samfunnet, er med i statistikken. Eininga i statistikken er det enkelte samfunn. Nokre nye samfunn kjem til i statistikken kvart år, mens andre samfunn som har vore med tidlegare/andre år, ikkje alltid er representerte året etter. Statistikken inneheld ikkje opplysningar om talet på menigheiter.

Dnk – årsstatistikk

Frå og med statistikkåret 2005 skjer rapporteringa av årsstatistikk for Dnk på elektronisk skjema til SSB. Innhentinga av statistikken var til og med 2011 eit samarbeid mellom SSB og Fornyings-, administrasjons- og kyrkjedepartementet. Frå 2012 er ansvaret for kyrkjestatistikken overført til Kyrkjerådet. Formålet med statistikken er å gi informasjon om verksemda i kyrkjelydane.

Statistikken omfattar alle geografiske sokna i Den norske kyrkja, med unntak av Svalbard. Statistikken for 2013 inneheld 1 235 sokn. Kvart år har det blitt færre einingar i populasjonen. Dette kjem av samanslåingar av sokn, anten som forsøksordning eller permanent samanslåing. Det blir samla opplysningar om innmeldingar, utmeldingar, kyrkjelege handlingar⁷, gudstenester, opplæring og diakoni, barnehage- og skolekontakt, kyrkjemusikk og kulturarbeid, frivillig arbeid og ofringar. I hovudsak skal det rapporterast om verksemdar som er i soknet, og

⁷ Talet på kyrkjelege vigslar i denne statistikken avvik noko frå talet på kyrkjelege vigslar som byggjer på folkeregisteropplysningar i 'befolkningsstatistikk, ekteskap og skilsmissar'.

som presten, soknerådet og dei tilsette har ansvaret for. Aktivitetar som andre kristelege organisasjonar driv, er ikkje med i denne statistikken.

Rekneskapane frå Dnk – fellestråda

Dei kommunale løyvingane til kyrkja, sjå tabell 16.9, blir i hovudsak forvalta av dei kyrkjelege fellestråda. Rekneskapsstatistikk for dei kyrkjelege fellestråda blei for første gong innhenta for rekneskapsåret 1997. Heimel for denne statistikken er kyrkjelova av 7. juni 1996, og forskrift om økonomiforvaltninga for kyrkjelege fellestråd og kyrkjelydar i Dnk av 25. september 2003. I 2004 gjekk fellestråda og sokna over til å føre rekneskapane etter ny kontoplan. Statistikken blir publisert årleg på nasjonalt nivå på www.ssb.no. I tabell 16.9 følgjer oversikt over utgifter og inntekter for fellestråda fordelt på ulike formål.

Dnk – verksemd

Etter Standard for næringsgruppering (SN2002) omfattar tala for religiøs verksemd til og med 2008: næring 91310 religiøse organisasjonar; næring 93030 gravferdsverksemd og drift av kyrkjegardar og krematorium.

Helse, omsorg og sosiale tenester omfattar næringane: 85339 andre sosialtenester utanfor institusjon; 85333 aktivitetssentra for eldre og funksjonshemma; 85313 omsorgsinstitusjonar for eldre og funksjonshemma og 85118 somatiske sjukeheimar. Barnehagar og skolefritidsordningar omfattar tilsvarende næringar (85331 og 85327). Offentleg administrasjon knytt til kyrkje med meir omfattar tilsvarende næring (75120). Andre verksemdar omfattar næringane 93020 frisering og anna venleikspeie; 70202 utleige av eigen fast eigedom elles og 55301 restaurant- og kafédrift.

Religiøs verksemd omfattar etter ny Standard for næringsgruppering (SN2007): næring 94.910 religiøse organisasjonar og næring 96.030 gravferdsverksemd og drift av kyrkjegardar og krematorium.

Helse, omsorg og sosiale tenester omfattar næringane 87.102 somatiske sjukeheimar; 87.301 aldersheimar; 87.304 avlastingsheimar/-institusjonar; 87.305 bustader for barn; 88.102 dagsenter/aktivitetssenter for eldre og funksjonshemma; 88.103 eldresenter og 88.999 andre sosiale tenester utan tilbod om bustad. Barnehagar og skolefritidsordningar omfattar næringane 88.911 og 88.913. Offentleg administrasjon knytt til kyrkje med meir omfattar næring 84.120. Andre verksemdar omfattar næringane 56.101 drift av restaurantar og kaféar; 56.210 cateringverksemd; 68.209 utleige av eigen eller leigd fast eigedom elles og 96.020 frisering og anna venleikspeie. Sjå også kap. 3.3.

Rekneskapsfunksjonar til kyrkje og andre religiøse formål – kommunar

I KOSTRA-rapporteringa av rekneskapane til kommunane omfattar kyrkje og andre religiøse formål desse rekneskapsfunksjonane:

- 390 Den norske kyrkja
- 392 Andre religiøse formål
- 393 Gravplassar og krematorium

For rekneskapsomgrep nytta i KOSTRA, sjå kap. 1.3. omgrep og definisjonar.

Kulturbruksundersøkingane

Statistisk sentralbyrå gjennomfører kvart fjerde år kulturbruksundersøkingar. Dataa i tabell 16.10 er henta frå desse undersøkingane, publiserte i Norsk kulturbarometer 2012. I denne undersøkinga blei det blant anna spurt: «*Er du medlem av statskyrkja eller noko anna trussamfunn?*».

Referansar

(SSB 2013) Statistisk sentralbyrå (4.12.2013): «8 prosent auke for trus- og livssynssamfunna». (<http://www.ssb.no/trosamf/>)

(SSB 2014 a) Statistisk sentralbyrå (6.5.2014): «Halv million på julaftensgudstjeneste». (http://www.ssb.no/kirke_koetra)

(SSB 2014 b) Statistisk sentralbyrå (21.8.2014): «Færre skil og separerer seg». (<http://www.ssb.no/ekteskap/>)

(SSB 2014 c) Statistisk sentralbyrå (26.6.2014): «Betra driftsresultat for kyrkjelege fellesråd». (<http://www.ssb.no/offentlig-sektor/statistikker/kirkeregn>)

Vaage, Odd Frank (2013): *Norsk kulturbarometer 2012*, Statistiske analysar 135, Statistisk sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/kulturbar>)

Meir informasjon

Den norske kyrkja: (<http://www.kirken.no>)

Fornyings-, administrasjons- og kyrkjedepartementet (FAD): (<http://www.regjeringen.no/nb/dep/fad/tema/kirke.html>)

Kulturdepartementet (KUD): (http://www.regjeringen.no/nb/dep/kud/tema/tros-og_livssynssamfunn.html)<http://www.kirke.no>

Kyrkjelege fellesråd, rekneskapsstatistikk: (<http://www.ssb.no/kirkeregn/>)

Levekårsundersøkingane: (<http://www.ssb.no/emner/07/02/10/orgakt>)

Taule, Liv (red. 2012): *Kulturstatistikk 2011*, Statistiske analysar 131, Statistisk sentralbyrå. (<http://www.ssb.no/publikasjoner/>)

Vaage, Odd Frank (2009): *Kultur- og mediebruk blant personer med innvandrerbakgrunn*, Rapporter 2009/29, Statistisk sentralbyrå. (http://www.ssb.no/emner/07/02/rapp_200929)

Tabell 16.1. Medlemmer¹ i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter religion/livssyn. 1. januar. 2008-2013. Absolutte tal og prosent

	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Abso- lutte tal	Prosent av alle	Abso- lutte tal	Prosent av alle	Abso- lutte tal	Prosent av alle	Abso- lutte tal	Prosent av alle	Abso- lutte tal	Prosent av alle	Abso- lutte tal	Prosent av alle
Medlemmer, i alt	411 790	100,0	431 287	100,0	449 875	100,0	484 534	100,0	510 684	100,0	549 400	100,0
Baha'i	1 024	0,2	1 023	0,2	1 012	0,2	1 064	0,2	1 088	0,2	1 122	0,2
Buddhisme	11 038	2,7	12 252	2,8	13 376	3,0	14 580	3,0	15 426	3,0	16 001	2,9
Hinduisme	4 566	1,1	5 238	1,2	5 175	1,2	5 858	1,2	5 690	1,1	6 797	1,2
Islam	83 684	20,3	92 744	21,5	98 953	22,0	106 735	22,0	112 236	22,0	120 882	22,0
Jødedom	850	0,2	803	0,2	818	0,2	819	0,2	² 153	0,0	788	0,1
Kristendom	226 969	55,1	234 772	54,4	245 664	54,6	266 834	55,1	289 018	56,6	312 925	57,0
Sikhisme	2 537	0,6	2 713	0,6	² 1 037	0,2	2 975	0,6	² 1 133	0,2	3 323	0,6
Livssynssamfunn	80 659	19,6	81 124	18,8	82 890	18,4	84 481	17,4	84 722	16,6	86 061	15,7
Andre trus- og livssynssamfunn	463	0,1	618	0,1	950	0,2	1 188	0,2	1 218	0,2	1 501	0,3

¹ Omfattar berre medlemmer det blir motteke offentleg stønad for. ² Eit samfunn ikkje representert i statistikken.

Kjelde: Trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 16.2. Medlemmer¹ i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter religion/livssyn og medlemmer i Dnk, etter fylke. 2006-2013

	Medlemmer utanfor Den norske kyrkja	Buddhisme	Islam	Kristendom	Annan religion ²	Livssyns- samfunn	Medlemmer i Den norske kyrkja per 31.12.
2006	383 510	9 934	72 023	216 141	8 141	77 271	3 871 006
2007	403 909	10 753	79 068	225 507	8 859	79 722	3 873 847
2008	411 790	11 038	83 684	226 969	9 440	80 659	3 874 823
2009	431 287	12 252	92 744	234 772	10 395	81 124	3 848 841
2010	449 875	13 376	98 953	245 664	8 992	82 890	3 835 477
2011	484 534	14 580	106 735	266 834	11 904	84 481	3 851 145
2012	510 684	15 426	112 236	289 018	9 282	84 722	3 848 295
2013	549 400	16 001	120 882	312 925	13 531	86 061	3 843 721
2013							
Østfold	36 589	1 441	9 330	21 513	327	3 978	211 077
Akershus	68 416	2 375	13 827	36 933	2 328	12 953	413 401
Oslo	135 431	3 475	52 688	56 029	5 206	18 033	344 616
Hedmark	12 615	463	1 995	7 182	144	2 831	162 051
Oppland	10 354	364	1 756	5 690	118	2 426	158 850
Buskerud	32 448	921	8 994	16 702	1 512	4 319	198 945
Vestfold	26 092	760	3 956	16 381	343	4 652	182 081
Telemark	20 969	439	2 885	14 841	88	2 716	129 787
Aust-Agder	14 143	314	938	11 428	45	1 418	84 882
Vest-Agder	26 579	638	2 679	20 975	93	2 194	127 099
Rogaland	45 777	1 125	7 772	30 012	820	6 048	345 287
Hordaland	42 032	1 311	4 470	28 209	1 079	6 963	395 991
Sogn og Fjordane	4 736	83	518	3 120	76	939	93 553
Møre og Romsdal	15 985	458	1 263	11 327	462	2 475	218 004
Sør-Trøndelag	22 617	1 046	3 417	11 337	597	6 220	245 442
Nord-Trøndelag	6 581	221	1 035	3 456	56	1 813	117 223
Nordland	13 594	229	1 741	8 621	95	2 908	202 190
Troms Romsa	9 237	223	981	5 574	87	2 372	134 108
Finnmark Finnmarku	4 780	110	449	3 396	47	778	61 197
Uoppgitt/busett i utlandet	425	5	188	199	8	25	³ 17 937

¹ Omfattar berre medlemmer det blir motteke offentleg stønad for. ² Omfattar Baha'i, Jødedom, Sikhisme og andre trusretningar. ³ Inkluderer ikkje medlemmer busett i utlandet. Utvandrande medlemmer i Dnk er 130 953 i 2013.

Kjelde: Trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, Statistisk sentralbyrå og Kyrkerådet.

Tabell 16.3. Medlemmer¹ i kristne trussamfunn utanfor Den norske kyrkja. Per 1. januar. 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Kristne trussamfunn	215 090	216 141	225 507	226 969	234 772	245 664	266 834	289 018	312 925
Adventistsamfunnet	5 567	5 258	5 281	5 177	5 086	5 136	5 066	4 884	4 841
Dei frie evangeliske forsamlingar	3 653	3 514	3 628	3 455	3 434	3 492	3 395	3 137	3 443
Den Evangelisk Lutherske Frikyrkja i Noreg	21 140	19 308	19 524	19 496	19 262	19 503	19 614	19 507	19 552
Den Finlandska evangelisk- lutherska församling	² 3 504	3 738	4 291	4 288	4 237	4 169	4 146	4 193	3 440
Den Islandske Evangeliske Lutherske menighet i Noreg	² 3 395	2 999	2 027	-	2 735	5 422	5 946	5 983	6 634
Den kristelige menighet	6 054	6 280	6 476	6 602	6 779	6 879	7 110	7 319	7 259
Den ortodokse kyrkja	5 028	5 494	6 075	6 771	7 664	8 492	9 894	11 205	12 959
Den romersk-katolske kyrkja ...	43 118	46 440	51 508	54 011	57 348	66 972	83 018	102 286	121 130
Det Evangelisk-Lutherske kyrkjesamfunn	3 410	3 347	3 345	3 275	3 232	3 213	3 213	3 209	3 209
Det norske Baptistsamfunn	9 549	8 745	9 071	9 492	9 382	9 749	9 922	9 999	10 213
Det Norske Misjonsforbund	8 505	8 154	8 399	8 476	8 497	8 729	9 091	9 336	9 589
Jehovas vitner i Noreg	14 502	14 568	14 756	14 856	14 976	11 640	11 739	11 903	12 049
Kristensamfundet	2 472	2 461	2 505	2 463	2 474	2 578	2 585	2 567	2 544
Kristne senter	3 264	2 975	3 353	3 324	3 290	3 266	3 252	3 157	3 172
Metodistkyrkja i Noreg	11 981	11 324	11 299	11 133	10 974	11 082	11 055	10 761	10 715
Pinsemenigheter	42 744	39 492	40 398	39 866	39 590	39 923	39 599	39 108	39 412
Svenska Margaretaförsamlingen i Oslo ..	² 7 267	12 166	13 098	14 087	15 574	14 626	17 376	19 950	20 901
Andre kristne trussamfunn	19 937	19 878	20 473	20 197	20 238	20 793	20 813	20 514	21 863

¹ Omfattar berre medlemmer det blir motteke offentleg stønad for. ² Berekna etter gamal metode.

Kjelde: Trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 16.4. Den norske kyrkja. Kyrkjelege handlingar¹, etter bispedøme. 1995-2013

	Talet på personar					
	Døypte	Konfirmerte	Kyrkjelege vigslar	Kyrkjelege gravferder	Innmelde i Dnk	Utmelde frå Dnk
1995	50 342	39 857	13 502	42 104	1 130	5 857
1996	50 067	39 122	13 837	41 352	1 071	5 000
1997	50 294	39 083	14 049	42 417	1 392	4 955
1998	48 462	37 870	13 189	42 002	871	4 831
1999	48 049	37 408	12 744	42 436	943	4 416
2000	48 023	37 330	14 041	41 369	843	4 519
2001	46 135	37 427	12 091	41 313	1 239	3 866
2002	44 136	38 250	12 690	41 531	854	3 759
2003	43 916	40 183	11 440	40 115	856	3 603
2004	44 008	41 600	10 710	38 491	877	4 475
2005	43 016	42 110	10 189	37 683	1 178	6 038
2006	43 255	42 587	9 594	37 897	1 132	8 134
2007	42 916	42 472	10 358	38 805	956	8 312
2008	42 599	41 655	10 536	38 832	955	7 036
2009	41 920	41 885	10 009	38 290	1 788	10 792
2010	41 100	41 981	9 549	38 290	1 101	6 570
2011	39 958	42 556	8 598	37 906	1 755	7 047
2012	38 357	41 186	8 898	37 673	1 161	5 258
2013	36 572	40 054	8 221	37 243	1 063	5 464
2013						
Oslo	3 793	3 019	804	3 998	158	1 025
Borg	4 190	5 101	978	4 688	137	588
Hamar	2 780	3 431	722	4 003	64	318
Tunsberg	3 317	3 639	843	4 012	120	511
Agder og Telemark	3 418	3 692	935	3 630	139	749
Stavanger	3 880	4 193	904	2 703	123	473
Bjergvin	5 216	5 800	1 002	4 474	105	649
Møre	2 339	2 723	476	2 245	52	192
Nidaros	3 747	4 092	742	3 210	84	521
Sør-Hålogaland	2 030	2 224	416	2 320	38	236
Nord-Hålogaland	1 862	2 140	399	1 960	43	202

¹ Statistikken omfattar ikkje kyrkjelege handlingar i utlandet eller ved institusjonar (sjukehus, fengsel), kyrkje for høyrselsskadde, feltprestkorpsset o.a. som har eiga kyrkjebokføring.

Kjelde: Kyrkje_KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 16.5. Den norske kyrkja. Gudstenester og deltakarar på gudstenester, etter bispedøme, 1995-2013

	Gudstenester		Deltakarar		Talet på deltakarar per gudsteneste søndagar/helgedagar i snitt
	I alt	Av dette gudstenester på søndagar/helgedagar	I alt	Av dette deltakarar på gudstenester søndagar/helgedagar	
1995	71 760	51 757	7 462 944	5 602 284	108,2
1996	73 149	52 476	7 234 642	5 471 186	104,3
1997	72 659	53 707	7 182 081	5 392 558	100,4
1998	72 094	52 948	7 080 758	5 479 949	103,5
1999	71 235	52 246	6 869 729	5 298 655	101,4
2000	71 300	51 729	6 928 579	5 318 513	102,8
2001	70 630	51 529	6 678 321	5 169 015	100,3
2002	69 949	50 904	6 709 633	5 156 170	101,3
2003	69 896	50 559	6 742 174	5 185 894	102,6
2004	69 643	50 415	6 769 080	5 211 881	103,4
2005	70 070	52 045	6 716 051	5 389 181	103,5
2006	69 050	52 049	6 582 921	5 291 092	101,7
2007	67 562	51 429	6 432 108	5 177 754	95,2
2008	67 455	50 948	6 330 752	5 069 341	99,5
2009	66 803	49 926	6 224 424	4 968 006	99,5
2010	65 652	49 684	6 100 985	4 896 115	98,5
2011	65 580	49 002	6 265 261	4 985 031	101,7
2012	64 852	48 579	6 017 018	4 771 622	92,8
2013	64 048	48 302	5 952 894	4 723 224	97,8
2013					
Oslo	6 276	3 996	606 686	441 426	110,5
Borg	6 494	4 982	621 218	484 523	97,3
Hamar	5 947	4 675	446 382	356 616	76,3
Tunsberg	5 780	4 597	506 073	415 013	90,3
Agder og Telemark	7 006	5 638	699 617	585 414	103,8
Stavanger	5 790	4 296	716 623	580 048	135,0
Bjergvin	8 634	6 573	815 056	656 548	99,9
Møre	3 862	3 146	410 665	333 229	105,9
Nidaros	6 019	4 295	504 127	389 470	90,7
Sør-Hålogaland	3 973	3 139	306 772	245 546	78,2
Nord-Hålogaland	4 267	2 965	319 675	235 391	79,4

Kjelde: Kyrkje_KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 16.6. Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Sysselsette¹ i Den norske kyrkja 15-74 år, etter kjønn og verksemd². Per 4. kvartal 2005-2013

	2005	2006	2007	2008	2009 ³	2010	2011	2012	2013
Sysselsette personar i alt	8 715	8 804	9 016	8 744	8 727	8 751	9 015	8 654	8 712
Menn	4 342	4 288	4 451	4 308	4 304	4 274	4 394	4 173	4 124
Kvinner	4 373	4 516	4 565	4 436	4 423	4 477	4 621	4 481	4 588
Religiøs verksemd	7 636	7 726	8 039	7 802	7 901	7 944	8 165	7 804	7 791
Menn	4 157	4 140	4 290	4 146	4 169	4 124	4 232	4 021	3 957
Kvinner	3 479	3 586	3 749	3 656	3 732	3 820	3 933	3 783	3 834
Helse, omsorg og sosialtenester .	163	146	140	122	39	38	43	37	37
Menn	17	11	13	12	1	1	2	2	2
Kvinner	146	135	127	110	38	37	41	35	35
Barnehagar og skolefritidsordningar	689	714	608	598	557	537	565	588	634
Menn	54	38	48	56	33	41	49	52	55
Kvinner	635	676	560	542	524	496	516	536	579
Offentleg verksemd knytt til kyrkja og andre verksemdar	227	207	217	206	209	213	223	201	215
Menn	113	99	98	93	98	105	108	94	100
Kvinner	104	108	119	113	111	108	115	107	115
Andre verksemdar	10	11	12	16	21	19	19	24	35
Menn	:	:	:	:	3	3	3	4	10
Kvinner	:	:	:	:	18	16	16	20	25

¹ Omfattar både lønstakarar og sjølvstendig næringsdrivande. Der ein person er registrert med fleire jobbar, er hovudjobben vald. ² Religiøs verksemd omfattar næring 91310 - Religiøse organisasjonar og næring 93030 - Gravferdsverksemd og drift av kyrkjegardar og krematorium. Helse, omsorg og sosiale tenester omfattar næringane 85339 - Andre sosialtenester utanfor institusjon, 85333 - Aktivitetssentra for eldre og funksjonshemma, 85313 - Omsorgsinstitusjonar for eldre og funksjonshemma, og 85118 - Somatiske sjukeheimar. Barnehagar og skolefritidsordningar omfattar tilsvarande næringar (85331 og 85327). Offentleg administrasjon knytt til kyrkje m.m. omfattar tilsvarande næring (75120). Andre verksemdar omfattar næringane 93020 - Frisering og anna venleikspleie, 70202 - Utleige av eigen fast eigedom elles og 55301 - Restaurant- og kafedrift. ³ Religiøs verksemd omfattar næring 94.910 Religiøse organisasjonar og næring 96.030 Gravferdsverksemd og drift av kyrkjegardar og krematorium. Helse, omsorg og sosiale tenester omfattar næringane: 87.102 Somatiske sjukeheimar, 87.301 Aldersheimar, 87.304 Avlastingsheimar/-institusjonar, 87.305 Bustader for barn, 88.102 dagsentra/aktivitetssentra for eldre og funksjonshemma, 88.103 Eldresentre og 88.999 Andre sosiale tenester utan tilbod om bustad. Barnehagar og skolefritidsordningar omfattar næringane 88.911 og 88.913. Offentleg administrasjon knytt til kyrkje med meir omfatta verksemd 84.120. Andre verksemdar omfattar næringane: 56.101 Drift av restaurantar og kafear, 56.210 Cateringverksemd, 68.209 Utleige av eigen eller leigd fast eigedom elles og 96.020 Frisering og anna venleikspleie.

Kjelde: Registerbasert sysselsetjingsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 16.7. Statlege utgifter til Den norske kyrkja. Rekneskapstal 2005-2013. Løyvingar. Millionar kroner og prosent

	Absolutte tal	Prosent av departementet sine utgifter
2005 ¹	1 206,3	19,9
2006	1 293,7	19,0
2007	1 352,9	18,5
2008	1 434,1	18,1
2009	1 611,5	17,7
2010 ²	1 524,8	19,8
2011	1 672,0	18,9
2012	1 656,3	18,3
2013 ³	1 714,1	.

¹ 2005 til 2009 inngjekk Den norske kyrkja i budsjettet til Kultur- og kyrkjedepartementet. ² Frå 2010 høyrer Den norske kyrkja under Fornyings-, administrasjons- og kyrkjedepartementet og frå 2014 vil Den norske kyrkja igjen høyre til : Kulturdepartementet. ³ Rekneskapstala for 2013 gjeld utgifter som var førte i budsjettet til daverande Fornyings-, administrasjons- og Kyrkjedepartementet, men er tatt med i Prop. 1 S til Kulturdepartementet for 2013.

Kjelde: Kulturdepartementet og Fornyings-, administrasjons- og Kyrkjedepartementet.

Tabell 16.8. Netto drifts- og investeringsutgifter for kommunar til Den norske kyrkja, andre religiøse formål og kyrkjegardar, gravlundar, krematorium. 2009-2013

	Funksjon 390 Den norske kyrkja og funksjon 393 Kyrkjegardar, gravlundar, krematorium				Funksjon 392 Andre religiøse formål			
	Totalt til Den norske kyrkja og kyrkjegardar, gravlundar, krematorium	Av dette til Den norske kyrkja	Av dette til kyrkjegardar, gravlundar, krematorium	Netto drifts-utgifter til funksjonane 390 og 393 i prosent av totale driftsutgifter	Investerings-utgifter til funksjonane 390 og 393	Netto drifts-utgifter	Netto driftsutgifter i prosent av totale driftsutgifter	Investerings-utgifter
	Mill. kr	Mill. kr	Prosent	Mill. kr	Prosent	Mill. kr	Prosent	Mill. kr
2009	2 239,6	2 014,0	225,7	1,2	869,6	176,0	0,1	1,2
2010 ¹	2 324,4	2 094,1	230,3	1,2	813,1	210,6	0,1	1,6
2011	2 455,7	2 187,0	268,7	1,1	804,3	220,6	0,1	11,4
2012	2 572,5	2 292,5	280,0	1,0	793,8	244,4	0,1	6,1
2013	2 664,1	2 353,4	308,3	1,0	889,6	292,9	0,1	3,8
2013								
Østfold	138,3	119,1	19,2	1,0	30,2	15,6	0,1	0,0
Akershus	236,3	207,5	28,8	0,9	119,3	36,7	0,1	0,0
Oslo	185,4	135,1	50,2	0,5	49,8	76,4	0,2	0,1
Hedmark	106,4	104,2	2,2	1,0	24,3	5,8	0,1	0,0
Oppland	117,7	107,9	9,8	1,2	20,6	4,5	0,0	0,0
Buskerud	138,2	121,4	16,8	1,0	14,1	15,2	0,1	0,0
Vestfold	119,9	108,5	11,4	1,1	34,1	10,5	0,1	0,0
Telemark	106,5	94,8	11,7	1,1	37,1	12,1	0,1	0,0
Aust-Agder	71,7	65,4	6,3	1,2	12,8	8,7	0,2	0,0
Vest-Agder	95,8	82,8	12,9	1,1	26,8	15,9	0,2	0,0
Rogaland	262,7	242,9	19,9	1,1	61,3	29,2	0,1	0,0
Hordaland	289,9	244,9	45,0	1,1	126,9	21,7	0,1	0,1
Sogn og Fjordane	83,9	80,5	3,4	1,3	18,1	3,1	0,0	0,0
Møre og Romsdal	163,6	145,6	17,8	1,2	47,3	8,6	0,1	0,0
Sør-Trøndelag	158,4	133,6	24,9	1,1	110,7	11,2	0,1	3,6
Nord-Trøndelag	80,8	74,1	6,6	1,1	45,6	3,0	0,0	0,0
Nordland	167,9	157,8	7,9	1,2	91,3	7,5	0,1	0,0
Troms Romsa	87,8	77,0	10,8	1,0	11,6	4,4	0,0	0,1
Finnmark Finnmarku	53,0	50,3	2,7	1,1	7,7	2,8	0,1	0,0

¹ Estimert alle kommunar.

Kjelde: Kyrkje_KOSTRA, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 16.9. Kyrkjelege fellesråd, rekneskapsstatistikk¹. Inntekter og utgifter. 2011-2013

	2011					2012					2013				
	Drifts- inn- tekter i alt	Drifts- utgifter	Inve- sterings- utgifter	Drifts- utgifter	Inve- sterings- utgifter	Drifts- inn- tekter i alt	Drifts- utgifter	Inve- sterings- utgifter	Drifts- utgifter	Inve- sterings- utgifter	Drifts- inn- tekter i alt	Drifts- utgifter	Inve- sterings- utgifter	Drifts- utgifter	Inve- sterings- utgifter
	Mill.kr	Prosent	Mill.kr	Prosent	Mill.kr	Mill.kr	Prosent	Mill.kr	Prosent	Mill.kr	Prosent	Mill.kr	Prosent	Mill.kr	Prosent
Driftsinntekter i alt	3 862	.	.	.	.	4 156	.	.	.	.	4 447	.	.	.	.
Utgifter i alt ...	3 667	636	100,0	100,0	3 983	² 578	100,0	100,0	4 182	827	100,0	100,0			
Kyrkjeleg administrasjon	1 021	12	27,8	1,9	² 1 058	12	26,6	2,1	1 052	17	25,2	2,1			
Kyrkjer	1 362	416	37,1	65,4	² 1 390	² 364	34,9	63,0	1 421	447	34,0	54,1			
Gravstader	614	165	16,7	25,9	² 637	² 142	16,0	24,6	639	224	15,3	27,1			
Anna kyrkjeleg verksemd	670	43	18,3	6,8	² 898	60	22,5	10,4	999	138	23,9	16,7			
Barnehagar ³	.	.	.	.	.	.	.	.	71	1	1,7	0,1			

¹ Fellesråd med manglande rapportering er det estimert verdiar. ² Oppdaterte tal. ³ Omfattar fellesråda som har ansvar for barnehagar.

Kjelde: Kyrkjelege fellesråd, rekneskap, Statistisk sentralbyrå.

Tabell 16.10. Personar som ikkje er medlem i noka trus- eller livssynsforeining, del medlemmer i statskyrkja og del medlemmer i andre trus- eller livssynsforeiningar. 1994, 1997, 2000, 2004, 2008 og 2012, og etter kjønn og alder, utdanning og landsdel 2012. Alder 16 -79 år. Prosent

	Ikkje medlem	Medlem i statskyrkja	Medlem i anna foreining
1994	8	85	6
1997	7	87	5
2000	8	85	6
2004	9	82	8
2008	11	78	9
2012	14	75	9
Menn	16	71	10
Kvinner	12	79	7
Alder			
16-24 "	21	63	11
25-44 "	19	70	9
45-66 "	9	81	8
67-79 "	5	87	5
Utdanning			
Ungdomsskole	16	74	8
Vidaregåande skole	13	77	9
Universitet/høgskole, kort	12	79	8
Universitet/høgskole, lang	20	71	9
Landsdel			
Oslo/Akershus	22	64	12
Austlandet elles	10	77	11
Agder og Rogaland	15	74	8
Vestlandet	12	82	5
Trøndelag	10	81	7
Nord-Noreg	12	81	3

Kjelde: Norsk kulturbarometer, Statistisk sentralbyrå.

Figurregister

1.1.	Offentlege utgifter til kultur. 2008-2013. Millionar kroner	7
1.2.	Netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane. 2013. Kroner per innbyggjar	9
1.3.	Netto driftsutgifter til ulike kulturformål i fylkeskommunane. 2013. Prosent	10
1.4.	Netto driftsutgifter til kultur for kommunekonsern. 2013. Prosent	11
1.5.	Netto driftsutgifter til kultur for kommunekonsern, etter fylke. 2013. Kroner per innbyggjar	12
1.6.	Netto driftsutgifter til kultur for kommunekonsern, etter fylke. 2011-2013. Prosent av totale netto driftsutgifter	13
2.1.	Konsum i hushald, etter type kulturgode. 2013. Prosent	24
2.2.	Konsum i hushald, hovudgrupper, gjeldande prisar. 2000- 2013. Millionar kroner	24
3.1.	Del av sysselsetjing i kulturnæringa, etter fylke. 2011-2013. Prosent	34
3.2.	Del av alle sysselsette i fylket sysselsatt i kulturnæring. 2011-2013. Prosent	35
3.3.	Sysselsetjingsendring i alle næringar og kulturnæring. 2011-2012 og 2012-2013. Prosent	37
3.4.	Sysselsetjingsstraum, byte av næring blant sysselsette i kulturnæring, etter kulturdomene. 2012 og 2013. Prosent ..	39
3.5.	Balassaindeks for kulturnæring, etter fylker i Norge. 2013	43
4.1.	Norsk kulturfond. Løyvingar, etter område. 2011-2013. Millionar kroner	56
4.2.	Tal på stipend og garantiinntekter. 2013. Prosent	57
5.1.	Tilskodarar ved framsyningar ved teater og opera og frie grupper innanfor teater og dans. 2000-2013	68
5.2.	Tilskodarar ved teater og opera. 2006-2013	69
5.3.	Teater og opera. Inntekter for tilskotsteatra, etter type inntekt. 2004-2013. 1 000 kroner	70
5.4.	Personar som har vore på ballett eller danseframsyning, opera- eller operetteframsyning og teater, musikal eller revy dei siste tolv månadene, etter alder. 1997-2012. Prosent	71
6.1.	Orkester. Tilhøyrarar per konsert. 2007, 2010 og 2012	78
6.2.	Medlemmer i Norges Musikkorps Forbund. 1999-2013	80
6.3.	Elevlar i kommunale musikk- og kulturskular, etter fylke. 2010-2012	81
7.1.	Norske Festivaler. Talet på festivalar som er medlemmer, etter kategori. 2011-2013	91
7.2.	Prosent som var på ulike typar arrangement sist dei var på kulturfestival. 2012	92
8.1.	Besøk i norske museum. 2004-2013. Millionar	94
8.2.	Besøk i norske museum. Fylke, etter endringar i prosent i talet på besøk det siste året og dei siste fem åra	95
8.3.	Besøkjande, betalande og andre, etter fylke. 2013. Prosent	96
8.4.	Samlingar i norske museum ¹ . 2007-2013. 1 000	96
8.5.	Utstillingar i norske museum. 2002-2013	97
8.6.	Driftsinntekter, etter inntektstype. 2008-2013. Prosent	98
8.7.	Driftsutgifter, etter kostnadstype. 2008-2013. Prosent	98
8.8.	Personar som har vore på ulike typar museum sist dei var på eit museum. 2012. Prosent	99
9.1.	Folkebibliotek. Prosentvise endringar i talet på utlån av bøker. 2010-2013	110
9.2.	Folkebibliotek. Besøk per innbyggjar, etter fylke. 2013	111
9.3.	Folkebibliotek. Bokbestand per 31.desember 1999-2013	112
9.4.	Fag- og forskingsbibliotek. Bøker og periodika, etter bibliotektype. 2013. Prosent	113
9.5.	Personar som har vore på folkebibliotek dei siste tolv månadene, etter utdanningsnivå. 1997-2012. Prosent	114
10.1.	Lesesalbesøk og utleverte arkivstykke på lesesalane. 2000-2013	126
10.2.	Papirbasert bestand i Riksarkivet og statsarkiva. 2013. Hyllemeter	127
10.3.	Digitalarkivet. Søk/nedlastingar. 2006-2013. Millionar	127
10.4.	Papirbasert bestand i arkivinstitusjonar, bibliotek og museum. 2013. Hyllemeter	128
11.1.	Utgitte bøker, etter emne. 2011-2013 ¹ . Talet på titlar	133
11.2.	Bokomsetnad. 2001-2013. Millionar kroner	135
11.3.	Bruttoomsetnad ¹ , fordelt på bokgruppe. 2011- 2013. Millionar kroner	136
12.1.	Aviser. Opplagstal, etter type. 2005-2013	145
12.2.	Aviser. Opplagstal for dei største avisene. 2006-2013	146
12.3.	Fagpresse. Opplag per utgiving, etter gruppe. 2011-2013	148
12.4.	Avislesing blant personar 9-79 år ein gjennomsnittsdag, etter kjønn. 1994-2013. Prosent ¹	149
13.1.	Kinobesøk. Samla besøk, utanlandske og norske filmar. 1999-2013. Millionar besøk	155
13.2.	Kinobesøk. Del besøk på kinokjeder og kinoar utanfor kjeder. 2010-2013. Prosent	157
13.3.	Personar som har vore på kino dei siste tolv månadene, etter alder. 2000-2013. Prosent	159
13.4.	Personar som har vore på kino dei siste tolv månadene, etter kjønn. 1994-2013. Prosent	160
14.1.	Personar som høyrer på radio og ser på fjernsyn ein gjennomsnittsdag. 2004-2013. Prosent	169
14.2.	NRK1, NRK2 og NRK3/Super. Sendetid, etter programtype. 2011-2013. Prosent	171
14.3.	TV 2. Sendetid, etter programtype. 2011-2013. Prosent	172
14.4.	Prosentdel nynorsk i programtilbodet på NRKs TV- og radiokanalar. 2011-2013	172
14.5.	Radiolytting blant personar 9-79 år ein gjennomsnittsdag. Lyttardelar i prosent. 2004-2013	173
14.6.	Fjernsynssjåing blant personar 9-79 år ein gjennomsnittsdag. Sjåardelar i prosent. 2004-2013	174
14.7.	Minutt brukt til radiolytting og fjernsynssjåing ein gjennomsnittsdag, etter kjønn. 2001-2013	175

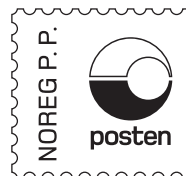
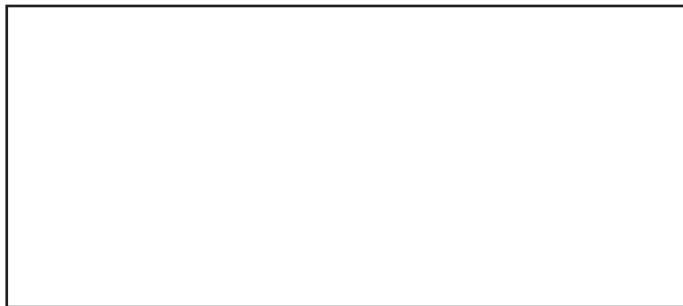
15.1.	Medlemskap i Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité, etter alder. 2003-2013.....	184
15.2.	Prosentdel personar som dei siste tolv månadene har drive med aktivitetar knytte til trening og mosjon. 1997-2013.....	186
15.3.	Prosentdel personar som dei siste tolv månadene har vore på eit idrettsarrangement. 1997-2012	187
16.1.	Medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter religion/livssyn. 2005-2013. Prosent	194
16.2.	Medlemmer ¹ i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter fylke. 2013. Prosent	196
16.3.	Den norske kyrkja. Talet på deltakarar per gudsteneste søndagar/helgedagar i gjennomsnitt, etter bispedøme. 2008-2013	197
16.4.	Den norske kyrkja. Talet på døypte og konfirmerte. 2005-2013	198
16.5.	Personar som har ulik tilknytning til trus- eller livssynsforeining, etter alder. Alder 16-79 år. 2012. Prosent	200

Tabellregister

1.1.1.	Utgifter over Kulturdepartementets budsjett 2008-2013. Rekneskapstal 2008-2013. Løyvingar. Millionar kroner og prosent.....	17
1.1.2.	Hovudfordeling av spelemidlar til idrettssektoren. 2003-2013. Millionar kroner	17
1.1.3.	Hovudfordeling av spelemidlar til kultur. 2003-2013. Millionar kroner	18
1.1.4.	Den kulturelle skolesekken i grunnskolen og vidaregåande skole. Inntekter og utgifter. 2009/2010-2013 ² . 1 000 kroner	18
1.2.1.	Netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane, etter fylke. 2006-2013. Millionar kroner	19
1.2.2.	Netto driftsutgifter til kulturformål i fylkeskommunane, etter fylke. 2006-2013. Prosent.....	19
1.2.3.	Netto og brutto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter til kulturformål. 2003-2013. Fylkeskommunar. Millionar kroner	20
1.2.4.	Netto driftsutgifter til kulturformål i prosent av totale netto driftsutgifter. Fylkeskommunar. 2005-2013	20
1.3.1.	Netto driftsutgifter for kommune konsern til kultur, etter fylke. 2012-2013	21
1.3.2.	Netto driftsutgifter for kommune konsern til kulturformål, etter fylke. 2008-2013. Millionar kroner	21
1.3.3.	Netto driftsutgifter for kommune konsern til kulturformål, etter fylke. 2008-2013. Prosent.....	22
1.3.4.	Brutto investeringsutgifter for kommune konsern, etter rekneskapsfunksjon for kultur. 2006-2013. 1 000 kroner	22
1.3.5.	Frivillige lag og foreiningar som får driftstilskot frå kommunane. KOSTRA-skjema 17 ² . 2008-2013	23
2.1.	Konsum i hushald, gjeldande prisar. 2004-2013. Millionar kroner	27
2.2.	Utgift per hushald, etter type hushald og etter vare- og tenestegruppe. 2012. Kroner.....	28
3.1.	Sysseletsetjingsvekst i kulturnæring og alle næringar, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2013	30
3.2.	Sysseletsetjingsvekst i kulturnæringar og alle næringar, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2013. Prosent ..	30
3.3.	Sysseletsette i kulturnæring, etter kulturdomene, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2013.....	31
3.4.	Sysseletsetjingsvekst i kulturnæring, etter kulturdomene, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2009 til 2012-2013. Prosent	31
3.5.	Sysseletsette, årsverk i kulturnæring, etter kulturdomene, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2013	48
3.6.	Sysseletsette i kulturdomenet arkitektur, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2013	48
3.7.	Sysseletsette i kulturdomenet bøker og aviser, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2013	48
3.8.	Sysseletsette i kulturdomenet fleirdisiplinararbeid, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2013	49
3.9.	Sysseletsette i kulturdomenet kulturarv, arkiv og bibliotek ¹ , 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2013	49
3.10.	Sysseletsette i kulturdomenet media, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2013	49
3.11.	Sysseletsette i kulturdomenet reklame, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2013	50
3.12.	Sysseletsette i kulturdomenet utøvande kulturformer, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2013	50
3.13.	Sysseletsette i kulturdomenet visuelle kulturformer, etter fylke, 15-74 år, registerbasert. Per 4. kvartal 2008-2013	50
3.14.	Talet på sysseletsette i kulturdomene fordelt på kjønn. Per 4. kvartal 2008-2013	51
3.15.	Sysseletsette i kulturdomene fordelt på kjønn, årsverk. Per 4. kvartal 2008-2013	51
3.16.	Registerbasert sysseletsetjingsstatistikk. Ulike kulturnæringar. Arbeidstakarar ¹ , etter innvandringsbakgrunn og kjønn. Per 4. kvartal 2013.....	52
3.17.	Føretak, omsetnad og sysseletsetjing. Kulturnæringane. 2010-2012	52
3.18.	Føretak. Registrerte føretak, nyetableringar og nedleggingar. Kulturnæringane 2010-2013	53
3.19.	Føretak. Talet på føretak i kulturdomene, etter fylke. 2011	53
3.20.	Føretak. Talet på føretak i kulturdomene, etter fylke. 2012	53
3.21.	Føretak. Omsetnad i kulturdomene, etter fylke. 2011	54
3.22.	Føretak. Omsetnad i kulturdomene, etter fylke. 2012	54
3.23.	Føretak. Sysseletsetjing i kulturdomene, etter fylke. 2011.....	55
3.24.	Føretak. Sysseletsetjing i kulturdomene, etter fylke. 2012.....	55
4.1.	Innkjøpsordningane for litteratur. Innkjøpte titlar. 2005-2013.....	62
4.2.	Fond for lyd og bilete. Tildelingar, etter fagutval. 2001-2013. 1 000 kroner	62
4.3.	Norsk kulturfond. Løyvingar, etter område. 2003-2013. Millionar kroner	62
4.4.	Støtteordningar for biletkunst og kunsthandverk. Avsette midlar. 2003-2013. 1 000 kroner.....	62
4.5.	Tilskot til scenekunstformål under Norsk kulturfond. Tal på tildelingar og beløp. 2009-2013	63
4.6.	Tilskot til musikkformål under Norsk kulturfond. Tal på tildelingar og beløp. 2009-2013	63
4.7.	Statens kunstnarstipend. Tal på stipend og garantiinntekter i alt i ordninga, etter stipendtype og kjønn. 2009-2013 ..	63
4.8.	Statens kunstnarstipend. Tildelte stipend i alt i ordninga, etter beløp, stipendtype og kjønn. 2009-2013	64
4.9.	Statens kunstnarstipend. Beløp, etter stipendtype og kunstnargruppe. 2000-2013. 1 000 kroner.....	64
4.10.	Statens kunstnarstipend. Tal på stipend, etter stipendtype og kunstnargruppe. 2000-2013.....	65
4.11.	Tal på stipend for gjennomført kunstutdanning, etter kjønn. 2008-2013. Prosent	65
4.12.	Beløp for stipend basert på gjennomført kunstutdanning, etter kjønn. 2008-2013. Prosent	66
4.13.	Opphavsrett. Innkravde og utbetalte vederlag, etter organisasjon. 2002-2013. 1 000 kroner.....	66
4.14.	Den kulturelle skolesekken i grunnskolen. Kommunale tilbod. 2011/12 ¹ og 2013	66
4.15.	Den kulturelle skolesekken i grunnskolen. Fylkeskommunale tilbod. 2013 ¹	67
4.16.	Den kulturelle skolesekken i VGS. Fylkeskommunale tilbod. 2013 ¹	67
5.1.	Framsyingar og tilskodarar ved teater ¹ og opera. 2003-2013	74
5.2.	Økonomiske nøkkeltal for tilskotssteatra. 2003-2013. 1 000 kroner	75
5.3.	Frie teater- og dansegrupper. 1993-2013	75
5.4.	Norsk scenekunstbruk. Produksjonar i deira speleplan. Framsyingar og tilskodarar, etter aldersgrupper. 2000-2013.....	76
5.5.	Norsk teaterråd. Talet på produksjonar, framsyingar, aktørar og tilskodarar. 2010-2012	76

6.1.	Statlege utgifter til musikkformål. Rekneskap. 2008-2013. 1 000 kroner	79
6.2.	Statlege utgifter til orkester og musikk institusjonar. Rekneskap. 2008-2013. 1 000 kroner	84
6.3.	Kor og orkester. Konsertar, turnékonserter og tilhøyrarar. 2003-2013.....	84
6.4.	Orkester. Inntekter og utgifter. 2003-2013. 1 000 kroner	85
6.5.	Rikskonsertane. Talet på konsertar og tilhøyrarar, etter konserttype og fylke. 2000-2013	85
6.6.	Rikskonsertane. Tilhøyrarar, etter konserttype og fylke. 2009-2013.....	86
6.7.	Norsk musikkråd. Talet på medlemmer i dei ulike medlemsorganisasjonane. 2004-2013.....	87
6.8.	Norges Musikkorps Forbund. Korps og medlemmer, etter region. 1999-2013	88
6.9.	Kommunale musikk- og kulturskolar. Elevar, etter fylke. 2005-2013	88
6.10.	Kommunale musikk- og kulturskolar. Elevplassar, etter fagområde og fylke. 2010/11 - 2013/14	89
6.11.	Kommunale musikk- og kulturskolar. Elevar etter skolealder og kjønn. 2011/12-2013/14.....	89
7.1.	Knutepunktfestivalar. Tal på arrangement og publikum på billetterte arrangement ¹ . 2009-2013.....	90
7.2.	Utdelingar til musikkfestivalar, etter kategori. Talet på festivalar og tilskot. 2007-2013.	93
7.3.	Hovudtal frå medlemmer av Norske Festivaler. Rapporterte tal ¹ . 2005-2013	93
8.1.	Museum ¹ og samlingar. Storleik på samlingane. 2002-2013	103
8.2.	Museum ¹ og samlingar. Besøk. 2002-2013	104
8.3.	Utstillingar i norske museum ¹ . 2002-2013	105
8.4.	Kulturhistoriske bygningar. 2006-2013. Farkostar. 2013	105
8.5.	Museum og samlingar. Driftsinntekter og driftskostnader. 2012-2013. Millionar kroner.....	106
8.6.	Årsverk ved museum og samlingar. 2004-2013.....	106
8.7.	Årsverk, etter type stilling og kjønn. 2006-2013. Prosent.....	107
8.8.	Samansetjing av styra i musea, etter kjønn og fylke. 2006-2013. Prosent	107
8.9.	Museum og samlingar, etter storleik. 2013	108
8.10.	Museum og samlingar. Ulike aktivitetar i musea, etter type aktivitet og fylke. 2013.....	108
8.11.	Museum som er lagde til rette for funksjonshemma. 2010-2013	109
8.12.	Personar som har vore på ulike typar museum sist dei var på museum, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 1991, 1994, 1997, 2000 , 2004, 2008 og 2012	109
9.1.	Folkebibliotek. Førstegongslån og fornying av bøker. 2010-2013 ¹	110
9.2.	Pliktavlevering av materiale til Nasjonalbiblioteket. 2007-2013	113
9.3.	Folkebibliotek. Utlån av bøker, etter fylke. 1999-2013	117
9.4.	Folkebibliotek. Utlån av andre medium, etter fylke. 1999-2013	118
9.5.	Folkebibliotek. Besøk totalt og besøk per innbyggjar, etter fylke. 2009-2013	118
9.6.	Folkebibliotek. Bøker og anna materiale, etter fylke. 1999-2013	119
9.7.	Folkebibliotek. Bøker for vaksne og barn, etter fylke. 1999-2013	120
9.8.	Folkebibliotek. Driftsutgifter, etter fylke. 1999-2013	121
9.9.	Fylkesbibliotek. Utlån og rekneskap. 2000-2013	122
9.10.	Skolebibliotek. Grunnskolar. Bokbestand og utlån, etter fylke. 2002-2012 ²	123
9.11.	Skolebibliotek. Vidaregåande skolar. Bokbestand og utlån, etter fylke. 1999-2012.....	124
9.12.	Fengselsbibliotek. Bestand og utlån. 2001-2013	124
9.13.	Fag- og forskingsbibliotek. Hovudtabell. 2013	125
10.1.	Lesesalbesøk og utleverte arkivstykke på lesesalen. 2007-2013	130
10.2.	Utlån til andre arkiv institusjonar og andre institusjonar. 2003-2013.....	130
10.3.	Arkivbestand. Riksarkivet og statsarkiva. 2008-2013	130
10.4.	Digitalarkivet. Talet på søk/nedlastingar. 2000-2013. Millionar.....	131
10.5.	Digitalarkivet. Talet på skanna kyrkjebøker, etter fylke. Totalt per 31. desember 2008-2013.....	131
10.6.	Arkivbestand i arkiv institusjonar, bibliotek og museum. 2008-2013.....	132
10.7.	Arkiv institusjonar. Besøk, formidling, årsverk og økonomital. 2009-2013	132
11.1.	Norske opphavsmenn av originale norske utgivingar ² , fordelt på kjønn. 2009-2013	134
11.2.	Utgitte bøker. Talet på titlar. 2000-2013	139
11.3.	Utgitte klassifiserte bøker, etter emne. Talet på titlar. 2013	139
11.4.	Registrerte bøker, etter utgiverspråk og emne. 2000-2013	139
11.5.	Norske og utanlandske skjønnlitterære bøker, etter genre/type. Talet på titlar. 2010-2013.....	140
11.6.	Omsette bøker, etter originalspråk. 2000-2013. Talet på titlar	140
11.7.	Andre typar utgivingar. 2002-2013. Talet på titlar.....	140
11.8.	Barne- og ungdomslitteratur, etter genre og utgiverspråk. 2010-2013. Talet på titlar	140
11.9.	Norske opphavsmenn ¹ av emneinndelte originale norske utgivingar (utan omsyn til språk), etter kjønn og emne. 2009-2013	141
11.10.	Den Norske Forleggerforening. Bokomsetnad til utsalsprisar. 1990-2013. Millionar kroner	141
11.11.	Den norske Forleggerforening. Omsetnad og talet på selde eksemplar, etter bokgruppe. 2012-2013	142
11.12.	Minutt brukt til boklesing i gjennomsnitt blant alle og blant lesarar, etter alder og kjønn. 1996-2013.....	142
11.13.	Prosentdel boklesarar og minutt brukt til lesing av bøker ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel. 2000-2013	143
11.14.	Boklesarar som har lese ulike typar bøker ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt og landsdel. 2000-2013. Prosent	144
12.1.	Norske aviser på Internett, ved utgangen av året. 1996-2013	146
12.2.	Dagsaviser som fekk produksjonstilskot. 2004-2013	147

12.3.	Vekepresse. Talet på blad og magasin og opplag per utgiving, etter gruppe. 2010-2013	147
12.4.	Aviser, etter type og opplag. 2006-2013	152
12.5.	Fagpresse. Talet på periodika og opplag per utgiving, etter gruppe. 2009-2013	152
12.6.	Minutt brukt til lesing av avis, vekeblad, teikneserieblad og tidsskrift ein gjennomsnittsdag. 2010-2013	153
12.7.	Personar som les avis, vekeblad, teikneserieblad og tidsskrift ein gjennomsnittsdag. 2010-2013. Prosent	153
12.8.	Lesing av trykt avis og nettavis ein gjennomsnittsdag, etter kjønn og alder. 2001-2013. Prosent	154
13.1.	Besøk ved kinoane, etter kinotype og fylke. 2001-2013	164
13.2.	Verksemda ved kinoane, etter eigarform. 2001-2013	164
13.3.	Langfilmpremiarar, etter produksjonsland. 2005-2013	165
13.4.	Spelefilmar og kortfilmar vurderte/registrerte av Medietilsynet, etter aldersgrupper. 1995-2013	165
13.5.	Filmsamlingar ved Nasjonalbiblioteket. 2004-2013	165
13.6.	Norsk filminstitutt. Tilskot til audiovisuell produksjon, tal på filmar, type tilskotsordning og beløp. 2007-2013	166
13.7.	Besøk på kino, etter kjønn, alder, utdanning, hushaldsinntekt, yrkesstatus og landsdel. 2004-2013. Gjennomsnitt og prosent	167
13.8.	Statlege tilskot til regionale filmsenter og filmfond. 2008-2013. 1 000 kr	168
13.9.	Avgiftsinntekt til Norsk kino- og filmfond. Fondsavgift fordelt på kino og video. 2000-2013 ¹	168
14.1.	NRK P1 og P2. Sendetid, etter programtype og radiokanal. 2010-2013	177
14.2.	NRK P3. Sendetid, etter programtype. 2007-2013	177
14.3.	Radio Norge. Sendetid, etter programtype. 2007-2013	177
14.4.	P4. Sendetid, etter programtype. 2007-2013	178
14.5.	NRK. Sendetid, etter fjernsynskanal og programtype. 2012-2013	178
14.6.	TV 2. Sendetid, etter programtype. 2007-2013	179
14.7.	Norsk rikskringkasting. Sendetid i radio og fjernsyn, etter målform. 2003-2013. Prosent	179
14.8.	Konsesjon for drift av lokalfjernsyn og lokalradio, etter fylke. 1990-2013	180
14.9.	Registrerte fjernsynslisensar, etter fylke. 31. desember. 2001-2013	180
14.10.	Lyttrar- og sjåardelar for ulike radio- og fjernsynskanalar ein gjennomsnittsdag. 1994-2013. Prosent	181
14.11.	Minutt brukt til radiolytting og fjernsynssjåing ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning og hushaldsinntekt. 2003-2013	182
14.12.	Personar som høyrer på radio og ser på fjernsyn ein gjennomsnittsdag, etter kjønn, alder, utdanning og landsdel. 2003-2013. Prosent	183
15.1.	Friluftslivsområde og leike- og rekreasjonsareal i kommunane. 2007-2013. Dekar	190
15.2.	Talet på lag og medlemskap, etter idrettskrins. 2001-2013	190
15.3.	Talet på anlegg, etter klassifikasjon og fylke. 2004-2013	191
15.4.	Tal på anlegg og innbyggjarar per anlegg for nokre utvalde anleggs-kodar. 2009-2013	192
15.5.	Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO). Lokallag og medlemskap. 2008-2013	193
15.6.	Netto driftsutgifter og brutto investeringsutgifter for kommunekonsern til idrett, etter fylke. 2008-2013	193
16.1.	Medlemmer i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter religion/livssyn. 1. januar. 2008-2013. Absolutte tal og prosent	203
16.2.	Medlemmer ¹ i trus- og livssynssamfunn utanfor Den norske kyrkja, etter religion/livssyn og medlemmer i Dnk, etter fylke. 2006-2013	203
16.3.	Medlemmer i kristne trussamfunn utanfor Den norske kyrkja. Per 1. januar. 2005-2013	204
16.4.	Den norske kyrkja. Kyrkjelege handlingar ¹ , etter bispedøme. 1995-2013	204
16.5.	Den norske kyrkja. Gudstenester og deltakarar på gudstenester, etter bispedøme. 1995-2013	205
16.6.	Registerbasert sysselsetjingsstatistikk. Sysselsette i Den norske kyrkja 15-74 år, etter kjønn og verksemd ² . Per 4. kvartal 2005-2013	206
16.7.	Statlege utgifter til Den norske kyrkja. Rekneskapstal 2005-2013. Løyvingar. Millionar kroner og prosent	206
16.8.	Netto drifts- og investeringsutgifter for kommunar til Den norske kyrkja, andre religiøse formål og kyrkjegardar, gravlunder, krematorium. 2009-2013	207
16.9.	Kyrkjelege fellelsråd, rekneskapsstatistikk. Inntekter og utgifter. 2011-2013	207
16.10.	Personar som ikkje er medlem i noka trus- eller livssynsforeining, del medlemmer i statskyrkja og del medlemmer i andre trus- eller livssynsforeiningar. 1994, 1997, 2000, 2004, 2008 og 2012, og etter kjønn og alder, utdanning og landsdel 2012. Alder 16 -79 år. Prosent	208



Returadresse:
Statistisk sentralbyrå
Postboks 1400 Rasta
2225 Kongsvinger

Kulturstatistikk 2013 gir eit statistisk bilete av kulturliv i Noreg. Publikasjonen tek for seg 16 ulike område knytte til kultur, som blir presenterte ved hjelp av tekst, oversiktlege tabellar og figurar slik at stoffet skal vere lett tilgjengeleg. Denne årlege publikasjonen presenterer ein oversikt over hovudtrekk for kulturen, og han gir også eit bilete av utviklinga innanfor dei ulike områda dei seinare åra.

Statistikkane gir eit breitt bilete av kulturlivet i Noreg, og gir informasjon om offentlege utgifter og forbruk til kultursektoren, tal for kultur næringer og sysselsetjing, deltaking og omfang innanfor forskjellige kultur- og medieområde.

Avsender:
Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-9040-4 (trykt)
ISBN 978-82-537-9041-1 (elektronisk)
ISSN 0804-3321

ISBN 978-82-537-9016-9



Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway